ԻՆՔՆՈՒՍՈՒՑԻՉ ԱՆԳԼԻԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒԻ

Հոգ չէ թէ ո՛րքան գրքեր ունիք Անգլիերէն սովրելու, Ինքնուսուցչին դարձեալ պէտք ունիք։

Գինն է $3·00

ԻՆՔՆՈՒՍՈՒՑՉԻ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ.— *Այն անձ որ Ինքնուսուցիչ մը գնէ, անով հաւատարմաբար աշխատի եւ չկրնայ սովրիլ Անգլերէն, պիտի ստանայ Ինքնուսուցչի հրատարակողներէն ՀԱՐԻՒՐ ՏԱԼԵՐ, իւր հայրենիք վերադառնալու ճանապարհածախս։*

ԱՌ ՁԵՌՆ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՆԳԼԻԵՐԵՆԷ ՀԱՅԵՐԷՆ ԲԱՌԱՐԱՆ.— *Կը պարունակէ աւելի քան 25,000 բառեր Ամերիկեան հնչումներով եւ արդի նշանակութիւններով։*

Գին (թղթակազմ) $1·50

ՈՎ Է ՄԿՐՏԻՉ ՓՈՐԹՈՒԳԱԼԵԱՆ.— *Հրատարակուած Մ. Փորթուգալեանի ազգային, կրթական եւ Հայրենասիրական գործունէութեան քառասնամեայ եւ Արմէնիայի ազատական հրատարակութեան քսանեւհինգամեայ կրկնակ յոբէլեաններուն առթիւ։*

Գին 10 սէնդ

ՈՒՐԻՇ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՃՐԱԳԱԼՈՅՑԻ ՃԱՇՈՒ ՇԱՐԱԿԱՆԸ *Եւրոպական նօթաներով, Հայերէն եւ Անգլիերէն թարգմանութեամբ, խոշորադիր։*

Գին 10 սէնդ

Անմահն Մկրտիչ Աւետիսեանի խոշորադիր երկգոյն պատկերն։ Գին 25 սէնդ։

Հայրենասէր Մկրտիչ Փորթուգալեանի Քառասնամեայ եւ ազատաշունչ Արմէնիայի Քսանեւհինգամեայ կրկնակ յոբէլեաններուն ի յիշատակ գեղադիր քառագոյն պատկերն։ Կ'արժէ 50 սէնդ, ծախու գին 10 սէնդ։

ՄԵՆՏՈՐ ԱՆԳԼԻԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒԻ.— *Գրպանի գրուցատրութիւն, Հայերենէ Անգղիերէն եւ Անգղիերենէ Հայերէն բառարաններով։ Ծախու գին 35 սէնդ, կ'արժէ 50 սէնդ։*

Ճանապարհածախսերը մեր վրայ են։

Դիմել առ

B. R. T[illegible]

[illegible]re.

Hoboken, N. J.

ԻՆՔՆՈՒՍՈՒՑԻՉ
ԱՆԳԼԻԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒԻ

A

SELF-INSTRUCTOR

IN THE

ENGLISH LANGUAGE

A

SELF-INSTRUCTOR

IN THE

ENGLISH LANGUAGE

ACCORDING TO THE LATEST PEDAGOGICAL SYSTEM

Based on
NEW YORK STATE
EDUCATION DEPARTMENT'S
SIX YEAR ELEMENTARY COURSE IN ENGLISH

Prepared Especially for the Use of Armenians
In the English Speaking Countries.

BY

BEDROS R. TOROSSIAN
Author of "A Handy Dictionary in English-Armenian", etc., etc.

SECOND EDITION
Revised and Amplified.

"Men should be taught as if you taught them not,
And things unknown propos'd as things forgot."
POPE.

NEW YORK
THE VIOLET PRESS
1913

ԻՆՔՆՈՒՍՈՒՑԻՉ
ԱՆԳԼԻԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒԻ

ՈՒՍՈՒՑՉԱԿԱՆ ԱՄԵՆԷՆ ՎԵՐՋԻՆ ՄԷԹՈՏՈՎ ՇԻՆՈՒԱԾ

Նիւ Եորք Նահանգի
Կրթական Ճիւղի (Նախարարութեան)
Անգլիերէնի Վեց Տարուայ Նախնական Ընթացքին վրայ
Հիմնուած

Յատկապէս պատրաստուած Անգլիախօս Երկիրներու Մէջ գտնուող
Հայ գաղթականներին կամ պանդուխտներին Անգլերէն
ուսուցողներուն Անգլերէն լեզուն դիւրու-
թեամբ սորվեցնելու համար։

Յօրինեց

ՊԵՏՐՈՍ Ռ. ԹՈՐՈՍԵԱՆ

Աշխատակցող «Ա. Ջէյն Աւտելլեան Անգլ. եւ Հայ. Բառարանին»,
«Պէտական Գիտելիքներ»ին, եւն., եւն.

ԵՐԿՐՈՐԴ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Վերաքննուած, Ճոխացուցուած եւ Աւելցուած

«Մարդիկ սորվելու են, իբր թէ չես սորվեցներ զիրենք,
Եւ չգիտցած բաներն առաջարկելու ես իբր մոռցած բաներ»
ՓՕՓ։

ՆԻՒ ԵՈՐՔ
ՄԱՆՈՒՇԱԿ ՏՊԱՐԱՆ
1913

DEDICATED

To

The Rev. Henry van Dyke, D.D., LL.D.

Murray Professor of English Literature

AS A TOKEN OF GRATITUDE AND PROFOUND AFFECTION

[illegible]

Union Theo. Seminary,
New York.
Dec. [illegible], 1897.

Rev. Henry van Dyke, D.D., LL.D.,
14 East 57th Street,
New York.

My dear Dr. van Dyke: —

*It seems to me as if it were but yesterday, a cool, bright afternoon, in Dec. of 1891, that I came to see you at your home . . . . Before leaving your house, it came to my mind to ask you about a question, which had been puzzling me for last few days. The question was one of a series contained in the application for admission to [illegible] College. Every question but one of the series I had worked out with the help of my friends, and French and English books at my disposal. The one, that I could not answer, was something like this, "What are you intending to become after your graduation?" . . . And in my perplexity, I asked you "What to answer to such a question?" · You replied "Write there 'I am intending to become *a useful man to humanity in general, and to my nation in particular.*'" — So I did.

Since then six years have elapsed. I have looked to that motto unceasingly, and more consciously. Every lecture, yea, almost every word, that I have heard in Union Theo. Seminary, during last three years, has emphasized that motto.

The condition of my martyred people grew worse day-by-day. After enduring in the name of Christ, tribulations, persecutions and massacres, such as no pen can ever describe, those who escaped the sword and the fire are now coming to this land of free America for their lives.

But here also, contrary to all their expectations, they find that they have to face other sufferings from the very first . . . . .

How were they to explain that they were Armenians and not Turks? Christians and not Mohammedans? How explain that they wanted bread and butter and not bananas, water and not beer, work and not money? How many of these Armenians would prove intelligent workmen, loyal and patriotic citizens, if they could but stammer in English?

But how are they to learn English? There are good reasons why most of them can not attend school, they can neither get any suitable text-book to study in their tongue, and there is not even an efficient person in sight to prepare one. But shall these Armenians continue to suffer in this land also for the lack of such means? I thought they ought not; and looking at the motto, which you had so kindly suggested to me at the very first step of my education, I felt that it is the time that I ought to do my share to alliviate her sufferings. . . . .

I have dedicated this book to you, because you led me in the right path of service to humanity. And if this book, even partially fulfills its aim, hundreds and thousands of men, women, children, and especially widows and orphans will bless you and them, who are the cause not only of my education, but also of their comfort in this *land of liberty.*

I beg you therefore to accept my dedication to you as a token of gratitude and affection; and let it tell you more of my gratefulness to you and my faithfulness to your suggested motto than my heart ever can say, and my pen ever can write.

Your very humble servant

BEDROS R. TOROSSIAN.

Copy. Պատճէն։

Pastor's Study.
The Brick Church,
412 Fifth Avenue,
New York.

Dictated. Dec. 13th., 1897.

My dear Friend;

Returning to my study on Saturday night I found your very kind letter and the book which you have done me the honor of dedicating to me. They have given me very deep and sincere pleasure. If God has permitted me to be of any service to you in the preparation for your life work, and to say any word which has helped the cause of your heroic and suffering people, I am indeed most grateful. The service rendered is not my own but that of Him who alone enables us to do any good in this world, and makes use of our imperfect words and deeds to execute His holy will and advance His blessed kingdom.

What you say about the service of your people in this country seems to me profoundly true. They do indeed need, as their first aid to independence and usefulness in this new land, a knowledge of the English language; and he who helps them to this ministers to their good in many and most important ways. My absolute ignorance of the Armenian language disqualifies me from being a proper judge of the handsome book which you have produced. But by following the English part of it, I have been able to trace the plan on which it is

constructed, and estimate the great labor which you must have spent upon it; to appreciate the patience, care and skill with which you have worked it out. You are to be congratulated most sincerely upon the completion of such a large and arduous task.

The selection of your English authorities is admirable and shows the lofty standard which you have set for your work. I feel sure it is destined to take at once a high place, and to do the greatest service in the education of the Armenian exiles in those countries where English is spoken, fitting them for usefulness, and increasing their prosperity, and more than all else, enabling them to hold closer fellowship with their fellow Christians in this land, and thus to grow in the knowledge of divine truth, and to add their strength to the common labors for the advancement of the kingdom of Jesus Christ.

For the association of my name with such a book, and for all that you have written in your letter I give you my most sincere and hearty thanks. You have rewarded me very much beyond my deserts. I wish you success in every good work which you undertake in the name of the Lord Jesus, and that God may make you "a useful man to mankind in general and your own nation in particular."

Faithfully your friend

Henry van Dyke

Mr. Bedros R. Torossian.

ՑԱՆԿ

այն Հեղինակութեանց եւ Տպագրութեանց որոնք գործածուած են թէ իբր առաջնորդ եւ թէ իբր վկայութիւն. սոյն գրքի հեղինակութեան ընթացքին մէջ։

FUNK & WAGNALLS: Standard Dictionary of the English Language. New York.

WEBSTER'S International Dictionary. Springfield, Mass.

JOSEPH E. WORCESTER: Dictionary of English Language. Philadelphia.

The Century Dictionary. New York.

Հ. Յ. ԱՒԳԵՐԵԱՆ. *Բառարան Անգղիերէն եւ Հայերէն։ Վենետիկ։*

ԲՐՈՅ. Վ. Յ. ՅԱԿՈԲԵԱՆ. *Նոր Բառարան Անգլիերէնէ Հայերէն։ Կ. Պոլիս։*

Հ. Մ. Վ. ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ. *Նոր Բառգիրք Հայ-Անգլիարէն։ Վենետիկ։*

Առ Ձեռն Բառարան Հայկազնեան Լեզուի։ Վենետիկ։

CHARLES JOHN SMITH: Synonyms Discriminated. Eight ed. London.

GOOLD BROWN: The Grammar of English Grammars*. New York.

HORACE S. TARBELL: Lessons in Language. Boston.

Աչքէ անցուած են նաեւ հետեւեալներն,

Հ. ԱՄԲՐՈՍԻՈՍ ԳԱԼՖԱՅԵԱՆ (*ոյժմ Խչեան Լուսինեան*). *Առաջնորդ Անգղիարէն եւ Հայերէն Զրուցատրութեան։ Փարիզ։*

Հ. Յ. Վ. ԻՍԱՎԵՐՏԵՆՑ. *Կրթարան Անգղիական Լեզուի։ Վենետիկ։*

Նոր Քերականութիւն Անգղիերէն Լեզուի։ Կ. Պոլիս, Տպգ. Արամեան։

Յ. Թ. ՀԻՆԴԼԵԱՆ. *Բանալի Անգղիարէն Ընթերցանութեան։ Կ. Պոլիս։*

ՍՏԵՓԱՆ Պ. ՖԷՐԱՃէՃԵԱՆ. *Գործածական բառեր ութը լեզուէ։ Կ. Պոլիս։*

Պ. ՍՈՒՐԵԱՆ. *Մայսթէրուչափթ Դրութիւնը։ Կ. Պոլիս։*

Վերոյգրեալներէն ի զատ վկայութեանց համար աչքէ անցուած են նաեւ Անգլիական եւ Ամերիկեան Հին եւ Նոր Մատենագրութեանց պատկանող նշանաւոր հեղինակներու հեղինակութիւններն, որոցմէ քաղուած են նաեւ գրքի ամբողջ շարքին մէջ տրուած օրինակներն, առակները, պատմութիւններն, եւ նկարագրութիւնները, զորս ուսանողը պիտի տեսնէ ի կարգին։

---

* Այս Քերականութիւնը 463 Անգլիերէն Քերականութեանց քերականութիւնն է, բայց 85 գրքեր ալ, որոնք գործածուած են վկայութեանց համար։

ող տպագրութեան առթիւ գործածուած
կամ նկատի առնուած են նաեւ.

with notes by ROBERT WATERS: A Grammar of the English Language. New York.

: English Composition. Cambridge.

ITTREDGE and ARNOLD: Elements of English Composition. Ginn & Co.

: The Exhaustive Concordance of the Bible. N. Y.

Britannica. Eleventh Edition.

'sychology. New York.

PAYRE: Psychology Applied to Education, and

The History of Pedagogy (Դաստիարակութեան Պատմութիւն)։

y and Practice of Teaching.

KINNER: Course of Study and Teachers' Manual.

ate of New York, Department of Public Instructions.

Theory and Practice of Teaching English in the Elementary Schools.

INEL: The Philosophy of Education, and

The Educational Theories of Herbart and Froebel.

Pestalozzi. His Life and Work.

and C. B. GILBERT: Stepping Stones to Literature.

LLACH: A First Book in English. Designed especially for foreigners.

and GODDARD: First Lessons in Language.

ard-Book of English Spelling.

IKN: English for Foreigners.

Short Themes. New York.

ՈՐԱՑԵԱՆ· Առ Ձեռն Ամերիկեան Բառարան Անգլիերէնէ Հայերէն։ Նիւ Եորք։

ԵԱՆ· Բառարան Երեքլեզուեան Անգլ. Հայ. և Թուրք. Կ. Պոլիս։

ԵԱՆ· Գործնական Բառարան Տաճկերէնէ Հայերէն։ Կ. Պոլիս։

ԻՐԵԱՆ· Քերականութիւն Անգղիերէն Լեզուի. Կ. Պ.

...· Զրուցատրութիւն Հայ.–Անգլ.։ Պոսթըն։

Տարեգիրք Մատուցողական Փիլիսոփայութեան (Թարգ. Անգլիերէնէ Տ. Ղ. Պօղոսեան)։

...իւ ի մասնաւորի ուսումնասիրուած են նաեւ
...րու (ձեռնարկ), եւ Գերմանական, Գաղղիական,
...ւ Ամերիկեան նորագոյն կրթական մեթոտներն.
...երջապատկանաց կրթական թելադրութիւններն։

Փոխան Ա. Տպագրութեան Ցառաջաբանին

1893-96ի Համիտական քստմնեցուցիչ ջարդերուն հետեւանքով՝ հեւ իհեւ Ամերիկա հասնող Հայ գաղթականի խիստ ողորմելի եւ անմխիթար վիճակն էր որ իմ մէջ օգնելու նուիրական պարտականութեան գիտակցութիւնը գրգռեց եւ մղեց զիս իմ կարիքէս վեր, Ինքնուսուցչի այս ծանր ձեռնարկը բուռն եռանդով ստանձնելու։ Անգիտակ այսպիսի հեղինակութեան, տպագրութեան և հրատարակութեան բազմակողմանի խոչնդոտներուն, դեռ եւս երկրորդ տարւոյ ուսանող մը Նիւ Եօրքի Միացեալ Աստուածաբանական Ուսումնարանին մէջ, ուր՝ մէկ կողմանէ ուսանողութեան բազմազան աշխատութիւններովը ծանրաբեռնուած, մէկ կողմանէ հայրենիքիս եւ Նիւ Եօրքի մէջ ինձմէ կախումն ունեցող պառաւ, որբ եւ այրի չորս թշուառներու ապրուստը հոգալու մտատանջութիւններովն ընկճուած. եւ միւս կողմանէ Ինքնուսուցչի պէս կնճռալից աշխատասիրութիւն մը հեղինակելու ձեռնարկել, ու ան ալ առանց փորձի. և այնուհետեւ անոր տպագրութիւնն ու հրատարակութիւնը ստանձնել, առանց նիւթական որ եւ է միջոց տրամադրելի ունենալու. արդարեւ անփոր- [illegible] յանդգնութենէ բան մ'ալ աւել էր. մանաւանդ երբ նկատի առնուի որ այսպիսի բազմաշխատ հեղինակութիւն մ'ընող անհատի մ'անհրաժեշտ եղած գրքերէ ալ զուրկ էի։ Ձեռքիս տակ գտնուած սակաւաթիւ Հայերէն գրքերն, որոց ցանկը տրուած է նախորդ երեսներուն վրայ շատ քիչ զօհունակութիւն կ'ընծայէին ինձ. եւ ոչ իսկ Նիւ Եօրքի Քաղաքապետական երեք հարուստ Մատենադարաններն, Գօլըմպիա Համալսարանի եւ իմ Ուսումնարանիս նոյնքան ճոխ Մատենադարաններն կրնային ինձ դիւրութիւն մ'ընծայել բառի մը Հայերէն նշանակութիւնը կամ անոր ուղիղ գործածութիւնը ստուգելու համար*։ Սակայն ասոր նման բազմաթիւ եւ բազմազան խոչնդոտներու դէմ մաքառիլ, ընկ-

* Այս առթիւ հետաքրքիր ընթերցողին որոշ գաղափար մը կազմելու համար կը թելադրենք իրեն որ վերցնէ Անգլ. բառ մը և նայի զայն նախ Վեպսթերի, յետոյ Բրօֆ. Ցակոբեանի, Մինասեանի և Փափազեանի Անգլ. և Հայ. բառարաններուն մէջ բառ կարգի. զատած նշանակութիւնը թող նայի այս անգամ Հայերէնէ Անգլերէն բառարանին մէջ. նոյնպէս իւր զատած նշանակութեան Տաճկերէնը թող նայի Տաճկերէն և Հայ բառարանի մը մէջ, և անոր տուած Հայերէն բառը թող դարձեալ նայի Հայերէն Անգլ. բառարանին մէջ և ապա բաղդատէ իւր զատածը Անգլ. բառարաններու տուած նշանակութեանց հետ. այն ատեն պիտի տեսնէ թէ ինչ տեսակ լաբիւրինթոսի մը մատնուած ըլլալն, որմէ դուրս ելնել, այսինքն զատած արդիւնքներն զատորոշել, ճշդել, զատել և պէտք եղածն առնել ու գործածել եղած է իմ Ինքնուսուցչի հեղինակի աշխատութեանց մէջ տեսակը։

ճել, հարթել, հունկ ուրեմն եւ սոյն գործն ի գլուխ հանել, եթէ նոր հրաշք մը չէր, արդարեւ շատ ալ պակաս չէր. եւ այդ բոլորի յաջողութիւնը կը պարտիմ առաջին իմ վաղեմի ուսուցիչ Վանի Արարատեան Ընկերութեան Վարժապետանոցին Տեսուչ, եւ ներկայիս Հայերէն Արմէնիայի Խմբագիր Մկրտիչ Փորթուգալեանի ինձ տուած կրթութեանը. եւ անորթչուառ, աղքատ, անձնուրաց, բայց ոչ երբէք կեղծող ու յուսահատ. նորանոր խոչնդոտներու միշտ բաղխող, բայց ոչ երբէք ընկճող. խիստ մոլեռանդ քննադատութիւններ լսող, բայց ոչ երբէք հայհոյող ու վհատող կենդանի օրինակին. եւ երկրորդ՝ Ամերիկայի մէջ՝ Միացեալ Նահանգաց համբաւաւոր բանաստեղծ, անուանի մատենագիր, պերճախօս քարոզիչ եւ գիտնական ուսուցիչ Արժ. Տր. ՀԷՆՐԻ Վ.ան ՏԱՅՔԻ (որուն եւ ձօնուած է սոյն գիրքը) ինձ ներշնչած մէկ սկզբունքին։ (Տեսնել իրեն ուղղեալ Նամակը։)

Սոյն գրքի հրատարակութիւնն ալ կը պարտիմ մեծ մասամբ Տիար Լիլիաս Խալաֆի առանց շահի և փոխարէն ընծայած նիւթական օժանդակութեանը։ Տիար Է. Խալաֆի այս ազնիւ ձեռնտուութիւնն ինձ դիւրութիւն տուեց այն ատեն որով կարողացայ առաջին տպագրութեան կիսովը տպագրութեան ծախսերը վճարել, մնացած կէսը բոլորովին ձրի ցրուել անոնց որոց մասին համոզուեցայ որ իրենց ձրի տալը կ՚արժէր։

Այս առթիւ շնորհակալութիւններս կը պարտիմ նաեւ հետեւեալներուն իրենց ինձ ընծայած իմաստուն թելադրութիւններուն եւ աջակցութեանցը համար։

I desire to express my indebtedness to the following educators for their many valuable suggestions embodied in the book.

MISS L. M. LACY . . . *Teacher of English and Its Branches in the Grammar School, West 93d St., New York.*

MISS ALMA T. DURANT. . . . . *Private Teacher, New York.*

THE REV. LEVI G. BATMAN . . . . . . *Minister, Bloomington, Ind.*

THE REV. JOHN E. FRY . . . . *Minister, Crawfordswille, Ind.*

THE REV. HARRY JESCHKE. . *Formerly Prof. of English Literature in the High School of Cleveland, O.*

THE REV. EDGAR E. WIERS . . . *Formerly Editor-In-Chief of Adelbert College News.*

I do further acknowledge that not withstanding the assistance rendered to me by my friends, I may have fallen into not a few errors; and for these I desire to plead in extenuation that this book has been written under the constant pressure of my duties as a student, type-setter, proof-reader, finance manager, etc. etc.

Հեղինակն ինքզինք լիովին վարձատրուած պիտի համարի երբ գիտնայ իւր այնքան տառապանքներով եւ անձնազրկումներով յառաջ բերած այս գիրքը տարագիր եւ թշուառ Հայ գաղթականի արտասուաց մի կաթիլը սրբելու, եւ ետեւը թողուցած կամ այս օտար երկրին մէջ աչքին առջեւ գտնուող իւր սոված փոքրիկներուն հաց եւ կրթութիւն հայթայթելու անուղղակի միջոցը դառնայ։ Պ. Ռ. Թ.

ՅԱՌԱՋԱԲԱՆ, Բ. ՏՊԱԳՐՈՒԹԵԱՆ։

"Where there is a will, there is a way."

Ուրախութեամբ եւ շնորհակալութեամբ կը ցանկամ խոստովանիլ այս տեղ որ Ինքնուսուցչի Ա. Տպագրութեան Ամերիկահայ գաղութէն գտած սիրալիր ընդունելութիւնն ինձ կատարեալ գոհունակութիւն եւ անսպասելի ոգեւորութիւն պատճառեց։ Ինքնուսուցչով ուսանող մը (Տէօր Ցօհաննէս Նօ-ճառեան) անգամ մը կը պատմէր թէ ինչպէս Stirling, N. J.ի Y. M. C. A.ին մէջ խօսած ատենն Ամերիկացի մ'իրեն դիտած էր թէ իւր խօսած մաքուր Անգլիերէնն անշուշտ կը պարտէր Մէսսաչուսէդսի մէջ կրթութիւն առած ըլլալուն, որուն Հայ երիտասարդը շառագնած կը պատասխանէ թէ ինք ոչ Մէսսաչուսէդս եղած էր եւ ոչ ալ մինչեւ այն ատեն որ եւ է տեղ դպրոց գացած էր, թէ իր բոլոր սորվածն Ինթէրնէշընըլ Փրայմըր էր եւ իր Անգլիերէն միակ դասագիրքն էր եղած «Ինթէրնէշընըլ Անփլիէրէն Լէղոն» անունով գիրք մը։ Ուրիշ անգամ մը Զնգուչցի երիտասարդ մը Հօպօքըն 14րդ փողոցէն Նիւ Եորք տանող նաւուն մէջ իւր անգործութեան վրայ խօսելով իրեն անծանօթ Հայու մը (Ինթէրնէշընըլ Հէրըլտին) կը պատմէր թէ ինչպէս իւր Ամմօղլէն ԻՆՔՆՈՒՍՈՒՑԻՉ անունով գիրք մը բերել տուած տարի մ'առաջ եւ վեց ամիսի չափ անով աշխատելով, կրցած լաւ գործ մը ձեռք ձգել. ու հիմայ 18 տալէր շաբաթական կ'առնէր։ Ասոնց պէս բազմաթիւ վկայութիւններ, որոցմէ մաս մը հրատարակուեցան ատենին «Մեր վարդագոյն տետրակը» անունով գրքոյկին մէջ, կատարեալ ապացոյցներ էին Ինքնուսուցչի իր նպատակին ծառայած եւ Ամերիկահայ գաղութին օգտակար եղած ըլլալուն. եւ կը մատնանշէին Ինքնուսուցչի Բ. Տպագրութեան պէտքը. որն աւելի զգալի դարձաւ, երբ Ա. Տպագրութիւնն աւարտելէ վերջ, Փէթրուըիի մէջ եւ այլուր Ինքնուսուցիչն՝ որ առաջ 2 տալէրի կը ծախուէր, սկսաւ ձեռքէ ձեռք 5 տալէրի ծախուիլ։ Աւելցան ասոնց վրայ եւ ա. Օրեւելքի խառնակ քաղաքականութեան հետեւանքով Հայոց նոր եւ աւելի մեծ հոսանքով մը, Ամերիկա գաղթելը, բ. Անգլիերէնի աշխարհածաւալ լեզու մը դառնալը. որոնք Ինքնուսուցչի Բ. Տպագրութեան պահանջքը ստիպողական ու հրամայական դարձուցին։

Սակայն 1897–1913, 16 տարիներու երկար շրջանին մէջ, մինչդեռ Արեւելք տեղէն հազիւ երերալ սկսած էր, Արեւմուտք քաղաքակրթական եւ գրական վիթխարի քայլեր էր առած. եւ որքան բազմամարդութիւն, շէնքեր, հարստութիւն, երկաթուղիներ, ուսումնարաններ, կը բազմապատկուէին, նոյնքան արհեստներ, մեքենաներ, նորաձեւութիւններ, եւ դասագրքեր փոփոխուելով ժամանակի պահանջքներուն կը յարմարցուէին. այս պատճառով ալ Ինքնուսուցիչը պէտք էր այս անթիւ վերաքննել եւ ժամանակի պահանջմանցը յարմարցնել։ Սակայն Ա. Տպագրութեան փորձառութիւնն ունեցողին ի՞նչպէս կարելի էր անգամ մ'եւս կամովին այդ ահռելի նեղութիւններուն ենթարկուիլ. մանաւանդ երբ ի նկատի կ'առնէր մէկ կողմէն Հայերէն հեղինակութիւններն ոչ մի նոր դիւ-

ՑԱՆԿ

ԳԻՐՔ Ա.

ԱՅԲԲԵՆԱՐԱՆ

ԱՆԳԼԻԵՐԷՆ ՔԵՐԱԿԱՆԱԿԱՆ ԳԻՏԵԼԻՔՆԵՐ

Էջ

Տառերու Դասակարգութիւնը. Ձայնաւոր եւ Բաղաձայն: Ի՞նչպէ՞ս ճանչնալու է թէ տառ մը ձայնաւոր է թէ բաղաձայն 1

A, e, i, o, h, n, s *եւ* t *տառերն, անոնց անուններն եւ հանած ձայները* 2

The*ի տարբեր արտասանութիւններն* 4

Յօդ (a, an *եւ* the — անոնց գործածութիւնները) .... 7 և 295

Անուն (Ցեղական և Հաւաքական) .... 11 և 296

Համր h *եւ ի՞նչ յօդ կ'առնէ* 11

U, w, y, d, f, m, r *եւ* v *տառերն, անոնց անուններն և հանած ձայները* 20

Թիւ (Եզակի, Յոգնակի), *և յոգնակի շինելու կանոն* .... 24 և 297

Of, thou *եւ* thy *բառերու գործածութիւնները* 25

Դէմք (Առաջին, Երկրորդ, Երրորդ) .... 30 և 300

Սեռ (Արական, Իգական եւ Չէզոք) .... 30 և 300

Հոլով (Ուղղական, Սեռական, Հայցական) .... 31 և 304

Ածական .... 34 և 307

B, c, g, j, k, l, p *եւ* x *տառերն, անոնց անուններն եւ հանած ձայները* 40

X*ով սկսող բառերու յոգնակին շինելու կանոն* 45

Անուններու հոլովումը 53

Ածականներու վեց տեսակները 54

Y *կամ* ey *մասնիկով ածական շինելու կանոն* 55

Համր e *ով վերջացող բառի մը վրայ ձայնաւորով սկսող մասնիկ մ'աւելցնելու կանոն* 56

Վերջին վանկը շեշտուած բառերու վրայ ձայնաւորով սկսող մասնիկ մ'աւելցնելու կանոն 57

Երկբարբառներ, եռաբարբառներ .... 65 և 269

Q *եւ* z *տառերն, անոնց անուններն եւ հանած ձայները* 66

Ածականներու բաղդատութիւնները .... 78 և 310

Ա. Մեթոտ 78

Բ. Մեթոտ 79

Y *վերջաւորող բառերուն վրայ մասնիկ մ'աւելցնելու կանոն* 79

Բացարձակ Թուական ածականներ 88

Դասական Թուական ածականներ 90

[illegible] 92
[illegible] 93
[illegible] 96
[illegible] .... 97 և 310
[illegible] 97
[illegible] 98
[illegible] 98
[illegible] 108
[illegible]
.... 109
[illegible]
[illegible]) 109
[illegible]
[illegible]
.... 110
.... 119
[illegible] 120
[illegible] 124
[illegible] Love)...... 128
[illegible] 135
[illegible] See) 145
[illegible] Be) 151
[illegible] 162
[illegible] Read) 163
[illegible] Be Loved) 173
[illegible] 183
[illegible] 183
[illegible] ... 184
.... 189
[illegible] 195
.... 196
.... 196
.... 197
[illegible] 198
[illegible] 210
.... 216
[illegible] 218
[illegible] 220
[illegible] 222
[illegible] 223
[illegible] 224

Շաղկապներ, Բաղհիւսական, Տրոհական, Ցարնչական 229-339
Նախադրութիւններ 233
Միջարկութիւններ 239
Ջեկոյց 246
Քերականութիւն 247
Ուղղագրութիւն (Ա. տառերու մասին, գրերու կարգերն ու զօրութիւնները) 248
Ձայնաւորներու հնչումները 252
Բաղաձայններու » 257
Գրերու ձեւերը 262
Գլխագիր գործածելու կանոններ 263
Բ. Վանկերու մասին 269
Գ. Բառերու մասին 271
Բառերու ձեւին վերաբերեալ կանոններ 272
Շեշտ եւ շեշտելու կանոններ 273-274
Հեգելու մասին 276
Հեգելու նորագոյն բարեփոխումները 291
[illegible] *Մասունք բանի* 293
Ստուգաբանական վերլուծութիւն 314-321
Քննութիւն 326
Բառարան նայիլ 339

ՄԱՍՆԻԿՆԵՐ

— ess 13
— ive 29
— y *կամ* — ey 55
— ern 56
— able 62
— fold 92
un —, im —, in —, ig —, il —, ir — 95
— ar, — er, — ier, — yer, — or, — and, — ard, — art, — ster 106
dis —, — en 107
— dom, — hood, — ness, — ship, — th 122
— ward, — wards, — ly 217
— ish 220
— by, — wise 222
— some, — ful, — less 227
— acy, — ade, — age, — ance, — ence, — ancy, — ion, — sion, — tion, — ism, — ment, — tude, — ty, - ety, - ure 231

ՔԱՂՈՒԱԾՔՆԵՐ

19, 39, 63, 95, 123, 150, 172, 188, 209, 243, 324

ՀՈՄԱՆԻՇ ԲԱՌԵՐՈՒ ՏԱՐԲԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՆ, ՈՃԵՐ ԵՒ ՏԵՂԱԿԱՆ ՍՈՎՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Shall և will, will և shall 46
To like և to love 56
Should և would 58
To pardon և to excuse 158,186
To answer և to reply 227
To lie և to lie .... 227, յաւ. գ.
By և with 235
Դու եւ Եu բառերու գործածութիւնը 107
What is the matter with *խորթ Ռամկերէն* 118
Ճաշ, Dinner 179

ՄԱՍՆԱՒՈՐ ՆԻՒԹԵՐ

Համրանք 89
Հռովմէական կամ Լատինական Թուանշաններ 93
Օրերու, ամիսներու եւ տարուայ եղանակներու անուններ 94
Աշխարհի չորս կողմերու անուններ 94
Ընտանիքի մ'անդամները 104
Ազգակիցներ 105
Օդի վերաբերեալ բառեր 140
Ժամանակի բաժանումները 214

ՀԱՏԸՆՏԻՐ ԳՐՈՒԱԾՔՆԵՐ, ԱՌԱԿՆԵՐ ԵՒ ՓՈՔՐԻԿ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Հին եւ Նոր Կտակարանէն քաղուածներ 169
Ոսկեղէն Կանոն 170
A maid with her basket of eggs 193
Առակ (Գայլն և Գառը) 228
Հատուած մը Shakespeare*էն* 340
Առակ (Հարուստն և Աղքատը) Khemnitzer 340
Աղքատ Ռիքարտոսի ըսածներն եւ փոքրիկ պատմութիւն մը Բենիամին Ֆրանքլինի կեանքէն 341
Փոքրիկ տղու մը պատմութիւնը: Մկան մը պատմութիւնը 342
Առակ (Լէոն և Մուկը) 343
Զանազան մարդոց նշանաբանը 343
Սկովտիոյ Թագաւորը եւ սարդիստայնը 344

ԱՌԱԾՆԵՐ ԵՒ ԸՆՏԻՐ ԱՍԱՑՈՒԱԾՔՆԵՐ

100*ի չափ կարելի է գտնել հետեւեալ երեսներուն վրայ*
64, 94, 95, 105, 122, 127, 149, 150, 169, 172, 187, 188, 194, 209, 224, 244, 265, 275, 282, 284, 325, 340-344

ԳԻՐՔ Բ.

ԽՕՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

ԱՆԳԼԻԵՐԷՆ ՔԵՐԱԿԱՆԱԿԱՆ ԳԻՏԵԼԻՔՆԵՐ

Համաձայնութիւն կամ Շարադրութիւն 347
Նախադասութիւններ 347
Համաձայնութեան կանոններ Ա–ԻԴ. 350
Կանոն Ա. Յօդեր 376
» *Բ. Ուղղական Հոլով կամ Տէր բայի* 393
» *Գ. Բացայայտիչ* 410
» *Դ. Յատկացուցիչ* 422
» *Ե. Հայցական Հոլով կամ Սեռի Խնդիր* 446
» *Զ. Նոյն հոլովներ* 456
» *Է. Հայց. Հոլով կամ Նախադրութեան Խնդիր* ... 463
» *Ը. Բացարձակ. Անկախ կամ Կոչական Հոլով* 475
» *Թ. Ածականներ* 475
» *Ժ., ԺԱ., ԺԲ., ԺԳ. Դերանուններ* 503, 510, 527, 534
» *ԺԴ., ԺԵ., ԺԶ., ԺԷ. Դիմաւոր Բայեր* 540, 545, 550, 555
» *ԺԸ., ԺԹ. Աներեւոյթներ* 558, 570
» *Ի. Ընդունելութիւններ* 588
» *ԻԱ. Մակբայներ* 597
» *ԻԲ. Շաղկապներ* 608
» *ԻԳ. Նախադրութիւններ* 611
» *ԻԴ. Միջարկութիւններ* 617
Համաձայնական լուծում 625
Ածանցում 640
Առոգանութիւն 647
Կէտադրութիւն 647
Նիւ Եօրքի Նահանգային Համալսարանի Քննութիւն 681, 682

ՄԱՍՆԻԿՆԵՐ

— an — (ain, — ian), — ant, — ary, — ent, — ar, — er,
— or, — eer, — ier, — ist, — ive 577

ՀՈՄԱՆԻՇ ԲԱՌԵՐՈՒ ՏԱՐԲԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՆ, ՈՃԵՐ, ՏԵՂԱԿԱՆ ՍՈՎՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԵՒ ԶԱՆԱԶԱՆ ԳԻՏԵԼԻՔՆԵՐ

To speak *եւ* to tell 664
To beat, to strike *եւ* to hit .... *Յաւ.* *զ*
To begin *եւ* to commence .... » *զ*
To behold *եւ* to see .... » *զ*
To cast, to throw, to hurl *եւ* to toss .... » *ղ*
To cleave .... » *զ*
To hide, to let .... » *ղ*

To make, to meet, to rent, to rid, to rise .... Յաւ. է
To shrink, to slay, to slink .... » ը
To smite, to spring, to stick .... » թ
To win .... » ժ
To crow .... » ժբ
To mulct .... » ժգ

Miss բառի գործածութիւնը 356
City եւ Town 385
Toilet, Smoking Room, Lavatory 386
Up town եւ down town 391
Նախաճաշ 396
Թեթեւ ճաշ, ճաշ կամ ընթրիք 397
Ճաշարանի սովորութիւններ 435
Swiss 462
New Jersey 463
Սոկրատէս, Պղատոն, Գոնֆուկիոս 466
Florida, California, Washington եւ Delaware Նահանգները 482-483
Նամակագրոշմ փակցնելու կերպ 491
Սէյլան 495
Ճավա, Մօգա, Մարագայպօ 496
Արիստոտէլ, Պիւթագորաս, Կալիլէօ 536
Territory 670
Տեղական Ինքնօրէն Կառավարութիւն 671

ՀԱՏԸՆՏԻՐ ԳՐՈՒԱԾՔՆԵՐ, ԱՌԱԿՆԵՐ ԵՒ ՓՈՔՐԻԿ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

The ant and the grasshopper 425
The bundle of sticks 426
To set the table 448
In the butcher's shop 477
To learn to read English 478
The kind of food we eat 490
Politeness 511, 546
Dry goods store 529
How to dress 536, 542
The savings bank 605
Փոխանակագրի պատճէն 607
Notice to passengers 666
Residents of the United States 666
Հայրենասիրական Հատուածներ 671-672
The Lord's Prayer 677
The Apostles' Creed 677
Կրօնական Հատուածներ 677

ՄԱՍՆԱՒՈՐ ՆԻՒԹԵՐ

Տիտղոսներ 354
ա. Հանրային 355
բ. Արժանիքի կամ գիտական 356
գ. Պատուոյ կամ պաշտօնական 357
Զինուորական 361
Անգլիական 362
Վերնագիրներ կամ հասցէներ 364
Քաղաքի մը փողոցներուն մէջ 385
Շէնքեր 387
Ճաշարան 396
Ճաշարաններու ճաշացուցակներ 402-403
Ընտանեկան ճաշացուցակ 408
Բնակարան, տուն 412
Քարերու տեսակներ, հասարակ 412
Մարմարիոններ 413
Մետաղներ 413
Տան վերաբերեալ բառեր 414
To letի տեսակներ 417
Կահ կարասիներ 427
Նախասրահի 427
Դահլիճի կամ Հիւրասենեակի 428
Ետեւի դահլիճի կամ տան թանգարանի 430
Նստելու սենեակի 431
Ննջասենեակի 432
Ճաշասենեակի 433
Խոհանոցի 436
Հացագործի մը խանութին մէջ 450
Հացի, բոկեղի, քաքարի տեսակներ 451
Կաթնավաճառի խանութի մը մէջ 460
Կարագի եւ Պանրի տեսակներ 460
Մսավաճառի խանութին մէջ, մսերու տեսակներ 467, 468
Ձկնավաճառ եւ ձկներու տեսակներ 469
Շուկայ, Բանջարեղինավաճառ եւ Պտղավաճառ 479
Պտուղներու տեսակներ 479
Բանջարեղէններու տեսակներ 481
Ամերիկայի Միացեալ Նահանգաց Դրամները 493
Նպարավաճառի մը խանութին մէջ 494
Ընդեղէններ 494
Ալիւրի տեսակներ 495
Տաք ըմպելիներ շինելու գլխաւոր նիւթեր 495

Ծաղի տեսակներ 496
Իւղի տեսակներ 496
Զուցած ապրանքներ 496
Ուտուելու պատրաստ ընդեղէններ 497
Հեղուկներու գլխաւոր տեսակներ 497
Շաքարի գլխաւոր տեսակներ 497
Աճառի գլխաւոր տեսակներ 498
Թիթեղեայ տուփերով ապրանքներ 499
Կազդուրիչ ըմպելիներու գլխաւոր տեսակներ 499
Համեմներ 499
Անգլիայի դրամները 508
Համադամավաճառ 509
Գոյներ 512
Չոր ապրանքներ (Տմ. Պէյզմընթ) 514
Կտաւեղէններ 515
Վուշէ կտաւի տեսակներ 516
Մարմաշի տեսակներ, Սաւանցուներ, Բրդեղէններ 517
Մուշտականման կտորներ, Բրդախառն կտաւներ 518
Կերպասներ 518
Ներքին զգեստներ (Արանց, կանանց) 520, 521
Մանր մունր օգտկր. առրկներ. (տեղ, ֆընջանեղ, Ըէլ Ըն.) 522
Հանդերձավաճառ եւ Դերձակ 530
Արտաքին հագուստներ (Արանց, կանանց) 530, 531
Կօշկավաճառ 537
Կօշիկներու նիւթին համեմատ 537
» ձեւին և գործածուելու տեղին համեմատ 538
Ձգախեժէ ոտնամաններ 539
Department Store 542
Գլխարկավաճառ, Արանց գլխարկներ. խոյրեր 543
Ցարդէ գլխարկներ, Կանանց գլխարկներ 544
Սափրիչ, Վարսավիրայ. Եղնգնայարդար 547, 550
Կօշիկ ներկող 549
Բաղնիք (Թրքական, Ռուսական Ըն.) 554
Լուացարար 557
Ապրուստ հայթայթել 561
Երկաթեղէններ եւ երկաթանօթներ վաճառողի խանու-
թին մէջ, Գործիքներ 562
Գործ գտնել 1. Բարեկամներու միջոցաւ 573
2. Կառավարութեան, բարեսիրական ընկերութիւննե-
րու եւ շահախնդիր անձերու միջոցաւ 573
3. Լրագրով 574

Արհեստաւորներու տեսակներ 577
Գործ գտնելու ծանուցումներու նմոյշներ 586-588
Գործատեղւոյն մէջ 591
Դրամատան մէջ 600
Ապահովագրութիւն եւ անոր տեսակները 609
Անշարժ կալուածք 615
Ակնկալուած անակնկալներ 618
Մարդկային մարմնի ([illegible]) մասերը 618-620
Աչք, Ականջ, Քիթ, Կոկորդ. Ակնաբոյժ, Ակնոցավաճառ 621
Ատամնաբոյժ, ատամներու տեսակներ եւ անոնց վերաբերեալ բառեր 622
Բժիշկ, Վիրաբոյժ, Մանկաբարձ 627
Ախտանուանց բառարան 627-632
Դեղարան ([illegible]) 641
Մեռելաթաղ եւ գմռսող 645
Ինքնազարգացում, Մտքի սնունդ հայթայթել.............. 653
Դպրոցներու տեսակներն եւ անոնց դասընթացքները 654-658
Մատենադարան եւ գրքերու դասակարգութիւնը 658
Ունկնդրութեան վերաբերեալ բառեր 660
Ճամբորդութիւն (ցամաքային, ծովային) 661-662
Թանգարաններ եւ տեսնելու արժանի ուրիշ տեղեր ... 664
Հայրենասիրութիւն, Ազգասիրութ., Կառավարութ. 667-668
Երկրի եւ Միացեալ Նահանգաց Քաղաք. բաժանումները 670
Թղթատարութիւն 670
Կրօնք, և Քրիստոնէական կրօնքին վերաբերեալ բառեր 673
Զբօսանք, խաղեր. Ոլոմպիական Խաղեր, եւն. 678-680

ԽՕՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Ողջունելու կամ բարեւելու ձեւեր 369
Խօսակցութիւն մը սկսելու եւ շարունակելու ձեւեր 370
Օդի վերաբերեալ 370
Փողոցի մը մէջ ճամբայ հարցնել 390
Ճաշարանի մէջ 408
Մախու տուն կամ վարձու բնակարան գտնել 417
Կահավաճառի հետ 441
Տնային կարասիներ վաճառողի հետ 445
Հացագործի հետ 454
Կաթնավաճառի հետ 461
Մսավաճառի հետ 472
Պտղավաճառի եւ. բանջարեղինավաճառի հետ 482

Նպարավաճառի հետ 501 — Կօշկեղէններ վաճառողի հետ 525
Հանդերձավաճառի հետ 532 — Դերձակի հետ 533
Կօշկավաճառի հետ .... 539 — Գործ ուզելու վերաբերեալ 592
Դպրատան մը մէջ ... 606 — Ատամնաբոյժի հետ 623
Բժիշկի հետ .... 635 — Դեղագործի հետ 644
Ճամբորդութեան վերաբերեալ միայն Անգլ. 665

ՉԱՓԵՐ

Փետրիններ չափելու ... 412 — Հատով ծախուածներու ... 450
Հեղուկներու .... 459 — Կշիռքի 467
Չոր կամ պինդ բաներ ծախելու 479
Երկայնութեան .... 512 — Խորանարդ 530
Բոլորակային .... 537 — Դեղագործական 641

ԱՌԱԾՆԵՐ ԵՒ ԸՆՏԻՐ ԱՍԱՑՈՒԱԾՔՆԵՐ

100է չափ կարելի է գտնել հետեւեալ երեսներուն վրայ
395, 411, 458, 466, 490, 535, 546, 553, 560, 572, 590, 599, 614, 640, 652, 666, 671, 672, 677

ԳԻՐՔ Գ.

ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՆ

ՈՃԵՐ ԵՒ ԶԱՆԱԶԱՆ ԳԻՏԵԼԻՔՆԵՐ

To give up 694
Աստղագիտական գիտելիքներ 688-689
Անգլիական սովորութիւն մը 704

[illegible]

[illegible] վերաբերեալ քանի մը կանոններ 684
[illegible] 685-687
[illegible] 691-693
[illegible] 696-697
[illegible] (...) .. 700-706

[illegible] ՊԱՏՄՈՒԱԾՔՆԵՐ. ՓՈՔՐԻԿ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

[illegible] 687 — The glories of morning 689
[illegible] ..... 694 — Birds of spring.................. 698
[illegible] ..... 699 — Flowers 706
[illegible] 707 — The barefoot boy 708
[illegible] 709 — The Curfew shall not ring to-night 711
My country [illegible] of thee 714

ԸՆՏԻՐ ԱՍԱՑՈՒԱԾՔՆԵՐ 687, 690, 707, 708, 709, 710, 714

ՅԱՒԵԼՈՒԱԾ

[illegible] բայերու ցանկը .... գ – ժ
[illegible] կանոնաւոր եւ թէ անկանոն բայերու ցանկը ... ժա – ժե
ՈՒՍՈՒՑԻՉԸ .... ժէ – իբ

ԱՌ ՈՒՍԱՆՈՂՆ

«Ով որ միայն յոյսով կ'ապրի,
անօթի կը մեռնի» — ՖՐԱՆՔԼԻՆ։

1. — *Ամեն բանէ առաջ՝ գիտնալու էք որ այս գիրքը գը-նելով եւ ձեր գրասեղանին վրայ պահելով չէ որ Անգլիերէն պիտի սորվիք, այլ ականջը կրթելով։*

2. — *Օրուան մէջ ձեր պարապոյ ժամերէն, մասնաւոր ժամ մ'որոշելու էք ձեր դասին համար. եւ դուք ձեզի սո-վորութիւն ընելու էք ամեն օր այդ որոշեալ ժամին ձեր դա-սին վրայ աշխատիք. եւ ձեր այդ որոշմանը հաստատուն կամքով ճշդապահ ըլլալն է։ Եթէ ձեր դասի ժամուն հիւր մ'ունենաք, մի հաւատաք որ ձեր պարապ նստելովը պէտք էք այդ հիւրը պատուել. գիտցէ՛ք որ եթէ օր մ'առանց դրամի եւ անօթի մնաք, այն ատեն ձեր հիւրի աչքին ոչ թէ իր լաւ հիւրասէր բարեկամը պիտի երեւիք, այլ ինքն իր գործը չգիտցող մը. ուստի ամեն սնոտի քաղաքավարութիւններէ նախապատիւ համարելու էք ձեր անձնական յառաջդիմութիւնն, որմէ կա-խումն ունի ձեր եւ ձեզմով ալ ձեր ազգի ապագայ յաջողու-թիւնն. եւ յիշելով Աղքատ Ռիքարտոսի ըսածը «Կորսուած ժամանակը բնաւ կրկին գտնուած չէ» խնդրեցէք ձեր հիւրէն ամենայն քաղաքավարութեամբ որ ուրիշ ժամու մը հանդիպի ձեզ, եւ դուք ջանացէք ձեր դասը շարունակել ձեր որոշած ժամուն։*

Եթէ պատահի որ ձեր շուրջ գտնուողներն սկսին ձեր մա-սին կատակներ ընել, եւ ձեր աշխատութիւնը ծաղրել, մի՛ նեղուիք, մի՛ գրգռուիք եւ մի՛ բարկանաք. այլ Նախախնամու-թեամբ համբերող եղէք. թող ծաղրեն ձեզ այժմ որքա՛ն որ կ'ու-զեն. բայց վստահ եղիք որ քիչ ժամանակէն երբ նկատեն թէ ի՛նչպէս Անգլիերէն մտածել կը կարդաք, կը գրէք, կը համրէք եւ կը խօ-սէք, այն ատեն ձեր առջեւ գլխիկոր լինելով հանդերձ, պիտի սկսին ձեզ յարգանք ալ ընծայել։

3. — *Ամեն անգամ դասի սկսելէ առաջ, ձեր գրասեղանը մաքրելու էք. ինչպէս սենեակին մէջ՝ նոյնպէս գրասեղանին վրայ ամեն մէկ բան իր յատուկ տեղը պահուելու է։ Եթէ ճրագով աշխատելու էք, նայելու էք որ ճրագը պայծառ, բայց ոչ շատ զօրաւոր ըլլայ, որ ձեր աչքերը չը վնասուին։*

4. — *Գրքի Ուսուցչին համապատասխանութեամբ հետեւելու էք, վստահ ըլլալով որ այս գիրքը շինուած է Մանկավարժական նորագոյն մէթոտներուն համաձայն, յարմարցուած է Մարդակազմու-*

թեան եւ իմացական Փիլիսոփայութեան նորագոյն պահանջքներուն, եւ Ամերիկեան Հայոց իմացական կարողութիւններուն եւ տեղական պահանջքներուն։ Շատ երկար պիտի ըլլար եթէ փորձէինք բացատրել աստ թէ ինչո՞ւ, օրինակի համար, Ա. Դասին մէջ a, b, c, որ 26 տառեր են, ամբողջ մէկ անգամէն չըսուինք. թէ ինչո՞ւ a, b, cի առաջին ութը տառերը չըսուինք եւ a, e, i, o, h, n, s, t սուինք. թէ ինչո՞ւ նախ I բառը սուինք եւ ոչ my. թէ ինչո՞ւ տրուած բառերէն առաջինն երկու տառով, երկրորդը երեք, երրորդը չորս, չորրորդը հինգ տառերով շինուած են, եւ կամ նախ մէկ վանկով, յետոյ եւ հետզհետէ երկու, երեք, չորս վանկերով բառեր տրըուած են. թէ ինչո՞ւ բառի մը հեգելը, կարդալը, նշանակութիւնն եւ գործածութեան կերպերն ամենքն մէկտեղ տրուած չեն, և առանձին առանձին վարժութիւններ եղած են. ու ասոնց նման շատ մ'ուրիշ հարցումներու պատասխաններն Ուսուցչական արհեստի գաղտնիքներն են, որոնք գիտական ու լեզուաբանական երկար հետազօտութիւններու եւ ուսումնասիրութիւններու արդիւնքներ ըլլալով, մէկ կամ աւելի պատճառներով Ուսուցչական սկզբունքներ դարձած են, զորս չէ կարելի բացատրել այսպիսի պարագայի մը մէջ. եւ որոց վրայ հիմնուած են վերջին քսանամեակին մէջ տեղի ունեցած Ուսուցչական եւ Կրթական Համաժողովներու սահմանած ուսուցանելու եւ կրթելու մէթոտներն։ (Բաղդատել Jean Jacques Rousseauի [1712-1778], J. H. Pestalozziի [1745-1827], J. F. Herbartի [1776-1841], F. W. Froebelի [1782-1852], Gabriel Compayreի եւ այլոց մէթոտները։)

5. — Ջանալու էք շաբթուան մէջ ոչ աւելի քան վեց օր կամ երեկոյ աշխատիլ. Ամեն մէկ դասը առ առաւելն երկու ժամէն աւել տեւելու չէ, եւ մէջտեղը 10 րոպէի չափ դադար ընելու էք։

6. — Մասնաւոր հոգ տանելու էք որ ամեն մէկ բառ իր յատուկ շեշտովը եւ իր յատուկ ուղղագրութիւնովը սովրիք. գիտնալով որ խօսակցութեանց մէջ ուղիղ հասկնալու և հասկցուելու համար պէտք է ամեն մէկ բառի շեշտն իր յատուկ տեղը գործածել. եւ գրութեանց մէջ՝ ամեն մէկ բառ ուղիղ հեգել։

7. — Գիտնալու էք նաեւ՝ որ Անգլիերէնի մէջ վանկերն իրարմէ չեն զատուիր այնպէս, ինչպէս՝ Հայերէնի մէջ. այլ իրենց կազմութեան համեմատ. Հայերէնի մէջ մէկ վանկը միւսէն կը զատենք բերանէն արտասանուածին համեմատ. այսպէս, բերնէն երկուվանկ բառի վանկերն. իրարմէ զատելու հա-

մար, չենք ըսեր ւօրք–էր, այլ. գոր–ծիչ. Մինչ Անգլիերէնի մէջ worker (ուըր'քըր) *երկավանկ բառի վանկերն իրարմէ զատելու համար, պէտք ենք զատել արմատն իր ածանցական մասնիկէն. այսպէս* work (ուըրք) *միավանկ բառ մ'է եւ կը նշանակէ գործ.* er (ըր) *ածանցական մասնիկ մ'է, որ բառի մը վերջն աւելցուելով, անոր ընող նշանակութիւն կ'ուտայ. եւ այսպէս* work'er *բառի վանկերն իրարմէ զատելու համար արմատն իր մասնիկէն զատելով կ'ունենանք* work-er, *եւ ոչ Հայերէնի պէս* wor'ker։

8. — *Այս գրքի ամբողջ ընթացքի բառագիտական վարժութիւններուն մէջ, Անգլիերէն որ մէկ բառին վրայ որ շեշտ չկայ, հասկնալու է որ այդ բառը միավանկ է եւ մէկ անգամէն հնչուելու է. Երբ բառին մէջտեղը շեշտ մը միայն կայ, գիտնալու է որ բառն երկու վանկ է եւ վանկերն ալ իրարմէ կը զատուին ճիշդ Անգլիերէնին մէջ դրուած շեշտի տեղէն։ Իսկ եթէ բառն երկուքէն աւելի վանկեր ունի, պիտի տեսնէք որ վանկերն իրարմէ զատուած են թէ շեշտով, եւ թէ միութեան նշաններով* (–), *երբեմն ալ կրկնակ շեշտերով, որն երկրորդական շեշտ ըսել է։*

9. — *Սոյն գրքի ընթացքին մէջ գործածուած կրճատումներն հետեւեալներն են, Ռմկ. – Ռամկերէն, Տճկ. – Տաճկերէն, Յն. – Յունարէն, Քրդ. – Քիւրտերէն։*

10. — *Բնաւ փորձելու չէք մէկ դասը թողլով, յաջորդին ցատկել։ Սոյն գրքի ընթացքը շղթայի օղակներու պէս իրարու հետ միացած են. առանց Ա. Դասը սորվելու, Բ.ը չէ կարելի սորվիլ. Բ. Դասը չըսորված, Գ.ը չէ կարելի սորվիլ. եւ այսպէս շարունակաբար։*

11. — *Եթէ պատահի որ կէտ մը չկրնաք ըմբռնել, մի՛ վհատիք. փորձեցէք կրկին եւ կրկին, ու պիտի տեսնէք որ վերջապէս պիտի յաջողիք։*

12. — *Պէտք է գիտնալ որ ամեն մէկ վարժութեան տակը կամ վերջը եւ կամ դասի սկիզբը փակագծերու [] մէջ դրուած զարդագիր գլխագիր տառերը կը յիշեցնեն ձեզ* **ՈՒՍՈՒՑԻՉԸ**։ *Գիտնալու համար թէ Ուսուցիչն ի՞նչ կը պահանջէ ձեզմէ այդ վարժութեան մասին, կամ ի՞նչ հրահանգ կ'ուտայ ձեզ, գտէք նոյն տառը սոյն գրքին վերջն Ուսուցչի երեսներուն մէջ, որոյ առջեւ գրուածն է Ուսուցչի պահանջածը կամ հրահանգն։ Օրինակի համար առնենք երկրորդ երեսին վրայ,* 1. *Վարժութեան տակը, փակագծերու մէջ դըրուած* [Ա] *տառը, դառնանք Ուսուցչի առաջին երեսին վրայ* (Տպագրուած, ԺԷ Երես), *եւ կը գտնենք* [Ա] *տառն, որոյ առջեւ*

կը կարդանք «Իւրաքանչիւր սառ ճանչնալու է անոր անմի-ջական տակը, փակագծի մէջ դրուած անունովը, եւ ուսանե-լու է անոր հանած ձայնը ([illegible])։»
Ահա այդ իսկ է Ուսուցչի պահանջածն. ուստի եւ այնպէս ընելու է։

13. — Դիտելու էք նաեւ որ Այբբենարանին մէջ տրուած Հայերէնէ յԱնգլիերէն Թարգմանելու Վարժութեանց մէջ, շատ մը նախադասութեանց մէջտեղը կամ վերջը փակագծե-րու մէջ () նօտր գրերով զանազան բառեր ալ կրկնուած են. այս բառերը կը ցուցնեն նոյն խօսքին յատուկ Անգլիերէնի ոճն. ուստի եւ Հայերէն նախադասութիւն մ'Անգլիերէնի Թարգմանելու պահուն նկատի առնելու է փակագծերու միջի բառերն եւ զայնս իրենց դրուած շարքովը Թարգմանելու է. եւ փակագծերէն դուրս եղած անոնց համապատասխան բա-ռերն դուրս Թողելու է։ Օրինակի համար, առնենք 10րդ երե-սին վրայ, 8րդ Վարժութեան, 13րդ տողին վրայ. «Այդպէս է ([illegible])։» Նախադասութիւնն, որն Անգլիերէնի Թարգ-մանելու համար, «Այդպէս է» բառերն, որ աւելի անուշ Հա-յերէն ոճ է, դուրս կը Թողունք եւ անոնց համապատասխան, փակագծին մէջ գտնուած բառերն, ([illegible]) Անգլիերէնի Թարգմանելով "It is so" կ'ունենանք, որն Անգլիերէնի յա-տուկ ոճն է։ Եթէ Հայերէն նախադասութեան մէջ գտնուին բառեր, որոց համապատասխան բառեր չը գտնուին փակա-գծերուն մէջ, զանոնք նոյնութեամբ եւ իրենց շարքին Անգ-լիերէնի վերածելու է. այսպէս, 10րդ երեսի, 8րդ Վարժու-թեան, 25րդ տողը Թագմանելու է

Աննան ունի բարակ ցանց մը վրանին մէջ ([illegible])։
Anna has a thin net in the tent.

Սոյն օրինակէն կը տեսնուի որ «Աննան ունի» բառերուն համապատասխաններն փակագծերուն մէջ չգտնուելով, զա-նոնք իրենց շարքովը Թարգմանեցինք, յաջորդ բառերուն հա-մապատասխաններն փակագծերուն մէջ գտնելով, զանոնք չը Թարգմանեցինք, եւ փոխարէնը փակագծերու մէջ եղած բառերը Թարգմանեցինք։

14. Ամեն մէկ դասի յաջորդ օրը Թերթ մը կամ գիրք մը ձեռք ձգելով, անոր մէջ փնտռելու է իւր սորված բառերն։ Ժբ. դասը լմնցնելէ վերջ, Հասարակաց կամ Կիրակնօրեայ Վարժարաններու Գրադարաններէն եւ կամ ծանօթներէ փոք-րիկ դասագրքեր կամ պատմութիւններ ([illegible]) միշտ բերել կարդալու է. Հոգ չէ Թէ կարդացածնուդ բոլորը չէք հասկնար, նորէն դուք պէտք է շարունակէք կարդալ օ-րական գէթ հատուած մը։

ԻՆՔՆՈՒՍՈՒՑԻՉ
ԱՆԳԼԻԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒԻ

ԳԻՐՔ Ա.

ԱՅԲԲԵՆԱՐԱՆ

Education is "To develop in the body and in the soul all the beauty and all the perfection of which they are capable."

Կրթութիւնն է «Մարմնոյն եւ հոգւոյն մէջ զարգացնել բոլոր գեղեցկութիւնն ու ամբողջ կատարելութիւնն, որուն ատակ (կարող) են։»

"Crafty men contemn studies;
Simple men admire them;
Wise men use them."

«Խաբեբայ մարդիկ կ'արհամարհեն ուսմունք.
Պարզամիտ մարդիկ կը հիանան անոնց վրայ.
Խելացի մարդիկ կը գործածեն զանոնք։»

"Reading maketh a full man;
Conference a ready man;
Writing an exact man."

Ընթերցանութիւնը(կարդալը) մարդը կ'ընէ կատարեալ մարդ մը
Խորհրդակցութիւնը (խորհրդակցիլը)՝ պատրաստ մարդ մը.
Գրութիւնը (գրելը)՝ ճշգրիտ մարդ մը։

ԻՆՔՆՈՒՍՈՒՑԻՉ

ԱՆԳԼԻԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒԻ

ԳԻՐՔ Ա.

ԱՅԲՈՒԲԵՆԱՐԱՆ

ԴԱՍ Ա. (LESSON I.)

ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ. — Մարդոց բնական մէկ յատկութիւնն է իրենց գաղափարներն եւ պէտքերն իրենց մօտը գտնուող նմանւոյն յայտնել կամ հասկցնել ձայնի ելեւէջներով. այսպէս, երբ երեխայի մը ձայնը լսենք, առանց զինք տեսնելու եւ առանց ինք մեզի բան մը կրնալ ըսելու, կը հասկնանք թէ երեխան ուրա՞խ է թէ ցաւ մը կամ պէտք մ'ունի: Երեխայի ուրախութիւն արտայայտող ձայնի անսակներուն կ'ըսենք երեխան կը ծխայ, կը քրքրայ կամ կը խնդայ. իսկ ցաւ, տրտմութիւն կամ պէտք մ'արտայայտող ձայնին կ'ըսենք երեխան կ'ուլայ, կը ճչէ, եւն.: Երեխան հետզհետէ մեծնալով, եւ զօրանալով կ'սկսի իր շրթներով, լնդերով, ատամներով եւ քիմքովն ալ ձայներ շինել. ինչպէս, մա, մա. ֆա, ֆա. փա, փա. թա, թա. գա, գա. եւն. որուն կ'ըսենք երեխան լեզու կ'ելլէ. եւ այսպէս երեխան մօրմէն սորված բառերը յաճախ կրկնելով և հետզհետէ անոնց նշանակութիւններն հասկնալով, զայնս պէտք եղած տեղին գործածել կ'սկսի. որուն կ'ըսենք խօսիլ:

Մարդիկ իրենց գաղափարներն ու պէտքերն իրենց մօտը գտնուող նմանւոյն կը յայտնեն խօսելով. բայց ի՞նչպէս խօսիլ հազարաւոր մղոններով հեռու եղողներուն հետ, ուր մարդկային ձայնը չը հասնիր եւ հեռաձայն ալ շինուած չկայ. անոր համար ալ մարդիք հնարած են գրեր կամ տառեր, որոցմէ ամեն մէկը ձայնի մէկ որակը կը ներկայացնէ, և այսպէս կարելի եղած է աշխարհի ամենէն հեռու կողմերը գտնուող անձերուն գաղափարներ հաղորդել եւ պէտքեր յայտնել գրելով:

Ո եւ է լեզուի մը տառերն՝ իրենց հանած ձայնին համեմատ, միշտ երկու գլխաւոր դասակարգերու կը բաժնուին, Ձայնաւոր և Բաղաձայն:

Ձայնաւոր կը կոչուին այն տառերն, որոնք առանց ուրիշ ձայնի մ'օգնութեան, իրենք իրենցմէ ձայն կը հանեն. ինչպէս, ա (ոչ այբ, այլ ա. ինչպէս ա-նուշ բառի առաջին վանկի հնչումը), ե (ոչ եչ, այլ ե. ինչպէս ե-րեք բառի առաջին վանկի հնչումը), ը (ոչ ըթ, այլ ը. ինչպէս ը-րի բառի առաջին հնչումը), է, ի (ոչ ինի, այլ ի. ինչպէս ի-րենց բառի առաջին վանկի հնչումը), օ, եւն.:

Բաղաձայն կը կոչուին այն տառերն՝ որոնք ուրիշ ձայնի մ'օգնութեամբը ձայն կը հանեն. ինչպէս, թ, ծ, հ. մ. պ. (ոչ թօ, ծա, հօ, մեն, պէ. այլ թ(ը), ծ(ը), հ(ը). մ(ը). պ(ը) եւն. ինչպէս, թ-ռաւ, ծ-նաւ, հ-մուտ, մ-ռայլ, պ-նակ):

1. Վարժութիւն

[Ա]

A	a	*A*	*a*	E	e	*E*	*e*
(էյ)				(իյ)			
էյ, է, ա՜*, օ, ա				իյ, ի, է, ը			
I	i	*I*	*i*	O	o	*O*	*o*
(այ)				(օ)			
այ, իյ, ի				օ, ո, ա, ը			
H	h	*H*	*h*	N	n	*N*	*n*
(էյչ)				(էն)			
հ, յ				ն			
S	s	*S*	*s*	T	t	*T*	*t*
(էս)				(թիյ)			
ս, զ, ժ, շ				թ, տ			

ԾԱՆ.— A e i o ձայնաւոր՝ և h n s t բաղաձայն են։

2. Վարժութիւն

[Բ]

A E I O H N S T S H I A T

N O E A I H S E O N H

T I A O N S H I T

N T A N I H O [Գ]

---

* a՝ կը հնչուի լեցուն, ինչպէս փա՜ռ բառին մէջ. a կը հնչուի բարակ, ինչպէս փառք բառին մէջ։ Իւրաքանչիւր տառի և բառի այս տարբեր հնչումներն կարելի է սորվիլ վարժութեամբ, բայց աւելի լաւ է ընել Ամերիկացիի մը բերնէն լսելով սորվիլ։

A E I O H N S T A I H S E

O N T A I S O E H N T I

E A S N H O T H A O

S T I E N [½]

a e i o h n s t s h i a t n o e a n

i o e a s h t n i t h e s o i n

e a h o t s [½]

A E I O H N S T E A O I

N H E T O N A S I T S

E H O N S A T E I H

N I A O T H S [½]

a e i o h n s t n t h s e o a i

e o i a s h t n o h i n o s

a t s e t n h o i a [½]

ԴԱՍ Գ· (LESSON III.)

[Ի]

a, an, մը
the, ը, ն (վարդը, ծառը)
I, ես
is, է
as, պէս, որպէս, ինչպէս
at, մօտը, մէջը, քովը, վրան, հետը, դէպի
in, մէջ
it, ան, անիկա (անշունչ բաներու համար)
its, անոր (անշունչ բաներու համար)
no, not, ոչ
on, վրայ
none, ոչ մէկը, ոչ ոք
he, ինքը (տղան, էրիկ մարդը)
she, ինքը (աղջիկ, կին)
so, այսպէս, այդպէս, այնպէս
his, իր (տղայ, էրիկ մարդուն)
thee, քեզ, քեզի
this, ասիկա
that, անիկա, որը
these, ասոնք
those, անոնք
East, Արեւելք
Anna,* Աննա
Anton§, Անդոն
Annie, Աննիկ
Asia, Ասիա

hat, գլխարկ
a hat, գլխարկ մը
the hat, գլխարկը
has, ունի
hen, հաւ
a hen, հաւ մը
the hen, հաւը
shoe, կօշիկ
a shoe, կօշիկ մը
the shoe, կօշիկը
shoes, կօշիկներ
the shoes, կօշիկները
hose, ջրափող (մասնաւորապէս լաստակէ չինուած, հրշէջներու համար)
tan, կարմրախառն դեղին
tin, թիթեղ, թիթեղէ
thin, բարակ
ten, տասը
then, այն ատեն
noon, կէսօր
at noon, կէսօրին
too, ալ, եւս, շատ (չափէն աւելի)
soon, շուտով
it is, է (անիկա)
it is not, 'չէ (անիկա)
this is it, ասիկա է
that is it, անիկա է
she is, ինքն է (աղջիկ կամ կին)
he is, ինքն է (տղան կամ էրիկ մարդը)

saint, սուրբ
a saint, սուրբ մը
the saint, սուրբը
neat, կոկիկ
ant, մրջիւն
an ant, մրջիւն մը
the ant, մրջիւնը
net, ուռկան, ցանց
a net, ուռկան մը, ցանց մը
the net, ուռկանը, ցանցը
sea, ծով
a sea, ծով մը
the sea, ծովը
seat, նստարան
seats, նստարաններ
a seat, նստարան մը
the seat, նստարանը
tea, թէյ
the tea, թէյը
hot, տաք
tent, վրան (Տաճկ. չադըր), վիրաւորեալի պատարոյգ, փիլթա, (Տաճկ. ֆիթիլ)
a tent, վրան մը
the tent, վրանը
sin, մեղք
nose, քիթ
the nose, քիթը

---

* Anna, Եբրայերէն է եւ կը նշանակէ՝ շնորհալի

§ Anton, (Հայերէն Անտոն և ոչ Անթոն) Լատիներէն եւ Յունարէն առնուած է. եւ կը նշանակէ՝ անգին

as it is, *ինչպէս որ է*
he has, *ինքն (տղան կամ երիկ մարդը) ունի*
she has, *ինքն (աղջիկը կամ կինը) ունի*
see, *տե՛ս*
I see, *ես կը տեսնեմ*
he sees, *ինքը կը տեսնէ (տղան կամ երիկ մարդը)*
she sees, *ինքը կը տեսնէ (աղջիկը կամ կինը)*
seen *տեսած*
he has seen, *տեսած է (ինքն)*
she has seen, *տեսած է (ինքն)*

that is so, *այնպէս է*
eat, *կե՛ր*
I eat, *ես կ'ուտեմ*
he eats, *ինքն կ'ուտէ (տղան կամ երիկ մարդը)*
she eats, *ինքն կ'ուտէ (աղջիկը կամ կինը)*
sit, *նստէ՛, նստի՛ր*
I sit, *ես կը նստիմ*
he sits, *ինքը կը նստի (տղան կամ երիկ մարդը)*
she sits, *ինքը կը նստի (աղջիկը կամ կինը)*
sat, *նստած*
I sat, *ես նստայ, նստեցայ [մարդը)*
he sat, *ինքն նստաւ (տղան կամ երիկ*
she sat, *ինքն նստաւ (աղջիկը կամ կինը)*

ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ. — A *կամ* an *եւ* the *բառերը կը կոչուին Յօդ. առոնցմէ ամեն մէկը բառի մը հետ կը գործածուի նոյն բառին նշանակութեան անորոշ կամ որոշեալ ըլլալը ցուցնելու համար. այսպէս* *a* hat, *գլխարկ մը.* *an* ant, *մրջիւն մը.* *the* hat, *գլխարկը. եւայլն.*

Յօդը երկու տեսակ է, Անորոշ եւ Որոշեալ.

A *եւ* an *կը կոչուին Անորոշ Յօդ եւ կը համապատասխանեն Հայերէն մը բառին, ինչպէս* *a** hen, *հաւ մը.* *an* ant, *մրջիւն մը (որ և ըսել հաւ մը, որ և ըսել մրջիւն մը).*

A *կը գործածուի, երբ իրմէ վերջ եկող բառը բաղաձայնով կ'սկսի, ինչպէս* *a* sea, *ծով մը.*

An *կը գործածուի, երբ իրմէ վերջ եկող բառը ձայնաւորով կ'սկսի, ինչպէս* *an* ant, *մրջիւն մը.*

The *կը կոչուի Որոշեալ Յօդ եւ կը համապատասխանէ Հայերէնի մէջ բառի մը վերջը աւելցուած ը եւ ն տառերուն. ինչպէս* *the* hen, *հաւը.* *the* sea, *ծովն. (ժամանակագրական այսինչ հաւը, այնինչ ծովն,) եւայլն.*

---

* ԾԱՆ. — A *ամփոփական խօսակցութեան եւ հասարակ ընթերցանութեան մէջ կը հնչուի ը եւ ոչ էյ, նայնպէս՝ իբր՝ վերջի եկող բառի իբր ձայնը եւ ոչ իբր առանձին բառ. այսպէս՝* *a* hat, *a* sea, *կը հնչուին ըհէթ, ըսիյ, եւ ոչ էյ հէթ, էյ [illegible]*

Է. Վարժութիւն

[Ծ [Ժ] [Լ]

I see a hat. The hat is on
I see a hat. The hat is on
the seat. See the hen on that
the seat. See the hen on that
shoe. This tea is hot. I see an
shoe. This tea is hot. I see an
ant on this shoe. It is so hot.
ant on this shoe. It is so hot.
See his nose. The net is in
See his nose. The net is in
the sea. He has a hose. That
the sea. He has a hose. That
is so. He has seen ten shoes.
is so. He has seen ten shoes.
She is so neat. See these
She is so neat. See these
seats. He is Anton. He is not
seats. He is Anton. He is not
Saint Anton. See that tent.
Saint Anton. See that tent.

The Saint has no sin. Asia
The Saint has no sin. Asia
is in the East. Anton sits on
is in the East. Anton sits on
his seat. It is so. This is his
his seat. It is so. This is his
hen. It is not so hot. It is so
hen. It is not so hot. It is so
thin. I eat at-noon. She eats
thin. I eat at-noon. She eats
at-noon too. Annie has seen
at-noon too. Annie has seen
a neat tent. See that tin on
a neat tent. See that tin on
that seat. She sees the hat as
that seat. She sees the hat as
it is. He sat on his hat. An-
it is. He sat on his hat. An-
nie, sit on that seat. He sits
nie, sit on that seat. He sits
on his net. See those shoes.
on his net. See those shoes.

She has a hen. As soon as
She has a hen As soon as
he sat on the net in the tent,
he sat on the net in the tent,
she too then sat on the seat.
she too then sat on the seat.

8. Վարժութիւն

[՚խ]

Ես կը տեսնեմ գլխարկ մը նստարանին վրայ (վըրայ նստարանը)։ Ինք (տղան) ունի հաւ մը։ Ինք (աղջիկը) ունի բարակ ցանց մը։ Այս վրանը կարմրադեղին է։ Աննան տեսած է (ան է տեսած) տասը կօշիկներ։ Իր ուռկանը ծովուն մէջն է (է մէջ ծովը)։ Ան (*that*) իր հաւն է նստարանին վրայ (է իր հաւ վըրայ նստարանը)։ Իր (տղան) թէյը շատ տաք է (է շատ տաք)։ Ինքը (տղան) Սու՛րբ Անդոնը չէ (է ոչ Սուրբ Անտոն)։ Աննիկն ունի գլխարկ մը։ Ինքը (աղջիկը) կոկիկ է (է կոկիկ)։ Ես կը տեսնեմ ծովը ինչպէս որ է։ Այնքան շուտ որքան Անդոնը նստաւ նստարանին վրայ (վըրայ նստարանը), իր հաւն ալ նստաւ ուռկանին վրայ (վըրայ ուռկանը)։ Այս ցանցը շատ բարակ է։ Հաւը քիթ չունի (ան է ոչ քիթ)։ Ես կ'ուտեմ կէսօրին։ Աննիկն ալ կ'ուտէ կէսօրին։ Այս թէյը շատ տաք է (է շատ տաք)։ Այդպէս է (ան է այդպէս)։ Անդոն ունի տասն նստարաններ։ Ինքը (տղան) իր կօշիկներն հագած է (ան է վրան իր կօշիկները)։ Տե՛ս այս (տասն) նստարանները։ Ես կը տեսնեմ մրջիւն մը այն գլխարկին վրայ (վրայ այն գլխարկ)։ Ան իր գլխարկը չէ (է ոչ իր գլխարկ)։ Այս հաւը կը տեսնէ ան մրջիւնը։ Այնպէս չէ (ան է ոչ այնպէս)։ Մրջիւնը կը տեսնէ այս գլխարկը։ Աննան Սոֆիի մէջն է (է մէջ Սոֆի)։ Կէսօրին ծովը տաք է (է տաք)։ Ես կը տեսնեմ այդ նստարանը ինչպէս որ է։ Ես նստայ այդ նստարանին վրայ (վըրայ այդ նստարան)։ Անդոնը նստաւ իր գլխարկին վրայ (վրայ իր գլխարկ)։ Այս հաւը իր հաւն է (է իր հաւ)։ Անիկա մրջիւն մ'է (է մը մրջիւն)։ Աննի՛կ, նստէ՛ աս նստարանին վրայ (վրայ աս նստարան)։ Տե՛ս այդ ջրի խողովակը։ Անդոն ունի կարմրադեղին ցանց մը։ Իր հաւը վրանին վրայ է (է վրայ վրանը)։ Աննան ունի բարակ ցանց մը վրանին մէջ (մը բարակ ցանց մէջ վրանը)։ Տե՛ս ծովին մէջի ուռկանը (ուռկանը մէջ ծովը)։ Ես ոչ ոք չեմ տեսներ (ես կը տեսնեմ ոչ ոք)։

ԴԱՍ Դ. (LESSON IV.)

ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ. — Այն բառերը, որոնք բանի մը անուն են, կը կոչուին Անուն. ինչպէս մարդ, տուն, ծառ, գըլ-խարկ, խնձոր, միտք, եւ այլն։

Անուններն երկու գլխաւոր դասակարգերու կը բաժնուին, Յատուկ եւ Հասարակ։

Յատուկ կը կոչուին այն անունները, որոնք մասնաւոր ան-հատի մը, ժողովրդի մը, տեղի մը, եւ կամ բանի մը անունն են. ինչպէս Ներսէս, Հայ, Վան, Մասիս, Արմէնիա, եւ այլն։

Հասարակ կը կոչուին այն անունները, որոնք անհատներու կամ իրերու ամբողջ դասակարգի անունն են. ինչպէս մարդ, ազգ, քաղաք, լեռ, լրագիր, եւ այլն։

ԿԱՆՈՆ.— Յատուկ անունները գրելու համար ինչպէս Հա-յերէնի, նոյնպէս Անգլիերէնի մէջ միշտ գլխագրով սկսելու է. այսպէս Գարեգին, Յոյն, Տիգրանակերտ, Թուրքիա, Մշակ, Արծ-րունի, եւ այլն։

9. *Վարժութիւն*

[Ը] [Թ]

to (թուու)   tooth (թուութհ)   teeth (թիյթհ)   toast (թօուստ)   toasts (թօուստս)
ate (էյտ)   haste (հէյստ)   taste (թէյստ)   test (տէստ)   nest (նէստ)
hats (հէտս)   tents (թէնտս)   tastes (թէյստս)   tests (տէստս)   nests (նէստս)
hoe (հօ)   toe (թօ)   toes (թօզ)   ton (թըն)   tone (թօն)
son (սըն)   sane (սէյն)   sense (սէնս)   sent (սէնտ)   saints (սէնտս)
hash (հէշ)   sash (սէշ)   sins (սինս)   tease (թիյզ)   teases (թիյզէս)
heat (հիյտ)   host (հօստ)   nine (նայն)   oats (օթս)   stone (ըսթօն)
ha'sten (հէ'յսըն)   ha'stens (հէ'յսընս)   hon'est (անէստ)*   sat'in (սա'տին)
in'to (ինթուու)   in-sane' (ինսէ'յն)   in-tense' (ինթէնս)   non'sense (նանսէնս)
eat'en (ի'յտըն)   in-sist' (ինսի'ստ)   in-sists' (ինսի'ստս)   host'ess (հօ'սթէս)
ses'sion (սէ'շըն)   na'tion (նէ'յշըն)   in-ten'tion (ինտէնշըն)   sen'ate (սէ'նէյտ)
at-ten'tion (էտտէնշըն)   as-sist'ant (էսսի'ստէնտ)   I-sa'iah (այզէ'յէհ)

---

* ԾԱՆ. — H *տառը երբեմն բնաւ ձայն չը հանե՛ր. այսպիսի պարագայի մը տակ կը կոչուի* (mute' *միւտ*) *համր* h։

ԿԱՆՈՆ. — Համր h *ով սկսուած բառերն ալ, ձայնաւորով սկսուած բառերու պէս* an *յօդը կառնեն. այսպէս փոխանակ* a honest nation *ըսելու* an honest nation *կ'ըսուի։*

10. Վարժութիւն

[թ] [շ]

ate hats hoe son hash

ate hats hoe son hash

hasten into eaten insist

hasten into eaten insist

n attention tooth haste

attention tooth haste

sane sash host hastens

sane sash host hastens

isane nation teeth taste

nsane nation teeth taste

toes sense sins intense

toes sense sins intense

honest insists intention

honest insists intention

test tests ton sent tease

test tests ton sent tease

toasts nest saints nests

toasts nest saints nests

stone nonsense Isaiah

stone nonsense Isaiah

ԴԱՍ Ե. (LESSON V.)

[Ի]

to -են, -ին, -ան, -եան, -ուն, ց-, առ, դէպի(§), եւայլն.
haste, աճապարանք
in haste, աճապարանօք
hats, գլխարկներ
hoe, մարկեղ, (Տճկ. չափա)
tone, եղանակ
hash, հէշ †
sash, ժապաւէնէ գօտի կամ ուրար
heat, տաքութիւն
tents, վրաններ
tooth, ատամ
teeth, ատամներ
taste, ճաշակ, համ
test, փորձ
toe, ոտքի մատ, կօշկի քիթ
toes, ոտքի մատներ
honest, պատուաւոր, շիտակ, իրաւ, (Ռմկ. ըղւըրտ)
Senate, ծերակոյտ
session, նիստ, ժողով
nation, ազգ
assistant, օգնական
sane, խելացի
insane, խելագար
stone, քար
sins, մեղքեր
saints, սրբեր
nine, ինն
oats, վարսակ, (Տճկ. եուլաֆ)
nest, բոյն
nests, բոյներ
ton,* թըն, (կշիռքի մեծագոյն չափ)
son, մանչ զաւակ
sense, զգայում, իմաստ
nonsense, անիմաստ (բան)
host, հիւրընկալ, տանուտէր
hostess, (‡) հիւրընկալ տանտիրուհի [կանանց
toast, խորոված հաց, բաժա-
toasts, խորոված հացեր
into, մէջ, (Տըրսէն տէղէ ներս)
intense, չափազանց, սաստիկ
satin, սնդուս, (Ռմկ. ատլաս)
attention, ուշադրութիւն
intention, դիտաւորութիւն
Isaiah, Եսայի

---

§ Իրեն, Հայկէն, կոկան, բազմութեան մարդոց, ջրհոր, — Նախադաս. տեղէ փոխել, եւայլն

† Հէշ Ամերիկեան կերակուր մ'է, որ կը շինուի եփած մսէ եւ խաշած գետնախնձոր միասին ծեծելով եւ դդալ դդալ իւղի կամ ճարպի մէջ տապկելով։

* Մէկ թընը երկու հազար փաունտ է։

‡ ԿԱՆՈՆ. — Եթէ արական նշանակութիւն ունեցող բառի մը վերջը աւելցնենք ess մասնիկը, բառը միեւնոյն նշանակութեան իգականը ցուցուած կ'ըլլայ. ինչպէս վերեւը host կը նշանակէ հիւրընկալ, hostess կը լինի հիւրընկալուհի։

to eat, ուտել
I ate, ես կերայ
he ate, ինք (տղան կամ էրիկ մարդը) կերաւ
she ate, ինք (աղջիկը կամ կինը) կերաւ
eaten, կերած
to taste ճաշակել
I taste, կը ճաշակեմ
he tastes, կը ճաշակէ
she tastes, կը ճաշակէ
taste, ճաշակէ՛, համն ա՛ռ
to tease, (կատակելով) ձանձրացնել
I tease, կը ձանձրացնեմ
he teases, կը ձանձրացնէ
she teases, կը ձանձրացնէ
tease, ձանձրացո՛ւր
to hasten, աճապարել
I hasten, կ'աճապարեմ
he hastens, կ'աճապարէ
she hastens, կ'աճապարէ
hasten, աճապարէ՛

sent, ղրկած
I sent, ես ղրկեցի
he sent, ինք (տղան կամ էրիկ մարդը) ղրկեց
she sent, ինք (աղջիկը կամ կինը) ղրկեց
is sent, ղրկուած է
to test. փորձել
I test, կը փորձեմ
he tests, կը փորձէ
she tests, կը փորձէ
test, փորձէ՛
to insist, թախանձել
I insist, կը թախանձեմ
he insists, կը թախանձէ
she insists, կը թախանձէ
insist, թախանձէ՛
to nest բոյն դնել
I nest բոյն կը դնեմ
he nests, բոյն կը դնէ
she nests բոյն կը դնէ
nest բոյն դի՛ր

11. Վարժութիւն

[Թ] [Շ] [Ն]

He ate hash at-noon. I sat
He ate hash at-noon. I sat
on the seat at the sea. Anna
on the seat at the sea. Anna
has a satin sash. She is sane.
has a satin sash. She is sane.
The ant eats oats. Anton has
The ant eats oats. Anton has

a hoe. He is sent to East in
a hoe. He is sent to East in
haste. This is a tooth. He has
haste. This is a tooth. He has
ten toes. He is insane. That
ten toes. He is insane. That
is nonsense. Annie has nine
is nonsense. Annie has nine
teeth. This is a ton. See the
teeth. This is a ton. See the
hen on that stone. That has
hen on that stone. That has
no sense in it. His son insists
no sense in it. His son insists
to see the senate in session
to see the senate in session.
The senate is not in session.
The senate is not in session.
Anton teases Annie. The
Anton teases Annie. The
heat is intense. The host is in
heat is intense. The host is in

. See the hostess is
:ent. See the hostess is
is intention is to see
His intention is to see
The hen has eaten the
The hen has eaten the
The assistant is honest.
The assistant is honest.
ttention is on that test.
attention is on that test.
nine tents at the sea.
nine tents at the sea.
nation has no Saints.
nation has no Saints.
as no sins. Anna has
ias no sins. Anna has
ten nests. She teases
ten nests. She teases
n. She insists to see the
n. She insists to see the
ss. He is sent to the Sen-
ss. He is sent to the Sen-

ate. Isaiah has a seat in the
ate. Isaiah has a seat in the
Senate. I see Anton on his
Senate. I see Anton on his
seat. I hasten to see the Sen-
seat. I hasten to see the Sen-
ate in session. She has seen
ate in session. She has seen
the hostess. Isaiah has inten-
the hostess. Isaiah has inten-
tion to see East. His son is
tion to see East. His son is
in the East too. Annie has a
in the East too. Annie has a
toast. Anton has eaten his
toast. Anton has eaten his
toasts at-noon.
toasts at-noon.

Ը. Վարժութիւն

[[illegible]]

Սենեկայ քար մ՚է [illegible]։ — Ինք (տղան) կերած է ([illegible]) իր խորոված հացերը։ — Այդ քարին վրայ մրջիւն մը կը տեսնեմ [illegible] վրայ [illegible]։ — Անդոնն ունի [illegible] [illegible]ներ։ — Տաքը չափազանց է ([illegible])։ — [illegible] նրա կ՚ընէ [illegible] ([illegible])։ — Օգնականը [illegible] ունի ([illegible])։ — Իր ուշադրութիւնը այդ փորձին վրայ է ([illegible])։ — Պատուաւոր ազգ մը ([illegible])։ — Ինք (տղան) ունի իրեն ատամներ։ — Իր (տղան) մտադրութիւնն է տեսնել հիւրընկալուհին։ — Ինք (աղջիկը) կ՚ամաչարէ տեսնել խելագարը։ — Անդոնը* խելացի է։ — Եսային* կատակով կը ձանձրացնէ Աննիկը*։ — Այս քարը թրջ մ՚է ([illegible])։ — Տե՛ս, մրջիւնը կը ճաշակէ վարսակը։ — Անիմաստ բան (ան(*it*) է անիմաստ)։ — Ես կ՚ուտեմ հէշ խորոված հացի վրայ ([illegible])։ — Ինք (տղան) նստաւ այն քարին վրայ ([illegible])։ — Օգնականը ունի վրան մը ([illegible])։ — Ինք (աղջիկը) ունի անդուսէ ուրար մը ([illegible])։ — Իր որդին պատուաւոր է ([illegible])։ — Ինք (աղջիկը) կը թախանձէ տեսնել գլխարկը։ — Սուրբը մեղքեր չունի ([illegible])։ — Աննան* դրկուած է ([illegible]) [illegible] Արեւելք անապարանօք։ — Տե՛ս ծովին քովի քարը ([illegible])։ — Իր (տղան) մտադրութիւնն է (ան(*it*) է [illegible]) ունել խորոված հաց կէս օրին։ — Այ[illegible] քարին վրայ կը նստին ([illegible])։ — [illegible] տեսնել (to see) Տերակոյտը [illegible]։ — Անդոնն* դրկած է ([illegible]) Աննան* Արե[illegible]։ — Տե՛ս քարը [illegible] մէջ ([illegible] ան(*that*) [illegible]) կը տեսնէ [illegible]։ — Անդոն, ճաշակէ՛ այս [illegible] հացը։ — Իր որդին ունի հաւ մը ([illegible])։ — [illegible] ունի ժապաւէնէ գօտի մը ([illegible]) մանչ [illegible] է վրանին [illegible] կոկիկ է ([illegible])։ — Տ[illegible] հացը։ — Ինք (տղան) ունի իրեն ատամներ։ — Ինք ([illegible]) [illegible] խարկներ։

---

* [illegible] — [illegible]

[illegible]

ԴԱՍ Զ· (LESSON VI.)

ՔԱՂՈՒԱԾՔ (REVIEW)

13. Վարժութիւն

[Ծ]

East, hot, it, nose, eats, sea, intense, sins, his, taste, hastens, insane, she, oats, insists, seats, hat, no, toast, noon, insist, is, saints, nest, he, this, haste, nation, Annie, ate, an, see, too, as, that, not, tea, sits, on, heat, in, tent, hostess, then, thee, neat, host, hose, sense, teases, hen, honest, at, its, has, ten, shoe, tents, ant, tan, so, sat, sin, eat, thin, this, sit, none, saint, toes, seen, seat, tests, soon, net, those, tin, the, these, Asia, to, hoe, son, Anna, hash, hasten, toasts, tone, nine, Anton, teeth, sane, stone, into, toe, session, sash, tooth, sent, ton, satin, Isaiah, eaten, nonsense, sees, test, tease, Senate, shoes, nests, intention, attention, assistant.

14. Վարժութիւն

[Կ]

It. Ant. East. Annie. Honest.
He. Hat. Heat. Eaten. Isaiah.
Is. Net. Oats. Saint. Nation.
No. She. Shoe. These. Senate.

15. Վարժութիւն

[Հ]

His attention is on that hen at the sea.

ԴԱՍ Է․ (LESSON VII.)

16. Վարժութիւն

[Ա]

U u 𝒰 𝓊		W w 𝒲 𝓌	
(եու)		(տըպլիու)	
իու, ու, ը		ու	
Y y 𝒴 𝓎		D d 𝒟 𝒹	
(ուայ)		(տիյ)	
ե, այ, ի		տ	
F f ℱ 𝒻		M m ℳ 𝓂	
(էֆ)		(էմ)	
ֆ, վ		մ	
R r ℛ 𝓇		V v 𝒱 𝓋	
(առ)		(վիյ)	
ռ, ր		վ	

ԾԱՆ. [illegible] ձայնաւոր է [illegible] երբեմն ձայնաւոր են, երբեմն բաղաձայն [illegible] բաղաձայն են։

Վարժութիւն

[Բ]

U [illegible] M R V U F M W

Y [illegible] U D R F W M

[illegible] U R W F D

[illegible] V W U [Գ]

U W Y D F M R V W R U

V Y M D F Y W U M R V

F D Y R U V F M D W Y

D R U W F M Y

u w y d f m r v m y r w v u f d

w u d y m f v r d y w u v r f

m v m d w r f y u

U W Y D F M R V W D

M V U Y F R W U V R D

Y M F Y U V M D W R

Y F D F M R W Y U

u w y d f m r v w u d y m

f v r y u d w r f v m d w y

u v m r f v d r y m w f u

ԴԱՍ Ը· (LESSON VIII.)

18. Վարժութիւն

[Զ]

u w y d f m r v m d f w y r

v u d y w u v r m f w d m

v u y l r d w y u r f v m

19. Վարժութիւն

[Է]

եու, տըպլեու, ուայ, տիյ, էֆ, էմ, առ, վիյ, էմ, ուայ, առ, տըպլեու, վիյ, եու, էֆ, տիյ, եու, տըպլեու, տիյ, ուայ, էմ, էֆ, վիյ, առ, տիյ, ուայ, վիյ, տըպլեու, եու, էմ, առ, էֆ, վիյ, էմ, տիյ, առ, էֆ, տըպլեու, ուայ, եու։

20. Վարժութիւն

[Ը] [Թ]

am (էմ)	ham (հէմ)	fame (ֆէյմ)	name (նէյմ)	same (սէյմ)
do (տու)	you (եու)†	your (եուր)†	yours (եուրզ)†	tour (թուր)
me (միյ)	we (ուիյ)†	ye (յիյ)†	fee (ֆիյ)	him (հիմ)
my (մայ)	thy (տհայ)†	die (տայ)	dye (տայ)	tie (թայ)
of (ավ)	how (հաու)†	now (նաու)†	thou (տհաու)†	have (հէվ)
us (ըս)	thus (տհըս)	does (տըզ)	dust (տըսթ)	rust (րըսթ)
her (հըր)	hers (հըրս)	were (ուըր)†	dust'y (տը՛սթի)	rust'y (րը՛սթի)
aid (էյտ)	made (մէյտ)	maid (մէյտ)	said (սէտ)	what (հուաթ)†
day (տէյ)	they (տհէյ)	may (մէյ)	May (Մէյ)	was (ուազ)†
and (էնտ)	hand (հէնտ)	hands (հէնտս)	are (ար)	art (արթ)
fun (ֆըն)	sun (սըն)	done (տըն)	our (աուր)†	ours (աուրզ)†
dime (տայմ)	time (թայմ)	dine (տայն)	fine (ֆայն)	mine (մայն)

† Հնչելու է մէկ անգամէն, մէկ վանկ։

21. Վարժություն

[θ] [ð]

Am do me my of her and
Am do me my of her and
us aid day fun dime you me
us aid day fun dime you me
ham thy how thus hers made
ham thy how thus hers made
they hand sun time fame ye
they hand sun time fame ye
your die now does were may
your die now does were may
maid hands done dine name
maid hands done dine name
yours fee dye thou dust said
yours fee dye thou dust said
dusty are May our fine same
dusty are May our fine same
tour him tie have rust rusty
tour him tie have rust rusty
what art was hour mine.
what art was hour mine.

ԴԱՍ Թ. (LESSON IX.)

ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ. — Անգլիերէնի մէջ Անուններն չորս ձեւակ փոփոխութիւններ կ'ունենան. **Թիւ, Դէմք, Սեռ** եւ **Հոլով**։

ԹԻՒ

Թիւն անունի մը նշանակած բանի թիւը կամ քանի հատ ըլլալը կը ցուցնէ։ Օրինակի համար երբ ըսենք **աղջիկը կ'ուսանի** կը հասկնանք մէկ աղջիկ է որ կ'ուսանի. մինչ երբ ըսենք **աղջիկները խաղան**, կը հասկնանք մէկէ աւելի աղջիկներ են խաղացողնե-րը։ Ուստի երբ բառ մը իր նշանակած իրի մէկ հատը միայն կը ցուցնէ կը կոչուի **եզակի**. ինչպէս, *hat*, գլխարկ. *nest*, բոյն (մէկ գլխարկ, մէկ բոյն). եւ երբ իր նշանակած իրի մէկէն աւելի ըլլալը ցուցնէ, կը կոչուի **յոգնակի**. ինչպէս, *hats*, գլխարկներ. *nests*, բոյներ (մէկէ աւելի գլխարկներ, մէկէ աւելի բոյներ)։

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԿԱՆՈՆ. — Անգլիերէնի մէջ եզակի անուն մը յոգնակի կը շինուի եզակիին վերջը s կամ *es*(էս) աւելցնելով. ինչպէս, **hat**, գլխարկ, hats, գլխարկներ. shoe, կօշիկ, shoes, կօշիկներ. **fish** (ֆիշ) ձուկ, fish*es*, ձուկներ։ Երբ եզակին կը վերջանայ այնպիսի ձայնով մը որ դիւրութեամբ s ին հետ կրնայ միանալ, այն ատեն միայն s կ'աւելցուի, եւ բառն ալ քանի վանկ որ էր, նոյնքան վանկ կը մնայ. ինչպէս, seat, նստարան, seat*s*, նստարաններ. son, որդի, **sons**, որդիներ. toast, խորոված հաց, toast*s*, խորոված հացեր։ Երբ *s* ը չըկրնայ միանալ բառի վերջին տառին հետ, ան ատեն աւելցնելու է *es*, այս պարագային տակ բառն ալ նոր վանկ աւելցած կ'ըլլայ. այսպէս sash, ժապաւինէ գօտի, sash*es*, ժապաւինէ գօտիներ. hostess, հիւրընկալուհի, hostess*es*, հիւրընկալուհիներ։

Երբ եզակի բառ մը կը վերջանայ e ով, յոգնակի շինելու համար, պարզեալ *s* մը միայն աւելցնելու է. բայց դիտելու է որ նոյն ատեն բառն ալ վանկ մը նոյնպէս աւելցած կ'ըլլայ. ինչպէս nurse, (նըրս) հիւանդապահ, nurs*es* (նըրսէս) հիւանդապահներ։ Այս կանոնէն դուրս եղածներն, ինչպէս tooth, ակռայ, teeth, ատամներ հետզհետէ կը սորվուին։

[Դ]

O, ո՜վ
me, զիս
to me, ինծի
my, իմ
mine, իմս, իմինս
of*, —ի. —ին, —ան,
—եան, —ուն,
—ուան, —ոջ, ևն.
us, մեզ (զմեզ)
to us, մեզի
we, մենք
her, իր (աղջկան, կնկան)
hers, իրն, իրենն
aid, օգնութիւն
and, ու, և
day, օր
fun, կատակ
dime, տասը սէնդնոց
now, հիմայ

they, անոնք
hand, ձեռք
hands, ձեռքեր
sun, արեգակ, արեւ
time, ժամ, ժամանակ
fame, համբաւ
you, դուք, ձեզ (զձեզ)
your, ձեր
yours, ձերն
ye, դուք
dye, ներկ (Տաճկ. պօյա)
tie, կապ
maid, կոյս աղջիկ, օ-
րիորդ, սպասուհի
same, նոյն, միեւնոյն
fee (աշխատութեան)
գին, վարձ
ham, զիստ-ապուխտ
(մանաւանդ խոզի)

thou, դու†
thy քու† [հող
dust, փոշի (Տաճկ. թօզ)
dusty, փոշոտ
rust, ժանգ
rusty, ժանգոտ
May, Մայիս
our, մեր
ours, մերն
fine, ընտիր, գեղեցիկ
նուրբ. տուգանք
tour, շրջապտոյտ
him, զինքը (տղան,
էրիկ մարդը)
what, ի՞նչ
art, գեղարուեստ
how, ի՞նչպէս
thus, այսպէս
name, անուն

I am, ես եմ
thou art, դու ես†
he կամ she is, ինքն է
we are, մենք ենք
you are, դուք էք
they are, անոնք են
done, ըրած, եղած
it is done, եղած է

I do, կ'ընեմ
thou dost ([illegible]), կ'ընես†
he does, կ'ընէ
she does, կ'ընէ
we do, կ'ընենք
you do, կ'ընէք
they do, կ'ընեն
do, ըրէ՛, ըրէ՛ք

I have, ունիմ
thou hast, ([illegible]) ունիս†
he has, ունի
she has, ունի
we have, ունինք
you have, ունիք
they have, ունին
have, ունեցի՛ր, ունեցէ՛ք

I was, ես էի
he կամ she was, ինքն էր
we were, մենք էինք
you were, դուք էիք
they were, իրենք էին

I don't (do not), չեմ ըներ [ներ
he կամ she doesn't (does not) չը-
we don't (do not), չենք ըներ
you don't (do not), չէք ըներ
they don't (do not), չեն ըներ

---

* ԾԱՆ. — Of բառը առանձին չը գործածուիր, այլ Անունի մը հետ, և անկեց ալ մէկը առաջ կը դրուի, Հայերէնի մէջ կը համապատասխանէ վերոյգրեալ և անոնց նման գործածուած մասնիկներուն. Ինչպէս the taste *of* mouth; բերանի համը, the wife *of* Anton, Անդոնին կինը. the hat *of* his wife, իր կնոջ գլխարկը. ևն.:

† Աստուծոյ աղօթելու համար միայն կը գործածուի. և այս իմաստովը զարդարուած ասեն գ խաղրով սկսելու է:

to have, ունենալ
I haven't* (have not), չունիմ
he կամ she hasn't (has not), չունի
we haven't (have not), չունինք
you haven't (have not), չունիք
they haven't (have not), չունին
I haven't done, ես ըրած չեմ

to do, ընել
I said, ըսի
he կամ she said, ըսաւ
we said, ըսինք
you said, ըսիք
they said, ըսին
said, ըսած

I made, ըրի, շինեցի
he or she made, ըրաւ, շինեց
we made, ըրինք, շինեցինք
you made, ըրիք, շինեցիք
they made, ըրին, շինեցին
made, ըրած, շինած, եղած

I may, ես կարելի է
he or she may, ինքն կարելի է
we may, մենք կարելի է
you may, դուք կարելի է
they may, իրենք կարելի է
I may not, ես կարելի չէ

to aid, օգնել
I aid, կ'օգնեմ
we aid, կ'օգնենք
you aid, կ'օգնէք
they aid, կ'օգնեն
aid, օգնէ', օգնեցէ'ք

to dine, ճաշել
I dine, կը ճաշեմ
we dine, կը ճաշենք
you dine, կը ճաշէք
they dine, կը ճաշեն
dine, ճաշէ', ճաշեցէ'ք

to name, անուանել
I name, կ'անուանեմ
we name, կ'անուանենք
you name, կ'անուանէք
they name, կ'անուանեն
name, անուանէ', անուանեցէ'ք

to die, մեռնիլ
I die, կը մեռնիմ
we die, կր մեռնինք
you die, կր մեռնիք
they die, կը մեռնին
die, մեռի'ր, մեռէ'ք

to dye, ներկել
I dye, կը ներկեմ
we dye, կը ներկենք
you dye, կը ներկէք
they dye, կը ներկեն
dye, ներկէ', ներկեցէ'ք

to fine, տուգանք դնել
I fine, տուգանք կը դնեմ
we fine, տուգանք կը դնենք
you fine, տուգանք կը դնէք
they fine, տուգանք կը դնեն
fine, տուգանք դի'ր, դրեցէ'ք

to tie, կապել
I tie, կը կապեմ
we tie, կը կապենք
you tie, կը կապէք
they tie, կը կապեն
is made, եղած է, շինուած է

don't*, մի' ըներ
don't have, մի' ունենար
don't aid, մի' օգներ
don't dine, մի' ճաշեր
don't name, մի' անուաներ

don't die*, մի' մեռնիր
don't dye, մի' ներկեր
don't fine, տուգանք մի' դներ
don't tie, մի' կապեր
is said, ըսուած է

---

* Այս կրճատուած ձեւերն աւելի շատ կը գործածուին. խօսակցութեան մէջ։

22. Վարժութիւն

[Թ] [Ժ] [Ղ]

My name is Annie. What
My name is Annie. What
is your name?‡ Do you see
is your name? Do you see
her? I don't. I do see Isaiah.
her? I don't. I do see Isaiah.
He has eaten ham and toast
He has eaten ham and toast
at-noon. The hostess said that
at-noon. The hostess said that
our maid has made this toast
our maid has made this toast
in that tent. What time is
in that tent. What time is
it? It is time to dine. I
it? It is time to dine. I
have no fame. This is the
have no fame. This is the

---

‡ Այս նշանը Հարցական Նշան կը կոչուի եւ կը համապատասխանէ Հայերէնի մէջ Պարոյկ կամ Հարցական նշանին։

same. O ye saints![‡] I may
same. O ye saints! I may
have a fine hat in May. How
have a fine hat in May. How
are you? Now I am on my
are you? Now I am on my
tour in the East. That is
tour in the East. That is
yours. And he said I have
yours. And he said I have
a dime. It was too dusty.
a dime. It was too dusty.
This is not fun.
This is not fun.

23. Վարժութիւն

[Ձ]

The ant	A hand	His toes	The sun	A net
Dimes	The hosts	Names	Nations	A tent
His fee	A hostess	The oats	His sins	She
The hoses	He	Stones	A saint	They
A hen	Noses	A toast	The sea	A tie
Her hats	A tour	A seat	Teeth	Me

‡ Այս նշանը Զարմացական Նշան կը կոչուի եւ կը համապատասխանէ Հայերէնի մէջ Երկար զարմացական նշանին։

24. *Վարժութիւն*

[Ա]

Ի՞նչպէս էք դուք։ — Ի՞նչ ունիք դուք։ — Ես ունիմ պատուաւոր սպասուհի մը։ — Անունն ի՞նչ է։ — Իր անունը Աննիկ է։ Չիս կատակի առաւ (ինէն ըրաս կոպակ *of* չէօ)։ — *Կարելի է ես կապեմ ձեր կօշիկներն։ – Մի՛ օգներ իրեն։ – Ինք կարելի է չմեռնի* (ոչ մեռնէ)։ — *Ասիկայ մի եւ նո՞յնն է* (է՞ ատիկայ մի եւ նոյնն)։ — *Ասիկայ կատակ չէ* (է ոչ կատակ)։ — *Հիմայ ժամանակն է* (է ժամանակն) *տեսնելու ծերակոյտը նիստի մէջ* (տեսնել ծերակոյտը մէջ նիստ)։ — *Իր* (ազնիւն) *դիտաւորութիւնն է տեսնել Արեւելքը։ — Իր* (դրդան) *ուշադրութիւնը այդ քարին վրայ է* (է վրայ այդ քար)։ — *Ո՛վ դուք սուրբեր։ — Ասիկայ շինուած է թիթեղէ* (է շինուած *of tin*)։ — *Ասիկայ շինուած էր քարէ* (էր շինուած *of stone*)։ — *Ու ինքն այսպէս ըսաւ* (ու այսպէս ըսաւ ինքն)։ — *Արեւը տաք է* (է տաք)։ — *Ժամը քանի՞ն է* (քանի՞ ժամ է ատիկայ (*it*))։ — *Տաքութիւնը սաստիկ է* (է սաստիկ)։ – *Ես կարելի է մեռնիմ։ – Ինքն ունի համբաւ մը* (մը համբաւ)։ — *Իր գլխարկը շինուած է սնդուսէ* (*of satin*)։ — *Ասիկա իմս չէ* (է ոչ իմս)։ — *Ըրի* (վերջացուցի) (եմ ըրած)։ — *Ես կը տեսնեմ Եսայիի ձեռներն* (ձեռներն Եսայիի)։ — *Ինք կերած է* (ունի կերած) *իր խորոված հացերն եւ իր ձուկը։ — Այս թիթեղը ժանգոտ է։ — Իր* (դրդան) *կօշիկները փոշոտ են* (են փոշոտ)։ *Տանտիրուհին նստած է* (ունի նստած) *նստարանին վրայ ծովուն մօտ* (վրայ նստարանը մօտ ծովը)։ — *Կերածնուդ առջուխտն ի՞նչպէս էր* (ի՞նչպէս էր առջուխտը կերած)։ — *Ասիկայ տասը սէնդնոց մ'է* (է մը տասը սէնդնոց)։ – *Ընտիր օր մ'է* (ատիկայ (*it*) է մը ընտիր օր)։– *Մի՛ ներկեր այդ գլխարկը։ — Ասիկայ ձերը չէ* (ոչ է ձերը)։ — *Մայիսին Ասիան պտտեցայ* (մէջ Մայիս ես ըրի մը շրջագայութիւն մէջ Ասիա)։ — *Այնպէ՞ս է ,* (է՞ ատիկայ (*that*) այնպէս)։ — *Սպասուհին տեսած է քեզ* (ունի տեսած զքեզ)։ — *Ի՞նչպէս է ձեր մանչ զաւակը։ — Ասոնք իմ մեղքերս են* (են իմ մեղքեր)։ — *Ըրէ՛ ինչ որ ըսի* (ինչ ես ըսի)։

ԿԱՆՈՆ. — *Անգլիերէնի մէջ* ive (իվ) *մասնիկը կը նշանակէ ձեւէն դերը, սակայն Հայերէնի մէջ յաճախ կը համապատասխանէ ական մասնկան*. de-fense' (տիֆէ՛նս) *պաշտպանութիւն*. *պաշտպանող* – de-fen'*sive*, *պաշտպանողական*. of-fense' (ըֆֆէ՛նս) *նախատինք*, *թշնամանք* – of-fen'*sive*, *նախատական*, *թշնամական*.

ԴԱՍ Ժ. LESSON X.

 Շարունակութիւն Չորրորդ երեսէն։

ԴԷՄՔ

Դէմք կը կոչուի բառի մը այն յատկութիւնը, որով կ'որոշուի, խօսողը խօսուողէն կամ խօսքը վրան խօսուածէն։

Դէմքերը երեք են. Առաջին, Երկրորդ, Երրորդ։

Առաջին Դէմ կը կոչուի ան՝ որ կը նշանակէ խօսողը կամ գրողը. ինչպէս, *I, Anton*, see a fish in the sea. Ես, Անտոն, կը տեսնեմ ձուկ մը ծովուն մէջ. *we, Annie* and *I*, have seen Asia, Մենք, Աննիկն ու ես, տեսած ենք Ասիան. այս օրինակներուն մէջ *I, Anton*, Ես, Անտոն. եւ *we, Annie* and *I*, Մենք, Աննիկն ու ես, բառերը առաջին դէմք են։

Երկրորդ Դէմք կը կոչուի ան՝ որ կը ցուցնէ լսողը կամ այն որուն խօսքը կ'ուղղուի. ինչպէս, *Anna*, see this hat, Աննա, տե՛ս այս գլխարկը. O *Thou!* ո՜վ Դուն. have *you* seen him? տեսա՞ծ էք դուք զինքը. այս օրինակներուն մէջ *Anna*, Աննա. *Thou*, Դուն եւ *you*, դուք երկրորդ դէմք են։

Երրորդ Դէմք կը կոչուի ան՝ որ կը նշանակէ այն անձը կամ իրը, որուն վրայ կը խօսուի. ինչպէս, *Isaiah* is in his tent, Եսայի իր վրանին մէջն է. *they* are fine, անոնք լաւ են. այս օրինակներուն մէջ *Isaiah*, Եսային եւ *they*, անոնք երրորդ դէմք են։

ՍԵՌ

Սեռը Անուններու այն յատկութիւնն է, որով կը յայտնըւի անոր նշանակած իրի սեռը. ուստի եւ երեք սեռեր կան. Արական, Իգական և Չէզոք։

Արական սեռը կը ցուցնէ անձերու կամ կենդանիներու արական տեսակը. ինչպէս, *Isaiah*, Եսայի. *son*, մանչ զաւակ. *host*, հիւրընկալ։

Իգական սեռը կը ցուցնէ անձերու կամ կենդանիներու իգական տեսակը. ինչպէս, *Anna*, Աննա. *nurse*, հիւանդապահ. *hostess*, հիւրընկալուհի։

Չէզոք սեռը կը ցուցնէ իրեր կամ առարկաներ, որոնք ոչ արական են եւ ոչ իգական. ինչպէս, *nest*, բոյն, *stone*, քար։

Վերոյիշեալներէն կարելի է հետեւցնել բոլոր արականներու անունները արական են. իգականներու անունները իգական. եւ անշունչ առարկաներու անունները չէզոք են։

Տեսնել նաեւ երես 13 ԿԱՆՈՆ։

ՀՈԼՈՎ

Հոլովը անուններու եւ անոնց տեղը դրուած բառերու ձեւի կրած փոփոխութիւնն է, որով կը յայտնուի այն անուան ուրիշ անուններու հետ ունեցած յարաբերութիւնը։

Անգլիերէնի մէջ միայն երեք հոլովներ կան. Ուղղական, Սեռական, եւ Հայցական։

Ուղղական հոլովը անունի մը՝ կամ անունի մը տեղը դրուած բառի մը պարզ եւ ուղիղ ձեւն է, որ առհասարակ կը ցուցնէ որոշ գործողութիւն մ'ընողը. եւ կը պատասխանէ ո՞վ կամ ի՞նչ բան հարցման. այսպէս, «*The son* sits, որդին կը նստի. *I* see, ես կը տեսնեմ. *The tea* is hot, թէյը տաք է». սոյն օրինակներուն մէջ հարցնենք. — Ո՞վ կը նստի «Որդին», *the son.*» Ո՞վ կը տեսնէ «Ես», *I*». Ի՞նչ բան տաք է. «Թէյը, *the tea*». ուրեմն *the son*, որդին. *I*, ես. եւ *the tea*, թէյը. ուղղական հոլով են։

Սեռական հոլովը անունի մը՝ կամ անունի մը տեղը դրուած բառի մը այն ձեւն է որ կը ցուցնէ անոր ստացուածքն ըլլալը եւ կը պատասխանէ որո՞ւ հարցման. ինչպէս, «*The son's* shoes, մանչ որդւոյն կօշիկները. *His* hat, իր գլխարկը». — որո՞ւ կօշիկները. «մանչ որդւոյն, *the son's*». որո՞ւ գլխարկը. «իր, *his*,» ուրեմն *the son's*, մանչ որդւոյն եւ *his*, իր սեռական են։

ԿԱՆՈՆ.—Անգլիերէնի մէջ սեռական հոլով չինելու միայն մէկ ձեւ կայ. այն է, ուղղական հոլովին վերջը աւելցնել ապաթարց մը* եւ *s* մը. այսպէս, the son's hat, որդւոյն գլխարկը. the men's hats, մարդոց գլխարկները։ Յոքնակիին մէջ երբ ուղղական հոլովը կը վերջանայ *s* ով, այն ատեն միայն ապաթարց մ'աւելցնելու է. այսպէս, sons, որդիներ. sons', որդիներու։ Դիտելու է որ եզակի son's, եւ յոքնակի sons' միեւնոյն կերպով կը հնչուին, բայց տարբեր ձեւով կը գրուին, ինչպէս տարբեր ալ նշանակութիւն ունին։

Հայցական հոլովը անունի մը՝ կամ անունի մը տեղը դրուող բառի մը այն ձեւն է, որ կը ցուցնէ նոյն բառի գործողութեան մը առարկայ ըլլալը եւ կը պատասխանէ զո՞վ կամ ի՞նչ բանը հարցման. այսպէս, I see *Anna*, կը տեսնեմ Աննան. he eats *toast*, ինք կ'ուտէ խորոված հաց։ —Կը տեսնեմ զո՞վ. «*Anna*, Աննան». կ'ուտէ, ի՞նչ բան, «*toast*, խորոված հաց». ուստի եւ *Anna*, Աննան եւ *toast*, խորոված հաց, հայցական հոլով են։

---

* Այս նշանը ' Ապաթարց կը կոչուի։

Անգլիերէնի մէջ ուղղական եւ հայցական հոլովները ձեւով նոյնն են. միայն խօսքին մէջ իրենց գրաւած դիրքէն եւ նշանակութենէն կը զանազանուին. առհասարակ ուղղականը խօսքի մէջ գործողութիւն ցոյց տուող բառէն առաջ կը դրուի. հայցականը գործողութիւն ցոյց տուող բառէն վերջը կը դրուի. օրինակ. *The host* has *a hat*, [illegible] ունի գլխարկ մը. օրինակին մէջ *the host*, [illegible] ուղղական է. has, ունի գործողութիւն ցոյց տուող բառէն առաջ դրուած է. մինչ *a hat*, գլխարկ մը գործողութիւն ցոյց տուող բառէն վերջ դրուած ըլլալովը կը ցուցնէ որ հայցական է։

25. Վարժութիւն

[Վ]

I	his	mine	he	him	tent	Anna has a hen.
he	our	thou	it	son	maid	Anton's shoes.
me	thy	ours	her	May	Anna	I see a hat.
us	you	your	net	host	satin	The tea is hot.
ye	him	they	his	seat	Anton	Anna's hands.
we	thee	hers	its	hers	Isaiah	May sees a net.
my	she	your	she	dime	hostess	His sons' hats.

26. Վարժութիւն

[Ը] [Թ]

aim (էյմ)	them (տհէմ)	man (մէն)	men (մէն)	must (մըսթ)
air (էյր)	hair (հէյր)	heir (էյր)	fair (ֆէյր)	fare (ֆէյր)
ear (իյր)	dear (տիյր)	fear (ֆիյր)	hear (հիյր)	near (նիյր)
ears (իյրզ)†	year (եիյր)†	fears (ֆիյրզ)	hears (հիյրզ)†	tears (թիյրզ)†
eye (այ)	eyes (այզ)	house (հաուզ)†	dies (տայզ)	dyes (տայզ)
fan (ֆէն)	ran (րէն)	sand (սէնտ)	died (տայտ)	dyed (տայտ)
far (ֆաա)	farm (ֆաամ)	arm (աամ)	harm (հաամ)†	tar (թաա)
fat (ֆէթ)	food (ֆուտ)	feed (ֆիյտ)	foot (ֆութ)	feet (ֆիյթ)
hay (հէյ)	say (սէյ)	way (ուէյ)	here (հիյր)	there (տհէյր)†
or (օռ)	for (ֆօռ)	more (մօռ)	door (տօռ)	with (ուիտհ)†
own (օն)	dawn (տօն)	down (տաուն)	out (աութ)†	South (սաութհ)†
who (հուու)*	whom (հուում)	whose (հուուզ)	new (նիու)†	news (նիուզ)†

† Հնչելու է մէկ անգամէն, մէկ վանկ։ * Դիտէ. *who*, *whom* և *whose* բառերուն *w* և *h* տառերը հնչման մէջ [illegible] տեղերնին փոխեր են։

27. Վարժութիւն

[ɒ] [ə]

Aim air ear ears eye fan
Aim air ear ears eye fan

own far fat hay or who arm
own far fat hay or who arm

them hair dear year eyes feet
them hair dear year eyes feet

ran farm food say for hears
ran farm food say for hears

dawn whom man tar heir out
dawn whom man tar heir out

house fear fears sand down
house fear fears sand down

more feed way men fair new
more feed way men fair new

dies died harm foot here news
dies died harm foot here news

door must whose near dyed
door must whose near dyed

tears there fare with South.
tears there fare with South.

[illegible]

[illegible]

[illegible]	arm* բազուկ
[illegible]	arms** զէնք
[illegible]	way ուղի, ճանապարհ
[illegible]	this way այս կողմ
[illegible]	more. աւելի, աւելին
[illegible]	no more. ալ չկայ
[illegible]	down. վար, դէպի վար
[illegible]	out. դուրս, դուրսը
[illegible]	door. դուռ
[illegible]	here. հոս, այստեղ, [illegible]
[illegible]	there. հոն, այնտեղ, անդ
[illegible]	foot. ոտք
[illegible]	feet. ոտքեր
[illegible]	harm. վնաս, չարիք
[illegible]	fair. [illegible]
[illegible]	fare. [illegible]
[illegible]	new. նոր
[illegible]	news**. [illegible]

[illegible] your [illegible], arms, [illegible]

[illegible] Who [illegible] Is he? [illegible]

dear, սիրելի
year*, տարի
farm*, ագարակ
food, կերակուր
feed, կերակուր (անասնոց)
tar, կուպր, ձիւթ
with‖, — ով, հետ, մէկտեղ
for, համար. վասն զի

fear*, վախ
dawn, արշալոյս
at dawn, արշալոյսին
sand*, աւազ
house*, տուն
near, մօտ
tears, արցունքներ, արտասուք
South, Հարաւ

there he is, ահաւասիկ ինք հոն է
as far as, այնքան հեռու որքան
for me, ինծի համար (խօսելիս համար)

there is, կայ
there is not, չկայ

he dies, կը մեռնի
died, մեռած
I died, մեռայ
he or she died, մեռաւ
we died, մեռանք
you died, մեռաք
they died, մեռան

he dyes, կը ներկէ
dyed, ներկած
I dyed, ներկեցի
he or she dyed, ներկեց
we dyed, ներկեցինք
you dyed ներկեցիք
they dyed, ներկեցին

ran, վազած
I ran, վազեցի
he or she ran, վազեց
we ran, վազեցինք
you ran, վազեցիք
they ran, վազեցին

to feed, կերակրել
I feed, կը կերակրեմ
he or she feeds, կը կերակրէ
we feed, կը կերակրենք
you feed, կը կերակրէք
they feed, կը կերակրեն

to hear, լսել
I hear, կը լսեմ
he or she hears, կը լսէ
we hear, կը լսենք
you hear, կը լսէք
they hear, կը լսեն
hear, լսէ՛, լսեցէ՛ք

to say, ըսել
I say, կ'ըսեմ
he or she says, կ'ըսէ
we say, կ'ըսենք
you say, կ'ըսէք
they say, կ'ըսեն
say, ըսէ՛, ըսեցէ՛ք

I own, կը սեփհականեմ
he or she owns, կը սեփհականէ
we own, կը սեփհականենք
you own, կը սեփհականէք
they own, կը սեփհականեն

I must, ես պէտք եմ
he or she must, ինք պէտք է
we must, մենք պէտք ենք
you must, դուք պէտք էք
they must, իրենք պէտք են

‖ Հայերէնի մէջ — ով մասնիկը պէտք է հասկցուի. ինչպէս, *with* hand, ձեռքով։ * Գտնել այս բառի յոգնակին։

28. Վարժութիւն

[Ի] [Ժ] [Ն]

'ee the sun. I may fine

ee the sun. I may fine

a dime. What is your

a dime. What is your

See the tin is rusty. You

See the tin is rusty. You

see us at noon. Are

see us at noon. Are

your hands? No, they

your hands? No, they

hers. Thus said he. See

hers. Thus said he. See

in that tent. I may dye

in that tent. I may dye

hat. He said of her that

hat. He said of her that

is so neat. In May we

is so neat. In May we

in Asia. Have you my

in Asia. H ι my

shoes? No, I haven't. You
shoes? No, I haven't. You
may name her. He may die
may name her. He may die
in his tour. Now is the time
in his tour. Now is the time
to do what you may. She
to do what you may. She
may tie her shoes. Fine day,
may tie her shoes. Fine day,
isn't (is not) it? This is an
isn't is not it? This is an
art. I see a hen and an ant
art. I see a hen and an ant
on your hand. My dear, see
on your hand. My dear, see
that man. It is ten years now.
that man. It is ten years now.
She has a new fan. His farm
She has a new fan. His farm
is too far. What is the news?
is t What is the news?

ԴԱՍ ԺԲ. (LESSON XII.)

ՔԱՂՈՒԱԾՔ (REVIEW)

30. *Վարժութիւն*

[ձ]

The man sat at the door of his house.
My aim is to see the farms in East and South.
See that man, who has arms, but no feet.
It is fair to-day; we must see New Year in.
Have this tea for me. Here it is.
She has made it in her own way.
Whom do we see now? Is n't that May?
She has a new hat and a new fan.
Do you see that fat hen on that hay?
Do you hear the man say this way out?
Who is there? Is that you Annie?
I see your eyes, your ears and your nose.
It was too far to hear him.
I do not own that house. Anna owns it.
I saw the man, whose son is in South.
What have these men to say? Hear them.
Whose hat is this? It is his son's hat.
The man, who ran out to-day, is now here.
There she is. See her sash on her arm
Fear not, it does no harm to you.
This is my own house. Is that your own too?
There is no more of that toast.
He is out in the farm. I sent him down there.
Sit down there on that seat.
These are my feet, that is your foot.
There is a fair (*տօնավաճառ*) to-day in her house.
There were tears in her eyes.
That is made of sand and tar, isn't it?
He died in a tent, near that house.
She was with Anna in East as far as Asia.

31. *Վարժութիւն*

[ձ]

Fear not, my dear, I am with you.

B C G J K L P X B K C L G

P J X C G K L B J P X

L G C B P X J K P B

C L P B C P [illegible]

b c g j k l p x k g b p l j

c x g p l j x b c k j b x

l g c p k x l k j g p c b [illegible]

B C G J K L P X J L B P

X K G C B P J C K G L

P X K J G C B L J X

P B L K G C K [illegible]

b c g j k l p x g k p b x l j c g

p l j b c k x p j b l g x c p

k l x k i g c b [illegible]

ԴԱՍ ԺԴ. (LESSON XIV.)

34. Վարժութիւն

[Ձ]

b c g j k l p x l g b k x p j c

k l g b c i x p g b j c l k

p x j g p c x l b k

35. Վարժութիւն

[Ը]

պիյ, սիյ, ճիյ, ճէյ, քէյ, էլ, փիյ, էքս, ճիյ, պիյ, ճէյ, էլ, սիյ,
քէյ, փիյ, էքս, էլ, ճէյ, փիյ, էքս, պիյ, ճիյ քէյ, սիյ,
փիյ, էլ, ճէյ, քէյ, սիյ, պիյ, ճիյ, էքս, ճէյ, սիյ,
փիյ, քէյ, ճիյ, պիյ, էքս, էլ։

36. Վարժութիւն

[Ը] [Թ]

be (պիյ)	been (պին)	be'ing (պի'յինկ)	be-fore' (պիֆօ'ր)
by (պայ)	buy (պայ)	buy'ing (պա'յինկ)	bought (պօթ)
go (կօ)	give (կիվ)	giv'ing (կի'վինկ)	giv'en (կի'վըն)
if (իֆ)	gone (կօն, կա՛ն)	go'ing (կօ'ինկ)	good (կուտ)
up (ըփ)	tank (թէնք)	thank (թհէնք)	thing (թհինկ)
an'y (է'նի)	man'y (մէ'նի)	Fan'ny‡ (ֆէ'նի)	fun'ny (ֆը'նի)
bad (պէտ)	but (պըթ)	but'ter (պը'թըր)	bet'ter (պէ'թըր)
bed (պէտ)	bed'ding (պէ'տտինկ)	bath (պէթհ)	ba'thing (պէ'յթհինկ)
boy (պօյ, պայ)	toy (թօյ, թայ)	joy (ճօյ, ճայ)	joy'ful (ճօ'յֆուլ)
beg (պէկ)	beg'gar (պէ'կըր)	beg'ging (պէ'կինկ)	having (հէ'վինկ)
get (կէթ)	got (կա՛թ)	get'ting (կէ'թինկ)	got'ten (կա'թըն)
sir (սըր)	ma'am (մամ)	ma-ma' † (մա՛մա՛)	pa-pa' (փափա')
yes (եէս)*	shall (շէլ)	hill (հիլ)	will (ուիլ)
end (էնտ)	send (սէնտ)	cent (սէնթ)	cen'tral (սէնթրըլ)
can (քէն)	box (պաքս, պօքս)	box'ing (պա'քսինկ)	please (փլիյզ)*

New York (նիւ եօրք) West (ուէսթ) A-mer'i-ca (ամէ'րիքա)

Ar-me'ni-an (արմի'նիըն) Ar'men (ար'մըն) Ar-me'ni-a (արմի'նիա)

---

* Հնչելու է մէկ անգամէն, մէկ վանկ։

† Երբեմն կը գրուի նաև այսպէս, *mam, mam-ma'*. ‡ *Fan'nie.*

37. Վարժություն

[illegible] [illegible]

Be by go if up any bad sir

Be by go if up any bad sir

bed boy beg get yes end can

bed boy beg get yes end can

West been buy give gone but

West been buy give gone but

tank many bedding toy got

tank many bedding toy got

beggar ma'am shall send box

beggar ma'am shall send box

New York Armen being thank

New York Armen being thank

buying giving going having

buying giving going having

Fanny butter bath joy please

Fanny butter bath joy please

begging getting mama given

begging getting mama given

hill cent boxing America will

hill cent boxing America will

Armenia before bought good
Armenia before bought good
thing funny better Armenian
thing funny better Armenian
bathing joyful having papa
bathing joyful having papa
gotten central.
gotten central.

ԴԱՍ ԺԵ. (LESSON XV.)

[Ժ]

by, —ով*, ըստ, մօտը, մօտէն, քովը, քովէն
by and by, հետզհետէ
by-by, մնաք բարով, երթաք բարով (երախայից յատուկ)
good by, Մնաք բարով, երթաք բարով (մեծերու յատուկ)
if, եթէ, թէ որ
as if, իբր թէ
up, վեր, դէպի վեր
any, ո եւ է, որ եւ իցէ
bad†, գէշ
bed†, անկողին
boy, մանչ, տղայ
toy, խաղալիք
tank, ամբար (ջրի կամ ուրիշ հեղուկի)
before, առաջ, նախ քան
sir, տէր, տիար

bnt, բայց, սակայն, բացի
many, բազմաթիւ, շատ, շատեր
Fanny, Ֆէնի (աղջկայ անուն է)
funny, ծաղրաշարժ, այլանդակ
bedding, անկողնի կազմածք
beggar, մուրացիկ
thanks, շնորհակալութիւն
butter, կարագ
good, լաւ
better, աւելի լաւ
joy, ուրախութիւն
joyful, ուրախալի
thing, իր, բան
yes, այո
end, վերջ
mama, մայրիկ
papa, հայրիկ
cent, սէնդ

---

* By կը գործածուի մեծ մասամբ բառերու բաղադրութեանց մէջ. ինչպ․՝, *by aim*, նպատակով. *by name*, անունով։

† Ինչ է *bad* և bed բառերու իրարմէ՝ ունեցած տարբերութիւնը։

ma'am‡, տիկին
West, Արեւմուտք
New York, Նիւ Եորք
America, Ամերիկա
Armen, Արմէն
Armenia, Հայաստան, Արմէնիա

to be, ըլլալ
being, ըլլալով. եղող
been, եղած
to have been, եղած ըլլալ
be, եղի՛ր, եղէ՛ք
I have been, եղած եմ
he or she has been, եղած է
I shall be, պիտի ըլլամ
he or she will be, պիտի ըլլայ
we shall be, պիտի ըլլանք
I may be, կարելի է ըլլամ
I may have been, կարելի է
if I be, եթէ ըլլամ [եղած եմ
if he or she be, եթէ ըլլայ
if I were, եթէ ըլլայի
to give, տալ
giving, տալով
given, տուած
to have given, տուած ըլլալ
give, տո՛ւր, տուէ՛ք
I give, կուտամ
he or she gives, կուտայ
we give, կուտանք
you give, կուտաք
they give, կուտան
I have given, տուած եմ
I may give, կարելի է տամ
I may have given, կարելի է
if I give, եթէ տամ [տուած եմ

central, կեդրոնական
hill, բլուր
will, կամք, կտակ [օթեակ
box*, սնտուկ, տուփ, (թատրոնի)
boxing, կռփամարտ
Armenian Հայ, Արմէնի

to buy, գնել
buying, գնելով
bought, գնած
to have bought, գնած ըլլալ
buy գնէ՛, գնեցէ՛ք
I buy, կը գնեմ
he or she buys, կը գնէ
we buy, կը գնենք
you buy, կը գնէք
they buy, կը գնեն
I bought, գնեցի
he or she bought, գնեց
we bought, գնեցինք
you bought, գնեցիք
they bought, գնեցին
to get, ստանալ, ձեռք ձգել
getting, ստանալով
gotten, ստացած
get, ստացի՛ր, ստացէ՛ք
I get, կ'ստանամ
he or she gets, կ'ստանայ
we get, կ'ստանանք
you get, կ'ստանաք
they get, կ'ստանան
I got, ստացայ
he or she got, ստացաւ
we got, ստացանք
you got, ստացաք
they got, ստացան

---

‡ Ma'am համառօտութիւն է Madam բառին։

ԿԱՆՈՆ. — * X վերջաւորող անուններու յոքնակին կը շինուի եզակի ուղղականին վերջը *es* աւելցնելով. այսպէս, *box* սնտուկ. box*es*, սնտուկներ։

to thank, շնորհակալ ըլլալ
I thank, շնորհակալ եմ
he or she thanks, շնորհակալ է
we thank, շնորհակալ ենք
you thank, շնորհակալ էք
they thank, շնորհակալ են
thank, շնորհակալ եղիր, եղէք
I can, ես կրնամ
he or she can, ինք կրնայ
we can, մենք կրնանք
you can, դուք կրնաք
they can, անոնք կրնան
can I?, կրնամ
I can not, չեմ կրնար
I shall[1], ես պիտի
he or she will, ինք պիտի
we shall, մենք պիտի
you will, դուք պիտի
they will, անոնք պիտի
will this do? ասիկա կ'ըլլայ
this will do, աս աղէկ է, կ'ըլլայ
that will do[3], ան աղէկ է, կ'ըլլայ, բաւական է

to please, հաճիլ
I please, կը հաճիմ
he or she pleases, կը հաճի
we please, կը հաճինք
you please, կը հաճիք
they please, կը հաճին
please, հաճէ՛, հաճեցէ՛ք
to send, ղրկել
I send, կը ղրկեմ
he or she sends, կը ղրկէ
we send, կը ղրկենք
you send, կը ղրկէք
they send, կը ղրկեն
send, ղրկէ՛, ղրկեցէ՛ք
I will[2], ես պիտի
he or she shall, ինք պիտի
we will, մենք պիտի
you shall, դուք պիտի
they shall, իրենք պիտի
will that do? ան կ'ըլլա՞յ
will you?, կ'ուզէ՞ք, կը կամենա՞ք

88. Վարժութիւն

[Թ] [Ժ] [Ի]

Armenia, have you been in

Armenia, have you been in

Armenia? No sir, I have not

Armenia? No sir, I have not

---

[1] Առաջին դէմքերուն shall, երկրորդ և երրորդ դէմքերուն will գործածուելով կ'արտայայտուի. [illegible]

[2] Առաջին դէմքերուն will, երկրորդ և երրորդ դէմքերուն shall գործածուելով կ'արտայայտուի. [illegible]

[3] Այս խօսքը՝ [illegible]

been in Armenia, but I have
been in Armenia, but I have
been in New York. Have you
been in New York. Have you
seen Fanny? She is a nurse
seen Fanny? She is a nurse
now. Yes ma'am, I have seen
now. Yes ma'am, I have seen
her in West. He is a good boy;
her in West. He is a good boy;
you are a bad boy. What are
you are a bad boy. What are
you going to buy? I am going
you going to buy? I am going
to buy a toy for her boy and
to buy a toy for her boy and
shoes for Anna. I see you are
shoes for Anna. I see you are
joyful to-day. Yes ma'am, I
joyful to-day. Yes ma'am, I
am. This is a bath-house. Have
am. This is a bath-house. Have

I will, my dear boy. In the
I will, my dear boy. In the
days gone by, we were going
days gone by, we were going
up this hill, and then down.
up this hill, and then down.

39. Վարժութիւն

[Դ]

Ի՞նչպէս է Արմէնը։ — Արմէնը Հայաստան կ'երթայ։ — Հոն շատ տղաքներ կան (հօն հըն շօփ փղօփնէր)։ — Այսօր Նիւ Եորք պիտի ըլլանք (մէն+ պէօէ բըլօն+ Նէօ Եօր+)։ — Ի՞նչ է այս բանը, կարա՞գ է (է օն հօրօֆ)։ — Այո՛, սիրելիս (էմ օէրէլ), դուք պիտի ունենաք կէսօրին։ — Ասիկա վե՞րջն է (է օօէկօ վըրըն), հայրիկ։ — Ո՛չ, զաւակս (էմ ղօօօլ)։ — Մենք պիտի երթանք դուրս այսօր լաւ բաներ գնելու (ֆնէլ լօօ բօնէր)։ — Ես տուած եմ իրեն (him) այն անօտուկը։ — Տե՛ս, Ֆէնին ըլուրին վրայ է (է վըօյ բըլօօր)։ — Ձեր կամքն ի՞նչ է (ինչ է յեր հօմ+ն)։ — Իմ կամքս է (օն (it) է էմ հօմ+) որ (that) դուք պէտք է երթաք Արեւմուտք։ — Կէսօրին Արմէնին տունը եղէ՛ք (եղէ՛+ Արմէնէն փօօնը կէօօրէն)։ — Ասիկա լաւ խաղալիք մ'է (է մը լօօ խօղօլէ+) տղա՛ս, (էմ փղօյ) ես պիտի տամ քեզի (յեղէ) զայն։ — Շնորհակալութիւն, սիրելի հայրիկս (էմ օէրէլ հօյրէկ)։ — Պիտի (փօօ+) երթա՞ք հիմա։ — Այո՛, տիկին, ես պէտք է երթամ Նիւ. Եորք շատ բաներ գնելու (ֆնէլ շօփ բօնէր)։ — Ուրիշ բան մը ունի՞ք ըսելու (օօնէ՞+ փօօ+ օօէ բօն ըօէլ)։ — Այո՛, տէր, ես ունիմ շատ բաներ ըսելու, բայց պէտք է երթամ հիմա. մնաք բարով։ Երթաք բարով։ — Ի՞նչպէս ստացաք անիկա (ըլէ՞+ փօօ+ օփօնօ+ օնէկօ)։ — Շատ ծաղրաշարժ է (օն է շօփ ծօղըօշօրժ)։

ԴԱՍ ԺԶ· (LESSON XVI.)

40. *Վարժութիւն*

[illegible] [illegible]

all ([illegible])	ball ([illegible])	bal'lot ([illegible])	bal-loon' ([illegible])
alms ([illegible])	balm ([illegible])	palm ([illegible])	balm'y ([illegible])
bee ([illegible])	ba'by ([illegible])	ber'ry ([illegible])	beau'ty ([illegible])
car ([illegible])	care ([illegible])	take ([illegible])	took ([illegible])
did ([illegible])	kid ([illegible])	read ([illegible], [illegible])	read'ing ([illegible])
ev'er ([illegible])	nev'er ([illegible])	sis'ter ([illegible])	East'er ([illegible])
few ([illegible])*	fe'ver ([illegible])	fa'ther ([illegible])	moth'er ([illegible])
fly ([illegible])*	fly'ing ([illegible])	friend ([illegible])*	cur'rent ([illegible])
fur ([illegible])	fur'ther ([illegible])	farm'er ([illegible])	broth'er ([illegible])
had ([illegible])	hard ([illegible])	head ([illegible])	a-head' ([illegible])
nor ([illegible])	North ([illegible])	ei'ther ([illegible])†	nei'ther ([illegible])†
nut ([illegible])	put ([illegible])	sick ([illegible])	kick ([illegible])
oar ([illegible])	oth'er ([illegible])	out'er ([illegible])	in'ner ([illegible])
off ([illegible])	oft'en ([illegible])	o'ver ([illegible])	weath'er ([illegible])
saw ([illegible])	sew ([illegible])	saw'ing ([illegible])	sew'ing ([illegible])
side ([illegible])	walk ([illegible])*	wake ([illegible])*	ma-chine' ([illegible])
win ([illegible])*	twin ([illegible])*	wom'an ([illegible])	wom'en ([illegible])
bone ([illegible])	both ([illegible])	brown ([illegible])*	crown ([illegible])*
like ([illegible])	dove ([illegible])	love ([illegible])	lov'ing ([illegible])
wish ([illegible])	wish'ing ([illegible])	should ([illegible])	would ([illegible])
home ([illegible])	Rome ([illegible])	east'ern ([illegible])	north'ern ([illegible])

Van ([illegible], [illegible]) Tif-lis' ([illegible]) Cons-tan'ti-no'ple ([illegible])
Lon'don ([illegible]) Pa'ris' ([illegible]) Wash'ing-ton ([illegible])

41. *Վարժութիւն*

[illegible] [illegible]

All alms bee car did ever few
All alms bee car did ever few

fly fur had nor oar off saw
fly fur had nor oar off saw

---

* Հնչուելու է մէկ անգամէն մէկ վանկ։

† Either [illegible] neither, [illegible]։

[illegible] [illegible] ball balm baby care

[illegible] wish ball balm baby care

[illegible] [illegible] fever flying further

[illegible] never fever flying further

[illegible] north other often sew

hand north other often sew

twin wishing ballot palm take

twin wishing ballot palm take

berry read sister father friend

berry read sister father friend

farmer head either outer over

farmer head either outer over

sawing woman should balmy

sawing woman should balmy

balloon beauty took reading

balloon beauty took reading

Easter mother current brother

Easter mother current brother

ahead [illegible] inner weather

ahead neither inner weather

sewing women would nut put

sewing women would nut put

bone home like both London

bone home like both London

done sick brown love crown

done sick brown love crown

kick Tiflis Rome Washington

kick Tiflis Rome Washington

Van Paris Constantinople.

Van Paris Constantinople.

ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ .—*Շարունակութիւն 31–32րդ երեսներէն*

ԱՆՈՒՆՆԵՐՈՒ ՀՈԼՈՎՈՒՄԸ

Անունի մը հոլովումը իր թիւերու եւ հոլովներու կանոնաւոր կարգադրութիւնն է. այսպէս,

Ա. ՕՐԻՆԱԿ. — FRIEND, ԲԱՐԵԿԱՄ

Եզ. Ուղ.	friend,	*բարեկամ*	*Յոգ. Ուղ.*	friends,	*բարեկամներ*
Սեռ.	friend's,	*բարեկամի*	*Սեռ.*	friends',	*բարեկամներու*
Հայց.	friend,	*բարեկամը*	*Հայց.*	friends,	*բարեկամները*

Բ. ՕՐԻՆԱԿ. — MAN, ՄԱՐԴ

Եզ. Ուղ.	man,	*այր*	*Յոգ. Ուղ.*	men,	*այրեր*
Սեռ.	man's,	*այրի*	*Սեռ.*	men's,	*այրերու*
Հայց.	man,	*այրը*	*Հայց.*	men,	*այրերը*

Գ. ՕՐԻՆԱԿ. — BOX, ՍՆՏՈՒԿ

Եզ. Ուղ.	box,	*սնտուկ*	*Յոգ. Ուղ.*	boxes,	*սնտուկ*
Սեռ.	box's,	*սնտուկի*	*Սեռ.*	boxes',	*սնտուկներու*
Հայց.	box,	*սնտուկը*	*Հայց.*	boxes,	*սնտուկները*

ԿԱՆՈՆ. — Այն անուններն, որք կը վերջանան y *ով եւ* y *ն ալ նախադասուած ըլլայ բաղաձայնով մը, յոքնակի շինելու համար, նախ* y *ը* i *ի փոխելու է, յետոյ* es *աւելցնելու է։ Այս պարագային տակ բառին վանկը չ'աւելնար։ Այսպէս,* baby, *երեխայ.* bab*ies*, *երեխաներ.* berry, *հատապտուղ.* berr*ies*, *հատապտուղներ.* fly, *ճանճ.* fl*ies*, *ճանճեր։*

Դ. ՕՐԻՆԱԿ. — FLY, ՃԱՆՃ

Եզ.	Ուղ.	fly, ճանճ	Յոգ.	Ուղ.	flies, ճանճեր
	Սեռ.	fly's, ճանճի		Սեռ.	flies', ճանճերու
	Հայց.	fly, ճանճը		Հայց.	flies, ճանճերը

42. Վարժութիւն

Հետեւեալ բառերն հոլովելու է մէյմէկ անգամ նախ բերանացի յետոյ գրաւոր։

Host, nation, seat, shoe, tent, Ա. Օրինակին պէս։
Brother*, foot, tooth, woman, Բ. Օրինակին պէս։
Fox (ֆօքս) (նշելու է մէկ անգամ, մէկ վանկ) աղուէս Գ. Օրին. պէս։
Baby, berry Դ. Օրինակին պէս։

ԴԱՍ ԺԷ. (LESSON XVII.)

ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ. — *Շարունակութիւն 34րդ երեսէն։*

Անգլիերէնի մէջ Ածականներն կարելի է վեց կարգի բաժնել. այսպէս, հասարակ, յատուկ, թուական, դերանուանական, դերբայական *եւ* բաղադրեալ։

Ա. Հասարակ ածական *կը կոչուին այն ածականներն, որոնք կը ցուցնեն որպիսութիւն կամ դիրք. ինչպէս, good,* աղէկ. *baa,* գէշ. *eastern,* արեւելեան. *outer,* արտաքին։

Բ. Յատուկ ածական *կը կոչուին այն ածականներն, որոնք յատուկ անունէ մը շինուած են. ինչպէս, Armenian,* Հայկական. *American,* Ամերիկեան։

Գ. Թուական ածական *կը կոչուին այն ածականներն, որոնք կը ցուցնեն որոշ թիւ մը. ինչպէս, nine,* ինն. *ten,* տասն. *եւայլն։*

Դ. Դերանուանական ածականը *որոշ բառ մ'է, որ կամ իր անունին կ'ընկերանայ, կամ զայն կը ներկայացնէ զօրութեամբ. այսպէս,* a*ll* gone, բոլորը գացին. *բայց կ'ուզէ all men* gone, բոլոր մարդիկ գացին։

Ե. Դերբայական ածականը *ընդունելութեան ձեւն ունի, առանց անոր պէս ժամանակի գաղափարն ալ ունենալու. այսպէս,* a *sewing* machine, կար կարող *մաքենայ մը.* a *loving* boy, սիրող (սիրուն) *տղայ մը։*

Զ. Բաղադրեալ ածական *կը կոչուին այն ածականները, որոնք կը բաղկանան երկու կամ աւելի բառերէ. ինչպէս, nut-brown,* ընկուզէ-թխագոյն. *home-sick,* տնակարօտ։

---

* Յոգնակին *կ'ըլլայ* brethren.

[Ի]

all†, բոլոր
ball, գնդակ, գնտակ. կծիկ. պա- [րահանդէս
alms†, ողորմութիւն
balm*, ամոքիչ սպեղանի (Տաճկ. մահլեմ), բալասան
balmy, ամոքիչ. անուշաբոյր
palm, ափ (ձեռքին մէջը), արմաւենի
bee, մեղու
baby, երեխայ, մանկիկ
beauty, գեղեցկութիւն
berry, հատապտուղ
balloon, օդապարիկ
ballot, քուէ
car, կառք
care, հոգ. խնամք. զգուշու- [թիւն
ever, միշտ, երբէք
for ever, յաւիտեան [յաւիտենից
for ever and ever, յաւիտեանս
never, բնաւ, երբէք
kid, ուլ
few, (Բիրազ) քիչ, քիչեր
fever, ջերմ, տենդ
fly, ճանճ
fur, մուշտակ (Տաճկ. քիւրք)
further, աւելի հեռուն
hard, կարծր, խիստ, դժուարին
over, վրայ, վրայէն. մէկ կողմէն միւսը. ցվերջ. լիովին
reading, ընթերցանութիւն
either‖, կամ, թէ
neither‖, ոչ
nor‖, ոչ
oar, (Քիւրէկ) թիակ
other, միւս
North, Հիւսիս
off, հեռու
to be off, հեռանալ
to get off, (Կիւթէն) իջնել
to go off, (Հրացանը) պարպուիլ
well off, յաջող, հարուստ
often, յաճախ, շատ անգամ
how often, ո՞րքան յաճախ
father, հայր
mother, մայր
sister, քոյր
brother, եղբայր
twin, երկուորեակ
friend, բարեկամ
farmer, երկրագործ
Easter, Զատիկ
current, ընթացիկ
head, գլուխ, ծայր
ahead, առաջ
woman, կին մարդ
women, կին մարդեր
weather, օդի վիճակ
balling, (Փլէօրէլօմ) գնդակ խաղալ

---

* ԿԱՆՈՆ. — Եթէ անունի մը կամ գոյականի մը (անուն եղող բառերուն Գոյական եւս կ'րսուի) վերջը y կամ cy մասնիկը աւելցնենք, գոյականը ածականի կը փոխուի. եւ կը ցուցնէ որպիսութիւն. ինչպէս, balm, ամոքիչ սպեղանի. balmy, ամոքիչ. sand, աւազ. sandy, աւազոտ. hair, մազ. hairy, մազոտ. clay, (քլէյ) (Ուշադրութ է մէկ վանկ) կաւ. clayey, (քլէ՛յի) կաւոտ, կաւային։

‖ ԾԱՆ. — Either և or, neither և nor զոյգ զոյգ կը գործածուին. օրինակ, *either* this, *or* that; կամ սա, կամ ա. *neither* this, *nor* that; ո՛չ սա ո՛չ ան։

† Թ: եզակի : և. Թ: յոգնակի։

side, կողմ, կող
side by side, քով քովի
side-walk, մարդագնաց
nut, ընկոյզ
sick, հիւանդ. զզուած [Թիւն
kick, կից, ագացի. դժգոհու-
home, (հայրենական կամ ընտանեկան) տուն
van, (վէն) մեծ բեռնակառք
Rome‖, Հռոմ
Roman, Հռոմայեցի
Tiflis, Թիֆլիս
Paris, Փարիզ

dove, տատրակ, աղաւնի
love, սէր
eastern*, արեւելեան
northern*, հիւսիսային
bone, ոսկոր
both, երկուքն ալ
brown, թխագոյն
crown, թագ պսակ
Van (վա՜ն) Վան
Constantinople, Կոստանդնու-պոլիս
Washington, Ուաշինկթըն
London, Լոնտոն

to like†, սիրել
liked‖, սիրած
liking, սիրելով
I like, կը սիրեմ
he or she likes, կը սիրէ
we like, կը սիրենք
you like, կը սիրէք
they like, կը սիրեն
like, սիրէ՛, սիրեցէ՛ք

to love†, սիրել
loved‖, սիրած
loving, սիրելով
I love, կը սիրեմ
he or she loves, կը սիրէ
we love, կը սիրենք
you love, կը սիրէք
they love, կը սիրեն
love, սիրէ՛, սիրեցէ՛ք

‖ ԿԱՆՈՆ. — Համր e ով վերջացող բառի մը վրայ երբ ուզենք *an* (էն), *er* (ըր), *ing* (ինկ) ի պէս ձայնաւորով սկսուած մասնիկ մը աւելցնել, պէտք է նախ e ն դուրս ձգել, ապա ձայնաւորով սկսուած մասնիկն աւելցնել. այսպէս, Rome, Հռոմ. Rom*an*, Հռոմայեցի. lov*e*, սէր. lov*er*, սիրող. tak*e*, առ. tak*ing*, առնելով։

* ԿԱՆՈՆ. — Եթէ բառի մը վերջը *ern* (ըրն) մասնիկը աւելցնենք կը ցուցնէ դիրք, կողմ, տեղ. ինչպէս, East, Արեւելք. east*ern*, արեւելեան. West, Արեւմուտք. west*ern*, արեւմտեան։

† *To like* և *to love* երկուքն ալ Հայերէնի մէջ սիրել կը թարգմանուին, բայց Անգլիերէնի մէջ տարբեր գործածութիւններ ունին։ *To like* կը նշանակէ՝ սիրել բան մը կամ անձ մը, ուսկից ոեւէ հաճոյք մը կ'զգացուի։ *To love* կը նշանակէ՝ սիրել անձ մը, մանաւանդ տարբեր սեռէ. սքանչանալ անոր հանճարին, տաղանդին կամ ձիրքերուն վրայ, բղձալ հանապազ անոր ներկայութեանը, ցանկալ միշտ անոր բարօրութեանը և ուրախանալ անոր երջանկութեանը վրայ, կամ ցաւիլ անոր դժբաղդութեանցը վրայ։

I did, ըրի
he or she did, ըրաւ
we did, ըրինք
you did, ըրիք
they did, ըրին
to saw†, սղոցել
sawing, սղոցելով
I saw, կը սղոցեմ
he or she saws, կը սղոցէ
we saw, կը սղոցենք
you saw, կը սղոցէք
they saw, կը սղոցեն
saw, սղոցէ՛ սղոցեցէ՛ք
I saw†, տեսայ
he or she saw, տեսաւ
we saw, տեսանք
you saw, տեսաք
they saw, տեսան
to put, դնել
putting§, դնելով
I put‡, կը դնեմ
he or she puts, կը դնէ
we put, կը դնենք
you put, կը դնէք
they put, կը դնեն

I had, ունէի
he or she had, ունէր
we had, ունէինք
you had, ունէիք
they had, ունէին
to sew, կարել
sewing, կարելով
I sew, կը կարեմ
he or she sews, կը կարէ
we sew, կը կարենք
you sew, կը կարէք
they sew, կը կարեն
sew, կարէ՛, կարեցէ՛ք
I win, կը շահիմ
he or she wins, կը շահի
we win, կը շահինք
you win, կը շահիք
they win, կը շահին
put, դրի, դրած
put, դի՛ր, դրէ՛ք
I put‡, դրի
he or she put, դրաւ
we put, դրինք
you put, դրիք
they put, դրին

---

† Դիտելու է այս բառի երկու տարբեր նշանակութիւնները։
‡ Դիտէ՛ այս բառի տարբեր նշանակութեամբ գործածութիւնները։

§ ԿԱՆՈՆ. — Երբ ուզենք *ar* (էր) *er* (էր, ըր) *ed* (էտ, ըտ, տ) *en* (էն, ըն) *ing* (ինկ) ի սկէս ձայնաւորով սկսուած մասնիկ մ'աւելցնել միավանկ եւ այնպիսի բառերու վերջը, որոց վերջին վանկը կը շեշտուի, եւ որը վերջաւորած ըլլայ մէկ բաղաձայնով (բացի x էն) եւ այն բաղաձայնն ալ նախադասուած ըլլայ մէկ ձայնաւորով, այն ատեն մասնիկը բառին վրայ աւելցնելէ առաջ, բառին վերջին բաղաձայնը կրկնելու է. ինչպէս, beg, խնդրէ. beg*gar*, մուրացիկ. hat, գլխարկ. hat*ter*, գլխարկավաճառ. I beg, կը խնդրեմ. I beg*ged*, խնդրեցի. to win, մրցմամբ շահիլ. win*ning*, մրցումը շահող. sun, արեւ. sun*ny* արեւ օր, արեւդէմ. put, դիր. put*ting*, դնելով։

to wish, բաղձալ ([illegible]) կամենալ, տենչալ, մաղթել
wishing, բաղձալով
I wish, կը բաղձամ
he or she wishes, կը բաղձայ
we wish, կը բաղձանք
you wish, կը բաղձաք
they wish, կը բաղձան
wish, բաղձա՛յ, բաղձացէ՛ք
to read (րիյտ) կարդալ
read (րէտ) կարդացած
reading, կարդալով
I read (րիյտ) կը կարդամ [դայ
he or she reads (րիյտս) կը կար-
we read (րիյտ) կը կարդանք
you read (րիյտ) կը կարդաք
they read (րիյտ) կը կարդան
reed (րիյտ) կարդա՛, կարդացէ՛ք
I read (րէտ) կարդացի
he or she read (րէտ) կարդաց
we read (րէտ) կարդացինք
you read (րէտ) կարդացիք
they read (րէտ) կարդացին
to care, հոգ ընել
caring, հոգ ընելով
I care, հոգ կ'ընեմ
he or she cares, հոգ կ'ընէ
we care, հոգ կ'ընենք
you care, հոգ կ'ընէք
they care, հոգ կ'ընեն
I should, պարտաւոր էի
he or she should, պարտաւոր էր
we should, պարտաւոր էինք
you should, պարտաւոր էիք
they should, պարտաւոր էին

to ball, ([illegible]) գնդակ խաղալ
balling, գնդակը գլտորելով
I ball, կը գլտորեմ
he or she balls, կը գլտորէ
we ball, կը գլտորենք
you ball, կը գլտորէք
they ball, կը գլտորեն
ball, գլտորէ՛, գլտորեցէ՛ք
to take, առնել
took, առած
taking, առնելով
I take, կ'առնեմ
he or she takes, կ'առնէ
we take, կ'առնենք
you take, կ'առնէք
they take, կ'առնեն
take, ա՛ռ, առէ՛ք
I took, առի
he or she took, առաւ
we took, առինք
you took, առիք
they took, առին
to fly, թռչիլ
flying, թռչելով
I fly, կը թռչիմ
he or she flies, կը թռչի
we fly, կը թռչինք
you fly, կը թռչիք
they fly, կը թռչին
I would, պիտի ուզէի
he or she would, պիտի ուզէր
we would, պիտի ուզէինք
you would, պիտի ուզէիք
they would, պիտի ուզէին

ԾԱՆ. — Should կը գործածուի պարտականութիւն և պատշաճութիւն արտայայտելու՝ մինչ would կը գործածուի աւելի կամեցողութիւն և բաղձանք արտայայտելու համար։

to take a walk, պտտելու ելլել
to take care of, հոգ կամ խնամք տանիլ

43. Վարժութիւն

[Թ] [Ժ] [Ն]

We will soon go to Constan-
We will soon go to Constan-
tinople. My sister will be in
tinople. My sister will be in
London on New Year's day.
London on New Year's day.
I like to be in Tiflis. My broth-
I like to be in Tiflis. My broth-
er was with me in Paris. We
er was with me in Paris. We
wish now to be in Van on East-
wish now to be in Van on East-
er day. Wake me up please,
er day. Wake me up please,
mama, I would like to be there
mama, I would like to be there
in time. Tiflis is further North.
in time. Tiflis is further North.
I am getting sick here, papa
I am getting sick here, papa

please take me home. It

please take me home. It

day, the weather

balmy day, the weather

On Easter day we

fine! On Easter day we

in Rome. She has nut-

e in Rome. She has nut-

hair and is ahead in

hair and is ahead in

reading; I can read too,

reading; I can read too,

reads better than me

he reads better than me

That is a beauty.

Fanny. That is a beauty.

see the balloon up

you see the balloon up

you ever been in

Have you ever been in

I have never been

? I have never been

out, but my friend Annie has
out, but my friend Annie has
been there often. I shall buy
been there often. I shall buy
a sewing machine by and by.
a sewing machine by and by.
See those boys, they are twin.
See those boys, they are twin.
She saw a flying machine to-
She saw a flying machine to-
day going North. Take the car
day going North. Take the car
and go down there soon as
and go down there soon as
you can; she is sick and has
you can; she is sick and has
fever to-day. Take good care
fever to-day. Take good care
of the baby. Will you? Yes,
of the baby. Will you? Yes,
ma'am, I will.
ma'am, I will.

44. Վարժութիւն

[Ի]

Այսօր Չորեք է (է Չորէքէ)։ — Ի՜նչ անուշաբոյր օր է այ-
սօր։ Կէսօրին առաջ օդապարիկ մը արեւելեան կողմը,
բայց ես կը սիրեմ թռչող մեքենաները։ — Ի՞նչ կ'ընէք (what
are you doing) այսօր։ — Հիւանդ մօրս խնամք կը տանիմ ([illegible])։ — Եւ ես հոգ կը տանիմ երեխայ
քրոջս ([illegible])։ — Մայիս յաճախ կը տեսնէ իր եղ-
բայրը եւ իր հետ պտտելու կ'ելլէ ([illegible])։
Մայիս եւ իր եղբայրները երկուորեակներ են ([illegible])։ [illegible] իջայ ինծ համար մուշտակ մը գնելու ([illegible])։ — Կո՞ր կարող մեքենայ ունի՞ք ([illegible])։ — Ո՛չ, կը բաղձամ ունենայինք։ —
[illegible] երթալ Նիւ Եօրք։ Կ'ուզէ՞ք ([illegible]) քալել (walk [illegible]) ինծ հետ։ — Գնա՛ փոքր աղջիկ հետուն ([illegible]) [illegible] պէտք տեսնես [illegible] [illegible] ([illegible]) մեղու մը։ — Ո՛չ, ես
[illegible] մը [illegible] հետուն վարը։ — Հասնի մէջ ([illegible]) [illegible] ([illegible])։ — Դիր զէնքը անկողնին։
[illegible] պէտք ունենանք հաստատուղներ։ — Մեր երե-
[illegible] հիւանդ է ([illegible]) այսօր։ — Ո՞վ կը խնամէ զինքը։
[illegible] գնացած են։ — Տես այդ թխագոյն [illegible] ղաւնին։ Հի-
մա պէտք թռչի։ — Կը մաղթեմ ձեզ, Տիկին, շատ օրեր։ —
[illegible] չի կրնար ողջունել։ — Ո՞վ պէտք ըլլայ միւս մար-
դը։ Ես կ'ուզեմ կամ Մայիսը՝ կամ Ֆէնին պէտք չ[illegible]։ —
[illegible] ես կ'ուզեմ ոչ Մայիսը՝ եւ ո՛չ Ֆէնին պէտք չ[illegible], թխա-
[illegible] [illegible] (the boy in brown) կ'ըլլի է չ[illegible]։ —
[illegible] (home) երթալ հիմա։ — Արմէն, ամեն առեն
[illegible] ([illegible]) եւ առւր ողորմութիւն։
[illegible] ([illegible]) ընթերցանութեան մէջ ([illegible]-
[illegible]։ [illegible] ([illegible]) եւ կը մաղթենք
[illegible]։

[illegible] ([illegible]) մասնիկն աւելցուէ բառի մը
[illegible] կարելիութիւն կամ հը-
[illegible] ([illegible]) պատիւ. hon'or-a-ble,
[illegible]։

ԴԱՍ ԺԸ. (LESSON XVIII.)

ՔԱՂՈՒԱԾՔ (REVIEW)

45. Վարժութիւն

[Մ]

All Saints' Day, almshouse, always, anything, another, ballot-box, balloting, butterfly, bath-house, butter-nut, dove-house, farm-hand, farm-house, football, good-will, home-made, home-sick, love-sick, newsboy, northeast, northwest, nothing, oarsman, southeast, southwest, Sunday, Palm Sunday, tea-house, whatever, whatsoever, whichever, whichsoever, whoever, whosoever, whosever, whosesoever, whomever, whomsoever, wish-bone, within, without.

46. Վարժութիւն

Հետեւեալներուն մէջէն որոշելու է ո՞ր բառերը ածական են, ի՞նչ տեսակ ածական են. և ինչո՞ւ։

all hosts
American aid
any woman
better days
balmy air
both women
dear friends
dusty house
dying man
fair weather
farming boys
few men
fine berries
funny kids
good food
hard times
honest maid
many farms
neat woman
new home
nine nests
north-east side
nut-brown sash
Parisian hats
rusty box
sewing machine
sick baby
southern door
sunny South
ten seats

44. Վարժութիւն

[՛խ]

Այսօր Զատիկ է (է Զ-ոթէկ)։ — *Ի՜նչ անուշաբոյր օր է այսօր։ — Կէսօրին տեսայ օդապարիկ մը արեւելեան կողմը, բայց ես կը սիրեմ թռչող մեքենաները։ — Ի՞նչ կ՚ընէք* (what are you doing) *այսօր։ — Հիւանդ մօրս խնամքը կը տանիմ* ([illegible])։ — *Ու ես հոգ կը տանիմ երեխայ քրոջս* ([illegible])։ — *Մայրս յաճախ կը տեսնէ իր եղբայրը եւ իր հետ պտտելու կ՚ելլէ* ([illegible])։ — *Մայրս եւ իր եղբայրները երկուորեակներ են* ([illegible])։ — *Կառքէն իջայ ինծ համար մուշտակ մը գնելու* ([illegible])։ — *Կոր կարող մեքենայ ունի՞ք* ([illegible])։ — *Ո՛չ, կը բաղձամ ունենալ։ — Կը պարտաւորիմ երթալ Նիւ Եօրք։ Կ՚ուզէ՞ք* ([illegible]) *քալել* (walk *կամ to walk*) *ինծ հետ։ — Գնա՛ վարը աւելի հեռուն* ([illegible]) *հարաւային կողմը․ հոն պիտի տեսնես շատ բարեկամներ։ — Տեսա՞ծ էք* ([illegible]) *մեղու մը։ — Ո՛չ, ես տեսայ ուլ մը աւելի հեռուն վարը։ — Հռոմի մէջ* ([illegible]) *Հռոմայեցի եղի՛ր* ([illegible])։ — *Դի՛ր զինքը անկողին։ — Կէսօրին պիտի ունենանք հատապտուղներ։ — Մեր երեխան հիւանդ է* ([illegible]) *այսօր։ — Ո՞վ կը խնամէ զինքը։ — Բոլորը գնացած են։ — Տե՛ս այդ թխագոյն աղաւնին․ հիմա պիտի թռչի։ — Կը մաղթեմ ձեզ, Տիկին, շատ օրեր։ — Երկրագործը չի կրնար ողջնալ։ — Ո՞վ պիտի ըլլայ միւս մարդը։ — Ես կ՚ըսեմ կամ Մայիսը՝ կամ Ֆէնին պիտի շահի։ — Ո՛չ, ես կ՚ըսեմ ո՛չ Մայիսը՝ եւ ո՛չ Ֆէնին պիտի շահի, թխագոյն հագուած տղան* (the boy in brown) *կարելի է շահի։ — Կը սիրեմ տուն* (home) *երթալ հիմա։ — Ա՛րմէն, ամեն տան աղէկ տղայ մ՚եղիր* ([illegible]) *եւ տուր ողորմութիւն։ — Մայրս առաջ է* ([illegible]) *ընթերցանութեան մէջ* ([illegible])։ — *Մենք բոլորս լաւ ենք* ([illegible]) *եւ կը մաղթենք ձեզ նոյնը։*

[illegible] — *Երբ* able ([illegible]) *մասնիկն աւելցուի բառի մը [illegible] արժանաւորութիւն, կարելիութիւն կամ [illegible]*։ hon'or ([illegible]) *պատիւ*, hon'or-*a-ble*, *[illegible], մեծաշուք։*

[Դ]

All Saints' Day, *Ամենայն Սրբոց օր* (Նոյ. 1)
almshouse, *աղքատանոց*
anything, *որ եւ է բան*
another, *ուրիշ մը*
always, *միշտ* [*ժապաւինաձուկ*
balloon fish, *օդապարիկ ձուկ,*
ballot-box, *քուէատուփ*
balloting, *քուէարկութիւն*
bath-house, *բաղնետուն, բաղնիք*
butterfly, *թիթեռնիկ, անհոգ զուեշտասէր* [*ընկոյզ*
butter-nut, *տեսակ մը կարծր*
dove-house *աղաւնետուն* (Տ-ճկ. գօ-ւանհանէ)
farmhand, *երկրագործ մշակ*
farm-house, *ագարակատուն*
good-will, *բարեացակամու-թիւն, հաճութիւն*
home-made, *տան շինուած*
homesick, *տնակարօտ*
love-sick, *սիրակարօտ*
made-up, *արհեստական*
nothing, *ոչինչ*
newsboy, *լրագրավաճառ տղեկ*

northeast, *հիւսիսային արեւել-եան* [*մըտեան*
northwest, *հիւսիսային արեւ-*
southeast, *հարաւային արեւել-եան* [*մըտեան*
southwest, *հարաւային արեւ-*
oarsman, *թիավար*
Sunday, *Կիւրակի* [*Կիրակի*
Palm Sunday, *Ծաղկազարդի*
tea-house, *թէյարան*
whatever, *ինչ որ*
whatsoever, *ինչ որ ալ*
whichever, *ով որ*
whichsoever, *ով որ ալ*
whomever, *որն որ, զով որ*
whomsoever, *որն որ ալ*
whosever, *որուն որ*
whosesoever, *որուն որ ալ*
whoever, *ով որ*
whosoever, *ովոր ալ* [*ի մէջ*
within, *ի ներքուստ. ներսը.*
without, *արտաքուստ, դուրսը. առանց. բացի*
wish-bone, *ըղձոսկր* (Տճկ. ճէնաճ)
football, *ոտնագնդակ*

47. *Վարժութիւն*

[Ց] [Ճ]

ԱՌԱԾ

"Man has his will,

but woman has her way."

— O. W. Holmes — (*The Autocrat of the Breakfast-table.*)

ԴԱՍ ԺԹ. (LESSON XIX.)

ԵՐԿԲԱՐԲԱՌՆԵՐ, ԵՌԲԱՐԲԱՌՆԵՐ

ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ. — Երբ երկու ձայնաւորներ միանան միեւնոյն վանկին մէջ, կը կոչուին երկբարբառ. ինչպէս, ai, air բառին մէջ, ay day *բառին մէջ, ea* heat *բառին մէջ, ee* been *բառին մէջ, ou* house *բառին մէջ:*

Երբ երեք ձայնաւորներ միանան միեւնոյն վանկին մէջ, կը կոչուին եռաբարբառ. ինչպէս, eau beauty *բառին մէջ, iew* (իու) view (վիու — տեսարան, տեսութիւն) *բառին մէջ:*

Եթէ բառի մը երկբարբառի կամ եռաբարբառի ամեն մէկ ձայնաւորը իր որոշ ձայնը հանէ, այն ատեն երկբարբառը կամ եռաբարբառը կը կոչուի կատարեալ. ինչպէս, oi voice (վոյս, վօյս — ձայն) *բառին մէջ եւ uoy* (buoy պոյ, պուի-ծփացող, խարսխանիշ) *բառին մէջ: Իսկ եթէ երկբարբառի երկու ձայնաւորներէն միայն մին եւ եռաբարբառի երեք ձայնաւորներէն միայն մին կամ երկուքը ձայն հանեն, այն ատեն երկբարբառը կամ եռաբարբառը կը կոչուի անկատար. այսպէս, oa* loaf (լօֆ - նկանակ) *բառին մէջ. eo* people (փիյփլ - ժողովուրդ) *բառին մէջ. եւ eau* beau (պօ - պչրասէր, սիրահար) *բառին մէջ. iou* anxiously (անքշըսլի - անձկալից) *բառին մէջ:*

Անգլիերէնի մէջ ամբողջ երկբարբառներն քսան ինը հատ են. որոց գլխաւորներն են,

au (օ) aw (օ) ay (էյ) ea (իյ, ը) ee (իյ) ew (իու)

oa (օ) oi (ոյ, օյ) oo (ու) ou (աու) ow (օ, աու) oy (ոյ, օյ)

Ամբողջ եռաբարբառներն Անգլիերէնի մէջ տասնեւեօթը հատ են. որոնցմէ մի քանիներն հետեւեալներն են,

eau (օ, իու) eye (այ) iew (իու) iou (ը) uoy (ոյ, ուի)

ԵՐԿՏԱՌԵՐ

Անգլիերէնի մէջ յաճախ երկու տարբեր բաղաձայններ ալ, ձայնաւորներու պէս, միանալով մէկ ձայն կը հանեն. ատոնք կը կոչուին երկտառեր. եւ ատոնց գլխաւորներն են,

ch	ph	qu	sh	wh
չ, շ, ք	ֆ	քու	շ	հու

ԾԱՆ. — *Ch Անգլօ-Սաքսոն լեզուէ առնուած բառե[illegible] կը հնչուի չ. ինչպէս, church* (չըրչ) *եկեղեցի. Գաղիեր[illegible]*

... բառերուն մէջ կը հնչուի շ՝ ինչպէս, *Ch*icago (շիքակօ)

... Յունարէնէ առնուած բառերուն մէջ կը հնչուի ք, ... (...) Քրիստոս բառին մէջ։

... երկտառերն ալ Հայերէնի մէջ յաճախ կը գոր-
ծածուին

...	gh	kh	tz	zh
ձ	ղ	խ	ծ, ց	ժ

48. Վարժութիւն

[Ա]

Q q *Q q* Z z *Z z*

(քիու) ք (զէդ) զ

Q եւ Z բաղաձայն են։

49. Վարժութիւն

[Բ]

Q Z Q Z Q Z Q Z Q Z [Կ]

Q Z Q Z Q Z [Կ]

q z q z q z q z q z [Կ]

Q Z Q Z Q Z [Կ]

q z q z q z q z q z [Գ]

50. Վարժութիւն

[Գ]

... ch ph qu sh wh dz gh kh tz zh wh ch qu z
... tz q ph sh dz kh zh tz gh wh qu ch z ph sh
... kh zh z ph sh q ch qu wh dz zh tz kh gh
... wh sh z qu ph ch q zh tz kh gh

ԴԱՍ Ի· (LESSON XX.)

51. Վարժութիւն

[Ե]

քիու, զէյ, չ, փ, քու, չ, հու, ծ, ղ, խ, ց, ձ, ժ, զէյ, խ, քիու, ղ, փ, խ, չ, ց, չ, ձ, ժ, քու, չ, հու, փ, քիու, չ, փ, խ, չ, ժ, ձ, ղ, ց, հու, չ, քու, ծ, զէյ, խ, չ, ց, հու, ձ, չ, քիու, ծ, ժ, զէյ, ղ, խ, քիու, ց, ծ, հու։

52. Վարժութիւն

[Ը] [Թ]

bag (պակ) back (պաք) bank (պանք) young (եընկ)*
big (պիկ) dig (տիկ) fig (ֆիկ) pig (փիկ)
cry (քրայ)* dry (տրայ)* fry (ֆրայ)* try (թրայ)*
ill (իլ) bill (պիլ) pill (փիլ) till (թիլ)
ink (ինք) king (քինկ) pink (փինք) zinc (զինք)
let (լէտ) pet (փէտ) wet (ուէտ)* yet (եէտ)*
old (օլտ) fold (ֆօլտ) sold (սօլտ) told (թօլտ)
pen (փէն) than (տհէն)* when (հուէն)* where (հուէր)*
raw (ռօ) row (ռօ) ar'row (է'ռօ) nar'row (նէ'ռօ)
bell (պէլ) sell (սէլ) tell (թէլ) well (ուէլ)*
best (պէստ) least (լիյստ)* less (լէս) les'son (լէ'սն)
cast (քաստ) fast (ֆաստ) last (լաստ) past (փաստ)
come (քըմ) some (սըմ) sum (սըմ) thumb (թհըմ)*
curl (քըրլ) girl (կըրլ) hurl (հըրլ) pearl (փըրլ)*
deal (տիյլ) veal (վիյլ) zeal (զիյլ) e'vil (ի'յվլ)
fail (ֆէյլ) mail (մէյլ) sail (սէյլ)* tail (թէյլ)*
loud (լաուտ)* cloud (քլաուտ)* crowd (քրաուտ) proud (փրաուտ)*
most (մօստ) post (փօստ) worse (ուըրս)* worst (ուըրստ)*
much (մըչ) such (սըչ) touch (թըչ) Dutch (տըչ)
rich (րիչ) reach (րիյչ) peach (փիյչ) pitch (փիչ)
size (սայզ) wise (ուայզ)* tide (թայտ) wide (ուայտ)*
zone (զօն) Zion (զա'յըն) Zoh'ra (զօ'հրա) zig'zag' (զի'կզակ)
bread (պրէտ)* great (կրէյտ)* dress (տրէս)* ad-dress' (ըտրէ'ս)
queen (քուիյն)* queer (քուիյր)* quick (քուիք)* qui'et (քուա'յէտ)
lit'tle (լի'թլ) gen'tle (ճէ'նթլ) po-lite' (փօլա'յթ) par'don (փա'րտըն)

---

* Հնչելու է մէկ ամբողջն, մէկ վանկ։

53. Վարժութիւն

[illegible] [illegible]

Bag big cry ill ink let old pen

Bag big cry ill ink let old pen

raw bell best cast come most

raw bell best cast come most

curl deal fail loud much rich

curl deal fail loud much rich

size zone bread queen young

size zone bread queen young

little back dig dry bill polite

little back dig dry bill polite

king pet fold than row some

king pet fold than row some

sell last fast girl veal cloud

sell last fast girl veal cloud

mail post such reach less Zion

mail post such reach less Zion

wise great queer gentle crowd

wise great queer gentle crowd

last sum hurl zeal sail worse

last sum hurl zeal sail worse

touch peach tide Zohra dress

touch peach tide Zohra drees

quick pig try till zinc yet told

quick pig try till zinc yet told

bank fig fry pill pink when

bank fig fry pill pink when

wet sold arrow tell address

wet sold arrow tell address

where narrow well lesson past

where narrow well lesson past

thumb pearl evil tail pardon

thumb pearl evil tail pardon

proud worst Dutch pitch wide

proud worst Dutch pitch wide

zigzag quiet.

zigzag quiet.

Back-bone, banking-house, bill-head, bill of fare, bill of sale, brown bread, Dutch-man, handless.

54. *Վարժութիւն*

Հետեւեալ գոյականներն ածականի վերածելու է և իրենց ածական նշանակութիւններն գտնելու է։ — Տեսնել երես 55 ԿԱՆՈՆ։

cloud dust fun hand palm stone[|]
curl dress hair hill rust sun*

[|] Ի՞նչ օրէնքով։ Տեսնել երես 56 ԿԱՆՈՆ։ * Տեսնել երես

ԴԱՍ ԻԱ· (LESSON XXI.)

[Ի]

bag, տոպրակ, մախաղ, պայուսակ [կողմ
back, կռնակ, ետև., ետևի
bank, դրամատուն, գանձա.
cry, ճչիւն
young, երիտասարդ. նորատի ձագ, մատաղ, դեռափթիթ
big*, մեծ, խոշոր
fig, թուզ
pig, խոզի ձագ
ill, տկար, գէշ
bill, հաշու ետոմս. օրինագիծ
pill, դեղահատ
till, մինչև
ink, մելան
king, թագաւոր
queen, թագուհի [քէնդէ)
pink, բաց վարդագոյն (Տօսէ.
zink, ցինկ
let, թողած [ա·լու
to let, թողուած, վարձու.
pet, սիրունիկ
wet, թաց
dry, չոր
old, ծեր, պառաւ, հին
fold, ծալք, հօտ. — պատիկ
pen, գրչածայր
than, քան թէ
when, երբ, ինչ ատեն
where, ուր, ուրտեղ
arrow, նետ, սլաք
narrow, նեղ
bell, զանգակ
well, լաւ, աղէկ. ջրհոր

evil, գէշ. վատ
mail, թղթատար
sail, նաւու առագաստ
tail, պոչ
loud, բարձրաձայն
cloud, ամպ
crowd, ամբոխ
proud, հպարտ
most, ամենէն աւելի
post, ձող. սուրհանդակ
worse, աւելի գէշ
worst, ամենէն աւելի գէշ
much, շատ (քանակութեամբ)
such, այսպէս
Dutch, Հոլանտական, Հոլանտերէն. Գերմանական, Գերմաներէն
rich, հարուստ. առատ
peach, դեղձ
size, չափ, հասակ, մեծութիւն,
wise, իմաստուն
tide, մակընթացութիւն. կապած
wide, լայն, ընդարձակ
zone, երկրագնդի գօտի
Zion, Սիօն
Zohra, Զօհրա†
zigzag, ծուռ ու մուռ
bread, հաց
great, մեծ (տաղանդով, հանճարով, էանդով, զօրութեամբ)
queer, տարօրինակ
quick, արագ, շուտ
quiet, հանդարտ, բոլորովին
little*, փոքր, պզտիկ, մանր

---

* Big ի հակառակն է little, or small (ըսմօլ) փոքր, պզտիկ, մանր հա- սանէջ բառ մը աւելի գործածական և աւելի զօրաւոր է։

† Zohra, Զօհրա Պարսկերէն է և կը նշանակէ Արուսեակ։

raw, հում, խակ
row, կարգ, շարք
best, ամենէն աղէկ, լաւագոյն
least, ամենէն քիչ, նուազագոյն
less, նուազ
lesson, դաս, ընթերցուածք
fast, արագ, ամուր. գոյնը
չը նետող. ծոմ
last, վերջին, վերջ
past, անցած
some, քանի մը, քիչ մը
sum, գումար
to address, բանախօսել, ուղղել
addressing, բանախօսելով
I address, կը բանախօսեմ
he addresses, կը բանախօսէ
we address, կը բանախօսենք
you address, կը բանախօսէք
they address, կը բանախօսեն
address, բանախօսէ՛, բանախօսեցէ՛ք
to come, գալ
coming*, գալով
I come, կուգամ
he or she comes, կուգայ
we come, կուգանք
you come, կուգաք
they come, կուգան
to cry, պոռալ, ճչել, աղաղակել, լալ
crying, պոռալով, լալով
I cry, կը պոռամ, կուլամ
he cries†, կը պոռայ, կուլայ
we cry, կը պոռանք, կուլանք
you cry, կը պոռաք, կուլաք
they cry, կը պոռան, կուլան
cry, պոռա՛, լա՛ց. պոռացէ՛ք, լացէ՛ք

dress, կանանց հագուստ[թիւն
address, հասցէ. բանախօսու-
gentle, ազնիւ, մեղմ
polite, քաղաքավար
pardon, ներողութիւն
thumb, ձեռքի բթամատ
curl, խոպոպիկ, գանգուր
girl, աղջիկ
pearl, մարգարիտ
veal, հորթու միս
zeal, եռանդ
yet, տակաւին, դեռ
to dress, հագցնել
dressing, հագցնելով
I dress, կը հագցնեմ
he dresses, կը հագցնէ
we dress, կը հագցնենք
you dress, կը հագցնէք
they dress, կը հագցնեն
dress, հագցո՛ւր, հագցուցէ՛ք
to dress up, հագուիլ
to curl, գանգրել
curling, գանգրելով
I curl, կը գանգրեմ
he or she curls, կը գանգրէ
we curl, կը գանգրենք
you curl, կը գանգրէք
they curl, կը գանգրեն
to try, փորձել, դատ տեսնել. ջանալ
trying, փորձելով, ջանալով
I try, կը փորձեմ, կը ջանամ
he tries†, կը փորձէ, կը ջանայ
we try, կը փորձենք, կը ջանանք
you try, կը փորձէք, կը ջանաք
they try, կը փորձեն, կը ջանան
try, փորձէ՛, ջանա՛. փորձեցէ՛ք ջանացէ՛ք

* Ի՞նչ եղաւ այս բառի արմատին վերջի e ն և ինչո՞ւ։
† Այս բառին մէջ ինչո՞ւ y ին տեղ i գրուած է։

ել to fry, տապկել
րցնելով frying, տապկելով
I fry, կը տապկեմ
րցնէ he or she fries, կը տապկէ
we fry, կը տապկենք
you fry, կը տապկէք
they fry, կը տապկեն
ուցէ՛ք fry, տապկէ՛, տապկեցէ՛ք
, հաշուի to deal, բաժնել, (թուղթ) ճապղել, ցրուել. առեւտուր ընել
լով dealing, բաժնելով
ռեմ I deal, կը բաժնեմ
գրէ he deals, կը բաժնէ
րենք we deal, կը բաժնենք
'գրէք you deal, կը բաժնէք
ւգրեն they deal, կը բաժնեն
յու ցակա- deal, բաժնէ՛, բաժնեցէ՛ք
to fail, կարճ գալ, սնանկանալ, գլուխ չ'կրնալ հանել
failing, սնանկանալով
I fail, կը սնանկանամ
ւրէ he fails, կը սնանկանայ
we fail, կը սնանկանանք
you fail, կը սնանկանաք
they fail, կը սնանկանան
ք fail, սնանկացի՛ր, սնանկացէ՛ք
տալ casting, նետելով
I cast, նետեցի
տէ he or she cast, նետեց
we cast, նետեցինք
you cast, նետեցիք
they cast, նետեցին
'ք Դիտ. cast բառը տարբեր նշանակութիւններ։
ին յանձ- sail, նաւարկել, նաւը ճամբայ
[նելով ելլել
ին յանձ- sailing, նաւարկելով
I sail, կը նաւարկեմ
ձգէ he or she sails, կը նաւ արկէ
we sail, կը նաւարկենք
you sail, կը նաւարկէք
they sail, կը նաւարկեն

to tell, ըսել
telling, ըսելով
told, ըսած
I tell, կ'ըսեմ
he or she tells, կ'ըսէ
we tell, կ'ըսենք
you tell, կ'ըսէք
they tell, կ'ըսեն
tell, ըսէ՛, ըսէ՛ք
I told, ըսի
he or she told, ըսաւ
we told, ըսինք
you told, ըսիք
they told, ըսին
to row, թիավարել
rowing, թիավարելով
I row, կը թիավարեմ
he or she rows, կը թիավարէ
we row, կը թիավարենք
you row, կը թիավարէք
they row, կը թիավարեն
to touch, դպչիլ
touching, դպչելով
I touch, կը դպչիմ
he or she touches, կը դպչի
we touch, կը դպչինք
you touch, կը դպչիք
they touch, կը դպչին
to pitch, նետել
pitching, նետելով
I pitch, կը նետեմ
he or she pitches, կը նետէ
we pitch, կը նետենք
you pitch, կը նետէք
they pitch, կը նետեն
to wet, թրջել
wetting, թրջելով
I wet, կը թրջեմ
he or she wets, կը թրջէ
we wet, կը թրջենք
you wet, կը թրջէք
they wet, կը թրջեն

to sell, ծախել
selling, ծախելով
sold, ծախած
I sell, կը ծախեմ
he or she sells, կը ծախէ
we sell, կը ծախենք
you sell, կը ծախէք
they sell, կը ծախեն
sell, ծախէ՛, ծախեցէ՛ք
I sold, ծախեցի
he or she sold, ծախեց
we sold, ծախեցինք
you sold, ծախեցիք
they sold, ծախեցին
to fold, ծալել
folding, ծալելով
I fold, կը ծալեմ
he or she folds, կը ծալէ
we fold, կը ծալենք
you fold, կը ծալէք
they fold, կը ծալեն
to pardon, ներել
pardoning, ներելով
I pardon, կը ներեմ
he pardons, կը ներէ
we pardon, կը ներենք
you pardon, կը ներէք
they pardon, կը ներեն
to reach, հասնիլ
reaching, հասնելով
I reach, կը հասնիմ
he or she reaches, կը հասնի
we reach, կը հասնինք
you reach, կը հասնիք
they reach, կը հասնին
to crowd, խռնել
crowding, խռնելով
I crowd, կը խռնեմ
he or she crowds, կը խռնէ
we crowd, կը խռնենք
you crowd, կը խռնէք
they crow[illegible] ռնեն

back-bone, ողնայար. քաջութիւն
banking-house, դրամատուն
bill-head, հաշուետոմս
bill of fare, ճաշացուցակ
bill of sale, վաճառման վկայագիր
brown bread, թեփը չը հանուած ալիւրէ շինուած թխագոյն հաց
Duchman, Հոլանտացի, Գերմանացի
handless, առանց ձեռքի

55. Վարժութիւն

[Թ] [Ծ] [Ն]

There is a bank near my
There is a bank near my
home. I like to go there as oft-
home. I like to go there as oft-
en as I can. Mama, I hear ba-
en as I can. Mama, I hear ba-
by is crying. I bought a little
by is crying. I bought a little
house; it was for sell for some-
house; it was for sell for some-
times past. Come here Fanny
times past. Come here, Fanny,
and let us have some fun. Here
and let us have some fun. Here
are some fine figs and peaches
are some fine figs and peaches,
which are the best that can be
which are the best that can be

had. The Armenia (շոգենաւի անուն է)
had. The Armenia

will sail for London to-day
will sail for London to-day

at-noon. Zohra has ten dimes
at-noon. Zohra has ten dimes

and a cent in the bank. When
and a cent in the bank. When

will I get a new dress, mama?
will I get a new dress, mama?

The mail is gone. I see you
The mail is gone. I see you

failed to mail that box. I can
failed to mail that box. I can

not tell which is which. Who
not tell which is which. Who

can tell? Can you? Where are
can tell? Can you? Where are

you going and when will you
you going and when will you

be back? What more do you
be back? What more do you

wish? We will reach London

wish? We will reach London

to-day atnoon, and be back

to-day at-noon, and be back

in New York on New Year's

in New York on New Year's

day. See that young kid over

day. See that young kid over

there, but you should not touch

there, but you should not touch

him. No sir, I wouldn't. There

him. No sir, I wouldn't. There

is a big crowd in that house. I

is a big crowd in that house. I

can pitch a ball. These shoes

can pitch a ball. These shoes

are too tide for me. What size

are too tide for me. What size

are they? These are wider. I

are they? These are wider. I

am going to buy some veal.

am going to buy some veal.

These pills are good for a sick

These pills are good for a sick

man, but not for boys; you

man, but not for boys; you

shouldn't touch them.

shouldn't touch them.

56. Վարժութիւն

[Ա]

Ի՞նչ է ձեր հասցէն։ — Ե՞րբ եկաք (did yon come) հոս։ — Մենք հասանք Նիւ Եորք այսօր կէսօրին։ — Ես ունիմ տոպրակ մը կարծր ընկոյզ (of butter-nut)։ — Ո՞ւր էիք դուք։ — Տունն էի ([illegible] at home)։ — Կրնա՞ս գանգրել (curl եւ ոչ to curl) մազերս, Ֆէննի։ — Այո՛, կրնամ, եկուր, երթանք (let us go) մեր տունը (to our house), ուր կրնանք կարդալ (read եւ ոչ to read) մեր դասերը։ — Կը լսե՞ս (do you hear) եկեղեցւոյ զանգակը (the church bell)։ — Կը լսեմ ([illegible])։ — Այն ազնիւ մարդը ուղերձ մը պիտի խօսի ([illegible]) Սիօնի երիտասարդներուն ([illegible])։ — Աղուէսը պոչ մ'ունի։ — Տեսա՞ք (did you see) Թագաւորն ու Թագուհին Լոնտոնի մէջ ([illegible])։ — Այս տետրակը իմ սիրունիկս է ([illegible])։ — Թաց օր մ'է (it is [illegible]) այսօր։ — Կէսօրին պիտի ունենանք քիչ մը Թխագոյն հաց եւ կարագ։ — Այս երեխան շատ հանդարտ է ([illegible] (too) [illegible])։ — Ես գնեցի տուփ մը Թուզ (box of figs)· քիչ մը կ'առնէ՞ք (will you take some)։ — Շնորհակալ եմ. ես հոգ չեմ ըներ (I don't care) Թուզի համար ([illegible])։ — Հաճեցէք նստիլ ու կարդալ (sit down and read) մինչեւ ես գամ։ — Հաճեցէք ինծի տալ (get me) գրչածայր մը եւ մելան։ — Նետէ ուռկանդ ([illegible]) ծովուն մէջ ([illegible]) արշալոյսին եւ պիտի ունենաս շատ ձկներ։ — Հոլանտացին իմաստուն է ([illegible])։ — Անիկա (it) տարօրինակ է ([illegible])։ — Ես կը լսեմ ճչիւն մը։ — Ես տեսայ այսօր տատրակի մը ձագերը (the youngs of a dove) փոքրիկ բոյնի մէջ ([illegible])։ — Առ այս տուփը եւ փոսթայով ղրկէ (mail it), բայց դուն պէտք է արագ ըլլաս (be quick)։ — Ի՞նչպէս է ձեր հիւանդ աղջիկը այսօր։ — Ինք աւելի գէշ է հիմա. բայց կ'ըսեն կէսօրին ինք աւելի լաւ պիտի ըլլայ. հիմա պիտի առնէ դեղահատ մը։ — Ինք մարգարիտ մ'էր ([illegible]

ԴԱՍ ԻԲ. (LESSON XXII.)

ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ. — *Շարունակութիւն 54 րդ. երեսէն*

ԱԾԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ԲԱՂԴԱՏՈՒԹԻՒՆԸ

Անգլիերէնի մէջ Ածականներն փոփոխութիւն մը միայն ունին. այն է իրենց Բաղդատութիւնն, որով գոյական անունի մը յատկութեան աստիճանը կը ցուցնեն։

Անգլիերէնի մէջ ալ, Հայերէնի պէս, Ածականներն երեք աստիճաններ ունին. որք են, Դրական (pos'i-tive, փա'զիթիվ), Բաղդատական (com-par'a-tive, քըմփա'ըրըթիվ) եւ Գերադրական (su-per'la-tive, սիուփըր'լըթիվ)։

Դրական աստիճանը կը ցուցնէ ածականն իւր պարզ վիճակին մէջ. ինչպէս, good, լաւ. dear, սիրելի. fair, չքնաղ. hot, տաք. near, մօտ։

Բաղդատական աստիճանը կը ցուցնէ ածականի նշանակութիւնը իւր պարզ վիճակէն կամ աւելի, եւ կամ պակաս. այսպէս, better, աւելի լաւ. dearer (դի'յըրըր) աւելի սիրելի. fairer (ֆէյ'րըր) աւելի չքնաղ. less (լէս) hot, նուազ տաք. nearer (նի'յըրըր) աւելի մօտ։

Գերադրական աստիճանը կը ցուցնէ ածականի նշանակութեան կամ ամենէն բարձր, եւ կամ ամենէն ցած աստիճանը. այսպէս, best, (պէսթ) ամենէն լաւ. dearest, (դի'յըրէսթ) ամենէն սիրելի. fairest, (ֆէ'յըրէսթ) ամենէն չքնաղ. least (լիյսթ) hot, ամենէն քիչ տաք. nearest, (նի'յըրէսթ) ամենէն մօտ։

Անգլիերէնի մէջ Ածականներու բաղդատութիւնը երկու կերպով կ'ըլլայ, կանոնաւոր եւ անկանոն։

Կանոնաւոր կերպն ալ՝ բաղդատելու երկու մեթոտ ունի, որք են.

Մեթոտ Ա. — Ածականի մը Բաղդատական աստիճանը շինելու համար, դրականին վրայ աւելցնելու է er (ըր, ըր) մասնիկը. այսպէս, fair *չքնաղ.* fair*er*, *աւելի չքնաղ.* near, *մօտ.* near*er*, *աւելի մօտ։*

Նոյնպէս ածականի մը Գերադրական աստիճանը շինելու համար, դրականին վրայ աւելցնելու է est (էսթ, ըսթ) մասնիկը. այսպէս, fair, *չքնաղ.* fair*est*, *ամենէն աւելի չքնաղ.* near, *մօտ.* near*est*, *ամենէն աւելի մօտ։*

ԾԱՆ. — *Ածականներու բաղդատութեան այս առաջին մեթոտը կը պատկանի բացարձակապէս*

1. *Միավանկ ածականներուն. ինչպէս,* rich, *հարուստ.* rich*er*, *աւելի հարուստ.* rich*est*, *ամենէն աւելի հարուստ.* great, *մեծ.* great*er*, *աւելի մեծ.* great*est*, *ամենէն աւելի մեծ.*

2րդ. W կամ y վերջաւորող երկվանկ ածականներուն. ինչպէս, nar'row, -նեղ. narrower, աւելի նեղ. narrowest, ամենէն . աւելի նեղ. rusty, ժանգոտ. rustier, աւելի ժանգոտ. rustiest, ամենէն աւելի ժանգոտ. եւ

3րդ. Այն ածականներուն, որոնք մասնիկն առնելէ վերջ, դարձեալ մէկ վանկ կունենան բառի շեշտէն վերջ. ինչպէս, gen'-tle, ազնիւ. gen'tler, աւելի ազնիւ. gen'tlest, ամենէն աւելի ազնիւ։

ԴԻՏ. — Պէտք չէ մոռնալ որ այս մասնիկներն ալ, ձայնաւորով սկսուած մասնիկներուն պէս, բառին վրայ աւելցնելէ առաջ, է-դ-հ-ն-ջել հ-ր-կին, պէտք է երբեմն բառի վերջի բաղաձայնը կրկնել. ինչպէս, դրական hot, տաք. բաղդատական hotter, աւելի տաք. գերադրական hottest, ամենէն աւելի տաք. (Տեսնել երես 57 ԿԱՆՈՆ). երբեմն վերջին համր e տառը դուրս թողուլ. ինչպէս, դրական wide, ընդարձակ. բաղդ. wider, աւելի ընդարձակ. գերադրական widest, ամենէն աւելի ընդարձակ. (Տեսնել երես 56 ԿԱՆՈՆ). եւ երբեմն ալ վերջին y տառը i ի փոխել*. այսպէս, դրական hap'py (հա՛փի), երջանիկ. բաղդատական happier, աւելի երջանիկ. գերադրական happiest, ամենէն աւելի երջանիկ։

Մէթոտ Բ. — (ա) Ածականի մը աւելական բաղդատական աստիճանը կը շինուի նաեւ ածականի դրականին նախադասելով *more* բառը (Մօ-ր). այսպէս, դրական wise, իմաստուն – բաղդատական *more* wise, աւելի իմաստուն։

Նոյնպէս ածականի մը աւելական գերադրական աստիճանը կը շինուի, ածականի դրականին նախադասելով *most* բառը (Մօ-ըսթ). այսպէս, դրական wise, իմաստուն - գերադրական *most* wise, ամենէն աւելի իմաստուն։

(բ) Ածականի մը նուազական բաղդատական աստիճանը կը շինուի, ածականի դրականին նախադասելով *less* բառը (Լէս). այսպէս, դրական wise, իմաստուն – նուազական բաղդատական *less* wise, նուազ իմաստուն։

Նոյնպէս ածականի մը նուազական գերադրական աստիճանը կը շինուի, ածականի դրականին նախադասելով *least* բառը (Լի-յսթ). այսպէս, դրական wise, իմաստուն – նուազական գերադրական *least* wise, ամենէն նուազ իմաստուն։

ԾԱՆ. Ածականներու բաղդատութեան այս երկրորդ մէթոտը կը պատկանի առ հասարակ,

---

* ԿԱՆՈՆ. — Այն բառերն, որոնք y կը վերջաւորին, եւ. y ն ալ նախադասուած ըլլայ բաղաձայնով մը, այս բառերուն վրայ

1· *Բազմավանկ ածականներուն, որոնք երեք կամ աւելի վանկերէ կը բաղկանան· ինչպէս, դրական* vir'tu-ous (*վըր՛չու-ըս*) *առաքինի· առաւելովն բաղդատական more* virtuous, *աւելի առաքինի· առաւելովն գերադրական most* virtuous, *ամենէն աւելի առաքինի։ Նուազովն բաղդատականը կ'ըլլայ less* virtuous, *նուազ առաքինի· եւ նուազովն գերադրականը least* virtuous, *ամենէն քիչ առաքինի·*

2*րդ· Երկվանկ ածականներէն այնպիսիներուն, որոց առաջին մէթոտով բաղդատութիւնը ականջի անուշ չի հնչեր· ինչպէս* com'mon (*քա՛մըն*) *հասարակ·* commone*r*, commone*st*, *որը ականջի անուշ չի հնչեր· աւելի լաւ է երկրորդ մէթոտովը բաղդատել· այսպէս,* common, *հասարակ· more* common, *most* common· *կամ less* common, *least* common.

3*րդ· Երկվանկ ածականներէն այնպիսիներուն, որոնք կը վերջանան հետեւեալ մասնիկներէն մէկովը·*
full, less, ing, ous, ed, id, al, ent, ain, *կամ* ive.

ԴԻՏ· —Միավանկ ածականներն թէեւ կարելի է այս երկրորդ մէթոտովը բաղդատել· բայց աւելի նախապատիւ կը համարուի առաջին մէթոտովը բաղդատելը։

Այն ածականներն, որոց բաղդատութիւնը անկանոն կերպով կ'ըլլան, հետեւեալներն են,

POSITIVE *Դրական*	COMPARATIVE *Բաղդատական*	SUPERLATIVE *Գերադրական*
good, well	better	best
bad, evil, ill	worse	worst
little	less	least
much	more	most
many	more	most

[Ուսանողը այս անկանոն ածականներուն հետ շատ լաւ ընտելանալու է։]

որ եւ է մասնիկ մ'աւելցնելէ առաջ, պէտք է վերջաւորութեան y *ը* i *ի փոխել (բացի երբ մասնիկը* i *ով սկսի)· այսպէս,* body, (*պա՛տի*) *մարմին·* bod*i*es, *մարմիններ·* balm*y*, *անուշաբոյր·* balm*i*er, *աւելի անուշաբոյր·* (*Տեսնել նաեւ երես* 53 *ԿԱՆՈՆ*)։

Այս կանոնէն բացառութիւն կը կազմեն այն միավանկ ածականներն, որոնք նոյնպէս y *կը վերջանան, եւ* y *ն ալ նախադասուած կ'ըլլայ բաղաձայնով մը· այս կարգի ածականներն* y *ը կը պահեն եւ մասնիկ մ'առած ատեն* y *ը չեն փոխեր* i *ի· այսպէս,* dr*y*, *չոր·* dr*y*'ly (*տըրա՛յլի*) *չոր կերպով։*

Իսկ այն բառերը, որոնք նոյնպէս y *կը վերջաւորին· եւ* y *ն ալ նախադասուած է ձայնաւորով մը, այս կարգի բառերը նոյնպէս* y *ը կը պահեն, եւ երբ մասնիկ մ'առնեն* y *ը* i *ի չեն փոխեր· այսպէս,* da*y*, *օր·* da*y*s, *օրեր։*

57. Վարժութիւն

[[illegible]]

ԴՐԱԿԱՆ	ԲԱՂԴՏԿԱՆ	ԳԵՐԱԴՐԿԱՆ	ԴՐԱԿԱՆ	ԲԱՂԴՏԿԱՆ	ԳԵՐԱԴՐԿԱՆ
bad	worse	worst	dusty	?	?
?	better	?	?	dearer	?
balmy	?	?	dry	?	?
?	?	biggest	evil	?	?
curly	?	?	?	?	funniest
cloudy	?	?	fine	?	?
?	fairer	?	hot	?	?
fast	?	?	honest	?	?
?	?	gentlest	?	harder	?
?	greater	?	happy	?	?
ill	?	?	?	least	?
joyful	?	?	?	?	loudest
?	more	?	narrow	?	?
neat	?	?	polite	?	?
?	nearer	?	?	prouder	?

58. Վարժութիւն

[Ը] [Ր]

arc (ա՛րք)	ark (ա՛րք)	dark (տա՛րք)	park (փա՛րք)
date (տէյթ)	hate (հէյթ)	late (լէյթ)	paid (փէյտ)
deep (տիյփ)	keep (քիյփ)	pick (փիք)	thick (թհիք)
dull (տըլ)	full (ֆուլ)	pull (փուլ)	tool (թուլ)
free (ֆրիյ)*	three (թհրիյ)*	tree (թրիյ)*	true (թրու)*
harp (հա՛րփ)	sharp (շա՛րփ)	sort (սօրթ)	short (շօրթ)
high (հայ)	sigh (սայ)	light (լայթ)	right (րայթ)
law (լօ)	low (լօ)	plow (փլաու)*	al-low' (է'լաու)
long (լօնկ)	song (սօնկ)	tongue (թընկ)	round (րաունտ)*
road (րօտ)	broad (պրօտ)*	fraud (ֆրօտ)*	wrote (րօթ)
wrong (րօնկ)	strong (ըսթրօնկ)	throng (թհրօնկ)*	pleasant (փլէշընթ
a'ble (է'յպլ)	fee'ble (ֆի'յպլ)	ta'ble (թէ'յպլ)	pret'ty (փրէ'թի)
an'gry (է'նկրի)	hun'gry (հը'նկրի)	sor'ry (սա'րի)	wealth'y (ուէ'լթհի)
ear'ly (ը'րլի)	yearly (յը'րլի)	health'y (հէ'լթհի)	kind (քայնտ)
heav'y (հէ'վի)	read'y (րէ'տի)	mild (մայլտ)	child (չայլտ)
Ar'ab (ա'րապ)	E'gypt (ի'ջիփթ)	In'di-a (ի'նտիա)	Per'sia (փը'րշա)
Eng'lish (ի'նկլիշ)	French (ֆրէնչ)*	Ger'man (ճը'րմըն)	Greek (կրիյք)
I-tal'ian (իթա'լիըն)	Rus'sian (րը'շըն)	Swiss (ըսուիս)*	Turk (թըրք)

[illegible]

59. Վարժութիւն

[Ր] [Ռ]

Arc date deep dull free harp
Arc date deep dull free harp

high law long road tool able
high law long road tool able

wrong angry early hungry
wrong angry early hungry

heavy Arab English Italian
heavy Arab English Italian

ark hate keep full three sharp
ark hate keep full three sharp

sigh low song broad pick plow
sigh low song broad pick plow

strong feeble yearly park true
strong feeble yearly park true

ready Egypt French Russian
ready Egypt French Russian

dark late pull tree sort tongue
dark late pull tree sort tongue

light fraud throng table sorry
light fraud throng table sorry

healthy mild India German

healthy mild India German

Swiss paid thick rich wealthy

Swiss paid thick rich wealthy

short right allow round kind

short right allow round kind

wrote pleasant pretty child

wrote pleasant pretty child

Persia Greek Turk.

Persia Greek Turk.

dry-goods, day time, day by day, dateless, day nurse, dry nurse, wet nurse, date palm. Arabia, Arabian, Egyptian, Englishman, Germania, Persian, Frenchman, Indian, Turkey,

ԴԱՍ ԻԳ. (LESSON XXIII.)

[Ա]

Arab, *Արաբ*
Arabia, *Արաբիա*
Arabian, *Արաբերէն. Արաբացի*
Egypt, *Եգիպտոս* [*գիպտացի*
Egyptian, *Եգիպտ.ցերէն. Ե-*
India, *Հնդկաստան*
Indian, *Հնդկերէն. Հնդիկ*
Persia, *Պարսկաստան*
Persian, *Պարսկերէն. Պարսիկ*
Turk, *Թուրք, Տաճիկ. Թուր-քիացի*
Turkey, *Թուրքիա*
Turkish, *Թուրքերէն*

English, *Անգլիերէն. Անգլի-ացի*
Englishman, *Անգլիացի*
French, *Գաղիերէն. Գաղիացի*
Frenchman, *Գաղիացի* [*նացի*
German, *Գերմաներէն. Գերմա-*
Germania, *Գերմանիա*
Italia, *Իտալիա*
Italian, *Իտալերէն. Իտալացի*
Russia, *Ռուսաստան*
Russian, *Ռուսերէն. Ռուսիացի*
Swiss, *Զուիցերէն. Զուիցերիացի*
Greek, *Յունարէն. Յոյն*

'ղեղ	harp, տաւիղ
	sort, տեսակ, կերպ
սրտէզ	sigh, հառաչանք
ե	light, լոյս, ճրագ
	right, աջակողմ. իրաւունք
	law, օրէնք
	plow, արօր
	fraud, խարդախութիւն
	road, ճամբայ, ուղի
	table, սեղան
Թիւն [ւութիւն	kind, տեսակ
սխալ, անիրաւ-	child*, տղայ, մանուկ

ՀԱՍԱՐԱԿ ԱԾԱԿԱՆՆԵՐ

սաւար	sharp, սուր (դանակ, ձայն) սրա-
դան, վերջին,	միտ. բարկ
ալ	dull, բութ (դանակ), ձանձրալի
, խորին	full, լեցուն, կուշտ, ամբողջ
հատ	free, ազատ
ամառօտ	true, ճշմարիտ, ստոյգ, շիտակ
	high, բարձր
	light, լուսաւոր, թեթեւ
	right, ուղիղ, շիտակ, իրաւ
նդարձակ	wrong, ծուռ, սխալ, անճիշդ
լի	strong, զօրաւոր
, հաճելի	able, կարող
յած	feeble, տկար
ի	healthy, առողջ
արատ մ, տխուր	wealthy, հարուստ
, կանոնիկեկ	heavy, ծանր
ան [անուշ	ready, պատրաստ
Ռեզմ, քաղցր,	kind, բարի

ՑԱՅՈՒԿ ԱԾԱԿԱՆՆԵՐ

րքեկեան	German, Գերմանական
կական	Indian, Հնդկական
ական	Italian, Իտալական
ական	Persian, Պարսկական
պասական	Russian, Ռուսական
կական	Swiss, Զուիցերիական
ական	Turkish, Թրքական

* Կ'ըլլայ children (չիլտրըն) մանուկներ։

day time, ցերեկ ատեն
day by day, օր ըստ օրէ
wet nurse, կաթնտու դայեակ
dry nurse, սնտնտու
day nurse, ցերեկուայ հիւանդապահ, ցերեկուայ մանկապահ
dry-goods, չոր ապրանք, կտաւեղէններ ([illegible])
all right*, շատ աղէկ
that's (that is) all right, շատ աղէկ է
to allow, թոյլտուութիւն ընել, թողուլ, հաւանութիւն տալ
to date, թուական դնել
to hate, ատել
to light, (ճրագը) վառել, լուսաւորել
to pick, (պտուղ) քաղել (այլն) կթել, ընտրել
to keep, պահել
to pull, քաշել
to plow, հերկել
to sigh, հառաչել
wrote, գրած
paid, վճարած
I wrote, գրեցի
I paid, վճարեցի
he or she wrote, գրեց
he or she paid, վճարեց
we wrote, գրեցինք
we paid, վճարեցինք
you wrote, գրեցիք
you paid, վճարեցիք
they wrote, գրեցին
they paid, վճարեցին

60. Վարժութիւն

[Թ] [Ձ] [Ն]

"And He said, let there be
"And He said, let there be
light; and there was light." I
light; and there was light." I
am sorry you are going. Then
am sorry you are going. Then
you have something to tell
you have something to tell
me! What is it? If you are go-
me! What is it? If you are go-

* Ժողովրդական խօսակցութեանց մէջ նկատելու է այս բառի բազմազան գործածութիւնները։

ing to be angry with me, said
ing to be angry with me, said
she. I can not tell you all. I
she, I can not tell you all. I
am not angry. Why should
am not angry. Why should
I be? I should like to see him.
I be? I should like to see him.
It will be well if you do so.
It will be well if you do so.
A long way, wasn't it, said
A long way, wasn't it, said
the little old man. How can I
the little old man. How can I
thank you? Now, tell me how
thank you? Now, tell me how
I am to thank you? You have
I am to thank you? You have
nothing to thank me for. The
nothing to thank me for. The
house is neither too small
house is neither too small

nor too large; it has three baths
nor too large; it has three baths.
He is ready to go out with you;
He is ready to go out with you;
but it is too dark to go out. He
but it is too dark to go out. He
is strong to do all that. Well,
is strong to do all that. Well,
she will say no more than this.
she will say no more than this.
Soon we shall be free. There
Soon we shall be free. There
are more houses to let day by
are more houses to let day by
day. What is he doing now?
day. What is he doing now?
Nothing much. There was
Nothing much. There was
none, but the day nurse with
none, but the day nurse with
her. What more can you say?
her. What more can you say?

61. *Վարժութիւն*

[Թ]

Ինչպէս է քոյրդ։ — Շնորհակալ եմ, օր ըստ օրէ կը լաւանայ (she is getting well օր ըստ օրէ)։ — Ասիկա իմ աջ կողմս է (է իմ աջ կողմը)։ — Հայրս գնեց ինձ համար (համար ինձ) սիրուն տաւիղ մը։ — Առէ՛ք քիչ մը արմաւ, անօթի էք։ — Շնորհակալ եմ, կուշտ եմ (ես եմ կուշտ)։ — Ի՞նչ տեսակ են։ — Այս ճամբան ծուռ ու մուռ է (է ծուռ ու մուռ)։ — Կէսօրին գնեցի երեք գործիքներ։ — Մենք կ'երթանք (we are going) հաճելի ժամանակ մանցնելու (անցընել մը հաճելի ժամանակ)։ — Կարդացի՞ք (ունի՞ք կարդացած) նոր օրէնքը։ — Ոչ (not) տակաւին։ — Ի՞նչպէս է օդը։ — Օդը ամպոտ է (է ամպոտ) այսօր. բայց դուրսը մեղմ է (դուրսը է մեղմ)։ — Ձեր մարդը բոլորովին տկար է (է բոլորովին (quite) տկար)։ — Կը հաճի՞ք (will you please) սեղանը պատրաստել (ընել make եւ ոչ to make պատրաստել սեղանը)։ — Ո՞վ է ան։ — Քանի՞ տարեկան էք դուք (ո՞րքան ծեր էք դուք)։ — Ժամանակն անցաւ (ժամանակն է վեր)։ — Դուրսը մութ է։ — Կը ցաւիմ (ես եմ ցաւած) ձեզ համար (համար ձեզ)։ — Ասոնք Թրքական ապրանքներ են (են Թրքական ապրանքներ). Հնդկական ապրանքներն պիտի գան այսօր։

ԹՈՒԱԿԱՆ ԱԾԱԿԱՆՆԵՐ

ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ. — *Տեսնել երես 54 գ.*

Թուական ածականները, որոնք համրանքի եւ ուրիշ հաշիւներու մէջ կը գործածուին, երեք տեսակ են. առաջին՝ **բացարձակ թուական ածականներ**, որոնք բանի մը ամբողջ քանի հատ ըլլալը կը ցուցնեն. երկրորդ՝ **դասական թուական ածականներ**, որոնք նոյն թուի միայն վերջինը կամ շարքի մը առաջինը կը ցուցնեն. եւ երրորդ **բազմապատիկ թուական ածականներ**, որոնք թուի մը քանի պատիկը կը ցուցնեն. այսպէս, երբ ըսենք *ten* boys, **տասը** մանչեր, կը հասկնանք տասը հատ մանչեր. այս պարագային **ալ** *ten* **տասը** բացարձակ թուական ածական է. *tenth* boy, **տասներորդ** մանչը, կը հասկնանք տասը մանչերուն միայն վերջինը. **ասոր** համար **տասներորդ** դասական թուական ածական է. **Նոյնպէս** երբ ըսենք *one* (ուըն) hat, **մէկ** գլխարկ. կը ցուցնէ պարզապէս **մէկ** հատ, առանց աւելի հատեր ակնարկելու. ուստի *one*, **մէկ**, **բացարձակ** թուական ածական է. եւ երբ ըսենք the *first* **hat**, **առաջին** գլխարկը. հոս առաջին կ'ակնարկէ շարք մը **գլխարկներու** սկիզբի հատը. ուստի *first*, **առաջին** կը ցուցնէ **դասական** թուական ածական է. մինչ երբ ըսենք *threefold*, **եռապատիկ**. **tenfold**, **տասնապատիկ** կը ցուցնեն նոյն թուի քանիպատիկը. **ուստի բազմապատիկ** թուական ածական են։

Բացարձակ Թուական Ածականներն կը պատասխանեն "*How many, քանի՞, քանի՞ հատ*" *հարցման եւ են հետեւեալներն.*

One	(ուըն)	*Մէկ*
Two	(թու)	*Երկու*
Three	(թհրիյ)	*Երեք*
Four	(ֆօր)	*Չորս*
Five	(ֆայվ)	*Հինգ*
Six	(սիքս)	*Վեց*
Sev'en	(սեվ'ըն)	*Եօթը*
Eight	(էյթ)	*Ութը*
Nine	(նայն)	*Ինը*
Ten	(թէն)	*Տասը*
Elev'en	(իլեվ'ըն)	*Տասնեւմէկ*
Twelve	(թուէլվ)	*Տասներկու*
Thir'teen	(թհըր'թիյն)	*Տասներեք*
Four'teen	(ֆօ'րթիյն)	*Տասնեւչորս*
Fif'teen	(ֆիֆ'թիյն)	*Տասնեւհինգ*
Six'teen	(սիք'սթիյն)	*Տասնեւվեց*
Sev'enteen	(սեվ'ընթիյն)	*Տասնեօթը*
Eigh'teen	(էյ'թիյն)	*Տասնութը*
Nine'teen	(նայ'նթիյն)	*Տասնինը*
Twen'ty	(թուէ'նթի)	*Քսան*
Twenty-one	(թուէնթի-ուըն)	*Քսանեւմէկ*
Twenty-two, &c.	(թուէնթի-թու)	*Քսաներկու, եւն.*
Thir'ty	(թհըր'թի)	*Երեսուն*
For'ty	(ֆօ'րթի)	*Քառասուն*
Fif'ty	(ֆիֆ'թի)	*Յիսուն*
Six'ty	(սիք'սթի)	*Վաթսուն*
Sev'enty	(սեվ'ընթի)	*Եօթանասուն*
Eight'y	(էյ'թի)	*Ութսուն*
Nine'ty	(նայ'նթի)	*Իննսուն*
Hun'dred	(հը'նտրէտ)	*Հարիւր*
Two hundred	(թու հը'նտրէտ)	*Երկու հարիւր*
Three hundred	(թհրիյ հը'նտրէտ)	*Երեք հարիւր. եւն.*
Thou'sand	(թհաու'զընտ)	*Հազար*
Two thousand	(թու թհաու'զընտ)	*Երկու հազար*
Three thousand	(թհրիյ թհաու'զընտ)	*Երեք հազար*
Ten thousand, &c.	(թէն թհաու'զընտ)	*Տասը հազար. եւայլն.*

ԾԱՆ. 1.—*Ամերիկայի մէջ* Thousand, *Հազար չի գործածուիր, անոր փոխարէն սովորական է ըսել ten hundred, տասը*

[illegible]։ Նոյնպէս հազարէն մէջ սովորական չէ ըսել thousand and [illegible] hundred, հազար եւ երկու հարիւր կամ thousand and four hundred հազար եւ չորս հարիւր. այլ սովորական է ըսել [illegible] hundred [illegible]։

[illegible] թուական մ'ունին [illegible] [illegible] համրանքի մեծ թիւերու [illegible] հարիւրի եւ հազարի [illegible] սովորական չէ ըսել, ինչպէս մենք [illegible] հարիւր քսան eight hundred and [illegible] nine hundred and thirty-[illegible] one thousand six hundred fifty-four կամ հազար [illegible] չորս. եւ այլն. իրենց սովորականն է ըսել [illegible] nine thirty two, [illegible] կամ [illegible] պարագայի [illegible] հազարներու չէ ութիւ եւ քսան [illegible] անգամ քսան, [illegible] հարիւր քսան. ոչ [illegible] երկու կամ ինն անգամ [illegible] երկու. [illegible] ոչ [illegible] անգամ յիսուն [illegible] կամ հազար [illegible]։

[illegible] թուականներ

[illegible] թուականներին՝ բայց First [illegible] Third ([illegible]) եր-[illegible] Twenty-first ([illegible] Twenty second ([illegible]) [illegible] Twenty [illegible] ([illegible]) Քասներեքե-[illegible] թուական ածականնե-[illegible] որ Հայերէնի մէջ [illegible] Four ([illegible]) [illegible] Sասնեւմեց.

Դասական թուական ածականներն կը պատասխանեն "Which one? Ո՞ր մէկը. կամ what one? Ի՞նչ մէկը" — քանի՞երորդը — հարցման եւ են հետեւեալներն.

First (ֆըրսթ) *Առաջին*
Sec'ond (սէ'քընտ) *Երկրորդ*
Third (թհըրտ) *Երրորդ*
Fourth (ֆօրթհ) *Չորրորդ*
Fifth (ֆիֆթհ) *Հինգերորդ*
Sixth (սիքսթհ) *Վեցերորդ*
Sev'enth (սէ'վընթհ) *Եօթներորդ*
Eighth (էյթհ) *Ութերորդ*
Ninth (նայնթհ) *Իններորդ*
Tenth (թէնթհ) *Տասներորդ*
Elev'enth (իլէ'վընթհ) *Տասնեւմէկերորդ*
Twelfth (թուէլֆթհ) *Տասներկուերորդ*
Thir'teenth (թհը'րթիյնթհ) *Տասներեքերորդ*
Four'teenth (ֆօ'րթիյնթհ) *Տասնեւչորրորդ*
Fif'teenth (ֆի'ֆթիյնթհ) *Տասնեւհինգերորդ*
Six'teenth (սի'քսթիյնթհ) *Տասնեւվեցերորդ*
Sev'enteenth (սէ'վընթիյնթհ) *Տասնեօթ երորդ*
Eigh'teenth (է'յթիյնթհ) *Տասնութերորդ*
Nine'teenth (նա'յնթիյնթհ) *Տասնիններորդ*
Twen'ti-eth (թուէ'նթիէթհ) *Քսաներորդ*
Twenty-first (թուէնթի-ֆըրսթ) *Քսանմէկերորդ*
Twenty-sec'ond (թուէնթի-սէ'քընտ) *Քսաներկուերորդ*
Twenty-third [etc. (թուէնթի-թհըրտ) *Քսաներեքերորդ*
Twenty-fourth, (թուէնթի-ֆօրթհ) *Քսանչորրորդ, եւն.*
Thir'ti-eth (թհը'րթիէթհ) *Երեսուներորդ*
For'ti-eth (ֆօ'րթիէթհ) *Քառասուներորդ*
Fif'ti-eth (ֆի'ֆթիէթհ) *Յիսուներորդ*
Six'ti-eth (սի'քսթիէթհ) *Վաթսուներորդ*
Sev'en-ti-eth (սէ'վընթիէթհ) *Եօթանասուներորդ*
Eight'i-eth (է'յթիէթհ) *Ութսուներորդ*
Nine'ti-eth (նա'յնթիէթհ) *Իննսուներորդ*
Hun'dredth (հը'նտրէտթհ) *Հարիւրերորդ*
Thou'sandth (թհաու'զընտթհ) *Հազարերորդ*

ԴԻՏ. 1. — Բաղադրեալ դասական թուականներուն *միայն վերջին թիւը կ'առնէ դասականի th մասնիկը, միւսները կը մնան բացարձակ թուական. այսպէս, չ'ըսուիր* hundred*th* – twenti*eth*-*first*, *հարիւրերորդ քսաներորդ-մէկերորդ, այլ պէտք է ըսել*

hundred-twenty-*first*, *հարիւր-քսան-մէկերորդ*. *նոյնպէս չ'ըսուիր* fif*th*-thousand*th*-six*th*-hundred*th*-fortie*th*-nin*th*, *հինգերորդ-հազարերորդ-վեցերորդ-հարիւրերորդ-քառասուներորդ-իններորդ*, *այլ պէտք է ըսել* five thousand, six hundred and forty-nin*th*, *հինգ հազար վեց հարիւր եւ քառասուն իններորդ*։

2. — *Դասական թուականներուն վրայ* (*բացի* first *էն*) *յաճախ կ'աւելցուի նաեւ* *ly* (*լի*) *մասնիկը*. *այսպէս*, second*ly*, *երկրորդ կամ երկրորդաբար*. third*ly*, *երրորդ կամ երրորդաբար*։ First *նոյնը կը մնայ*, *սխալ է ըսել* first*ly*։

Բազմապատիկ Թուական Ածականներ

ԿԱՆՈՆ. — *Բազմապատիկ Թուական Ածականներն*, *բացի* sin'gle (*սին'կլ*) or alone' (*ալօն'*) *միայնակ կամ առանձին*, *կը շինուին նոյնպէս ուղղակի բացարձակ թուական ածականներուն վրայ աւելցնելով* *fold*, *ֆօլտ բառը*. *այսպէս*, two, *երկու*. two*fold*, *երկպատիկ*։

Բազմապատիկ թուական ածականներէն ամենէն շատ գործածուածներն հետեւեալներն են

single (*սինկլ*) *միայնակ* *կամ* alone, *առանձին*
doub'le (*տըպլ*) *կրկին* *կամ* twofold, *երկպատիկ*
trip'le (*թրիփլ*) *եռեքկին* *կամ* threefold, *եռապատիկ*
quad'ru-ple (*քուատ'րուփըլ*) *չորեքկին* *կամ* fourfold, *քառապատիկ*
quin'tu-ple (*քուինթիուփըլ*) *հնգեկին* *կամ* fivefold, *հնգապատիկ*
sex'tu-ple (*սէքսթիուփըլ*) *վեցեկին* *կամ* sixfold, *վեցպատիկ*
sep'tu-ple (*սէփթիուփըլ*) *եօթնեկին* *կամ* sevenfold, *եօթնպատիկ*
oc'tu-ple (*օքթիուփըլ*) *ութնեկին* *կամ* eightfold, *ութնպատիկ*

ԴԻՏ. — Dec'u-ple (*տէքիուփըլ*) *տասնեկին կամ* tenfold, *տասնապատիկ*—*էն վեր եղած բազմապատիկ թուական ածականներն գրեթէ անգործածելի են*, *բացի կլոր թիւերէն*. *ինչպէս*, thirty-fold, *եռեսնապատիկ*. fifty-fold, *յիսնապատիկ*. hundred-fold *հարիւրապատիկ*. thousand-fold, *հազարապատիկ*. *որոնք եթէ երբէք գործածուին կը գրուին միութեան գծով մը իրարու միացած*։

Հետեւեալ թուական բառերն ալ յաճախ կը գործածուին

once (*ուանս*)* *մի անգամ* one by one, *մի առ մի*
twice (*թուայս*)* *երկիցս* two by two, *երկերկու*
thrice (*թհրայս*)* *երիցս* one at a time, *մէյ մէկ*

ԴԵՐԱՆՈՒԱՆԱԿԱՆ, ԴԵՐԲԱՅԱԿԱՆ ԵՒ ԲԱՂԱԴՐԵԱԼ ԱԾԱԿԱՆՆԵՐ

Դերանուանական ածականներն բաղդատաբար թուով քիչ են գրեթէ քառասունվեց բառեր· բայց իրենց յաճախակի գործածութեամբը մեծ կարեւորութիւն կ'ըստանան· ասոնցմէ մաս մը (մինչեւ հիմա տրուածներն) հետեւեալներն են.

All, *any*, *both*, *either*, *few*, *fewer*, *fewest*, *first*, *last*, *little*, *less*, *least*, *many*, *more*, *most*, *much*, *neither*, *no* կամ *none*, *one*, *other*, *own*, *same*, *some*, *such*, *that*, *this*, *these*, *those*, *what*, *whatever*, *whatsoever*, *which*, *whichever*, *whichsoever*.

Դերբայական ածականներն առ հասարակ կը վերջաւորին *ing*, եւ կը ճանչցուին իրենց կազմութենէն ու գործածութենէն. (Տեսնել նաեւ երես 54 Ե.):

Բաղադրեալ ածականներն կը կազմուին ըստ հաճոյս եւ անթիւ ու բազմատեսակ են, զորս հետզհետէ կարելի է ուսանիլ:

Հռովմէական կամ Լատինական Թուանշաններ

Ինչպէս Հայերէնի՝ նոյնպէս Անգլիերէնի մէջ թիւերը թէ եւ սովորաբար Արաբական 1, 2, 3 եւայլն թուանշաններով կը գրուին, սակայն շատ առիթներու մէջ ալ սովորական է Լատիներէն գրերով նշանակել, որոնք կը համապատասխանեն Հայերէնի մէջ Ա, Բ, Գ, ի հաշուեդրութեանը· այսպէս,

I.	1	Ա.	XXVI.	26	ԻԶ.
II.	2	Բ.	XXVII.	27	ԻԷ.
III.	3	Գ.	XXVIII.	28	ԻԸ.
IV.	4	Դ.	XXIX.	29	ԻԹ.
V.	5	Ե.	XXX.	30	Լ.
VI.	6	Զ.	XL.	40	Խ.
VII.	7	Է.	L.	50	Ծ.
VIII.	8	Ը.	LX.	60	Կ.
IX.	9	Թ.	LXX.	70	Հ.
X.	10	Ժ.	LXXX.	80	Ձ.
XI.	11	ԺԱ.	XC.	90	Ղ.
XII.	12	ԺԲ.	C.	100	Ճ.
XIII.	13	ԺԳ.	CI.	101	ՃԱ.
XIV.	14	ԺԴ.	CX.	110	ՃԺ.
XV.	15	ԺԵ.	CC.	200	Մ.
XVI.	16	ԺԶ.	CCC.	300	Յ.
XVII.	17	ԺԷ.	CCCC.	400	Ն.
XVIII.	18	ԺԸ.	D.	500	Շ.
XIX.	19	ԺԹ.	DC.	600	Ո.
XX.	20	Ի.	DCC.	700	Չ.
XXI.	21	ԻԱ.	DCCC.	800	Պ.
XXII.	22	ԻԲ.	DCCCC.	900	Ջ.
XXIII.	23	ԻԳ.	M.	1000	Ռ.
XXIV.	24	ԻԴ.	MC.	1100	ՌՃ.
XXV.	25	ԻԵ.	MD.	1500	ՌՇ.

[Ը] [Թ] [Ժ] [Ի] [Լ]

Շաբաթուայ Օրերու Անունները

Sun'day	[illegible]	[Sun.]	Կիրակի	[Կիր.]
Mon'day	[illegible]	[Mun.]	Երկուշաբթի	[Բշ.]
Tues'day	[illegible]	[Tue.]	Երեքշաբթի	[Գշ.]
Wednes'day	[illegible]	[Wed.]	Չորեքշաբթի	[Դշ.]
Thurs'day	[illegible]	[Thu.]	Հինգշաբթի	[Եշ.]
Fri'day	[illegible]	[Fri.]	Ուրբաթ	[Ուր.]
Sat'urday	[illegible]	[Sat.]	Շաբաթ	[Շբ.]

Տարուայ Ամիսներու Անունները

Jan'uary	[illegible]	[Jan.]	Յունուար	[Յունվ.]
Feb'ruary	[illegible]	[Feb.]	Փետրուար	[Փետր.]
March	[illegible]	[Mar.]	Մարտ	[Մարտ]
April	[illegible]	[Apr.]	Ապրիլ	[Ապր.]
May	[illegible]	[May]	Մայիս	[Մայիս]
June	[illegible]	[Jnne]	Յունիս	[Յունիս]
July'	[illegible]	[July]	Յուլիս	[Յուլ.]
Au'gust	[illegible]	[Aug.]	Օգոստոս	[Օգ.]
Septem'ber	[illegible]	[Sept.]	Սեպտեմբեր	[Սեպտ.]
[illegible]	[illegible]	[Oct.]	Հոկտեմբեր	[Հոկտ.]
[illegible]	[illegible]	[Nov.]	Նոյեմբեր	[Նոյ.]
[illegible]	[illegible]	[Dec.]	Դեկտեմբեր	[Դեկտ.]

Տարուայ Եղանակներու Անունները

[illegible]	[illegible]	Գարուն
[illegible]	[illegible]	Ամառ
[illegible]	[illegible]	Աշուն
[illegible]	[illegible]	Ձմեռ

Աշխարհի Չորս Կողմերու Անունները

[illegible]	Արեւելք	Eastern	Արեւելեան
[illegible]	Արեւմուտք	Western	Արեւմտեան
[illegible]	Հիւսիս	Northern	Հիւսիսային
[illegible]	Հարաւ	Southern	Հարաւային

64. Վարժութիւն

[Ց] [Ձ]

Thirty days has September,
April, June and November;
February has twenty-eight,
Thirty-one the others' rate*.

---

* Ուր. [illegible] բերել եւ կը նշանակէ՝ որոշեալ չափ, սակագին։

ԴԱՍ ԻԴ· (LESSON XXIV.)

ՔԱՂՈՒԱԾՔ (REVIEW)

62. Վարժութիւն

[Գտնելու է սոյն վարժութեան (ա) ամէն մէկ բառի ի՞նչ տեսակ ածական ըլլալը ինչ ստորին եւ ինչո՞ւ. (բ) բաղդատականն ու գերադրականը հաստատական ածականներուն, բերանացի առաջ հասար միայն գրաւոր. եւ (գ) ամէն մէկ բառովը նախադասութիւն մը շինելով, գրելու է տետրակին մէջ։]

Dark, late, deep, thick, dull, free, three, Turkish, sharp, Armenian, true, short, French, high, light, right, Swiss, low, long, English, round, broad, Russian, rich, wrong, strong, able, Indian, pleasant, pretty, Arabian, feeble, angry, Italian, healthy, wealthy, Greek, heavy, ready, mild, German, hundred, any, bad, thirty, bathing, balmy, tenth, balling, both, thrice, three-hundred, best, big, twelve, banking, brown, thirty-fifth, central, clayey, Roman, cloudy, care-taking, eightieth, curly, tenfold, quintuple, common, ten-thousand, dying, dearer, once, thousandth, dry, fourfold, dressy, dear, seven, eastern, evil, hundredth, nut-brown, funny, fine, fishing, sixty-four, fat, few, farming, double, fairest, flying, sevenfold, going, good, greater, fortieth, gentle, fourteen, homesick, hottest, first, last, happy, twenty-second, hilly, home-made, hard, hairy, thirty-one, ill, insane, joyful, ten-hundred and five, single, loving, least, new, lovesick, fifteen-hundredth, triple, much, nearest, narrow, old, nineteen, new, neat, hundred-twenty-first, other, palmy, rusty, five hundred and four, polite, queer, hundred-fold, reading, small.

63. Վարժութիւն

[Յ] [Հ]

ԱՌԱԾՆԵՐ

"What is done, can not be undone."*

"Say well is good, but do well is better."

---

* ԿԱՆՈՆ. — Եթէ բառի մը սկիզբը միացնենք *un* (ըն), *im* (իմ) կամ *in* (ին) մասնիկն (երբեմն նաեւ *ig* (իկ), *il* (իլ) կամ *ir* (իր) բառին բացասական նշանակութիւն կուտայ եւ կը համապատասխանէ Հայերէն ոչ բառին, չ, ան, ապ, փ, կամ դժ մասնիկներէն միոյն. այսպէս, done, եղած — *un*done, չեղած. able կարող — *un*able, անկարող. kind, բարի — *un*kind, ոչ բարի (չար). polite, քաղաքավար — *im*polite, անքաղաքավար. act'ive (էկ'թիվ) գործունեայ — *in*active, անգործունեայ. le'gal (լի'կըլ) օրինական — *il*legal ապօրինի. reg'u-lar (րէ'կիուլըր) կանոնաւոր — *ir*regular, անկանոն։

ԴԱՍ ԻԵ․ (LESSON XXV.)

THE ENGLISH ALPHABET (դի ինկլիշ էլֆըպէթ)

ԱՆԳԼԻԵՐԷՆ ԱՅԲՈՒԲԷՆԸ

Անգլիերէն լեզուին մէջ ընդ ամէն քսան վեց տառեր կամ գրեր կան․ որոնք երեսունեւ վեց կամ երեսուններօթն պարզ կամ նախնական ձայներ կը հանեն․ ասոնք են,

THE ROMAN LETTERS (դը րօման լէթըրզ) Հռոմէական Գրեր

A a B b C c D d E e F f G g
H h I i J j K k L l M m N n O o
P p Q q R r S s T t U u V v W w
X x Y y Z z.

THE ITALIC LETTERS (դը իթալիկ լէթըրզ) Շեղագրեր

A a B b C c D d E e F f G g H h I i J j K k
[illegible] M m N n O o P p Q q R r S s T t U u V v
W w X x Y y Z z

THE SCRIPT LETTERS (դը սքրիփթ լէթըրզ) Ձեռագրեր

A a B b C c D d E e F f
G g H h I i J j K k L l M m
N n O o P p Q q R r S s T t
U u V v W w X x Y y Z z.

THE OLD ENGLISH LETTERS Հին Անգլիերէն Գրեր

𝔄 𝔞 𝔅 𝔟 ℭ 𝔠 𝔇 𝔡 𝔈 𝔢 𝔉 𝔣
𝔊 𝔤 ℌ 𝔥 ℑ 𝔦 𝔍 𝔧 𝔎 𝔨 𝔏 𝔩 𝔐 𝔪
𝔑 𝔫 𝔒 𝔬 𝔓 𝔭 𝔔 𝔮 ℜ 𝔯 𝔖 𝔰 𝔗 𝔱
𝔘 𝔲 𝔙 𝔳 𝔚 𝔴 𝔛 𝔵 𝔜 𝔶 ℨ 𝔷

[Վերոյգրեալ ամբողջ այբուբէնի ամ ուռն երբ ատալով կարդալու է երկու անգամ, զամ ազամ եւլով խրատու՞չ ձայն ատոր երն ու բաղաձայններն․ յետոյ պէտ ընելու է հինգ անգամ և ապա առանձնակին մ․ջ գրելու է մի անգամ։]

PRO'NOUNS (փրօ՛նաունզ) ԴԵՐԱՆՈՒՆՆԵՐ

ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ. — Այն բառերը, որոնք գոյական անունի մը տեղը կը դրուին կը կոչուին դերանուն. ինչպէս, Annie loves *her* harp; *she* takes lessons and *her* lessons are not hard, Աննիկը կը սիրէ իր տաւիղը. ինքն դասեր կ'առնէ եւ իր դասերը դժուար չեն, խօսքին մէջ *her*, իր. *she*, ինքն եւ *her*, իր դերանուններ են:

Այն բառը՝ որուն համար դերանունը գործածուած է, կը կոչուի նախընթացը կամ յարաբերեալը. ինչպէս, *the boy* loves *his* lessons; *he* has long lessons, տղան կը սիրէ իր դասերը. ինքն ունի երկար դասեր (իր դասերը երկար են) խօսքին մէջ, տղան նախընթացը կ'ըլլայ. նոյնպէս, *the man*, *whom we* saw in Rome, is now here, մարդը, զոր տեսանք Հռոմի մէջ, հիմա հոս է, խօսքին մէջ *the man*, մարդը յարաբերեալը կ'ըլլայ:

Անգլիերէնի մէջ ընդ ամեն քսան եւ չորս դերանուններ կան, որոնք եւս երեսուն երկու փոփոխութիւններ ունին. ուրեմն այս կարգին մէջ ընդ ամեն յիսուն եւ վեց բառեր կան:

Անգլիերէնի մէջ Դերանուններն երեք կարգի կը բաժնուին. *per'son-al* (փը՛րսընըլ) անձնական. *rel'a-tive* (րէ՛լըթիվ) յարաբերական եւ *in''ter-rog'a-tive* (ինթըրրա՛կըթիվ) հարցական:

Ա. Անձնական դերանունը դերանուն մ'է, որ իր կազմութեամբը կը ցուցնէ իր ինչ դէմք ըլլալը. ինչպէս, but *I* say, բայց ես կ'ըսեմ. and *he* said, եւ ինքն ըսաւ խօսքերուն մէջ *I*, ես եւ *he*, ինքն անձնական դերանուններ են:

Անձնական դերանուններն ալ կ'ստորաբաժանուին երկուքի *sim'ple* (սի՛մփլ) պարզ եւ *com'pound* (քա՛մփաունտ) բաղադրեալ:

1. Պարզ անձնական դերանուններն հինգ հատ են, եւ հետեւեալներն են. *I*, ես. առաջին դէմք. *thou*, դուն, երկրորդ դէմք. *he*, *she*, եւ *it*, ինքն, ան, երրորդ դէմք:

2. Բաղադրեալ անձնականներն կը շինուին պարզ անձնական դերանուններուն վրայ աւելցնելով *self*,* ինքն, ինքն իսկ (Յոգնակին կ'ըլլայ *selves**, (սելվզ†) իրենք, իրենք իսկ բառը, որոնք կը գործածուին կամ ցուցնելու որ գործողութիւնը ընողին վրայ

---

* Self (սելֆ) ինքն, ինքն իսկ և selves† (սելվզ) իրենք, իրենք իսկ, առանձինն շատ՛ քիչ կը գործածուին, սովորաբար կը միանան դերանուններուն հետ ինչպէս, *myself*, ես ինքս. *themselves*, իրենք զիրենք:

† ԿԱՆՈՆ. — *F* կամ *fe* վերջաւորող բառերէն մեծ մասը յոգնակի շինելու համար պէտք է *f* կամ *fe* վերջաւորութիւնը *ves* ի փոխել. այսպէս, sel*f*, sel*ves*. wi*fe* (ուայֆ)‡ կին, wi*ves* (ուայվզ)‡ կիներ:

‡ Հնչւում է մէկ անգամէն, մէկ վանկ:

կ'անդրադառնայ եւ կամ երբ կ'ուզուի մէկ անձը միւս մնացածներէն որոշել։

Բաղադրեալ անձնական դերանունները նոյնպէս հինգ հատ են, եւ հետեւեալներն են. *myself*, ես ինքս, առաջին դէմք. *thyself*, դուն ինքդ, երկրորդ դէմք. *himself*, *herself* եւ *itself*, ինքն իրեն. երրորդ դէմք։

Բ. Յարաբերական դերանունը դերանուն մ'է որ կը ներկայացնէ նախնթաց, յարաբերեալ բառ մը կամ նախադասութիւն մը եւ կամ անոր մէկ մասը. եւ կը կապէ նախադասութեան մը երկու տարբեր մասերը. ինչպէս, "No people can be great, *who* have ceased (ձգած, դադրած) to be virtuous" — *Dr. Johnson*. «Ոչ մի ժողովուրդ, որ դադրած է առաքինի ըլլալէ, կրնայ մեծ ըլլալ»։ խօսքին մէջ, որ յարաբերական դերանուն է։

Յարաբերական դերանուններն նոյնպէս հինգ են եւ հետեւեալներն են, *who*, *which*, *what*, *that* եւ *as*. ու անոնց բաղադրեալներն են, *whoever* կամ *whosoever*, *whichever* կամ *whichsoever*, *whatever* կամ *whatsoever*։

Գ. Հարցական դերանունը՝ դերանուն մ'է, որով հարցում մը կը հարցուի. ինչպէս, *who* is he? ինքն ո՞վ է խօսքին մէջ *who*, ով հարցական դերանուն է։

Հարցական դերանուններն հետեւեալ երեքն են *who*, *which*, *what*, որոնք նոյնն են յարաբերականներուն հետ։

ԴԵՐԱՆՈՒՆՆԵՐՈՒՆ ՀՈԼՈՎՈՒՄԸ

Դերանուններն ալ Գոյական անուններուն պէս ունին Թիւ, Դէմք, Սեռ եւ Հոլով (Տեսնել երես 24, 30-32, 53-54)։

Դերանուններն կը հոլովուին հետեւեալ կերպով.

Ա. ՕՐԻՆԱԿ. — Պարզ Անձնական Դերանուններ

I, Ես, Առաջին Դէմք, Թէ արական եւ թէ իգական սեռ

Եզակի	Յոգնակի
Ուղ. I, ես	Ուղ. we, մենք
Սեռ. my *or* mine, իմ կամ իմս	Սեռ. our *or* ours, մեր կամ մերն
Հայց. me, զիս	Հայց. us, մեզ կամ զմեզ

THOU, Դու, Երկրորդ Դէմք, Թէ արական եւ թէ իգական սեռ

Եզակի	Յոգնակի
Ուղ. thou, դու	Ուղ. ye *or* you, դուք
Սեռ. thy *or* thine, քու, քուկդ	Սեռ. your *or* yours, ձեր ձերն
Հայց. thee, քեզ կամ զքեզ	Հայց. you *or* ye, ձեզ կամ զձեզ

HE, Ինք, Երրորդ Դէմք, արական սեռ

Եզակի	Յոգնակի
Ուղ. he, ինք	Ուղ. they, իրենք
Սեռ. his, իր	Սեռ. their, *or* theirs, իրենց կամ իրենցն
Հայց. him, զինքը	Հայց. them, զիրենք

SHE, Ինք. Երրորդ Դէմք, իգական սեռ

Եզակի	Յոգնակի
Ուղ. she, ինք	Ուղ. they, իրենք
Սեռ. her, *or* hers, իր, իրենն	Սեռ. their, *or* theirs, իրենց, իրենցն
Հայց. her, զինքը	Հայց. them, զիրենք

IT, Անիկա. Երրորդ Դէմք, չէզոք սեռ

Եզակի	Յոգնակի
Ուղ. it, անիկա	Ուղ. they, անոնք
Սեռ. its, անոր	Սեռ. their, *or* theirs, անոնց, կամ անոնցն
Հայց. it, զանիկա	Հայց. them, զանոնք

Բ. — Բաղադրեալ Անձնական Դերանուններ

ԴԻՏ. — Բաղադրեալ անձնական դերանունները բոլորն ալ սեռական (թէ եզակի եւ թէ յոգնակի) չունին։ Եզ. ուղղականն նոյնն է Եզ. հայցականին հետ. Յոգ. ուղղականն նոյնն է Յոգ. հայցականին հետ. այսպէս,

Եզ.	myself,	ես ինքս, ես ինծի, ես զիս
Յոգ.	ourselves,	մենք մեզ, մենք մեզի, մենք զմեզ
Եզ.	thyself,	դու ինքդ, դուն քեզի, դու զքեզ
Յոգ.	yourselves,	դուք ձեզ, դուք ձեզի, դուք զձեզ
Եզ.	himself, herself, itself	ինքն իրեն, ինք զինք
Յոգ.	themselves,	իրենք իրենց, իրենք զիրենք

Եզակի	Յոգնակի
Ուղ. myself, ես ինքս, ես ինծի	Ուղ. ourselves, մենք մեզ
Սեռ. —————	Սեռ. —————
Հայց. myself, ես զիս	Հայց. ourselves, մենք զմեզ

ԾԱՆ. — I եւ myself, thou եւ thyself դերանունները իրենց բոլոր հոլովումներովն կը գործածուին միայն անձ ցուցնելու համար. երբեմն միայն այլաբանօրէն խօսակցութեանց մէջ կը գործածուին կենդանի կամ իր ներկայացնելու համար։

He եւ himself, she եւ herself դերանունները իրենց բոլոր հոլովումներովն կը գործածուին մի միայն անձ եւ կենդանի

ցուցնելու համար. եթէ երբէք գործածուին այլաբանօրէն, կը մարմնացնեն զանոնք։

It դերանունն՝ չունենալով իր մէջ անձի, սեռի կամ կեանքի գաղափար, կը գործածուի անշունչ իրեր ներկայացնելու։

Գ. — Յարաբերական եւ Հարցական Դերանուններ

WHO, Որ, Ով. կը գործածուի անձերու միայն.

Թէ Եզակի եւ Թէ Յոգնակի

Ուղ. who, որ, որը. ով. որոնք, ովքեր
Սեռ. whose, որու. որոնց.
Հայց. whom, որը, զով. որոնք, զորս

WHICH, Որ. կը գործածուի կենդանիներու և իրերու

Թէ Եզակի եւ Թէ Յոգնակի

Ուղ. which, որ, որը. որոնք
Սեռ. (չունի. երբեմն միայն *whose*, որու. որոնց կը գործածուի)
Հայց. which, որ, զոր. որոնք, զորս

WHAT, Ինչ. կը գործածուի առ հասարակ իրերու միայն

Թէ Եզակի եւ Թէ Յոգնակի

Ուղ. what, ինչ. ինչ որ
Սեռ. (չունի)
Հայց. what, ինչը, զինչ. ինչ որ

THAT, Որ. կը գործածուի անձերու, անասուններու և իրերու

Թէ Եզակի եւ Թէ Յոգնակի

Ուղ. that, որ. որոնք
Սեռ. (չունի)
Հայց. that, որը. որոնք, զորս

As, Ինչպէս, Ինչպէս որ, Որ*
կը գործածուի անձերու, անասուններու և իրերու

Թէ Եզակի եւ Թէ Յոգնակի

Ուղ. as, ինչպէս, ինչպէս որ, որ
Սեռ. (չունի)
Հայց. as, ինչպէս, ինչպէս որ. որոնք

ԴԻՏ. — Who, կը պահանջէ անձի մը անունը. which՝ անձի մը կամ իրի մը՝ մնացածներէն որոշ ըլլայ. what՝ իրի մը կամ անձի մը զբաղումն ու նկարագիրը։

---

* As, ինչպէս, ինչպէս որ, որ կը գործածուի իբր յարաբերական դերանուն *such*, *as many* կամ *as many* էն վերջ. օրինակներն ընթերցանութեանց մէջ կարելի է նշմարել։

Դ. — Բաղադրեալ Յարաբերական Դերանուններ

Բաղադրեալ յարաբերական դերանուններն կը հոլովուին ճիշդ իրենց պարզ յարաբերականներուն պէս. այսպէս,

WHOEVER or WHOSOEVER, *Որն որ, Ով որ, Որն որ ալ.*

Կը գործածուի անձերու վրայ

Թէ Եզակի եւ Թէ Յոգնակի

Ուղ.	whoever,*	որն որ. ով որ. որոնք որ
Սեռ.	whosever,	որուն որ. որոնց որ
Հայց.	whomever,	զորն որ, զով որ. որոնք որ
Ուղ.	whosoever,	որն որ ալ, ով որ ալ. որոնք որ ալ
Սեռ.	whosesoever,	որուն որ ալ. որոնց որ ալ
Հայց.	whomsoever,	որն որ ալ, զով որ ալ. որոնք որ ալ

WHICHEVER or WHICHSOEVER, *Որն որ. Որն որ ալ.*

Կը գործածուի անձերու, կենդանիներու և իրերու

Թէ Եզակի եւ Թէ Յոգնակի

Ուղ.	whichever*, որ նոր	Ուղ.	whichsoever, որն որ ալ
Սեռ.	(չունի)	Սեռ.	(չունի)
Հայց.	whichever, որն որ	Հայց.	whichsoever, որն որ ալ

WHATEVER or WHATSOEVER, *Ինչ որ, Ինչ որ ալ.*

Կը գործածուի իրերու վրայ

Թէ Եզակի եւ Թէ Յոգնակի

Ուղ.	whatever,* ինչ որ	Ուղ.	whatsoever, ինչ որ ալ
Սեռ.	(չունի)	Սեռ.	(չունի)
Հայց.	whatevar. ինչ որ	Հայց.	whatsoever, ինչ որ ալ

64. Վարժութիւն

[Գտնելու է հետեւեալ բառերուն ամէն մէկը ի՞նչ տեսակ դերանուն է, և ինչպէս հոլովելու է ամէն մէկը մէկ անգամ գրաւոր]

Who, himself, we, what, as, yourselves, thy, she, whatever, which, itself, that, ourselves, whichsoever, whoever.

---

* Այս կարճ ձեւերը աւելի շատ գործածական են։

65. Վարժութիւն

[Ը] [Թ]

aunt (անդ)	grand (կրէնտ)*	stand (ը)սդէնտ)*
band (պէնտ)	dis-band' (տիսպէ՛նտ)	hus'band (հը՛զպէնտ)
book (պուք)	cook (քուք)	took (թուք)
bride (պրայտ)*	bright (պրայդ)*	de-light' (տիլա՛յդ)
cake (քէյք)	sake (սէյք)	shake (շէյք)
card (քաարտ)	cart (քաարդ)	heart (հաարդ)
chew (չու)	pew (փիու)*	neph'ew (նէ՛ֆիու)
cough (քօֆ)	rough (ռըֆ)	tough (թըֆ)
hook (հուք)	nook (նուք)	shook (շուք)
loom (լում)	room (ռում)	groom (կրում)*
met (մէդ)	meat (միյդ)	meet (միյդ)
nice (նայս)	rice (րայս)	price (փրայս)*
niece (նիյս)	peace (փիյս)	piece (փիյս)
roof (ռուֆ)	proof (փրուֆ)*	prove (փրուվ)*
serve (սըրվ)	serv'ant (սը՛րվընդ)	serv'ice (սը՛րվիս)
wait (ուէյդ)*	wait'er (ուէ՛յդըր)	wait'ress (ուէ՛յդրէս)
buck'le (պը՛քլ)	strug'gle (ը)սդրը՛կլ)	un'cle (ը՛նքլ)
chap'ter (չա՛փդըր)	daugh'ter (տօ՛թըր)	let'ter (լէ՛դըր)
cous'in (քը՛զն)	sea'son (սի՛յզն)	poi'son (փօ՛յզն)
pa'per (փէ՛յփըր)	pep'per (փէ՛փըր)	pau'per (փօ՛փըր)

66. Վարժութիւն

[Թ] [Ժ]

Aunt grand stand band dis-
band husband book cook took
bride bright delight card cart
heart chew pew nephew cake
sake shake hook nook shook
loom room groom met meat

---

* Հնչւած է մէկ անգամէն.

meet nice rice price niece peace piece cough rough tough roof proof prove serve servant service wait waiter waitress buckle struggle uncle chapter daughter letter cousin season poison paper pepper pauper.

ԴԱՍ ԻԶ. (LESSON XXVI.)

[Ք]

grand, մեծ (աւելի ընդարձակութեան եւ վեհութեան իմաստով խառն – բարդ։ *great* բառին հետ երես 70
band, խումբ, կապ
book, գիրք
bright, պայծառ, փայլուն, շողշողուն
delight, բերկրութիւն, ուրախ
cake, քաքար, կարկանդակ (աճառք)
sake, սէր, նկատառում (Տճկ. Խաթըր)
for my sake, իմ սիրոյս, զիս նկատի առ (Տճկ. Իմ Խաթրիս)
card, գարտ, տոմսակ
heart, սիրտ
roof, տանիք, երդիք
proof, փորձ, ապացոյց
loom, գործանեցան (Տճկ. Թեզկեահ)
room, սենեակ
groom, ձիապան, (կառքի կամ ի + աշարժի) սպասաւոր
paper, թուղթ
pepper, պղպեղ
pauper, աղքատ, տնանկ

stand, կայան, վայր, դնոց
chew, ծամոց
pew, (եկեղեցիներու) նստարան
meat, միս
nice, գեղեցիկ, հաճելի
rice, բրինձ
price, գին
peace, խաղաղութիւն [երկ
piece, կտոր, պատառ (Տճկ. Բարչա,
cough, հազ
rough, կոշտ, կոպիտ, անհարթ, խորտուբորտ, ալեկոծ
tough, անճկելի, կարծր, խիստ
cart, (ձի- ակառ) բեռնակառք
hook, կեռ (Տճկ. Չէնկէլ)
nook, խորշ, անկիւն [տամունք
service, ծառայութիւն, պաշ-
buckle, ճարմանդ
struggle, նկրտում
chapter, (Ֆըրգ) գլուխ
letter, նամակ, տառ, գիր
season, եղանակ
poison, թոյն

Ընտանիքի մը Անդամներ

father, հայր
papa, pa հայրիկ
mother, մայր
mama, ma, մայրիկ
son, ուստր, մանչ, տղայ, որդի, զաւակ
daughter, դուստր, աղջիկ զաւակ
brother, եղբայր
sister, քոյր
child, տղայ, մանուկ, երեխայ
babe, baby, մանկիկ, երեխայ
grand father, մեծ հայր, հաւ, պապ (հօր կամ մօր հայրը — Տաճ. տէտէ)
grand'pa, grand'papa, մեծ հայրիկ
grand'mother, հանի. մամ, ([illegible]) մամա. (հօր կամ մօր հայրը)
grand'ma, grand'mama, մեծ մայրիկ
great-grandfather, պապիկ (հօր կամ մօր պապը — Տաճ. աղա տէտէ)
great-grandmother, մամիկ (հօր կամ մօր մամը — Տաճ. նինէ)
grand'son, թոռնիկ (տղու կամ աղջկայ որդի)
grand'daughter, թոռնուհի (տղու կամ աղջկայ աղջիկ)
grand'child, թոռնիկ, թոռնուհի
great-grandson, թոռնորդի
great-granddaughter, թոռնկայ աղջիկ
great-grandchild, թոռնորդի
step*-father, խորթ հայր, հօրու
step-mother, խորթ մայր, մօրու
step-son, խորթ որդի, ուրջու
step-daughter, խորթ աղջիկ, ուրջու
step-brother, խորթ եղբայր
step-sister, խորթ քոյր

Ընտանիքի մը վերաբերեալները կը կոչուին երբեմն նաեւ

ancestor§, նախահայր
parent**, ծնողք
boy, տղայ, մանչ
girl, աղջիկ
maid, սպասուհի (սենեակներու յար-[դարող
nurse, դայեակ
chauffeur‖, ինքնաշարժավար
waiter, (սեղանի) սպասաւոր
waitress, (սեղանի) սպասուհի
cook, խոհարար
but'ler‡, մատակարար
sweetheart, սիրուհի
beau, պճնասէր, սիրական
fiancee†, սիրուհի, նշանած
fi-an-ce'†, սիրական, նշանած
bride, հարսնցու, նոր հարս
bridegroom, փեսացու, նոր փեսայ
maid of hon'or***, պատուական սպասուհի, հարսնքոյր
best man, կնքահայր
wife, կին, կնիկ
husband, ամուսին, այր, էրիկ

---

* կը հնչուի (ս)թէփ) — կը նշանակէ խորթ. քայլ, քայլափոխ:
§ կը հնչուի (է՛նսէսթըր): ** (փէ՛յրընթ) ‖ (շօֆը՛ր) ‡ (պըթլըր)
† Գաղղիերէնէ առնուած է կը հնչուի (ֆիյանսէյ, ֆիանսէյ): *** (օ՛նըր)

Relatives, Ազգականներ

un'cle, հօրեղբայր, մօրեղբայր, քեռի
grand'uncle, հօր կամ մօր հօրեղբայր կամ մօրեղբայր* [կին
aunt, հօրաքոյր. մօրաքոյր, հօրեղբօր կամ մօրեղբօր
grand'aunt, հօր կամ մօր հօրաքոյր կամ մօրաքոյր. հօր
կամ մօր հօրեղբօր կամ մօրեղբօր կին*
nephew, եղբօրորդի. քեռորդի*
grand'nephew, եղբօր կամ քրոջ թոռնիկ*
niece, եղբօր աղջիկ, քրոջ աղջիկ*
grand'niece, եղբօր կամ քրոջ թոռնուհի
cousin, հօրեղբօր կամ մօրեղբօր որդի, միեւնոյն
նախահայրէն սերած զաւակ*
father-in-law, սկեսրայր, աներ (Ռմկ. պարոն պապ)
mother-in-law, կեսուր, սկեսուր. զոքանչ
son-in-law, փեսայ
daughter-in-law, հարս, նու (Տճկ. գայնանա)*
brother-in-law, աներձագ, աներորդի. տագր. քեննեկալ
sister-in-law, տալ (էրկան քոյրը) քենի. եղբօր կին

to stand, կանգնել, կայնիլ
to disband, (խումբ) զօրքը ցրուել
to delight, բերկրիլ
to shake, ցնցել, թօթուել, շար-
to chew, ծամել [ժել. սեղմել
to meet, հանդիպիլ
to cough, հազալ

to paper, թղթել [ծով ցուցնել
to prove, ապացուցանել, փոր-
to wait, սպասել. սպասաւորել
to serve, ծառայել. տալ
to struggle, նկրտիլ
to season, համեմել, աղ ցանել
to poison, թունաւորել

I shake, կը ցնցեմ, կը սեղմեմ
he or she shakes, կ'ցնցէ, կ'սեղմէ
we shake, կը ցնցենք, կ' սեղմենք
you shake, կը ցնցէք, կը սեղմէք
they shake, կը ցնցեն, կը սեղմեն
shake, ցնցէ, ցնցեցէ՛ք, սեղմէ՛ սեղմեցէ՛ք

I shook, ցնցեցի, սեղմեցի
he or she shook, ցնցեց, սեղմեց
we shook, ցնցեցինք, սեղմեցինք
you shook, ցնցեցիք, սեղմեցիք
they shook, ցնցեցին, սեղմեցին
shook, ցնցած, սեղմած

[Յ] [Հ]

ԸՆՏԻՐ ԱՍԱՑՈՒԱԾՔՆԵՐ

"Write it in your heart that every day is the best day in the year." — *Emerson.*

"Do it; then it will be done!"

"Handsome is that handsome does." — *J. G. Whittier.*

---

* Գիտելու է այս նշանակութիւններու ար· ' Աներին։

67. Վ րժութիւն

[Թ] [Ֆ] [Ն]

1. Peace be with you. It is a bright day to-day. — 2. We are going to see my aunt Annie, uncle Armen, baby Zohra and the old great-grandma, who is so dear to me. — 3. I got a hook to fish. I can stand up all day. — 4. Annie, now we saw a bride and the bride-groom coming out of the church. They were looking fine: she was young. They said she was not quite twenty years old. She was the daughter of a wealthy banker*. The bride-groom too was handsome, bright looking young man. Did you see the best man? He was with them. All the pews in the church were full. — 5. You must have paid a good sum for that house with eight rooms. — 6. I have read ten chapters of this book and this is the eleventh I am reading. — 7. Don't you do it for my sake. — 8. Shake hand with me, dear old cousin, have not seen you for a long time How are you anyway? — 9. Please meet me in room 478; here is my card. We have eight looms there. — 10. Mama, I have had one piece of cake. Can I have another piece? — 11. It is going to be a rough Winter this year, but Spring will be nice and pleasant. — 12. The prices of meat and rice are too high now-days. — 13. I wish I had some paper, pen and ink to write a letter to my dear husband in London. — 14. You may have the proof for that card at-noon, will that do? — 15. The Spring season will soon be here, and I tell you it will be a grand one. — 16. They got no waiters in here we got to wait on ourselves. — 17. The mail has come, I will have a few letters and newspapers. — 18. When will service begin? The service will begin at twelve, noon. — 19. That is poison, take care not to put on any food; it will do great harm. — 20. It is going to be a hard struggle.

---

* ԿԱՆՈՆ․ — Երբ բառի մը վերջը *ar* (էր), *er* (ըր), *ier* (էըր, իըր), *yer* (էըր), *or* (ըր), *ard* (էրտ), *art* (արտ), *ster* (ը)-տըր) Անգլիական մասնիկներէն մին աւելցուի, կը նշանակէ ընողը, գործողը․ այսպէս, beg, մուրալ – begg*ar*, մուրացիկ․ bank, դրամատուն – bank*er*, սեղանաւոր (դա՛նքէր)․ clothe (քլօթհ), ըզգեստ – cloth*ier*, զգեստավաճառ․ law, օրէնք – law*yer*, օրէնսգէտ, փաստաբան․ govern (կը՛վըրն) կառավարել – govern*or*, կառավարիչ․ drunk (տրընք) խմած – drunk*ard*, խմող, արբեցող․ brag (պրակ) սնապարծիլ – bragg*art*, սնապարծ․ song, (սոնկ, սոնկ) երգ – song*ster*, երգիչ։

68. Վարժութիւն

[Ա]

1. Գեղեցիկ օր մ'է այսօր, եկուր, պտոյտ մ'ընենք (*let us take a walk* [illegible]։ — 2. Այո՛, երթանք ես, դուն (*let us go*) ([illegible]) եւ մեծ մայրիկը։ — 3. Որքա՜ն (*how many*) գրքեր ունիք. կարդալու լաւ ([illegible]) են (*are they good to read*)։ — 4. Մեծ պապս եւ հօրքրոջս աղջիկը պիտի գան մեզ տեսնել այսօր. կրնա՞ք դուք ալ հոս ըլլալ ([illegible]։ — 5. Կը ցանկայի կարենայի. բայց կը հազամ ([illegible]) աւելի լաւ է դուրս չ'երթալ (*it is*) [illegible]։ — 6. Մեր ընտանիքին մէջ կան (*there are* [illegible]) հայր, մայր, հօրեղբայր, հօրաքոյր, երեք եղբայրներ, երկու քոյրեր, փոքրիկ մանկիկ մը, անոր դայեակը, խոհարար, մատակարար, սպասուհի, սեղանի սպասաւոր։ Ես ունիմ մեծ մայր, մեծ հայր ալ, չորս քեռորդիներ եւ հինգ եղբօր աղջիկներ։ — 7. Ինծի մեծ բերկրութիւն մ'է (*it is* [illegible]) տեսնել մեծ պապս ու հանիս, որոնք կուգան մեզ բաւական յաճախ։ — 7. Իմ եղբօրս ալ ամենամեծ բերկրութիւնն է ([illegible]) տեսնել իւր նշանածը։ Ինք լաւ ամուսին մը կ'ըլլայ ([illegible] *make* [illegible])։ — 9. Թերթին մէջ կարդացի ([illegible]) Կիրակի օր ([illegible]) պաշտամունք պիտի ըլլայ ([illegible]) Քրիստոսի եկեղեցիին մէջ ([illegible])։ — 10. Մենք տեսանք հիմա հարս մը, փեսան, կնքահայրը եւ հարսնքոյրը։ Բոլորն ալ գեղեցիկ բազմութիւն մ'էին ([illegible] *looking* [illegible])։

---

* ԴԻՏ. — Անգլիերէնի մէջ երբէք չըսուիր ես ու դուն կամ ես ու ինքը, եւայլն. որը չէ թէ լեզուի՝ այլ քաղաքավարութեան դէմ խոշոր սխալ կը համարուի. ուստի եւ գրած կամ խօսած ատեն պէտք է [illegible]-ը միշտ ետքը դնել. այսպէս, ես ու դուն, ես ու ինքն ըսելու փոխարէն ըսելու է դուք եւ [illegible], ինքն եւ [illegible], եւայլն։

ԿԱՆՈՆ. — Անգլիերէնի մէջ՝ եթէ *dis* ([illegible]) մասնիկն աւելցուի բառի մը սկիզբը, անոր նշանակութիւնը հաստատականէն բացասականի կը փոխուի. և կը համապատասխանէ Հայերէնի մէջ սովորաբար բացասական չը, դժ, ան, եւ տ մասնիկներուն. այսպէս, to like, սիրել — to *dis*-like', չսիրել. con'tent ([illegible]) գոհ — *dis*''con-tent, դժգոհ. o-be'di-ent ([illegible]) հնազանդ — *dis*''o-be'di-ent, անհնազանդ. to please ([illegible]) հաճեցնել — to *dis*-please', տհաճեցնել։

ԿԱՆՈՆ. — Եթէ գոյական անուան մը վերջը *en* ([illegible]) մասնիկն աւելցուի, գոյականն ածականի կը փոխուի. կը նշանակէ [illegible], [illegible]. եւ կը համապատասխանէ Հայերէն –եղէն եւ –եայ մասնիկներուն. ինչպէս, silk ([illegible]) մետաքս — silk'en մետաքսեղէն, մետաքսեայ։

ԴԱՍ ԻԷ. (LESSON XXVII.)

VERBS (վըրպս) ԲԱՅԵՐ

ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ. — *Այն բառերը, որոնք գործողութեան մը կամ կատարուած ըլլալը, կամ կատարուիլը, կամ կատարելը, եւ կամ կատարուելիքը կը ցուցնեն, կը կոչուին բայ. ինչպէս,* I *am*, *ես եմ.* you *love*, *դուք կը սիրէք.* it *is paid*, *ան վճարուած է.* he *will write*, *ինք պիտի գրէ։ Իսկ այն բառերն, որոնք գործողութիւնն ընողը կը ցուցնեն, կը կոչուին բային տէրը կամ տէր բայի. ինչպէս վերոյգրեալ նախադասութիւններուն մէջ I, ես. you, դուք. it, ան եւ he, ինք, տէր բայիներ են։*

ԿԱՆՈՆ. — *Տէր բային բայէն առաջ կը դրուի. ինչպէս, I said, ես ըսի. he will go, պիտի երթայ։*

Ամեն մէկ խօսքի կամ նախադասութեան մէջ ամենէն էական բառը բայն է. բայն ալ լաւ ճանչնալու համար անհրաժեշտ է անոր գլխաւոր մասերը գիտնալ. որոնք սովորաբար գործողութեան ժամանակը կ'ակնարկեն։

Անգլիերէնի մէջ բայ մը չորս Գլխաւոր Մասեր, PRINCIPAL PARTS, (փրին'սիփըլ փարթս) *ունի. որոնք են Ներկայ,* the *Present* (փրէզէ'նթ). *Անցեալ,* the *Preterit* (փրէ'թըրիթ). *Անկատար Ընդունելութիւն**, the *Imperfect Participle* (իմփըր'ֆէքթ փա'րթիսիփըլ) *եւ Անցեալ Ընդունելութիւն,* the *Perfect Participle* (փըր'ֆէքթ փարթիսիփըլ)։

The *Present*, *Ներկան բայի այն ձեւն է որ մնացած բոլորի արմատն է. ուրիշ բառերով բայը ինքնին է. եւ որը միշտ պէտք է նայիլ բառարաններուն մէջ. ինչպէս, be, ըլլալ. love, սիրել. see, տեսնել. go, երթալ. take, առնել։*

The ***Preterit***, *Անցեալը բայի պարզ ձեւն է, որ կը նշանակէ անցած ժամանակը, եւ որը միշտ կապուած է գոյական անունի մը կամ դերանունի մը հետ, որ կը ցուցնէ եղելութեան ընողը. այսպէս, **I was**, ես էի. you said, դուք ըսիք. he paid, ինք վճարեց. we bought, մենք գնեցինք. they had, անոնք ունէին։*

The ***Imperfect*** *Participle*, *Անկատար Ընդունելութիւնը բայի այն ձեւն է, որ միշտ կը վերջանայ ing եւ կ'արտայայտէ եղելութեան, գործողութեան կամ տենչանքի շարունակութիւնը. ինչպէս, **being**, ըլլալով. loving, սիրելով. reading, կարդալով. waiting, սպասելով։*

---

* *ԾԱՆ. — Այն բառերը, որոնք բայէ մը ծագումառած ըլլալով, թէ բայի եւ թէ գոյական անունի կամ ածականի յատկութիւն միանգամայն ունին, կը կոչուին Ընդունելութիւն։*

The *Perfect Participle*, Անցեալ Ընդունելութիւնը բայի այն ձեւն է, որ սովորաբար կը վերջանայ *ed* կամ *en* եւ կ'արտայայտէ եղելութեան, գործողութեան կամ տենչանքի կատարումը կամ լրանալը. ինչպէս, *been*, եղած. *ceased*, դադրած. *eaten*, կերած. *given*, տուած. *loved*, սիրած։

ԿԱՆՈՆ. — Կանոնաւոր բայի մը գլխաւոր մասերէն Անցեալն ու Անցեալ Ընդունելութիւնը շինելու համար, իսկական բային վրայ աւելցնելու է *d* կամ *ed* իսկ Ներկայ Ընդունելութիւնը շինելու համար իսկական բային վրայ աւելցնելու է *ing* մասնիկը. այսպէս, hear, լսել. hear*d*, լսեցի. hear*ing*, լսելով. hear*d*, լսած. curl, գանգրել. curl*ed*, գանգրեցի. curl*ing*, գանգրելով. curl*ed*, գանգրած։*

ԲԱՅԵՐՈՒ ԴԱՍԱԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆԸ

Բայերն՝ իրենց կազմութեան համեմատ, կը բաժնուին չորս կարգի, կանոնաւոր, *regular* (րէ'կիուլըր) եւ անկանոն, *irregular* (իրրէ'կիուլըր). Թէ կանոնաւոր և թէ անկանոն, *redundant* (րիտը'նտընթ), եւ պակասաւոր, *defective* (տիֆէ'քթիվ)։

Ա. Կանոնաւոր բայ կը կոչուի այն բայը, որոյ անցեալն եւ անցեալ ընդունելութիւնը կը շինուին բային վրայ աւելցնելով *d* կամ *ed*. ինչպէս, hear, լսել. hear*d*, լսեցի. hear*ing*, լսելով. hear*d*, լսած. fold, ծալլել. fold*ed*, ծալլեցի. folding, ծալլելով. fold*ed*, ծալլած։

Բ. Անկանոն բայ կը կոչուի այն բայը, որոյ անցեալն եւ անցեալ ընդունելութիւնը չեն շինուիր բային վրայ *d* կամ *ed* աւելցնելով. ինչպէս, see, տեսնել. *saw*, տեսած. see*ing*, տեսնելով. *seen*, տեսած. take, առնել. *took*, առի. tak*ing*, առնելով. *taken*, առած։

Գ. Կանոնաւոր և Անկանոն բայ կը կոչուի այն բայը, որոյ անցեալն եւ անցեալ ընդունելութիւնը կը շինուին երկու կամ աւելի կերպերով. ինչպէս, shake, սեղմել. *shook* or *shaked*, սեղմեցի. shaking, սեղմելով. *shaken* or *shaked*, սեղմած. light, վառել, *lighted* or *lit*, վառեցի. lighting, վառելով. *lighted* or *lit*, վառած։

Դ. Պակասաւոր բայ կը կոչուի այն բայը, որ ընդունելութիւններ չունի. եւ կը գործածուի միայն քանի մը եղանակներու եւ ժամանակներու մէջ. ինչպէս, *beware* (պիուէ'յր) զգուշացիր. *ought* (օթ) պէտք է։

---

* Տեսնել նաեւ երես 57 ԿԱՆՈՆ։

Բայերն իրենց [illegible] համեմատ. երկու կը բաժնուին չորս կարգի. [illegible] (active-transitive) [illegible], [illegible] (active-intransitive), [illegible]. [illegible] (passive) [illegible] եւ [illegible] neuter. [illegible]։

Ա. [illegible] կը կոչուի այն բայը, որ կը ցուցնէ թէ գործողութիւնը ընդդէն կը փոխանցուի ուրիշ առարկայի մը վրայ. ինչպէս. Armen loves his brother. Արմէնը կը սիրէ իր եղբայրը. Annie reads a book. Աննիկը կը կարդայ գիրք մը։

Բ. [illegible] կը կոչուի այն բայը, որ կը ցուցնէ թէ գործողութիւնը ուրիշ առարկայի մը վրայ չանցնիր, այլ ենթակը ինք իրեն. իր վրայ կը կատարէ. ինչպէս, Zohra walks, Զօհրան կը քալէ. "Jesus wept ([illegible]) Յիսուս լացաւ։"

Գ. Կրաւորական բայ կը կոչուի այն բայը, որ կը ցուցնէ գործողութիւնը ուրիշէն բային տիրոջը վրայ կը կատարուի. ինչպէս, Armenians were massacred ([illegible]), Հայերը [illegible]. he is paid. Ինքն վճարուած է։

Դ. Չէզոք բայ կը կոչուի այն բայը, որ ոչ գործողութիւն եւ ոչ անձնական կ'արտայայտէ. այլ պարզ եղելութիւն, կամ եղելութեան կացութիւնը. ինչպէս, "There was light – Հոն լոյս կար". "The babe sleeps ([illegible]) – Մանկիկը կը [illegible]։"

69. Վարժութիւն

[[illegible]]

PRESENT ՆԵՐԿԱՅ	PRETERIT ԱՆՑԵԱԼ	IMPERF. PARTICIPLE ԱՆԿԱՏԱՐ ԸՆԴ.	PERFECT PARTICIPLE ԱՆՑԵԱԼ ԸՆԴ.
aim	aimd *or* aimed	aiming	aimd *or* aimed
նշան առնեմ	նշան առի	նշան առնելով	նշան առած
allow	allowed	allowing	allowed
թոյլ տամ	թոյլ տուի	թոյլ տալով	թոյլ տուած
arm	armed	arming	armed
զինեմ	զինեցի	զինելով	զինած
be	was	being	been
ըլլամ	էի, եղայ	ըլլալով	եղած
beg	begged	begging	begged
խնդրեմ	խնդրեցի	խնդրելով	խնդրած
buy	bought	buying	bought
գնեմ	գնեցի	գնելով	գնած

Present Ներկայ	Preterit Անցեալ	Imperfect Participle Անկատար Ընդ.	Perfect Participle Անցեալ Ընդ.
can կրնամ	could կրցի	——— ———	——— ———
cast նետեմ	cast նետեցի	casting նետելով	cast նետած
chew ծամեմ	chewd *or* chewed ծամեցի	chewing ծամելով	chewd *or* chewed ծամած
come գամ	came եկայ	coming գալով	come եկած
compound բաղադրեմ	compounded բաղադրեցի	compounding բաղադրելով	compounded բաղադրած
cook եփեմ	cooked եփեցի	cooking եփելով	cooked եփած
cough հազամ	coughed հազացի	coughing հազալով	coughed հազացած
crowd խռնեմ	crowded խռնեցի	crowding խռնելով	crowded խռնած
crown թագադրեմ	crowned թագադրեցի	crowning թագադրելով	crowned թագադրած
cry գոչեմ	cried* գոչեցի	crying* գոչելով	cried գոչած
curl գանգրեմ	curld *or* curled գանգրեցի	curling գանգրելով	curld *or* curled գանգրած
die մեռնիմ	died* մեռայ	dying մեռնելով	died մեռած
delight բերկրիմ	delighted բերկրեցայ	delighting բերկրելով	delighted բերկրած
dig փորեմ	dug *or* digged փորեցի	digging փորելով	dug *or* digged փորած
do ընեմ	did ըրի	doing ընելով	done ըրած
dry չորցնեմ	dried* չորցուցի	drying* չորցնելով	dried չորցած
dye ներկեմ	dyed ներկեցի	dyeing ներկելով	dyed ներկած
eat ուտեմ	ate կերայ	eating ուտելով	eaten կերած
end վերջացնեմ	ended վերջացուցի	ending վերջացնելով	ended վերջացուցած
fear վախնամ	feard *or* feared վախցայ	fearing վախնալով	feard *or* feared վախցած

* Ի՞նչ կանոնով։

Present Ներկայ	Preterit Անցեալ	Imperfect Participle Անկատար Ընդ.	Perfect Participle Անցեալ Ընդ.
feed կերակրել	fed կերակրեցի	feeding կերակրելով	fed կերակրած
fly թռչիլ	flew թռայ	flying թռչելով	flown թռած
free ազատել	freed ազատեցի	freeing ազատելով	freed ազատած
get ստանալ	got ստացայ	getting ստանալով	got *or* gotten ստացած
give տալ	gave տուի	giving տալով	given տուած
go երթալ	went գացի	going երթալով	gone գացած
have ունենալ	had ունեցայ	having ունենալով	had ունեցած
keep պահել	kept պահեցի	keeping պահելով	kept պահած
let թողուլ	let թողուցի	letting թողելով	let թողած
make ընել	made ըրի	making ընելով	made ըրած
may կարելի է	might կարելի է	——— ———	——— ———
meet հանդիպիլ	met հանդիպեցայ	meeting հանդիպելով	met հանդիպած
must պէտք է	——— ———	——— ———	——— ———
pass անցնիլ	passed *or* past անցայ	passing անցնելով	passed *or* past անցած
pay վճարել	paid *or* payed վճարեցի	paying վճարելով	paid *or* payed վճարած
please հաճիլ	pleased հաճեցայ	pleasing հաճելով	pleased հաճած
put դնել	put դրի	putting դնելով	put դրած
read կարդալ	read կարդացի	reading կարդալով	read կարդացած
run վազել	ran *or* run վազեցի	running* վազելով	run վազած
say ըսել	said* ըսի	saying* ըսելով	said ըսած

* Ի՞նչ կանոնով։

Present Ներկայ	Preterit Անցեալ	Imperfect Participle Անկատար Ընդ.	Perfect Participle Անցեալ Ընդ.
see տեսնել	saw տեսայ	seeing տեսնելով	seen տեսած
sell ծախել	sold ծախեցի	selling ծախելով	sold ծախուած
send ղրկել	sent ղրկեցի	sending ղրկելով	sent ղրկուած
shake սեղմել	shook *or* shaked սեղմեցի	shaking սեղմելով	shaken *or* shaked սեղմած
sit նստիլ	sat նստայ	sitting նստելով	sat նստած
spring ոստնուլ	sprung o · sprang ոստնեցի	springing ոստնելով	sprung ոստնած
take առնել	took առի	taking առնելով	taken առած
tell ըսել	told ըսի	telling ըսելով	told ըսած

70. Վարժութիւն

[Ը] [Ք]

break (պրէյք)*	brick (պրիք)*	speak (ը)սփիյք)*
broke (պրօք)*	chalk (չօք)	spoke (ը)սփօք)
catch (քէչ)	hatch (հէչ)	watch (ուաչ)*
else (էլս)	al'so (օ՛լսօ)	eve'ry (է՛վըրի)
fad (ֆէտ)	pad (փէտ)	sad (սէտ)
fund (ֆընտ)	hunt (հընթ)	month (մընթհ)
heal (հիյլ)	real (րիյլ)	drill (տրիլ)
hour (աուր)*	pow'er (փա՛ուըր)	tow'er (թա՛ուըր)
lean (լիյն)	keen (քիյն)	mean (միյն)
pie (փայ)	shy (շայ)	why (հուայ)*
mouth (մաութհ)*	stout (ը)սթաութ)*	a-bout' (ըպա՛ութ)
need (նիյտ)	deed (տիյտ)	in-deed' (ինտի՛յտ)
puff (փըֆ)	stuff (ը)սթըֆ)*	e-nough' (ինը՛ֆ, ընը՛ֆ)
right (րայթ)	write (րայթ)	fright (ֆրայթ)*
state (ը)սթէյթ)*	es-tate' (էսթէ՛յթ)	in-tes'tate (ինթէ՛սթէյթ)
want (ուօնթ)*	work (ուըրք)*	worth (ուըրթհ)*
a-long' (ըլօ՛նկ)	fur'long (ֆը՛րլօնկ)	pro-long' (փրօլօ՛նկ, լօ՛նկ)
be-gin' (պիկի՛ն)	be-gan' (պիկէ՛ն)	pa'gan (փէ՛յկըն)
chat'ter (չէ՛թըր)	mat'ter (մէ՛թըր)	feath'er (ֆէ՛տհըր)
enj-oy' (էնճօ՛յ)	en'gine (է՛նճին)	pig'eon (փի՛ճըն)

* Հնչելու է մէկ անգամէն, մէկ վանկ։

71. Վարժութիւն

[P] [J]

Break brick speak broke chalk spoke catch hatch watch else also every fad paa sad fund hunt mouth heal real drill hour power tower lean keen mean pie shy why mouth stout about need deed indeed puff stuff enough right write fright state estate intestate want work worth along furlong prolong begin began pagan chatter matter feather enjoy engine pigeon.

Letter-box, love-letter, reading-room, seasick, postman, post-paid, engine-house, engine-room, watchman, real estate, leaning tower, pigeon-house, power-house, writing pad, right hand side, meeting, meeting-room, meeting-house.

[Ա]

brick, կղմինտր․ կղմինտրէ
chalk, կաւիճ
watch, (ծոցի) ժամացոյց․ պահակ
watchman, պահապան
else, ալ, ուրիշ․ ալ ուրիշ
every, ամեն․ իւրաքանչիւր
every day, ամեն օր
every where, ամեն տեղ
every one. ամեն մէկը, ամեն ոք
fad, հանրային վաղանցիկ նորութիւն (ձեւ, զգեստ, ընկերական սովորութեան, եւայլն)
pad, (վերարկուի) լեցուածք․ (նոթագրութեան) թղթափունջ
writingpad, գրելու թղթափունջ
sad, տխուր
fund, մասնաւոր դրամագլուխ
mouth, բերան
stout, ուժեղ, դիմացկուն․ կարճ ու հաստ
state, նահանգ․ վիճակ, կացութիւն
estate. կալուածք
need, կարօտութիւն
indeed, արդարեւ
indeed! իրա՞ւ կ'ըսես [ռոյց
puff, փչում․ ծուխի ամպ․ ուռ-
matter, նիւթ․ խնդիր
what is the matter! (*what's the matter*) ի՞նչ կայ, ի՞նչ եղած է
no matter, ոչինչ, հոգ չէ
why, ինչո՞ւ, ինչո՞ւ համար, է՞ր
right, ուղիղ, շիտակ․ աջ․ իրաւունք
all right, շատ աղէկ*

real, իրական
really, իրօք
real estate, անշարժ կալուածք
intestate, անկտակ մեռնող
drill, զինուորական մարզանք
hour, ժամ
power, ույժ, կարողութիւն․ շոգիի կամ ելեքտրիկի ույժ
lean, նիհար, վտիտ․ անժուր (միս)
keen, սայրասուր․ սրամիտ
mean, ցածոգի, գռեհիկ․ միջոց, կերպ
by all means, անտարակոյս, ամեն կերպով
by any means, ո եւ է կերպով, ո եւ է միջոցով
mean time, միեւնոյն ատեն, նոյն
pie, կարկանդակ
about, մօտ․ շուրջ․ վրայ․ համար․ իրր․ գրեթէ
deed, գործ, արդիւնք․ կալուածներու սեփականութիւն
along, հետը միասին ([illegible])
furlong, չափ մը ([illegible])
pagan, կռապաշտ
feather, փետուր
letter-box, նամականատուփ
postman, թղթաբեր
sea-sick, ծովային հիւանդ
love letter, սիրային նամակ
want, չքաւորութիւն
work, գործ
worth, արժէք, գին

---

* Այս արտայայտութեան նշանակութիւնները բազմաթիւ են. շատ անգամ տարբեր իմաստներով, զորս պէտք է սորվիլ յաճախ ունկնդրելով ժողովրդական գործածութեանց։

fright, յանկարծական սոսկալի [վախ
stuff, նիւթ
enough, բաւական
reading room, ընթերցարան
pigeon, աղաւնի
pigeon house, աղաւնետուն
meeting, պատահում, հանդիպում. տեսակցութիւն. ժողով. հաւաքում, նիստ
worthy, արժանաւոր, արժանի
power house, ոյժի տուն
engine, շոգի արտադրող, շոգեշարժ կամ հրշէջ մեքենայ
engine-house, հրշէջ մեքենայի տուն
engine-room, շոգեշարժի սենեակ
meeting-room, ժողովասենեակ
meeting-house, ժողովարան, աղօթատեղի

Present Ներկայ	Preterit Անցեալ	Imperfect Participle Անկատար Ընդ.	Perfect Participle Անցեալ Ընդ.
begin սկսիմ	began *or* begun սկսայ	beginning սկսելով	begun սկսած
break կոտրեմ	broke կոտրեցի	breaking կոտրելով	broken կոտրած
catch բռնեմ	caught *or* catched բռնեցի	catching բռնելով	canght *or* catched բռնած
lean յենում	leaned *or* leant յենայ	leaning յենլով	leaned *or* leant յենած
mean ըսել կ'ուզեմ	meant *or* meaned ըսել ուզեցի	meaning ըսել ուզելով	meant *or* meaned ըսել ուզած
shy խորշիմ	shied խորշայ	shying խորշելով	shied խորշած
speak խօսիմ	spoke խօսեցայ	speaking խօսելով	spoken խօսած

[Հետեւեալներն բոլորն ալ կանոնաւոր բայեր են. որոց գլխաւոր մասերը գրելու է տետրակին մէջ մի անգամ.]

to chatter, շատախօսել. շաղակրատել
to deed, կալուած մը գրաւոր փոխանցել (Տ՛ֆ. ֆէր-դէր ընել)
to drill, ծակել. զինամարզել
to enjoy, վայելել
to hatch, թխսել
to heal, բժշկել, առողջացնել
to hunt, որսալ
to prolong, երկարցնել (ժամանակը)
to puff, փչել, ուռեցնել
to right, ուղղել. շտկել
to state, նկարագրել, մանրամասն պատմել [լեցնել
to stuff, խճողել, մէջը (փորը)
to want, ուզել
to watch, դիտել, հսկել
to work, գործել
to need, պէտք ունենալ, կարօտիլ

72. Վարժութիւն

[Թ] [Ժ] [Ն]

1. Sister, what church would you like to go on Sunday? — I **shall go to the** Brick Church, Armen, will you come along? — Yes, **sister, indeed I** will. Is it too far? — No, it is about a furlong's **distance*** .— That is not very far. At what hour will the service **begin?** — At eleven sharp (ճիշդ ու ճիշդ)· — 2. What is the fad of the **present season?** — The fad of the present season is reading French. — **How about finger‡** puffs and curls. — O yes, you're (you are) **right; they are** fads too, but I myself don't care for them. — 3. **Who broke** that chalk. Did you break it? See it is broken. — 4. Anna, here is a pad for you, and there are pen and ink, take them, sit down there and write a nice letter to papa. — How shall I address it, mama? — Address it to the American House, London; and mail it at once (անմիջապէս [illegible]). Yes, mama, I will rightaway (անմիջապէս)· — Watch me to write left-handed (ձախ ձեռքով)· I can write both ways, either right-handed (աջ ձեռքով) or left-handed. — 5. I am glad to meet you. — My cousin Fannie. — Pleased to meet you. Every time I meet you, you have some fun for us . Let us see what is going to be to-day. — I got a young hatch. — What else? — A pie and a fright. — What for? You don't mean it. — Yes, really. I feard I was going to die intestate. — You would not die so quick. Deed all your real estate to me before you die. — Yes, I will all that I don't own. — 6. This is a nice work, I like to do it. It is worth doing and doing it well too. Where do you work? This month I have been working with a real estate man. — 7. Waited on, sir? — I will take some stuffed veal, if you please. — Rightaway, sir. — Anything more? — I have got enough. That's all I want now. — If you need anything more, please say so. — Thank you, I will. — 8. I have a good watch. — This babe is a month old. — Do you speak English? — I do a little. — 9. Can you catch a ball? — I caught once. — Have you seen the leaning tower? — Indeed I have. — He is very keen. — 10. New York is in the New York state. — I was in the meeting, and the meeting was some how prolonged — I saw a little pigeon flying. — The Indians are pagans. — What is the matter? — I am going to get a feather for my hat.

---

* Dis'tance (տիս'թընս) հեռաւորութիւն, մղոն։

‡ Fin'ger (ֆին'կըր) մատ։

73. Վարժութիւն

[Ա]

1. Ո՞ւր էք գացեր։ — Հոս էի (I was here)։ — Ո՞վ է ան։ — Քոյրիկս է։ — Ի՞նչ է ատ։ — Ատիկա օղակ մըն է։ — Ո՞վ կոտրեց զանիկա։ — Ես ըրի զանիկա։ — Ի՞նչպէս է օդը դուրսը։ — Շատ լաւ է (it is very fine)։ — 2. Որո՞ւ փետուրն է աս։ — Աննիկինն է։ — Իմ ժամացոյցս ո՞ւր է։ — Անյայտացած է (has gone)։ — Կրնա՞ս [illegible] բռնել (catch եւ ոչ to catch) այս գնդակը։ — Այո, թող որ գայ (let it come)։ — Ահա (here) կ'երթայ։ — Անունդ ի՞նչ է (what is your name)։ — Արմէն Րիխա (Read)։ — Հասցէդ ի՞նչ է (what is your address)։ — Զաւակ Լով (Child Love), Ամերիկեան տուն, Կոստանդնուպոլիս, Թուրքիա։ — 3. Տեսա՞ծ էք (անցեալ [illegible]) հաւկած [illegible]։ — Ոչ, տէր. Իտալիոյ մէջն է (ան (it) է [illegible]), [illegible] չէ (է ոչ [illegible])։ — Լսա՞ծ էք (անցեալ [illegible]) [illegible] (speak եւ ոչ to speak)։ — Ոչ, տակաւին։ — Դիւրաւ մը պէտք ունիմ (I [illegible])։ Կ'ուզէք (do you want) [illegible] (ինչ [illegible]) գնելու (ծախել)։ — Շատ աղէկ։ — Որ եւ է անշարժ կալուածք ունի՞ք (do you own any real estate)։ — Այո, տէկին, կալուածը տուն մ'ունիմ (I own [illegible])։ — Ի՞նչպէս վայելեցիք (how did you enjoy) ձեր պտոյտ[illegible]։ — Շատ մարդ կա՞ր (էին [illegible])։ — Այո, շատ [illegible] (it was [illegible])։ — 4. Ի՞նչ ըսել կ'ուզէք (ինչ do you mean)։ — Ըսել կ'ուզեմ ինչ որ կ'ուզեմ (what I say)։ — Ի՞նչ է պատահած քեզ*։ — Ոչինչ։ — Ի՞նչ կ'արժէ ան (ինչ does that [illegible])։ — Դրեթէ [illegible] ոչինչ ([illegible])։ — Ի՞նչ կ'ուզէք (what do you want)։ — Կ'ուզեմ տեսնել քիչ մը ըրինձ։ — Իմ վրայ մի [illegible] (do not [illegible])։ — Խօսեցէք Թիւրքիայի մասին (about [illegible]), [illegible]։ — 5. Թող գիս վազեմ, (run եւ ոչ I run) եւ գուն գիտնանք ([illegible])։ — Այո, ըրէ (go ahead)։ — Դիտէ գիս ընեմ (do եւ ոչ I do) անիկա։ — Այո, ըրէ։ — Զինավարժութիւն կ'ընէ՞ք (do you drill) ամէն օր։ — Ոչ, ամիսն անգամ մը ([illegible])։ — Ժողովը ե՞րբ պիտի սկսի ([illegible])։ — [illegible] ութին (at eight sharp)։ — Ժողովի գացի՞ք ([illegible])։ — Այո եւ հոն շատերը ներկայ էին ([illegible] good many [illegible])։

---

* What is the matter with ([illegible]), ի՞նչ պատահած [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] (slang, [illegible]) [illegible]

ԴԱՍ ԻԹ. (LESSON XXIX.)

ԲԱՅԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ. —*Շարունակութիւն* 108–110 *երեսներէն։*

ԲԱՅԵՐՈՒ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

THE MODIFICATIONS (մօտիֆիքէ'յշընս) OF VERBS

Բայերն ալ (գոյականներուն պէս) չորս տեսակ փոփոխութիւններ ունին. որոնք են, Եղանակներ, *Moods* (մուտս). Ժամանակներ, *Tenses* (թէ'նսըզ). Դէմքեր, *Persons* (փը'րսընս) *եւ* Թիւեր, *Numbers* (նը'մպըրզ)։

ԵՂԱՆԱԿՆԵՐ

Բայի մը եղանակները կը կոչուին բային տարբեր ձեւերն, որոցմէ իւրաքանչիւրը կ'արտայայտէ գործողութեան, եղելութեան կամ տենչանքի ինչ մասնաւոր կերպով տեղի ունեցած ըլլալը։

Անգլիերէնի մէջ բայերուն հինգ եղանակներ կան. Աներեւոյթ, **the** ***Infinitive*** (ինֆի'նիթիվ). Սահմանական, the *Indicative* (ինտի'գէթիվ). Կարողական, the *Potential* (փօթէ'նշըլ). Ստորադասական, the *Subjunctive* (սըպճը'նգթիվ) *եւ* Հրամայական, the *Imperative* (իմփէ'րէթիվ)։

Աներեւոյթ եղանակը *բայի այն ձեւն է, որ կ'արտայայտէ եղելութիւնը, գործողութիւնը կամ տենչանքը անսահման կերպով. եւ առանց դէմքի կամ թուի. ինչպէս,* to *die*, մեռնիլ. to ***sleep***, քնանալ. to *see*, տեսնել. to *love*, սիրել։

Սահմանական եղանակը *բայի այն ձեւն է, որ կամ բան մը պարզապէս կը սահմանէ կամ կը յայտնէ եւ կամ հարցում մը կ'ընէ. ինչպէս,* I *write*, կը գրեմ. you *hear*, կը լսէք. *do* you *like?* կը սիրէ՞ք։

Կարողական եղանակը *բայի այն ձեւն է, որ կ'արտայայտէ եղելութեան, գործողութեան կամ տենչանքի կարողութիւնն, ազատութիւնը, կամքը, հնարաւորութիւնը կամ պէտքը. ինչպէս,* I ***can walk***, ես կրնամ քալել. he *may come*, ինք կարելի է կու գայ. we ***must go***, մենք պէտք է երթանք։

Ստորադասական եղանակը *բայի այն ձեւն է, որ կը ներկայացնէ եղելութիւնը կամ տենչանքը թէական, պայմանաւոր, անստոյգ կամ գիպուածական կերպով. ինչպէս,* "If thou *go*, եթէ երթաս". **if you *see* him**, *եթէ զինք* տեսնէք. "see thou *do* it not, *զգուշա*ցիր, չընես". — *Rev.* XIX. 10։

Հրամայական եղանակը *բայի այն ձեւն է, որ կ'արտայայտէ հրաման, յորդոր, աղաչանք կամ թոյլտուութիւն. ինչպէս,* ***speak***, խօսէ. "*Go* in peace, գնացէք *խաղաղութեամբ*". *come* in, եկէք. ***pardon*** me, ներեցէք *ինծի*։

ԺԱՄԱՆԱԿՆԵՐ

Ժամանակները բային այն փոփոխութիւններն են, որոնք կ'որոշեն եղելութեան, գործողութեան կամ տենչանքի ժամանակը։

Անգլիերէնի մէջ բայ մը վեց ժամանակներ ունի, Ներկայ, the *Present*. Անկատար, the *Imperfect*. Անցեալ, the *Perfect*. Գերակատար, the *Pluperfect* ([illegible]). Առաջին-Ապառնի, the *First-future* ([illegible]). եւ Երկրորդ Ապառնի, the *Second-future*։

Ներկայ ժամանակը այն է, որ կը ցուցնէ ինչ որ հիմա գոյութիւն ունի կամ տեղի կ'ունենայ, կը կատարուի. ինչպէս, here I *am* - հոս եմ. somebody *is coming* - մէկը կու գայ։

Անկատար ժամանակը այն է, որ կը ցուցնէ ինչ որ տեղի ունեցած կամ տեղի կ'ունենար, [illegible] բոլորովին անցած ժամանակի մը մէջ. [illegible], I *saw* him yes'ter-day (եէ'ստըրտէյ) and *spoke* to him as he was *passing* - [illegible] զինք, եւ խօսեցայ իրեն երբ կ'անցնէր։ ([illegible] Անցեալ կատարեալին կը համապատասխանէ։)

[illegible] ժամանակը այն է, որ կը ցուցնէ ինչ որ տեղի ունեցած է, [illegible] ժամանակի մը մէջ որ տակաւին անցած չէ [illegible] I [illegible] him to-day; something *must have* [illegible] him - զինք տեսած եմ այսօր, բան մը պէտք է [illegible] ([illegible] Յարակատար ժամանակին կը համապատասխանէ։)

[illegible] ժամանակը այն է, որ կը ցուցնէ ինչ որ տեղի ունե- [illegible] էր, յիշուած անցած ժամանակի մը մէջ, [illegible] him, when I met you - զինք տեսած էի, երբ [illegible]

[illegible] ժամանակն այն է, որ կը ցուցնէ ինչ որ տեղի [illegible] կատարուի ասկից վերջ. ինչպէս. I *shall see* [illegible] and *I will tell* him all about it - զինք նորէն պի- [illegible] պատմեմ իրեն այդ մասին բոլորը։

[illegible] ժամանակն այն է, որ կը ցուցնէ ինչ որ տեղի [illegible] յիշուած ապառնի ժամանակի մը մէջ. ինչ- [illegible] him by to-mor'row (թումա'րօ) noon – վա- [illegible] տեսած պիտի ըլլամ։

[illegible]

[illegible] մը այն փոփոխութիւններն են, որով [illegible] բային ձեւ (Տեսնել երես 24 եւ 36)։

[illegible] բայ մը իր ակը բային ձեւ պէտք է

Ամեն մէկ թիւ երեք դէմք ունի. եւ ամեն մէկ դէմք երկու թիւ ունի. այսպէս,

Եզակի		*Յոգնակի*	
1ին դէմք I love,	*կը սիրեմ*	1*ին դէմք* We love,	*կը սիրենք*
2րդ դէմք Thou lovest,	*կը սիրես*	2*րդ դէմք* You love,	*կը սիրէք*
3րդ դէմք He loves,	*կը սիրէ*	3*րդ դէմք* They love,	*կը սիրեն*

Երբ բայի վերջաւորութիւնը կը փոփոխուի, եզակի երկրորդ դէմքը կանոնաւորապէս կը շինուի առաջին դէմքին վրայ աւելցնելով st կամ est. եւ նոյնպէս եզակի երրորդ դէմքը կանոնաւորապէս կը շինուի առաջին դէմքին վրայ աւելցնելով s կամ es. ինչպէս, I see, ***կը տեսնեմ.*** thou see*st*, ***կը տեսնես.*** he **sees, *կը տեսնէ.*** I give, ***կու տամ.*** thou giv*est*, ***կու տաս.*** he giv*es*, ***կու տայ.*** I go, ***կ'երթամ.*** thou go*est*, ***կ'երթաս.*** he go*es*, ***կ'երթայ.*** I fly, ***կը թռչիմ.*** thou fli*est*, ***կը թռչիս.*** he fli*es*, ***կը թռչի.*** I box, ***կը կռփամարտեմ.*** thou box*est*, ***կը կռփամարտես.*** he box*es*, ***կը-կռփամարտէ.*** I love, ***կը սիրեմ.*** thou lov*est*, ***կը սիրես.*** he lov*es*, ***կը սիրէ։***

Երբ բայի վերջաւորութիւնը չի փոփոխուիր, որով իր դէմքն ու թիւը ճանչցուի, այն ատեն տէր բայիէն հետեւցնելու է բայի դէմքն ու թիւը. ինչպէս, if I *love*, ***եթէ սիրեմ.*** if thou ***love*, *եթէ սիրես.*** if he *love*, ***եթէ սիրէ.*** if we *love*, ***եթէ սիրենք.*** if **you *love*, *եթէ սիրէք.*** if they *love*, ***եթէ սիրեն։***

74. *Վարժութիւն*

[Որոշեցէք և նշանակեցէք բայերու եղանակները, ժամանակները, դէմքերն ու թիւերը. մինչդեռ ամէն ուսանողին խօսելու է թէ ինչո՞ւ համար կը կարծէ՝ թէ բայը Սահմանական է և ոչ Հրամայական, կամ Սահմանական է և ոչ Կարողական. Ներկայ է և ոչ Անկատար. Անցեալ է և ոչ Ապառնի. Առաջին Դէմք է և ոչ Երկրորդ, կամ Երկրորդ է և ոչ Երրորդ. Եզակի է և ոչ Յոգնակի կամ Յոգնակի է և ոչ Եզակի։]

I like	if I work	I may come
to see	I may write	to love
please	to take	he will write
you may have	do you like?	he addressed
did you hear?	I did	if you please
if they come	tell	he is flying
do not hate	if you see	to let
thou dost	he can go	he wouldn't do
she came	he is taking	he said
he should do	may I do?	we beg

they must see	thou didst	don't do
I will not	we spoke	I met
you wrote	they will write	I mean
they saw	don't insist	to buy
meet me	she may take	I couldn't go
don't read	take it	take care
come in	arm yourself	I don't care
to be	we bought	cast thou
did you date it?	I dealt	I am cooking
he died	I couldn't get	I might see

75. Վարժութիւն

[Յ] [Հ]

ԱՌԱԾՆԵՐ ԵՒ ԸՆՏԻՐ ԱՍԱՑՈՒԱԾՆԵՐ

"A friend in need is a friend indeed"

"Where there is a will, there is a way."

"Whatever is worth doing at all, is worth doing well."

"Every one should do his best"

"Take care of the minutes*, and the hours will take care of themselves."

"Speak evil of no one."

"The people that walked in darkness** have seen a great light."† — Isa. IX. 2.

---

* **Min′ute** (մի՛նիթ) րոպէ, վայրկեան. շատ մանր (մայնիւթ)։

** **ԿԱՆՈՆ.** — *Երբ բառի մը վերջը dom* (տըմ), *hood* (հուտ), *ness* (նէս), ***ship*** (շիփ), *կամ th* (թհ) *մասնիկն աւելցնենք, կը նշանակէ կարգութիւն, վիճակ, կացութիւն կամ որակութիւն. եւ կը համապատասխանեն Հայերէնի* ութիւն *մասնիկին. ինչպէս,* free, *ազատ* — free*dom*, *ազատութիւն.* man, *այր մարդ* — man*hood*, *այրութիւն.* dark, *մութ* — dark*ness*, *մթութիւն.* friend, *բարեկամ* — frind*ship*, *բարեկամութիւն.* warm (ուորմ [illegible]), *ջերմ* — warm*th*, *ջերմութիւն*։

† *Այս պարբերութեան Հայերէն գործածուածն է* «Ես ժողովուրդը [illegible] *տարբերութիւնը. պէտք* [illegible] (պատ[illegible]) *փոխանակ* [illegible]։

ԴԱՍ Լ. (LESSON XXX.)

ՔԱՂՈՒԱԾՔ (REVIEW)

76. Վարժութիւն

[Հետեւեալ հարցումներուն գրաւոր պատասխանելու է՝ տետրակին մէջ. յետոյ տեղերը գրքին մէջ գտնելով, անոնց հետ բաղդատելու է։]

1. Ի՞նչ է Յօդը։ Քանի՞ տեսակ է եւ որո՞նք են։

2. Ի՞նչ տեսակ բառերուն կ'ըսուի Անուն կամ Գոյական։ Քանի՞ տեսակ Գոյական Անուններ կան. ի՞նչ են երկուքին իրարմէ ունեցած տարբերութիւններն. տուր ամեն մէկէն հինգ հինգ օրինակ։ Անուններն ի՞նչ փոփոխութիւններ կը կրեն։ Բացատրելու է ի՞նչ են Թիւ, Դէմք, Սեռ եւ Հոլով. տուր ամեն մէկէն երկերկու օրինակ։ Հոլովէ church, woman, box եւ fly գոյականներն։

3. Ածականն ի՞նչ է. ի՞նչ տեսակ բառերուն կ'ընկերանայ եւ ինչո՞ւ. տուր հինգ օրինակներ։ Ածականներն քանի՞ տեսակ են եւ իրարմէ ի՞նչպէս զանազանելու է. տուր ամեն մէկէն երեքական օրինակներ։ Ածականներու բաղդատութիւնն ի՞նչ է եւ քանի՞ մէթոտով կ'ըլլայ։ Բաղդատէ good, little, dark, bad, quick, proud, pleasant, joyful, impolite, irregular ածականներն։ Ի՞նչ տեսակ ածականներ են twenty-two, twenty-second, twice։ Հետեւեալը MDXLVII. քանի՞ կ'ընէ։

4. Դերանուններն ի՞նչ տեսակ բառեր են եւ ինչո՞ւ Դերանուն կը կոչուին։ Քանի՞ տեսակ դերանուններ կան. իրարմէ ի՞նչ տարբերութիւններ ունին. տուր ամեն մէկէն երեք օրինակներ։ Դերանուններն Անուններէն աւելի կամ պակաս ի՞նչ փոփոխութիւններ կը կրեն։ Հոլովէ ամեն մէկ դերանունէն մէկ հատ։

5. Ի՞նչ է բայ. ի՞նչ է տէր բայի. այս երկուքէն ո՞րը սովորաբար առաջ կը դրուի։ Բայերը քանի՞ գլխաւոր մասեր ունին. որո՞նք են։ Բայերը քանի՞ դասակարգի կը բաժնուին իրենց կազմութեան համեմատ. քանի՞, իրենց նշանակութեան համեմատ. տուր ամեն մէկէն երկերկու օրինակներ։ Բայերը ի՞նչ փոփոխութիւններ կը կրեն։ Բայերը քանի՞ եղանակներ եւ ժամանակներ ունին. ի՞նչ են անոնց իրարմէ ունեցած տարբերութիւններն։ Տուր ամեն մէկ եղանակէն եւ ամեն մէկ ժամանակէն երեքական օրինակներ։

6. Գրէ յիշողութենէդ Ամերիկեան եօթը առածներ կամ ընտիր ասացուածներ։

ԴԱՍ ԼԱ. (LESSON XXXI.)

ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ. – Շարունակութիւն 119–121 երեսներէն։

ԲԱՅԵՐՈՒ ԽՈՆԱՐՀՈՒՄԸ

THE CONJUGATION (քընճուկէ՛յշըն) OF VERBS

Բայի մը խոնարհումն անոր եղանակներու, ժամանակներու, դէմքերու, թիւերու եւ ընդունելութիւններու կանոնաւոր կարգադրութիւնն է։

Բայի մը խոնարհելը Անգլիերէնի մէջ աւելի դիւրին է, քան ուրիշ ոեւէ քաղաքակրթեալ ազգի լեզուին մէջ։

Բայ մը խոնարհելու համար երբեմն բայի վերջաւորութիւնները կը փոխենք, երբեմն ալ Օժանդակ Բայեր կ'աւելցընենք. այսպէս, thou lov*est*, դու կը սիրես. he lov*es*, ինք կը սիրէ. they lov*ed*, սիրեցին. you *have* loved. սիրած էիք. I *shall* love, պիտի սիրեմ. he *will* see, պիտի տեսնէ. we *must* go, պէտք է երթանք. he *may* come, կարելի է գայ։

Ամեն մէկ պարզ եւ ամբողջ բայ չորս Գլխաւոր Մասեր ունի, զորս պէտք է գիտնալ խոնարհել կարենալու համար։ (Տեսնել երես 108-109)։

Բայի մը ձեւը ողջ է կ'ըսուի, երբ իր հետ օժանդակ չունի. հակառակ պարագային կ'ըսուի բաղադրեալ։

Օժանդակ (*Auxil'iary* - օկզիլ'իըրի) կը կոչուի կարճ, պակասաւոր բայ մը, որ ուրիշ բայի մը Գլխաւոր Մասերէն միոյն կը նախադասուի ցուցնելու համար անոր եղելութեան, գործողութեան կամ անինչանքի մասնաւոր մէկ եղանակն ու ժամանակը։ Անգլիերէնի մէջ օժանդակներն հետեւեալ ութը բայերն են. *do*, *be*, *have*, *shall*, *will*, *may*, *can* եւ *must* իրենց փոփոխութիւններովը հանդերձ։

Օժանդակներէն բայի *must* էն որ անփոփոխելի է, ուրոյն ուրոյն երկու ժամանակներ միայն ունին, եւ իրենց խոնարհման պահուն, եզակի երկրորդ եւ երրորդ դէմքերը միայն կը փոփոխուին։

ՕԺԱՆԴԱԿՆԵՐՈՒ ԽՈՆԱՐՀՈՒՄԸ

TO DO, ԸՆԵԼ

Ներկայ Ժամանակ. եւ Սահմանական Ներկայի Նշան

Եզակի	Յոգնակի
[illegible] do, կ'ընեմ	we do, կ'ընենք
[illegible], կ'ընես	you do, կ'ընէք
[illegible], կ'ընէ	they do. կ'ընեն

Անկատար Ժամանակ. եւ Սահմանական Անկատարի Նշան

Եզակի	*Յոգնակի*
I did, *ըրի*	we did, *ըրինք*
thou didst, *ըրիր*	you did, *ըրիք*
he did; *ըրաւ*	they did. *ըրին*

TO BE, *ԸԼԼԱԼ*

Ներկայ Ժամանակ. եւ Սահմանական Ներկայի Նշան

Եզակի	*Յոգնակի*
I am, *եմ*	we are, *ենք*
thou art, *ես*	you are, *էք*
he is; *է*	they are. *են*

Անկատար Ժամանակ. եւ Սահմանական Անկատարի Նշան

Եզակի	*Յոգնակի*
I was, *էի. եղայ*	we were, *էինք. եղանք*
thou wast, *էիր. եղար*	you were, *էիք. եղաք*
he was; *էր. եղաւ*	they were. *էին. եղան*

TO HAVE, *ՈՒՆԵՆԱԼ*

Ներկայ Ժամանակ. բայց Սահմանական Կատարեալի
(Յարակատարի) *Նշան*

Եզակի	*Յոգնակի*
I have, *ունիմ*	we have, *ունինք*
thou hast, *ունիս*	you have, *ունիք*
he has; *ունի*	they have. *ունին*

Անկատար Ժամանակ. բայց Սահմանական Գերակատարի Նշան

Եզակի	*Յոգնակի*
I had, *ունէի*	we had, *ունէինք*
thou hadst, *ունէիր*	you had, *ունէիք*
he had; *ունէր*	they had. *ունէին*

SHALL and WILL, *ԳԻՏԻ*

Այս օժանդակներուն իւրաքանչիւրը որոշ նշանակութիւն ունի եւ իբր Ապառնիի Նշան իրարու հետ կը փոփոխուին։ (Տեսնել նաեւ Երես 46։)

Ներկայ Ժամանակ. բայց Սահմանական Առաջին-Ապառնիի Նշան

1. Զուտ Ապառնի, գործողութիւն մը կամ դիպուած մը արտայայտելու համար։ —

Եզակի	*Յոգնակի*
I shall, *ես պիտի* —	we shall, *մենք պիտի* —
thou wilt, *դուն պիտի* —	you will, *դուք պիտի* —
he will; *ինք պիտի* —	they will. *իրենք պիտի* —

2. Խոստում, հրաման կամ սպառնալիք արտայայտելու համար —

Եզակի		Յոգնակի	
I will,	ես պիտի —	we will,	մենք պիտի —
thou shalt,	դու պիտի —	you shall,	դուք պիտի —
he shall;	ինք պիտի —	they shall.	իրենք պիտի —

Անկատար ժամանակ. բայց Ցարակատարի կամ Անորոշ ժամանակի Նշաններ

1. Կը գործածուի պարտականութիւն եւ պատշաճութիւն արտայայտելու համար

(Տեսնել նաեւ Երես 58, ԾԱՆ.)

Եզակի		Յոգնակի	
I should,	պարտաւոր էի	we should,	պարտաւոր էինք
thou shouldst,	պարտաւոր էիր	you should,	պարտաւոր էիք
he should;	պարտաւոր էր	they should.	պարտաւոր էին

2. Կը գործածուի կամեցողութիւն կամ ցանկութիւն արտայայտելու համար —

Եզակի		Յոգնակի	
I would,	պիտի ուզէի	we would,	պիտի ուզէինք
thou wouldst,	պիտի ուզէիր	you would,	պիտի ուզէիք
he would;	պիտի ուզէր	they would.	պիտի ուզէին

MAY, ԿԱՐԵԼԻ Է

Ներկայ ժամանակ. եւ Նշան Կարողական Ներկայի

Եզակի		Յոգնակի	
I may,	ես կարելի է (եմ)	we may,	մենք կարելի է (ենք)
thou mayst,	դուն կարելի է (ես)	you may,	դուք կարելի է (էք)
he may;	ինք կարելի է (է)	they may.	իրենք կարելի է (են)

Անկատար ժամանակ. եւ Նշան Կարողական Անկատարի

Եզակի		Յոգնակի	
I might*,	կարելի է — էի	we might,	կարելի է — էինք
thou mightst,	կարելի է — էիր	you might,	կարելի է — էիք
he might;	կարելի է — էր	they might.	կարելի է — էին

CAN, ԿՐՆԱՅ

Ներկայ ժամանակ. եւ Նշան Կարողական Ներկայի

Եզակի		Յոգնակի	
I can,	կրնամ	we can,	կրնանք
thou canst,	կրնաս	you can,	կրնաք
he can;	կրնայ	they can.	կրնան

* Կը հնչուի (մայթ)

Անկատար ժամանակ. եւ Նշան Կարողական Անկատարի

Եզակի		*Յոքնակի*	
I could*,	*կրնայի*	we could,	*կրնայինք*
thou couldst,	*կրնայիր*	you could,	*կրնայիք*
he could;	*կրնար*	they could,	*կրնային*

MUST, **ՊԷՏՔ է**

Ներկայ ժամանակ. եւ Նշան Կարողական Ներկայի

Եզակի		*Յոքնակի*	
I must,	*ես պէտք է*	we must,	*մենք պէտք է*
thou must,	*դու պէտք է*	you must,	*դուք պէտք է*
he must;	*ինք պէտք է*	they must,	*իրենք պէտք է*

77. *Վարժութիւն*

[Վերոյգրեալ ութ օժանդակներէն ամեն մէկը առնելով հինգ անգամ զոյգ բերանացի և երկ երկու անգամ գրաւոր խոնարհելու է։]

78. *Վարժութիւն*

[Ց] [Հ]

ԱՌԱԾՆԵՐ և ԸՆՏԻՐ ԱՍԱՑՈՒԱԾՆԵՐ

"If at first you don't succeed†, try, try again."

"A man shall eat good by the fruit‡ of his mouth."— Prov. xiii. 2.

"True worth is in being, not seeming§ —
In doing each day that goes by,
Some little good – not in dreaming‖
Of great things to do by and by".- *Alice Carey.*

"A virtuous woman is a crown to her husband":— Prov. xii. 4.

---

* կը հնչուի (քուտ)։

† Suc-ceed' (սըքսի՛յտ) յաջորդել. յաջողիլ — կանոնաւոր բայ է։

‡ Fruit (ֆրուտ — մէկ վանկ) պտուղ։

§ Seem (սիյմ) թուիլ — կանոնաւոր բայ է։

‖ Dream (տրիյմ — մէկ վանկ) երազել — կանոնաւոր բայ է։ Կը նշանակէ նաեւ երազ։

ԴԱՍ ԼԲ. (LESSON XXXII.)

[illegible] — [illegible] 124–127 [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] I write. Կը գրեմ. I do [illegible] Կը գրեմ. Եւայլն։

[illegible] I write not. Չեմ գրեր. I do [illegible] Չեմ գրեր։

[illegible] Do I write? Կը գրե՞մ. [illegible]

[illegible] Write I not? Չե՞մ [illegible] Չե՞մ գրեր։

[illegible]

[illegible] Participle.

[illegible] Loved.

[illegible]

INDICATIVE MOOD. ՍԱՀՄԱՆԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ։

(Տեսնել Երես 119)

Present Tense. ՆԵՐԿԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿ։

Այս ժամանակը իր պարզ ձեւին մէջ, անհրաժեշտ ներկային կամ բայի արմատին հետ նոյնն է, բացի be բային, որոյ սահմանական ներկան կ'ըլլայ am։

1. Ներկայ ժամանակի պարզ ձեւը խոնարհուած ատեն փոփոխութիւն կը կրէ միայն եզակի 2րդ եւ 3րդ դէմքերուն մէջ. այսպէս,

Singular.			Եզակի։
1st person,	I	love,	1ին դէմք, կը սիրեմ,
2nd person,	Thou	lovest,	2րդ դէմք, կը սիրես,
3d person,	He	loves;	3րդ դէմք, կը սիրէ.
Plural.			Յոգնակի։
1st person,	We	love,	1ին դէմք, կը սիրենք,
2nd person,	You	love,	2րդ դէմք, կը սիրէք,
3d person,	They	love,	3րդ դէմք, կը սիրեն։

2. Այս ժամանակը կը խոնարհուի նաեւ բայէն առաջ դնելով do* օժանդակը. այսպէս,

Singular.		Եզակի։
1. I	do love,	1. Այո՛, կը սիրեմ,
2. Thou	dost love,	2. Այո՛, կը սիրես,
3. He	does love;	3. Այո՛, կը սիրէ.
Plural.		Յոգնակի։
1. We	do love,	1. Այո՛, կը սիրենք,
2. You	do love,	2. Այո՛, կը սիրէք,
3. They	do love;	3. Այո՛, կը սիրեն։

Imperfect Tense. ԱՆԿԱՏԱՐ ԺԱՄԱՆԱԿ։

Սոյն ժամանակը՝ իր ոչ-շարունակ ձեւին մէջ, կը ներկայացնէ եղած, լմնցած գործողութիւն մը (*Preterit* – Յունական *a'orist*, Է'յօրիստ, անցեալ). ասոր և կը համապատասխանէ Հայերէնի մէջ անցեալ հեգն Անգլիական կատարեալին. բայց կարելի է նաև Անկատար թարգմանել†։

Կը կազմուի, եթէ՝ բայը կանոնաւոր ըլլայ, *d* կամ *ed* աւելցնելով և կամ բառ նորագոյն (բայց ոչ ընդհանրացած) մէթոտի *t* աւելցնելով. (Տեսնել նաև Երես 109 ԿԱՆՈՆ Ե Ա.)։

---

* *Do* օժանդակը միասնաբար կը տարբերի իւր յատուկ գործածութեամբ։ Do երբ բայի մը կ'ընկերանայ, անոր նշանակութիւնը հաստատական կերպով ազդեցիկ (*em-phatic*, էմֆէ'թիք) ընելու կը ծառայէ. մինչ երբ ընկերանայ հարցական կերպով, բայը հարցում կը վերածէ։

† Հայերէնի Անցեալ Անկատարի հետ նշանակութիւնը կամ թարգմանութիւնը ձեւափ ընելու համար, պէտք է Անգլիերէնի մէջ Անկատարի ներգործականը շարունակ ձեւով. այսպէս, I *was reading*, կը կարդայի։

1․ *Անկատար ժամանակի պարզ ձեւը կը խոնարհուի այսպէս—*

Singular.	Եզակի։
1. I loved,	1. *Սիրեցի,*
2. Thou lovedst,	2. *Սիրեցիր,*
3. He loved;	2. *Սիրեց․*
Plural.	Յոգնակի։
1. We loved,	1. *Սիրեցինք,*
2. You loved,	2. *Սիրեցիք,*
3. They loved.	3. *Սիրեցին։*

2․ *Այս ժամանակը կը կազմուի նաեւ ներկային սկիզբը դնելով did օժանդակը․ այսպէս,*

Singular.	Եզակի։
1. I did love,	1. *Այո՛, սիրեցի,*
2. Thou didst love,	2. *Այո՛, սիրեցիր,*
3. He did love;	3. *Այո՛, սիրեց․*
Plural.	Յոգնակի։
1. We did love,	1. *Այո՛, սիրեցինք,*
2. You did love,	2. *Այո՛, սիրեցիք,*
3. They dld love.	3. *Այո՛, սիրեցին։*

Perfect Tense. ԿԱՏԱՐԵԱԼ ԺԱՄԱՆԱԿ։

Սոյն ժամանակը՝ որ Հայերէնի մէջ Յարակատարին կը համապատասխանէ, կը կազմուի բայի անցեալ ընդունելութեանը նախադասելով *have* օժանդակը․ այսպէս,

Singular.	Եզակի։
1. I have loved,	1. *Սիրած եմ,*
2. Thou hast loved,	2. *Սիրած ես,*
3. He has loved;	3. *Սիրած է․*
Plural.	Յոգնակի։
1. We have loved,	1. *Սիրած ենք,*
2. You have loved,	2. *Սիրած էք,*
3. They have loved.	3. *Սիրած են։*

Pluperfect Tense. ԳԵՐԱԿԱՏԱՐ ԺԱՄԱՆԱԿ։

Այս ժամանակը կը կազմուի բայի Անցեալ ընդունելութեանը նախադասելով *had* օժանդակը․ այսպէս,

Singular.	Եզակի։
1. I had loved,	1. *Սիրած էի,*
2. Thou hadst loved,	2. *Սիրած էիր,*
3. He had loved;	3. *Սիրած էր․*
Plural.	Յոգնակի։
1. We had loved,	1. *Սիրած էինք,*
2. You had loved,	2. *Սիրած էիք,*
3. They had loved.	3. *Սիրած էին։*

First-Future Tense. ԱՌԱՋԻՆ – ԱՊԱՌՆԻ ԺԱՄԱՆԱԿ։

Այս ժամանակը կը կազմուի բայի ներկային նախադասելով *shall* կամ *will* օժանդակը․ այսպէս,

1․ *Պարզապէս ապագային ըլլալիք գործողութիւն մը կամ դիպուած մը արտայայտելու համար։ —*

Singular.	Եզակի։
1. I shall love,	1. *Պիտի սիրեմ,*
2. Thou wilt love,	2. *Պիտի սիրես,*
3. He will love;	3. *Պիտի սիրէ․*
Plural.	Յոգնակի։
1. We shall love,	1. *Պիտի սիրենք,*
2. You will love,	2. *Պիտի սիրէք,*
3. They will love.	3. *Պիտի սիրեն։*

2․ *Խոստում, կամեցողութիւն, հրաման կամ սպառնալիք արտայայտելու համար։ —*

Singular.	Եզակի։
1. I will love,	1. *Պիտի սիրեմ,*
2. Thou shalt love,	2. *Պիտի սիրես,*
3. He shall love;	3. *Պիտի սիրէ․*
Plural.	Յոգնակի։
1. We will love,	1. *Պիտի սիրենք,*
2. You shall love,	2. *Պիտի սիրէք,*
3. They shall love.	3. *Պիտի սիրեն։*

Second-Future Tense. ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՊԱՌՆԻ ԺԱՄԱՆԱԿ։

Այս ժամանակը կը կազմուի բայի Անցեալ ընդունելութեան նախադասելով *shall have* կամ *will have* օժանդակին․ այսպէս,

Singular.	Եզակի։
1. I shall have loved,	1. *Սիրած պիտի ըլլամ,*
2. Thou wilt have loved,	2. *Սիրած պիտի ըլլաս,*
3. He will have loved;	3. *Սիրած պիտի ըլլայ․*
Plural.	Յոգնակի։
1. We shall have loved,	1. *Սիրած պիտի ըլլանք,*
2. You will have loved,	2. *Սիրած պիտի ըլլաք,*
3. They will have loved.	3. *Սիրած պիտի ըլլան։*

ԴԻՏ․ — Այս ժամանակի երկրորդ ձեւը երբեմն կը գործածուի խոստում արտայայտելու համար․ այսպէս, Singular, *Եզակի․* 1. I will have taken, *Առած պիտի ըլլամ․* 2. Thou shalt have taken, *Առած պիտի ըլլաս․* 3. He shall have taken, *Առած պիտի ըլլայ․* Plural, *Յոքնակի․* 1. We will have taken, *Առած պիտի ըլլանք․* 2. You shall have taken, *Առած պիտի ըլլաք․* 3. They shall have taken, *Առած պիտի ըլլան։*

POTENTIAL MOOD. ԿԱՐՈՂԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ։

Կարողական եղանակը (Տեսնել Երես 119) կը գործածուի առաջին չորս ժամանակներուն մէջ. բայց կարողական անկատարը յաճախակէս կատարեալ է. ժամանակը կատարեալ անորոշ ըլլալով։

PRESENT TENSE. ՆԵՐԿԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿ։

Այս ժամանակը կը շինուի բայի արմատին նախադասելով *may*, *can*, կամ *must* օժանդակին. այսպէս,

Singular.	Եզակի։
1. I may love,	1. *Կարելի է սիրեմ,*
2. Thou mayst love,	2. *Կարելի է սիրես,*
3. He may love;	3. *Կարելի է սիրէ.*
Plural.	Յոգնակի։
1. We may love,	1. *Կարելի է սիրենք,*
2. You may love,	2. *Կարելի է սիրէք,*
3. They may love.	3. *Կարելի է սիրեն։*

[Վերոյգրեալը խոնարհելու է նաև մէկ մէկ անգամ բերանացի և գրաւոր *may*ի փոխարէն նախ *can* յետոյ *must* գործածելով։]

IMPERFECT TENSE. ԱՆԿԱՏԱՐ ԺԱՄԱՆԱԿ։

Այս ժամանակը կը շինուի բայի արմատին նախադասելով *might*, *could*, *would* կամ *should* օժանդակին. այսպէս,

Singular.	Եզակի։
1. I might love,	1. *Կարելի է սիրեցի,*
2. Thou mightst love,	2. *Կարելի է սիրեցիր,*
3. He might love;	3. *Կարելի է սիրեց.*
Plural.	Յոգնակի։
1. We might love,	1. *Կարելի է սիրեցինք,*
2. You might love,	2. *Կարելի է սիրեցիք,*
3. They might love.	3. *Կարելի է սիրեցին։*

[Այս ժամանակը խոնարհելու է նաև մէկ մէկ անգամ բերանացի և գրաւոր *might* ի փոխարէն նախ *could*, յետոյ *would*, ապա *should* գործածելով։].

PERFECT TENSE. ԿԱՏԱՐԵԱԼ ԺԱՄԱՆԱԿ։

Այս ժամանակը կը շինուի բայի անցեալ ընդունելութեանը նախադասելով *may have*, *can have*, կամ *must have* օժանդակները. այսպէս,

Singular.	Եզակի։
1. I may have loved,	1. *Կարելի է սիրած (եմ) ըլլամ,*
2. Thou mayst have loved,	2. *Կարելի է սիրած (ես) ըլլաս,*
3. He may have loved;	3. *Կարելի է սիրած (է) ըլլայ.*

Plural.	Յոգնակի։
1. We may have loved,	1. Կարելի է սիրած ըլլանք,
2. You may have loved,	2. Կարելի է սիրած ըլլաք,
3. They may have loved;	3. Կարելի է սիրած ըլլան։

[Այս ժամանակը խոնարհելու է նաև մէյմէկ անգամ բերանացի և գրաւոր *may have* ի փոխարէն՝ նախ *can have.* և յետոյ *must have* գործածելով։]

PLUPERFECT TENSE. ԳԵՐԱԿԱՏԱՐ ԺԱՄԱՆԱԿ։

Այս ժամանակը կը շինուի բայի անցեալ ընդունելութեան ը նախադասելով *might have*, *could have*, *would have* կամ *should have* օժանդակները. այսպէս,

Plural.	Յոգնակի։
1. I might have loved,	1. Կարելի է սիրած ըլլայի,
2. Thou mightst have loved,	2. Կարելի է սիրած ըլլայիր,
3. He might have loved;	3. Կարելի է սիրած ըլլար.

Singular.	Եզակի։
1. We might have loved,	1. Կարելի է սիրած ըլլայինք,
2. You might have loved,	2. Կարելի է սիրած ըլլայիք,
3. They might have loved.	3. Կարելի է սիրած ըլլային։

[Այս ժամանակը խոնարհելու է նաև մէյմէկ անգամ բերանացի և գրաւոր *might have* ի փոխարէն՝ նախ *could have*, յետոյ *would have*, ապա *should have* գործածելով։]

SUBJUNCTIVE MOOD. *ՍՏՈՐԱԴԱՍԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ*։

(*Տեսնել Երես* 119.)

Այս եղանակը սովորաբար նախադասուած կ'ունենայ հետեւեալ բառերէն (շաղկապներէն) *մէկը*, *if*, *եթէ*. *that*, *թէ, որ*. *though*, (որ — հոս ըսել է մի՛կ վա՛ղ) թէև, թէպէտև. *lest* (չըլլայ), գուցէ, մի գուցէ, չ'ըլլայ թէ. *unless* (ընդհ), մինչև որ, եթէ ոչ, քանի մը. *except* (եթէ ոչ), եթէ ոչ. *բայց բանաստեղծութեանց մէջ այս բառերը դուրս կը թողուին եւ փոխարէնը բայը տէր բայէն առաջ կը դրուի. այսպէս,* "*Were I* – ըլլայի ես", *փոխանակ ըսելու* "*If I were* – եթէ ես ըլլայի" — "*Had he* – ունենար ինք" *փոխանակ ըսելու* "*If he had* – եթէ ինք ունենար։"

Խոնարհման մէջ վերջաւորութիւններն ինաւ չեն փոխուիր եւ սովորաբար ներկան կը գործածուի, դանոնք Անցեալը։

PRESENT TENSE. ՆԵՐԿԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿ։

Այս ժամանակը ընդհանրապէս կը գործածուի արտայայտելու պայման մը, որուն վրայ հաստատուած է ապագայ գործողութիւն մը։

Singular.	Եզակի։
1. If I love,	1. *Եթէ սիրեմ,*
2. If thou love,	2. *Եթէ սիրես,*
3. If he love;	3. *Եթէ սիրէ.*

Plural.	Յոգնակի։
1. If we love,	1. *Եթէ սիրենք,*
2. If you love,	2. *Եթէ սիրէք,*
3. If they love.	3. *Եթէ սիրեն.*

ԴԻՏ. — *Այս ժամանակին մէջ երբեմն* *do* *օժանդակն ալ կարելի է գործածել. այսպէս,* if I *do* love, *եթէ սիրեմ.* if he *do* prom'ise (փրա'միս) *եթէ խոստանայ։*

IMPERFECT TENSE. ԱՆԿԱՏԱՐ ԺԱՄԱՆԱԿ։

Այս ժամանակը՝ կարողական Անկատարին պէս, որուն հետ ալ յաճախ կը կապուի, խնկապէս անցեալ է, կամ անորոշ ժամանակ. որովհետեւ կարելի է ակնարկէ անցեալ, ներկայ կամ ապառնի ժամանակի մէջ. ինչպէս, if it *were* possible (փա'սիպըլ), եթէ հնար ըլլար։

Singular.	Եզակի։
1. If I loved,	1. *Եթէ սիրեցի,*
2. If thou loved,	2. *Եթէ սիրեցիր,*
3. If he loved;	3. *Եթէ սիրեց.*
Plural.	Յոգնակի։
1. If we loved,	1. *Եթէ սիրեցինք,*
2. If you loved,	2. *Եթէ սիրեցիք,*
3. If they loved.	3. *Եթէ սիրեցին։*

ԴԻՏ. — *Այս ժամանակին մէջ երբեմն* *did* *օժանդակն ալ կարելի է գործածել. այսպէս,* "Though they *did not think*, (Թհօ — [illegible] թինկ — *մտածել, խորհիլ. կարծել. համարել*) themselves wise; they were so — *Թէեւ իրենք զիրենք իմաստուն չէին համարեր. (բայց) էին այնպէս (իմաստուն)։*

IMPERATIVE MOOD. ՀՐԱՄԱՅԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ։

(*Տեսնել Երես* 119)

Առ հասարակ կը գործածուի ներկայ ժամանակի երկրորդ դէմքը միայն. այսպէս,

PRESENT TENSE. ՆԵՐԿԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿ։

Singular.	Եզակի։
2. Love [thou]. *or* Do thou love:	2. *Սիրէ՛.*
Plural.	Յոգնակի։
2. Love [ye* *or* you] or Do you love.	2. *Սիրեցէ՛ք։*

* Կը հնչուի Եէյ (մէկ վանկ.) կը նշանակէ դուք։

PARTICIPLES. *ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ։*

(*Տեսնել Երես* 108 - 109)

1. The Imperfect.	*2. The Perfect.*	*3. The Preperfect.*
Անկատար։	Կատարեալ։	Նախ քան կատարեալ։
Loving.	Loved.	Having loved.
Սիրելով։	Սիրած։	Սիրած ըլլալով։

[*Վերջադրեալ* Love, *Սիրեմ կանոնաւոր ներգործական—ամ ցողական բային խոնարհումը սկիզբէն մինչեւ վերջն ատաանող այնքան լաւ սորվելու է որ կարող ըլլայ բայը ոչ միայն սկիզբէն մինչեւ վերջը կարգով բոլորովին զոց խոնարհել, այլ եւ առաջ կամ վերջ խառն, եւ առ նուազն երկու անգամ դրատար խոնարհելու է ամբողջ բայը տետրակին մէջ, եւ ամեն մէկ անգամին խնամով բաղդատելու է դէմ մէջի օրինակին հետ եւ սխալներն ուղղագրելու է կապոյտ մատիտով կամ կարմիր մելանով։*]

79. *Վարժութիւն*

[*Հետեւեալ բայերուն առաջին երկուքը բերանացի՝ վերջին երեքը՝ դրատար խոնարհելու է ամբողջովին* love *բային պէս։*]

To aid, to thank, to beg*, to cry*, to die*.

SYN-OP'SIS (սին-ա'փ-սիս, սին-օ'փ-սիս) OF THE FIRST EXAMPLE.
ԱՌԱՋԻՆ ՕՐԻՆԱԿԻ ՀԱՄԱՑՈՒՑԱԿԸ։

FIRST PERSON SINGULAR. ԵԶԱԿԻ ԱՌԱՋԻՆ ԴԷՄՔ։

IND., *Սահ.* I love *or* I do love, I loved *or* I did love, I have loved, I had loved, I shall *or* will love, I shall *or* will have loved. POT., *Կար.* I may, can, *or* must love; I might, could, would, *or* should love; I may, can, *or* must have loved; I might, could, would, *or* should have loved. SUBJ. *Ստոր.* If I love, if I loved.

SECOND PERSON SINGULAR. ԵԶԱԿԻ ԵՐԿՐՈՐԴ ԴԷՄՔ։

IND., *Սահ.* Thou lovest or Thou dost love, Thou lovedst or Thou didst love, Thou hast loved, Thou hadst loved, Thou shalt or wilt love, Thou shalt or wilt have loved. POT., *Կար.* Thou mayst, canst, or must love; Thou mightst, couldst, wouldst, or shouldst love; Thou mayst, canst, or must have loved; Thou mightst, couldst, wouldst, or shouldst have loved. SUB., *Ստոր.* If Thou love, If Thou loved. IMP., *Հրամ.* Love [thou] or Do thou love.

THIRD PERSON SINGULAR. ԵԶԱԿԻ ԵՐՐՈՐԴ ԴԷՄՔ։

IND., *Սահ.* He loves or does love, He loved or did love, He has loved, He had loved, He shall or will love, He shall or will have loved. POT., *Կար.* He may, can, or must love, He might, could, would, or should love; He may, can, or must have loved; He might, could, would or should have loved. SUBJ., *Ստոր.* If he love, if he loved.

---

* *Անկանոն բայեր խոնարհած ատեն՝ միշտ ի մտի ունենալու է* 56, 57, 79–80 *րդ երեսներուն վրայ յիշուած կանոններն։*

FIRST PERSON PLURAL. ՅՈԳՆԱԿԻ ԱՌԱՋԻՆ ԴԷՄՔ։

IND., *Սահ.* We love or do love, We loved or did love, We have loved, We had loved, We shall or will love, We shall or will have loved. POT., *Կար.* We may, can, or must love; We might, could, would, or should love; We may, can, or must have loved; We might, could, would, or should have loved. SUBJ., *Ստոր.* If we love, If we loved.

SECOND PERSON PLURAL. ՅՈԳՆԱԿԻ ԵՐԿՐՈՐԴ ԴԷՄՔ։

IND., *Սահ.* You love or do love, You loved or did love, You have loved, You had loved, You shall or will love, You shall or will have loved. POT., *Կար.* You may, can, or must love; You might, could, would, or should love; You may, can, or must have loved; You might, could, would or should have loved. SUBJ., *Ստոր.* If you love, if you loved. IMP. *Հրամ.* love [ye or you,] or Do you love.

THIRD PERSON PLURAL. ՅՈԳՆԱԿԻ ԵՐՐՈՐԴ ԴԷՄՔ։

IND., *Սահ.* They love, or do love, They loved, or did love, They have loved. They had loved, They shall or will love. They shall or will have loved. POT., *Կար.* They may, can, or must love; They might, could, would, or should love; They may, can, or must hɪve loved; They might, could, would, or should have loved. SUBJ., *Ստոր.* If they love, if they loved.

Familiar form with "Thou". *«Դու»ի աւելի ծանօթ ձեւն։*

ԾԱՆ. — *Այս բայի եզակի երկրորդ դէմքի գործածութեան աւելի ծանօթ ձեւը [illegible]*

IND. Thou lov'st or dost love, Thou loved or did love, Thou hast loved, Thou had loved, Thou shall or wiil love, Thou shall or will have loved. **POT.** Thou may, can or mnst love; Thou might, could, would, or should love; Thou may, can, or must have loved. Thou might, could, would, or should have loved. **SUBJ.** If thou love, If thou loved. **IMP.** Love [thou] or Do thou love.

[illegible]

[illegible]

80. *Վարժութիւն*

[illegible]

To address *բայի եզակի առաջին դէմքը միայն։*
To aid *բայի եզակի երկրորդ դէմքը միայն։*
To allow *բայի եզակի երրորդ դէմքը միայն։*
To [illegible] *բայի յոգնակի առաջին դէմքը միայն։*
To [illegible] *բայի յոգնակի երկրորդ դէմքը միայն։*
To [illegible] *բայի յոգնակի երրորդ դէմքը միայն։*

ԴԱՍ ԼԳ․ (LESSON XXXIII.)

81. Վարժութիւն

[ը] [թհ]

ail (էյլ) hail (հէյլ) tail (թէյլ)
bloom (պլում)* broom (պրում)* gloom (կլում)*
blow (պլօ)* slow (ը)սլօ) snow (ը)սնօ)
bold (պօլտ) cold (քօլտ) hold (հօլտ)
breeze (պրիյզ)* freeze (ֆրիյզ) sneeze (ը)սնիյզ)*
change (չէյնճ) strange (ը)սթրէյնճ)* ar-range′ (ըրրէ՛յնճ)
chill (չիլ) fill (ֆիլ) kill (քիլ)
coast (քօսթ) cost (քասթ) frost (ֆռօսթ)*
cool (քուլ) fool (ֆուլ) pool (փուլ)
damp (տէմփ) lamp (լէմփ) swamp (ը)սուամփ)*
dose (տօս) close (քլօզ)* cross (քռաս)*
ear (իյր) tear (թիյր) clear (քլիյր)*
en′ter (է՛նթըր) gar′ter (կա՛րթըր) show′er (շա՛ուըր)
fate (ֆէյթ) mate (մէյթ) cli′mate (քլա՛յմէյթ)
feast (ֆիյսթ) fist (ֆիսթ) mist (միսթ)
flesh (ֆլէշ)* fresh (ֆրէշ)* thrash (թհրէշ)*
fog (ֆա՜կ) hog (հա՜կ) log (լա՜կ)
hight (հայթ) tight (թայթ) night (նայթ)
Kate (քէյթ) skate (ը)սքէյթ)* a-fraid′ (աֆրէ՛յտ)
line (լայն) pine (փայն) shine (շայն)
mud (մըտ)† mug (մըկ)† tug (թըկ)†
pain (փէյն) rain (րէյն) drain (տրէյն)*
pair (փէյր) coup′le (քը՛փլ) sev′er-al (սէ՛վըրալ)
pore (փօռ) roar (ռօր) sore (սօռ)
quit (քուիթ)* quilt (քուիլթ)* sleet (ը)սլիյթ)*
salt (սօլթ) sul′try (սը՛լթրի) drear′y (տրի՛յրի)
stork (ը)սթօռք)* storm (ը)սթօռմ)* re-form′ (րիֆօ՛ռմ)
wind (ուայնտ, ուինտ)* wing (ուինկ)* string (ը)սթրինկ)*
aft′er (է՛ֆթըր) both′er (պա՛տհըր)† char′ter (չա՛ռթըր)
eve′ning (ի՛յվնինկ) morn′ing (մօ՛ռնինկ) light′ning (լա՛յթնինկ)
hal-lo′ (հալօ՛) hal′low (հէ՛լօ) shal′low (շէ՛լօ)
in′to (ի՛նթու) un′to (ը՛նթու) Hin′du (հի՛նտու)
sa-lute′ (սալու՛թ) hal′i-but (հա՛լիպըթ) trib′ute (թրի՛պյութ)
shov′el (շը՛վլ) tow′el (թա՛ուէլ) sprin′kle (ը)սփրի՛նքլ)
un′der (ը՛նտըր) ten′der (թէ՛նտըր) thun′der (թհը՛նտըր)

ba-rom′eter (պարա՛միթըր) ther-mom′e-ter (թհըրմա՛միթըր)
Cen′ti-grade (սէ՛նթիկրէյտ) Fah′ren-heit (ֆա՛րէնհայթ)
reg′is-ter (րէ՛ճիսթըր) splen′did (ը)սփլէ՛նտիտ)
ru′mor (ռու՛մըր) Re″au-mur′ (րէյօմիւ՛ր)

---

* Հնչւում է մէկ անգամէն, մէկ վանկ։ † Հնչւում է ըեցունով

82. Վարժություն

[Թ] [Ժ]

Ail hail tail bloom broom gloom blow slow snow breeze freeze sneeze change strange arrange chill fill kill coast cost frost cool fool pool damp lamp swamp dose close ear tear clear fate mate climate feast fist mist flesh fresh fog thrash hog log hight bold Kate night skate afraid line pine shine mud mug tug pain rain drain pair couple several pore roar sore quit quilt sleet salt sultry dreary stork storm re-form wind wing string after bother charter evening morn-ing lightning hallo hallow

shallow into unto Hindu cold shower enter salute halibut tribute shovel towel sprinkle under thunder tender register splendid barometer hold thermometer Centigrade Fahrenheit Reaumur rumor garter tight.

ԴԱՍ ԼԴ. (LESSON XXXIV.)

[Ի]

ail, ցաւ, անհանգստութիւն
hail, ողջոյն. կարկուտ
tail, պոչ, քղանցք
change, մանրուք դրամ
broom, աւլելու աւել [թախիծ
gloom, տխրութիւն, մռայլ,
blow, հարուած, աղէտ
slow, կամաց, դանդաղ
sneeze, փռնչիւն
strange, օտար, անսովոր
coast, ծովեզերք
cost, գին. ծախք
fool, խենդ, խեղկատակ
pool, ջրակոյա
lamp, լամպա, ճրագ
swamp, ճախին
skate, սահամոյկ, չմուշկ
afraid, վախցած |ղիի գիծ
line, գիծ, չուան, երկաթու-

dose, դեղ ուտելու կամ խմելու չափ
close, գոց. մերձակայ
ear, ականջ, հասկ
tear, արցունք, պատռուածք
clear, պայծառ, յստակ, վճիտ
fate, բաղդ
mate, ընկեր, ջուխտ
feast, խրախճանք
fist, կռուփ, բռունց
flesh, մարմին, միս
fresh, թարմ. համբակ. կոպիտ
hog, խոզ
log, կոճղ
hight, բարձրութիւն
kite, թռուցիկ. ցին (Տճկ. փօղան)
night, գիշեր
quilt, վերմակ
salt, աղ

[illegible], մայրի (Տճկ. [illegible])
[illegible]. խայլ
[illegible]. [illegible]
[illegible], [illegible]
[illegible], [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
several, քանի մը. զանազան
[illegible] մորթի ծակ
[illegible]. [illegible]
sore, ցաւած. վէրք [ունեցող
dreary, տխրեցուցիչ երեւոյթ
into, մէջը, ներսը
unto, — ի, — ին, առ*
tender, փափուկ
salute, բարեւ, ողջոյն
halibut, ձիաղեզու (ձուկ) (Տճկ. [illegible])
tribute, հարկ, տուրք. ընծայ. գովեստ
shovel, թիակ (Տճկ. [illegible])
towel, երեսսրբիչ (Տճկ. [illegible])
stork. արագիլ
reform. բարեփոխում
wing, թեւ
string. չուան, լար. (Տճկ. [illegible]) չարք ([illegible])
after. յետոյ
bother, նեղութիւն, ձանձրոյթ
charter, նախնական արտօնագիր
evening, իրիկուն, երեկոյ
morning, առաւօտ, առաւօտ
hallo, հէյ
hallow, սուրբ, նուիրական
shallow, ծանծաղ
under, տակը. ներքեւը
register, արձանագրութիւն. ատրիճանացոյց
bold, յանդուգն
cross, խաչ. (Փոքրիկ) մինս կողմ
garter, գուլպայի կապ, ծնրակապ
tight, ձիր, պինդ, պիրկ (Տճկ [illegible]), անջրանցիկ
rumor, զրոյց, տարաձայնութիւն

Օդի վերաբերեալ բառեր՝

bright,* պայծառ, շողշողուն
breeze, զեփիւռ, բարակ հով
breezy, հովասուն
climate, կլիմայ
changeable, փոփոխական
chill, ցուրտ
chilly, ցրտագին
close, խեղդիչ
cloud, ամպ
cloudy, ամպամած
cold, պաղ, ցուրտ
cool, զով, զաղջ (Տճկ. [illegible])
misty, այնպիսի խոնաւ օդ, որ առանց անձրեւելու գետինը կը թրջէ
muggy, տաք եւ խոնաւ (օդ)
rain, անձրեւ
rainy, անձրեւոտ
shining, պայծառ, փայլուն (օդ)
shower, անդատարափ անձրեւ
sleet, ձիւնախառն կամ կարկտախառն անձրեւ
snow, ձիւն
snowy, ձիւնարեր, ձիւնապատ,

* Ծն. [illegible] [illegible] ''Unto us a son is given'' — «Մեզ է որդի մը տրուեցաւ» Isa. IX 6։

damp, խոնաւ, տամուկ
dry, չոր, ցամաք, անջրդի
dust, հողի փոշի. հող
dusty, փոշոտ
fair, գեղեցիկ. պարզ (օդ)
fog, մէգ, մշուշ, մառախուղ
foggy, միգապատ
freezing, սառուցիչ
fresh, թարմ, զով
frost, պաղ ցուրտ, եղեամ (Ուղ. ֆրօսթ). սառնամանիք
frosty, սառնաբեր
gloom, մռայլ, թախիծ
gloomy, մռայլոտ, թախծալից
hail, կարկուտ [լրիկ
hail-storm, կարկտաբեր փոթո-
lightning, կայծակ
lovely, սիրուն [(Ուղ. ջօղ)
mist, հազիւ տեսանելի անձրեւ
mud, տիղմ, ցեխ
muddy, տղմուտ, ցեխոտ

snowy, ձիւնածածան, ձիւնափայլ
splendid, փայլուն, պայծառ, շողշողուն, շքեղ
storm, մրրիկ, ալեկոծութիւն
stormy, մրրկալից, ալեկոծեալ
sultry, տօթագին, տաք եւ խոնաւ
thunder, որոտում
warm, ջերմ, տաքուկ
weather, օդի վիճակ
wet, թաց, անձրեւոտ
wind, հով, քամի
windy, հովոտ, հողմայոյզ
barometer, ծանրաչափ
thermometer, ջերմաչափ
de-gree′ (տիկրի՛յ) աստիճան (ջեր-մաչափի, երկրաչափ., դատաստ.)
Centigrade, [Cent] Հարիւրա-մասնեայ†
Fahrenheit, [Fahr.] Ֆառէնհայթ‡
Reaumur, [R.] Ռէյօմիւր‖

Kate, Կատար (կրճատուած ձեւն է Catharine. կամ Katharine կատարինէ։ Յունական բառին կը նշանակէ մաքուր։)

ԲԱՅԵՐ

to ail, ցաւցնել, նեղել
to arrange, կարգադրել
to be afraid, վախնալ
to bother, նեղացնել, ձանձրացնել
to change, փոխել, դրամ մանրել
to chill, ցրտացնել. վհատեցնել
to drain, ջուրերը քաշել
to feast, ուտել խմել*

to kill, սպանել
to pain, ցաւիլ, ցաւցնել [գտնել
to pair, զուգել, ջուխտակը
to reform, բարեփոխել
to register, արձանագրել
to roar, գոռալ
to salt, աղել
to tender, մատուցանել, (հրաժա-րական ը) տալ

---

† Եւրոպայի եւ առ հասարակ Տաճկաստանի մէջ գործածուած ջերմաչափն է, որուն սառուցիչ աստիճանը 0° է, իսկ եռուցիչ աստիճանը 100° է։

‡ Անգլիայի մէջ գործածուած ջերմաչափն է, որուն սառուցիչ աստիճանը 32° է, իսկ եռուցիչ աստիճանը 212° է։

‖ Գերմանացիներու եւ ռուսերուն Տաճկաստանի մէջ չերքեզներու գործածած ջերմաչափն է, որուն սառուցիչ աստիճանն 0° է, իսկ եռուցիչ աստիճանը 80° է։

to bloom, փթթիլ, ծաղկիլ
to blow*, փչել. շնչեցնել
to clear, օդը բացուիլ, պարզիլ. մաքրել
to close, գոցել
to coast, եզերքէն նաւարկել, ([illegible]) զառիվայր սահիլ
to cost*, արժել
to cool, զովացնել
to cross, խաչակնքել. մէկ կողմէն միւսն անցնիլ. իրար կտրել. ջնջել
to fill, լեցնել
to fool, խենդեցնել. խաբել
to freeze*, սառեցնել, պաղեցրնել
to quit*, (գործը) թողուլ
to rain, անձրեւել
to salute, բարեւել
to shine*, փայլիլ, փայլեցնել
to shovel, թիով նետել
to slow, կամացցնել
to skate, չմշկել
to sneeze, փռնգտալ
to sprinkle, սրսկել, ցանցնել
to tear*, պատռել
to hold*, բռնել
to enter, մտնել. թափանցել. մտցնել
to thrash, կասել. կամնել
to thunder, որոտալ
to wind*, փաթթել, դարձնել. (ժամացոյցը) լարել

83. Վարժութիւն

[ի] [ա] [Ա]

1. It is a fine day. — Very lovely indeed. — Really it is a splendid day. Wouldn't you like to take a walk with me? It will do you good. — We are having very pleasant weather now days, but I am afraid we are going to have a thunder storm later in the day. — Did the paper say so? — The weather-man did.

2. It seems to me it is getting colder now, but the paper says the weather will be warmer to-morrow. — Wasn't it a fine day yesterday? — Indeed it was splendid, and a good crowd was out. — How cold is it now? What does the thermometer register? — It registers sixty-two. — You mean according† to Fahrenheit, don't you? — Yes, ma'am, but according to Centigrade it must be about eighteen.

3. It is pretty warm to-day. — It is going to be real hot. — Yesterday was so cloudy and gloomy. — To-morrow may be damp, close and misty. — I wish we had some cool weather. — Possibly we may have a shower. The paper says shower in the after-noon, cool breeze in the morning.

---

* [illegible]

† Ac-cord ing (ըքքօ'ռտինկ) համաձայն, ըստ, համեմատ։

4. It is quite cold out doors. — It must be. It is so chilly here. — I saw frost last night. It seems to me we will have a severe** winter this year. — Most likely†† we will. The thermometer registered below the freezing point‡. — I wish skating had been good. I got a new pair of skates, and I would like to go to skating. Will you come along? — Thank you, I can't skate; though I wish I could. The nights are dark and dreary.

5. It is cloudy to-day. I wish it would rain; we need rain.— Yesterday was so dusty that my hat was full of dust. — This morning the weather was so sultry, but a cold wind is now blowing hard from the East§. It seems to me it will rain. I saw a flash* of lightning. Do you hear how the thunder roars? Now it begins to rain. — It is raining harder and harder. — Is it now hailing? — No, it is sleeting. The wind was succeeded by rain, and the rain by sleet, and the sleet by a heavy fall of snow? Will you shovel snow? Yes, I will; and after that we may have a game† of snow-ball, or go coasting. — The storm is over. The sky¶ is clearing up. The sun is shining again. It is going to be a fine day now. — The ice is broken, the snow is melting‖‖, the roads are muddy, bright days are coming, the trees are blooming, soon we shall have Spring.

6. "I don't see as anything ails the child". — What is her name? — Her name is Kate. — Have you got any change? — Yes, here are some dimes and cents. — Will you change your clothes? To-day is Sunday. — What is the matter with you? Are you sick? Here are some pills. You can take them, the dose is one pill at every four hours. — Speak please little louder his ears don't hear well. — You can enter in the evening art class. — We had a grand feast last night.

7. What is the height of that box? — Its height is four feet. "And Adam‖ said, This is now bone of my bones, and flesh of my flesh". — We reached London over American line. — I got pair of shoes, which are too tight for me. — Please pass the salt. — The stork has brought a nice little baby in our house. — Papa, please let me wind up your watch. — My dear boy, you may wind it up after twelve.

** Se-vere (սիվի՛յր) սաստիկ, խիստ։ ‖‖ Melt (մէլթ) հալիլ։
†† Like'ly, (լա՛յքլի) հաւանական կերպով։ ‖ Ադամ
‡ Point (փօյնթ, փօյնտ) կէտ, սուր ծայր. (ջերմաչափութեան) էական մաս։ ¶ Sky (ըսքայ — մ.կ ձայնի), երկնակամար։
§ Միացեալ Նահանգաց Արեւելեան Նահանգներուն համար, երբ հովը Արեւելքէն փչէ, ամպոտ [illegible] կ'ամ [illegible]. իսկ երբ Արեւմուտքէն՝ կը պարզի։
* Flash (ֆլաշ — մ.կ ձայնի) շող։ † Game (կէյմ) խաղ (Տե՛ս. [illegible])

8. Hallo Armen, how do you do? — I am doing well, thank you. — Please don't fool me. — This room is dark and dreary. — Left hand salute! — "How that all our fathers were under the cloud." — " And they took a stone, and put it under him, and he sat thereon." — We got a new broom. — Don't be too slow. "I was a stranger and ye took me in." — This is a nice lamp. — What will that pair of garters cost? — This is a thrashing machine.

9. Please close that door. — "And mine eye shall weep sore, and run down with tears." —See our pigeon has a new mate. — We get fresh meat every day. — This is a pine tree. — We need couple quilts for the coming winter. —Please, don't bother me this morning. — "Hallowed be thy name" — The hen has two wings. — I am going to fish some halibuts. — This is a Turkish towel. — The fox has a tail.

10. "For unto us a child is born*, unto us a son is given:" — Hold fast. — Can't you arrange that matter? — There are many swamps near here. — I am not afraid in the night time. — The frost has kllled all the fruits. — We saw a log house. — The sun is shining. — That man is a Hindu. There are several other nations in India. — We all want reforms.

84. *Վարժութիւն*

[Ժ]

1. *Կատար, եկո՛ւր պտոյտ մը ընենք (ուանտըր) շատ գեղեցիկ է դուրսը։ — Անձրեւ պիտի չգայ։ — Օդագէտին (weather-man ըսածին նայելով (ուէտըր-մէն) այսօր եւ վաղը պարզ ու զով պիտի ըլլան։ — Ծանրաչափին ինչ կը ցուցնէ (in'dicate, ինտիքէյթ — ցուցնել, նշանակել — կանոնաւոր բայ)։ — Ան ալ պարզ կը ցուցնէ։*

2. *Կը ձիւնէ՞։ — Ո՛չ, կարկուտ կը տեղայ։ — Կէս օրէն վերջ պիտի անձրեւէ։ — Վաղը տեղատարափ պիտի ըլլայ, թերթին ըսածին նայելով։*

3. *Այսօր շատ տաք է։ — Շատ հովոտ պիտի ըլլայ վաղը։ — Կը լսե՞ս ինչ սաստիկ կ'որոտայ։ — Երկինքը սկսեց պարզուիլ։ — Շատ սիրուն օր պիտի ըլլայ։*

4. *Օդը փոփոխական է։ — Օդը փոթորկալից է։ — Դուրսը ցեխոտ է։ — Գիշերը մութ ու տխրամած է։ — Ամպերն սկսան ցրուիլ։*

5. *Ձմեռը շուտով պիտի անցնի (փաս օվըր over)։ — Արեւը պիտի փայլի երկնակամարին վրայ։ — Ծառերը պիտի փթթին։ — Ինչ գեղեցիկ օդ պիտի ունենանք։ — Ո՜հ, ինչ երջանկութիւն։*

---

* Born (պօռն) ծնած։

ԴԱՍ ԼԵ· (LESSON XXXV.)

SECOND EXAMPLE. ԵՐԿՐՈՐԴ ՕՐԻՆԱԿ։

SEE, ՏԵՍՆԵՄ

Անկանոն Ներգործական Բայի Հաստատական կերպով խոնարհումը։

PRINCIPAL PARTS. ԳԼԽԱՒՈՐ ՄԱՍԵՐՆ։

Present.	*Preterit.*	*Imperfect Participle.*	*Perfect Participle.*
Ներկայ։	Անցեալ։	Անկատար ընդունելութիւն։	Անցեալ ընդ.
See.	Saw.	Seeing.	Seen.
Տեսնեմ։	*Տեսայ։*	*Տեսնելով։*	*Տեսած։*

INFINITIVE MOOD. *ԱՆԵՐԵՒՈՅԹ ԵՂԱՆԱԿ։*

PRESENT TENSE. ՆԵՐԿԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿ։

To see. *Տեսնել։*

PERFECT TENSE. ԱՆՑԵԱԼ ԺԱՄԱՆԱԿ։

To have seen. *Տեսած ըլլալ։*

INDICATIVE MOOD. *ՍԱՀՄԱՆԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ։*

PRESENT TENSE. ՆԵՐԿԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿ։

Singular.	Եզակի։
1. I see,	1. *կը տեսնեմ,*
2. Thou seest,	2. *կը տեսնես,*
3. He sees;	3. *կը տեսնէ.*
Plural.	Յոգնակի։
1. We see,	1. *կը տեսնենք,*
2. You see,	2. *կը տեսնէք,*
3. They see.	3. *կը տեսնեն։*

IMPERFECT TENSE. ԱՆԿԱՏԱՐ ԺԱՄԱՆԱԿ։

Singular.	Եզակի։
1. I saw,	1. *Տեսայ,*
2. Thou sawest,	2. *Տեսար,*
3. He saw;	3. *Տեսաւ.*
Plural.	Յոգնակի։
1. We saw,	1. *Տեսանք,*
2. You saw,	2. *Տեսաք,*
3. They saw.	3. *Տեսան։*

PERFECT TENSE. ԿԱՏԱՐԵԱԼ ԺԱՄԱՆԱԿ։

Singular.	Եզակի։
1. I have seen,	1. *Տեսած եմ,*
2. Thou hast seen,	2. *Տեսած ես,*
3. He has seen;	3. *Տեսած է.*

Plural.	Յոգնակի։
1. We have seen,	1. *Տեսած ենք,*
2. You have seen,	2. *Տեսած էք,*
3. They have seen.	3. *Տեսած են։*

PLUPERFECT TENSE.	ԳԵՐԱԿԱՏԱՐ ԺԱՄԱՆԱԿ։
Singular.	Եզակի։
1. I had seen,	1. *Տեսած էի,*
2. Thou hadst seen,	2. *Տեսած էիր,*
3 He had seen;	3. *Տեսած էր.*
Plural.	Յոգնակի։
1. We had seen,	1. *Տեսած էինք*
2. You had seen,	2. *Տեսած էիք,*
3. They had seen.	3. *Տեսած էին։*

FIRST-FUTURE TENSE.	ԱՌԱՋԻՆ – ԱՊԱՌՆԻ ԺԱՄԱՆԱԿ
Singular.	Եզակի։
1. I shall see,	1. *Պիտի տեսնեմ,*
2. Thou wilt see,	2. *Պիտի տեսնես,*
3. He will see;	3. *Պիտի տեսնէ.*
Plural.	Յոգնակի։
1. We shall see,	1. *Պիտի տեսնենք,*
2. You will see,	2. *Պիտի տեսնէք,*
3. They will see.	3. *Պիտի տեսնեն։*

SECOND-FUTURE TENSE.	ԵՐԿՐՈՐԴ – ԱՊԱՌՆԻ ԺԱՄԱՆԱԿ
Singular.	Եզակի։
1. I shall have seen,	1. *Տեսած պիտի ըլլամ,*
2. Thou wilt have seen,	2. *Տեսած պիտի ըլլաս,*
3. He will have seen;	3. *Տեսած պիտի ըլլայ.*
Plural.	Յոգնակի։
1. We shall have seen,	1. *Տեսած պիտի ըլլանք*
2. You will have seen,	2. *Տեսած պիտի ըլլաք*
3. They will have seen.	3. *Տեսած պիտի ըլլան։*

POTENTIAL MOOD.	ԿԱՐՈՂԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ։
PRESENT TENSE.	ՆԵՐԿԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿ։
Singular.	Եզակի։
1. I may see,	1. *Կարելի է տեսնեմ,*
2. Thou mayst see,	2. *Կարելի է տեսնես,*
3. He may see;	3. *Կարելի է տեսնէ.*

Plural.	Յոգնակի։
1. We may see,	1. *կարելի է տեսնենք,*
2. You may see,	2. *կարելի է տեսնէք,*
3. They may see.	3. *կարելի է տեսնեն։*

IMPERFECT TENSE. ԱՆԿԱՏԱՐ ԺԱՄԱՆԱԿ։

Singular.	Եզակի։
1. I might see,	1. *կարելի է տեսնէի,*
2. Thou mightst see,	2. *կարելի է տեսնէիր,*
3. He might see;	3. *կարելի է տեսնէր.*
Plural.	Յոգնակի։
1. We might see,	1. *կարելի է տեսնէինք,*
2. You might see,	2. *կարելի է տեսնէիք,*
3. They might see.	3. *կարելի է տեսնէին։*

PERFECT TENSE. ԿԱՏԱՐԵԱԼ ԺԱՄԱՆԱԿ։

Singular.	Եզակի։
1. I may have seen,	1. *կարելի է տեսած եմ,*
2. Thou mayst have seen,	2. *կարելի է տեսած ես,*
3. He may have seen;	3. *կարելի է տեսած է.*
Plural.	Յոգնակի։
1. We may have seen,	1. *կարելի է տեսած ենք,*
2. You may have seen,	2. *կարելի է տեսած էք,*
3. They may have seen.	3. *կարելի է տեսած են։*

PLUPERFECT TENSE. ԳԵՐԱԿԱՏԱՐ ԺԱՄԱՆԱԿ։

Singular.	Եզակի։
1. I might have seen,	1. *կարելի է տեսած էի,*
2. Thou mightst have seen,	2. *կարելի է տեսած էիր,*
3. He might have seen;	3. *կարելի է տեսած էր.*
Plural	Յոգնակի։
1. We might have seen,	1. *կարելի է տեսած էինք,*
2. You might have seen,	2. *կարելի է տեսած էիք,*
3. They might have seen.	3. *կարելի է տեսած էին։*

SUBJUNCTIVE MOOD. *ՍՏՈՐԱԳԱՍԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ։*

PRESENT TENSE. ՆԵՐԿԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿ։

Singular.	Եզակի։
1. If I see,	1. ***Եթէ** տեսնեմ,*
2. If thou see,	2. ***Եթէ** տեսնես,*
3. If he see;	3. ***Եթէ** տեսնէ.*

85. Վարժութիւն

[Հետեւեալ բայերէն առաջին երկուքը բերանացի՝ վերջին երեքը՝ գրաւոր խոնարհելու է ամբողջովին see բային պէս։

To eat, to go, to say, to take, to write.

86. Վարժութիւն

[Հետեւեալ բայերուն համացուցակներն շինելու է գրաւոր տետրակին մէջ, կարողական եղանակներուն մէջ ամէն մէկ բային գործածելով տարբեր օժանդակ մը։]

To begin, եզակի առաջին դէմքը։
To blow, եզակի երկրորդ դէմքը։
To break, եզակի երրորդ դէմքը։
To buy, յոքնակի առաջին դէմքը։
To cast, յոքնակի երկրորդ դէմքը։
To come, յոքնակի երրորդ դէմքը։
To cost, եզակի երկրորդ դէմքի աւելի սովորական ձեւը։

87. Վարժութիւն

[[illegible]] [[illegible]]

ԱՌԱԾՆԵՐ ԵՒ ԸՆՏԻՐ ԱՍԱՑՈՒԱԾՆԵՐ

"One to-day" says Franklin‡, "is worth two to-morrow's."

"There is a way which seemeth right unto a man, but the end thereof* are the ways of death†." Prov. XIV, 12.

"And whatsoever ye do, do it heartily, (սրտանց)" Cor. III. 23.

"When woman no longer care to adorn§ a home, man will no longer care to make one."

---

‡ Franklin, Ֆրանքլին (դիտ՝ պարզ առաջադրութիւնը)։

* Thereof, անոր։

† Death (տէթհ) մահ։

§ A-dorn' (ըտօ'րն) զարդարել, գեղեցկացնել. գրաւիչ ընել — կանոնաւոր բայ է։

ԴԱՍ ԼԶ· (LESSON XXXVI.)

ՔԱՂՈՒԱԾՔ (REVIEW)

[Հետեւեալ հարցումներուն գրաւոր պատասխանելու է տետրակին մէջ. յետոյ տեղերը գրքին մէջ գտնելով, անոնց հետ բաղդատելու է։]

1· Ի՞նչ է բայի մը խոնարհումը։ Քանի՞ եւ ի՞նչ ի՞նչ կերպերով կրնայ խոնարհուիլ։ Ի՞նչպէս կ'ըլլայ բայի մը պարզ ձեւը։ Ի՞նչպէս կ'ըլլայ բայի մը բաղադրեալ ձեւը։ Ո՞ր տեսակ բայերը օժանդակ բայ կը կոչուին։ Քանի՞ օժանդակ բայեր կան Անգլիերէնի մէջ, եւ անոնցմէ իւրաքանչիւրը քանի՞ ժամանակ ունի։ Ո՞ր օժանդակը իւր գործածութիւններովն կը տարբերի միւսներէն։ Ո՞ր օժանդակը փոփոխութիւն չկրէր։ Ո՞ր օժանդակները կը գործածուին կարողական եղանակ չինելու։

2· Ի՞նչպէս կամ ինչ նշաններով կրնանք ճանչնալ բայ մը Սահմանական է եւ ոչ Կարողական. Ստորադասական է եւ ոչ Հրամայական։ Ի՞նչով կը զանազանուի Սահմանական Ներկան Սահմանական Անցեալէն։ Ի՞նչ են Ցարակատարի, Գերակատարի, Առաջին-ապառնիի եւ Երկրորդ-ապառնիի նշանները։ Ի՞նչպէս պէտք է չինել Կարողական Ներկան, Կարողական Անկատարը, Կարողական Կատարեալը եւ Կարողական Գերակատարը։ Ի՞նչ փոփոխութիւն կը կրէ Ստորադասականը եւ ինչ տեսակ բառեր կը պահանջէ իրեն հետ. քանի՞ ժամանակ ունի եւ ի՞նչ տարբերութիւն ունին ժամանակներն իրարմէ. ո՞րը գործածական է։ Հրամայական եղանակի նշանն ի՞նչ է. քանի դէմք ունի։

3· Աններեւոյթ եղանակի նշանն ի՞նչ է. քանի՞ ժամանակ ունի։ Ընդունելութիւններն քանի՞ են, ինչո՞վ կըզանազանուին իրարմէ

[Գտնել և տետրակին մէջ գրելու է հետեւեալ բառերու Անգլիերէններն և յիշելու է ի՞նչ կանոնով չինուեցան։]

Երկրագործ, օտարական, կամնավար, սառուցիչ, ճախնուտ, մըռայլոտ, գիրուկ (fat), հովոտ, ծաղկած, ցրտագին, ամպամած։

88· Վարժութիւն

[Ց] [Հ]

ԱՌԱԾՆԵՐ Ւ ԸՆՏԻՐ ԱՍԱՑՈՒԱԾՆԵՐ

Do all the good you can,
In all the ways you can,
At all the times you can,
To every body you can.

The life (լայֆ) կեանք *without love is not perfect.*

ԴԱՍ ԼԷ· (LESSON XXXVII.)

THIRD EXAMPLE. ԵՐՐՈՐԴ ՕՐԻՆԱԿ։

BE, ԸԼԼԱՄ

Անկանոն Չէզոք (Հայերէն էական) բայի Համառօտական կերպով խոնարհումը։

PRINCIPAL PARTS. ԳԼԽԱՒՈՐ ՄԱՍԵՐՆ։

Present.	*Preterit.*	*Imperfect Participle.*	*Perfect Participle.*
Ներկայ։	Անցեալ։	Անկատար Ընդունելութիւն։	Անցեալ Ընդ.
Be.	Was.	Being.	Been.
Ըլլամ։	Եղայ։	Ըլլալով։	Եղած։

INFINITIVE MOOD. *ԱՆՈՐՈՇ ԵՂԱՆԱԿ։*

PRESENT TENSE. ՆԵՐԿԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿ։

To be. *Ըլլալ։*

PERFECT TENSE. ԱՆՑԵԱԼ ԺԱՄԱՆԱԿ։

To have been. *Եղած ըլլալ։*

INDICATIVE MOOD. *ՍԱՀՄԱՆԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ։*

PRESENT TENSE. ՆԵՐԿԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿ։

Singular.	Եզակի։
1. I am,*	1· (Ես) *եմ,†*
2. Thou art,	2· (Դուն) *ես,*
3. He is;	3· (Ինքն) *է·*
Plural.	Յոգնակի։
1. We are,	1· (Մենք) *ենք,*
2. You are,	2· (Դուք) *էք,*
3. They are.	3· (Իրենք) *են։*

IMPERFECT TENSE. ԱՆԿԱՏԱՐ ԺԱՄԱՆԱԿ։

Singular.	Եզակի։
1. I was,	1· *էի* կամ *եղայ,*
2. Thou wast, (*or* wert,)	2· *էիր* կամ *եղար,*
3. He was;	3· *էր* կամ *եղաւ·*
Plural	Յոգնակի։
1. We were,	1· *էինք* կամ *եղանք,*
2. You were,	2· *էիք* կամ *եղաք,*
3. They were.	3· *էին* կամ *եղան։*

---

* *Սահմանական Եղանակի այս ներկայ ժամանակը կը խոնարհուի նաև հետևեալ կերպով·* I be, *կ'ըլլամ,* Thou beest, *կ'ըլլաս,* He be, կամ He is; *կ'ըլլայ·* We be, *կ'ըլլանք,* You be, *կ'ըլլաք,* They be. *կ'ըլլան։*

† *Սահմանական Եղանակի այս Անկատար ժամանակը կը թարգմանուի նաև այսպէս· կ'ըլլայի, կ'ըլլայիր, կ'ըլլար· կ'ըլլայինք, կ'ըլլայիք, կ'ըլլային։*

PERFECT TENSE. ՆԱՏԱՐԵԱԼ ԺԱՄԱՆԱԿ։

Singular.	Եզակի։
1. I have been,	1. Եղած եմ,
2. Thou hast been,	2. Եղած ես,
3. He has been.	3. Եղած է.
Plural.	Յոգնակի։
1. We have been,	1. Եղած ենք,
2. You have been,	2. Եղած էք,
3. They have been.	3. Եղած են։

PLUPERFECT TENSE. ԳԵՐԱԿԱՏԱՐ ԺԱՄԱՆԱԿ։

Singular.	Եզակի։
1. I had been,	1. Եղած էի,
2. Thou hadst been,	2. Եղած էիր,
3. He had been,	3. Եղած էր.
Plural.	Յոգնակի։
1. We had been,	1. Եղած էինք,
2. You had been,	2. Եղած էիք,
3. They had been.	3. Եղած էին։

FIRST FUTURE TENSE. ԱՌԱՋԻՆ - ԱՊԱՌՆԻ ԺԱՄԱՆԱԿ։

Singular.	Եզակի։
1. I shall be,*	1. Պիտի ըլլամ,
2. Thou wilt be,	2. Պիտի ըլլաս,
3. He will be;	3. Պիտի ըլլայ.
Plural.	Յոգնակի։
1. We shall be,	1. Պիտի ըլլանք,
2. You will be,	2. Պիտի ըլլաք,
3. They will be.	3. Պիտի ըլլան։

SECOND FUTURE TENSE. ԵՐԿՐՈՐԴ - ԱՊԱՌՆԻ ԺԱՄԱՆԱԿ։

Singular.	Եզակի։
1. I shall have been,*	1. Եղած պիտի ըլլամ,
2. Thou wilt have been,	2. Եղած պիտի ըլլաս,
3. He will have been;	3. Եղած պիտի ըլլայ.
Plural.	Յոգնակի։
1. We shall have been,	1. Եղած պիտի ըլլանք,
2. You will have been,	2. Եղած պիտի ըլլաք,
3. They will have been,	3. Եղած պիտի ըլլան.

---

* Ի՛նչ պէտք ըլլայ այս Ապառնիի երկրորդ ձևը։ Խնդրէ մէյ մէկ անգամ [illegible] [illegible]։

POTENTIAL MOOD. ԿԱՐՈՂԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ։

PRESENT TENSE. ՆԵՐԿԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿ։

Singular.	Եզակի։
1. I may be,	1. *կարելի է ըլլամ,*
2. Thou mayst be,	2. *կարելի է ըլլաս,*
3. He may be;	3. *կարելի է ըլլայ.*
Plural.	Յոգնակի։
1. We may be,	1. *կարելի է ըլլանք,*
2. You may be,	2. *կարելի է ըլլաք,*
3. They may be.	3. *կարելի է ըլլան։*

IMPERFECT TENSE. ԱՆԿԱՏԱՐ ԺԱՄԱՆԱԿ։

Singular.	Եզակի։
1. I might be,	1. *կարելի է ըլլայի,*
2. Thou mightst be,	2. *կարելի է ըլլայիր,*
3. He might be;	3. *կարելի է ըլլար.*
Plural.	Յոգնակի։
1. We might be,	1. *կարելի է ըլլայինք,*
2. You might be,	2. *կարելի է ըլլայիք,*
3. They might be.	3. *կարելի է ըլլային։*

PERFECT TENSE. ԿԱՏԱՐԵԱԼ ԺԱՄԱՆԱԿ։

Singular.	Եզակի։
1. I may have been,	1. *կարելի է եղած եմ,*
2. Thou mayst have been,	2. *կարելի է եղած ես,*
3. He may have been;	3. *կարելի է եղած է.*
Plural.	Յոգնակի։
1. We may have been,	1. *կարելի է եղած ենք,*
2. You may have been,	2. *կարելի է եղած էք,*
3. They may have been.	3. *կարելի է եղած են։*

PLUPERFECT TENSE. ԳԵՐԱԿԱՏԱՐ ԺԱՄԱՆԱԿ։

Singular.	Եզակի։
1. I might have been,	1. *կարելի է եղած էի,*
2. Thou mightst have been,	2. *կարելի է եղած էիր,*
3. He might have been;	3. *կարելի է եղած էր.*
Plural.	Յոգնակի։
1. We might have been,	1. *կարելի է եղած էինք,*
2. You might have been,	2. *կարելի է եղած էիք,*
3. They might have been.	3. *կարելի է եղած էին։*

SUBJUNCTIVE MOOD. *ՍՏՈՐԱԴԱՍԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ*։

PRESENT TENSE. ՆԵՐԿԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿ։

Singular.	Եզակի։
1. If I be,	1· *եթէ ըլլամ*,
2. If thou be,	2· *եթէ ըլլաս*,
3. If he be;	3· *եթէ ըլլայ*·
Plural.	Յոգնակի։
1. If we be,	1· *եթէ ըլլանք*,
2. If you be,	2· *եթէ ըլլաք*,
3. If they be.	3· *եթէ ըլլան*։

IMPERFECT TENSE. ԱՆԿԱՏԱՐ ԺԱՄԱՆԱԿ։

Singular.	Եզակի։
1. If I were,*	1· *եթէ ըլլայի*,†
2. If thou were, (*or* wert,)	2· *եթէ ըլլայիր*,
3. If he were;	3· *եթէ ըլլար*·
Plural.	Յոգնակի։
1. If we were,	1· *եթէ ըլլայինք*,
2. If you were,	2· *եթէ ըլլայիք*,
3. If they were.	3· *եթէ ըլլային*։

IMPERATIVE MOOD. *ՀՐԱՄԱՅԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ*։

PRESENT TENSE. ՆԵՐԿԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿ։

Singular.	Եզակի։
2. Be [thou,] *or* Do thou be;	2· *եղի՛ր*·
Plural.	Յոգնակի։
2. Be [ye *or* you,] *or* Do you be.	2· *եղէ՛ք*։

PARTICIPLES. *ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ*։

1. The Imperfect.	*2. The Perfect.*	*3. The Prepeifect.*
Անկատար	Կատարեալ	Նախ քան կատարեալ
Being.	Been.	Having been.
Ըլլալով։	*Եղած*։	*Եղած ըլլալով*։

[Վերոյգրեալ Be, Ըլլամ Անկանոն Չէզոք բայի խոնարհումը սկիզբէն մին-չեւ վերջն ուսանողին այնչափ լաւ սորվելու է որ կարող ըլլայ բայը ոչ միայն սկիզբէն մինչեւ վերջը կարգով բոլորովին գոց խոնարհել, այլ եւ առաջ կամ վերջ խառն, եւ առ նուազն երկու անգամ գրաւոր խոնարհելու է ամբողջ բայը տետ-րակին մէջ, եւ ամէն մէկ անգամին խնամով քաղղատելու է գրքի մէջի օրինակին հետ եւ սխալներն ուղղագրելու է կարմիր մատիտով կամ կարմիր մելանով։

Շինելու է նաեւ սոյն բայի Համացուցակը մէջ մէկ անգամ բերանացի ու գրաւոր։]

---

* Շատ մը հեղինակներ If I *was* կը գործածեն։ Շատեր ալ *If* ին տեղ ***though*** կը գործածեն։

† Կրնայ թարգմանուիլ նաեւ եթէ եղայ, եթէ եղար, եթէ եղաւ. եթէ ե-ղանք, եթէ եղաք, եթէ եղան։

Այս բայի եղանակի երկրորդ դէմքի ամէն ժամանակներն և ամէն պատշաճ ձեւն կը կազմուի այսպէս,

IND., *Սահ.* Thou art, Thou was, Thou hast been, Thou had been, Thou shall *or* will be, Thou shall *or* will have been. POT., *Կար.* Thou may, can *or* must be; Thou might, could, would *or* should be; Thou may, can *or* must have been; Thou might, could, would *or* should have been. SUBJ., *Ստոր.* If thou be, If thou were. IMP., *Հրամ.* Be [thou,] *or* Do thou be.

ԾԱՆ.— To be *Օժանդակ բայը կը գործածուի սովորաբար կրաւորական բայերու խոնարհմանց մէջ։*

ԴԱՍ ԼԸ. (LESSON XXXVIII.)

89. *Վարժութիւն*

[Ը] [Թ]

ache (էյք)	bake (պէյք)	fake (ֆէյք)	lake (լէյք)	make (մէյք)
ask (ասք)	mask (մասք)	task (թասք)	last (լասթ)	past (փասթ)
bird (պըրտ)	birth (պըրթհ)	flirt (ֆլըրթ)*	shirt (շըրթ)*	skirt (ը)սքըրթ*
boat (պօթ)	moth (մօթհ)	oath (օթհ)	brute (պրուութ)*	truth թրուութհ*
brook (պրուուք)*	look (լուք)	nook (նուուք)	shook (շուուք)	wood (ուուուտ)
burn (պըրն)	churn (չըրն)	fern (ֆըրն)	spurn ըսփըրն*	turn (թըրն)
case (քէյս)	face (ֆէյս)	guess (կէս)	lace (լէյս)	place (փլէյս)*
clap (քլափ)*	flap (ֆլափ)*	nap (նափ)	slap (ը)սլափ)*	trap (թրափ)*
cord (քօրտ)	corn (քօրն)	torn (թօրն)	thorn (թհօրն)*	shorn (շօրն)
deal (տիյլ)	feel (ֆիյլ)	kneel (նիյլ)	meal (միյլ)	peel (փիյլ)
fire (ֆայր)	hire (հայր)	sire (սայր)	tire (թայր)	wire (ուայր)
line (լայն)	sign (սայն)	wine (ուայն)	pun (փըն)	run (րըն)
link (լինք)	sing (սինկ)	sink (սինք)	think (թհինք)	thought (թհօթ)
oil (օյլ)	boil (պօյլ)	roil (րօյլ)	toil (թօյլ)	spoil (ը)սփօյլ*
flow (ֆլօ)*	glow (կլօ)*	slow (ը)սլօ)*	fel'low (ֆէ'լօ)	pil'low (փի'լօ)
car'go (քար'կօ)	ech'o (է'քօ)	he'ro (հի'յրօ)	mot'to (մա'թօ)	ne'gro (նի'կրօ)

queen (քուիյն)*	queer (քուիյր)*	quick (քուիք)*	qui'et (քուա'յըթ)
wake (ուէյք)	worth (ուըրթհ)*	friend (ֆրէնտ)*	cur'rent (քը'րընթ)
lil'tle (լի'թլ)	gen'tle (ճէն'թլ)	po-lite' (փօլա'յթ)	par'don (փա'րտըն)
bread (պրէտ)*	great (կրէյթ)*	dress (տրէս)*	address' (ըտրէ'ս)
Ath'ens (ա'թհէնզ)	Ber'lin (պը'րլին)	Ain-tab' (այնթա'պ)	Sivas (սիյվա'զ)

---

* *Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ)։*

SUBJUNC
P

Singula

If I be,
If thou be,
If he be:

Plural.

If we be,
If you be,
If they be.

I

Singu

If I w
If thou w
If he w

Plura

. If we w
. If you v
. If they v

IMP.

. Be [thou

. Be [ye

I

. *The Imp.*

Անէ—ր

Being.

Ըստայով

[վերայ

though he

յանս. եթէ եղ

flirt, *պչրուհի, պչրող*
shirt, *շապիկ*
skirt, *շրջազգեստ. եզերք*
boat, *նաւակ*
moth, *ցեցցայգաթիթեռ, ուտիչ*
oath, *երդում*
brute, *անասուն*
cord, *պարան, լար. վառելափայտի չափ* (128 ֆիթերը. ոտք
corn, *Հնդկացորեն Եգիպտացորեն. ոտից կոշտ* (Տե՛ս. Նաօըէր)
thorn, *փուշ*
torn, *պատռած, խզտած*
shorn, *խուզած*
deal, *բաժին. թուղթ ճապղելը*
meal, *կերակուրի Ժօյէ՛ն*
peel, *կեղեւ* (Նարինջի, լիմոնի) *փուռի թիակ*
fire, *կրակ, հրդեհ. խանդ*
sire, *նախահայր*
tire, *անիւի շրջակապ*
wire, *մետաղաթել*
line, *գիծ. լար, շուան*
sign, *նշան*
wine, *գինի*
pun, *բառախաղ*
link, *շղթայի օղակ*
worth, *արժէք. արժանի*
friend, *բարեկամ*
current, *ընթացիկ*
little, *փոքր*
gentle, *ազնիւ, մեղմ*
gentleman, *ազնիւ* (Էրէկ) *մարդ*
gentlewoman, *ազնիւ կին*
bankbook, *դրամատետր*
banker, *սեղանաւոր*
book case, *գրադարան*
friendless, *անբարեկամ*
friendlike, *բարեկամանման*
headache, *գլխացաւ*

face, *երես, դէմք*
guess, *ենթադրութիւն*
truth, *ճշմարտութիւն*
lace, *ժանեակ* (Ժէրէ), *երիզ*
place, *տեղ*
clap, *ծափ*
trap, *ծուղակ*
flap, *քղանց*
slap, *ապտակ*
nap, *թեթեւ քուն, մրափ. սաուլի կամ գորգի խա- [պան*
oil, *իւղ*
boil, *մկնուռ* [Ուղղ. օյլ, Տե՛ս ըլ-
toil, *աշխատանք*
slow, *կամաց*
fellow, *ընկեր*
pillow, *երեսբարձ*
cargo, *նաւի բեռ*
echo, *արձագանք*
hero, *հերոս*
motto, *նշանաբան*
negro, *խափշիկ*
great, *մեծ, խոշոր*
queen, *թագուհի*
queer, *տարօրինակ*
quick, *արագ*
quiet, *հանդարտ, լռիկ*
back bone, *ողնայար. քաջութիւն*
back fire, խօթէրօ- *յառաջահրդեհ*
back house, *ետեւի տուն*
baker, *հացագործ* [նութ
bakery, *փուռ, հացագործի խա-*
corn bread, *Եգիպտացորենէ հաց*
corn cake, *Հնդկացորենէ քաքար*
corn meal, *Եգիպտացորենէ ճաշ*
fire works, *հրախաղութիւնք*
fish cake, *ձկնաքաքար*
fisherman, *ձկնորս*
fish-hook, *ձկան կեռ* (Տե՛ս. ըինկէօ)
fish-net, *ուռկան*

headdress, գլխազարդք
mothproof, ցեցի անթափանցիկ
clothes-line, լուացքի չուան
polite, քաղաքավար
pardon, ներողութիւն
thorny, փշոտ
thanksgiving, շնորհակալութիւն տալը
oatmeal, վարսակաճաշ
oil-can, իւղաման
oil-cloth, իւղշոր
pillow-case, երեսբարձի երես
toothache, ատամնացաւ
backache, մէջքի ցաւ, կռնակի [ցաւ

[Հետեւեալ բայերուն գլխաւոր ձեւերն գտնել և գրել տետրակին մէջ առ նուազն մի անգամ։]

to ask, հարցնել
to bake, [փուռին մէջ] եփել
to boil, եփ հանել, եփիլ
to burn,* այրել
to churn, խնոցի հարել
to clap, ծափահարել [տուրք ընել
to deal,* բաժնել, ճապղել, առև-
to echo, արձագանք տալ
to face, երես առ երես գալ
to feel,† զգալ, շօշափել
to fire, կրակել
to flirt, պչրել, սիրաբանել
to flow, հոսիլ, յորդել
to glow, (Ջերմութենէն) սփռել
to guess, կռահել, ենթադրել
to hire, վարձել
to kneel,* ծնրադրել, չոքիլ
to last, տեւել, դիմանալ
to line, գծել, սահմանագծել. աստառել
to link, օղակ օղակի անցնել
to look, նայիլ
to make,† ընել, շինել [մուկել
to make face, շնթել, երեսը ծռռ-
to oil, իւղել
to pardon, ներել‡
to peel, (նարինջ, խնձոր) կեղեւել
to place, զետեղել, տեղաւորել
to roil, պղտորել
to run,† վազել
to sign, ստորագրել
to sing,† երգել
to sink,† ընկղմել
to slap, ապտակել
to slow, կամացցնել
to spoil,* աւրել
to spurn, արհամարհել
to task, պարտականութիւն սահ-մանել
to think,† խորհիլ, մտածել
to tire, յոգնիլ
to toil, աշխատիլ
to trap, թակարդել
to turn, դարձնել
to undertake, ստանձնել
to wake,* արթննալ, արթնցնել
to wire, հեռագրել, [ելեկտրական] թելեր շարել

---

* Թ: կանոնաւոր և Թ: Անկանոն Բայ է. գլխաւոր ձեւերը ուսանելու է Թ: կանոնաւոր. և Թէ Անկանոն Բայերու ցանկէն։

† Անկանոն բայ է. գլխաւոր ձեւերը գտնելու է Անկանոն բայերու ցանկէն։

‡ To pardon կը նշանակէ ներել մեծ յանցանք մը կամ ոճիր մը, օրէնքի, կանոնի կամ բարոյականութեան դէմ գործուած. եւ միշտ կուգայ մեծէն դէպի պզտիկը, բարձրագոյնէն դէպի ստորնագոյնը։

91. *Վարժութիւն*

[Ֆ] [Ժ] [Ն]

1. Look at that brook, that runs so nicely! — Yes, mama, and I see the birds flying over it.— 2. D'on't you think, Armen, our baker can bake fine corncakes?— Yes, Anna, and the fish-cakes you have made taste fine. 3.— We will need some wood hereafter, and I think this wood will give a glowing fire in the Winter. — We just bought a cord of that wood yesterday. — 4. Ask that boy, why has he a mask on his face.— I think it must be Thanksgiving day. — 5. Say, young man, would you undertake such a great task? — Yes, sir, indeed I would with great pleasure.— 6. Have you seen the lake of Van?— Yes, my dear, it is in the out skirts of the city of Van.— 7. Say, did you hear the news? It is said last night Constantinople has been burned down.— That may be fake. I think the truth is part of it has been burned.— 8. When is your birthday, Armen? — My birthday is the twentieth day of August. — 9. Look at that young man, he looks as if he be a flirt.— I guess not, he is a gentleman.— 10. Do you have many moths in this room?— No, ma'am, this place is mothproof.— 11. See that farmer's wife churning. She can't hire a man to churn. They are my friends. I deal with them all the time.— 12. What is that case? Do you have to take the oath in this case?— I think you got to — 13. I got couple shirts and a new skirt.— Let me see them, will you? — If you kneel down, you can see better.— 14. I feel to go fishing to-day. We may take a boat and go to the fishing-banks.* Come along, and take with you your fishing-hooks.— I think I will.— 15. Do you think he spurned at you? Then turn away, don't look at him. Don't make face either. See your skirt is torn. 16. Where do you take your meals? — At Armen's place. I am late now, I must run.— Who did sign this?— My mama did.— 17. We got some fine laces to-day from Aintab. Would you like to see them? Here they are. See how fine they are. Now please take some fruit, and you may peel some for you, and some for me. — 18. Run now and don't be so slow— Don't spoil it.— My fellowmen, we must always toil. Our motto must be "Work on, work forever (յաւ-իտեան)", and never feel tired.— That is the echo of your cry my boy.— 19. Look at that child, who claps its little hands.—

* Ծովերուն մէջ ոչ խորունկ, բայց շատ ձուկ գտնուած տեղեր։

[illegible] — This place is [illegible] — [illegible] with [illegible] — [illegible]. Have you [illegible] —Have you been in Athens?— [illegible] It is worth to see. I saw [illegible] me up early in the morning.— [illegible] — Armenians are very polite.— [illegible] all."

[illegible] Վարժութիւն

[illegible]

[illegible] ուր տեսանք սիրուն [illegible] լիճեր եւ խաւի- [illegible] ժամերուն ու թա- [illegible] ի՞նչ է եղած ([illegible] [illegible] փլա- [illegible]) [illegible]):— [illegible] գիշեր։ — Ո՞ւր տեղ [illegible] չէր. այլ հրա- [illegible] ուր պիտի ըլլաք ([illegible] [illegible] պիտի ըլլանք ([illegible] [illegible] մը գինեպաղեր, լուացքի [illegible] ներ, չրծաղեան մը մեր Գեր- [illegible] մը (pair) կօշիկներ եւ փուռի [illegible] եւ խաշեր, երեսրարձի երեսներ [illegible] 4. Ո՞ւր կ'երթաք հիմայ — [illegible] սեղանատունը տեսնել կ'ուզեմ [illegible]) այդ կառուածի խնդրոյն համար [illegible]։— 5. Ո՞ւր պիտի ճաշենք այսօր։— [illegible] ուր կրնանք առնել քիչ մը վար- [illegible] եգիպտացորենէ հաց, թէյ եւ պտուղ- [illegible] երիտասարդը, ի՞նչ քաղաքավար է. ի՞նչ- [illegible] — Ո՛վ է ([illegible])։ — Լաւ ընկեր մ'է ([illegible] [illegible] հեռ ծանօթացա՞ծ էք ([illegible] [illegible] ին, բայց կը սիրեմ ծանօթանալ ([illegible] [illegible] ծանօթանանք ([illegible]) իրեն։— 7. Այ- [illegible] Լոնտոն, ուր պիտի գնենք նաւակ մը,

---

[illegible] խօսքը շատ քաղաքավարի ոճ մ'է որ կը- [illegible] իր բառը կրկնել տալու համար. փոխանակ [illegible] կըսայ, ի՞նչ ըսիր, կ'ըսեն ներողութիւն կը- [illegible])։

ձկան կեռեր, ուռկան մը մեր տեղի ձկնորսներուն համար (հոմըր ֆիշըրմէնըրս ֆըր փեղէ)։— Աննա թագուհին մեծ թագուհի մ՚էր (Քուին Աննա էր մը կրէյթ Քուին)։— 8. Այս տեղ ձար-խուտերով եւ փուշերով լեցուն է (Ի լեզան Յորխոտերով ե փուշեր)։— Պարտիզին եղերքները (Դէջ էջէզ օֆ դը կարտըն) վճիտ վտակ մը կը վազէ, որուն մէջ շատ ձկներ կան, զուրս կ՚արժէ տեսնել։— 9. Ձեր ներողութիւնը կը խնդրեմ (Եօ կը ենդրեմ Յեր ներողութիւն)։— Ձեր բարեկամը հոս էր եկած ձեզ տեսնելու (Եր հօս տեսնել Յեզ)․ տեսա՞ք զինքը։— Ո՛չ, տիկին, չըտեսայ․ ո՞ւր գնաց։— Կարելի է դուրս գնաց, կարծեմ պիտի դառնայ։— 10. Լսեցի՞ք, Արմէն, Ուաշինկթըն պիտի բանախօսէ այս իրիկուան ժողովին (ժողովը)․ չէ՞ք խորհիր կ՚արժէ լսել զինք։— Կարծեմ թէ կ՚արժէ զինք լսել (լսել զինք)։ Ինձ հետ կուգա՞ք (ուէր կո՞ւ հետ զէս)։ Այո։— 11. Քիչ մը երիզներ ունիմ (Եօ ունիմ քիչ մը երիզներ) հոս, կ՚ուզէ՞ք տեսնել զանոնք։— Այս ապրանքներն (goods) ցեցը կերածի պէս կ՚երեւին (Կ՚երեւին (look) պէս (like) ցեցը կերած)։— Ոչ բնաւ․ ասոնք նոր ապրանքներ են (էն նոր ապրանքներ)։— 12. Ձեր Ծննդեան տարեդարձը (օրն) ե՞րբ է (Ե՞րբ է Յեր Ծննդեան օրն)։— Յուլիս չորսին։— Կը թուի թէ ոտքի կօշտ ունիք։— Այո՛, ոտքիս մատին վրայ, եւ մկնուռ մ՚ալ բազկիս վրայ, որոնք գէշ կերպով ալ կը ցաւին (pain)։— 13. Ո՞ւր կրնամ գտնել հացագործի խանութ մը, կուզեմ գնել քիչ մը Եգիպտացորենէ քաքարներ։— Գինի մը չէ՞ք հրամմեր (Վէ՞ք ուզեր ունել քէն մը գինի)։— Բնաւ չխմելու երդում ըրած եմ (Եօ ունիմ ուխտ երդում չխմել բնաւ)։— 14. Վառելափայտ կ՚ուզէ՞ք ձմեռուան համար (Կ՚ուզէ՞ք որ ե է վառելափայտ համար ձմեռը)։— Այո, երկու շարի պէտք ունինք (Մէնք պէտք ունինք երկու շարեր (cords))— Այս փայտը փայլուն կրակ մը պիտի տայ ձեզ (պիտի տայ Յեզ մը փայլուն (glowing) կրակ) ձմեռուան մէջ։— 15. Ի՞նչ կայ այդ սնտուկին մէջ։— Կարծեմ երիզներ են, որոնք եկան Այնթապէն։— Ի՞նչ է այն այդ խորշին մէջ։— Թուղթ ցրուելու կարգը ձերն է (ան է Յեր կարգ Թուղթ ցրուել)։— Որո՞ւ կարգն է հիմա։— Ձերն է (ան է Յերն)։— 16. Ձեր երեսը փայլուն կ՚երեւայ (Կ՚երեւայ (looks) փայլուն) այսօր։— Այո, ինքզինքս երջանիկ կ՚զգամ (Կ՚զգամ ինքզինքս երջանիկ) այսօր․ մեծ աւետիս մ՚առի (Եօ լսեցի մը մեծ լուր)։ Կեղեւեցէք այս պտուղը հիմա եւ յետոյ կը խօսինք (կը խօսինք յետոյ)։— 17. Մեր տան մէջ գրադարան մը կայ (կան է մը գրադարան մէջ մեր տան), որուն մէջ շատ գրքեր կան (մէջ որը հոն կան շատ գրքեր)։— Գի-

ոփ օփրչի կարդալ զանոնք։— Կրնա՞մ տանիլ դուրս գիրք մը կարդալու։— Այո, տարէք այնքան որքան կ'ուզէք։ — 18· Եկէք հոս շուտ եւ տեսէ՛ք, ա՜ս ի՞նչ տարօրինակ բան է, տեսած չէիք որ եւ է բան ասոր պէս առաջ։ Նաւի բեռան մէջ գտայ· ի՞նչ է այս։— Հանդարտ եղէք (Եղչէ+ հանդարտ) այնքան տարօրինակ բան չկայ, ինձ կը թուի ասիկա իւղաման մըլլալու է· ահա վրան ալ ցեց մը կայ։— 19· Տես այդ թռչունը ի՞նչ լաւ կ'երգէ· թէեւ ինք ծուղակին մէջն է։— Տե՛ս, հա՛յրիկ, այդ տղան ապտակեց երեսս, ասոր ալ պէտք է ներե՞մ։— Այո, տղաս, պէտք է ներես իրեն։— Համեցէք երեսբարձ մը տալ ինձ, կ'ուզեմ գլուխիս տակը դնել։— 20· Ուաշինկթըն հերոսն էր իր օրերուն մէջ (էր հէրօն ռվ իզ տէյզ)։— Այնքան կամաց մի ըլլար։— Թող մեր նշանաբանն ըլլայ "Ինչ որ կ'արժէ ընել, կ'արժէ ընել լաւը"։

• ԴԱՍ Խ· (LESSON XL.)

ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ·—Շարունակութիւն բայերու խոնարհման։

(Տեսնել բայերու խոնարհման Գիրք Ա-ի մասին 128րդ երեսը։)

2· Compound or Progressive Form. Բաղադրեալ կամ Շարունակական Ձև։

Ներգործական և Չէզոք բայերը կարելի է նաև խոնարհել աւելցնելով բային Անկատար Ընդունելութիւնը Be *Օժանդակ բային իր բոլոր խոնարհմանց մէջ· այսպէս,* *I am writing* a letter, *նամակ մը կը գրեմ (կոր*)*— *He is sitting* there, *ինքն հոն նստած է* — *They are going* home, *տուն կ'երթան (կոր)*։

** ԾԱՆ·— Պոլսական այս կոր (Տաճկական եօրէն առնուած) մասնիկը շատ լաւ երևան կը բերէ բայերու այս ձևի ճիշդ իմաստը, բայց նկատելու է որ կորը մեր մէջ Ներկայ և Անկատար ժամանակներու մէջ միայն կը գործածուի· ու Ապառնիի և միւս ժամանակներուն մէջ անոր նշանակութիւնը տուող կերպ մը չունինք· այսպէս, I shall be writing, չի նշանակեր ճիշդ ու ճիշդ պիտի գրեմ· եւ ոչ ալ կրնանք ըսել պիտի գրեմ (կոր)· այսպիսի պարագայից տակ գիտնալու է որ Անգլիական իմաստի Հայերէն ճիշդ ու ճիշդ նշանակութիւնը կը պակսի։ Սակայն Անգլիական բառերուն իսկական թարգմանութեանը մօտ բառեր գործածելով կարելի է իսկական նշանակութիւնը գտնել, ինչպէս կը տեսնուի հետեւեալ բայի խոնարհումէն։ [Այս դրութիւնը՝ որ հեղինակի անհատական Հայերէնի վերածելու կերպն է, սոյն գրքով առաջի՛ն անգամ ըլլալով կը ներկայացուի Վերականական աշխարհին, յանձնարարելով Քերականութեանց հեղինակներու մասնաւոր ուշադրութեանը։]*

Բայերու խոնարհման այս ձևը կը ցուցնէ գործողութեան կամ եղելութեան շարունակութիւնը որոշեալ ատեն մը, և շատ մը պարագաներու տակ բային պարզ ձևէն աւելի նախամեծար կը սեպուի. այսպէս, երբ ըսենք I *write* a letter, *նամակ մը կը գրեմ, չը հասկցուիր թէ խօսքը ըսած ատենն նամակը կը գրէ թէ ոչ. բայց եթէ ըսենք I am writing* a letter, *նամակ կը գրեմ (կոր), կը հասկցուի թէ ըսած ատենը նամակը գրելու գործողութիւնն ալ կը շարունակէ։*

FOURTH EXAMPLE. *ՉՈՐՐՈՐԴ ՕՐԻՆԱԿ։*

READ, ԿԱՐԴԱՄ

Անկանոն Ներգործական Բայի Համառօտական կերպով և Բաղադրեալ Ձևով Խոնարհումը։

PRINCIPAL PARTS OF THE SIMPLE VERB.

ՊԱՐԶ ԲԱՅԻ ԳԼԽԱՒՈՐ ՄԱՍԵՐՆ։

Present.	*Preterit.*	*Imperfect Participle.*	*Perfect Participle.*
Ներկայ։	Անցեալ։	Անկատար Ընդունելութիւն։	Անցեալ Ընդ.
Read.	Read.	Reading.	Read.
Կարդամ։	*Կարդացի։*	*Կարդալով։*	*Կարդացած։*

INFINITIVE MOOD. *ԱՆԵՐԵՒՈՅԹ ԵՂԱՆԱԿ։*

PRESENT TENSE. ՆԵՐԿԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿ։

To be reading. *Կարդալու վրայ ըլլալ։*

PERFECT TENSE. ԱՆՑԵԱԼ ԺԱՄԱՆԱԿ։

To have been reading. *Կարդալու վրայ եղած ըլլալ։*

INDICATIVE MOOD. *ՍԱՀՄԱՆԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ։*

PRESENT TENSE. ՆԵՐԿԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿ։

Singular.	Եզակի։
1. I am reading,	1. *Կարդալու վրայ եմ,**
2. Thou art reading,	2. *Կարդալու վրայ ես,*
3. He is reading;	3. *Կարդալու վրայ է.*
Plural.	Յոգնակի։
1. We are reading,	1. *Կարդալու վրայ ենք,*
2. You are reading,	2. *Կարդալու վրայ էք,*
3. They are reading.	3. *Կարդալու վրայ են։*

---

* Դիտելու է որ կարդալու վրայ եմ երկու տարբեր իմաստ ունի, առաջին՝ կը նշանակէ թէ պատրաստուած եմ կարդալու բայց դեռ կարդալ սկսած չեմ. Ինչպէս, երբ ըսենք ելնելու վրայ եմ, կը նշանակէ ելնելու թէ պատրաստուած եմ, բայց դեռ ճամբայ ելած չեմ. երկրորդ՝ կը նշանակէ առաջուընէ սկսած կարդալս դեռ ևս թէ շարունակեմ։ Ասա այս վերջին իմաստովը գործածուած է այս բայի խոնարհման մէջ։

[illegible]

Եզակի:

1. Կարդալու վրայ պիտի ըլլամ.
2. Կարդալու վրայ պիտի ըլլաս.
3. Կարդալու վրայ պիտի ըլլայ.

Յոգնակի:

1. Կարդալու վրայ պիտի ըլլանք
2. Կարդալու վրայ պիտի ըլլաք.
3. Կարդալու վրայ պիտի ըլլան:

Second-Future Tense. ԵՐԿՐՈՐԴ-ԱՊԱՌՆԻ ԺԱՄԱՆԱԿ։

Singular.	Եզակի։
1. I shall have been reading,	1. Կարդալու վրայ պիտի ըլլայի,
2. Thou wilt have been reading,	2. Կարդալու վրայ պիտի ըլլայիր,
3. He will have been reading;	3. Կարդալու վրայ պիտի ըլլար.
Plural.	Յոգնակի։
1. We will have been reading,	1. Կարդալու վրայ պիտի ըլլայինք,
2. You will have been reading,	2. Կարդալու վրայ պիտի ըլլայիք,
3. They will have been reading.	3. Կարդալու վրայ պիտի ըլլային։

POTENTIAL MOOD. ԿԱՐՈՂԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ։

Present Tense. ՆԵՐԿԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿ։

Singular.	Եզակի։
1. I may be reading,	1. Կարելի է կարդալու վրայ ըլլամ,
2. Thou mayst be reading,	2. Կարելի է կարդալու վրայ ըլլաս,
3. He may be reading;	3. Կարելի է կարդալու վրայ ըլլայ.
Plural.	Յոգնակի։
1. We may be reading,	1. Կարելի է կարդալու վրայ ըլլանք,
2. You may be reading,	2. Կարելի է կարդալու վրայ ըլլաք,
3. They may be reading.	3. Կարելի է կարդալու վրայ ըլլան։

Imperfect Tense. ԱՆԿԱՏԱՐ ԺԱՄԱՆԱԿ։

Singular.	Եզակի։
1. I might be reading,	1. Կարելի է կարդալու վրայ ըլլայի,
2. Thou mightst be reading,	2. Կարելի է կարդալու վրայ ըլլայիր,
3. He might be reading;	3. Կարելի է կարդալու վրայ ըլլար.
Plural.	Յոգնակի։
1. We might be reading,	1. Կարելի է կարդալու վրայ ըլլայինք,
2. You might be reading,	2. Կարելի է կարդալու վրայ ըլլայիք,
3. They might be reading.	3. Կարելի է կարդալու վրայ ըլլային։

PERFECT TENSE. ԿԱՏԱՐԵԱԼ ԺԱՄԱՆԱԿ։

Singular.	Եզակի։
1. I may have been reading,	1. կարելի է կարդալու վրայ եղած ըլլամ,
2. Thou mayst have been reading,	2. կարելի է կարդալու վրայ եղած ըլլաս,
3. He may have been reading;	3. կարելի է կարդալու վրայ եղած ըլլայ·
Plural.	Յոգնակի։
1. We may have been reading,	1. կարելի է կարդալու վրայ եղած ըլլանք,
2. You may have been reading.	2. կարելի է կարդալու վրայ եղած ըլլաք,
3. They may have been reading.	3. կարելի է կարդալու վրայ եղած ըլլան։

PLUPERFECT TENSE. ԳԵՐԱԿԱՏԱՐ ԺԱՄԱՆԱԿ։

Singular.	Եզակի։
1. I might have been reading,	1. կարելի է կարդալու վրայ եղած ըլլայի,
2. Thou mightst have been reading,	2. կարելի է կարդալու վրայ եղած ըլլայիր,
3. He might have been reading;	3. կարելի է կարդալու վրայ եղած ըլլար·
Plural.	Յոգնակի։
1. We might have been reading,	1. կարելի է կարդալու վրայ եղած ըլլայինք,
2. You might have been reading,	2. կարելի է կարդալու վրայ եղած ըլլայիք,
3. They might have been reading.	3. կարելի է կարդալու վրայ եղած ըլլային։

SUBJUNCTIVE MOOD. ՍՏՈՐԱԳԱՍԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ։

PRESENT TENSE. ՆԵՐԿԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿ։

Singular.	Եզակի։
1. If I be reading,	1. Եթէ կարդալու վրայ ըլլամ,
2. If thou be reading,	2. Եթէ կարդալու վրայ ըլլաս,
3. If he be reading;	3. Եթէ կարդալու վրայ ըլլայ·
Plural.	Յոգնակի։
1. If we be reading,	1. Եթէ կարդալու վրայ ըլլանք,
2. If you be reading,	2. Եթէ կարդալու վրայ ըլլաք,
3. If they be reading.	3. Եթէ կարդալու վրայ ըլլան։

IMPERFECT TENSE. ԱՆԿԱՏԱՐ ԺԱՄԱՆԱԿ։

Singular.	Եզակի։
1. If I were reading,	1. Եթէ կարդալու վրայ ըլլայի,
2. If thou were reading,	2. Եթէ կարդալու վրայ ըլլայիր,
3. If he were reading;	3. Եթէ կարդալու վրայ ըլլար.
Plural.	Յոգնակի։
1. If we were reading,	1. Եթէ կարդալու վրայ ըլլայինք,
2. If you were reading,	2. Եթէ կարդալու վրայ ըլլայիք,
3. If they were reading.	3. Եթէ կարդալու վրայ ըլլային։

IMPERATIVE MOOD. ՀՐԱՄԱՅԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ։

PRESENT TENSE. ՆԵՐԿԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿ։

Singular. Եզակի։

2. Be [thou] reading, *or* Do thou be reading;

2. Կարդալու վրայ եղիր,

Plural. Յոգնակի։

2. Be [ye *or* you] reading, *or* Do you be reading.

2. Կարդալու վրայ եղէք։

PARTICIPLES. ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ։

1. The Imperfect.	*2. The Perfect.*	*3. The Preperfect.*
Անկատար	Կատարեալ	Նախ քան կատարեալ
Being reading.	——	Having been reading.
Կարդալու վրայ ըլլալով։	(չունի)	Կարդալու վրայ եղած ըլլալով։

Այս բայի եզակի երկրորդ դէմքի ամէն գործածական և ամէն պատշաճ ձեւ կը կազմուի այսպէս,

IND., *Սահ.* Thou art reading, Thou was reading, Thou hast been reading, Thou had been reading, Thou shall *or* will be reading, Thou shall *or* will have been reading. POT., *Կար.* Thou may, can, *or* must be reading; Thou might, could, would, *or* should be reading; Thou may, can, *or* must have been reading; Thou might, could, would, *or* should have been reading. SUBJ , *Ստոր.* If thou be reading, If thou were reading. IMP., *Հրամ.* Be [thou,] reading. *or* Do thou be reading.

ԴԻՏ. 1.— *Այն բայերը, որոնք իրենց պարզ ձեւին մէջ գործողութեան շարունակութիւնը զօրութեամբ կը հասկցնեն, բաղադրեալ ձեւով չեն խոնարհուիր. այսպէս մենք կ'ըսենք* I *respect* (րէ-սբէ'քթ) him, *զինքը կը յարգեմ. բայց ոչ I am respecting* him, *զինք յարգելու վրայ եմ։ Որովհետեւ այս բաղադրեալ ձեւր աւելի ընդհատուելու ու վերսկսուելու ընդունակութեան իմաստը կուտայ. մինչ մտքի կամ սրտի զուրգուրանքը կ'ենթադրուի իբր անհական. և կամ այնպիսի գործողութիւն մը որ գոյութիւն ստանալուն պէս կ'ամբողջանայ ալ։ Այս պատ-*

ճառալ to love, to hate, to desire‖, to fear, to forget,† to remember‡ և ասոնց նման ուրիշ շատ մը բառերու բաղադրեալ ձևերը անգործածելի են և գործածուած պահուն ալ լաւ Անգլիերէն չեն սեպուիր:

ԴԻՏ. 2.— Շատ մը բայեր՝ երբ այս բաղադրեալ ձևին տակ գործածուին, կրաւորական նշանակութիւն կուտան. այսպէս, the books *are now selling,* Գրքերը հիմա կը ծախուին:

93. Վարժութիւն

[Հետևեալ բայերէն առաջին երեքը բաղադրեալ ձևով բերանացի, յաջորդ երեքը նոյն ձևով գրաւոր խոնարհելու է. և վերջին երկուքի նոյն ձևով գրաւոր համառօտութիւնները շինելու է տետրակին մէջ:]

to begin	to buy	to come	to go
to bloom	to clear	to cry	to write

ԴԱՍ ԽԱ. (LESSON XLI.)

94. Վարժութիւն

[Ն]

Is'ra-el	(Իզ'րա-էլ)	Իսրայէլ**
Jo'seph	(Ճօ'զէֆ)	Յովսէփ††
a-bove'	(ապը'վ)	վեր, առաջ
age	(էյճ)	տարիք
band	(պէնտ)	գունդ, խումբ
coat	(քօթ)	վերարկու
col'our‡‡	(քը'լըր)	գոյն
co'ny§	(քօ'նի)	ճագար
earth	(ըրթհ)	երկիր, երկրագունտ
ex-ceed'ing	(էքս-ի'յտինկ)	չափէ աւելի, շատ
flesh	(ֆլէշ)*	մարմին, միս
folk	(ֆօք)	ժողովուրդ, ընտանիք
forth	(ֆօրթհ)	յառաջ. and so forth, և այլն
heart	(հարթ)	սիրտ

‖ To de-sire' (տիզա'յր) բաղձալ: † To for-get, (ֆօրկէ'թ) մոռնալ: ‡ To re-mem'ber (րի-մէ'մպըր) յիշել:

** Եբրայեցերէն է և կը նշանակէ Աստուծոյ զինուոր: Դիտէ այս բառի ուղղագրութիւնը: †† Եբրայեցերէն է և կը նշանակէ՝ յաւելուած:

‡‡ Ամերիկեան ձևով կը հեգուի color. § Տեսնել երես 53 ԿԱՆՈՆ.:

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մ:կ վանկ):

hus'band	(հըզ'պընտ)	ամուսին, էրիկ
in'ward	(ի՛նուըրտ)	դէպի ներսը,
liz'ard	(լի՛զըրտ)	մողէզ
lo'cust	(լօ՛քըսթ)	մարախ
meat	(միյթ)	կերակուր, պաշար
pal'ace	(փա՛լէյս)	պալատ
price	(փրայս)*	գին
proph'et	(փրա՛ֆէթ)	մարգարէ
rock	(րաք)	ժայռ, ապառաժ քար, վէմ
ru'by§§	(րու՛պի)	սուտակ (Տճկ. եագութ)· գոհար
safe	(սէյֆ)	ապահով· արկղամուր (քասա)
trust	(թրըսթ)*	վստահութիւն· առեւտրական շահեր կեդրոնացնող միութիւն
will	(ուիլ)*	կամք, կամեցողութիւն
to dwell§	(տուէլ)*	բնակիլ
to ex-ceed'	(էքսի՛յտ)	չափը անցնել
to find‡	(ֆայնտ)	գտնել
to hate	(հէյթ)	ատել
to hold‡	(հօլտ)	բռնել
to take hold		պինդ բռնել
to practice†	(փրաքթիս)	ի գործ դնել, ընել [րաստել
to pro-vide'	(փրօվա՛յտ)	հայթայթել, առաջուընէ պատ-
to trust	(թրըսթ)*	վստահիլ

Ս· ԳՐՔԷՆ ԱՌՆՈՒԱԾ ՀԱՏԸՆՏԻՐ ԳՐՈՒԱԾՆԵՐ

"Now Israel loved Joseph more than all his children, because he *was* the son of his old age: and he made him a coat of *many* colours." —GEN. XXXVII. 3.

"There be‖ four things which are little upon the earth. But they are exceeding wise:

The ants are a people not strong,

Yet they provide their meat in the summer;

---

* Հնչւելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ։)

§ Թէ կանոնաւոր եւ թէ Անկանոն Բայ է. գլխաւոր մասերը ստանալու է թէ կանոնաւոր եւ թէ Անկանոն Բայերու ցանկէն։

‡ Անկանոն բայ է. գլխաւոր մասերը գտնելու է Անկանոն բայերու ցանկէն։

† Կը հեգուի նաեւ practise։ §§ Տեսնել երես 53 կիւնոնը։

‖ Տեսնել երես 151 առոգանութեան ծանօթութիւնը։

The conies are but a feeble folk,
Yet make they† their houses in the rocks;
The locusts have no king,
Yet go they† forth all of them by bands;
The lizard taketh hold with her hands,
Yet is she† in kings' palaces."—PROV. XXX. 24-28.

"Who can find a virtuous woman, for her price is far above rubies?

The heart of her husband doth safely trust in her, so that he shall have no need of spoil.

She will do him good and not evil all the days of her life." —PROV. XXXI. 10-12.

"All things therefore whatsoever ye would that men should do unto you, even so do ye also unto them: for this is the law and the prophets." —MATT. VII. 12.

ԾԱՆ.— Քրիստոսի ըսած այս մէկ խօսքը իւր Վարդապետութեանց ինչպէս նաև մարդկային բոլոր բարոյական փիլիսոփայութեանց հիմը կը կազմէ, անոր համար և կոչուած է «Ոսկեղէն կանոն»։ Սոյնին բացասական ոճովը Քօնֆիւկիոս, Չինական մեծ բարոյախօսը, քարոզած է Քրիստոսէ շուրջ 600 տարի առաջ։ Սակայն դրականին և բացասականին տարբերութիւնն այս է որ բացասականը գործադրելը աւելի հեշտ է քան դրականը, որը գործադրելու համար մտքի բարձր զարգացում, զօրաւոր կամք, և մեծամեծ զոհողութիւններ ընելու յանձնառութիւն պէտք են։

"For that which I do I know not, for not what I would, that do I practise; but what I hate, that I do.

But if what I would not, that I do, I consent unto the law that it is good. So now it is no more I that do it, but sin which dwelleth (կը բնակի) in me.

† Գիտնալու է որ ասոր բայերն թէև բային վերջ դրուած, բայց հարցական չէ։

For I know that in me, that is, in my flesh, dwelleth no good thing: for to will is present with me, but to do that which is good *is* not. For the good which I would I do not: but the evil which I would not, that I practise. But if what I would not, that I do, it is no more I that do it, but sin which dwelleth in me. I find then the law, that, to me who would do good, evil is present. For I delight in the law of God after the inward man." — ROM. VII. 15-22.

"**Beloved,**† let us love one another: for love is of God; and every one that loveth is begotten* (born) of God, and knoweth God. He that loveth not knoweth not God; for God is love. Herein‡ was the love of God manifested§ in us, that God hath sent his only begotten Son into the world‖, that we might live through** him. Herein is love, not that we loved God, but that he loved us, and sent his Son *to be* the propitiation†† for our sins. Beloved, if God so loved us, we also ought to love one another. No man hath beheld‡‡ (seen) God at any time; if we love one another, God abideth§§ (dwelleth) in us, and his love is perfected in us: hereby‖‖ know we that we abide in him, and he in us, because§§§ he hath given us of his Spirit***. If a man say, I love God, and hateth his brother, he is a liar†††: for he that loveth not his brother whom he hath seen can not love God whom he hath not seen."— I. John IV. 7-13,20.

ԾԱՆ.— Նկատելու է որ վերոյգրեալ գրութեան մէջ բայերու Սահմանական Ներկայի Եզակի Երրորդ Դէմքերու էthով վերջանալը. ինչպէս he ha*th*, he love*th*, *Սուրբ Գրքին և ուրիշ բարձր բանաստեղծութեանց յատուկ ոճ մ'է։*

---

† Beloved, *սիրելիներ։* ‡ Herein, *աս բանիս մէջ։*
* Begotten (պիկ-ոթն) *ծնած, միածին* (Beget բ-ղ-տբե-լ անկ-
§ Man'ifest (մէ'նիֆէսթ) *յայտնել. երևալ։* [նան բայէն)։
‖ World (ուըրլտ, մ.կ վանկ) *աշխարհ։*
** Through (թհրու, մ.կ վանկ) *միջոցով։*
†† Pro-pi''ti-a'tion (փրօփիշիէ'յշըն) *հաշտութիւն, քաւութիւն։*
‡‡ Beheld, *տեսած.* (Behold բ-ղ-տբե-լ անկանոն բայէն)։
§§ Abide' (ըպա'յտ) *բնակիլ* (բարդ անկանոն բայ)։
‖‖ Hereby, *ասով։* §§§ Because, *որովհետև։*
*** Spir'it (սփի'րիթ) *Հոգի։* ††† Li'ar (լա'յըր) *ստախօս։*

ԴԱՍ ԽԲ. (LESSON XLII.)
ԿՐԿՆՈՒԹԻՒՆ (REVIEW)

[illegible] է [illegible] մէջ. [illegible] է։

[illegible] է. [illegible] է թէ Անկանոն. Ներ- [illegible] մասերն ի՞նչ են. չինէ [illegible]։

[illegible] գրական նշանակութիւնը [illegible] տուր անոնց մէկէն օրինակ մը։ Բառի [illegible] մէկը [illegible] ենք գործողը. [illegible] տուր անոնց մէկէն օրինակ մը։ Անգլիերէնի [illegible] Հայերէնի [illegible] մասնկան կը համապա- [illegible] անոնց մէկէն օրինակ մը։ Ի՞նչպէս կարելի է [illegible] վերածել. տուր մէյ մէկ օրինակ։

[illegible] է [illegible] վերջաւորող բառերու յոքնակին. [illegible] Ի՞նչպէս [illegible] է չ վերջաւորող բա- [illegible]. տուր երկու օրինակ։

[illegible] մը Պարզ և Բաղադրեալ Ձևերու տարբե- [illegible] ի՞նչպէս կը տարբերին իրարմէ։ [illegible] բաղադրեալ ձևով Յոքնակի երկրորդ դէմ- [illegible]։

[illegible] է Ոսկեղէն Կանոնը։

Ե. Վարժութիւն

[Ց] [Հ]

ԱՌԱԾՆԵՐ ԵՒ ԸՆՏԻՐ ԱՍԱՑՈՒԱԾՆԵՐ

"It is not how long, but how well we live."

"No one is a fool always, every one sometimes."

"When there is room in the heart, there is room in the house."

"A rich dress is not worth a straw* to one who has a poor† mind."

"Better late than never, but better never late."

A good name is better than a good face.

---

* Straw ([illegible]) յարդ, ծղօտ։

† Poor ([illegible]) աղքատ, խեղճ։

ԴԱՍ ԽԳ· (LESSON XLIII.)

ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ·—*Շարունակութիւն բայերու խոնարհման։*

3. Form of Passive Verbs. Կրաւորական բայերու ձեւ։

Անգլիերէնի մէջ, կրաւորական բայերն միշտ բաղադրեալ ձեւ ունին· և կը շինուին ներգործական-անցողական բայերէն· անոնց Անցեալ (կատարեալ) Ընդունելութիւնը աւելցնելով Be *օժանդակ բային, իր բոլոր խոնարհումներուն մէջ· այսպէս ներգործական-անցողական* love, *սիրել բայէն, կը շինուի կրաւորական* be loved, *սիրուիլ բայը։*

FIFTH EXAMPLE. *ՀԻՆԳԵՐՐՈՐԴ ՕՐԻՆԱԿ։*

Be Loved, ՍԻՐՈՒԻՄ

կանոնաւոր կրաւորական բայի հաստատական կերպով խոնարհումը։

PRINCIPAL PARTS OF THE ACTIVE VERB.
ՆԵՐԳՈՐԾԱԿԱՆ ԲԱՑԻ ԳԼԽԱՒՈՐ ՄԱՍԵՐՆ։

Present.	*Preterit.*	*Imperfect Participle.*	*Perfect Participle.*
Ներկայ։	Անցեալ։	Անկատար ընդունելութիւն։	Անցեալ ընդ.
Love.	Loved.	Loving.	Loved.
Սիրեմ։	*Սիրեցի։*	*Սիրելով։*	*Սիրած։*

INFINITIVE MOOD. *ԱՆԵՐԵՒՈՅԹ ԵՂԱՆԱԿ։*

PRESENT TENSE. ՆԵՐԿԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿ։

To be loved. *Սիրուիլ։*

PERFECT TENSE. ԱՆՑԵԱԼ ԺԱՄԱՆԱԿ։

To have been loved. *Սիրուած ըլլալ։*

INDICATIVE MOOD. *ՍԱՀՄԱՆԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ։*

PRESENT TENSE. ՆԵՐԿԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿ։

Singular.	Եզակի։
1. I am loved,	1· *կը սիրուիմ,*
2. Thou art loved,	2· *կը սիրուիս,*
3. He is loved;	3· *կը սիրուի·*
Plural.	Յոգնակի։
1. We are loved,	1· *կը սիրուինք,*
2. You are loved,	2· *կը սիրուիք,*
3. They are loved.	3· *կը սիրուին։*

IMPERFECT TENSE. ԱՆԿԱՏԱՐ ԺԱՄԱՆԱԿ։

Singular.	Եզակի։
1. I was loved,	1· *կը սիրուէի, սիրուեցայ,*
2. Thou wast loved,	2· *կը սիրուէիր, սիրուեցար,*
3. He was loved;	3· *կը սիրուէր, սիրուեցաւ·*

Plural.	Յոգնակի։
1. We were loved,	1· Կը սիրուէինք, սիրուեցանք,
2. You were loved,	2· Կը սիրուէիք, սիրուեցաք·
3. They were loved.	3· Կը սիրուէին, սիրուեցան։

PERFECT TENSE. ԿԱՏԱՐԵԱԼ ԺԱՄԱՆԱԿ։

Singular.	Եզակի։
1. I have been loved,	1· Սիրուած եմ,
2. Thou hast been loved†,	2· Սիրուած ես,
3. He has been loved;	3· Սիրուած է·
Plural.	Յոգնակի։
1. We have been loved,	1· Սիրուած ենք,
2. You have been loved,	2· Սիրուած էք,
3. They have been loved.	3· Սիրուած են։

PLUPERFECT TENSE. ԳԵՐԱԿԱՏԱՐ ԺԱՄԱՆԱԿ։

Singular.	Եզակի։
1. I had been loved,	1· Սիրուած էի,
2. Thou hadst been loved,	2· Սիրուած էիր,
3. He had been loved;	3· Սիրուած էր·
Plural.	Յոգնակի։
1. We had been loved,	1· Սիրուած էինք,
2. You had been loved,	2· Սիրուած էիք,
3. They had been loved.	3· Սիրուած էին։

FIRST-FUTURE TENSE. ԱՌԱՋԻՆ – ԱՊԱՌՆԻ ԺԱՄԱՆԱԿ։

Singular.	Եզակի։
1. I shall be loved,	1· Պիտի սիրուիմ,
2. Thou wilt be loved,	2· Պիտի սիրուիս,
3. He will be loved;	3· Պիտի սիրուի·
Plural.	Յոգնակի։
1. We shall be loved,	1· Պիտի սիրուինք,
2. You will be loved,	2· Պիտի սիրուիք,
3. They will be loved.	3· Պիտի սիրուին։

SECOND-FUTURE TENSE. ԵՐԿՐՈՐԴ – ԱՊԱՌՆԻ ԺԱՄԱՆԱԿ։

Singular.	Եզակի։
1. I shall have been loved,	1· Սիրուած պիտի ըլլամ,
2. Thou wilt have been loved†,	2· Սիրուած պիտի ըլլաս,
3. He will have been loved;	3· Սիրուած պիտի ըլլայ·

---

† Դիտելու է որ բայի մը խոնարհման մէջ երբ երկու կամ երեք օժանդակներ միասին գան, փոփոխութիւնը միշտ առաջինը կը կրէ և երկրորդ ու երրորդ օժանդակները անփոփոխ կը մնան։

Plural.	Յոգնական։
1. We shall have been loved,	1. Սիրուած պիտի ըլլանք,
2. You will have been loved,	2. Սիրուած պիտի ըլլաք,
3. They will have been loved.	3. Սիրուած պիտի ըլլան։

POTENTIAL MOOD. ԿԱՐՈՂԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ։

PRESENT TENSE. ՆԵՐԿԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿ։

Singular.	Եզական։
1. I may be loved,	1. Կարելի է սիրուիմ,
2. Thou mayst be loved,	2. Կարելի է սիրուիս,
3. He may be loved;	3. Կարելի է սիրուի.
Plural.	Յոգնական։
1. We may be loved,	1. Կարելի է սիրուինք,
2. You may be loved,	2. Կարելի է սիրուիք,
3. They may be loved.	3. Կարելի է սիրուին։

IMPERFECT TENSE. ԱՆԿԱՏԱՐ ԺԱՄԱՆԱԿ։

Singular.	Եզական։
1. I might be loved,	1. Կարելի է սիրուէի,
2. Thou mightst be loved,	2. Կարելի է սիրուէիր,
3. He might be loved;	3. Կարելի է սիրուէր.
Plural.	Յոգնական։
1. We might be loved,	1. Կարելի է սիրուէինք,
2. You might be loved,	2. Կարելի է սիրուէիք,
3. They might be loved.	3. Կարելի է սիրուէին։

PERFECT TENSE. ԿԱՏԱՐԵԱԼ ԺԱՄԱՆԱԿ։

Singular.	Եզական։
1. I may have been loved,	1. Կարելի է սիրուած ըլլամ,
2. Thou mayst have been loved,	2. Կարելի է սիրուած ըլլաս,
3. He may have been loved;	3. Կարելի է սիրուած ըլլայ.
Plural.	Յոգնական։
1. We may have been loved,	1. Կարելի է սիրուած ըլլանք,
2. You may have been loved,	2. Կարելի է սիրուած ըլլաք,
3. They may have been loved.	3. Կարելի է սիրուած ըլլան։

PLUPERFECT TENSE. ԳԵՐԱԿԱՏԱՐ ԺԱՄԱՆԱԿ։

Singular.	Եզական։
1. I might have been loved,	1. Կարելի է սիրուած ըլլայի,
2. Thou mightst have been loved,	2. Կարելի է սիրուած ըլլայիր,
3. He might have been loved;	3. Կարելի է սիրուած ըլլար.
Plural.	Յոգնական։
1. We might have been loved,	1. Կարելի է սիրուած ըլլայինք,
2. You might have been loved,	2. Կարելի է սիրուած ըլլայիք,
3. They might have been loved.	3. Կարելի է սիրուած ըլլային։

SUBJUNCTIVE MOOD. *ՍՏՈՐԱԴԱՍԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ։*

PRESENT TENSE. ՆԵՐԿԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿ։

Singular.	Եզակի։
1. If I be loved,	1. *Եթէ սիրուիմ,*
2. If thou be loved,	2. *Եթէ սիրուիս,*
3. If he be loved;	3. *Եթէ սիրուի.*
Plural.	Յոգնակի։
1. If we be loved,	1. *Եթէ սիրուինք,*
2. If you be loved,	2. *Եթէ սիրուիք,*
3. If they be loved.	3. *Եթէ սիրուին։*

IMPERFECT TENSE. ԱՆԿԱՏԱՐ ԺԱՄԱՆԱԿ։

Singular.	Եզակի։
1. If I were loved,	1. *Եթէ սիրուէի,*
2. If thou were loved,	2. *Եթէ սիրուէիր,*
3. If he were loved;	3. *Եթէ սիրուէր.*
Plural.	Յոգնակի։
1. If we were loved,	1. *Եթէ սիրուէինք,*
2. If you were loved,	2. *Եթէ սիրուէիք,*
3. If they were loved.	3. *Եթէ սիրուէին։*

IMPERATIVE MOOD. *ՀՐԱՄԱՅԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ։*

PRESENT TENSE. ՆԵՐԿԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿ։

Singular. Եզակի։

2. Be [thou] loved, *or* Do thou be loved, 2. *Սիրուէ՛.*

Plural. Յոգնակի։

2. Be [ye *or* you] loved, *or* Do you be loved. 2. *Սիրուեցէ՛ք։*

PARTICIPLES. *ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ։*

1. The Imperfect.	*2. The Perfect.*	*3. The Preperfect.*
Անկատար	Կատարեալ	Նախ քան կատարեալ
Being loved.	Loved.	Having been loved.
Սիրուելով։	*Սիրուած։*	*Սիրուած ըլլալով։*

Այս բայի եզակի երկրորդ դէմքի ամէն գործածական և ամէն պատշաճ ձևն կը կազմուի այսպէս,

IND., *Սահ.* Thou art loved, Thou was loved, Thou hast been loved, Thou had been loved, Thou shall or will be loved, Thou shall or will have been loved. POT., *Կար.* Thou may, can or must be loved; Thou might, could, would or should be loved; Thou may, can, or must have been loved; Thou might, could, would, or should have been loved. SUBJ., *Ստոր.* If thou be loved, If thou were loved. IMP., *Հրամ.* Be [thou] loved, or Do thou be loved.

[Վերտառութիւն Be loved, սիրուիլ կրաւորական բայի խոնարհումը սկիզբէն մինչև վերջն առանձնապէս այնչափ լաւ սորվելու է որ կարող ըլլայ բայը ոչ միայն սկիզբէն մինչև վերջը կարգով բոլորովին զոց խոնարհել, այլ և առաջ կամ վերջ խառն, և առ նուազն երկու անգամ գրաւոր խոնարհելու է ամբողջ բայը տետրակին մէջ, և ամէն մէկ անգամին խնամով բաղդատելու է գրքի միջի օրինակին հետ և սխալներն ուղղագրելու է կարմիր մատիտով կամ կարմիր մելանով։

Շինելու է նաև նոյն բայի Համացուցակը մէջ մէկ անգամ բերանացի ու գրաւոր։]

ԴԻՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

1. Քանի մը ներգործական–անցողական բայեր, որոնք շարժում, տեղափոխութիւն, կամ վիճակի փոփոխութիւն կը ցուցնեն, կարելի է կրաւորական ձևով խոնարհել, բայց չէզոք նշանակութիւնով. որ առեն ինկատելու ոչ թէ կրաւորական այլ չէզոք բայ կը դառնայ. ինչպէս, "She *is gone*", «Գնաց, գնացած է». "He *is risen*", «Յարեաւ»։

2. Կրաւորական բայերը կրաւորականի ձև ունեցող չէզոք բայերէն դիւրաւ կարելի է զանազանել ուշադրութիւն ընծայելով գործողութիւնը բնոյթին։ Կրաւորական բայերուն գործողութիւնը ուրիշէ մը կը կատարուի ակր բային վրայ. մինչ չէզոք բայերունը՝ ակր բային կը կատարէ՝ ինք իր վրայ։ Երկրորդ՝ կրաւորական բայ մը կրնայ ներգործականի վերածուիլ, ներգործական նշանակութիւնով. մինչ չէզոք մը չկրնար ներգործականի նշանակութիւն առնել. այսպէս, the son *is loved* by his father, որդին հօրմէն կը սիրուի օրինակին մէջ հայրն է որ ըրողը (գործողութիւն կատարողը) որդւոյն (ակր բային) վրայ. և ներգործականի վերածելով կ'ունենանք the father *loves* the son, հայրը կը սիրէ որդին. բայց he *is gone*, ինք գնաց, օրինակին մէջ երթալու գործողութիւնը ինք (ակր բային) կը կատարէ ինքնին. և ներգործական ձևի վերածելով կ'ունենանք he *goes*, կ'երթայ, որ դարձեալ չէզոք նշանակութիւն ունեցաւ և ոչ ներգործական։

3. Կրաւորական բայերէն քանի մը հատ կան, որոնց մէջ գործողութիւնը կատարողը ենթակայ անհատի իր իսկ միտքն է. այսպէս, I *am resolved* (որոշուեր) what to do. որոշած եմ ինչ ընել (գիտեմ ինչ պիտի ընեմ)։

96. Վարժութիւն

[Հետևեալ բայերէն առաջինը բերանացի խոնարհելու է. երկրորդը գրաւոր. Մնացած վեցէն ամէն մէկի մէկ գլխով համացուցակը գրաւոր շինելու է տետրակին մէջ։]

to be addressed	to be baked	to be cooked	to be dated
to be allowed	to be broken	to be crowned	to be dyed

ԴԱՍ ԽԴ. (LESSON XLIV.)

[Է] [Թ]

97. Վարժութիւն

bit (պիթ)	hit (հիթ)	beat (պիյթ)	bite (պայթ)	kite (քայթ)
cat (քէթ)	chat (չէթ)	dad (տէտ)	mad (մէտ)	sad (սէտ)
lot (լաթ)	plot (փլաթ)*	knot (նա՛թ)	pot (փա՛թ)	shot (շա՛թ)
draw (տրօ)*	know (նօ)	pshaw (շօ)	show (շօ)	throw (թհրօ)*

bunch (պընչ)	lunch (լընչ)	din'ner (տին'նըր)	sup'per (սը'փըր)
cause (քօզ)	coarse (քօրս)	course (քօրս)	horse (հօրս)
comb (քօմ)	tomb (թուում)	dome (տօմ)	wis dom (ուի'զտըմ)
hide (հայտ)	side (սայտ)	tide (թայտ)	in'side (ի'նսայտ)
hood (հուտ)	shoot (շութ)	con-sent'(քընսէ'նթ)	in-tend'(ինթէ'նտ)
hour (աուր)*	cov'er (քը'վըր)	tow'er (թա'ուըր)	own'er (օ'նըր)
rice (րայս)	vice (վայս)	en-tice' (էնթա'յս)	dis-guise'(տիսկա'յզ)
ad-vice'(էտվա'յս)	ad-vise'(էտվա'յզ)	price (փրայս)*	prize (փրայզ)*
al'most (օլ'մօսթ)	ut'most(ը'թմօսթ)	in'ner-most(ի'նըրմօսթ)	mo'ment(մօ'մընթ)
fa'vor (ֆէ'յվըր)	nev'er(նէ'վըր)	Pass'over(փա'սօվըր)	Han'o-ver(հա'նօվըր)

Anybody, anyhow, anyway, anywhere, because, childhood, drawing, dressmaker, fire-proof, forehead, funmaker, hair-dresser, mail-box, manhood, of course, ownership, show-case, side by side, tombstone, womanhood.

98. Վարժութիւն

[Թ] [Ժ]

Bit cat lot draw bunch cause comb hide hood hour rice hit advice almost favor chat plot know lunch coarse tomb side shoot cover vice advise beat

---

* Հնչուելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ։)

almost never dad knot course
pshaw dinner dome tide bite
consent tower entice supper
price innermost Passover pot
sad mad show horse wisdom
inside intend owner disguise
prize moment Hanover kite
shot throw.

ԴԱՍ ԽԵ· (LESSON XLV.)

[Դ]

bit, շաղափ, կտոր
a little bit, քչիկ մը
not a bit, երբէք
bite, խածնելը, խած
kite, թռուցիկ
cat, կատու
chat, շաղակրանք
dad, պապ, տատա
mad, կատղած, խռով
lot, վիճակ, բաղդ. հողի բաժին
plot, հողի մեծ բաժին, ծրագիր
knot, հանգոյց, նաւային մղոն
pot, պտուկ
bunch, փունջ† ողկոյզ, տրցակ
lunch, թեթեւ ճաշ
dinner, ճաշ‡
supper, ընթրիք
cause, պատճառ
coarse, կոշտ, ցանցառ
course, ընթացք, կարգ
in course, կարգաւ
horse, ձի
comb, սանտր
tomb, շիրիմ
dome, գմբէթ
wisdom, իմաստութիւն

† Դիտէ՛ առոգանութիւնը։

‡ ԾԱՆ.— Ճաշ բառով կը հասկցուի սովորաբար կէսօրուայ կերակուրը. բայց նորաձեւութեանց (fashionable) ժողովուրդին մէջ *dinner*, ճաշ բառով, կը հասկցուի յաճախ ընթրիք եւ կէսօրուայ կերակուրը կը կոչուի *lunch*, թեթեւ ճաշ։

[illegible] side, կողմ, քով
[illegible] inside, ներսի կողմը
[illegible] [illegible], մտերմութիւն
[illegible] consent, համաձայնութիւն
[illegible] [illegible]ent, վայրկեան
[illegible] favor, շնորհ
[illegible] never, բնաւ, երբէք
[illegible] almost, գրեթէ
[illegible] utmost, վերջին ծայր
[illegible] innermost, ներքնագոյն
[illegible] Passover, Պասեք
[illegible] Hanover, Հանօվըր
[illegible] Lot, Ղովտ
[illegible] because, որովհետեւ
[illegible] childhood, մանկութիւն
[illegible] drawing, գծագրութիւն
[illegible] dressmaker, կանանց զգեստ չի[նող]
[illegible] [illegible]maker, կառակ բնող
[illegible] hair dresser, սափրիչ, հերայար-դար
[illegible] of course, անտարակոյս
[illegible] show-case, ցուցարկղ
[illegible] tombstone, գերեզմանաքար

[illegible] to comb, սանտրել
[illegible] to hide†, պահել
[illegible] to intend, մտադրել
[illegible] to consent, համաձայնիլ
[illegible] to cover, ծածկել
[illegible] to favor, շնորհել, նպաստել
[illegible] to price, } գին դնել, արժեցնել,
[illegible] to prize, } գնահատել
to know‡, [illegible] to entice, հրապուրել
to show‡, [illegible] to disguise, ծպտել
to throw†, [illegible] to advise, խրատել, հրահանգել
to cause, [illegible] to shoot†, հրացանով զարնել

---

† Անկանոն բայ ու. գլխաւոր մասերը գտնելու է Անկանոն բայերու ցանկին։

‡ Թէ կանոնաւոր և թ. Անկանոն Բայ է. գլխաւոր մասերը ստանալու է թէ կանոնաւոր և թէ Անկանոն Բայերու ցանկին։

Ա. Վարժութիւն

[illegible]

1. Sister, will you let me take this bit of paper and that bit of wood. — Take, please, a little bit of it — 2. Do you know, mama, we have not taken a bite all day to-day? — You may take a bite right away [illegible], my dear. — 3. Where are you now my boy?— Here I am, papa, flying my kite.— 4. And the cat came back. Don't let the cat out of her bag. — 5. Dad "talks to his hearers as a man talks to his friends... chatting about the changes and chances* of the day." — 6. If you do that, I would think you are mad. — 7. "When he had so said he threw down the lots". — This lot is for sale. There is the owner, but we want to buy a plot with a house. 8. You can tie that into every kind of a knot.— This is a pot for cooking some meat.— 9. He shot a bird to-day.— Pshaw, that is nothing, I have shot ten of them in an hour. — 10. Look at the woman with the hood.— Pleas put that cover on the pot.— The church has a dome.— "The tower of London begun in 1078, and completed for more than thirty years." — 11. Did you take your lunch?— I am going to my dinner right now.— A supper will be served† in the church-rooms on Friday evening. — 12. What was its cause?— Can you comb your hair yourself, my little child? — 13. This is the tomb of Washington, please pass on this side, so you can see. — 14. Do you know what is inside?— No I don't.— 15. Would you consent to go to Chicago?— I would not.— 16. The Passover is always in April.— You must do your utmost to kill the vice in any place.— 17. This girl will be a dressmaker, but the other one may be a hairdresser. — 18. Please tell me where to find a mail-box. We were standing side by side.— 19. Have you been in Hanover?— What is the price of rice in now days? Look out not to break the show-case.— 20. "Happy *is* the man *that* findeth wisdom."— "Know thyself."

---

* chance (չանս) *առիթ, պատահմունք, դիպուած։*

† to serve (սըրվ) *ծառայել, սպասաւորել. հրամցնել, կերակուր բաժնել։*

[illegible]): — Այս
[illegible] չափ լայն է։—
[illegible] վճեան խեղճ փոք-
[illegible] վրայ էր)։—
[illegible] մէջ։ — 4. Այսօր
[illegible] ած էր։ — 5. Ի՞նչպէս
[illegible] անգոյցել ափկա։ —
[illegible] ընամ թղթատուփ մը
[illegible] (plot) գիծն ի՞նչ է։ —
[illegible] 8. Ի՞նչ կ'ընէք դուք
[illegible] չինող մ'եմ։ — 9. Լոնտոն
[illegible] պարտակէք ([illegible] վրայ
[illegible] Տղաս անցեալ շաբթու
[illegible] Նայէ Ներսի
[illegible] որ մանկութիւնս
[illegible] 13. Ո՞ւր կը պա-
[illegible] 14. Հաւ կա-
[illegible] Գ[illegible]ի համաձայնի՞ք
[illegible] Մայրիկ, գիս ծածկէ,
[illegible] վուն մէջ։— 17. Ցոյց
[illegible] պիտի գանէք հոն քով
[illegible] ահրր։ — Ես չեմ, քոյրս
[illegible] մարին։ — Ո՞չինչ գիտեմ։ —
[illegible] տեղ. վազեցէք, բռնէք իրեն
[illegible] ագաւորը Կոստանդնու պօլսոյ
[illegible] վրայ էր in disguise).—
[illegible]) կը ակի անթափանցիկ
[illegible]։ — 23. Կանանց
[illegible] ինքս ինծի զգեստ մը
[illegible] եստ մը ձեզ համար. որ և է
[illegible] կը սիրէ՞ք գծագրութիւն.—
[illegible] է գծագրութիւնը
[illegible] ամէն մէկն իր [illegible]։—
[illegible] Երբեմն գծագրելով,
[illegible] ելով։ — 26. Մանիր ([illegible]
[illegible] մարդը, որ իմաստու-

ԴԱՍ ԽԶ. (LESSON XLVI.)

ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.—Շարունակութիւն բայերու խոնարհման։

4. *Բայերու Բացասական Ձևով Խոնարհումը։*

(Տեսնել Երես 128։)

Բայ մը Բացասական կերպով կը խոնարհուի իրմէ կամ իր առաջին օժանդակէն վերջ ***not*** *բացասական բառը (Մակբայը) աւելցնելով. այսպէս,* I love *not*, *չեմ սիրեր.* I do *not* love, *այո՛, չեմ սիրեր.* I may *not* have loved, *կարելի է սիրած չեմ։ Բայց Աներևոյթն և Ընդունելութիւններն բացասականը իրենց սկիզբը կ'առնեն. այսպէս,* *not* to love, *չը սիրել.* *not* to have loved, *սիրած չըլլալ.* *not* loving, *չսիրելով.* *not* loved, *չը սիրած.* ***not*** **having loved.** *սիրած չըլլալով։*

LOVE, ՍԻՐԵՄ

Բայի Բացասական կերպով Խոնարհման

Եզակի Առաջին Դէմքի Համացուցակը հետևեալն է.

IND., *Սահ.* I love not, *or* I do not love; I loved not, *or* I **did not love;** I have not loved: I had not loved; I shall not, *or* **will not love;** I shall not, *or* will not, have loved. POT., *Կար.* **I may, can,** *or* must not love; I might, could, would, *or* should **not** love; I may, can, *or* must not have loved; I might, could, **would,** *or* should not have loved. SUBJ., *Ստոր.* If I love not, **If** I loved not.

[*Մնացած Եզակի և Յոգնակի Դէմքերու համացուցակներն ուսանողն ինքնին պէտք պատրաստելու է տետրակին մէջ*]։

5. *Բայերու Հարցական Ձևով Խոնարհումը։*

Բայի մը Սահմանական և Կարողական Եղանակները միայն կը խոնարհուին Հարցական կերպով, ուր բային բայէն կամ առաջին օժանդակէն վերջը դնելով. այսպէս, Love *I* ? *Կը սիրե՞մ.* Do *we* love? *Կը սիրե՞նք.* Will *you* have loved? *Սիրած պիտի ըլլա՞ք ։*

LOVE, ՍԻՐԵՄ

Բայի Հարցական կերպով Խոնարհման

Եզակի Առաջին Դէմքի Համացուցակը հետևեալն է.

IND., *Սահ.* Love I? *or* Do I love? Loved I? *or* Did I love? **Have** I loved? Had I loved? Shall I love? Shall I have loved? **POT.,** *Կար.* May, can, *or* must I love? Might, could, would, *or* **should** I love? May, can, *or* must I have loved? **Might, could, would,** *or* should I have loved?

[*Մնացած Եզակի և Յոգնակի Դէմքերու համացուցակներն ուսանողն ինքնին պէտք պատրաստելու է տետրակին մէջ*։]

6. *Բայերու Հարցական-Բացասական Ձեւով Խոնարհումը։*

Բայի մը Սահմանական և Կարողական Եղանակները միայն կը խոնարհուին Հարցական-Բացասական կերպով, ուր բային և not *բառը (Մակբայը) բայէն կամ առաջին օժանդակէն վերջը դնելով. այսպէս,* Love *we not?* *Չե՞նք սիրեր։* Do *you not* see? *Չէ՞ք տեսներ։* Must *they not* be loved? *Պէտք չէ՞ սիրուած ըլլան։*

BE LOVED, ՍԻՐՈՒԻՄ

Կրաւորական Բայի Հարցական-Բացասական կերպով Խոնարհման Յոգնակի Առաջին Դէմքի Համացուցակը հետեւեալն է.

IND., *Սահ.* Are we not loved? Were we not loved? Have we not been loved? Had we not been loved? Shall *or* will we not be loved? Shall *or* will we not have been loved? POT., *Կար.* May, can, *or* must we not be loved? Might, could, would, *or* should we not be loved? May, can, *or* must we not have been loved? Might, could, would, *or* should we not have been loved?

[Անցեալ Եղակի և Յոգնակի Դէմքերու համապատասխաններն ուսանողն ինքնին գրաւոր պատրաստելու է տետրակին մէջ։]

101. *Վարժութիւն*

[Հետեւեալ բայերու առաջինը բացասական, երկրորդը հարցական և երրորդը հարցական-բացասական կերպով մէկ մէկ անգամ բերելով, յետոյ գրաւոր խոնարհելու է տետրակին մէջ։]

To enter to feed to be given

ԴԱՍ ԽԷ. (LESSON XLVII.)

102. *Վարժութիւն*

[Ը] [Թ]

bare (պէյր)	dare (տէյր)	use (եօւզ)	ex-cuse' (էքսքիւ'օւս)
bull (պուլ)	mule (միօւլ)*	leave (լիյվ)	be-lieve' (պիլի'յվ)
blood (պլըտ)*	flood (ֆլըտ)*	impress' (իմփրէս)	op-press' (օփփրէ'ս)
coat (քօթ)	goat (կօթ)	sport (ըսփօօրթ)*	com'fort (քը'մֆօըրթ)
clean (քլին)*	twin (թուին)*	mad'den (մէ'տն)	maid'en (մէ'յտն)
grief (կրիյֆ)*	thief (թհիյֆ)*	shad'ow (շէ'տօ)	spar'row (ըսփա'րօ)
grow (կրօ)*	show (շօ)	grew (կրիւ)*	vir'tue (վը'րչօւ)
half (հաֆ)	laugh (լաֆ)	au'di-ble (օ'տիպըլ)	pos'si-ble (փա'սիպըլ)
push (փուշ)	rush (ըռշ)	an'swer (ա'նսըր)	rath'er (րա'տհըր)
soil (սոյլ)	void (վոյտ)	ram'ble (րէ'մպըլ)	scram'ble (ըսքրէ'մպըլ
instead' (ինսթէ'տ	subject' (սըպճէ'քթ	ab'sent (է'պսէնթ)	war'rant (ուօ'րէնթ)
Ar'a (ա'րա)	Ar'am (ա'րամ)	Nor'man նօ'րմըն	Will'iam (ուիլիըմ)
Ber'tha (պը'րթհա)	Co'ra (քօ'րա)	Lau'ra (լօ'րա)	A-grip'pa (ակրիփփա)
Bogh'os (պօ'ղոս)	Bed'ros (պէ'տրոս)	Guir'agos կիրակոս	Tor'os (թօ'րոս)
Flo'ra (ֆլօ'րա)	Is''a-bel'la (իզապէ'լլա)	No'ra (նօ'րա)	Stel'la (ըսթէ'լլա)
un''der-stand' (ընտըրսթէ'նտ)			

* *Հնչելու է մէկ անգամէն, մէկ վանկ։*

103. Վարժութիւն

[Բ.] [Ժ.]

Bare bull blood clean coat
grief grow half push soil dare
instead mule flood goat twin
thief show laugh rush subject
void use leave impress sport
madden shadow grew ramble
audible answer excuse believe
warrant oppress comfort Ara
maiden sparrow virtue Cora
possible rather scramble Flora
absent understand Boghos
Bertha Aram Bedros Norman
Laura Guiragos Isabella Nora
William Agrippa Toros bully
Stella bare-foot maidenhood
bloody understanding
I am having a bully time.

[Ի]

bare, մերկ, անծածկոյթ
bare-foot, բոկոտն, բոպիկ
bull, ցուլ. կոնդակ
oully, ուրախ, զուարթ
muie, ջորի
blood, արիւն
bloody, արիւնոտ
flood, հեղեղ
clean, մաքուր
tween, երկուորեակ
coat, վերարկու
goat, այծ
grief, կսկիծ, վիշտ
thief, գող
show, ցոյց
half, կէս
laugh, ծիծաղ
push, հրելը
rush, պրտու
soil, բիծ, արատ. աղբ
void, պարապ. ոչնչացած
instead, փոխանակ
subject, նիւթ. առարկայ. տէր բայի. հպատակ. ենթակայ
use, գործածութիւն
excuse, չքմեղանք, պատրուակ
leave, թոյլտուութիւն, հրաժեշտ
comfort, սփոփանք
audible, լսելի

sport, մարզական խաղ. բացօթեայ խաղեր սիրող
maiden, կոյս. կուսական
maidenhood, կուսութիւն
shadow, շուք
sparrow, ճնճղուկ
virtue, առաքինութիւն
possible, հնարաւոր
answer, պատասխան
rather, մանաւանդ, աւելի լաւ է
ramble, թափառաշրջիկ
scramble, մագլցում, կռիւ
absent, բացակայ [հացում
warrant, հրամանագիր վստա-
understanding, հասկացողութիւն
Ara, Արայ
Aram, Արամ
Bertha, Պայծառ
Cora, Կուսական
Flora, Ծաղիկ
Isabella, Զապէլ
Norman, Նորայր
William, Ուիլեամ (դաշտապան)
Laura, Դափնի
Agrippa, Ագրիպպա†
Guiragos, Կիրակոս
Toros*, Թորոս
Nora‡, Լուսիկ
Stella, Աստղիկ

to answer, պատասխանել
to believe, հաւատալ
to clean, մաքրել
to comfort, սփոփել
to dare, յանդգնիլ [թայ
to excuse, ներել§, թոյլտուութիւն ըր-
to flood, ողողել

to oppress, ճնշել
to push, հրել
to ramble, դեգերիլ
to rush, խոյանալ, նետուիլ
to scramble, ոգորիլ, կռուիլ
to show, ցուցնել [աղբել
to soil, աղտոտել, արատաւորել.

---

† Գիտէ առաքելութիւնը։
* Կրճատուածն է Յունական Theodoros Աստուածատուր անուան։
‡ Իտալականի կրճատուած ձևն է Յունարէն Eleanor, Լոյս բառին։

§ To excuse կը նշանակէ ներել այնպիսի յանցանք մը որ մէկը մեր անձնականին դէմ գործած է և կամ մեզ վշտացուցած է, և կուզենք զինքը մեղադրանքէ կամ պարսաւանքէ ազատ ընել։ Բաղդատէ to pardon երես 158։

to grow, աճիլ, մեծնալ	to sport, խաղալ, որսի երթալ
to impress, տպաւորել	to subject, ենթարկել
to laugh, ծիծաղիլ	to understand, հասկնալ
to leave, թողուլ	to use, գործածել
to madden, կատղեցնել, խենդեցնել	to warrant, վստահացնել (երաշխաւորելու չափ)

104․ Վարժութիւն

[𝔗]

"Do I say these things as a man?" —St. Paul.

"Do you think that we excuse ourselves?" — St. Paul.

"King Agrippa, believest thou the prophets?" — St. Paul.

"Understandest thou what thou readest?" — Philip.

> "Where thinkest thou he is now? Stands he, or sits he?
> Or does he walk? or is he on his horse?"—Shakespeare.

"Will I eat the flesh of bulls, or drink the blood of goats?"

> "O friend! I know not which way I must look
> For comfort, being as I am, opprest,*
> To think that now our life is only drest*
> For show."

"Look thou on that dead face, and read the price of sin."

"The only one who could throw light on the subject was half maddened with grief, and they never even asked him."

"All is possible for those who dare to die."— Scott.

"He ev'ry day from King to King can walk."— Pope.

"To pass the time of the day the man sat at the door of his house."

"The sea became† his tomb."

"We live, because we eat."

"He never will be anybody."

"He rambled through his task anyhow."

> "A way by love that waken'd lost within,
> To answer that which came."— Tennyson.

"But soiling another, Annie, will never make one'sself clean."

"Tell me no more that you do not fear God, for he who fears Virtue fears Him whose likeness Virtue is."—Kingsley.

"I also was standing by, and consenting unto his death."—
St. Paul.

---

* Հեգելու նորագոյն ձև․ փոխանակ ըսելու oppressed, dressed։
† to become բառը անկանոն բայ է․

ԴԱՍ ԽԸ· (LESSON XLVIII.)

ՔԱՂՈՒԱԾՔ (REVIEW)

[Հետևեալ հարցումներուն գրաւոր պատասխանելու է տետրակին մէջ, յետոյ տեղերը գրքին մէջ գտնելով, անոնց հետ բաղդատելու է։]

1· Ի՞նչ տարբերութիւն կայ Ներգործական և Կրաւորական բայերուն միջև։ Ինչպէս կարելի է ճանչնալ բայ մը ներգործակա՞ն է թէ կրաւորական։ Ամեն ներգործական բայ կրնա՞յ կրաւորականի վերածուիլ և փոխադարձաբար ամեն կրաւորական բայ կրնա՞յ ներգործականի վերածուիլ թէ ոչ։ Ներգործական բայ մը ի՞նչպէս Կրաւորականի կը վերածուի և կրաւորական բայ մը ի՞նչպէս ներգործականի պէտք է վերածել։ Ի՞նչպէս կարելի է Կրաւորական բայ մը չեզոքէն զանազանել· տուր մէյ մէկ օրինակ։

2· Բայի մը հաստատական և բացասական խոնարհումներու տարբերութիւնն ի՞նչ է։ Հաստատական բայ մը ի՞նչպէս բացասական չինելու է· պատասխաններն օրինակներով բացատրելու է։

3· Հարցական բայն ի՞նչ է և ո՞ւր կը գործածուի։ Հարցական բայ մը հաստատական բայէն ի՞նչով կը տարբերի· բացասական բայէն ի՞նչով կը տարբերի։ Բայի մը խոնարհման ո՞ր եղանակները միայն հարցական կրնան ըլլալ։ Հրամայական մը հարցական կարելի՞ է ընել։ Ինչո՞ւ։

4· Հարցական-Բացասական բայ մը ի՞նչով կը տարբերի հարցականէն, ի՞նչով կը տարբերի բացասականէն։ Բայի մը հարցական-բացասական ձևը ո՞ր եղանակներուն մէջ միայն գործածական է։ Ի՞նչու։

5· Ցիչողութենէն գրելու է երեք բառ a ով սկսած ըլլայ, 3 բառ b ով, 3 բառ c ով, 3 բառ d ով և այսպէս յաջորդաբար 3ական բառ մինչև z ով սկսածներն։

105. Վարժութիւն

[Ց] [Հ]

"There is not a moment without some duty.*"

"Do the duty that lies nearest you."

Help (հելփ) օգնէ *thyself, and God will help thee.*

---

* du'ty (տիւ'-թի) պարտականութիւն, պարտք։

ԴԱՍ ԽԹ (LESSON XLIX)

ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ · *Շարունակութիւն բայերու խոնարհման:*

IRREGULAR VERBS. ԱՆԿԱՆՈՆ ԲԱՅԵՐ։

(Տեսնել Երես 109 Բայերու Դասակարգութիւնը։)

Անկանոն բայերը հարկաւ տարբեր չափ են, իրաց առեալ իրենցմէ անցուածներն և բաղադրեալները։

(Տեսնել Անկանոն Բայերու Ցանկը Գրքին Վերջը։)

ԴԻՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

1.— *Անկանոն բայերուն բաղադրեալ ժամանակներն չի-նելու ատեն, ուշադրութիւն ընելու է որ հետևեալ սխալը չըլլայ. այսպէս,* I had gone *ըսելու տեղ,* I had *went*, (ուէնթ) *կամ* **I have seen** *ըսելու տեղ,* I have *sawed*, *ևայլն չը գործածուին։*

2.— *Բաղադրեալ անկանոն բայերն՝ որ բային որ բաղա-դրուած են, այն բային պէս կը խոնարհուին, օրինակի համար* ***for**get*, *մոռնամ.* *for*got, *մոռցայ.* *for*getting, *մոռնալով.* *for*got ***or for**gotten*, *մոռցած.* *mis*take, (միսթէյք) *սխալիմ.* *mis*took, *սխալեցայ.* ***mis**taking*, *սխալելով.* *mis*taken, *սխալած։*

Անկանոն բայերը գիրով սորվելու համար հետևեալները գիտնալու է.

1. *Կարգ մ'անկանոն բայերու ներկան, անցեալն ու անց-եալ ընդունելութիւնը նոյնն են. ինչպէս* cut, (քըթ) *կտրեմ.* **cut,** *կտրեցի,* cut, *կտրած.* hit, *զարնեմ.* hit, *զարկի.* hit, *զարկած։*

2. *Կարգ մ'անկանոն բայերու անցեալն ու անցեալ ընդու-նելութիւնը միայն նոյնն են. ինչպէս,* bring, *բերեմ.* brought, *բերի.* **brought**, *բերած.* say, *ըսեմ.* said, *ըսի.* said, *ըսած. են։*

3. *Կարգ մ'անկանոն բայերու ներկան և անցեալ ընդու-նելութիւնը միայն նոյնն են. ինչպէս,* come, *գամ.* came, *եկայ.* **come,** *եկած.* run, *վազեմ.* ran, *վազեցի.* run, *վազած։*

4. *Կարգ մ'անկանոն բայերու անցեալ ընդունելութիւնը* ***en*** *կը վերջանայ. ինչպէս,* fall, (ֆօլ) *իյնամ.* fall*en*, *ինկած.* **eat,** *ուտեմ.* eat*en*, *կերած։* W *վերջաւորեալները n միայն կ'առ-նեն. այսպէս,* blow, *փչել.* blow*n*, *փչած.* grow, (կրօ) *աճիմ.* **grow***n*, *աճած։*

5. *Ներկան բաղաձայնով վերջաւորող, և բաղաձայնէն ա-ռաջ* **ea** *ունեցողներուն* ea *գիրերը անցեալ ընդունելութեան մէջ առհասարակ o ի կը փոխուին. ինչպէս* tear, *պատռեմ.* torn, *պատռած.* swear, (ըուէյր) *երդնում.* sworn, *երդուած։ Աս կանոնէն քանի մը բացառութիւններ կան. ինչպէս,* read, *կար-դամ.* read, *կարդացած.* hear, *լսեմ.* heard. *լսած։*

6. *Ներկան* e *վերջաւորող,* e*էն առաջ եղող բաղաձայնէն առաջ ալ* i *գիրն ունեցողներուն* i *ն o ի կը փոխուի անցեալին մէջ. այսպէս,* drive, (տրայվ) *քշեմ, վարեմ.* drove, *քշեցի.* rise, (րայզ) *ելլեմ.* rose, *ելայ։ Աս կանոնէն ալ բացառութիւններ կան. ինչպէս,* give, *տամ.* gave, *տուի.* hide, *ծածկեմ.* hid, *ծածկեցի. ևայլն։*

Է. Ներկայի ng և nk վերջաւորութիւնները անցեալին մէջ կը փոխուին ung կամ ang եւ unk կամ ank ի. այսպէս, sing, երգել. sung *or* sang, երգեցի. sung, երգած. sink, ընկղմիլ. sunk *or* sank, ընկղմեցի. sunk, ընկղմած։ Ոմանք ալ կան որոնց անցեալը *ought* կամ *aught* կը վերջաւորի. ինչպէս, bri*ng*, (պրինկ) բերել. br*ought*. բերի, բերած. thi*nk*, խորհիլ. th*ought*, խորհեցայ. խորհած. teach (թիյչ) սորվեցնել. t*aught*, սորվեցուցի։

Ց. Ներկային մէջ ay վերջաւորութիւնը անցեալին մէջ կ'ըլլայ *aid*, երբեմն ալ *ew*. ինչպէս, say, ըսել, s*aid*, ըսի. ըսած. slay (ըսլէյ), մորթել, սպաննել. sl*ew*, մորթեցի, սպաննեցի։

There, հոն-բառը be անկանոն բային երրորդ դէմքին հետ երբ գործածուի կայ կը նշանակէ. այսպէս there is, կայ. there are, կան. there were, կային. if there is, եթէ կայ. եւայլն։ Բայց գիտելու է որ there am չըսուիր։

106. Վարժութիւն

[Գտնել հետեւեալ անկանոն բայերու Գլխաւոր Մասերը ցուցակէն և գրել տետրակին մէջ։ Շինել նաև առաջին երեք բայերու համացուցակներն, ամեն մէկին համար գործածելով մի տարբեր դէմք։]

to bind	to choose	to fall	to hold	to seek
to break	to cling	to feel	to keep	to shut
to buy	to drink	to find	to lose	to stand

ԴԱՍ Ծ. (LESSON L.)

107. Վարժութիւն

[Ը] [Թ]

bind (պայնտ) kind (քայնտ) mind (մայնտ) blind(պլայնտ*grind(կրայնտ*
black (պլէք*)flag (ֆլէկ*) frog (ֆրաակ*) rag (րէկ) tag (թէկ)
boss (պաս) loss (լաս) pose (փօզ) toss (թաս) gross (կրօս*)
bush (պուշ) gush (կըշ) hush (հըշ) mush (մըշ) flush (ֆլըշ*)
catch (քէչ) hatch (հէչ) match (մէչ) patch (փէչ) scratch ըսքրէչ*
chalk (չօք) talk (թօք) oak (օք) yoke (եօք) yolk (եօք)
count քաունթ hound հաունտ pound փաունտ sound սաունտ zounds զաունտզ
deep (տիյփ) peep (փիյփ) sip (սիփ) tip (թիփ) weep (ուիյփ*)
egg (էկ) leg (լէկ) beck (պէք) neck (նէք) peck (փէք)
faith (ֆէյթհ) fate (ֆէյթ) mate(մէյթ) trade(թրէյտ*) straight սթրէյթ*
fight (ֆայթ) flight(ֆլայթ*)guide (կայտ) pride(փրայտ*)white հուայթ*
mound (մաունտ*)mount (մաունթ*)round (րաունտ*)ground (կրաունտ*)
bas'ket (պէ'սքէթ)mar'ket(մա'րքէթ) pick'et (փի'քէթ) hatch'et (հէ'չէթ)
chick'en (չի'քին)kitch'en (քի'չին)kit'ten (քի'թըն) Brit'ain (պրի'թըն)
hal'low (հէ'լօ) yel'low (եէ'լօ) buf'fa-lo (պը'ֆըլօ) swal'low (ըսուա'լօ)

basket-ball chicken-pie colored-chalk match-box mushroom necklace necktie roommate around.

---

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ։)

108. Վարժութիւն

[Թ] [Ժ]

Bind black boss bush catch
chalk count deep faith fight
mound basket chicken hallow
egg kind flag loss gush hatch
talk hound peep leg fate frog
flight mount market kitchen
yellow mind pose hush beck
match oak pound sip mate
guide round picket kitten rag
buffalo blind toss mush patch
yoke sound tip neck around
trade pride. hatchet Britain
swallow grind tag gross flush
scratch yolk zounds straight
weep peck white mushroom
ground basketball necklace
chicken-pie necktie roommate
colored-chalk match-box.

[illegible]

mound, բլրակ

mount, [illegible]

round, կլոր

around, շուրջ

ground, հող, գետին

[illegible]

swallow, ծիծեռնակ

to beck, ձեռքով գլխով նշան ընել
to bind, կապել
to black, սեւցնել
to blind, կուրցնել
to catch, ետեւէն վազելով բռնել
to count, համրել, թուել
to fight, կռփամարտել
to flush, շառագնիլ
to grind, աղալ, մանրել. սրել
to ground, գետինը դնել. խրել
to guide, առաջնորդել
to gush, յորդ ահոսիլ
to hatch, թխսել
to hollow, սուրր ընել
to hound, որսը հալածել
to hush, լռեցնել
to match, համահաւասարը գտնել
to mind, ուշադիր ըլլալ
to mound, թմբապատել
to mount, հեծնալ
to patch, կարկտել
to peck, կտցել
to peep, գաղտագողի (ծերպէն) նայիլ. (ճուերու) ճուալ. ճիւ ճիւ կանչել
to pose, վարանիլ
to round, կլորել
to scratch, ճանկռտել. քերել
to sip, ըմպել, պուտ պուտ խմել
to sound, հնչեցնել, խորաչափել
to swallow, կլլել
to talk, խօսիլ
to tip, ընծայ (պախշիշ, հեւէ-սէֆ) [տալ
to toss, ցնցել
to trade, առեւտուր ընել
to weep, արտասուել

109. Վարժութիւն

[Ա]

A MAID WITH HER BASKET OF EGGS

A maid with a basket of eggs. Hear her **talking** to herself.

"I have fifteen eggs in my basket. I will take them straight to my good white hen. She will sit upon them days and days, and keep them warm.

"Then the fifteen little chickens will peck open the shells*. I can see them now. Pretty little things; some black, some yellow, some white!

"I can hear them call 'peep, peep!' They will soon scratch for themselves. I will feed them well, and they will grow into strong, fat hens.

* shell (շէլ) կճեպ, կեղեւ. ռումբ: — to shell, կեղեւը հանել. ռմբակոծել:

"Then I will take them to market to sell. How much shall I get? Ah! I shall be quite rich. I can buy a fine hat and a dress.

"My friends will not know me."

She tosses her head in pride, forgetting the eggs. The basket falls to the ground; the eggs are broken.

She counted her chickens before they were hatched!

110· Վարժութիւն

[Յ] [Հ]

ԱՌԱԾՆԵՐ և ԸՆՏԻՐ ԱՍԱՑՈՒԱԾՆԵՐ

"Well, whatever bit of a wise man's work is honestly and benevolently* done, that bit is his book, or his piece of art." — RUSKIN.

"I know her ways of loving, all of them;
A sweet§ soft‖ way the first is; afterward
It burns and bites like fire." — SWINBURN.

"Never count your chickens before they are hatched."

"A bird in the hand is worth two in the bush."

---

* be-nev'o-lent-ly (պէնէ՛վօլէնթլի) բարեացակամութեամբ, բարի կամենալով

§ sweet ([illegible]) քաղցր, անուշ

‖ soft (սօֆթ) կակուղ, փափուկ, քնքուշ, մեղմ (յոյն)

ԴԱՍ ԾԲ. (LESSON LII.)

ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.—*Շարունակութիւն բայերու խոնարհման։*

REDUNDANT VERBS.

ԹԷ ԿԱՆՈՆԱՒՈՐ ԵՒ ԹԷ ԱՆԿԱՆՈՆ ԲԱՅԵՐ։

(Պէտք Եղածէն Աւելի Գլխաւոր Մասեր Ունեցող Բայեր։)

(Տեսնել Երես 109 Բայերու Դասակարգութիւնը։)

Այս թէ կանոնաւոր եւ թէ Անկանոն բայերը թուով ինը-սունհինգ հատ են, ի բաց առեալ իրենցմէ ածանցուածներն եւ բաղադրեալներն։

(Տեսնել Թէ Անկանոն եւ Թէ Կանոնաւոր Բայերու Ցանկը Գրքին Վերջը։)

Այս 95 *բայերէն ալ* 59*ի կանոնաւոր Գլխաւոր Մասերն աւելի գործածական են քան թէ անկանոններն. եւ ներկայիս մեծ ջանք կը լինի բայերու աւելի կանոնաւոր ձեւերը գոր-ծածելու։*

ԴԻՏ.— Այս թէ կանոնաւոր եւ թէ անկանոն բայերու մէկ մասի անցեալի եւ անցեալ ընդունելութեան երկրորդ ձեւերը, որոնք առ հասարակ հին բանաստեղծութեանց եւ Ս. Գրքին մէջ գործածուած են, այժմ հասարակ գործածութեանց մէջ բոլորովին անգործածելի են դարձած. թէեւ ինքնին լաւ Անգ-լիերէն կը սեպուին. այսպէս "And none *spake* a word (*ասաց*) unto him." — *Job*, ii, 13. *«Եւ ոչ ոք բառ մը խօսեցաւ իրեն։»* — Յոբ. բ. 13։

111. *Վարժութիւն*

[Գտնել հետեւեալ թէ՛ կանոնաւոր եւ թէ՛ անկանոն բայերու Գլխաւոր Մասերը ցուցակէն եւ գրել տետրակին մէջ։ Շինել նաեւ [illegible] բայերու [illegible] [illegible] գործածելով մի տարբեր դէմք. եւ [illegible] անցեալ ընդունելութեան [illegible]։]

to abide	to dig	to hang	to mean	to roast
to build	to freeze	to kneel	to pay	to shake
to catch	to grind	to lay	to quit	to throw

DEFECTIVE VERBS. ՊԱԿԱՍԱՒՈՐ ԲԱՑԵՐ։

(Տեսնել Երես 109 Բայերու Դասակարգութիւնը։)

Պակասաւոր բայերը՝ թուով տասնեւմէկ, հետեւեալներն են.

LIST OF THE DEFECTIVE VERBS. ՑԱՆԿ ՊԱԿԱՍԱՒՈՐ ԲԱՑԵՐՈՒ

Present. Ներկայ։	*Preterit.* Անցեալ։	*Present.* Ներկայ։	*Preterit.* Անցեալ։
Beware, (պիուէ՛յր)	——	Quoth, (քուօթհ)	quoth.
Զգուշանամ,	(չունի)	*Ըսեմ,*	*ըսի։*
Can,	could.	Shall,	should.
Կրնամ,	*կրցայ։*	*Պիտի,*	*պիտի։*
May,	might.	Will,	would.
Կրնամ,	*կրցայ։*	*Պիտի,*	*պիտի։*
Methinks,	methought.	Wis, (ուիս)	wist. (ուիստ)
Ինձ կը թուի,	*ինձ թուեցաւ։*	*Գիտեմ.*	*գիտցայ։*
Must,	must.	Wit, (ուիտ)	wot. (ուօտ)
Պէտք է,	*պէտք է։*	*Գիտեմ,*	*գիտցայ։*
Ought, (օթ)	Ought.		
Պէտք է։	*Պէտք է։*		

ԴԻՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

1· **Methinks** և methought *շատ քիչ կը գործածուին։*

2· **Must** և ought *ամեն դէմքի մէջ անփոփոխ կը մնան։*

3· Quoth և wis, wist *այժմ անգործածելի են դարձած։*

4· Will *երբեմն կը գործածուի իբր գլխաւոր բայ, որ ատեն կանոնաւոր բայ է և ամեն եղանակ ու ժամանակ ունի։*

5· Wit *ի աներեւոյթ եղանակը միայն գործածական մնացեր է. այսպէս* to wit, *կը նշանակէ* այսինքն։

IMPERSONAL (իմ-փըր՛սըն-ըլ) VERBS. ԱՆԴԷՄ ԲԱՑԵՐ։

Քանի մը բայեր՝ իրենց ակնարկած նիւթի բնութեան համեմատ, եզակի երրորդ դէմք միայն կը գործածուին, տէր բայի ունենալով it. այս բայերը կը կոչուին անդէմ *կամ* միադէմ *բայեր։ Այս բայերու տէր բային (եթէ* it *էն ի զատ ուրիշ բառ ալ ըլլայ) մասնաւոր գոյական անուն մը չը ցուցնելով, բայց ընդհանուր նշանակութիւն մը միայն կ'ունենայ. այսպէս,* it rains, *կ'անձրեւէ.* it snows, *կը ձիւնէ.* it freezes, *կը սառեցնէ.* What ails you? *Ի՞նչ կ'ըլլայ ձեզ. եւայլն։*

PARTICIPLES. ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ։

(Տեսնել Երես 108 Ծանօթութիւն։)

Անգլիերէնի մէջ միշտ երեք ընդունելութիւններ կան, Անկատար, Կատարեալ եւ Նախ քան Կատարեալ, որոց կարգը անփոփոխ ըլլալուն համար աւելի դիւրութեան համար կը կոչուին Առաջին, Երկրորդ *եւ* Երրորդ։

Ա. Անկատար *ընդունելութիւնը առ հասարակ* ing *ով կը վերջանայ, եւ կ'արտայայտէ եղելութեան, գործողութեան կամ անինչանքի շարունակութիւնը. ինչպէս, being,* ըլլալով. *loving,* սիրելով. *եւայլն։*

Բ. Կատարեալ *կամ* Անցեալ *ընդունելութիւնը առ հասարակ ed կամ en ով կը վերջանայ, եւ կ'արտայայտէ եղելութեան, գործողութեան կամ անինչանքի կատարուած լմնցած ըլլալը. այսպէս, been,* եղած. *loved,* սիրած. *written,* գրած. *եւայլն։*

Գ. Նախ քան Կատարեալ *ընդունելութիւնը առ հասարակ having բառն ունի իր հետ եւ կ'արտայայտէ եղելութեան, գործողութեան կամ անինչանքի ժամանակ առաջ լմնցած ըլլալը. այսպէս, having loved,* սիրած ըլլալով, *having seen,* տեսած ըլլալով, *having written,* գրած ըլլալով. *having been loved,* սիրուած ըլլալով. *having been writing,* գրել շարունակելով *(գրելու վրայ եղած ըլլալով). having been written,* գրուած ըլլալով. *եւայլն։*

Առաջինը *կամ* Անկատար Ընդունելութիւնը *երբ պարզ (ձև) է, միշտ կը կազմուի բային արմատին վրայ* ing *աւելցնելով. ինչպէս,* look, *նայիլ.* look*ing, նայելով. մինչ երբ բաղադրեալ ձևը կ'ուզուի, բայի պարզ ընդունելութեանը being բառը նախադասելու է. այսպէս, being reading, կարդալը շարունակելով being read, կարդացուած ըլլալով։*

Երկրորդը *կամ* Կատարեալ Ընդունելութիւնը *միշտ պարզ ձև ունի և կանոնաւորապէս կը չինուի բայի արմատին d կամ ed աւելցնելով. հակառակ պարագային կամ Անկանոն և կամ Թէ կանոնաւոր եւ Թէ Անկանոն է. որոյ կատարեալ ընդունելութիւնը միշտ ցանկէն սովրելու է։*

Երրորդը *կամ* Նախ քան Կատարեալ Ընդունելութիւնը *միշտ բաղադրեալ ձեւ ունի, եւ կը կազմուի կատարեալին having նախադասելով, երբ բաղադրեալը կրկին է. իսկ երբ բաղադրեալը երեքկին է having been պէտք է նախադասել կատարեալին կամ անկատարին. ինչպէս, having loved* սիրած ըլլալով. *having been loved,* սիրուած ըլլալով. *having been loving,* սիրել շարունակելով։

ԲԱՅԵՐՈՒ ԳՈՐԾԱԾՈՒԹԵԱՆՑ ՎՐԱՅ ԶԱՆԱԶԱՆ ԳԻՏԵԼԻՔՆԵՐ

1. Սահմանական Անկատար և Կատարեալ ժամանակներ. — *Հայերէնի մէջ մինչդեռ Անկատար, Կատարեալ եւ Յարակատար ժամանակներն իրարմէ շատ որոշ են, Անգլիերէնի մէջ ընդհակառակն յաճախ շփոթութեան տեղի կուտան. ուստի կ'արժէ աւելի պարզենք։*

Անգլիերէնի մէջ Անկատարը առ հասարակ Հայերէն կատարեալին կը համապատասխանէ եւ այնպէս ալ թարգմանելու է, որը կը ցուցնէ թէ կատարուած գործողութիւնը խօսքն ըսուած ժամանակին հետ կապակցութիւն չունի. մինչ Անգլիերէն կատարեալը Հայերէնի մէջ յարակատարին կը համապատասխանէ եւ այնպէս ալ թարգմանելու է. որովհետեւ կը ցուցնէ գործողութեան կատարուած ժամանակը խօսքն եղած (Նեքսթ-դէյ) առենին հետ կապակցութիւն ունի. այսպէս, "The letter, *you mailed* yesterday, *we have not received** yet" — *Նամակը, (զոր) դուք նամակատունէն ղրկեցիք երէկ, տակաւին (դեռ մինչեւ հիմա) առած չենք. օրինակին մէջ you mailed, հաստատական անկատարը (անցեալ կատարեալ ըստ Հայերէնի) իր հետ ունեցած yesterday բառովը կը ցուցնէ թէ նամակին երէկ ձեր թղթատունը ձգելու գործողութիւնը մեր այսօրուան խօսած առենին հետ կապակցութիւն մը չունի, քանի որ նամակը նամակատուփը ձգելու գործողութիւնը երէկ եղեր վերջացեր է. մինչ we have not received բացասական կատարեալը (յարակատար ըստ Հայերէնի) իր հետ ունեցած yet բառովը կը ցուցնէ թէ նամակին այսօր չստացուելու գործողութիւնը մեր խօսած առենին (դեռ մինչեւ հիմա) հետ կապակցութիւն ունի. ուսկից որոշ կը հետեւի թէ գործողութիւն մը թէ նոր կատարուած ըլլայ թէ շատոնց, քանի որ ներկայիս հետ ժամանակի նկատմամբ կապակցութիւն չունի, պէտք է Անգլ.* Imperfect, *Անկատար (Հայերէն Անցեալ կատարեալ) գործածել. այսպէս,* loved, said, sent, went, *եւայլն. իսկ եթէ ներկայիս հետ կապակցութիւն մ'ունենայ,* Perfect, *կատարեալ (Հայերէն Յարակատար) գործածելու է. այսպէս,* **has loved, has said,** has sent, have gone, *եւայլն։*

Գիտնալու է նաեւ որ Անգլ. Perfect, *Կատարեալը (Հայերէն Յարակատարը) կը գործածուի ցուցնելու համար.*

ա. Տակաւին չլմնցած գործողութիւն մը. ինչպէս, It *has rained* all this week, այս բոլոր շաբաթ անձրեւ եկաւ։

---

* to re-ceive' (րի-սի՛վ) *ստանալ, ընդունիլ*

բ. Նոր լմնցած գործողութիւն մը. ինչպէս, I understand that an Armenian writer *has arrived** from Tiflis, կը հասկնամ թէ Թիֆլիսէն Հայ գրող (գրագէտ) մը հասած է. *այսինքն նոր հասած է։*

գ. Առաջուց եղած գործողութիւն մը, որուն հետեւանքը, արդիւնքը դեռ կը տեւէ. ինչպէս, I have learned§ my lesson, and now enjoy the result‡, դասս սորված եմ, և հիմայ արդիւնքը կը վայելեմ։

դ. Առաջուց եղած եւ բոլորովին լմնցած գործողութիւն մը. ինչպէս, We all *have been* young sometimes past, անցեալին մէջ մենք բոլորս տղայ եղած ենք։

ե. Առաջուց եղած գործողութիւն մը, որ տակաւին կայ. ինչպէս, Plato† *has written* the republic‖, Պղատոն գրած է Հանրապետութիւնը։

Անգլիերէն Սահմանական Անկատարը (Հայերէն Անցեալ Կատարեալը) ուրիշ ոճով ալ կ'ըսուի (որ աւելի որոշ կ'արտայայտէ թէ, գործողութիւնը թէեւ առաջ կ'ըլլար, հիմա ալ չըլլար), բային աներեւոյթ եղանակը to use *բային անկատար ժամանակին առջեւը դնելով. այսպէս,* I used to love, *կը սիրէի (ժամանակին սովորութիւն ունէի սիրելու,* (բայց ոչ հիմա)։ *Այս ոճը ժողովրդական խօսակցութեանց մէջ բաւական գործածական է։*

2. Սահմանական Գերակատար. — *Այս ժամանակը կը ցուցնէ գործողութեան կատարումը ուրիշ մասնաւոր անցեալ ժամանակէ մ'առաջ. ինչպէս,* We *had dined* when he arrived, մենք ճաշած էինք (*երբ ինք ժամանեց*) մենք ճաշ ըրած էինք։

3. Ապառնի ժամանակ *արտայայտելու համար յաճախ հետեւեալ ոճն ալ կը գործածուի.* I am going to love, *պիտի սիրեմ (բառական թարգմանութեամբ* կ'երթամ (որ) սիրելու). we are going to write, *գրենք պիտի։*

4. Ստորադասական Ներկայ և Անկատար ժամանակներուն *տարբերութիւնն աս է որ ներկան կը ցուցնէ* անորոշութիւն, *մինչ անկատարը՝* ժխտում. *այսպէս,* if it rain, *եթէ անձրեւ գայ (պիտի գայ թէ ոչ անստոյգ է).* if it rained, *եթէ անձրեւէր (եթէ անձրեւ գար, բայց չեկաւ)։*

---

* to ar-rive´ (ըրրա՛յվ) *հասնիլ, ժամանել*

§ to learn (լըռն) *ուսանիլ, սորվիլ*

‡ re-sult´ (րիզը՛լտ) *արդիւնք*

† Pla´to (փլէ՛յթօ) *Պղատոն*

‖ re-pub´lic (րիփը՛պլիք) *հանրապետութիւն*

Ստորադասական անկատարը կարելի է չինել նաեւ if *բա-ռը (Շաղկապը) զանց ընելով ու տէր բային բայէն կամ օժան-դակէն առքը դնելով. այսպէս had you* come a little sooner, you would have seen him, *եթէ քիչ մ'աւելի շուտ եկած ըլլայիք, զինք տեսած պիտի ըլլայիք. were it* so, *այսինքն* if it were so, *եթէ այդպէս ըլլար։*

Թէ գրութեանց եւ թէ խօսակցութեանց մէջ յաճախ եւս ստորադասականին փոխարէն սահմանական ձեւը կըգործածուի։

5. To be *եւ* to have *բայերուն քանի մը ժամանակները ու-րիշ բայերուն աներեւոյթ եղանակին հետ գործածուելով պարտաւորութիւն, ստիպում կը ցուցնեն. ինչպէս,* I am to go, *երթալու եմ.* I have to go, *երթալու եմ (անդադրման, աւելի զօրաւոր է).* I have to work for my living, *ապրուստիս համար գործելու եմ (ստիպուած եմ գործել)։*

6. *Եթէ հարցում ընող խօսքի մը բայը օժանդակ ունենայ, պատասխանին մէջ, տէր բային եւ օժանդակը միայն կը գոր-ծածուին, բայը զանց ընելով. թէեւ բայը դնելն ալ սխալ չէ, սակայն առաջին տեսակը աւելի համառօտ ըլլալուն, աւելի ա-նուշ կը սեպուի. այսպէս,* Do you know my name? *Անունս գի-տէ՞ք։* I do. *Գիտեմ։* — May I go home? *Կարելի՞ է տուն երթամ։* You may. *Կարելի է (կրնաք երթալ)։* — Have you been in London? *Լոնտոն եղա՞ծ էք։* I have not. *(Եղած) չեմ։* — Did you see my sister? *Քոյրս տեսա՞ք։* We did. *Այո՛ (տեսանք)։*

7. Shall *եւ* will *օժանդակներու գործածութեանց մասին որքան որ անուանի գրագէտներն անգամ յաճախ կը շփոթին, դարձեալ կ'արժէ որ հնար եղածին չափ պարզել ուսանողին աւելի դիւրութիւն մ'ընծայած ըլլալու համար։*

(Տեսնել երես 46 և 125–126։)

ա. Shall *Ա. դէմքին մէջ միայն կ'իմացնէ թէ գործողու-թիւն մը պիտի ըլլայ առանց հաստատելու կամ ստուգելու. իսկ Բ. եւ Գ. դէմքերուն մէջ կը նշանակէ թէ ստուգիւ պիտի ըլլայ, (պէտք է որ ըլլայ). օրինակի համար,* I shall write, *պիտի գրեմ.* you shall be rewarded*, *պիտի վարձատրուիք (անշուշտ).* he shall be punished§, *պիտի պատժուի (ստուգիւ)։*

բ. Will *Ա. դէմքին մէջ կը ցուցնէ թէ բան մը ստուգիւ պիտի ըլլայ, որոշուած է, եւն. իսկ Բ. եւ Գ. դէմքերուն մէջ միայն կ'իմացնէ թէ պիտի ըլլայ՝ առանց հաստատութիւն կամ*

---

* to re-ward' (րի-ուօ՛րտ) *վարձատրել.* reward, *վարձատրու-[թիւն*

§ to pun'ish (փը՛-նիշ) *պատժել*

ստուգութիւն տալու, ինչպէս, I will go, պիտի երթամ (ափա-ֆէ-)․ You will soon be there. Դուք շուտով հոն պիտի ըլլաք (Հաւանաբար)․ He will expect you. Ձեզ պիտի ակնկալէ (սպասէ)։

գ․ Shall հարցական խօսքերու մէջ Ա․ և Գ․ դէմքով կը գործածուի, 1․ մէկէ մը հրաման ուզելու, կամ անոր կամքը հասկնալու համար․ և 2․ մէկէն տեղեկութիւն մը կամ լոյս մը առնելու նպատակաւ․ իսկ Բ․ դէմքով՝ միայն տեղեկութիւն առնելու նպատակաւ․ այսպէս, Shall I take this book home? Այս գիրքը տանե՞մ տուն (հրաման կուտա՞ք)։ Shall he bring you another book to read? Ինքը բերէ՞ (կուզէ՞ք որ բերէ) ձեզ ուրիշ գիրք մը կարդալու (համար)։ Shall you be in Paris next year? Գալ տարի Փարիզ պիտի ըլլա՞ք (կուզեմ գիտնալ, տեղեկութիւն առնել)։

դ․ Will հարցական խօսքերու մէջ Բ․ և Գ․ դէմքով կը գործածուի մէկուն կամքը հասկնալու համար․ իսկ Գ․ դէմքով՝ ապառնի գործողութեան մը վրայով տեղեկութիւն առնելու համար․ այսպէս, Will you go? Պիտի երթա՞ք (կուզէ՞ք երթալ)։ Will he run for justice* of peace? Հաշտարար դատաւորութեան (պաշտօնին) համար պիտի վազէ՞ (կամք ունի՞ ընտրութեան թեկնածու ըլլալու)։ When will the boat leave for Boston‡? Նաւը ե՞րբ պիտի մեկնի Պոսդոն գնալու համար։

ե․ Ստորադասական խօսքերու մէջ՝ shall ամեն դէմքով ալ ենթադրութիւն կը ցուցնէ․ իսկ will՝ կամք․ ինչպէս, "If we shall say, From heaven" «Թէ որ (ենթադրենք թէ) ըսենք՝ Երկինքէն» "If any man will come after me", «Թէ որ մէկը իմ ետեւէս գալ կ'ուզէ (կամք ունենայ)»։

զ․ Shall, will, ինչպէս նաև may, can, օժանդակներուն անցեալները should, would, might, could, որոնք պարտք, ենթադրութիւն, հնարաւորութիւն, կարողութիւն կը ցուցնեն (Տեսնել երես 58, 125, 126) ժամանակի կողմանէ շատ անորոշ են․ երբեմն ներկայի մերթ անցեալ և մերթ ապառնիի միտք կուտան․ այսպէս, I *would* do it with pleasure if I *could*. Հաճոյքով, կ'ընէի (հիմայ) անիկայ, եթէ կարենայի (յետոյ)։ He could not do it yesterday, for he was otherwise engaged† Երեկ (անցեալ) ինքը չէր կրնար ընել զանիկա, որովհետեւ ուրիշ գործով զբաղուած էր։

---

* jus'tice (ճը'ստիս) արդարութիւն․ դատաւոր

‡ Bos'ton (պօ'ստըն) Պոսդոն

† to en-gage' (էնկէ'յճ) խոստումներով կամ երդումով կ[illegible]ուած ըլլալ․ նշանուիլ․ վարձով բռնել․ զբ[illegible]

If he would not go to-day; I might go with him to-morrow. *Եթէ այսօր չուզէ երթալ, վաղը ես կարելի է երթամ (մայթ կօ, թումարօ) իրեն հետ։*

է. To go, *երթալ* և to come, *գալ բայերը կրաւորական ձեւ կառնեն չէզոք նշանակութիւնով* (Տեսնել երես 177) He *is* gone, He *has* gone, *գնաց.* He *is* risen, He *has* risen, *յարեաւ։*

ը. Do *օժանդակը յաճախ կը գործածուի ուրիշ բայ մը չը կրկնելու համար. այսպէս,* I read more books in a week, than you *do* in a month. *Ես մէկ շաբաթուայ մէջ աւելի շատ գիրք կը կարդամ, քան դուք (յու տու) մէկ ամիսուան մէջ։*

թ. Ought *կը ցուցնէ պարտաւորութիւն. ինչպէս,* I ought to read, *պէտք է որ կարդամ.* He ought to do it, *ընելու է անիկա։*

112. *Վարժութիւն*

[Ը] [Թ]

bore (պօր) store (ըսթօր)* gain (կէյն) bar'gain (պա'րկըն)
cross (քրօս)* prose (փրօզ) tongue (թընկ) a-mong' (ըմը'նկ)
fade (ֆէյտ) gate (կէյթ) knit (նիթ) per-mit' (փըրմի'թ)
faint (ֆէյնթ) paint (փէյնթ) act (էքթ) ex-act' (էկզէ'քթ)
false (ֆօլս) pulse (փըլս) press (փրէս)* ex-press' (էքսփրէ'ս)
firm (ֆըրմ) in-firm' (ինֆը'րմ) am'ple (է'մփլ) ex-am'ple (էկզէ'մփլ)
flat (ֆլաթ)* glad (կլատ)* plain (փլէյն)* ex-plain' (էքսփլէ'յն)
form (ֆօրմ) in-form' (ինֆօ'րմ) cer'tain (սը'րթէյն) cur'tain (քը'րթէյն)
full (ֆուլ) wool (ուուլ) for-bid' (ֆօ'րպիտ) mor'bid (մօ'րպիտ)
harp (հարփ) sharp (շարփ) meas'ure (մէ'ժըր) pleas'ure (փլէ'ժիուր)
just (ճըսթ) un-just' (ընճը'սթ) cor'al (քա'րըլ) quar'rel (քուօ'րէլ)
off (օֆ) golf (կալֆ, կօֆ) hay (հէյ) pay (փէյ)
pure (փիուր)* sure (շուր) ex-cept' (էքսէ'փթ) ex-cise' (էքսա'յզ)
share (շէյր) shave (շէյվ) shame (շէյմ) shame'ful (շէ'յմֆուլ)
com-plete' (քըմփլի'յթ) mis'sion (մի'շըն) per-mis'sion (փըրմի'շըն)
prod'uce (փրա'տիուս) in''tro-duce' (ինթրօտի'ուս) quite (քուայթ)*
as-so'ci-ate (էսօ'շիէյթ) con-ve'ni-ent (քընվի'յնիընթ) play (փլէյ)*
beau'ti-ful (պիո'ւթիֆուլ) ex-am'ine (էկզա'մին)

---

* *Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ)։*

113. Վարժութիւն

[Ֆ] [Ժ]

Bore cross fade faint false firm flat form full harp just pure share associate store gate prose off paint pulse infirm glad inform wool sharp golf unjust sure shave convenient gain tongue knit press ample plain certain complete exact measure mission introduce produce except shame among beautiful bargain permission permit express example excise explain act shameful curtain pleasure examine quarrel hay morbid coral pay quite play.

ԴԱՍ ԾԳ. (LESSON LIII.)

[Ի]

Rare, [illegible]
stare, [illegible]
gain, շահ, օգուտ [illegible]
bargain, աժան առարկայ [illegible]
cross, խաչ. [illegible]
prune, [illegible]
tongue, լեզու
among, մէջը [illegible]
gate, դուռ, մեծ դուռ
permit, արտօնագիր
faint, նուաղում, նուաղել
paint, ներկ
painting, նկար, նկարչութիւն
act, գործ, արարք. արարուած
exact, ճիշդ ու ճիշդ
false, սուտ, սխալ
pulse, զարկերակի զարկ [ճնշան
press, մամուլ, տպագրութիւն.
express, ընթանալիր. ճեպընթաց
kառաչարք [ռատուն
firm, հաստատուն, ամուր. վաճա-
infirm, տկար
ample, ճոխ, առատ
example, օրինակ
for example, օրինակի համար,
գործօրինակ
flat, հարթ, տափակ. յարկաբա-
glad, ուրախ
plain, պարզ, անպաճոյճ, հասա-
բակ. հարթ. դաշտ
form, ձև, կերպարանք. ոճ. կա-
զապար, (պաշտօնական) տիպար
certair, որոշ, ստոյգ. ոմն. մը.
curtain, վարագոյր [այոինչ
quite, բոլորովին, բաւական շատ
coral, բուստ (մարջան)
quarrel, բանակռիւ
complete, ամբողջ

full, լեցուն, ամբողջ
wool, բուրդ
morbid, վատառողջ, հիւանդոտ
forbid, արգելք
harp, տաւիղ (ամբիոն)
sharp, սուր, սրածայր. դիւ (Ձայն)
measure, չափ, կշիռ
pleasure, հաճոյք
just, ճիշդ. արդար. մականա-
խաղ (Տմ. ճիշդ)
unjust, անարդար
mission, պատգամաւորութիւն.
պաշտօն, գործ. քարոզ-
չական կեդրոն
permission, թոյլտուութիւն
off, …է, …էն, աւելի հեռու.
ի բաց, մէկդի
golf, կոլֆ, գնտօթեան (խաղ)
play, խաղ. դեր
produce, արտադրութիւն, երկ-
րի բերք
pure, մաքուր. ողջախոհ
sure, ստոյգ, վստահ
except բացի, …է. ի զատ
excise, ներքին տուրք. ոգելից
ըմպելիններու տուրք.
share, բաժին, բաժնեթուղթ
shave, ածելուիլը
shame, ամօթ
shameful, ամօթալի [նակից
associate, ընկերակից, պաշտօ-
convenient, յարմար. դիւրին
beautiful, (գեղեց) գեղեցիկ (մեղմ
և երգել)
hay, չոր խոտ
pay, վճարք
pay day, վճարելու օր
woolen, բրդէ, բրդեղէն

to act, գործել · դեր կատարել
to associate, ընկերակցիլ
to bore, ծակել · ձանձրացնել
to cross, խաչակնքել · իրար հանդիպիլ · խաչաձև ընել · դիմացի կողմը անցնիլ
to exact, պահանջել
to examine, քննել, զննել
to explain, բացատրել
to express, արտայայտել
to fade, խամրիլ, գոյնը աւրիլ
to faint, նուաղիլ
to forbid, արգիլել
to form, կազմակերպել · ձև տալ
to gain, շահիլ
to hay, խոտ հնձել ու չորցնել
to inform, տեղեկացնել
to introduce, ներկայացնել, ծանօթացնել
to knit, (ֆուլղայէ դէօ) հիւսել, կապել
to measure, չափել
to paint, ներկել · նկարել
to pay, վճարել
to permit, թոյլ տալ
to play, խաղալ · նուագել, նուա- [գածել
to press, արդուկել · ճնշել, ճմլել
to produce, արտադրել
to quarrel, բանակռուիլ
to shame, ամչցնել, ամօթով խայտառակել
to share, մասնակցիլ
to shave, ածիլել · տաշել
to store, ամբարել, մթերել

114· Վարժութիւն

[Թ] [Ժ] [Ն]

1. Bertha, I intend to go to five and ten cents store this afternoon, to look for some bargains; would you like to come along?— I would with pleasure.— But you shouldn't bore mama for anything.— No, I wouldn't.— 2. "He can not write; but his cross is a good cross, and is honored......".— Did he gain much?— Not worth of speaking of. — 3. "And how hear we every man in our own tongue, wherein we were born?"—"He that is without sin among you, let him first cast a stone at her. — 4. When the man did not permit me to pass the gate, I almost fainted.— Will it be convenient for you to send an express here? — It will. — 5. Can you feel my pulse.— Of course* I can.— I am firm in my believe that his case will not be pressed. — 6. Aram, please make that form ready for the press.— Will you press this coat for me.— Yes, sir.— When can I have it?— First thing in the morning. How will that do? — Allright. — 7. Cora, I want to express you my thanks for

---

* Այս ոճի խորդ Ամերիկերէնն է sure I can, որը գործածելու չէ։

[illegible] — That is nothing. I did my [illegible] I expect to get a good pay.— How [illegible] — 8. That was a fine painting [illegible] me what do we call [illegible] — Yes, ma'am, I under-[illegible] for example "Tell [illegible] you what you are". This [illegible] head *was* like the pure [illegible]".— You can never [illegible] We were very glad to see that [illegible] — Is that complete?— No, [illegible] — No, sir, I can't; but [illegible] I like.— Do you play [illegible] Bertha, it is always [illegible] — And it is no less to me.— [illegible] Pleased to meet you.— [illegible] — What do you think [illegible] It is alright with me.— [illegible] — Now children, [illegible] you know you should [illegible] — Are you certain about that.— [illegible] like to buy five shares.— [illegible] that shame that [illegible] Every body knows [illegible] — Yes, sir, they [illegible] I don't.— Can you [illegible] that they will [illegible]. Will you measure this [illegible] — 18. Nora, I like [illegible] brother.— I do some [illegible] will be hay day for [illegible] have no hay this year.— Say [illegible] It is made of fine coral.— [illegible] shared with others".— 20. [illegible] me, and forbid them not". [illegible] name, I will do *it*."

[illegible]

[illegible]

115· Վարժութիւն

[Ժ]

1· Պետրոս, կը սիրէ՞ք գնտօթեւան խաղալ ինծ հետ։— Ինչու չէ (ո՛չ)։ Եթէ կը սիրէք ճիշդ հիմայ կրնանք երթալ։ Տեղը շատ հեռո՞ւ է ([illegible])։ — Քիչ մը։ — 2· Որքա՞ն վճարեցիք այդ բուրդին համար ([illegible])։— Ասիկա շատ լաւ բուրդ է· և կ'արժէ բաւական շատ (a quite deal)։— Ուսկի՞ց գնեցիք։ — Մեծ խանութէն։ — 3· Կարդացի՞ք ոգելիցներու նոր օրէնքի մասին այս առաւօտեան թերթերուն մէջ։— Ոչ, ի՞նչ էր, դուք ըսէք մեզի։— Գները պիտի բարձրացնեն։— Թող բարձրացնեն, ան աւելի լաւ։— 4· Արմէն, խաղցէք քրոջդ հետ այս տեղ, բայց մեծ մայրիկը որեւէ բանի համար չը ձանձրացնէք· ես հօր խանութը կ'երթամ և շուտով պիտի վերադառնամ։— Այո, մայրիկ, մենք պիտի խաղանք և բնաւ չը պիտի կռուինք։— 5· Թոյլ տուէք ինծ ձեզ ներկայացնելու եղբայրս Պետրոսը։ — Ուրախ եմ ձեզ հանդիպելուս։ — Ի՞նչպէս կը սիրէք Փարիզը։ — Շատ լաւ։ — 6· Ամեն Ուրբաթ աժան ապրանքի օր մ'է այս խանութին մէջ։ Այս խաչի գինն ի՞նչ է ([illegible])։— Ասիկա շատ պարզ է։— Ի՞նչ պիտի ըլլայ այս տաւիղի լեցուն գինը ([illegible])։— 7· Ի՞նչ գեղեցիկ ձև մ'ունի ասիկա։— Նորա, կրնա՞ք տաւիղ ածել։— Քիչ մը· բայց եղբայրս շատ աւելի լաւ կընուագէ քան գիս։ — Երբեկ քիչ մնաց նուագէի ([illegible])։— 8· Կը հաճէ՞իք վարագոյրը քիչ մը վեր հանել։— Հաճոյքով։— Բոլորովին մութ է հոս։— Այս յարկարաժինը վարձու է (to let) այնպէս չէ՞։— Այո։— 9· Լսեցի Ամերիկաի մէջ մաքուր ուտելիքի օրէնք մը կայ եղեր, դուք ի՞նչ գիտէք այդ մասին։— Իրաւ որ ես ալ կարդացի այդ մասին, շատ լաւ բան է· ամեն ուտելիք կը քննեն և կը գտնեն մաքուր է թէ ոչ։— 10· Այս աղնիւ մարդը պատգամաւորութիւն մ'ունի ձեզի. կուզէ՞ք զինք լսել։— Ինչու չէ, թո՛ղ ներս գայ։— Թոյլ տուէք ինծ ձեզ ներկայացնելու պաշտօնակիցս, Արայ Պետրոսը։— Շատ ուրախ եմ ձեզ հանդիպելուս։— 11· Եգիպտոսի մէջ քարոզչական կեդրոնի մը հանդիպեցանք, որը ամեն կերպով շատ հաճելի թուեցաւ մեզ։— 12· Նիւ Եօրքի մէջ շատ մեծ թուով լրագրավաճառ տղաներ և հարուստ վաճառատուններ կան։— Այս տղան կարծես քիչ մը վատառողջ կ'երեւայ։— Ձեր այդ արարքին մէջ հաճո՛ք մը չեմ տեսներ։— 13· Ձեր աղջիկներն ի՞նչ կ'արտադրեն։— Առատ խոտ։— Դուք ալ երբեմն

խոտի վրայ կը բանակուի՞ք։—Մենք ոչ երբէք կը բանակուինք, բացի արդարացի պատճառի մը համար։— 14· *Այս ի՞նչ ներկ է հոս։— Ես բերի, ամբողջ տունը պիտի ներկեմ· կ՚ուզէ՞ք որ ձեր յարկաբաժինն ալ ներկեմ։— Այո, եթէ կը հաճիք։ Նայեցէք այս նկարին, Փարիզի մէջ գնեցինք։—* 15· *Կը կարդա՞ք Պարսկաստանէն և Թուրքիայէն եկած լուրերը, ի՛նչ տխուր են։ Այո՛, ոչինչ աւելի տխուր կրնան ըլլալ քան այս առաւօտուան լուրերը· բազմաթիւ սպաննուածներ կան· կռիւը կը շարունակուի* (is going on)։— 16· *Օր մը* (a certain day) *երբ կը քալէինք, անցանք առաջին, երկրորդ և երրորդ անցքերը և հասանք չորրորդ անցքը, ուր անցքը արգիլուած գտանք։—* 17· *Մամուլը այս արարքին դէմ է· բայց նպաստաւոր է ողեւիցներու հարկի արարքին։— Երբ վարագոյրը բարձրանայ հինգերորդ արարուածը պիտի սկսի։—* 18· *Այդ ինչ է, տակաւին ածիլուած չես· ամօ՜թ, շատ ամօ՜թ· շուտ ածիլուէ՛, ու պարզ հագուիր որ երթանք, տեղը շատ հեռու է։—Ստոյգ։—Իրաւ։—* 19· *Այս գործիքը բաւական սուր է։— Բայց ոչ այնքան որքան իմինս՝։— Այս չափը որի՞նն է։— Իմս է· ու՞ր գտաք զայն։— Ծիշդ հոս էր։— Վաղը դիւրութիւն ունի՞ք (է ան դէ-րէն հօմըր ջեղ) զիս տեսնելու (թէ-ննէւ զէ-)։— Վաղը ոչ, բայց միւս օր կարելի է։—* 20· *Այս խանութը պիտի գոցուի Կիրակի օրերը (վէրօյ նէյ-կէ)։— Այս թուղթերուն մէջը նայեցէք Լոնտոնէն նամակ մը կա՞յ։— Այո, ահաւասիկ (հօօ է ան)։— «Ամեն մարդու ալ խաչ մը կայ, ինծի ալ խաչ մը կայ»։— «Թէ որ իմ անուանովս բան մը խնդրէք, անիկա պիտի կատարեմ»։*

116. *Վարժութիւն*

[*Հետեւեալ վարժութիւնը ընդօրինակելու է տետրակին մէջ նոյնութեանց և իւրաքանչիւր բառին տակէն նոյնձայն վանկով և նոյնաձայնք բառ մը գտնել ու գրելու է. Օրինակ,* Cora, *Nora*; faint, *paint.*]

Cora, ...	**by, ...**	**cost, ...**
faint, ...	**box, ...**	**curl, ...**
should, ...	**fold, ...**	**zeal, ...**
fame, ...	**full, ...**	**fig, ...**
all, ...	**fair, ...**	**big, ...**
arm, ...	**cornmeal, ...**	**back, ...**
childhood, ...	**aid, ...**	**baby, ...**
coarse, ...	**pay, ...**	**either, ...**
coat, ...	**going, ...**	**sick, ...**
cross, ...	**send, ...**	**brown, ...**

ԴԱՍ ԾԴ· (LESSON LIV.)

ՔԱՂՈՒԱԾՔ (REVIEW)

[Հետևեալ հարցումներուն պէտք պատասխանելու է աշակերտին [illegible] յետոյ [illegible] գիրքին մէջ գտնելով. անոնց հետ բաղդատելու է։]

1· Ի՞նչ է բայը։ Կանոնաւոր և Անկանոն Բայերը ինչո՞վ կը տարբերին իրարմէ։ Անկանոն բայերը դիւրաւ սորվելու համար ի՞նչ գիտնալու է։ Թէ Կանոնաւոր և Թէ Անկանոն բայերը ինչո՞վ կը տարբերին Կանոնաւոր և Անկանոն բայերէն։ Որո՞նք են Պակասաւոր բայերը և ինչո՞ւ Պակասաւոր կը կոչուին։ Ի՞նչ տեսակ բայերը Անդէմ կը կոչուին։

2· Ընդունելութիւնն ի՞նչ է։ Քանի՞ տեսակ Ընդունելութիւն կայ և ինչո՞վ կը զանազանուին իրարմէ։ Ո՞ր մէկ Ընդունելութիւնը կը գործածուի բաղադրեալ ժամանակներու մէջ։ Ո՞ր մէկ ընդունելութիւնը կը գործածուի յառաջդիմական խոնարհման մէջ։

3· Բայերուն քանի՞ եղանակներ կան և ինչո՞վ կը տարբերին իրարմէ։ Քանի՞ ժամանակներ կան և ի՞նչ տարբերութիւն ունին իրարմէ։ Անգլիերէն Սահմանական Անկատարի ու Կատարեալի միջև ի՞նչ տարբերութիւն կայ։ Սահմանական Կատարեալ և Գերակատարի միջև ի՞նչ տարբերութիւն կայ։ Ապառնի ժամանակ արտայայտելու համար, առանց shall և will գործածելու, ուրիշ ի՞նչ կերպ կայ։ Սահմանական Ներկայի և Անկատար ժամանակներուն միջև ի՞նչ տարբերութիւն կայ։

4· Ո՞ր բայերու քանի մը ժամանակներն ուրիշ բայերու աներևոյթ եղանակին հետ գործածուելով պարտաւորութիւն և [illegible] կը ցուցնեն. տուր երկ երկու օրինակ։ Եթէ հարցում ընող խօսքի մը բայը օժանդակ ունենայ. այդ խօսքին կարճ պատասխանը ի՞նչպէս ըլլալու է։

5· Shall և will իրարմէ ի՞նչով կը տարբերին թէ հարցական եւ թէ հաստատական խօսքերու մէջ. տուր մէկ մէկ օրինակ։

117. Վարժութիւն

[Ց] [Հ]

"Tell me with whom you associate, and I will tell you what you are."

"Well begun is half done." - says Hesiod.

2· Անցեալ ժամանակ ցուցնողներն

al-read'y (օլրէ՛տի)	արդէն
just now	ճիշդ հիմա
lately	վերջերս
re'cent-ly (րի՛յսընթլի)	վերջերս, մօտ ժամանակ
yesterday	երէկ
for'mer-ly (ֆօ՛րմըրլի)	առենօք, յանցելումն
ancient-ly (է՛յնշընթլի)	ի հնումն
once	անգամ մը, ժամանակաւ
here"to-fore' (հիյրթու-ֆօ՛ր)	յառաջագոյն, ասկէ առաջ
hith"er-to' (հիտհըրթու՛)	ցարդ, մինչև հիմա
since (սինս)	...էն ի վեր
till now (թիլ նաու)	մինչև հիմա
long a-go' (լանկ կամ լօնկ ակօ՛)	ի վաղուց հետէ, շատոնց
ere'while‡ (է՛յրհուայլ)	քիչ առաջ
erst (ըրսթ)	ի սկզբան

3· Ապառնի ժամանակ ցուցնողներն

to-morrow	վաղը
hereafter†	այսուհետև, ասկէ ետքը
hence"forth' (հէնսֆօռ՛թհ)	այսուհետև, ասկէ ետքը
hence"for'ward (հէնսֆօ՛ռուըրտ)	այսուհետև, ասկէ ետքը
by-and-by	հետզհետէ, մէկ պահիկէն
soon	շուտով
ere'long (է՛յրլօնկ)	ի մօտոյ
shortly	կարճ ի կարճոյ, համառօտելով

4· Յարաբերական ժամանակ ցուցնողներն

when	երբ
then (տհէն)	այնատեն
first	առաջին
just	ճշդապէս, իրաւացի
before	առաջ
after	ետքը
while (հուայլ)*, whilst (հուայլսթ)*	մինչդեռ
mean'while" (մի՛յնհուայլ)	միևնոյն ատեն

‡ Գրաբառ է, այժմ անգործածելի։

† Ինչ երկու բառերէ կը բաղկանայ։

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ)։

as	*պէս, նման. մինչ*
till, un-til' (թիլ. ընթի՛լ)	*մինչև*
sea'son-a-bly (սի՛յզընըպլի)	*յարմար առթիւ*
be-times' (պիթա՛յմզ)	*յարմար ժամանակ*
early	*կանխաւ, կանուխկէկ*
late	*ուշ ատեն*
whenever‡	*երբ որ ալ ըլլայ*
aft'er-ward (է՛ֆթըրուըրտ)	*յետոյ, ապա*
aft'er-wards (է՛ֆթըրուըրտզ)	*յետոյ, ապա*

5· *Բացարձակ ժամանակ ցուցնողներն*

al'ways (օ՛լուէյզ)	*միշտ, հանապազ*
ever	*երբէք*
never	*բնաւ, ոչ երբէք*
aye (էյ)	*շարունակ*
e-ter'nal-ly (իթը՛րնըլի)	*մշտնջենապէս*
forever‡	*յաւիտեան*
per-pet'u-al-ly (փըրփէ՛չուըլի)	*յաւերժաբար*
con-tin'u-al-ly (քընթի՛նիուըլի(	*շարունակաբար*
in-ces'sant-ly (ինսէ՛սընթլի)	*անընդհատաբար*
end'less-ly (է՛նտլէսլի)	*անվերջ կերպով*
evermore‡	*միշտ, յարաժամ*
e''ver-last'ing-ly (էվըրլա՛սթինկլի)	*անվախճանաբար*

6· *Կրկնուած ժամանակ ցուցնողներն*

often, oft (օֆն, աֆն. օֆթ, աֆթ)	*յաճախ, շատ անգամ*
a-gain' (ըկէ՛ն)	*դարձեալ*
oc-ca'sion-al-ly (ըքքէ՛յժընըլի)	*պատահմամբ*
fre'quent-ly (ֆրի՛քուընթլի)	*ստէպ ստէպ*
sometimes‡	*երբեմն*
sel'dom (սէ՛լտըմ)	*քիչ անգամ, դուն ուրեք*
rare'ly (րէ՛յրլի)	*դուն ուրեք, հազիւ*
daily (տէ՛յլի)	*օրական, օրը մէկ անգամ [մը*
week'ly (ուի՛քլի)	*շաբաթական, շաբաթն անգամ*
month'ly (մը՛նթհլի)	*ամսական, ամսօրեայ*
year'ly (եի՛յրլի)	*տարեկան*
an'nu-al-ly (ա՛նիուըլի)	*տարուէ տարի*
once	*մի անգամ, անգամ մը*
twice	*երկիցս, երկու անգամ*
thrice *or* **three times**	*երիցս կամ երեք անգամ*

---

‡ *Այս երկու բառերէ կը բաղկանայ*

118. Վարժութիւն

[Ընդօրինակելու է հետեւեալ վարժութիւնը տետրակին մէջ, յետոյ գտնելու է ամէն մէկ նախադասութեան մէջի Մակբայներն ու ստորագծելու է. միեւնոյն ատեն ըսելու է թէ ամէն մէկ մակբայ ինչ տեսակ բառի մը (բայի, ընդունելութեան, ածականի թէ մակբայի) ժամանակը կը ցուցնէ։]

I am going now to the store.
He left the place immediately.
I told you twice already.
When was that?
He came in while you were addressing.
We will know all that by-and-by.
Formerly we used to live in Armenia, but presently we live in [America.
He will be here to morrow.
I have never met him.
You are late to-day, my dear girl.
Please be here early in the morning.
Is he here now?
You can always find a cause.
Do it now.
The cost of living is very high nowadays.

119. Վարժութիւն

[Հետեւեալ նախադասութիւններն նոյնպէս ընդօրինակելու է տետրակին մէջ, ու թողուած տեղերը պատշաճ ժամանակ ցուցնող մակբայներ դնելով։ Նայելու է որ նոյն մակբայը երկու անգամ չը գործածուի։]

We will go New York............
Can you read this book..................?
............will you see him?
............he was speaking no one left the room.
It is very warm............
You are..................to-day my little boy.
I shall see you..................
You must be here very........................in the morning.
I have been waiting here........................
Where were you........................?
You all can go home........................
May we see you.........?
Come.........my dear, I want to tell you something.
We are going to meet them........................
Was Bertha here........................?

վերը, բարձրը
վարը, ցածը
դէպի ետը
յառաջ, անդին. դուրսը
մէկդի. մէկուսի
ցամաքի վրայ, ծովուն եզերքը
հեռու, դուրս, տար աշխարհ,
բարձրերուն մէջ [օտար երկիր
դէպի տուն, բնակավայրը, եր-
դէպի ներս [կիրր
դէպի վեր
դէպի վար
դէպի ետև
դէպի յառաջ
[illegible] մը ցուցնողներն
ուսկից, ուրկէ
անկէ, հիմակուընէ, ուստի
անկէ, ան ատենէն, ուստի
հեռու, բացակայ
դուրս, դուրսը, բացակայ. յայտ-
նուած, լուսաւած. մարած, հատած
հեռու, հեռուէն, հեռուանց [illegible]
հեռուն, անդին, բաւական ան-
հեռուէն, ի հեռուստ, [illegible]
ցուցնողներն ([illegible])
առաջին, նախ
երկրորդ, երկրորդ արար
երրորդ, երրորդ արար
չորրորդ, չորրորդ արար, են.

[illegible] ([illegible])։
[illegible] մը վերջը [illegible] ([illegible])* [illegible]
[illegible], բառը Մակբայի կը վերածուի և
և կը համապատասխանէ Հայերէնի
[illegible] վերի արմատներուն։
[illegible] անուն մը վերջը ly (լի) մաս-
[illegible] չինել, ածական. յաճախ և մակբայ.
weekly, շաբաթական։ Բայց երբ ածա-
[illegible], այն կը չինէ Մակբայ. այսպէս
հարուստ [illegible] ([illegible])
)

Ժամանակի Բաժանումներն

second†	երկվայրկեան, մանրերկրորդ
minute	րոպէ, վայրկեան
a quarter of an hour	քառորդ ժամ
half an hour	կէս ժամ
three quarters of an hour	երեք քառորդ ժամ
an hour	ժամ մը
dawn	արշալոյս
morning	առաւօտ
forenoon	կէս օրէ առաջ
noon	կէսօր
afternoon	կէսօրէ վերջ
nightfall	մութը կոխած ատեն, ճրագ վառելու ատեն
twi'light" (թուա'յլայթ)	վերջալոյս
eve'ning	երեկոյ
night	գիշեր
mid'night" (մի'տնայթ)	կէսգիշեր
day	օր
yesterday	երէկ
day before yesterday	երէկ չէ առջի օր
to-morrow	վաղը
day after to-morrow	վաղը չէ միւս օր
week (ուիիք)*	շաբաթ
last (լասթ) week	անցեալ (վերջին) շաբաթ
week before last	անցեալ շաբաթ չէ առջինը
next (նեքսթ)* week	գալ շաբաթ
week after next	գալ շաբթու չէ միւսը
week day	լուր օր
week from to-day	այսօրուընէ շաբաթ մը վերջ
fort'night (ֆօ'րթնայթ)	երկու շաբաթուայ միջոցին
holy day	զատիկ օր
month	ամիս
year	տարի
cen'tu-ry (սէ'նչուրի)	դար
ju'bi-lee (ճու'պիլի)	յիսնամեակ
cen'te-na-ry (սէ'նթինըրի)	հարիւր տարուան, հարիւրամեակ
e-ter'ni-ty (իթը'րնիթի)	յաւիտենականութիւն

[Ժամանակի վերոգրեալ բաժանումները Անգլիերէններն գոց կրկնելու է երկու անգամ, յետոյ անգամ մ'ալ նոյնպէս գոց գրելու է տետրակին մէջ։]

---

† Գիտելու է սոյն բառի այս նոր նշանակութիւնը։
* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ)։

120․ *Վարժութիւն*

[՝ խ]

1․ *Քանի՞ երկվայրկեան կայ մէկ րոպէին մէջ․ քանի՞ վայրկեան՝ մէկ ժամին մէջ։* — 2․ *Ժամը քանի՞ն է* (ինչ ժամանակ է անիկա (*it*)։ — *Տասնին քառորդ կայ* (անիկա (*it*) է քառորդ to տասն)։ — 3․ *Ո՞ւր էիք կէս ժամ առաջ։* — (Ես) *Թողուցի տունը ժամ մ'առաջ։* — 4․ *Առաւօտները ի՞նչ ատեն վեր կ'ելլէք* (ինչ ատեն [illegible])։ — *Ես միշտ կ'ելլեմ արշալոյսին։* — 5․ *Կէս օրին ո՞ւր պիտի ըլլաք։* — *Մեր տունը։* — 6․ *Կրնա՞ք գալ մեր խանութը կէսօրէն առաջ։* — *Ոչ կէսօրէն առաջ․ բայց կէսօրէն վերջը կրնամ։* — 7․ *Տեսա՞ք ի՜նչ գեղեցիկ վերջալոյս մը կար այս իրիկուն։* — *Այո, իրաւցնէ շատ գեղեցիկ վերջալոյս մ'էր։* — 8․ *Կէս գիշեր է․ ամեն ոք պէտք է իր տունը գնա․ դուք ալ չէ՞ք խորհիր այդպէս։* — *Անշուշտ։* — 9․ *Երէկ չէ առջի օր գնացինք մեծ մայրիկը տեսնելու* (տեսնել Մեծ մայրիկը)․ *ի՞նչու դուք ալ մեզ հետ չեկաք։* — *Ժամանակ չունէինք* (չունէինք ժամանակ)։ — 10․ *Վաղը չէ միւս օր պիտի երթանք հօրեղբայրս տեսնել․ կը խորհիմ Պետրոս քեռին ալ հոն պիտի ըլլայ։* — 11․ *Ե՞րբ պիտի սկսիք այդ գիրքը կարդալ։* — *Այսօրուընէ շաբաթ մը վերջ։* — 12․ *Գրեցի՞ք Լոնտոն այդ խնդրոյ մասին։* — *Շատոնց, անցեալ շաբաթ չէ առջի շաբաթը գրեցի։* — 13․ *Այսօր լուր օր է՞ թէ զատիկ։* — *Այսօր զատիկ օր է․ Ուաշինկդընի ծննդեան օրն է։* — 14․ *Տարուան մէջ քանի՞ ամիս կայ։* — *Օ՜հ անշուշտ ամեն մարդ ալ գիտէ այդ, տասներկու։* — 15․ *Քանի՞ տարի կ'ընէ դար մը։* — *Հարիւր տարին կ'ընէ դար մը։* — 16․ *Թուրքիոյ Հայերը այս տարի առաջին անգամն ըլլալով տօնեցին* Մկրտիչ Փորթուգալեանի* (Mgrdich Portoukalian) *յոբելեանը․ դուք ալ տօնեցի՞ք ձեր տեղին մէջ։* — *Այո, մենք ամեն արժանաւոր անձի յոբելեանը կը տօնենք։* — 17․ *Ցաւխտենականութիւնը վերջ չունի, այնպէս չէ՞ հայրիկ։* — *Այո, սիրելի տղաս։* — 18․ *Մենք, բոլորս յաւիտենականութեան համար պէտք է պատրաստուինք։* — *Անշուշտ։* — 19․ *«Ըսէ՛ ինծի քու ընկերներդ, ըսեմ քեզի քու ի՛նչ ըլլալդ»։* — 20․ *«Եթէ առաջին անգամ չը յաջողիս, նորէն ու նորէն փորձէ* (թրայ, թրայ նորէն)։

---

* to cel'e-brate (սէ՛լիպրէյթ) *տօնել, տօնախմբել*

ԴԱՍ ԾԶ· (LESSON LVI.)

ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ· — *Շարունակութիւն Մակբայներու։*

(Տեսնել նաև Երես 210–212)

[Զ]

Բ· Տեղ ցուցնողներն* (Տեղական Մակբայ), *որոնք կը պատասխանեն* Where?** Ո՞ւր, ***Whith'er (հուի'դհըր) Ո՞ւր տեղ, ***Whence*** (հուէնս*) Ուսկի՞ց, ո՞րմէ՞, ուստի՞ կամ ***Whereabout?***† Ո՞ւրտեղ, ո՞ր կողմ հարցման։

Տեղական մակբայներն ալ կարելի է ստորաբաժնել չորս տեսակի։

1· Տեղի մը ճիշդ ցուցնողներն

where	*ուր, ուր տեղ*
here	*հոս, այս տեղ*
there	*հոն, այնտեղ*
yon'der (եա'նտըր)	*հոն* (յիշատակ ցցուցած հեռու տեղ մը)
above	*վերը*
be-low' (պիլօ')	*վարը· տակը*
about	*չուրջանակի, բոլորտիքը*
a-round' (ըրա'ունտ)	*չուրջը, աստ անդ*
somewhere†	*տեղ մը, ուրեք*
anywhere†	*որևիցէ տեղ*
elsewhere†	*ուրիշ տեղ, այլուր*
otherwhere†	*միւս տեղ*
everywhere†	*ամեն տեղ*
nowhere†	*ոչ ուրեք*
wherever†	*ուր որ*
wheresoever†	*ուր որ ալ, ուր ալ*
within†	*ներսը, ներսէն· մօքէն*
without†	*դուրսը, դրսէն*
whereabout†, whereabouts	*ուր տեղ, որ կողմ*
hereabout†, hereabouts	*այս կողմերը, չուրջանակի*
thereabout†, thereabouts	*մօտաւորապէս, գրեթէ*

2· Դէպի տեղ մը ցուցնողներն

whith'er (հուի'դհըր)	*ուր, ուրտեղ*
hith'er (հի'դհըր)	*դէպի այստեղ, յայսկոյս*
thith'er (դհի'դհըր)	*դէպի այնտեղ, յայնկոյս*
in	*մէջը, ներսը*

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ)։

† Սոյն բառը ինչ տարբեր բառերէ կը բաղկանայ։

up	վեր. բարձր
down	վար. ցած
back	դէպի ետ
forth (ֆօրթ)*	յառաջ. անդին. դուրս
a-side' (ըսայտ)	մէկդի. մէկ կողմ
a-shore' (ըշօր)	ցամաքին վրայ. ծովուն եզերքը
a-broad' (ըպրօտ)	հեռու. դուրս. օտար աշխարհ.
a-loft' (ըլօֆթ)	բարձրերուն մէջ [illegible] երկնք
home, homeward‡	դէպի տուն. բնակարանը. եր-
inward‡, inwards‡	դէպի ներս [կիրը
upward‡, upwards‡	դէպի վեր
downward‡, downwards‡	դէպի վար
backward‡, backwards‡	դէպի ետև
forward‡, forwards‡	դէպի յառաջ

3. Տեղի մը ցուցնողները

whence	ուսկից. ուրկէ
hence (հէնս)*	ասկէ. հիմակուընէ, ուստի
thence (տհէնս)*	անկէ. ան ատենէն, ուստի
a-way' (ըուէյ)	հեռու, բացակայ
out	դուրս. դուրսը. բացակայ. յայտնուած, լռուած. մարած, հատած
off	հեռու, հեռուէն, հեռացած [գին
far	հեռուն. անդին. բաւական ան-
re-mote'ly§ (րիմօթլի)	հեռուէն, ի հեռուստ, թեթևօրէն

4. Տեղի մը կարգը ցուցնողները (Դասական Մակբայ)

first	առաջին, նախ
secondly§	երկրորդ, երկրորդաբար
thirdly§	երրորդ, երրորդաբար
fourthly§, etc.	չորրորդ, չորրորդաբար, ևն.

* Շեշտը [illegible] (Տ.ս. [illegible]).

‡ ԿԱՆՈՆ. — Եթէ բառի մը վերջը ward (ուորտ)* wards (ուորտզ)* մասնիկն աւելցուի, բառը Մակբայի կը վերածուի և կը նշանակէ ուղղութիւն. և կը համապատասխանէ Հայերէնի մէջ դէպի բառին. տեսնել վերի օրինակները։

§ ԿԱՆՈՆ. — Երբ Գոյական անունի մը վերջը ly (լի) մասնիկը աւելցնենք զայն կը չինէ ածական. յաճախ և մակբայ. ինչպէս, week, շաբաթ. week*ly*, շաբաթական։ Բայց երբ ածականի մը վերջը աւելցնենք, զայն կը չինէ Մակբայ. օրինակ, rich, հարուստ. rich*ly* հարուստ կերպով։ (Տեսնել և վերի օրինակները — Երես 92. Դէտ. 2։)

Գ. Աստիճան ցուցնողներն (Աստիճանական Մակբայ), որոնք կը համապատասխանեն *How much?* Ո՞րչափ կամ *How little?* Ո՞րչափ քիչ (պզտիկ) հարցման։

Աստիճանական Մակբայներն ալ կարելի է ստորաբաժնել նոյնպէս չորս տեսակի,

Ա. Առաւելութիւն կամ առատութիւն ցուցնողներն
(Առաւելական Մակբայ)

much	շատ, կարի, յոյժ
more	աւելի շատ, աւելի ևս, ալ
most	ամենէն շատ, առաւելապէս, չափէն աւելի, չափազանց խիստ
too	ալ, նաև, ևս, նմանապէս [շատ
very	շատ, յոյժ, կարի
greatly‖	մեծապէս [դին
far	հեռուն, անդին, բաւական ան-
be-sides' (պիսա՛յտզ)	ևս, ալ, աւելի, դարձեալ
chief'ly‖ (չի՛յֆլի)	գլխաւորապէս. մանաւանդ
prin'ci-pal-ly‖ (փրի՛նսիփըլի)	գլխաւորաբար. մանաւանդ
main'ly‖ (մէ՛յնլի)	գլխաւորաբար. մանաւանդ
most'ly‖	մեծաւ մասամբ
gen'er-al-ly‖ (ճէ՛նըրըլի)	ընդհանրապէս, առհասարակ
en-tire'ly‖	ամբողջովին, լիովին
full	լիովին, անթերի [ւոյն
fully‖	լիովին, բոլորովին, ըստ արժան-
completely‖	կատարելապէս, լիուլի
perfectly‖	կատարելապէս, ամբողջովին
whol'ly‖ (հօ՛լի)	ամբողջովին, բոլորովին
to'tal-ly‖ (թօ՛թըլի)	բովանդակ կերպով, ամբողջովին
al''to-geth'er (օլթուկէ՛տհըր)	բոլորն ի միասին, առանց բացառութեան, ամենքը մէկտեղ
all	բոլորովին,
quite	լիովին, բոլորովին
clear	ամբողջովին. որոշ
stark (ը)սթարք)*	բոլորովին, գլխովին, բացարձակ
exceedingly‖	գերազանց կերպով
ex-cess'ive-ly‖ (էքսէ՛սիվլի) [լի	յանչափս, չարաչար
ex-trav'a-gant-ly (էքսթրա՛վըկընթլի)	չռայլաբար

‖ Ի՞նչ է այս բառի արմատը կամ ածականը։
* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ)։

—

er-a-bly (ինթա'լըրէպլի)	անհանդուժելի կերպով
eas'ur-a-bly (իմէ'ժուրէպլի)	անչափելի կերպով
ı-ceiv'a-bly (ինքընսի'վէպլի)	անըմբռնելի կերպով
ite-ly (ի'նֆինիթլի)	անհունօրէն

Հաւասարութիւն կամ բաւականութիւն ցուցնողներն

h	բաւական
cient-ly‖ (սըֆֆի'շընթլի)	ըստ բաւականին
e-tent-ly‖ (քա'մփիթընթլի)	բաւական կարող կերպով
uate-ly (ա'տիքուէյթլի)	պէտք եղած չափով
or'tion-al-ly (փրօփօ'րշընըլի)	համեմատաբար
-ly‖ (ի'քուըլի)	հաւասարապէս
	այսպէս, սոյնպէս, անանկ
	պէս, նման, իբր թէ, որպէս թէ,
	զոր օրինակ
(ի'վըն)	նոյն իսկ. մինչև անգամ
	արդարացի, իրաւացի
y‖	ճշդիւ, ճիշդ ու ճիշդ [այս.
se'ly‖ (փրիսա'յսլի)	ճշդիւ, ճշդութեամբ. համա՛.

Նուազութիւն ցուցնողներն (Նուազական Մակբայ)

	քիչ, քչիկ մը
	աւելի քիչ, ոչ այնքան, նուազ
	ամենէն քիչ
ly (ը)րէ'յրլի)	հազիւ հազ, շատ քիչ անգամ
y	դժուարաւ
ly (ը)րէ'նթլի)	հազիւ բաւական կերպով, բա-
	ւականէն նուազ կերպով. խեղ-
	ճօրէն, գձուձ կերպով
i-ly (ը)րէ'նթիլի)	հազիւ, դժուարաւ
ly (մի'յրլի)	պարզապէս
y (պէ'յրլի)	խեղճուկ կերպով. մերկ
	միայն, լոկ, սոսկ [աւելի քան
	միայն, ոչ ուրիշ կերպ քան, ոչ
(փա'րթլի)	մասամբ
ıl-ly (փա'րշըլի)	մասամբ. աչառութեամբ
	մօտաւորապէս, գրեթէ
ıt	գրեթէ
gh	գրեթէ
ıite	ոչ բաւականին

Ի՞նչ է այս բառի արմատը կամ ածականը։

4. Վերացեալ քանակութիւն ցուցնողներն
(Վերացական-քանակական Մակբայ)

how	ի՞նչպէս (ի՞նչ աստիճան մը)
however†	այսու ամենայնիւ, սակայն
how so-ev'er (հաուսօէ՛վըր)	ո և է կերպով
everso	շատ
something	բան մը
anything	ո և է բան մը
nothing	ոչինչ
a groat (կրօթ)*	դանկ մը, ընիոն մը
a sixpence (սիքսփէնս)	կէս շիլինոց
a sou-marquee etc. (սու՛մարքէյ)	փուճ, չնչին բան, յումպէտս

Դ. Կերպ. Որպիսութեան կամ Տեսակ ցուցնողներն, որոնք կը պատասխանեն *How*, ի՞նչպէս հարցման. կամ հաստատելով, կամ ժխտելով և կամ տարակուսելով։

Այս Մակբայներն ալ կարելի է ստորաբաժանել հինգ տեսակի.

1. Որպիսութիւն կամ Որակութիւն ցուցնողներն
(Որակական Մակբայ)

well	լաւ, աղէկ
ill	գէշ, չարաչար կերպով [պով
wisely†	իմաստութեամբ, իմաստուն կեր-
foolishly§	յիմարաբար
justly	արդարութեամբ, ուղղութեամբ
wick'ed-ly (ուի՛քէտլի)	չարութեամբ

---

† Այն բառը ի՞նչ տարբեր բառերէ կը բաղկանայ։

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ)։

† ԾԱՆ. ա.— Այս *ly* վերջաւորող Մակբայներուն պէս կանոնաւորիչ շատեր, որոնք կը շինուին որպիսութիւն ցուցնող ածականներուն վրայ *ly* մասնիկն աւելցնելով (Տես՝ եր. 217). որը կըհամապատասխանէ Հայերէնի մէջ ...պէս և ...աբար մասնիկներուն և կերպով բառին. տեսնել վերի օրինակներն։

բ.— ...*ly* մասնիկը Անգլօ-Սաքսոն *lic* կամ *like* բառի համառօտութիւնն ու Անգլիերէն Մակբայներու ամենէն հասարակ վերջաւորութիւնն է։

§ ԿԱՆՈՆ.— Բառի մը վրայ *ish* (իշ) մասնիկը աւելցնելով անոր աւելի նուազական ածականի իմաստ կու տայ. այսպէս fool, յիմար. fool*ish*, յիմարութեան մօտեցած. քիչ յիմար, յիմարական։

2· *Հաստատութիւն կամ Հաւանութիւն ցուցնողներն*
(Հաստատական Մակբայ)

yes — *այո՛* (Ռմկ. Հըմէրէս)
yea (եէյ)* — *այո՛, յիրաւի, արդարև*
ay, aye — *այո՛, հա*
ver'i-ly (վէ'րիլի) — *ճշմարտիւ, ստուգիւ· ամէն*
truly — *ճշմարտիւ, իրաւցնէ*
indeed — *ստուգիւ, արդարև*
sure'ly — *ապահովապէս, հաստատապէս*
certainly — *ստուգիւ, անշուշտ*
doubt'less† (տ'աութլէս) — *անտարակոյս, աներկբայ*
undoubtedly — *անկասկած կերպով*
as-sur'ed-ly¶ — *ապահովարար, վստահարար*
cer'test‡ (սըր'թէսթ) — *անտարակոյս* [Ռմկ. հա է

for-sooth'‖ (ֆօռսօ'թհ) — *ճշմարիտ, իրաւ որ, շատ աղէկ*
a''men' (էյմէ'ն, ամէն) — *ամէն, եղիցի, թող ըլլայ, իրաւցնէ*

Բացասականութիւն կամ Ժխտում ցուցնողներն
(Բացասական կամ Ժխտական Մակբայ)

no, not, nay (նէյ) — *ոչ, չէ*
nowise, noway, noways — *ոչ երբէք, ամենևին*
nohow — *ոչ մի կերպով* (Ռմկ.)

4· *Տարակոյս կամ Անորոշութիւն ցուցնողներն*
(Երկբայական կամ Տարակուսական Մակբայ)

per-haps' (փըրհէ'փս) — *գուցէ, թերևս*
hap'ly (հէ'փլի) — *պատահարար*
pos'si-bly (փօ'սիպլի) — *հնար է. թերևս. հաւանականաբար*
per-chance' (փըրչա'նս) — *պատահմամբ, թերևս*
per''ad-ven'ture (փէրէտվէ'նչըր) — *եթէ երբէք, թերևս*
may-be — *կարելի է*

5· *Եղանակ կամ կերպ ցուցնողներն* (Եղանակական Մակբայ)

thus (տհըս) — *այսպէս, սանկ*
so — *այսպէս, սանկ· տանկ, անանկ*
how — *ինչպէս, ինչ*
somehow — *կերպով մը*

---

† doubt (տաութ – մէկ վանկ) *կասկած* to doubt, *կասկածիլ*

¶ to as-sure' (աշօ'ւր) *ապահովել, վստահացնել։*

‡ Գրաբառ է այժմ անգործածական է։

‖ Այս բառը առաջներ հաստատութիւն կամ հաւանութիւն ցոյց տալու համար կը գործածուէր, մինչ հիմայ սոսկ հեգնելու համար կը գործածուի։

nohow†	ոչ մի կերպով
anyhow†	ինչև իցէ, ո և է կերպով [կերպով
however†	այսու ամենայնիւ, սակայն, ո և է
howsoever†	ո և է կերպով. տակաւին
like	նոյնպէս, նոյն կերպով
else	եթէ ոչ. ուրիշ կերպ
otherwise*	ուրիշ կերպ. եթէ ոչ, ապա թէ ոչ
a-cross' (ըքրո՛ս)	խաչաձև, խոտորնակի
to-geth'er (թուկէ՛տհըր)	միասին, միատեղ
a-part' (ըփա՛րթ)	զատ, ուրոյն, առանձին
a-sun'der (ըսը՛նտըր)	ուրոյն, իրարմէ զատ
namely	այսինքն, որ է
par-tic'u-lar-ly (փարթի՛քիուլըրլի)	մասնաւորաբար
nec'es-sa"ri-ly (նէ՛սէսէրիլի)	ի հարկէ
hes'i-ta"ting-ly (հէզի՛թէյթինկլի)	վարանմամբ
trip'ping-ly (թրի՛փինկլի)	արագութեամբ, թեթևօրէն
ex-tem'po-re (էքսթէ՛մփօրի, էյ)	յանպատրաստից
ex-tem"po-ra'ne-ous-ly (էքսթէմփօրէ՛յնիըսլի)	յանպատրաստից
headlong†	գլխիվայր
lengthwise§	երկայնութեանը, երկայնքին

Այս վերոյգրեալներէն ի զատ կան տեսակ մ'ալ Մակբայներ, որոնք նախադասութիւն մը ուրիշ նախադասութեան մը հետ կապելու կը ծառայեն, մի և նոյն ժամանակ արտայայտելով ժամանակի, տեղի, պատճառի, ևլն. մի որ և է պարագայն կամ հանգամանքը, այս պատճառաւ և կը կոչուին Կապակցող կամ Շաղկապական Մակբայներ. *և որոնք առ հասարակ մէկէ աւելի բայեր կը յարաբերեն. ասոնք թուով շատ քիչ են և կ'ստորաբաժնուին երկու կարգի,*

1. Պատճառ ցուցնողներն

why	ինչո՞ւ, ի՞նչ դիտաւորութեամբ
where fore	ի՞նչ պատճառաւ, ի՞նչ նպատակաւ
there'fore	այս կամ այն պատճառաւ

---

† Այս բառը ի՛չ տարբեր բառերէ կը բաղկանայ։

§ length (լէնկթհ) *երկարութիւն։*

* ԿԱՆՈՆ.— *Երբ բառի մը վերջը ly կամ wise մասնիկը աւելցնենք, բառը մակբայ կը դառնայ և կը նշանակէ կերպ. ինչպէս* like, *նման* like*wise*, *նմանապէս։*

2. Դերանուանական բաղադրուածներն

herein	ասով. հոս, այստեղ
therein	ատով, անով. հոն, այնտեղ
wherein, etc.	յորում, ուր

Հետեւեալներն ալ առ հասարակ կը գործածուին իբր կապակցող Մակբայներ. after, again, also, as, before, besides, con'se-quent-ly (քա՛նսիքուէնթլի — հետեւաբար) else, ere, even, furthermore,† hence, how, however, moreover, neverthless otherwise, since, so, still,‡ till, then, thence, therefore, too, until, when, where, wherefore, whither եւ while կամ whilst.

ԴԻՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

1. Ժամանակական, Տեղական եւ Որակական մակբայներն առ հասարակ բայերու եւ ընդունելութիւններու վրայ կը դրուին. մինչ չափականական մակբայներն աւելի շատ ածականներու կամ մակբայներու վրայ՝։

2. Քանի մը բառերէ բաղկացեալ մակբայներն երբեմն ինչ բառերէ որ կը բաղկանան, անոնց նշանակութիւնը կը պահեն. ինչպէս, *not so*, ոչ այդպէս. երբեմն ալ բոլորովին տարբեր նշանակութիւն մը կուտան. ինչպէս, *in order*, որպէսզի։

3. *There* մակբայը եթէ դրուի այնպիսի բայի մը վրայ, որոյ տէր բային բայէն ետքը դրուած ըլլայ, անոր նշանակութիւնը չի փոխեր. այսպէս, *there* came to the beach* a poor man, ծովեզերքը աղքատ մ'եկաւ։

4. *Too* մակբայը բայի հետ գործածուած ատեն կը նշանակէ ալ. իսկ ածականի կամ մակբայի հետ՝ կը ցուցնէ չափէ աւելի. ինչպէս, He was there *too*, ինքն ալ հոն էր. It is *too* warm, չափէ աւելի տաք է. That is *too* much, չափէ աւելի է անիկա։

5. Ածականներէն ոմանք ինչպէս *ly* մասնիկով մակբայ կ'ըլլային (Տեսնել Երես 217 եւ 220), նոյնպէս ոմանք ալ *in* բառը նախադասելով մակբայ կ'ըլլան. ինչպէս, *in* gen'er-al (ճէն՛ըրըլ — ընդհանուր) ընդհանրապէս։

Բառեր ալ կան իրենց սկիզբը *a* մասնիկը առնելով մակբայ կ'ըլլան, և Հայերէն վրայ, մէջ բառերուն նշանակութիւնը կուտան. այսպէս *a*shore (նոյն at կամ on shore), ծովեզերքին վրայ. *a*sleep (նոյն *in* sleep), քունի մէջ։

---

† fur'ther (ֆը՛րտհըր) աւելի հեռուն բաղդատականն է forth բառին։

‡ still (ս)թիլ — [illegible]) այս կամ այն ատեն. տակաւին։

* beach (պիյչ) ծովեզերք։

ՄԱԿԲԱՅՆԵՐՈՒ ԲԱՂԴԱՏՈՒԹԻՒՆԸ

Մակբայներն եթէ երբեք փոփոխութիւն մը կրեն, այն ալ իրենց բաղդատութիւնն է։

1· Մակբայներն ալ Ածականներու պէս կրնան բաղդատուիլ. մեծ մասամբ Բ. Մէթոտով (Տեսնել երես 78-79)· քիչերն կը բաղդատուին Ա. Մէթոտով. ինչպէս, soon, sooner, soonest; fast,* faster, fastest։

2· Հետեւեալներն կը բաղդատուին անկանոն կերպով, well, better, best; badly կամ ill, worse, worst; little, less, least; much, more, most; far, farther, farthest; fort, fur'ther, fur'thest (ֆըրթհէսթ): rath (րէթհ) ժամանակին, rath'er (րա'թհըր) աւելի լաւ է, լաւ եւ. մանաւանդ, rath'est (րա'թհէսթ) ամենէն աւելի լաւ է. այս վերջինոյն միայն բաղդատականը կը գործածուի։

3· Ly վերջաւորող Մակբայներն առ հասարակ Բ. Մէթոտով կը բաղդատուին։

121· Վարժութիւն

[Ընդօրինակելու է հետեւեալ վարժութիւնը տետրակին մէջ, յետոյ գտնելու է ամէն մէկ նախադասութեան մէջի Մակբայներն ու ստորագծելու է. միեւնոյն ատեն որոշելու է թէ ամէն մէկ մակբայ ինչ տեսակ բառի մը (բայի, ընդունելութեան, ածականի թէ մակբայի) մէկ պարագան կը ցուցնէ։]

Here he is. There he goes.

"I will also ask of you one question."

Where are you going now?

He came in first.

"Say well is good, but do well is better."

"And whatsoever ye do, do it heartily."

"And straightway he will send him thither."

"Wisdom crieth without."

"Ye can not tell whence I come."

"For scarcely for a righteous man will one die: yet peradventure for a good man some would even dare to die." Rom. v., 7.

Are you sure of that? Perhaps he was not there.

"If the son therefore shall make you free, ye shall be free indeed."

"Who knows her whereabouts?"

"The gate whereby he passed,"

---

* fast (ֆասթ) ամուր, հաստատ. արագ արագ։

...der he lies, by the side of the old church.
She is at home wherever she is."
That looks exceedingly beautiful.
He is stark mad.
Generally speaking we are all free.
I had scarcely spoken, when he came in.
He spoke very well of you indeed.
There were wellnigh a thousand men.
"It is inconceivable to me that man should ever fly."
He was one of Washington's aides* .... when he was barely twenty years old.
The question was put barely before them.

122. *Վարժութիւն*

[*Հետեւեալ նախադասութիւններն նոյնպէս ընդօրինակելու է տետրակին մէջ, բայց ձգուած տեղերը պատշաճ մակբայներ դնելով։ Նայելու է որ միեւնոյն մակբայը երկու անգամ չը գործածուի։*]

"........., ..., I say unto you, If a man keep my saying, he shall .... see death."
.... is one likely to find it?
I have not .... of it. It is ....
We are .... right. I know .... of him.
He has been .... good to me.
You can be .... about it. I met him in London ....
.... he will come ....
They sailed .... on the twenty fifth of September.
"Thou shalt .... help him."
"And they came .... into the house."
"We .... will be with you."
"And .... he came ....
"................. went I up in the ....
"Be not .... from me." That is .... true.
It is .... done. That is .... what I want.
That is .... done .... I am .... ready.
"And .... earlier every year,
Our singing birds take wing." — Lowell.
.... I will tell you about it. It isn't worth a ....
I like it .... "We all are borne .... to die."

---

* aid *կամ* aide *օգնական* aide-de-camp (*էյտ-տը-քէմփ*) *համհարզ* (*Տճկ. եավէր*)։

ԴԱՍ ԾԷ. (LESSON LVII.)

[Ն]

wolf	(ուուլֆ)	գայլ
lamb†	(լէմ)	գառ
lamp†	(լէմփ)	կանթեղ, լապտեր
thirst	(թըրսթ)*	ծարաւ, իղձ, տենչանք
thirst'y	(թը՛րսթի)	ծարաւի
clear	(քլիյր)*	վճիտ, յստակ, ջինջ
stream	(ս)թրիյմ)*	Ջրի հոսանք (Տես. առոգ. հնչիւն)
ground	(կրաունտ)*	գետին, հող
yard	(եարտ)*	Ամերիկեան կամ Անգլիական կանգուն
meal	(միյլ)	անգամի մը կերակուր (Տե՛ս. Եօյլա)
feast	(ֆիյսթ)	խնջոյք, կոչունք, տօնախմբութիւն
cry	(քրայ)*	ճչիւն, աղաղակ
rage	(րէյճ)	ցասում, կատաղութիւն
bold	(պօլտ)	յանդուգն
mud	(մըտ)	տիղմ, ցեխ
lie	(լայ)	սուտ
lie	(լայ)	մոխրաջուր
fox	(ֆա՛քս)*	աղուէս
blood	(պլըտ)*	արիւն
blood'thirsty‡		արեան ծարաւի
rav'enous	(րա՛վ(ը)նըս)	անյագ, անկուշտ, գիշատիչ
sheep‖	(շիյփ)	ոչխար
a-fraid'	(աֆրէ՛յտ)	վախով, երկիւղալի
sure'ly	(շօ՛ւրլի)	վստահ կերպով, անպատճառ
mis-take'	(միսթէ՛յք)	սխալ
meek	(միյք)	հեզ
im'pu-dent	(ի՛մփիուտընթ)	լպիրշ, լիրբ, անամօթ
ras'cal	(րա՛սքալ)	սինլքոր, սրիկայ
up-on'	(ըփա՛ն)	վրայ
fa'ble	(ֆէ՛յպլ)	առակ
help	(հէլփ)	օգնութիւն

---

† Դիտէ lamb և lamp բառերու տարբերութիւնները։

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ)։

‡ Այս բառը երկու տարբեր բառերէ կը բաղկանայ։

‖ Կան բառեր, որոց Յոգնակիները նոյնն են. ինչպէս, sheep, ոչխար· sheep, ոչխարներ։

helpless‡		անօգնական
to quench	(քուէնչ)*	ծարաւը անցնել [ուիլ
to clear		պարզել, լուսաբանել. օդը բաց-
to ground		գետինը դնել, հաստատել, հիմ- նել, աղէկ սովրեցնել
to fall		հետը իյնալ. իյնալ, կործանիլ
to cry		պոռալ, գոչել, աղաղակել. լալ
to stir	(ը'սթըր)*	խառնել, շարժել, ցնցել
to spoil	(ըսփոյլ)*	աւրել, խանգարել, եղծանել
to an'swer†		պատասխանել
to reply'†	(րիփլա՛յ)	պատասխանել [կենալ
to lie§		պառկիլ, երկննալ, տարածուիլ,
to lie§		ստել
to lie in		ծննդաբեր (փղաջկան) ըլլալ
to be afraid		վախնալ
to bear	(պէյր)	ծնանիլ. կրել. համբերել
to ex-claim'	(էքսքլէ՛յմ)	բացագանչել, գոչել
to howl	(հաուլ)*	գայլի ոռնալ
to dare	(տէյր)	համարձակիլ, յանդգնիլ
to con''tra-dict'	(քոնթրատի՛քթ)	հակառակախօսել, դիմադար- ձութիւն ընել
to fly		թռչիլ
to cause		պատճառել

‡ ԿԱՆՈՆ. Եթէ Գոյական անուան մը վերջը *some* (սըմ), *ful* (ֆուլ), կամ *less* (լէս) մասնիկն աւելցնենք, Գոյականը Ածականի կը փոխուի և կը ցուցնէ առատութիւն կամ պակասութիւն: Սովորաբար *ful* մասնիկը Հայերէնի մէջ ալ, լեցուն բառին կը համապատասխանէ մինչ *less* մասնիկը բացասական մասնիկներուն. այսպէս, troub'le (թրը՛պլ) նեղութիւն, վիշտ, ձանձրոյթ — trouble*some*, նեղիչ, ձանձրացուցիչ. fruit, պտուղ— fruit*ful*, պտուղով լեցուն, պտղաբեր, պտղատու — fruit*less*, անպտուղ. help, օգնութիւն — help*less*, անօգնական: (Տեսնել նաև երես 55:)

† to answer կը նշանակէ պատասխանել հարցման մը. մինչ to reply կը նշանակէ պատասխանել պատճառաբանեալ իրայայտութեան մը, անոր հակառակ պատճառաբանելով: (Ռմկ. կ'ըսուի խօսքը ջրել:)

§ to lie, պառկիլ և to lie, ստել երկու բայերու տարբերութիւններն պէտք է գտնել իրենց գլխաւոր մասերէն. առաջինը անկանոն բայ է, մինչ վերջինը կանոնաւոր:

123. Վարժութիւն

[Ն]

THE WOLF AND THE LAMB

. One day a wolf and a lamb came at the same time to quench their thirst in a clear stream. The wolf stood to drink, where the ground was high; while the lamb stood some yards off down the stream. As the wolf had had no meal that day, he thought, if he could but fall out with the lamb, he could eat him up, and so get a good feast. So he cried out in a great rage to the lamb. "What makes you so bold as to stir up the mud in the stream, and so spoil my drink?"– "Sir," says the lamb, "that I can not do; for, the stream runs down this way from you to me, and not from me to you as you say."

"Be it so," answered the wolf, "but what will you say, when I tell you I have heard all the lies which you told the fox about me, a year ago, saying that I am a bloodthirsty, ravenous creature, and that the sheep are all afraid of me?"

"That is surely a mistake," meekly replied the lamb, "for I never met the fox, and a year ago I was not born. I am only six months old."

"It was your brother, then," exclaimed the wolf. "On my honor, sir, I never had a brother," replied the lamb. "Impudent rascal!" howled the wolf, "how dare you contradict me so!" So saying he flew upon the helpless lamb and ate him up.

From this fable we learn that those who wish to quarrel can always find cause.

ԴԱՍ ԾԸ. (LESSON LVIII.)

[Ձ]

CON-JUNC'TIONS (քընճը՛նքշընս – կցորդութիւն) ՇԱՂԿԱՊՆԵՐ

ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.— Շաղկապ կը կոչուին այն բառերը, որոնք բառ մը ուրիշ բառի մը հետ, կամ խօսք մը ուրիշ խօսքի մը հետ և կամ նախադասութիւն մը ուրիշ նախադասութեան մը հետ կը կապեն, և այսպէս կապուածներուն ալ իրարմէ ինչ կախում ունեցած ըլլալը կը ցուցնեն. ինչպէս, "Thou *and* he are happy, *because* you are good." *«Դու և ինքն երջանիկ էք, որովհետեւ աղէկ (բարի) էք» խօսքին մէջ* and *և because Շաղկապներ են, որովհետեւ առաջինը* Thou *և* he *բառերն իրարու հետ կը կապէ, մինչ վերջինը* Thou and he are happy *և* you are good *նախադասութիւններն իրարու հետ կը կապէ։*

ԴԻՏ.— Նկատելու է որ Շաղկապներն ինքնին խօսքի մը իրական նիւթին վրայ որ և է բան չեն արտայայտեր, այս իսկ պատճառաւ ալ Արիստոտէլ և իր հետեւողներն Շաղկապներն նշանակութենէ զուրկ բառեր կը ճանչնային։ Իրենց միակ պաշտօնն է իրարու կապել։

ԴԱՍԱԿԱՐԳԵՐ

Անգլիերէնի մէջ՝ Ներկայիս Շաղկապներն երկու ընդհանուր դասակարգերու կը բաժնուին, որոնք կը կոչուին Բաղհիւսական (cop'u-la-tive – քա՛փիւլէթիվ – *իրարու հետ հիւսող*) *և* Տրոհական (dis-junct'ive – տիսճը՛նքթիվ – *իրարմէ զատող, իրարու հակառակող*)։ *Այս իւրաքանչիւր դասակարգէն կան քանի մը բառեր ալ, որոնք միւս միացածներէն կը տարբերին իրենց* զոյգ զոյգ գործածութեամբը. *ասոր համար և ասոնք ալ երրորդ դասակարգ մը կը համարուին և կը կոչուին* Ցորնչական (cor-rel'a-tive – քըրրէ՛լէթիվ – *իրարու վերաբերող*) *Շաղկապներ։*

ա. Բաղհիւսական շաղկապ կը կոչուին այն շաղկապներն, որոնք կը ցուցնեն յաւելում մը, պատճառ մը, հետեւանք մը կամ եզրակացութիւն մը, ինչպէս, "He *and* I shall not dispute*; *for*, *if* he has any choice†, I shall readily grant§ it." – *«Ինք և ես չպիտի հակաճառինք, վասն զի եթէ ինք (ան) որ և է ընտրածն ունի, ես պատրաստակամութեամբ (յօժարութեամբ) պիտի շնորհեմ զանիկա»։*

---

* to dis-pute' (տիսփիւ՛թ) *հերքել, հակաճառել, վիճաբանիլ, բանակռուիլ։*

† choice (չոյս, չոյս) *ընտիր. թանկագին. ընտրողութիւն, ընտրածը. նախամեծարածը։*

§ grant (կրանթ – մէկ վանկ) *շնորհելը. շնորհածը.* to grant, *շնորհել։*

Բաղհիւսական շաղկապները հետեւեալներն են

and, *ու, և* — if, *եթէ*

as, *որպէս թէ* — that, *որ, թէ*

both, *երկուքն ալ* — then, *ուրեմն* [*չափ*

because, *որովհետև* — since, *ըստ որում, քանի որ, ցոր-*

even, *մինչև անգամ* — seeing, *նկատելով որ*

for, *վասն զի* — so, *այսպէս, այդպէս, այնպէս*

բ. Տրոհական շաղկապ *կը կոչուին այն շաղկապներն, որոնք կը ցուցնեն նշանակութեան հակառակը. ինչպէս,* "*Though* (թհօ — [illegible] — *Թէ և, Թէպէտ և*) he were dead, *yet* shall he live." — *St. John's Gospel. XI., 25.* «*Թէ և մեռնի, սակայն և այնպէս պիտի ապրի*»։ «Be not faithless*, *but* believing." — *Id. XX., 27.* «*Մի ըլլար անհաւատ, հապա հաւատացեալ*»։

Տրոհական շաղկապները հետեւեալներն են

or, *կամ* — al-though' (օլթհօ*) *թէև, թէպէտև*

nor, *ոչ ալ* — yet *սակայն, բայց և այնպէս*

either, *կամ. թէ* — but *բայց. սակայն* [*ոչ*

neither, *ոչ* — ex-cept' (էքսէ՛փթ) *մինչեւ որ. եթէ*

than, *քան թէ* — wheth'er (հուէ՛թհըր) *թէ, արդեօք*

though, *թէև, թէպէտև* — lest *գուցէ, մի գուցէ, չըլլայ թէ*

un-less' (ըն՛լէս) *եթէ ոչ, բայց միայն, մինչեւ որ*

save (սէյվ) *բացի*

pro-vi'ded (փրօվա՛յտէտ) *պայմանաւ որ. միայն թէ*

not'with-stand'ing (նա՛թուիթհսթէ՛նտինկ) *չընայելով թէ, սակայն, այսու հանդերձ, այսու ամենայնիւ*

where-as' (հուէյրա՛զ) *որովհետեւ. նկատելով որ*

գ. Ցարնչական շաղկապ *կը կոչուին այն շաղկապներն, որոնք կը գործածուին զոյգ զոյգ, այնպէս որ մէկը կ'ակնարկէ կամ կը պատասխանէ միւսին. ինչպէս,* "John (ճա՛ն — Յովհաննէս) came *neither* eating, *nor* drinking." — *Matt. XI., 18.* «*Յովհաննէս եկաւ ոչ կ'ուտէր ոչ ալ կը խմէր*»։ *Whether* he will go, *or* not; I can not tell, *արդէն պիտի երթայ կամ ոչ՝ չեմ կըրնար ըսել*։

Ցարնչական շաղկապները հետեւեալներն են

both .... and — *թէ .... եւ թէ*

as .... as — *այնպէս .... ինչպէս ալ*

այնչափ .... որչափ ալ

as .... so — *ինչպէս .... այնպէս ալ*

---

* faith (ֆէյթհ) *հաւատք*. faitless, *անհաւատ*։

if .... then	եթէ .... ուրեմն
either .... or	կամ .... կամ
neither .... nor	ոչ .... և ոչ ալ
whether .... or	արդէն .... կամ
though կամ although .... yet	թէև, թէպէտ եւ .... սակայն, բայց եւ այնպէս

ԴԻՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

1. Հետեւեալ բառերն ալ *for as much as*, վասն զի, որչափ որ. *in as much as*, քանի որ. *in so much that*, քանի որ այնչափ հաւաքաբար գործածուած ատեն, յաճախ իբր շաղկապ կը գործածուին։

2. Շաղկապները քերականական որ եւ է փոփոխութիւն չեն կրեր։

124. Վարժութիւն

[Այս վարժութիւնը նախ առ նուազն երեք անգամ կարդալու է բարձրաձայն, յետոյ ուշի ուշով հասկնալով սորվածներն, թարգմանելու է Հայերէնի. անկէց վերջ ընդօրինակելու է տետրակին մէջ և ամէն մէկ պարբերութեան միջի շաղկապներն դնելով ստորագծելու է. այնուհետև զանազանելու է ամէն մէկ շաղկապ ի՛նչ դասակարգի կը պատկանի և ո՛ր բառերը կամ խօսքերը իրարու հետ կապած է։]

"Why do we fear death, seeing it is but gain to die?"
He is not so wise as his brother.
"Except a man be born again."
I will either write or send.
"He has neither friends nor enemies*, neither vice nor virtue."
"Though deep yet clear, though gentle yet not dull."
Speak so as to be understood
He speaks so low that no one can hear what he is saying.
I will give you such books as I have.
Such is his ignorance†, that he can neither read nor write.
"Answering their questions, as if it were a matter§ that needed it."

---

* en'emy (էն'նէմի) թշնամի

† ig'no-rance (իկ'նօռանս) ագիտութիւն։

§ mat'ter (մա'թըր) նիւթ, խնդիր

Հետեւեալները – acy (էսի), – ade (էյտ), – age (էյճ), – ance (ընս), – ence (ընս), – ancy (ընսի), – ency (ընսի), – ion (ըն), – sion (ժըն, շըն), – tion (շըն), – ism (իզմ), – ment (մընթ, մէնթ), – tude (թիուտ), – ty (թի), – ety (էթի), – ity (իթի), – ure (ըր) Լատիններէնէ կամ Գաղիերէնէ առնուած մասնիկներ են. որոնցմէ մին երբ բառի մը վերջն աւելցուի կը ցուցնէ վիճակ կամ կացութիւն, գործողութիւն մը կամ գործողութեան մ'արդիւնքը. և կամ գործողը. Հայերէնի մէջ մեծ մասամբ – ութիւն մասնիկն կը համապատասխանեն։

125. Վարժութիւն

[Հետեւեալ նախադասութիւններն նոյնպէս ընդօրինակելու է տետրակին մէջ, բայց ձգուած տեղերը պատշաճ շաղկապներ դնելով։ Նկատելու է որ միեւնոյն շաղկապը երկու անգամ չը գործածուիր։ Յետոյ կարդալու է բարձրաձայն առ նուազն երեք անգամ։]

Wisdom is better ...... wealth.*
Neither he ...... I can do it.
Take care ...... thou fall.
Mamma ...... I went down the store.
...... I had a book, I would read it.
He may come in ...... he is a friend.
Annie and Nora ...... were present.
"We live ...... we eat."
It will rain ...... the barometer is falling.
"Why do we fear death, ... it is but gain to dye?"
...... you wish it, it shall be done.
...... he is there.
If you don't like this, ... have that.
I am well ...... I do not feel very strong.†
What will you have corn-cake ...... corn-bread?
He has ...... sister ...... brother.
You must say ...... yes ...... no.
"...... I have cast them far off."
Rude,‡ ...... not unkind.
You may go now ...... you may come again.
"...... a man be born again."
Tell us ...... you are going or not.
"...... they cause *some* to fall." — PR. IV., 16.
"Thou see'st no beauty ...... thou make it first." — LOWELL.
...... that he would pay ten cents a week.
"........................... he had a bee in his bonnet,§ was really a great man." — DE QUINCEY.
"...... he was not worthy of death."

---

* wealth (ուէլթհ – մ.կ վօւկ) հարստութիւն, ստացուածք
† strong (ը)ստրօնկ – մ.կ վանկ) զօրաւոր
‡ rude (րօ–ւդ) անքաղաքավար, անկիրթ
§ bon'net (պօ–նէթ) գլխարկ (ի հնումն էրիկ մարդոց՝ ներկայիս կանանց գլխարկ)

ԴԱՍ ԾԹ. (LESSON LIX.)

PREP''O-SI'TIONS (փրեփօզի'շընզ) ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

[Զ]

ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.— Նախադրութիւն կը կոչուին այն բառերը, որոնք տարբեր իրերու կամ մտածումներու իրարու հետ ունեցած յարաբերութիւնները կը ցուցնեն. եւ որոնք ընդհանրապէս գոյական անունէ մը կամ դերանունէ մ'առաջ կը դրուին. (Նախ–դրուած) ինչպէս, "We will wait *for* you *from* morning *till* night." *«Մենք պիտի սպասենք ձեզ համար առաւօտէն մինչեւ գիշեր» խօսքին մէջ for, from եւ till նախադրութիւններ են. վասն զի for* you *դերանունէն առաջ դրուած է եւ կը ցուցնէ* you *դերանունին* wait *բառին հետ ունեցած յարաբերութիւնը. նոյնպէս from* morning *գոյական անունէն առաջ դրուած է եւ կը ցուցնէ* morning *բառի* wait *բառին հետ ունեցած ուրիշ մէկ յարաբերութիւնը. այսպէս ալ till* night *գոյական անունէն առաջ դրուած է եւ կը ցուցնէ* night *բառի* wait *բառին հետ ունեցած ալ ուրիշ մէկ յարաբերութիւնը։*

ՆԿԱՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

1. *Խօսքի մը մէջ գտնուած նախադրութիւններն ամենէն պարզ բառերն են, որոնք քերականական ոեւէ փոփոխութիւն չեն կրեր։*

2. *Ամեն մէկ նախադրութիւն իրմէ վերջ առարկայ մը կամ (Հայկական ձեւով) խնդիր մ'ունենալու է, զոր կը կառավարէ. այս խնդիրը առ հասարակ նախադրութենէն անմիջապէս վերջը կը դրուի. բայց շատ անգամ ալ մէկ կամ երկու բառ կամ աւելի շատ հեռու ները կը դրուի. ինչպէս,* He is *with me*, *Ինձ հետ է.* "Sing *of* man's first dis'o-be'di-ence (տիսօպի՛տիէնս – անհնազանդութիւն)", *«Երգէ մարդու առաջին անհնազանդութեան վրայ»։*

3. *Ամեն մէկ նախադրութիւն իր առարկայովը կամ խնդիրովը միասին ուրիշ բառէ մը կամ խօսքէ մը կախում ունի, որուն կ'ըսուի նախընթացը կամ յարաբերեալը։ Նախադրութեան մը յարաբերեալը կամ առարկան (խնդիրը) շատ դիւրին կրնայ գտնուիլ What? Ի՞նչ հարցում մը գործածելով. այսպէս, եթէ What ը նախադրութենէն առաջ դնելով հարցնենք, գտածնուս պատասխանը յարաբերեալն է. եթէ What ը նախադրութենէն վերջը դնելով հարցնենք, պատասխանը առարկան կամ խնդիրն է. օրինակի համար,* "The price *of* a virtuous woman is far *above* rubies." *«Առաքինի կնոջ մը գինը գոհարներէն ([illegible]) շատ աւելի է»։ Այս խօսքին մէջ*

with-in (ուիդհի՛ն) ներսիդին
with-out' (ուիդհա՛ուդ) դուրսիդին, առանց

Վերոյգրեալներէն ի զատ ուրիշ նախադրութիւններ ալ կան, որոնք մակբայներու պէս քանի մը բառերէ կը բաղկանան. ասոնցմէ քանիններն են,

on ac-count' of (օ՛ն ըքքա՛ունդ օվ) համար, վասն
ac-cord'ing to (ըքքօ՛րտինկ դու) ըստ
in re-spect' of (ին րիսփէ՛քդ օվ) նկատմամբ
in-stead' of (ինսդէ՛տ օվ) փոխանակ
in or'der (ին օ՛րտըր) համար, որպէս զի [գալով
as to (էզ դու) նկատմամբ, (այս խնդրոյն

ԴԻՏ.— Վերոյգրեալ նախադրութիւններէն բաւական թիւ մը ուսանողը պիտի դիտէ որ ինքն արդէն սորված է զանոնք առաջ իբր մակբայներ, յետոյ՝ իբր շաղկապներ և հիմայ ալ կը գտնէ զանոնք իբր նախադրութիւններ։ Միևնոյն բառերու այս զանազան գործածութիւններն շփոթութիւն պատճառելու չեն ուսանողին. ինքն շատ դիւրաւ պիտի ճանչնայ թէ ինչ խօսքին մէջ բառը հոն տեղ իբր մակբա՞յ թէ շաղկապ՝ շաղկա՞պ թէ նախադրութիւն գործածուած է, եթէ ուշադրութիւն ընծայէ (ա) այդ բառի նոյն խօսքին մէջ գրաւած դիրքին և կատարած պաշտօնին. (բ) այդ բառի տուած նշանակութեանը, որը խօսքին մէջ գտնուող միւս բառերու իմաստին լրացուցիչ և պատշաճ պէտք է ըլլայ։ Գիտենք արդէն որ բառ մը ինչ որ կը նշանակէ երբ իբր մակբայ գործածուի, նոյնը չնշանակեր երբ իբր շաղկապ գործածուի. ինչպէս, yet իբր մակբայ կը նշանակէ դեռ, տակաւին. մինչ իբր շաղկապ կը նշանակէ սակայն, բայց և այնպէս. նոյնպէս ալ for իբր շաղկապ կը նշանակէ վասն զի. մինչ իբր նախադրութիւն կը նշանակէ համար։ Ասոնց գործածութիւնը աւելի որոշ կարելի է տեսնել հետևեալ օրինակներուն մէջ։ Do not go *yet*, Տակաւին մ'երթաք. He is willing, *yet* unable, ինք կը կամենայ (կ'ուզէ, կը ցանկայ), սակայն անկարող (է)։ Այս երկու օրինակներէն առաջնոյն մէջ *yet* go բային վրայ գրուած է և նշանակութիւնն ալ տակաւին կը յարմարի. ուստի մակբայ է. մինչ վերջնոյն մէջ *yet* He is willing և *he is* unable նախադասութիւններն իրարու կը շաղկապէ, և նշանակութիւնն ալ սակայն կամ բայց և այնպէս կը յարմարի. ուստի եւ շաղկապ է։ Նոյնպէս՝ "Take my yoke upon you, and learn of me; *for* I am meek and lowly in heart." «Առէ՛ք իմ լուծս ձեր վրայ, եւ ինձմէ սորվեցէք՝ վասն զի հեզ եմ եւ սրտով խոնարհ»․ "I am ready *for* you", «Պատրաստ եմ

ձեզ համար։ Այս երկու օրինակներէն առաջինին մէջ forը ակներեւ կ'երեւայ որ երկու խօսքերը իրար կը կապէ եւ կը-նշանակէ վասն զի. ուստի շաղկապ է. մինչ վերջնոյն մէջ forը գրուած է you դերանունէն առաջ, որը կը կառավարէ եւ կը-նշանակէ համար. ուստի եւ նախադրութիւն է։

126. Վարժութիւն

[Այս վարժութիւնը նախ սա նաւագին երեք անգամ կարդալու է բարձրաձայն, յետոյ ուշի ուշով հետեւելով առոգանութիւններին, թարգմանելու է Հայերէնի. անկէց վերջ ընդօրինակելու է տետրակին մէջ և ամէն մէկ պարբերութեան մէջի նախադասութիւնները զանելով ստորագծելու է. այնուհետև զանելու է ամէն մէկ նախադասութեան կառավարած խնդիրն ու յարաբերեալը։

Can't you tell us something about New York?
It is about hundred feet across the road.
Don't feel yourself above others.
I saw a light above the brightness of the sun.
They arrived one after another.
He was named after his uncle.
That is against the law.
Come along with me.
Among my books, there are two of yours.
We sat around the fire.
You must be here before night.
Before many years have passed this will be forgotten altogether.
She stood behind the door.
He is below fifty.
Don't sink beneath a burden*.
There were many others besides him.
There is nothing between them.
That is beyond my reach.
We progress little by little.
For this reason, I got to see him.
He went from Paris to Rome.
We live in New York.
She was standing at the door.
This paper is written in ink.
Is it written in that book?
January is the first month of the Year.
Whatsoever falls on the stone, shall be broken.

---

* bur'den (պը'րտն) բեռ

Pass on the other side please.
We have been here over a month.
What is he upon?

127. Վարժութիւն

[Հետեւեալ նախադասութիւնները նայելէ ընդօրինակեցէք եւ տետրակին մէջ, բաց ձգուած տեղերը պատշաճ նախադրութիւններ դնելով։ Նկատելու է որ միեւնոյն նախադրութիւնը երկու անգամ չը գործածուի։ Յետոյ կարդացէք եւ թարգմանեցէք առ նուազն երեք անգամ։]

This room is ten feet .... seven.
He is gone .... good.
You must be angry .... something.
He was standing .... the road.
He was named .... me.
The bone .... the arm is broken.
Do not lean* .... this door.
We walked .... the shore .... the sea.
I saw him .... the corn.
"They questioned .... themselves."
They intend to sail .... the world.
.... the question of high cost of living.
He stood .... king Agrippa.
Get .... me, Satan‡.
The thermometer indicates† .... thirty degrees.
Were there others .... you?
Let her sit .... Cora and Bertha.
"What is that .... me and thee?"
"And said, Is not the arrow .... thee?"
Fear not, for I am .... you.
What can I do .... you?
We went .... Paris to Rome.
We waited there .... night.
Don't stand .... the door of the church.
What have you got ...... your hand?
You may take it and cut .... pieces.

---

* lean (լին) նիհար, անժուր (ածէք. ձև.) to lean, հակիլ, կռթնիլ, յենուլ

‡ sa'tan (սէյթըն) սատան, սատանայ (նկատէ տառադարձութիւնը)

† in'di-cate (ինտիքէյթ) ցուցնել, նշանակել

IN''TER-JEC'TIONS (ի՛նթըրճէ՛քշընզ) ՄԻՋԱՐԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

[Ձ]

ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.— *Միջարկութիւն* ([illegible]) *կամ Ձայնարկութիւն* ([illegible]) *կը կոչուին կարգ մը փոքրիկ բառեր, որոնք յանկարծ մեր խօսքերուն միջեւ կ'իյնան մեր մտքի յանկարծական կամ սաստիկ մի յուզումը, ինչպէս ուրախութեան, տրտմութեան, [illegible], [illegible] կամ ուրիշ որ եւ է [illegible] արտայայտելու համար. այսպէս,* Hur-rah'! (հըռա՛) *Կեցցէ՜.* Ah! *Ա՜խ.* Begone! *Կորսուէ՜.* What! *Ի՜նչ.* Good-by! *Մնաք բարո՜վ։*

Ինչպէս Հայերէնի մէջ ամէն միջարկութիւն իւր վրայ երկար (˜) նշանն ունի, նոյնպէս Անգլիերէնի մէջ ամեն մէկ միջարկութիւն ([illegible]) *իրմէ վերջ սոյն* (!) *նշանն ունի, որ կը կոչուի* Ex''cla-ma'tion mark (էքսքլամէ՛յշըն մարք) *Զարմացական նշան. եւ կը համապատասխանէ Հայերէն երկարին. այսպէս,* O! *Ո՛.* Oh! *Ո՜հ։*

Միջարկութիւններն ալ Շաղկապներու եւ Նախադրութիւններու պէս քերականական որ եւ է փոփոխութիւն չեն կրեր. սակայն կարելի է զանոնք դասակարգել իրենց արտայայտած յուզմունքներուն համեմատ. ասոնց գլխաւորներն են,

1. Ուրախութեան արտայայտելու համար

Eigh !	(էյ)	Է՜յ, Է՜հ
Hey !	(հէյ)	Հէ՜յ, Ա՜յ, Է՜յ
I'o !	(ա՛յօ)	Ա՜յօ, Օ՜հ, Օ՜խ

2. Տրտմութեան արտայայտելու համար

Oh !	(օ)	Ո՜հ, Վա՜յ, Վա՜խ
Ah !	(ա)	Ա՜հ, Եղո՜ւկ, Ա՜խ
Hoo !	(հու)	Հո՜ւ
A-las' !	(ալա՛ս)	Աւա՜ղ, Ափսո՜ս

3. Ապշութեան կամ Զարմանքի արտայայտելու համար

Ha !	(հա)	Հա՜, Ո՜հ
Strange !	(ստրէյնճ)	Ի՜նչ օտար, ի՜նչ անսովոր
Indeed !	(ինտի՛յտ)	Իրա՜ւ

4. [illegible] արտայայտելու, կամ կոչելու համար

O !	(օ)	Ո՜հ, Ո՜վ

5. Գովեստի արտայայտելու համար

Good !		Լա՜ւ, Աղէ՜կ ըրիք
Well-done !		Լա՜ւ ըրիք
Bra'vo	(պրէ՛յվօ, պրա՛վօ)	Շատ աղէ՜կ, Լա՜ւ, Ապրի՜ք

6. ([illegible]) Զարմանք արտայայտելու համար

What !		Ի՜նչ
Whew !	(հուիու)*	Հո՜ւ, Օ՜ն (Տե՛ս. [illegible])

7. Ցաւ կամ վիշտ արտայայտելու համար

Oh !		Ո՜հ
Ah !		Ա՜հ, Ա՜խ
Eh !	(էյ, է)	Է՜հ
O dear !		Ո՜հ (Տե՛ս. [illegible])

8. Արհամարհանք արտայայտելու համար

Faugh !	(ֆօ)	Թո՜ւ, Թո՜ւհ
Pugh !	(փիու, փիուհ)	Փօ՜ւ, Փօ՜ւհ, Թօ՜ւհ
Pshaw !	(շօ. փշօ*)	Վա՜հ, Օ՜ն անդր
Humph !	(հըմֆ)	Հը՜մ
Hum !	(հըմ)	Հը՜մ

9. Հակակրութիւն կամ Զզուանք արտայայտելու համար

Foh !	(ֆօ)	Օ՜հ
Fie !	(ֆայ)	Վա՜յ, Թո՜ւհ

10. Արտաքսելու համար

Out !		Դո՜ւրս
Off !		Անդի՜ն, Կորսուէ
Shoo !	(շու)	Զո՛ւ, գնա՛, Քը՜շ, Քը՜շ
Begone !		Գնա՛, Կորսուէ՛

11. Մէկը [illegible] կանչելու համար

Ho !	(հօ)	Օ՜, Է՜յ
Hal-lo'! Halloo!	(հելօ՛)	Հէլօ՜

12. Ցնծութիւն արտայայտելու համար

Ah !		Ո՜հ, Օ՜խ
A-ha' !	(ա՛հա՛)	Ահա՜, Էհա՜, Ըհա՜
Hurrah! Hurra!	(հօ-րէյ)	Կեցցէ՜

13. Խնդալու համար

Ha, ha, ha	(հա, հա, հա,)	Հա, հա, հա
He, he, he	(հի, հի, հի,)*	Հի, հի, հի

14. Ողջունելու համար

Wel'come	(ուէ՛լքըմ)	Բարի եկաք
Hail !	(հէյլ)	Ողջո՜յն
All-hail !		Ողջո՜յն

---

* Հնչելու է [illegible] անգամէն ([illegible])։

15. Ուշադրութեան հրաւիրելու համար

Ho !		Է՛յ
Look !		Նայէ՛
See !		Տե՛ս
Be-hold'!	(պիհօ՛լտ)	Նայէ՛, ահա՛
Hark !	(հարք)	Մտիկ ըրէ՛, Լսէ՛

16. Լռեցնելու համար

Hush !	(հըշ)	Հը՛շ, Լռէ՛, Լռեցէ՛ք
Hist !	(հիստ)	Հը՛ս, Լռութիւն, լռ՛ւռ

17. Երկիւղ արտայայտելու համար

Oh !		Ո՜հ, Օ՜հ
Ha ! Hah !	(հա)	Հա՜, Ա՜հ, Ո՜հ
What !		Ի՞նչ

18. Դադրեցնելու համար

Hold !	(հօլտ)	Կեցի՛ր, Կեցէ՛ք, Դադրեցէ՛ք
Whoa ! †	(հուօ)*	Դադրէ՛, Դադրեցէ՛ք

19. Մեկնելու համար

Good by !		Մնաք բարո՜վ, Երթաք բարո՜վ
Good-day !		Բարի օ՜ր, Մնաք Բարո՜վ, Երթաք բարո՜վ
Fare'well !	(ֆէ՛յրուէլ)	Մնաք բարո՜վ, Երթաք բարո՜վ
A-dieu' §	(ա՛տիօ՛ւ)	Տէր ընդ ձեզ

20. Գիտցած կամ գտած ըլլալը արտայայտելու համար

Oho !	(օհօ)	Օհօ՜, Ես ան գիտե՜մ
A-ha !	(ա՛հա՛)	Հահա՜, Ահա՜, Գտա՜

21. Հարցում արտայայտելու համար

Eh ?	Է՞յ (Վերէը՞)	Ho ?	Հա՞, այդպէ՞ս է

ՏԱՆ.— Ուսանողը պէտք չէ շփոթի, երբ նկատէ թէ Միջարկութիւններու վերոյգրեալ շարքին մէջ միևնոյն բառերը գործածուած են մտքի տարբեր յուզումները արտայայտելու համար. միևնոյնը պիտի գտնէ Հայերէնի մէջ եթէ բացէ մը դիտէ՛ օրինակի համար ինչ բառի տարբեր արտասանութիւնները. թող փորձէ ինքնին հնչել ինչ բառը ուժգին, կամաց, հաստ, բարակ, երկար, կարճ, ձանր, թեթև, ևն. ամեն անգամին պիտի զգայ որ ինչ բառի նշանակութիւնը կը փոխուի, մինչդեռ բառը միևնոյնն է։

---

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ)։

† ՏԱՆ.— Այս բառը կը գործածուի մասնաւորապէս ձիեր դադրեցնելու համար։

§ Գաղղիերենէ առնուած — Ադիօ (կը յանձնարարեմ)

ԴԻՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

1· Շատ մը բայերու հրամայականներն ալ երբեմն իբր միջարկութիւն կը գործածուին. ինչպէս, Behold! Նայէ՛· Hark! Մտիկ ըրէ · Hold! Կեցի՛ր։

2· Wo կամ Woe (ուօ) Վայ, (կը յայտնէ խիստ մեծ դժբաղդութիւն, ծայրայեղ թշուառութիւն կամ սոսկալի աղէտ) գոյական անուն է. սակայն յաճախ իբր միջարկութիւն կը գործածուի։

128· Վարժութիւն

[Այս վարժութիւնը նախ առ նուազն երեք անգամ կարդալու է բարձրաձայն, յետոյ ուշի ուշով նշանակելով առոգանութիւնները, թարգմանելու է Հայերէնի. անկէ վերջ ընդօրինակելու է տետրակին մէջ և ամեն մէկ պարբերութեան մէջի միջարկութիւնները գտնելով ստորագծելու է։]

Alas! he is no more. Ah! so I have caught you at last!
Hear, O Israel! Aha! they have won.
"Begone! I say. I will not to wedding with thee."–SHAKESPEARE.
"O faithless generation,* how long shall I be with you?"
"Hey, his kiss† put honey‡ in the very porridge-pot§!BUCHANAN.
Ha! Ha! I laugh. Now it is time to laugh!
Fie, nephew, fie! Out! you can stay¶ here no more.
O dear me! can't you stay quite for a while?
Halloo! come here!
"He cried, Ho! no more, for it is done."—CHAUCER.
Bravo! Bravo! they were crying.
Hush! don't cry anymore.
"Hist! the household‖ all is sleeping." —JULIA W. HOWE.
"Behold, I can not speak." Wo to the drunkard!
Whoa! Whoa! Good-by! my dear, good-by!

129. Վարժութիւն

[Հետեւեալ նախադասութիւններն յօյժ ուշով ընդօրինակելու է տետրակին մէջ, բաց թողուած տեղերը պատշաճ միջարկութիւններ դնելով։]

.... must it ever be so! ... is it you?
"......... she is broken." — EZEK. XXVI., 2.
... that the day would come! .... come here.
.... with you! ... is me! "......... he is in thine hand."
"... Happiness! our being's end and aim!"— POPE.
........., my friends, ...

---

* gen´er-a´tion (ճէնըրէ՛յշըն) սերունդ, ազգատոհմ. արտադրութիւն. ծնունդ · to generate, ծնանիլ. արտադրել, յառաջ բերել ‡ hon´ey (հը՛նի) մեղր

† kiss (քիս) համբոյր, պաչիկ — to kiss, համբուրել, պագնել

§ por´ridge (փօ՛րիճ, փա՛րիճ) ցորենէ կամ ալիւրէ ճաշ — pot (փա՛թ) պուտուկ — porridge-pot, ճաշ եփելու պուտուկ

¶ stay (ըսթէյ – [illegible]) մնալ, կենալը — to stay, մնալ, կենալ ‖ house´hold ընտանիք, տնեցիք. ընտանեկան

ԴԱՍ [illegible] LESSON [illegible].

[illegible] REVIEW

[illegible]

1. [illegible]

[illegible] kindly. anyhow. but. whence. till now: [illegible] կարելի է մակբայ չինել:

2. Դասաւորեցէք բերանացի Գոյական ու [illegible] և նոյնը ձեր յիշողութենէն գրեցէք [illegible] յիերէն. յետոյ նոյնը բարձրաձայն կարդացէք [illegible]

3. Ի՞նչ է Շաղկապը. ի՞նչ պաշտօն [illegible] խօսքին կը կրէ: Շաղկապները քանի՞ [illegible] բաժնել. ի՞նչ են անունները [illegible] շաղկապներն ի՞նչպէս կարելի է [illegible] են յարնչական շաղկապները. և [illegible] բերքին: Չեռնեալ շաղկապներէն [illegible] ութեան մէջ գործածելու է. neither [illegible] withstanding, provided.

4. Ի՞նչ տեսակ բառերու [illegible] տեսակ բառերէն առաջ կը դրուին [illegible] կապէն ի՞նչով կը տարբերի. ի՞նչ է [illegible] տարկայ կամ խնդիր: Այս [illegible]

երկերկու օրինակներով ցոյց տալու է՝ ի՞նչպէս կարելի է յարաբերեալն և առարկան կամ խնդիրը գտնել։ Նախադրութիւններն ի՞նչ փոփոխութիւն կը կրեն։ Հետեւեալ նախադրութիւններէն ամեն մէկը մէկ նախադասութեան մէջ գործածելու է. instead of, within, after, pending, from:

Ե. *Միջարկութիւն ո՞ր տեսակ բառերը կ'անուանենք. եւ ի՞նչ դասակարգերու կարելի է բաժնել. երկերկու օրինակներ տալու է՝ Միջարկութիւններն ի՞նչ փոփոխութիւն կը կրեն։ Հետեւեալ միջարկութիւններէն ամեն մէկը մէյ մէկ նախադասութեան մէջ գործածելու է.* Oh! Aha! Halloo! Alas! Farewell!

130. *Վարժութիւն*

[Ց] [Հ]

"He that is without sin among you, let him first cast a stone at her." — JOH. VIII., 7.

"Suffer the little children to come unto me, and forbid them not."— MAR. X., 14.

"Happiness is not complete unless it is shared with others."

"No man can lose what he never had."

"Every where in life the true question‡ is, not what we gain, but what we do."—CARLYLE.

"Who thinks most, feels the noblest, acts the best."— P. J. BAILEY.

"Time flies, man dies."

"The fool doth think he is wise, but the wise man knows himself to be a fool." — *As you like it.* — SHAKESPEARE.

"A thing in beauty is a joy forever."

---

‡ ques'tion (*քուէ'սչըն*) *հարցում. վէճի նիւթ եղածը* — to question, *հարցնել. տարակուսի տակ ձգել։*

ՂԿԿԹԿՍՂՌԿՈԺԳԾ

ՋԵԿՈՅՑ

[Ուսանողը գիտնալու է որ նախորդ վաթսուն դասերուն մէջ ոչ միայն աւելի քան երկու հազար Անգլերէն Բառերու հեգելը, կարդալը, գրելը, նշանակութիւնը և գործածելու կերպերը սորված է, այլ և Տարրական Քերականութեան առաջին երկու գլխաւոր մասերը (Ուղղագրութիւն և Ստուգաբանութիւն կամ Մասունք Բանին) լմնցուց. թէև առանց որոշակի գիտցած ըլլալու որ ինք իր նախնական դասերէն սկսեալ Անգլիերէնէ ի զատ Քերականութիւն ալ կ'ուսանէր։ Այժմ որ բաւական Անգլիերէն գիտէ և քիչ շատ միտքը զարգացած ու լեզուագիտական պաշարը ճոխացած է, կ'սկսինք այսուհետև Քերականութիւնը կանոնաւորապէս Քերականութիւն դաստալ։ Եւ որովհետև սոյն գրքի առաջին դասերուն մէջ, մեր ուսանողի զարգացման վիճակը ի նկատի ունենալով, մեզ կարելի չէր քերականութեան դասերը պէտք եղած ճոխութեամբ աւանդել, այժմ կ'ստանձնենք յաջորդ չորս դասերով, քերականութեան յարեւանցի կերպով անցածնուս մասերը աւելի ընդլայնել և պէտք եղածին չափ ճոխացնել կարեւոր բացատրութիւններով, որոց հետ ուսանողը ինքզինք այնքան լաւ ընտելացնելու է, զայնս յաճախ կարդալով, մինչև որ պէտք եղած ժամանակ զանոնք գործածելու կարողութիւնը ձեռք բերած ըլլայ։]

GRAMMAR (կրէ'մըր) ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԴԱՍ ԿԱ· (LESSON LXI.)

ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ *կը կոչուի գիրք մը, որ կը սորվեցնէ լեզու մը ուղիղ կարդալու, գրելու և խօսելու կերպերն (եղանակը), օրէնքներն ու կանոնները։*

Անգլերէն Քերականութիւն *ալ գիրք մ'է որ կը սորվեցնէ Անգլիերէն լեզուն ուղիղ կերպով կարդալու գրելու և խօսելու կերպերն, օրէնքներն ու կանոնները։*

(Լեզու ըսելով ի հնումն կը հասկցուէր մարդու մը իր գաղափարներու բերանացի արտայայտութիւնը· սակայն տառերու գիւտէն ի վեր լեզու բառը սկսաւ նշանակել մարդու մը իր գաղափարներու արտայայտութեան երկու տարբեր կերպերը, բերանոյ և գրաւոր։)

Լեզուի մը Քերականութիւնը դիւրին և պատշաճ կերպով սորվելու միակ կերպն է զայն իր բաղկացնող մասերուն վերլուծել, և անոնցմէ ամեն մէկը բացատրել, անոր ստուգաբանութիւնը ճշդելով, պաշտօնը որոշելով, օրինակներ տալով և վարժութիւններ ընելով։

Իր մը կամ բառ մը **բացատրել** *ըսելով՝ պէտք է հասկնալ նոյն իրը կամ բառը որոշել միւս իրերէն կամ բառերէն անոր մասնաւոր նկարագրութիւնը ընելով, անոր նշանակութիւնը հասկցնելով։*

Բառի մը **ստուգաբանութիւնը** *(ստոյգ բան) ճշդել ըսելով՝ պէտք է հասկնալ նոյն բառի խօսքի ինչ մաս ըլլալը գտնել և անոր կրած փոփոխութիւններն որոշել։*

Բառի մը **պաշտօնը որոշել** *ըսելով՝ պէտք է հասկնալ նոյն բառի ուրիշ բառերու կամ խօսքի հետ ունեցած յարաբերութիւնը ցոյց տալ։*

Օրինակ տալ *ըսելով՝ պէտք է հասկնալ ինքնին գտնելու է այն տեսակ բառ մը կամ խօսք մը որ իր բացատրածը ներկայացնէ կամ ապացուցանէ։*

Վարժութիւններ ընել *ըսելով՝ կը հասկնանք ուսանելու նիւթ եղածը բազմազան ձեւերու տակ այնքան կրկնել· մինչեւ որ մտքին մէջ անմոռանալի եւ գործածելու պատրաստ վիճակի մը մէջ հաստատուի։*

Քերականական կանոնը քիչ թէ շատ ընդհանրացած օրէնք մ'է որ սովորութիւնը հաստատած, կանոնաւորած, եւ նկարագրած է իրր լեզուին ուղիղ գործածութիւնը։

Անգլիերէն Քերականութիւնը չորս գլխաւոր մասերու կը բաժնուի 1. Or-thog'ra-phy (օրթհօ՛կրէֆի) *Ուղղագրութիւն*. 2. Et'y-mol'o-gy (էթիմօ՛լօճի) *Ստուգաբանութիւն կամ Բառագիտութիւն*. 3. Syn'tax (սի՛նթէքս) *Համաձայնութիւն կամ Շարադրութիւն եւ* 4. Pros'o-dy (փրօ՛սօտի) *Տեչտաբանութիւն կամ Առոգանութիւն (ի մասնաւորի Տաղաչափութիւն, Բանաստեղծութիւն — այս ճիւղին կը պատկանի նաեւ Կէտադրութիւն)։ Թէեւ ներկայիս առ հասարակ ընդունուած սովորութեան համեմատ երկրորդ եւ երրորդ ճիւղերը միայն կը կազմեն արդի գործածական Քերականութիւնը, բայց մենք աւելորդ չենք համարիր այս տեղ առաջին ճիւղին վրայ ալ քիչ մը գաղափար տալ, որը Հայ ուսանողի մը համար զգալի պէտք մը կը նկատենք։*

ՄԱՍՆ Ա.

ORTHOGRAPHY. ՈՒՂՂԱԳՐՈՒԹԻՒՆ։

ՈՒՂՂԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ *կը սովրեցնէ ուսանողին այն բոլորը ինչ որ պէտք է գիտնայ ձայնաւորներու կամ բաղաձայներու, երկբարբառներու, եռաբարբառներու և ձևերու մասին։*

I. OF LETTERS. *Ա. ԳՐԵՐՈՒ ԿԱՄ ՏԱՌԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ։*

Գիր կամ Տառ կը կոչուի այբուբենի ամեն մէկ հատը, որը առ հասարակ կը ներկայացնէ մարդկային ձայնի մի մասնաւոր հնչումը կամ խօսակցութեան մի մասնաւոր տարրը։ Ամեն մէկ գրի իր հանած մասնաւոր ձայնը կը կոչուի իր զօրութիւնը (*power*)*. երբ բառի մը մէջ գիր մը ձայն չը հանէ, կը կոչուի լուռ կամ համր* (*silent* or *mute*)։

Անգլիերէն Այբուբենը ընդ ամեն քսան և վեց գիր ունի. որոնք սակայն երեսուն վեց կամ երեսուն եօթն ձայն կը հանեն։

Ամբողջ այբուբենը գիտնալ կը նշանակէ սորվիլ անոնց անուններն, կերպերն, զօրութիւններն և ձևերն, որոց հետ՝ ուսանողը համառօտակի արդէն ծանօթացած է սոյն գրքի 1–96 *երեսներուն մէջ, այժմ ալ աւելի ընդարձակօրէն պիտի ուսանի զանոնք։*

1. ԳՐԵՐՈՒ ԱՆՈՒՆՆԵՐԸ

(Տեսնել Անգլիերէն ամբողջ Այբուբէնը Երես 96)

Անգլիերէն Գրերու կամ Տառերու անունններն են,

A, էյ. *Bee*, Պիյ. *Cee*, Սիյ. *Dee*, Տիյ. *E*, Իյ. *Eff*, էֆ. *Gee*, Ճիյ. *Aitch*, էյչ. *I*, Այ. *Jay*, Ճէյ. *Kay*, Քէյ. *Ell*, էլ. *Em*, էմ. *En*, էն. *O*, Օ. *Pee*, Փիյ. *Kue*, Քիու. *Ar*, Ար. *Ess*, էս. *Tee*, Թիյ. *U*, Եու. *Vee*, Վիյ. *Double-u*, Տըպլիու. *Ex*, էքս. *Wy*, Ուայ. *Zee*, Զիյ։

2. ԳՐԵՐՈՒ ԿԱՐԳԵՐԸ

Լեզուի մը ամբողջ տառերը երկու ընդհանուր կարգերու կը բաժնուին Vow'els (վաուըլս) Ձայնաւորներ, *և Con'so-nants* (քան'սօնէնթս) Բաղաձայններ։

Ձայնաւոր կը կոչուի այն գիրը որ ինքնին կրնայ կատարեալ ձայն մը հանել. ինչպէս, a, e, i, o։

Բաղաձայն կը կոչուի այն գիրը որ ուրիշ ձայնաւորի մը օգնութեամբը կը կարողանայ ձայն հանել. ինչպէս, b, c, d, f։

Ձայնաւորններն են a, e, i, o, u և երբեմն ալ w և y. բոլոր մնացած գրերը բաղաձայն են։

W կամ y բաղաձայն կը կոչուի երբ մի եւ նոյն վանկին մէջ հնչուող ձայնաւորէն առաջ դրուի. ինչպէս Well; yet: միւս բոլոր պարագաններուն մէջ ձայնաւոր են։

Բաղաձայններն ալ կարելի է իրենց զօրութեան համեմատ բաժնել երկու դասակարգի. կէս ձայնաւորներ, semivowels և համրներ, mutes.

Կէս ձայնաւոր կը կոչուի բաղաձայն մը՝ որ առանց ձայնաւորի անկատար ձայն մը կրնայ հանել. այնպէս որ իր ձայնը բառի մը վերջը կրնայ յապաղիլ. ինչպէս l, n, z - al, an և azի մէջ։

Համր կը կոչուի այն բաղաձայնը՝ որ առանց ձայնաւորի մը օգնութեան հիչ ձայն չկրնար հանել և որը եթէ վանկի մը վերջը գտնուի հնչած պահուն շունչը յանկարծ կը դադրեցնէ. ինչպէս, k, p, t - ak, ap եւ atի մէջ։

Կէս ձայնաւորններն են f, h, j, l, m, n, r, s, v, w, x, y, z եւ c (սիյ) *ու g* (ճիյ)*. բայց w կամ y երբ վանկի մը վերջը գտնուի ձայնաւոր է. եւ c, f, g, h, j, s, կամ zի ձայնն ալ կարելի է երկարցնել միայն զօրաւոր շունչով։*

Կէս ձայնաւորներէն չորսը *l*, *m*, *n*, եւ *r* հեղուկ կը կոչուին աւելի դիւրաւ հնչուելնուն համար. չորսն ալ *v*, *w*, *y* եւ *z* նմանապէս աւելի ձայնով կը հնչուին քան հագագային։

Համրներն ութն են, *b*, *d*, *k*, *p*, *q*, *t*, եւ *c* (ք) ու *g* (կ) ասոնցմէ ալ *k*, *q* եւ *c* (ք) նոյնահնչիւն են. *b*, *d*, եւ *g* (կ) միւսներէն աւելի յանկարծական կերպով կը դադրեցնեն շունչը։

3· ԳՐԵՐՈՒ ԶՕՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Գրերու զօրութիւններն իրենց հանած պարզ ձայներն են։

Որ եւ իցէ լեզուի մը մէջ գտնուած նախնական պարզ ձայները թուով քիչ են, ոչ աւելի քան երեսուն եւ վեց. բայց այս ձայներն իրարու հետ զանազան կերպով բաղադրուելով անթիւ բառեր յառաջ կը բերեն։

Ամեն մէկ ձայն կամ հնչում յառաջ կուգայ բերանի տարբեր տարբեր բացուելովը, լեզուի մասնաւոր դարձուածքովը եւ ձայնի զօրաւոր կամ մեղմ, երկար կամ կարճ հնչեցնելովը։

Անգլիերէն լեզուն հիմնուած ըլլալով աւելի ձայնաւորներու վրայ, ամեն Անգլիերէն խօսող անհրաժեշտ կերպով պէտք է անոնց հետ լաւ կերպով ընտելանայ։ Այս ձայնաւորներն աւելի որոշ կը լսուին *ate*, *at*, *ah*, *all*, *eel**, *ell†*, *isle‡*, *ill*, *old*, *on*, *ooze‖*, *use*, *us* բառերուն սկիզբն, եւ *u* ինչպէս կը հնչուի *bull* բառին մէջ։

Սոյն տասներկու նախնական ձայները յաճախ կը միանան իրարու հետ ուրիշ վանկեր կազմելու համար. ինչպէս, ay, out. եւ բոլորն ալ շրթունքի կամ լեզուի մի մասնաւոր շարժումովը կամ դարձուածքովը արտադրուած ձայնովը նախադասուելով կամ կցուելով խօսքի ուրիշ մասերը կ'արտադրեն. օրինակի համար, եթէ այդ միեւնոյն տասներկու բառերն եթէ *f* ով նախադասենք կ'ունենանք *fate*, *fat*, *far*, *fall*, *feel*, *fell*, *file*, *fill*, *fold*, *fond*, *fool*, *fuse*, *fuss*, *full*։ Եթէ նորէն *p* ով նախադասենք կ'ունենանք ուրիշ շարք մը. եւ այսպէս անթիւ շարքեր կարելի է յառաջ բերել։

Զանազան գրերով արտասանուած վերոյիշեալ ձայնաւորներէն կէսը առ հասարակ նշանակութիւն ունեցող բա-հնչումներէն ... Բաղաձայներն վանկեր կազմելու միայն կը ծառայեն։ ... ներ են.

* eel (իյլ) օձաձուկ

† ell (էլ) կանգուն չափ մ'է՝ հիմա անգործածելի

‡ isle (այլ) կղզի (բանաստեղծական ձեւն է is'land (այլէնտ) կղզի բառին)

‖ ooze (ուզ) լճի սկային տիղմ. ծորում

Ութը երկար ձայներն cigh, ah, awe, eh, eye, oh, ooh, yew† ինքնին բառեր են. Միացած վեց կարճ ձայներն՝ ինչպէս at, et, it, ot, ut, put ի մէջ առ հասարակ բաղաձայններու հետ կը լսուին, բացի առաջինէն որ առանձինն եւ որոշ կը լսուի* "twice *a* day" *խօսքին մէջ։*

Անգլիերէնի մէջ պարզ բաղաձայններն քսաներկու հատ են, որք են, b, d, f, g (կ), h, k, l, m, n, ng, p, r, s, sh, t, th (թութ), th (դէն), v, w, y, z եւ zh (ժ)։ Բոլոր այս բաղաձայններն որոշ կրնան լսուիլ հետեւեալ բառերուն մէջ. buy, die, fie, guy§, high, kie‡, lie, my, nigh, eying, pie, rye¶, sigh‖, shy, tie, thigh**, thy, vie††, we, ye, zebra§§, seizure‡‡։ *Նոյն տառերը եթէ ոչ նոյն վանկին՝ գէթ նոյն բառին մէջ կրնան կրկնուիլ ալ. այսպէս,* fifty, giggle***, lily§§§, mimic‖‖‖, singing, thither, vivid¶¶¶, *եւն։*

J *եւ* X *Անգլիերէնի մէջ բաղադրեալ բաղաձայններ են. այդ պատճառով ալ եր. էք չեն կրկնուիր։* J *համարժէք է dzh ի. եւ* X *կամ ks ի կամ gz ի։ Անգլիերէնի մէջ չկայ բառ մը որ* J *ով վերջանայ եւ ոչ ալ բառ մը որ* X *ով սկսի. եւ* X *ով սկսող օտար լեզուներէ առնուած բառերուն ալ* X *ը կը հնչուի պարզ* Z *ի պէս. ինչպէս,* Xerxes (Զերքսէս) *Քսերքսէս։*

C *եւ* Q *բաղաձայններն ինքնին մասնաւոր ձայներ չունին։* Q *միշտ k ի ձայն ունի։* C *տառը a, o, եւ u, տառերէն առաջ կը հնչուի k. եւ e, i, ու y տառերէն առաջ կը հնչուի s. այս-*

---

* awe (օ) *սարսափ, յարգալից վախ, երկիւղ*

† yew (եօու) *կարմրածառ* (Տճկ. փօրսուգ աղաճը)

§ guy (կայ) *ծաղրական կամ կայմական չուան. սուտ մարդ* (Տճկ. չէօմլէ կէյմէն)

‡ kie (քայ) (Սկովտերէն) *կովեր*

¶ rye (րայ) *հաճար* (Տճկ. չավդար)

‖ sigh (սայ) *հառաչ, հառաչանք* — to sigh, *հառաչել*

** thigh (թհայ) *երանք, զիստ* (Տճ. պուտը)

†† vie (վայ) to vie, *մրցիլ*

§§ ze'bra (զի՛յպրա) *վագրձի*

‡‡ sei'zure (սի՛յժըր) *գրաւելը. գրաւուած ապրանք*

*** gig'gle (կի՛կլ) *քրքջել* — to giggle *խնդդուելով խնդալ, քրքջել։*

§§§ lil'y (լի՛լի) *շուշան*

‖‖‖ mim'ic (մի՛միք) *միմոս, խեղկատակ*

¶¶¶ viv'id (վի՛վիտ) *շատ պայծառ* (գոյն). *վառ, աշխոյժ*

[illegible] ..., cu, cy վանկերը կը հնչուին ka,
[illegible] ... տառը կը պահէ իւր ձայնը երբ c
[illegible] ... կը միանայ cին հետ երբ c իբր s հնչուի.
[illegible] sci, sco, scu, scy, կը հնչուին ska, se, si,
[illegible] եւ ci երբեմն կը հնչուին sh, շ. ինչպէս,
[illegible] ովկիան, ովկիանոս ([illegible]), so'cial
[illegible] ընկերական. Ch կը հնչուի tsh, չ. ինչպէս church, եկեղեցի։

Կ... քսան եւ վեց գրերու բաղադրութիւններն թէեւ [illegible] կը հասնին, բայց վերոյգրեալներն բաւական են [illegible] մը համար Անգլիերէն լաւ եւ ուղիղ արտասանութիւն մը ձեռք բերելու։ Մի եւ նոյն ատեն՝ ի նկատի ունենալով որ Անգլիերէն լեզուի հնչումներն շատերուն դժուարութիւն պատճառած է, հետեւեալ աւելի մանրամասն դիւրութիւններն ալ կ'աւելցնենք։

ՁԱՅՆԱՒՈՐՆԵՐՈՒ ՀՆՉՈՒՄՆԵՐԸ

A կը հնչուի վեց տեսակ

a	ա	ինչպէս	American (ամէրիքըն) Ամերիկեան
a	ա՛	ինչպէս	arm (ա՛րմ) բազուկ
a	է	ինչպէս	ask (էսք) հարցնել
a	է	ինչպէս	and (էնտ) և
a	էյ	ինչպէս	fare (ֆէյր) անցագին
a	ա, ը	ինչպէս	according (ըքքօրտինկ) ըստ

Վերոյիշեալներէն բացառութիւն կը կազմեն

a	օ	ինչպէս	all (օլ) բոլոր
a	ա, օ	ինչպէս	what (հուաթ) ինչ

a ով բաղադրեալ ձայնաւորները կը հնչուին

aa	է	ինչպէս	Isaac (Այզէք) Իսահակ
ae	ի	ինչպէս	Caesar (սիզըր) Կեսար
ae	էի	ինչպէս	aerial (էիրիըլ) օդային
ai	էյ	ինչպէս	nail (նէյլ) եղունգ. գամ
ai	է	ինչպէս	said (սէտ) ըսաւ
ai	էյի	ինչպէս	mosaic (մօզէյիք) մօզէյիք
au	օ	ինչպէս	cause (քօզ) պատճառ
au	ա	ինչպէս	aunt (անթ) մօրաքոյր
au	էյ	ինչպէս	gauge (կէյճ) չափ մը
aw	օ	ինչպէս	raw (րօ) հում
ay	էյ	ինչպէս	day (տէյ) օր

E կը հնչուի հինգ տեսակ

է	ինչպէս	m*e*t (մէթ) հանդիպած
ի	ինչպէս	m*e* (մի) զիս
ը	ինչպէս	mom*e*nt (մօմընթ) վայրկեան
ըր	ինչպէս	bak*er* (պէյքըր) հացագործ
էյ	ինչպէս	wh*e*re (հուէյր) ուր

երբոր վերջին e գիրն համր է. ինչպէս, sor*e* (սօռ) վէրք։

e ով բաղադրեալ ձայնաւորները կը հնչուին

է	ինչպէս	h*ea*d (հէտ) գլուխ
ա՛	ինչպէս	h*ea*rt (հարթ) սիրտ
ը	ինչպէս	*ea*rth (ըրթհ) երկիր
իէ	ինչպէս	b*ea*tify (պիէթիֆայ) երանելի ընել
իյ	ինչպէս	*ee*l (իյլ) օձաձուկ
էյ	ինչպէս	v*ei*n (վէյն) երակ
ի	ինչպէս	dec*ei*t (տիսիթ) խաբէութիւն
է	ինչպէս	h*ei*fer (հէֆըր) երինջ
ի	ինչպէս	p*eo*ple (փիփըլ) ժողովուրդ
է	ինչպէս	l*eo*pard (լէփըրտ) ինձ
օ	ինչպէս	G*eo*rge (ճօրճ) Գէորգ [բանտ*
ը	ինչպէս	dung*eo*n (տընճըն) ստորերկրեայ
իօ	ինչպէս	th*eo*logy (թհիօլօճի) Աստուածաբա-
իու	ինչպէս	f*eu*d(ֆիուտ)գժտութիւն [նութիւն
իու	ինչպէս	f*ew* (ֆիու) քանի մը

երբ հանդիպի r էն առաջ կը հնչուի ու. ինչպէս dr*ew*, տրու։

օ	ինչպէս	s*ew* (սօ) կարել
էյ	ինչպէս	pr*ey* (փրէյ) յափշտակել
օ	ինչպէս	b*eau* (պօ) պչրասէր
իու	ինչպէս	b*eau*ty (պիուտի) գեղեցկութիւն
s ըս	ինչպէս	gorg*eous* (կօրճըս) փառաւոր

I կը հնչուի չորս տեսակ

այ	ինչպէս	f*i*ne (ֆայն) գեղեցիկ
ի	ինչպէս	*i*n (ին) մէջ
իյ, ի	ինչպէս	mach*i*ne (մըշին) մեքենայ
ir, ըր	ինչպէս	s*ir* (սըր) տիար

Il, im, in, irr բառերու սկիզբը կը հնչուին իլ, իմ, ին, իրր. ինչպէս, *il*l (իլ) չար, *im*itate (իմիթէյթ) նմանցնել, *in*fant (ինֆընթ) նուկ, *irr*itate (իրրիթէյթ) գրգռել։

---

* տանջանարան (դէտ: ստորադաս[ութիւն])

Երկվանկեաններուն վերջը ild, ind *կը հնչուին այլդ, այնդ. ինչպէս,* mild (*մայլդ*) *մեղմ,* mind (*մայնդ*) *միտք։*

Լատիններէն բառերուն վերջը i միշտ այ կը հնչուի. ինչպէս, alibi (*ալիբայ*) *այլուր։*

Շեշտուած i *է մը անմիջապէս վերջ եթէ ձայնաւոր մը գայ i կը հնչուի այ. ինչպէս,* li'on (*լայըն*) *առիւծ,* di'et (*դայէթ*) *ուտելիք. եթէ* i *ը չեշտուած չըլլայ կը հնչուի է. ինչպէս,* o-be'di-ent (*օպի՛տիէնտ*) *հնազանդ։*

ile, ine, ive *վերջաւորութիւններն սովորաբար կը հնչուին իլ, ին, իվ. զորօրինակ,* hostile (*հօսթիլ*) *թշնամական,* masculine (*մէսքիուլին*) *արական,* active (*էքթիվ*) *գործունեայ*

i *ով բաղադրեալ հեւեալ ձայնաւորները կը հնչուին,*

ia	*ը*	*ինչպէս*	physician (*ֆիզիշըն*) *բժիշկ*
ia	*է*	*ինչպէս*	carriage (*քէրէճ*) *կառք*
ie	*ի*	*ինչպէս*	grief (*կրիֆ*)* *վիշտ*
ie	*այ*	*ինչպէս*	die (*տայ*) *մեռնիլ*

ieu *և* iew *կը հնչուին իու (մէկ վանկ). ինչպէս,* lieuten'ant (*լիութէնընթ*) *տեղակալ.* view (*վիու*)* *տեսարան։*

cion, sion, tion *վերջաւորութիւններուն մէջ* io *կը հնչուի ը. ինչպէս,* co-er'cion (*քօըրշըն*) *ճնշում,* pos-ses'sion (*փըզզէշըն*) *ստացում, ստացուածք.* oc''cu-pa'tion (*աքիուփէյշըն*) *զբաղում, գործ։*

ious *վերջաւորութիւններուն մէջ* iou *կը հնչուի ը. ինչպէս,* re-lig'ious (*րիլի՛ճըս*) *կրօնական։*

O *կը հնչուի հինգ տեսակ*

o	*օ*	*ինչպէս*	o-bey' (*օպէյ*) *հնազանդիլ*
o	*օ*	*ինչպէս*	no (*նօ*) *ոչ*
o	*ա, ա՛*	*ինչպէս*	not (*նաթ*) *ոչ*
o	*օ*	*ինչպէս*	nor (*նօր*) *և ոչ ալ*
o	*ը*	*ինչպէս*	son (*սըն*) *որդի*

o *քանի մը բառերու մէջ կը հնչուի ու. ինչպէս* do (*տու*) *ընել։*

o *կը հնչուի ի միայն* women (*ուիմըն*) *կիներ բառին մէջ։*

o *կը հնչուի ուը միայն* one (*ուըն*) *մէկ և* once (*ուընս*) *մէկ անգամ բառերուն մէջ։*

Բառերու վերջի on *առ հասարակ կը հնչուի ըն. ինչպէս,* reason (*րիզըն*) *պատճառ։*

---

* *Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ)։*

o ով բաղադրեալ հետեւեալ ձայնաւորները կը հնչուին.

oa կը հնչուի օ. ինչպէս, coal (քօլ) ածուխ։

oe կը հնչուի երբեմն օ. ինչպէս, foe (ֆօ) թշնամի. երբեմն՝ ու. ինչպէս, shoe (շու) կօշիկ. երբեմն՝ ի. ինչպէս, foe'tus, fe'tus (ֆի'թըս) սաղմ. երբեմն՝ օէ. ինչպէս, po'et (փօ'էթ) բանաստեղծ. երբեմն ալ՝ օը. ինչպէս go'er (կօ'ըր) գնացող։

oi կը հնչուի երբեմն օյ կամ այ. ինչպէս, boil (պօյլ, պայլ) եռալ. ovoid (օվօյտ) ձուաձեւ. երբեմն՝ օի. ինչպէս, Sto'ic (Ս)թօ'իք) Ստոյիկեան։ Choir կը հնչուի (քուայր)* երգեցիկ խումբ, mem'oir կը հնչուի (մէ'մուէր) յիշատակ։

oo կը հնչուի ընդհանրապէս ու. ինչպէս, soon (սուն) շուտով. երբեմն՝ ը. ինչպէս blood (պլըտ) արիւն. երբեմն ալ՝ օ. ինչպէս door (տօր) դուռ (դուռ: տառադարձութիւն)։

ou կը հնչուի աու. ինչպէս, round (ռաունտ)* կլոր. երբեմն՝ ը. ինչպէս, rough (ռըֆ) խորտուբորտ. երբեմն՝ ու. ինչպէս, soup (սուփ) ապուր. երբեմն ալ՝ օ. ինչպէս, poul'tice (փօ'լթիս) ապեղանի (Տե՛ս. Ձեռ̣նկ)։

Բառի մը ous վերջաւորութիւնը կը հնչուի ըս. ինչպէս, por'ous (փօ'ռըս) ծակ ծակ, ծակծկոտ։

ow կը հնչուի աու. ինչպէս, brown (պրաուն)* թուխ. երբեմն ալ՝ օ. ինչպէս sow (սօ) սերմանել։

Owe կը հնչուի պարզապէս o և կը նշանակէ պարտիլ։

oy կը հնչուի օյ. ինչպէս, boy (պօյ) մանչ տղայ։

Անգլիերէնի մէջ եօ հնչումը չկայ։

U կը հնչուի վեց տեսակ,

u	եօու	ինչպէս	use (եօուզ) գործածել
u	իօու	ինչպէս	mule (միօուլ)* ջորի
u	ու	ինչպէս	bull (պուլ) ցուլ
u	ը	ինչպէս	bulk (պըլք) զանգուած
u	ի	ինչպէս	bus'y (պի'զի) զբաղուած
u	է	ինչպէս	bur'y (պէ'րի) թաղել

Անգլիերէնի մէջ իւ հնչումը չկայ։

u ով բաղադրեալ հետեւեալ ձայնաւորները կը հնչուին.

ua կը հնչուի երբեմն ա. ինչպէս, guard (կարտ) հսկել. պահպանել, երբեմն՝ ուէյ. ինչպէս, per-suade' (փըրսուէյտ) համոզել. երբեմն՝ ուը. ինչպէս, sen'su-al (սէ'նշուըլ) հեշտասէր, զգայական. և երբեմն ալ՝ ը. ինչպէս, vict'uals (վի'թըլս) պատրաստի կերակուրներ։

---

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ)։

ue կը հնչուի օւ. ինչպէս, bl*ue* (պլօւ – մէկ վանկ) կապոյտ. երբեմն՝ է. ինչպէս, g*ue*st (կէստ) հիւր. երբեմն ալ՝ իօւէ. ինչպէս՝ du'el (տիօւէլ) մենամարտ։

gue և que վերջաւորութիւնները հնչելու է միշտ կ և ք. ինչպէս, league (լիյկ) միութիւն. pique (փիյք) վիրաւորուած հպարտութիւն. բաց ի a'gue, մէջ ընդ մէջ դող և ջերմ (երեք օրուայ դող կրակութիւն) և ar'gue, փաստաբանել, որոնք կը հնչուին (է կիօւ) և (ա՛րկիօւ)։

ui կը հնչուի այ. ինչպէս, guide (կայտ) առաջնորդ. երբեմն՝ ի. ինչպէս, guin'ea (կի՛նի) Անգլիական 21 շիլիննոց կամ 5 տալէրնոց ոսկի. երբեմն ալ՝ օւ. ինչպէս, juice (ճօւս)* հիւթ։

uy կը հնչուի այ. ինչպէս, buy (պայ) գնել. երբեմն՝ ի. ինչպէս, pla guy (փլէ՛յկի) նեղացուցիչ, ապականիչ։

W բառերու սկիզբը կը հնչուի ու, պայմանաւ որ իրմէ անմիջապէս ետքը ձայնաւոր գայ. ինչպէս, *w*ax (ուէքս)* մեղրամոմ։

wr բառերու սկիզբը կը հնչուի միայն ր. ինչպէս *w*rite (րայտ)։

wh բառերու սկիզբը կը հնչուի հու. ինչպէս, *w*hen (հուէն) երբ. բայց եթէ wh էն անմիջապէս ետք o ըլլայ. այն ատեն wh հնչելու է հ. ինչպէս, *w*hole (հօլ) ամբողջ։ Նոյնպէս sword, թուր. two, երկու և answer, պատասխան բառերը կը հնչուին (սօրտ) (թօւ) (անսըր)։

wo կը հնչուի ուը. ինչպէս, *w*orld (ուըրլտ)* աշխարհ։

Y բառերու սկիզբը կը հնչուի ե. ինչպէս, *y*et (եէտ) տակաւին. միավանկ բառերուն և բայերուն վերջը կը հնչուի այ. ինչպէս, m*y* (մայ) իմ. sat'isf*y* (սէ՛տիսֆայ)† գոհացնել. ածականներու և մակբայներու վերջը ու շատ մը բառերու մէջտեղը կը հնչուի ի. ինչպէս, eas'*y* (ի՛յզի) դիւրին. greatl*y* (կրէյթլի) մեծապէս. cr*y*s'tal (քրի՛սթըլ) բիւրեղ. և հետևեալ բառերուն մէջ միայն կը հնչուի ը. m*y*rrh (մըր) զմուռս. m*y*r'tle (մը՛րթլ) մուրտ. mar't*y*r (մա՛րթըր) մարտիրոս (նկատէ՝ տառադարձութիւնը)։

ye կը հնչուի այ. ինչպէս r*ye* (րայ) հաճար։

---

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ)։

† ԾԱՆ.— Հայերէն ընթերցանութեան մէջ յ բազմավանկ բառերուն վերջը միշտ համր է, այդ պատճառաւ (սէտիսֆայ) ի վերջի յն ե ի վերածեցինք որ որոշ հնչուի։

ԲԱՂԱՁԱՅՆՆԵՐՈՒՆ ՀՆՁՈՒՄՆԵՐԸ

B կը հնչուի միշտ պ. ինչպէս, bee, (պիյ) մեղու. բայց m գիրէն ետքը՝ և միավանկ բառերուն մէջ t գիրէն առաջ, չի հնչուիր. ինչպէս, lam*b* (լէմ) գառ, de*b*t (տէթ) պարտք։

c կը հնչուի կամ ս կամ ք (Տեսնել երես 251-252)։

c համր է հետևեալ բառերուն մէջ ar'bus-*c*le (ա'ռպըսլ) տունկ. cor'pus-*c*le (քօ'ռփըսլ) չամանդաղ, հիւլէ. *c*zar (զառ) ձար. in-di*c*t' (ինտա'յթ) դատի տակ ձգել. mus'*c*le (մը'սլ) մկանունք, գնդեր և vi*c*t'uals (վի'թըլս) պատրաստի կերակուրներ։

ch առ հասարակ կը հնչուի չ Տևտոնեան, Նորման և Անգլօ-Սաքսոն լեզուներէ առնուած բառերուն մէջ. ինչպէս *ch*ur*ch* (չըրչ) եկեղեցի. կը հնչուի ք Յունարէնէ և Լատիններէնէ առնուած բառերու մէջ. ինչպէս, *Ch*rist (քրայսթ)* Քրիստոս (դէտ: աստուածաբանութիւն). և կը հնչուի շ Գաղղիերէնէ առնուած բառերու մէջ. ինչպէս *Ch*icago (շիքա'կօ) Շիգակօ։

ch համր է dra*ch*m (տրէմ)* դեղագործական կշիռքի չափ (60 գրէն) (Տե՛ս. տրէմ), ya*ch*t (եաթ) զբօսանաւ. և s*ch*ism (սիզմ) պառակտում, հերձուած բառերուն մէջ։

arch պետ, աւագ, գլխաւոր նշանակող և բառի մը սկիզբին միացող մասնիկը, եթէ ձայնաւորով սկսող բառերու սկիզբը կցուի, կը հնչուի արք. ինչպէս *arch*''an'gel (արքէ'յնճըլ) հրեշտակապետ. իսկ եթէ բաղաձայնով սկսող բառերուն սկիզբը կցուի, կը հնչուի արչ. ինչպէս, *arch*''bish'op (արչպի'շըփ) արքեպիսկոպոս։ Հետևեալ բառերուն մէջ իբր բացառութիւն arch կը հնչուի արչ. arch'er (ա'րչըր) աղեղնաձիգ և arched (արչտ) կամարակապ։

tch կը հնչուի չ։

D կը հնչուի տ. ինչպէս did (տիտ) ըրաւ։

Քանի մը բառերու մէջ d կը հնչուի ճ. ինչպէս, e*d*''u-ca'tion (էճու-քէ'յշըն) կրթութիւն։

Կարգ մը բայերու անկատարին կամ անցեալ ընդունելութեան ed վերջաւորութեանց մէջ կը հնչուի թ կամ տ. ինչպէս, lease*d* (լիյստ) պայմանաժամով վարձու տրուած։

d համր է հետևեալ բառերուն մէջ, han*d*'ker-chief (հէ'նքըրչիֆ) թաշկինակ. han*d*'some (հէ'նսըմ) գեղեցիկ. We*d*nes'day (ուէ'նզտէյ) Չորեքշաբթի։

dge կը հնչուի ճ. ինչպէս, e*dge* (էճ) ծայր։

F կը հնչուի ֆ. ինչպէս, *f*ace (ֆէյս) երես. of կը հնչուի ավ։

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ)։

G կը հնչուի Ճ e, i, y ձայնաւորներէն առաջ, պայմանաւ որ բառը Լատիններէնէ առնուած ըլլայ. ինչպէս, gem (ճէմ) գոհար, gi'ant (ճա՛յէնթ) հսկայ, gym-nas'tic (ճիմնէ՛սթիք) մարմնամարզութիւն. իսկ եթէ Տեւտոնեան լեզուներէ առնուած ըլլայ կը հնչուի Կ. ինչպէս get (կէթ) ստանալ, give (կիվ) տալ, fog'gy (ֆա՛կի) միգապատ։

g կը հնչուի Կ a, o, u ձայնաւորներէն եւ բոլոր բաղաձայններէն առաջ բացի h եւ y է. նոյնպէս բառերուն վերջը գտնուած ատեն. ինչպէս, gain (կէյն) շահ, go (կօ) երթալ, gun (կըն) հրացան. grace (կրէյս—մէկ վանկ) շնորհք, big (պիկ) խոշոր։

Քանի մը Գաղղիերէնէ առնուած բառերու մէջ g կը հնչուի Ժ. ինչպէս rouge (րուժ) կարմիր ներկ։

gg կը հնչուի Կ նոյն իսկ երբ իրմէ վերջը e, i, y ձայնաւորներն ալ գան. բայց երբեմն դիւրութեան համար կը հնչուի Ճ. ինչպէս ex-ag''ger-a'tion (էկզէճըրէ՛յշըն) չափազանցութիւն. երբեմն ալ կը հնչուի ԿՃ. ինչպէս, sug-gest' (սըկճէ՛սթ) թելադրել։

g գիրը m կամ n գրերէն անմիջական առաջ գտնուի համր է. ինչպէս, phlegm (ֆլէմ — մէկ վանկ) մաղաս (պալղամ), sign (սայն) նշան։ Բայց եթէ երկու գրերն ալ զատ զատ վանկերու վերաբերին, թէեւ իրարու քով, երկուքն ալ կը հնչուին. ինչպէս phleg'mon (ֆլէ՛կմըն) ենթամորթային ուռ, sig'nal (սի՛կնըլ) ազդանշան։

gn Գաղղիերէնէ և Իտալերէնէ առնուած բառերու մէջ կը հնչուի Նյէ։

gh բառերուն սկիզբը կը հնչուի Կ. ինչպէս, ghost (կօսթ) ոգի. բառերուն վերջը չի հնչուիր. ինչպէս, dough (տօ) խմոր. նոյնպէս չի հնչուիր՝ եթէ իրմէ ետքը t գայ. ինչպէս, fight (ֆայթ) կռիւ։ gh քանի մը բառերու մէջ ալ կը հնչուի երբեմն Ֆ. ինչպէս, laugh (լաֆ) ծիծաղիլ. երբեմն՝ Կ. ինչպէս, burgh (պըրկ) աւան. երբեմն ալ՝ Փ. ինչպէս, hic'cough (հի՛քըփ։)

Հասարակ ժողովուրդին մէջ սովորութիւն է եղած ing վերջաւորող բառերու վերջին g չը հնչել կամ շատ անորոշ հնչել. ինչպէս, I am going home. (այ էմ կօին հօմ — փոխանակ կօինկ) տուն կ'երթամ։

H գիրը կը հնչուի Հ. ինչպէս, hen (հէն) հաւ։

h գիրը բառերուն սկիզբն ու վերջը r գիրէն ետքը չի հնչուիր. ինչպէս rhyme* (րայմ) ոտանաւորի յանգ, նոյնահնչիւն

---

* Ներկայիս աւելի լաւ կը սեպուի գրել rime, որ աւելի շիտակ ալ է։

վանկ. ca-tarrh' (քէթա՛ր) երկար առնէ ի վեր վրան միացած հարբուխ։ Նոյնպէս հետևեալ բառերուն սկիզբը h համր է. *h*onest (ա՞նէսթ) իրաւ, ճիշդ. *h*our (ա՛ուր) ժամ, *h*onor (ա՞նըր) պատիւ։

h ձայնաւորէ մը ետքը բառերուն վերջը դարձեալ համր է. ինչպէս, O*h*! (օ) ո՜հ. Sa'ra*h* (սէ՛յրա) Սառա†։

J կը հնչուի ճ. ինչպէս, *j*oy (ճօյ, ճայ) ուրախութիւն։ Գաղղիերէնէ առնուած բառերու մէջ j կը հնչուի ժ. ինչպէս, bi-*j*ou' (պիժու՛) գոհար։ j կը հնչուի յ Hallelu*j*ah (հէլլէլուեա) ալէլուիա բառին մէջ։

K կը հնչուի ք. ինչպէս, *k*eep (քիյփ) պահել։

kn երբ բառերուն սկիզբը կամ մի և նոյն վանկին մէջ գտնուին k համր կը դառնայ և n մինակ կը հնչուի ն. ինչպէս *kn*ife (նայֆ) դանակ։

L կը հնչուի լ. ինչպէս, *l*ong (լօնկ) երկար։

l միավանկ բառերու մէջ շատ անգամ համր է. ինչպէս, ha*l*f (հաֆ) կէս. ta*l*k (թօք) խօսիլ։

Բառերու le վերջաւորութիւնը հնչելու է ըլ և ոչ լէ. ինչպէս, ta'b*le* (թէ՛յպըլ)։ Colo'nel կը հնչուի (քը՛րնըլ) Գնդապետ, զօրագունդի հրամանատար։

M կը հնչուի մ. ինչպէս, ar*m* (արմ) բազուկ։

N կը հնչուի ն. ինչպէս, su*n* (սըն) արև։

n գիրը l, m գրերէն ետքը բառերուն վերջը համր է. ինչպէս, kil*n* (քիլ) փուռ (չինուած ապրանքներ չորցնելու, փայտ, կղմինտր ևն.) hym*n* (հիմ) տաղ, երգ։

P կը հնչուի բ. փ. ինչպէս, *p*en (բէն) գրիչ. a*p*e (էյփ) կապիկ։

p բառերուն սկիզբը n, s, t գրերէն առաջ անձայն է. ինչպէս, pneu-mo'ni-a (նիւմօ՛նիէ) թոքատապ (Տճկ. ձաթըլճան), psalm (սա՛մ) սաղմոս, ptis'an (թիզ՛էն) գարեջուրի պէս ըմպելական խմելիք։ corps, (դեսպանական) մարմին հնչելու է (քօր) և re-ceipt', ստացագիր հնչելու է (րիսի՛յթ)։

ph կը հնչուի ֆ. ինչպէս, phrase (ֆրէյզ) քանի մը բառերէ բաղկացեալ խօսք մը, որ նախադասութեան մը մէկ մասը կը կազմէ։ Ste'phen, Ստեփան‡ հնչելու է (ս)թի՛յվն)։

ph եթէ t էն առաջ գան համր են. ինչպէս, phthi'sis (թա՛յսիս, թի՛յսիս) ծիւրախտ, թոքախտ։

Q գրէն անմիջապէս ետքը միշտ u ըլլալու է և qu կը հնչուի քուա. ինչպէս, queen (քուիյն — մէկ վանկ) թագուհի։

† [illegible] Իշխանուհի։

‡ Յունարէնէ առնուած է և կը նշանակէ պսակ։

R *կը հնչուի ռ և ր. ինչպէս,* bar'ber *(պա'րպըր) սափրիչ (Տճկ. պէրպէր)։ Դիտելու է որ* r *Հայերէն ռ-ի կը վերածուի երբ իրմէ անմիջապէս առաջ կամ վերջը երկար եւ լեցուն հնչուած ձայնաւոր մ'ունի. հակառակ պարագային կը հնչուի ր։*

r *քանի մը բառերու մէջ կը հնչուի ըր. ինչպէս,* i'ron *(ա'յըրն) երկաթ։*

r *մէկ քանի բառերու մէջ համր է. ինչպէս,* Worces'ter *('ուու'ստըր) 'Իուսդըր։*

S *կը հնչուի ս. ինչպէս,* sis'ter *(սի'սթըր) քոյր։*

s *երկու ձայնաւորներու մէջ կը հնչուի զ. ինչպէս,* nose *(նօզ) քիթ։*

s *կը հնչուի երբեմն շ եւ երբեմն ալ՝ ժ. ինչպէս,* sure *(շուռ) վստահ.* pleas'ure *(փլէ'ժեօր) հաճոյք։*

sion *վերջաւորութիւնը բաղաձայնէ ետքը կը հնչուի շըն. ինչպէս,* ver'*sion* *(վը'րշըն) թարգմանութիւն. իսկ ձայնաւորէ ետքը կը հնչուի ժըն. ինչպէս,* ad-he'*sion* *(էտհի'յժըն) յարիլը։*

s *կարգ մը բառերու մէջ համր է. ինչպէս,* isle *(այլ),* island *(այլէնտ) կղզի.* corps *(քօռ) դեսպանական կամ ուսուցչական մարմին. եւն։*

T *կը հնչուի տ կամ թ. ինչպէս* tea *(թիյ) թէյ՝* T *Հայերէնի մէջ տ-ի թէ թ-ի վերածելու մասին հետեւելու ենք վերեւը* r*-ի մասին տրուած թելադրութեանը. այն է* t*-էն առաջ կամ վերջը գտնուած երկար ձայնաւորներն եւ լեցուն հնչուած բաղաձայններն* t*-ին ուելի թ-ի լեցուն հնչիւնը կուտան. Հակառակ պարագային՝ տ-ի նիհար հնչումը տալու է։*

tion *բառերու վերջին վանկին մէջ կը հնչուի շըն. ինչպէս,* na'*tion* *(նէ'յշըն) ազգ. երբեմն ալ կը հնչուի չ. մանաւանդ եթէ* t*-էն առաջ* s *ըլլայ ինչպէս,* sug-ges'*tion* *(սըճճէ'սչըն) թելադրութիւն։*

t *համր է հետեւեալ բառերուն մէջ.* Chris*t*'mas *(քրի'սմըս) Քրիստոսի Ծնունդը,* ches*t*'nut *(չէ'սնըթ) շագանակ,* hau*t*'boy *(հօ'պօյ) տեսակ մը եղակ (ըստրօղէրրէ),* mor*t*'gage *(մօ'րկէյճ) անշարժ կալուածքի գրաւ ի դրուիլը,* of*t*'en *(օ'ֆըն) յաճախ,* sof'*t*en *(սօ'ֆըն) կակղացնել. մեղմացնել։*

t *համր է նոյնպէս* stle *եւ* sten *վերջաւորած բառերուն եւ անոնց բաղադրուածներուն մէջ. ինչպէս,* hus'*t*le *(հը'սլ) աճապարանօք եւ կանոնաւորութեամբ գործ մը յառաջ տանիլ.* hus'*t*ler *(հը'սլըր) խիստ աշխոյժ, խիստ գործունեայ.* ha's*t*en *(հէյսն) աճապարել, փութացնել.* has*t*ened *(հէյսընտ) աճապարած։*

tu երբեմն կը հնչուի չու. երբեմն ալ՝ թու կամ թիւօ. ինչպէս, vir'*tu*e (վըր'չու, վըր'թիւօ) առաքինութիւն. op''por-*tu*'ni-ty (օփփըրթիւօ'-նիթի) պատեհ առիթ, պատեհութիւն:

ts գիրերը միեւնոյն վանկին մէջ կը հնչուին ց. ինչպէս, nu*ts* (նըց) ընկոյզներ:

th կը հնչուի երբեմն թհ եւ երբեմն տհ. ինչպէս, *th*in (թհին) բարակ, *th*is (տհիս) ասիկա:

th գոյական անուններուն ծայրը կը հնչուի թհ. ինչպէս, brea*th* (պրեթհ) շունչ. իսկ եթէ նոյն բառը կամ անոր արմատը բայ ըլլայ կը հնչուի տհ. ինչպէս to brea*th*e (պրիտհ):

th սովորաբար Տեւտոնեան բառերուն մէջ եթէ երկու ձայնաւորի, կամ r գրին եւ ձայնաւորի մը մէջտեղ գայ կը-հնչուի տհ. ինչպէս, fa*th*er (ֆատհըր) հայր. իսկ Յունարէնէ առնուած բառերուն մէջ կը հնչուի թհ. ինչպէս e'*th*er (ի'յթհըր) եթեր:

th յատուկ անուններուն եւ քանի մը հասարակ անուն-ներու մէջ կը հնչուի թ. ինչպէս, *Th*om'as (թա'մըս) Թովմաս. is*th*'mus (ի'սմըս, ի'սթմըս) (Փանամայի) պարանոց:

V կը հնչուի վ. ինչպէս, *v*ery (վէրի) շատ:

X կը հնչուի քս. ինչպէս, box (պա'քս, պօքս) սնտուկ:

xi եւ xu երբեմն կը հնչուին քշ. ինչպէս, no*x*'*i*ous (նա'քշըս) վնասակար (առողջութեան կամ բարոյականութեան). lu*x*'*u*-ry (լը'քշու-րի) զեղխութիւն:

x երբեմն համր է. ինչպէս, Es'qui-mau*x* (է'սքիմօ) էսքիմօ:

Z կը հնչուի զ. ինչպէս, *z*eal (զիյլ) եռանդ:

z կը հնչուի երբեմն ժ. ինչպէս, a*z*'ure (է'ժիւօ-ր) երկնային կապոյտ (գոյն):

ԴԻՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Ուսանողը անշուշտ վերոյգրեալ օրինակներուն մէջ նկատեց որ ea, ie, io եւ նման երկբարբառներն, ինչպէս նաեւ gn եւ նման երկտառ բաղաձայններն երբ երկվանկ բառի մը մէջ գտնուին այնպէս որ իրենց առաջին գիրը նախընթաց վանկին պատկանի եւ վերջինը հետեւող վանկին, այն ատեն իւրաքանչիւրը իր ուրոյն ձայնը կը պահէր. այնպէս ալ ph, sh, th եւ wh երկտառ բաղաձայններն երբ բաղադրեալ բառերու մէջ գտնուին այնպէս որ երկու գրերէն մէկը նախընթաց բառին եւ միւսը հետեւող բառին պատկանի, այն ատեն [illegible]

վերոյգրեալ կանոններուն համեմատ ֆ, շ, թհ կամ դհ եւ հա-նչուելու, իւրաքանչիւրը իր ուրոյն ձայնը կը հանէ. այսպէս, up-hold' (ըփհօ՛լտ – up եւ hold բառեր.) պաշտպանել, mis-hap' (միսհէ՛փ – mis եւ hap բառեր.) չար փորձանք, դժբաղդութիւն, priest'hood (փրի՛սթհուտ – priest եւ hood բառեր.) քահանայութիւն. քահանայութեան կարգ. cow'hide (քա՛ուհայտ – cow եւ hide բառեր.) կովի կաշի։

4. ԳՐԵՐՈՒ ՁԵՒԵՐՆ

Անգլիերէնի մէջ գրերու ձեւերն տեսակի եւ մեծութեան համեմատ անհամար են, որոց մէջէն գլխաւոր չորս տեսակներն են Roman, Հռովմէական, *Italic*, Շեղագիր, **Old English**, Հին Անգլիական եւ *Script*, Ձեռագիր։

(Տեսնել նաև էրես 96)

Հռովմէական գրերը կը գործածուին սովորաբար Անգլիերէն տպուած գրքերու համար։

Շեղագիրը կը գործածուի առաջին՝ այն ինչ բառին վրայ ընթերցողի մասնաւոր ուշադրութիւնը հրաւիրելու համար. երկրորդ՝ բառ մը օտար լեզուէ առնուած ըլլալը ցոյց տալու համար. երրորդ՝ թարգմանութեանց մէջ՝ ցոյց տալու համար որ շեղագրով շարուած բառը բնագրին մէջ չկայ, այլ թարգմանիչը իր քովէն աւելցուցած է։

Հին Անգլիերէնը հիմայ կը գործածուի հարսանեկան հրաւիրագրերու եւ անոր նման գրութիւններու միայն։

Ձեռագիրը մասնաւորապէս յարմարցուած է գրչով գրելու համար։

Ինչպէս ամեն լեզուի մէջ, նոյնպէս Անգլիերէնի մէջ ալ գրերը երկու տեսակ են, *cap'i-tals* (քէ՛փիթըլս) գլխագրեր եւ *small letters*, փոքր (սմօ՛լ լէթըրզ) գրեր։ Գրութեան մը կամ գրքի մը ամբողջ մարմինը հասարակ գրով կ'ըլլայ. գլխագիրը կը գործածուի աւելի որոշելու կամ աչքի զարնելու համար։ Գրքի մը տիտղոսը, գլուխները եւ անոնց գլխաւոր բաժանումները բոլորովին գլխագիր ըլլալու են։ Նոյնպէս գլխագրով կ'ըլլան ցուցաքարտերը, հաշուետոմսերը, նկարուած նշանակները եւ խորագիրները։

ԳԼԽԱԳԻՐ ԳՈՐԾԱԾԵԼՈՒ ԿԱՆՈՆՆԵՐ

RULES FOR THE USE OF CAPITALS

1․ *Երբ մասնաւոր գրքեր կը յիշուին իրենց անուններովը, գրքի տիտղոսի գլխաւոր բառերէն ամեն մէկը գլխագրով պէտք է սկսի․ ինչպէս,* "Pope's* Essay† on man." – "The Holy Bible‡"։

2․ *Ամեն մէկ որոշ խօսքի, առանձին թիւ կազմող նախադասութեան եւ ամեն մէկ պարբերութեան առաջին խօ քը գլխագրով սկսելու է․ ինչպէս,* "Rejoice evermore. Pray§ without ceasing. In everything give thanks: for this is the will of God‖ in Christ Jesus concerning you. Quench not the Spirit¶. Despise†† not prophesyings**. Prove all things: hold fast that which is good." — *I. Thess.*, v., 16-21.

17. "*For* cutting off our trade‖‖ with all parts of the world:

18. *For* imposing‡‡ taxes§§ on us without our consent***"։

3․ *Աստուծոյ բոլոր անունները տիտղոսները և Իրեն յատկացուած ածականները․ նոյնպէս և զինք ներկայացնողներու անունները գլխագրով սկսելու է․ այսպէս,* God, The Father, The Son, the Holy Spirit, the Almighty։

4․ *Ամեն տեսակ յատուկ անուններ միշտ պէտք է գլխագրով սկսիլ․ ինչպէս,* Armenia, America, Van, New York, London, Constantinople, Ararat, Washington, Euphrates (Եփրատ) The Tribune (Տրիբուն), The Greeks, the Hudson (Հըտսըն – գետ)։

5․ *Պաշտօնի անունները, պատուոյ անունները, նշանաւոր մականունները առ հասարակ գլխագրով կ'սկսին․ ինչպէս,* "His

---

* Pope (փօփ) *Պապ* (յատուկ անուն է) pope, *Հռովմի պապը*

† es'say (էս'սէյ) *մասնաւոր նիւթի մը վրայ գրուածք մը*

‡ Bi'ble (պա'յպըլ) *Աստուածաշունչ*, (սուրբ) *գիրք*

§ pray (փրէյ – մ:կ վա'կ) *աղօթել, աղաչել*․ prayer, *աղօթք*

‖ God (կատ, կա'տ) *Աստուած* ¶ Spir'it (սփի'րիթ) *Հոգի*

†† de-spise' (տիսփա'յզ) *արհամարհել*

** proph'e-sy (փրա'ֆիսի) *մարգարէանալ* – prophesying, *մարգարէութիւն*

‖‖ trade (թրէյտ – մ:կ վա'կ) *արհեստ*․ *վաճառականութիւն*

‡‡ im-pose' (իմփօ'զ) *դնել* (հարկ)

§§ tax (թէքս) *հարկ*․ *տուրք* [[illegible]

*** con-sent' (քընսէ'նթ) *համաձայնութիւն* – to co[illegible]

Excellency, the President*, His Majesty† **Mgrditch the First, Catholicos of all Armenians, Chief§ Justice White, Sir William, St. Paul (Փօլ – Սուրբ Պօղոս), Pe'ter (Փի՛թըր – Պետրոս) the Great, His Majesty George the Fifth**։

6. *Տարբեր բառերէ բաղադրեալ յատուկ անուններն այն պարագային տակ որ իրենց կազմութեան համեմատ, առանց միութեան գծի կրնան իրարու հետ միանալով մէկ բառ կազմել, մէկ բառ գրելու է և միայն գլխագրով մը սկսելու է. ինչպէս,* "Westfield, Newport, Redbank." (*Այս բառերը քաղաքներու կամ գիւղերու անուններ են*)։

7. *Տարբեր բառերէ բաղադրեալ յատուկ անունները՝ այն պարագային տակ որ իրենց կազմութիւնը կը թելադրէ աւելի իրարմէ զատ գրել, զատ զատ գրելու է, և ամեն մէկ բառը գլխագրով սկսելու է. ինչպէս,* "New York, **East Boston, North** G rmantown"։

8. *Երբ ածական մը կամ գոյական անուն մը որոշ կերպով բաղադրեալ յատուկ անուան մը մասը եղած է, պէտք է զայն գլխագրով սկսիլ. ինչպէս,* "Mount‖ Ararat, **Long Island, The** French Republic, The United States of America"։

9. *Երբ յատուկ եւ հասարակ անուն մը իրարու հետ ընկերացած են զիրար բացատրելու համար, առ հասարակ բաւական կը սեպուի յատուկ անունը գլխագրով սկսիլ եւ հասարակ անունը բոլոր գրով. այսպէս,* "New York city¶, the river†† Euphrates, Hudson county§§"։

10. *Դիմառնութեամբ գործածուած, այսինքն մարմնացուցուած որ եւ է առարկայ, որ անձի մը որոշ գաղափարը կը ներկայացնէ, պէտք է գլխագրով սկսի. ինչպէս,* "Come gentle *Spring*, ethereal** mildness, come." — THOMSON."

"O! New Moon, true Moon***,
Tell unto me
Who my true love is to be"։

---

* pres'i-dent (փրէ՛զիտընթ) *նախագահ*

† maj'es-ty (մէ՛ճէսթի) *վեհափառութիւն*

§ chief (չիյֆ) *գլխաւոր*

‖ mount', moun'tain (մաունթ – մա՛ունթըն) *լեռ* – to mount *հեծնել. աթոռ նստիլ. լեռ ելնել*

¶ cit'y (սի՛թի) *քաղաք* †† riv'er (րի՛վըր) *գետ*

§§ coun'ty (քա՛ունթի) *գաւառ* *** moon (մուն) *լուսին*

** e'ther (ի՛յթըր) *եթեր* – e-the'ri-al, *եթերական*

11. *Յատուկ անուններէ բղխած ամեն բառ պէտք է գըլխագրով սկսիլ. այսպէս,* "Armenian, American, Turkish, Roman, German, French, Platonic"։

12. I *եւ* O *միշտ գլխագիր գրուելու են. ինչպէս,* "Praise† the Lord‡, O Jerusalem§; praise thy God, O Zion‖." — *Psalms* cxlvii. "O wretched¶ man that I am!" — For that which I do, I allow not: for what I would, that do I not; but what I hate, that do I." — *Rom.* vii., 24 and 15։

13. *Ոտանաւորի մը ամեն մէկ տողը, բացի այնպիսի տողերէն, որոց ամեն մէկը իր նախընթաց տողի մասը կը կազմէ, պէտք է գլխագրով սկսիլ. ինչպէս,*

"He liveth long, who liveth well;
    All else is life but flung†† away;
He liveth longest, who can tell,
    Of true things, truly done each day!"
"Happy the man whose tender‡‡ care
    relieves** the poor distress'd‖‖!
When troubles¶¶ compass*** him around,
    the Lord shall give him rest****." — 1819*ին Նիւ Եօրքի մէջ տպուած Սաղմոսէ մ'առնուած Գլ. ԽԱ.* 1։

---

† praise (փրէյզ – մ.կ. վանկ) *գովեստ* – to praise, *գովել*

‡ Lord (լօրտ) *Տէր*

§ Je-ru'sa-lem" (ճէրու'սալէմ, ճէրէօ'սալէմ) *Երուսաղէմ (Երբայեցերէն է և կը նշանակէ խաղաղութեան հիմ)*

‖ Zi'on (զայ'ըն) *Սիօն, Սիոն*

¶ wretch (րէչ) *հէգ, անզգամ, անպիտան. թշուառ* – wretched, *խղճալի, ողորմելի*

†† fling (ֆլինկ – մ.կ. վանկ) *նետել, ձգել*

‡‡ ten'der (թէ'նտըր) *փափուկ, կակուղ, մատղաշ* — to tender, *տալ* (է ղուրէ), *ներկայացնել*

** re-lieve' (րիլիյվ) *նեղութենէ ազատել* [*վիշտ*

‖‖ dis'tress (տիս'թրէս) *մարմնային կամ հոգեկան մեծ ցաւ,*

¶¶ troub'le (թրը'պլ) *նեղութիւն, ձանձրոյթ* – to trouble, *նեղութիւն տալ*

*** com'pass (քը'մփէս) *շրջապատ, սահման. կողմնացոյց.* — to compass, *շրջապատել, պարփակել* — com'pass-es, *կարկին* (Տհ. քէրկէալ)

**** rest (րէսթ) *հանգիստ, դադար. մնացորդ* – to rest, *հանգստանալ*

14. Գրութեան մը մէջ տրուած ամբողջ օրինակի մը, որ ուրիշի մը խօսածէն կամ գրածէն առնուած է, կամ չակերտի մէջ առնուած վկայութեան մը առաջին բառը միշտ գլխագրով սկսելու է. այսպէս, "Remember† this maxim‡: 'Know thyself'." — "Jesus answered them, Is it not written in your law, I said, Ye are gods?" — *John*, x., 34։

15. Գրութեան մը մէջ մասնաւոր կարեւորութիւն ունեցող և նոյն գրութեան իսկական նիւթը ներկայացնող բառեր կարելի է գլխագրով սկսիլ. ինչպէս, "In its application§ to the Executive with reference¶ to the Legislative* branch‖ of the Government‡‡, the same rule†† of action should make the President ever anxious** to avoid‖‖ the exercise¶¶ of any discretionary*** authority††† which can be regulated§§ by Congress‡‡‡." — ANDREW JACKSON, 1835.

16. Գլխագրով սկսելու չէ որ և է բառ, որ վերոյգրեալ կանոններէն միոյն տակ չէ կարելի բերել։ Հետեւեալը երկու հարիւր տարիի չափ առաջ եղած գրութեանց մէջ գլխագիրներու անպատշաճ և անկանոն գործածութիւնը կը ցուցնէ,

---

† re-mem'ber (րիմէ'մպըր) յիշել

‡ max'im (մէ'քսիմ) առած

§ ap"pli-ca'tion (էփլիքէ'յշըն) դարման. դիմում ընելը խնդրագիր. գործածութեան դնելը

¶ ref'er-ence (րէ'ֆըրընս) վերաբերութիւն, վկայութեան դիմելը. վկայագիր. առաջուընէ եղած բանի մը ակնարկելը

* leg'is-la-tive (լէ'ճիսլէթիվ) օրէնսդիր

‖ branch (պրէնչ – մէկ վանկ) ճիւղ

‡‡ gov'ern-ment (կը'վըռնմընթ) կառավարութիւն

†† rule (րուլ) կանոն – to rule, իշխել

** anx'ious (է'նքշըս) անձկալի, հոգ ընող

‖‖ a-void' (է'վօյտ) հեռու պահել

¶¶ ex'er-cise (է'քսըրսայզ) գործադրութեան դնելը. վարժութիւն. մարզանք. – to exercise, գործադրել, վարժեցնել. մարզանք ընել

*** dis-cre'tion-a-ry (տիսքրէ'շընըրի) ինք իր խելացի և շրջահայեաց դատողութիւնը գործածելով

††† au-thor'i-ty (օթհօ'րիթի) իշխանութիւն

§§ reg'u-late (րէ'կիուլէյթ) կանոնաւորել

‡‡‡ con'gress (քա'նկրէս) վեհաժողով

որմէ զգուշանալու է ներկայիս։ "Many a Noble *Genius** is lost for want of *Education*. And *Learning* was, in the *Dark Ages*, Preserv'd† almost only among the *Clergy*§." – CHARLES LESLIE, 1700.

Վերոյգրեալ կանոններէն ի զատ, կ'արժէ աստ յիշել. որ գլխագրով պէտք է սկսիլ նաեւ ամիսներու, օրերու, տօն օրերու, գիտութեանց եւ փողոցներու անուններն։

Նոյնպէս գլխագրով սկսելու է ամեն վերջակէտէ, հարցական եւ շարմացական նշաններէ ետքը եկող բառին առաջին գիրը։

131. Վարժութիւն

[Հետեւեալներն բարձրաձայն կարդալու է առ նուազն երեք անգամ, յետոյ ընդօրինակելու է տետրակին մէջ։]

They sang many hymns and psalms.
Xerxes was the king of Persia.
We will have some eel for our dinner.
We will pass through Long Island city.
Young man, you are ill advised.
That infant is imitating his father.
I had a beautiful lily on Easter day.
Singing will do you good.
He is acting like a mimic.
Please don't argue with me.
That will cost you one guinea.
It will be a great pleasure to us to satisfy you.
What is the whole question in this case?
Stephen became a martyr in the first century.
Would you like to have some rye bread?
The queen has pneumonia now.
All the myrr comes from India.

---

* gen'ius (ճի՛նիըս) արտաքոյ կարգի հանճարեղ, հնարագէտ

† pre-serve' (փրիզըր՛վ) քաղցրաւենի, բանդակ (Տե՛ս. Ռեհոլ) – to preserve, պահպանել

§ cler'gy (քլըր՛ճի) կղեր, կղերականութիւն

132· Վարժութիւն

[Հետեւեալ նախադասութիւններուն [illegible] լաւ մը [illegible]: վերջ. գրելու է [illegible] մէջ հարկ եղած [illegible] գլ–տառերը [illegible]]

"are they not written in the book of the chronicles* of the kings of israel?"

"but god has so made the bible that it interprets† itself."

this book is called "an english grammar."

"It may rain. he may go or stay· he would walk. they should learn." "Alas! i fear for life!"

"he went from london to new york."

"pray, what are they? does this *man* make new words§ when he pleases?

"shall not the judge of all the earth do right?"

"this is thy god that brought thee up out of egypt.

"and the holy one of israel is our king."

"which the lord, the righteous judge, shall give me at that day."

"thus said the lord the king of israel, ... i am the first, and i am the last; and besides me there is no god."

hagop melik was the given name of raffi.

mgrdich first was catholicos of all armenians.

lord william was in new york. whence he went to washington, where he called on the president in the white house.

the congress is not in session now. the legislature will meet in december.

"moon, moon, with thy sleepless eyes preserve the bones of armenians." — Bishop Carekin Serwasdiantz.

"o death! where is thy sting‡? o grave‖! where is thy victory** !"

"fall back, fall back, i have not room: — o! me thinks i see a couple whom i should know."

"nay, i live as i did, i think as i did, i love you as i did; but all these are to no purpose‖‖: the world will not live, think, or love, as i do." · *Swift, varied.*

---

* chron'i-cle (քրօ'նիքլ) օրը օրին գրուած պատմութիւն, ժամանակագրութիւն – Chronicles, Մնացորդաց

† in-ter'pret (ինթը'րփրէթ) մեկնել, թարգմանել

§ word (ուըրտ – մ.կ. ձայն) բառ

‡ sting (ս)թինկ - մ.կ. ձայն) խայթոց · to sting, խայթել

‖ grave (կրէյվ մ.կ. ձայն) ծանր, խոհեմ· գերեզման

** vic'to-ry (վի'քթօրի) յաղթութիւն

‖‖ pur'pose (փը'րփըս) նպատակ

ԴԱՍ ԿԲ. (LESSON LXII.)

II. OF SYL'LA-BLES. (ավ սի՛լէպլս) Բ. ՎԱՆԿԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ

Վանկը մէկ կամ աւելի գրերու մէկ անգամէն (բերանի մէկ անգամէն արտասանելովը) հնչուածն է. եւ որը կամ բառ մ'է, ինչպէս՝ *a, an, ant, book* եւ կամ բառի մը մէկ մասն է. ինչպէս, *hur-rah', un-der-stand', Is''a-bel'la, be-nev'o-lent-ly*։

Հայերէնի մէջ ամէն մէկ բառ այնքան վանկի կը բաժնուի որքան ձայնաւոր կայ այդ բառին մէջ. սակայն Անգլիերէնի մէջ աւելի բերանի հնչումին կը նայուի, եւ այդ օրէնքով բառի մը մէջ այնքան վանկ կայ որքան որոշ արտասանութիւններ կամ ձայնի իրարմէ զատ զարկեր կան բառին մէջ. ինչպէս. *just, plain* (Հայերէնի մէջ երկու վանկ կարելի է ընել. մինչ Անգլիերէնի մէջ մէկ վանկ է), *ex-press'* (երկու վանկ), *in''tro-duce'* (երեք վանկ) *as-so'ci-ate* (չորս վանկ)։

Անգլիերէնի մէջ մէկ վանկով եղած բառ մը կը կոչուի *mon'o-syl-la-ble* (մօ՛նօսիլլէպլ) միավանկ. երկու վանկերէ բաղկացած բառ մը՝ *dis-syl'la-ble* (տիսսի՛լլէպլ) երկավանկ, երեք վանկերէ բաղկացած բառ մը՝ *tris-syl'la-ble* (թրիսսի՛լլէպլ) եռավանկ. եւ չորս կամ չորսէ աւելի վանկերէ բաղկացածներն կը կոչուին *pol''y-syl'la-ble* (փօլիսի՛լլէպլ) բազմավանկ։

Բացի *w*էն ամէն մէկ ձայնաւոր ինքնին կրնայ վանկ մը կազմել, բայց բաղաձայններն միշտ ձայնաւորներուն կամ երկբարբառներուն կը պատկանին. և առանց ձայնաւորի վանկ չի կազմուիր։

Diph'thongs (տի՛ֆթօնկս) and Triph'thongs (թրի՛ֆթօնկս)

Երկբարբառներ եւ Եռբարբառներ

(Տեսնել Երես 65)

SYL-LAB''I-CA'TION (սիլլէպիքէ՛յշըն) ՎԱՆԿԱԲԱԺԱՆՈՒՄ

Ինչպէս Հայերէնի՝ նոյնպէս Անգլիերէնի մէջ բառ մը վանկերու բաժնելու համար պէտք է գլխաւորաբար ականջէն առաջնորդուիլ. մի եւ նոյն ատեն աւելի լաւ է հետեւեալ կանոններն ալ ի նկատի առնել։

1. Բաղաձայններն պէտք են միացուիլ ընդհանրապէս այն ձայնաւորին կամ երկբարբառին հետ, որուն աւելի կը միանան հնչուած ատենը. ինչպէս, *Je-ru'sa-lem, pres'i-dent*։

2. Եթէ երկու ձայնաւորներ իրարու քով գալով երկբարբառ մը չը կազմեն, պէտք է զանոնք իրարմէ զատել եւ զատ զատ վանկ ընել. ինչպէս, *a-e'ri-al* (էյի՛րիըլ) օդային։

[illegible] մասնիկները եւ գերադրական վերջաւո-րութիւնները [illegible] է զատել այն արմատական բառերէն, որոնց կցուած են. բաղդատէ harm-less, great-ly, reward-[illegible] [illegible] եւ [illegible]-ter [illegible]) արմա-տական [illegible] բառեր են։

4. Ցանկանալու մասնիկները կը կազմեն առանձին վանկեր. [illegible] Բայց եթէ իրենց նախ-նական նշանակութիւնը [illegible] այն ատեն անոր համեմատ վանկերու [illegible] է. [illegible] re'cre-ate, [illegible]) վերստեղծել [illegible] rec re-ate, [illegible]) կազդուրել [illegible] [illegible]) վերա-կազմութիւն [illegible] [illegible]) բա-րեկարգութիւն. բարեփոխութիւն տարբեր տարբեր առու-մով բառեր են։

5. Բաղադրեալ բառերը բաժնելու համար. զիրենք բա-ղադրող պարզ բառերուն բաժնելու է. բաղդատէ. foot-hold, [illegible]։

6. Տողի մը վերջը բառ մը իր վանկերուն կրնայ կիսուիլ. բայց վանկ մը ոչ մէկ ատեն կիսուելու է։

133. Վարժութիւն

[Հետեւեալ բառերը վանկերու բաժնելով ընդօրինակել և առոգանել պէտք է։]

Honey, ever, other, pleasant, punish, never, rather, ready, river, whether, honesty, several, dishonest, whatever, benevolently, education, polysyllable, Armen, Cora, Nora, Bertha, Armenian, American, Constantinople, Washington, Englishman, mother, brotherinlaw, Bible, pardon, narrow, bankinghouse, unless, backbone, twentysecond, struggle, hostess, friendship, freedom, manhood, darkness, succeed, tribute, barometer, evening, rumor, under, shallow, morning, afraid, dreary, reform, sprinkle, splendid, adorn, reward, punish, possible, comfort, suffer.

134. Վարժութիւն

[Հետեւեալ բառերն գրելու է առոգանելին մէջ անոնց սխալ բաժանումներն ուղղելով և նկատի առնելով թէ որ մէկ կանոնին համեմատ ուղղուելու են։]

Barb-er, ge-nius, con-ven-ient, as-so-ciate, sei-zure, han-dy, Eas-tern, full-y, nee-dy, En-gland, tow-ards, a-not-her, handed, rus ty, wri ting, ess-ay, arb-usc-le, ind-ict, musc-le, vic-tu-als, mart yr, arch-bi-shop, ar-chang-el, ma-je-sty, pre-sid-ent, excel lenc y, Eu-phrat-es, Ne-wport, mount-ain, Amer-ic-a, rep-

ubl-ic, isla-nd, Hu-dson, co-unty, e-ther-eal, pro-phes-ying, des-pise, imp-ose, wi-thout, cu-tting, cons-ent, a-bsent· o-ppress, bran-chy, far-ming, dus-ty, clou-dy, drea-ry, pas-sing, Wes-tern, East-er, bask-et, e-xclaim, hel-pless, trou-ble-some, frui-tless, a-nswer, ha-ply, pe-rad-ve-nture, ma-ybe.

III. OF WORDS. Գ. ԲԱՌԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ։

Մէկ կամ մէկէ աւելի վանկեր միացած՝ երբ խօսելու կամ գրելու պահուն գաղափար մը կամ մտածման մէկ կերպը կ'արտայայտէ կը կոչուի **Բառ**. ինչպէս, *art*, *book*, *man*, *church*, *going*, *he*, *spoke*, եւն։

Բառերը իրարմէ կը զանազանուին սովորաբար իրենց **տե-սակին** կամ կազմութեան (spe'ci-es – (ս)փի'շիզ) եւ **ձեւին** (fig'ure – ֆի'կիուր) համեմատ։

Բառերը իրենց տեսակին համեմատ կարելի է բաժնել եր-կուքի, prim'i-tive (փրի'միթիվ) նախնական եւ de-riv'a-tive (տը-րի'վըթիվ) ածանցական։ Նոյնպէս՝ իրենց ձեւին համեմատ կա-րելի է բաժնել դարձեալ երկուքի, sim'ple (սի'մփլ) պարզ եւ com'pound (քա'մփաունտ) բարդ կամ բաղադրեալ։

Նախնական են այն բառերն որոնք արմատ են և իրենցմէ ա-ւելի պարզ բառէ մը շինուած չեն. ինչպէս, *harm*, *farm*, *great*, *con-nect'* (քըննէ'քթ – կապել, կցել, միացնել)։

Ածանցական են այն բառերն որոնք աւելի պարզ բառերէ շին-ուած են. ինչպէս, *harmless*, *farmer*, *greatly*, *connected*, *uncon-nected*, եւն։

Պարզ կը կոչուին այն բառերը, որոնք ուրիշ բառերէ բա-ղադրուած կամ բաղկացած չեն. ինչպէս, *man*, *house*, *never*, *less*, *the*, *watch*, եւն։

Բարդ կամ **Բաղադրեալ** կը կոչուին այն բառերը, որոնք եր-կու կամ աւելի պարզ բառերէ կը բաղկանան. ինչպէս, *watch-man*, պահապան. *housewife*, տանտիկին. *watchhouse*, պահակա-տուն. *nevertheless*, սակայն եւ այնպէս։

Մշտական բարդ կամ բաղադրեալ բառերը միացած կը գրուին. ինչպէս, *bookseller*, գրավաճառ, *doorkeeper*, դռնապան. մինչ առժամանակեայ բարդերը միութեան գծով մը իրարու հետ կը կցուին. այսպէս, *far-seeing*, հեռատես, *forget'-me-not*, զիս մի մոռնար (ծաղկի մը անուն է)։

NOTES FOR THE FIGURE OF WORDS.

ԲԱՌԵՐՈՒ ՁԵՒԻՆ ՎԵՐԱԲԵՐԵԱԼ ԿԱՆՈՆՆԵՐ։

1. Այն բառերը՝ որոնք կանոնաւորապէս կամ նմանութեամբ իրարու հետ բարդուած են, պէտք չէ իրարմէ զատուին. օրինակի համար՝ աւելի լաւ է գրել *bookseller, watchman, gentleman* քան *book seller, watch man, gentle man*։ Նոյնպէս աւելի լաւ է գրել *toward*, քան չէ ձեւով *to us ward*։

2. Բառերը՝ իրենց գործածուած տեղին համեմատ տուած նշանակութիւններուն համաձայն պէտք ենք իրարմէ զատել կամ միացնել. ինչպէս՝ a *glass** *house* կը նշանակէ տուն մը որ ապակիէ շինուած է. մինչ a *glasshouse* կը նշանակէ տուն մը, ուր մէջը ապակի կը շինեն, ապակի շինելու գործարան։

3. Երկու կամ աւելի բարդ բառեր երբ կցուին իրարու միեւնոյն նախադասութեան մէջ, անոնցմէ ոչ մին կրճատելու է. օրինակ՝ պէտք չէ ըսել *six or seventeen*, այլ ըսելու է *sixteen or seventeen*. նոյնպէս ըսելու չէ *goat and sheepskins*†, այլ *goatskins and sheepskins*։

4. Երբ բարդ բառի մը մասերը իրարու հետ չեն կրնար ուղղակի միանալ, և կամ իւրաքանչիւրը կը պահէ իր սկզբնական շեշտը, այն ատեն միութեան գիծը պահելու է բառերուն մէջ. օրինակ՝ *to-day, to-night, to-morrow, first-born, laughter-loving* (ծաղրասէր)։

5. Երբ բարդ բառի մը մասերը իրարու հետ լաւ կը միանան գանգուած մը կազմելու պէս, և բառին մէջ միայն մէկ մասն կ'ըլլայ շեշտուած, այն ատեն միութեան գիծ դնելու չէ. օրինակ՝ *gentleman, firearm* (հրազէն)։

Շեշտերու մասին, վերոյգրեալներէն ի զատ, գիտնալու պէտքն է կարեւոր բան մ'ալ բառի մը շեշտն (ac'cent—է՛քսենթ) է։

Շեշտադրութիւնը կամ Առոգանութիւնը արդէն յիշուեցաւ որ Քերականութեան չորրորդ կամ վերջին մասը կը կազմէ (Տես. Երես 248) և որը հասկացողութեամբ ըմբռնելու համար, մենք գիտենք որ մեր ուսանողի ցայս վայր ունեցած ծանօթութիւններն ու հմտութիւնը, զարգացումն ու պաշարը բաւական չեն. Մանաւանդ ինկատի ունենալով որ՝ Անգլիերէն խօսքի մը [illegible] եթէ չիտակ հնչումին ու սխալ շեշտումին, խօսքը չի-

---

* glass (կլէս — Ս.կ վանկ) ապակի. հայելի. ջրի գաւաթ

† skin (սքին — Ս.կ վանկ) մորթ — to skin, մորթը քերթել.

‡ [illegible] խաղի մէջ չիտակ չընել — խաբել

հասկցուիր*, կ'ամփոփենք այս տեղ՝ քերականութեան չափերէն դուրս, համառօտ գաղափար մը տալ ուսանողին շեշտի ու անոր գործածութեանց մասին, իբր մաս բառերը ուղիղ արտասանելու և ոչ՝ խսկական առոգանութեան կամ տաղաչափութեան։]

ACCENT. ՇԵՇՏ։

Շեշտը ձայնի այն մասնաւոր զարկն է որ կը դրուի բառ մը կարդալու կամ հնչելու ատեն անոր մասնաւոր մէկ վանկին վրայ, որով ան կ'որոշուի միւս մնացած վանկերէն։

Ձայնի այդ որոշիչ զարկը գրաւոր կերպով ալ կ'արտայայտուի սոյն նշանը ('), որը շեշտ կը կոչուի, դնելով բառի այն վանկին վրայ որը շեշտել կ'ուզուի. ինչպէս, *Bi'ble*, *con-sent'*, *pres'-i-dent*, *Je-ru'sa-lem*, ևն։

(Շեշտը Հայերէնի մէջ առ հասարակ շեշտուած վանկի ձայնաւորին վրայ կը դրուի. սակայն Անգլիերէնի մէջ շեշտուած վանկի վերջը կը դրուի։)

Մէկէ աւելի վանկեր ունեցող որ և է բառ իր վանկերէն մէկին վրայ անպատճառ շեշտ մը պիտի ունենայ. ինչպէս, *moun'tain*, *maj'es-ty*, *e-the're-al*։ Բարդ բառեր երբեմն երկու իրարու գրեթէ հաւասար շեշտեր կ'ունենան. ինչպէս, *e'ven-hand'ed*, *pa'per-ru'ling*, ևն։ Բազմավանկ երկար բառեր ալ առ հասարակ գլխաւոր կամ նախնական շեշտէն ի զատ երկրորդական շեշտ մ'ալ կ'ունենան. ինչպէս, *per''ad-ven'ture*, *al''to-geth'er*։

Անգլիերէնի մէջ շեշտերը կը թուին կառավարուած ըլլալ աւելի բառական կազմութեան համեմատ. այսպէս, Սաքսոներէնէ առնուած բառերուն շեշտերը առ հասարակ բառերուն արմատին վրայ կ'ըլլան. աւելի ուսեալ լեզուներէ առնուած բառերուն շեշտերը իրենց վերջաւորութեանց վրայ կ'ըլլան, և տարբեր շեշտեր ալ կը գործածուին մասնաւորապէս այս ինչ բառը միւսներէն որոշելու կամ անոր ազդեցութիւնը չափցնելու համար. ասկից կը հետևի որ Անգլիերէնի մէջ երեք տեսակ շեշտեր կան արմատական (rad'i-cal – րէ՛տիքըլ), վերջաւորութենական (ter''mi-na'tion-al – Թըրմինէ՛յշընըլ) և որոշիչ (dis-tinc'tive – տիստի՛նքթիվ)։

---

* ԾԱՆ.— Ծիշդ այս պատճառաւ է որ մասնաւոր հոգ տարած ենք սոյն գրքին սկիզբէն մինչև վերջ տրուած բառերուն ամեն մէկը իր յատուկ շեշտովը սորվեցնել ուսանողին։

Անգլիերէնի մէջ բառ մը ուղիղ շեշտելու համար, հետեւեալ քանի մը կանոններուն տիրանալ պէտք է։

1. Միավանկ բառերը շեշտ չունին. ինչպէս, ***God, chief,*** *tax,* ***pray***։

2. Երկավանկ բառերուն ընդհանրապէս առաջին վանկը կը շեշտուի. ինչպէս, *cit'y, coun'ty, e'ther, es'say*։

3. Սկիզբը կամ վերջը մասնիկ ունեցող բառերուն արմատը կը շեշտուի. ինչպէս, *a-cross', un-cer'tain,* ***king'dom, just'ly***։

4. Թէ անուն եւ թէ բայ եղող երկվանկ բառերուն (որոնցմէ մեծ թիւ մը կայ Անգլիերէն լեզուին մէջ) եթէ առաջին վանկը շեշտուի, բառը կը հասկցուի որ անուն է, եթէ վերջինը շեշտուի՝ բառը բայ կը լլնի. ինչպէս, *ac'cent,* շեշտ. ***ac-cent',*** շեշտել. *per'mit,* արտօնագիր, *per-mit',* արտօնել։

5. Երբ երկու ձայնաւորներ երկբարբառ մը չը կազմեն եւ զատ զատ վանկի հետ հնչուին, առաջին վանկը կը շեշտուի. ինչպէս, *Zi'on, li'on*։

6. Եռավանկ բառերէն շատերուն առաջին վանկը կը շեշտուի. ինչպէս, *maj'es-ty, pres'i-dent, pos'si-bly*։

7. Սակայն եռավանկ բառերէն անոնց՝ որոնց առաջին եւ վերջին վանկերը մասնիկներ են, բուն արմատը կը շեշտուի. ինչպէս, *un-clean'ness, dis-grace'ful*։

8. Գաղղիերէնէ առնուած բառերէն շատերուն վերջին վանկը կը շեշտուի. ինչպէս, *a-dieu', bi-jou'*։

9. Բազմավանկ բառերն կը շեշտուին իրենց արմատներուն պէս. ինչպէս, *ex-ceed'ing-ly* (ex-ceed' բառէն) ***e''ver-last'ing-ly*** (last բառէն)։

135. Վարժութիւն

[Ընդօրինակելու է տետրակին մէջ հետեւեալ բառերը դասակարգելով զիրենք իրենց տեսակին եւ ձեւին համեմատ. նախնական, ածանցական, պարզ եւ բարդ բառերէն առանձին առանձին օրինակներ ձեւացնելով։]

Ant, tent Eastern, noon, to-morrow, yester-day, Asia, hat-store, shoemaker, sinful, honesty, nonsense, national, attention, intention, whosoever, dusty, famous, dining-room, dressmaker, handful, hostess, hen, dime, necktie, farming, tearful, foothold, Southern, newspaper, new, whomever, door, there, hay, dawn, bathing, joyful, funny, having, like, crown, home, bone, good, much, yearly, high, deep, dull, able, dark, late, fraud, light, Frenchmen, dry-goods, dateless, healthy, Indian, wealth, nearer, gentlest, dearer, tongue, arc, hungry, **wrong, lawful,** pay-day,

sometimes, peach-tree, banking-house Dutchman, handless, bill-head, little, greatly, queer, narrow, bell, crowded, likewise, mail-box, sum, raw, least, early, cloud, pigeon-house, feather, **enjoy, chalk, shaken, sea-sick, alright, friendship, freedom, likely.**

136. Վարժութիւն

[Հետեւեալ նախնական բառերը ածանցական շինելով գրելու է տետրակին մէջ։]

Law, like, bank, day, wrong, friend, warm, man, great, wort.

[Հետեւեալ ածանցականներու նախնական բառերը գտնելով գրելու է տետրակին մէջ։]

Helpless, weekly, undoubtedly, punishment, kindness, association, priesthood, misunderstanding, suggestion, unhappy.

[Հետեւեալ պարզ բառերը բարդ բառեր շինելով գրելու է տետրակին մէջ։]

With, under, out, in, well, some, who, hat, book, look.

[Հետեւեալ բարդ բառերը իրենց պարզ բառերուն վերածելով գրելու է տետրակին մէջ։]

Reading-room, bookseller, altogether, porridge-pot, household, forever, everlasting, cowhide, clergyman.

137. Վարժութիւն

[Հետեւեալ Վարժութիւնը ընդօրինակելու է տետրակին մէջ նոյնութեամբ և իւրաքանչիւր բառին առջև նոյնձայն վանկով և նոյնայանգ բառ մը գտնել ու գրելու է. Օրինակ. love, *dove.*, wool, *tool.* ևն։]

love	hill, ...	dress. ....
wool, ...	can, ...	saw, ...
sharp, ...	any, ...	father, ...
coral, ...	funny.	sister, ...
cent, ...	pink, ...	northern, ...
dry, ...	let, ...	did. ....
bread, ...	little, ...	some, ...
told, ...	tell, ...	fry, ...
polite, ...	peach.	dust. ....
sail, ...	best, ...	deep, ...

[Ց] [Հ]

"Know nothing, fear nothing."

"A wise man changes his mind, but a fool never."

ԴԱՍ ԿԳ· (LESSON LXIII.)

IV. OF SPELLING*. Դ· ՀԵԳԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ։

Հեգելը լեզուագիտութեան արհեստի այն ճիւղն է, որով կարելի կ՚ըլլայ ներկայացնել բառ մը զայն կազմող գրերովը։

Լեզուագիտութեան այս կարեւոր ճիւղը կարելի է ձեռք բերել աւելի հեգելու յատուկ Հեգարաններով, Բառարաններով եւ կամ ընթերցանութեան պահուն՝ բառերուն ինչ գրերով հեգուած ըլլալը ուշի ուշով նկատողութեան առնելով, քան թէ հեգել սորվելու համար գրուած կանոններ գործածելով. որովհետեւ մենք արդէն տեսանք որ բառի մը հեգելը ն ունի գլխաւորաբար նոյն բառի գործածութենէն։

Անգլիերէն լեզուի ուղղագրութիւնը անորոշ եւ շփոթիչ ըլլալով, կարելի է յաճախ հանդիպիլ բառերու, զորս ամենալաւ հեղինակներն անգամ զանազան կերպերով կը հեգեն. մինչ ուրիշներ ալ կը հեգեն շատ մը բառեր հակառակ նոյնանման բառերու կազմութեանց, որք չեն կրնար չնորհքով երեւալ։

Հոս կուտանք քանի մը կանոններ միայն, որոնք կրնան օգտակար ըլլալ ուղղագրութեան ճշդասէր ուսանողներուն եւ երբեմն ազատել զիրենք պատահական շփոթութիւններէ։

RULES FOR SPELLING. ՀԵԳԵԼՈՒ ԿԱՆՈՆՆԵՐ։

1. Այն միավանկ բառերը՝ որոնք *f*, *l* կամ *s* կը վերջանան, եւ այդ վերջաւորութիւններն ալ եթէ մէկ ձայնաւորով նախադասուին, կը կրկնեն իրենց վերջին *f*, *l* կամ *s* բաղաձայնը. ինչպէս. *off*, *hill*, *glass*։

Այս կանոնէն բացառութիւն կը կազմեն clef‡, if եւ of, որոնք կը գրուին մէկ *f* ով. եւ as, gas§, has, was, yes, his, is, this, us, pus† եւ thus կը գրուին մէկ *s* ով։ Նոյնպէս քանի մ՚ուրիշ Լատիներէնէ առնուած գիտական բառեր կը գրուին մէկ *l* ով։

2. Այն բառերը՝ որոնք կը վերջանան *f*, *l* կամ *s* էն ի զատ ուրիշ որ եւ է բաղաձայնով, չեն կրկներ իրենց վերջին գիրը. ինչպէս. *rub*‖, *sun*, *dog***, *sum*, *God*, *cup*‡‡, *far*, *cut*, *fix*§§, *whiz*††։

---

* spell (սփէլ — մէկ վանկ) հեգել
‡ clef (քլէֆ — մէկ վանկ) երաժշտական բանալի
§ gas (կէս) կազ
† pus (փըս) թարախ, շարաւ
‖ rub (ռըպ) շփել
** dog (տոկ) շուն
‡‡ cup (քըփ) գաւաթ (ֆինճան)
§§ fix (ֆիքս) կարգադրել, շինել
†† whiz (հուիզ) սուլոցք — to whiz վզալ

Բացառութիւն են՝ abb, ebb, add, odd, egg, jagg, ragg, inn, err, burr, purr, butt, buzz, fuzz, yarr, *և քանի մ'ուրիշ յատուկ անուններ։ Թէ և կան նոյնանման բայց տարբեր նշանակութիւնով բառեր ալ որոց վերջին բաղաձայնը սոյն կանոնին համաձայն չկրկնուիր. ինչպէս,* jag, rag, in, bur և but։

[Այս բացառութիւններուն սորվիլը ուսանողը կրնայ զանց ընել ներկայիս և ապագային եթէ ուզէ կրնայ սորվիլ Good Brown ի Անգլիերէն Քերականութեանց Քերականութենէն։]

3. *Միավանկներն և այն բառերը՝ որոց վերջին վանկը կըշեշտուի, երբ վերջանան մէկ բաղաձայնով, (բաց ի x էն) և այդ բաղաձայնն ալ նախադասուած ըլլայ մէկ ձայնաւորով կամ զա էն վերջը մէկ ձայնաւորով, կը կրկնեն իրենց վերջին բաղաձայնը՝ ձայնաւորով սկսուած վանկ մ'ալ իրենց վրայ աւելնալէ առաջ. ինչպէս, thin, thinner. thinnest; swim*, swimmer, swimming; commit†, committed, committing, committee; acquit§, acquittal*։ (Տեսնել Նախ. երես 57 կանոն։)

Բացառութիւններ.— 1. x վերջացող բառերուն վերջին բաղաձայնը չի կրկնուիր. ինչպէս, mix‡, mixed, mixing, mixer։ 2. Այն առանցական բառերն՝ որոց շեշտը բառի առմամէն ուրիշ վանկի վրայ փոխուած է, միշտ չեն կրկներ իրենց վերջին բաղաձայնը. ինչպէս, refer′, ref′erance ref′erable։ 3. Այն բառերը՝ որոց վերջին բաղաձայնը Լատիներէնի մէջ կը կրկնուի, Անգլիերէնի մէջ ալ կը կրկնուի. ինչպէս, Britain‖, Britannic։

4. *Բառի մը վերջին բաղաձայնը՝ որ նախադասուած չէ մէկ ձայնաւորով, և բառին շեշտն ալ երբ վերջին վանկին վրայ չէ, ձայնաւորով սկսուած վանկ մ'ալ իր վրան աւելնալէ առաջ չկրկնուիր. ինչպէս,* oil, oily; real, realize**։

Բացառութիւններ կան։

5. *Միավանկ բառեր և Անգլիերէն բայեր չեն վերջանար c ով, այլ կրկնակ c ի փոխարէն կ'առնեն ck. ինչպէս, back, neck, wreck§§, attack††. սակայն աւելի ուսեալ լեզուներէ առնուած բառերը վերջին* k *չեն առներ. ինչպէս, Italic, mimic*։

---

* swim (ըսուիմ – մէկ վանկ) լողալ

† com-mit′ (քըմմի՛թ) ընել (առհասարակ չար բան մը)

§ ac-quit′ (ըքքուի՛թ) զրպարտութենէ անմեղ հրատարակել

‡ mix (միքս) խառնել

‖ Brit′ain (պրի՛թըն) Բրիտանական

** re′al-ize (րի՛ըլայզ) իրագործումը զգալ

§§ wreck (րէք) քանդում. – to wreck, քանդել

†† at-tack′ (ըթթէ՛ք) յարձակում, հարուած – to attack, յարձակիլ, հարուածել։

Բացառութիւն են *arc*, կամար. *orc*; տեսակ մը ձուկ. *lac*, տեսակ մը խէժ։ Հետեւեալ բառերն ալ *c*ն փոխարէն աւելի լաւ է *k*ով գրել. *zink*, *mark*, *disk*, *talck*։

6. Կրկնուած գրերով վերջացող բառերը, իրենց վրայ տարբեր գրով մը սկսուած մասնիկ մ'առնելէ առաջ, կը պահեն իրենց կրկնակի տառերը. ինչպէս, *seeing*, *hilly*, *illness*։

Բացառութիւններ կան։

7. Կրկնուած գրերով վերջացող բառերը՝ յառաջադիր մասնիկներով ածանցուած պահուն, կը պահեն իրենց կրկնակ գրերը. ինչպէս, *see*, *foresee; spell*, *misspell*; *tell*, *foretell; sell*, *undersell*։

8. Կրկնուած 1 (*ll*) վերջաւորութիւնը միավանկներուն, իրենցմով բարդուածներուն և իրենց արմատներէն յառաջադիր մասնիկով կազմուած ածանցականներուն յատուկ է. միւս մնացած բոլոր 1 վերջաւորած բառերը մէկ *l*ով պէտք է գրուին. ինչպէս, *until*, *civil**։

9. Համր կամ աննչան *e*ով վերջաւորող բառերուն վերջը՝ եթէ ձայնաւորով սկսող մասնիկ մ'աւելնայ, ընդհանրապէս *e* գիրը դուրս կը ձգուի. ինչպէս, *remove*, *removal*։ (Տես երես 56, կանոն։)

Բացառութիւններ են — 1. *ce* և *ge* վերջաւորող բառերուն վրայ եթէ *able* և *ous* մասնիկներն աւելցուին, *c* և *g*ն կակուղ ձայնը պահելու համար *e* գիրը նոյնպէս կը պահուի. ինչպէս, *peace*, *peaceable; courage*, *courageous*։ 2. *oe* վերջաւորած բառերուն արմատական ձայնը պահելու համար *e* կը պահուի. ինչպէս, *shoe*, *shoeing*։ Նոյնպէս *dyeing* և *singeing*† համանման *dying* և *singing* բառերէն զանազանելու համար տառադարձներու *e* կը պահուի։

10. *E* վերջաւորող նախնական բառերու վերջը եթէ բաղաձայնով սկսող մասնիկ մը աւելնայ, *e* գիրը կը պահուի. ինչպէս, *large*, *largely; judge*, *judgeship*։

Բացառութիւններ են — 1. Եթէ վերջի *e* ձայնաւորով մը նախադասուի, *e* գիրը երբեմն կը ձգուի. ինչպէս, *true*, *truly*; *argue*, *argument*։ 2. *Wholly* իւրենին բացառութիւն մ'է։

11. Նախնական բառի մը վերջին *y*ը եթէ նախադասուած ըլլայ բաղաձայնով մը, վրան մասնիկ մ'աւելցնելէ առաջ,

---

* civ'il (սի՛վիլ) քաղաքական

† singe (սինճ) խանձել

՝ր պէտք է i ի փոխել · ինչպէս, *merry**, *merrier*, *merriest*. *pity*†, *pitiless*, *pitiable*: (Տեսնել Դաս երես 79-80, կանոն ։)

Բացառութիւններ են 1· Այս կանոնը [illegible] համար, և ոչ բարդ բառերու. այսպէս կը գրուին *merciful*§, և *mercy-seat*: 2. *ing* կամ *ish* վերջաւորութիւններէն առաջ *y* ը *i* ի չփոխուիր, երկու *i* իրարու քով չգալու համար. ինչպէս, *pity*, *pitying*. *baby*, *babyish*:

12· *Նախնական բառի մը վերջին y ը եթէ նախադասուած ըլլայ ձայնաւորով մը, վրան մասնիկ մ'աւելցնելու համար y ը պէտք չէ i ի փոխել. ինչպէս, day, days; boy, boyhood; annoy*‡, *annoyance; joy, joyful*:

Բացառութիւններ են.— 1· *Lay*, *pay*, *say* և *stay* ին կը շինուին *laid*, *paid*, *said* և *staid*. բայց իրենց կանոնաւորներն ալ երբեմն կը գործածուին: 2. *Daily* աւելի գործածական է քան *dayly*. բայց ալ հակառակ *gayly*, *gayety*, աւելի գործածական են քան *gaily* և *gaiety*:

13· *Այն բառերը՝ որոնք ize կամ ise կը վերջաւորին նոյնահնչիւն են. ինչպէս, wise և size. ընդհանրապէս z կ'առնեն այն բոլոր պարագաներուն տակ երբ կ'ապէս վերջաւորութեան միջոցաւ կազմուած են. մինչ s կ'առնեն առ հասարակ միավանկներն և բոլոր անոնք, որոնք կ'ապէս յառաջադիր մասնիկներու միջոցաւ կազմուած են. ինչպէս, sympathize*‖, *disorganise***; *rise, arise, advise, surprise*:

Այս կանոնէն կարգ մը բացառութիւններ կան, զորս [illegible] նախադասութիւններն [illegible] չեն կրնար որոշել թէ բացառութիւն պէտք է համարել թէ ոչ, [illegible] կ'ընենք [illegible] յիշել. ուսանողը [illegible] պիտի [illegible] փորձութեամբ:

14· *Բարդ բառերը ընդհանրապէս նոյնութեամբ կը պահեն գիրերը բաղադրող պարզ բառերու ամեն մէկի ուղղագրութիւնը. ինչպէս, here-after, wherein*:

Բացառութիւններ են.— 1. *Full* և *all* բառերը հիմնական բարդ բառերու և այնպիսի ածանցական բառերու մէջ, որոց արմատը իրենք չեն, իրենց երկու *l* երէն մէկը կը ձգեն. այսպէս, *handful*, *careful*, *fulfill*, *always*,

---

* mer'ry (մէ'րի) ուրախ, զուարթ

† pit'y (փի'թի) գթութիւն, արգահատանք – to pity, գթալ, խանդաղատիլ

§ mer'cy (մը'րսի) շնորհք, գթութիւն, ողորմութիւն

‡ an-noy' (ըննօ'յ) ձանձրացնել [զզալ

‖ sym'pa-thize (սի'մփէթհայզ) ցաւակցիլ. համակրիլ, նոյնը

** dis-or'gan-ize (տիսօ'րկէնայզ) կազմակերպութիւնը լուծել – to organize, կազմակերպել

although. Իսկ ու ձայնաւորով սկսող բառերուն մէջ երկու լն ալ կը պահեն. օրինակ, *full-eyed*, *all-wise*։ 2. Նոյնպէս ալ *miss* յարակցական մասնիկը մէկ *s* կը ձգէ բաղադրութեանց մէջ. օրինակ, ***misspell***։ 3. Օրուայ անուններուն մէջ ***mass*** բառը կը թողու երկու *s* երէն մէկը. այսպէս, *Christmas*։ 4. Սեռական հոլովը յաճախ կը ձգէ իր առաղադարձը. այսպէս, ***kitesfoot***։ 5. Եթէ երեք գիրք միևնոյն տառէն իրարու քով գան, կամ մէկ գիրը պէտք է ձգել և կամ միութեան գիծ գործածել. այսպէս, ***ill-looking***, ***Ross-shire***։ 6. ***Chilblain****, ***welcome*** և ***welfare*** նոյնպէս բաղադրութեանց մէջ մէյմէկ *l* դուրս կը ձգեն։ 7. *Pastime* կը ձգէ մէկ *s*։ 8. *Shepherd*†, ***wherever***, ***whosever*** բառերը մէյմէկ *e* կը թողուն դուրս. և ***wherefore*** ու ***therefore*** մէյմէկ *e* կ'առնեն։

15. *Անգլիերէնի մէջ որ և է բառ հեգելու համար եթէ մասնաւոր կանոն մը չկայ, հեգելու է զայն անուանի գրագէտներու սովորութեանց համեմատ. հակառակ պարագային սխալ կը ճանչցուի։*

ՆԿԱՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

1. *Անգլիերէնի մէջ չուրջ երեք հարիւր և քսան բառեր կան, որոնք or կամ our կը վերջանան, սակայն հազիւ քսանասունը ներկայիս our ով կը գրուի. միւս Միացածներն or ով կը գրուին. ինչպէս,* *honor, favor*։

2. *Բառեր կան՝ որոնք այլ և այլ կերպերով կը գրուին. ինչպէս,* *enclose*‡, *inclose*‡; *enquire*‖, *inquire*‖; *emigrate*§, *immigrate*§, *ևն. սակայն սովորաբար իրենց գործածութիւններէն կամ լաւագոյն բառարաններէն սորվելու է*։

3. *Բացի միավանկներէն՝ ck վերջաւորութիւնը գրելու է c ով միայն. ինչպէս,* *almanack*, *musick*, *հիմայ կը գրուին* *almanac*‡‡, *music*‖‖։

---

* chil'blain (չի՛լպլէյն) ձմռուկ, ձմռնակ (Ռմկ. խըլտ)

† shep'herd (շէ՛ֆըրտ) հովիւ. – to shepherd հովուել

‡ en-close' (էնքլօ՛զ) ներփակել (կը գրուի նաև inclose, i ıcloze)

‖ en-quire' (էն-քուա՛յր) աւոր աւելի գործածական ձևն է in-quire, տեղեկութիւն խնդրել, հարցնել

§ em'i-grate (է՛միկրէյթ) դուրս գաղթել, երկրէն մեկնիլ– im'mi grate (ի՛միկրէյթ) ներս գաղթել, նոր երկրին մէջ մտնել հաստատուելու համար (migrat^ արմատական բառէն)

‡‡ al'ma-nac (օ՛լմընէք) օրացոյց

‖‖ mu'sic (մի՛ուզիք) երաժշտութիւն. նուագ

4. Առաջուան *re* վերջաւորութիւնը ներկայիս առ հասարակ *er* ի փոխուած է. այսպէս, *centre, fibre* հիմայ կը գրուին *center*‡, *fiber*†։

ՈՒՂՂԱԳՐԱԿԱՆ ՎԱՐԺՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

[Ը] [Թ] [Ժ] [Ի]

cliff	(քլիֆ)*	խարակ, բարձրաբերձ ժայռ
steep	(ս)-տիյփ)*	սեպաձեւ
re-stor'a-tive	(րի-սթօ'-րէթիվ)	վերահաստատիչ, կազդուրիչ
wash	(ուօշ)*	լուացք – to wash, լուալ
a-shame'	(էշէ'յմ)	ամչնալ
an'gel	(է'յնճըլ)	հրեշտակ
sound	(սաաունտ)*	ձայն. նեղուց. խորունկ քուն. առողջ – to sound, հնչել. ջրի խորութիւնը փորձել
doc'trine	(տա'քթրին)	վարդապետութիւն

138. Վարժութիւն

[Հետեւեալներն 1 ին կանոնին համեմատ ուղղագրելով ընդօրինակելու է տետրակին մէջ։]

"A clif is a steep bank."

"Then it may please the Lord, they shal find it to be a restorative."

"The clothes wil be ill washed, the food wil be badly cooked; and you wil be ashamed of your wife, if she is not ashamed of herself."

"The angels of God, which wil good and connot wil evil, have nevertheless perfect liberty of wil."

"The room waz ful."

"Don't you feel wel?"

"Iz he stil there?"

"That iz not for sel."

"It seems to me this iz the sound of bels."

"This doctrine cuts off the excuse of al sin?"

"Haz he any gaz in hiz room?"

"Yez, but he never used it til yesterday."

"When wil you be there?"

"I shal be there in an hour or so."

---

‡ cen'ter (սէ'նթըր) կեդրոն – to center, կեդրոնացնել

† fi'ber (ֆա'յպըր) թուսական նեարդ

* Հնչուի մէկ անգամէն (մէկ վանկ)։

[Է] [Թ] [Ժ] [Ի]

mob	(մա՛պ)	ամբոխ
brain	(պրէյն)*	ուղեղ [ցող
bru-nette†	(պրօ-նէ՛թ)	թխագոյն գեղեցկութիւն ունե-
com-plex'ion	(քըմփլէ՛քշըն)	դէմքի երեւոյթ
bor'row	(պա՛րօ)	փոխ առնել
throat	(թհրօթ)*	կոկորդ, որկոր [բաղդաւոր
for'tune	(ֆօ՛րչըն)	բաղդ. հարստութիւն – fortunate,
slip	(սլիփ)*	սահիլը. յարաթերթ – to slip, սա-
sleep	(սլիյփ)*	քուն – to sleep, քնանալ [հիլ
cup	(քըփ)	գաւաթ
lip	(լիփ)	շուրթ
dar'ling	(տա՛րլինկ)	շատ սիրելի
milk'sop"	(միլ՛քսափ)	կաթ է և ջրէ շինուած (ուէ՛նշ մօրր)
he'ro	(հի՛յրօ)	հերոս
wit'ness	(ուի՛թնէս)	վկայ – to witness, վկայել

139. Վարժութիւն

[Հետեւեալներն 2րդ կանոնին համեմատ ուղղագրելով ընդօրինակելու է տետրակին մէջ։]

"The mobb hath many heads, but no brains." – *Old Maxim.*
"We had some hot cross bunn on Good Friday."
"Brunett *means* a woman with a brown complexion."
"Begg, buy, or borrow; butt beware how you find."
"It is better to have a house to lett, than a house to gett."
"Let not your tongue cutt your throat." *Old Precept.*
"A little witt will save a fortunate man." – *Old Adage.*
"There is many a slipp 'twixt‡ the cup and the lipp." – *Id.*
"Mothers' darlings make but milksopp heroes." – *Id.*
"One eye witness is worth tenn hearsays." – *Id.*

[Է] [Թ] [Ժ] [Ի]

rob	(րա՛պ)	կողոպտել – robber, գող – robbery գողութիւն.
com-mit'tee	(քըմի՛թի)	յանձնաժողով, կօմիթէ
crime	(քրայմ)*	ոճիր
ac-quit'	(էքքուի՛թ)	անպարտ արձակել

---

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ)։

† Գաղղիերէնէ առնուած է, բայց աւելի կանոնաւոր է գրել brunet

‡ Կրճատուածն է betwixt բառի

[Հետեւեալներն 3րդ կանոնին համեմատ ուղղագրելով ընդօրինակեցէք տետրակին մէջ։]

He was robed.
This is looking thiner.
I am taking swiming lessons.
The commitee will hold a hearing.
I beged him to do it.
I met a rober on the way.
This is the thinest paper I have.
Has he commited any crime?
I read he was acquited.

[Ը] [Թ] [Ծ] [Ի]

e'qual (ի՛յքուըլ) հաւասար—to equal հաւասարցնել — equality, հաւասարութիւն
dif'fer (տի՛ֆըր) տարբերիլ· տարակարծիք ըլլալ
toil (թօյլ) չարաչար աշխատանք —to toil, աշխատութեամբ յոգնիլ
wor'ship (ուը՛րշիփ) երկրպագութիւն — to worship, երկրպագել
crit'ic կամ critique (քրի՛թիք) քննադատ — critical, քննադատական· տագնապալից
con-di'tion (քընտի՛շըն) (—ոդիշ—ն) վիճակ, կացութիւն· պայման· հանգամանք
re'al-ize (րի՛յըլայզ) իբր իրողութիւն ընդունիլ
vis'it (վի՛զիթ) այցելութիւն — to visit, այցելել
car'ry (քէ՛րի) կրել, տանիլ
gos'sip (կօ՛սիփ. կա՛սիփ) բարբանջանք· բամբասանք — to gossip, շաղակրատել· բամբասել

141. Վարժութիւն

[Հետեւեալներն 4րդ կանոնին համեմատ ուղղագրելով ընդօրինակեցէք տետրակին մէջ։]

This looks quite oilly.
The women of to-day are fighting for equallity.
I am differring with you.
I know she is toilling hard.
They were worshipping an unknown God.
He is in a criticcal condition.

Do you reallize what a blessing you have?
He always visitted the poor.
"Gossipping and lying go hand in hand." – *Old Maxim.*
Realy it is so.

[Է] [Թ] [Ժ] [Ի]

ep''i-dem'ic	(էփիտէ՛միք)	համաճարակ (-էր)․ փոխանցիկ
top ic	(թա՛փիք)	նիւթ (խօսակցութեան) [բառէն)
mag-net ic	(մագնէ՛թիք)	մագնիսական (magnet, մագնէս
scho-las tic	(ըսքօլա՛սթիք)	ուսանողական, կրթական, դպրոց-
stiff	(ըսթիֆ)*	չճռող, պինդ [ցական
math''e-mat'ics	(մաթըմէթի՛քս)	չափագիտութիւն

142․ Վարժութիւն

[Չեաւեալներն 5րդ կանոնին համեմատ ուղղագրելով ընդօրինակելու է տետրակին մէջ։]

"He hopes. therefore, to be pardoned by the critick.
That sounds as poetick as any.
He is a publick speaker.
She is taking lessons in musick.
There is not any epidemick in here at present.
France is a republick.
What are the topicks of this month?
It has magnetick power.
Avoid all scholastick stiffness.
She teaches mathematicks.

[Է] [Թ] [Ժ] [Ի]

in-stall'	(ինսթօ՛լ)	մասնաւոր արարողութիւնով պաշտօնին վրայ հաստատել – instalment կամ installment, մաս առ մաս վճարում
na'ture	(նէ՛յչըր)	բնութիւն – nat'u-ral, բնական – nat'u-ral-ly, բնական կերպով
skill	(ըսքիլ)*	հմտութիւն

143․ Վարժութիւն

[Չեաւեալներն 6րդ կանոնին համեմատ ուղղագրելով ընդօրինակելու է տետրակին մէջ։]

There is chiliness in the air.
He was dressed carelesly.

* Չի շեշտուիր է մէկ անվանկէն (մէկ վանկ)։

Now days you can buy anything on instalment.
He ran out fearlesly.
Naturaly it is so.
Generaly speaking ....
"The earth is the Lord's and the fulness thereof."
"He guided them by the skilfulness of his hands. - *Ps. lxxviii 72.*
That is equaly good.
It seems quite hily around here.

[Ը] [Թ] [Ժ] [Ի]

call	(քօլ)	*կոչ* – to call, *կոչել* – to recall, *եա կոչել* – to miscall, *գէշ անուն տալ*
be-fall'	(պիֆօ՛լ)	*պատահիլ*
res''o-lu'tion	(րէզօլօ՛-շըն)	*որոշում, որոշմնագիր*
ful-fill'	(ֆուլֆի՛լ)	*կատարել*
roll	(րօլ)	*թաւալում. պլորուած գլան. ցուցակ, արձանագրութիւն* - to roll, *թաւալել, պլորել, գլորել* — to enroll, *արձանագրել*—to unroll. *գլորուածը կամ փաթթուածը բանալ, պարզել.*
cheap	(չիյփ)	*աժան*
sigh	(սայ)	*հառաչ* – to sigh, *հառաչել*
ar-range'ment	(էրրէ՛նճմընթ)	*կարգադրութիւն*
set	(սէթ)	*կարգ. ձեռք (հագուստի Տճկ. թագը)* – to set, *դնել*
i-de'a	(այտի՛յա)	*գաղափար*

144. *Վարժութիւն*

[Հետեւեալներն 7րդ կանոնին համեմատ ուղղագրելով ընդօրինակելու է տետրակին մէջ։]

He was recaled.
Let no evil befal on you.
This word is misspeled.
"He makes resolutions, and fulfils them by new ones."
Then they unroled a nice flag
"Unwel; *means* not well, not in good health."
"Undersel; *means* to sell cheaper than an other."
"My heart will sigh when I miscal it so." – *Shakspeare.*
"But if the arrangement recal one set of ideas more readily than another."
All the Republicans should be enroled here.

[Ը] [Թ] [Ժ] [Ի]

i'dol (ա՛յտըլ) կուռք

gift (կիֆթ) նուէր – to gift, օժտել

pa-trol' (փէթրօ՛լ) պահապան զինուոր, ոստիկան, պահակ – to patrol, պահնորդութիւն ընել

tem'po-ral (թէ՛մփօրէլ) մարմնաւոր, աշխարհային

spir'i-tu-al (սփի՛րիթիուէլ) հոգեւոր

ben'e-fit (պէ՛նէֆիթ) օգտակարութիւն, օգուտ – to benefit, օգտակար ըլլալ

mar'shal (մա՛րշէլ) կարգապահ – to marshal, կարգապահութիւն ընել, մարզել

ex-cel' (էքսէ՛լ) գերազանցել

es-sen'tial (էսսէ՛նշէլ) էական

tri'al (թրա՛յէլ) փորձ. դատավարութիւն

per-pet'u-al (փըրփէ՛չուէլ) մշտնջենական

youth (եութհ) պատանեկութիւն, երիտասար- [դութիւն

145. Վարժութիւն

[Հետեւեալներն Ցրդ կանոնին համեմատ ուղղագրելով ընդօրինակելու է տետրակին մէջ։]

"The righteous is taken away from the evill to come."

"He makes an idoll cf them, by setting his heart on them."

"Giving to severall men several gifts, according to his good pleasure."

He is a patrollman.

"And this the Lord doth, either in temporall or spirituall benefits."

He is a marshall.

He can not excell her.

This is very essentiall.

The triall will take place to-morrow.

There is no such a thing as perpetuall youth.

[Ը] [Թ] [Ժ] [Ի]

move (մուվ) շարժում – to move, շարժել, տեղափոխել, փոխադրել – re-move, տեղափոխութիւն – to remove, տեղափոխել

re-port' (րիփօ՛րթ) տեղեկագիր – to report, տեղեկա- [գրել

im-prove′	(իմփրու′-վ)	բարւոքել
at-ten′tion	(էթթէ′նշըն)	ուշադրութիւն
ob-scure′	(օպ-սքիու′-ր)	մթին – to obscure, մթնցնել [կել
ob-ject′	(էպճէ′քթ)	առարկայ, նիւթ – to object, առար-

146. Վարժութիւն

[Հետեւեալները 9րդ կանոնին համեմատ ուղղագրելով ընդօրինակելու է տետրակին մէջ։]

Removeal Sale!
The weather report says unchangeable to-day.
That is most likely improveable.
These are moveable.
They are not saleable.
It is most adviseable to pay him some little attention.
Judgeing from the facts. ....
That is obscureing the room.
Those are not loseable objects.
Proveable; *means* that may be proved.

[Ա] [Փ] [Ժ] [Դ]

whole	(հօլ)	ամբողջ, բոլոր
whole′some	(հօ′լ-սըմ)	առողջարար, օգտակար
pale	(փէյլ)	տժգոյն, գունատ
char′ac-ter	(քէ′րէքթըր)	նկարագիր
di′vers	(տա′յվըրզ)	քանի մը
en-large′	(էնլա′-րճ)	մեծցնել
man′age	(մէ′նէյճ)	կառավարել, տնօրինել

147. Վարժութիւն

[Հետեւեալները 10րդ կանոնին համեմատ ուղղագրելով ընդօրինակելու է տետրակին մէջ։]

"The child that we have just seen is wholesomly fed."
The arrangment was not perfect.
You better use your own judgment.
His palness is gone.
The judgship was tendered to him.
Don't speak falsly.
Falshood sinks the character of any good man.
Diversly *means* in different ways.
That is an enlargment of his little book.
The managment is without criticism.

[Ը] [Թ] [Ժ] [Ի]

de-ny'	(տինա՛յ)	*մերժել. ուրանալ*
bat'tle	(պէ՛թըլ)	*մարտ, պատերազմ, կռիւ* — to battle, *պատերազմիլ*

148· *Վարժութիւն*

[*Հետեւեալներն 11րդ կանոնին համեմատ ուղղագրելով ընդօրինակելու է տետրակին մէջ։*]

This was the merryest Christmas for me.
There was no merryment to enjoy.
I pityed him.
He was pennyless.
His condition is pityable.
He was denyed.
She is happyer than ever before.
That was the funnyest thing I ever saw.
It is very beautyful indeed.
This is going to be the bloodyest battle ever fought.

[Ը] [Թ] [Ժ] [Ի]

tur'key	(թը՛րքի)	*թրքահաւ, հնդկահաւ*
gay	(կէյ)	*զուարթ, պայծառ (գոյներով)*
meas'ure	(մէ՛ժըր)	*չափ* — to measure, *չափել*
mon'ey	(մը՛նի)	*դրամ*
val'ley	(վէ՛լի)	*ձոր*
in-ter'val	(ինթը՛րվըլ)	*միջոց*
moun'tain	(մա՛ունթին)	*լեռ*
wil'der-ness	(ուի՛լտըրնէս)	*ամայի տեղ, անապատ*
mon'key	(մը՛նքի)	*կապիկ*

149· *Վարժութիւն*

[*Հետեւեալներն 12րդ կանոնին համեմատ ուղղագրելով ընդօրինակելու է տետրակին մէջ։*]

Thou maiest go to her help.
Many dais have passed since we met.
These keis can not be used.
Turkies are sold very cheap.
He always buies from here.
"The gaiety of youth."

"He that buieth, must sell."
"With these measures fell in all monied men." – SWIFT.
"Vallies are the intervals betwixt mountains." – WOODWARD.
"I would not have given it for a wilderness of monkies."

[Ը] [Թ] [Ժ] [Ի]

a-rise′	(էրա՛յզ)	ելնել
sur-prise′	(սըրփրա՛յզ)	զարմանք – to surprise, զարմացնել, յանկարծակիի բերել
pat′ron-ize	(փէ՛թրընայզ)	պաշտպանել, (խանութը) յաճախել
au′thor-ize	(օ՛թհըրայզ)	արտօնել, իշխանութիւն տալ
bap-tize′	(պէփթա՛յզ)	մկրտել
sym′pa-thize	(սի՛մփէթհայզ)	ցաւակցիլ
or′gan-ize	(օ՛րկէնայզ)	կազմակերպել
un′ion	(եո՛ւնիըն)	միութիւն

150. Վարժութիւն

[Հետեւեալներն 13րդ կանոնին համեմատ ուղղագրելով ընդօրինակելու է տետրակին մէջ։]

He always arizes early in the morning.
They are worshipping the rizing sun.
He was surprized.
That store is well patronised.
He was advized to return at once.
Have you been authorised to do it?
He was baptised in the church.
We all heartily sympathise with you.
Are you willing to organise a brotherhood?
That union was disorganised long ago.

[Ը] [Թ] [Ժ] [Ի]

skylight	ձեղնալոյս
foretell	կանխաձայնել, գուշակել
downfall	անկում, կործանում

151. Վարժութիւն

[Հետեւեալներն 14րդ կանոնին համեմատ ուղղագրելով ընդօրինակելու է տետրակին մէջ։]

To-day is holiday.
They will give a farewel dinner in his honor.
Do ye also likewize.

There is skilight in that room.
You can easily fortell her downfal.
We passed the night in a farmhous.
Don't catch that buterfly.
This is a balot-box.
Don't seem to me that you have bacbone, young man.
Whose bancbook is this?

.152. Վարժութիւն

[Հետեւեալները 15րդ կանոնին համեմատ ուղղագրելով ընդօրինակելու է տետրակին մէջ։]

He is a good Kristian.
Neether he nor his brother was there.
I heerd him say so.
You must have some reezon for doing it.
Iz that your bouk?
He is a real genteelman.
I am very much pleezed to see you.
Hav you ben in Paris?
I so him yesterday.
He will be here tonite.
Will she go hom?
Hoo is there?
Cum here boys.
Let me cee you doing well.
He is an assoshiate justice.
Did you anser that letter?
They were playing basqet-ball.
It is a bioutifool day.
Is he your frend?
We all like to have some fen.
Can you spell condishen?
"I must make this speetch or die." – THEO ROOSEVELT.
Mount Ararat is the hiest mountain in Armenia.
This battle is fot for fredom and justice.
His magesty the king of England visited India last year.
He consented to rite an essay on the profets of Bibel.
New York sity is in the caunty of New York.
The Pope lives in Rom, Italy.

[Ի նկատի ունենալով Անգլիերէն լեզուի հեգելու բազմազան դժուարութիւններն՝ կէս դարէ աւելի է որ թէ Անգլիոյ և թէ Ամերիկայի Բանասիրաց Ընկերութիւններն կը ջանան Հէֆէլ-- Բօրէֆօրօ--Ֆնէր յառաջ բերել։ Սոյնցմէ մինչև ցարդ Ամերիկայի Բանասիրաց Ընկերութիւններէն ընդունուած, վաւերացուած և գործածութեան յանձնարարուածներն հետևեալ տասը պատուէրներուն մէջ կ՚ամփոփուին, զորս Նախկին Նախագահ Թէոդոր Ռուզվէլդ ևս, իւր նախագահութեան վերջին շրջանին մէջ, մասնաւոր նամակով մը վաւերացնելով, հրապարակեց. և այժմ բաւական շրջանակներու մէջ կը գործածուին։ Մենք ևս կը յանձնարարենք մեր ուսանողներուն որ հեգելու հին դրութեան հետ միասին այս նոր մէթոտին ալ ինքզինքնին լաւ ընտելացնեն, որմէ տարակոյս չունինք որ մեծապէս պիտի օգտուին։]

ԱՄԵՐԻԿԱՑԻ ԱՐԴԻ ԲԱՆԱՍԻՐԱՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ԳՈՐԾԱԾԱԾ

ՀԵԳԵԼՈՒ ՆՈՐԱԳՈՅՆ ԲԱՐԵՓՈԽՈՒՄՆԵՐՆ

1. e. — *Համր e երը ուր որ ձայն չեն հաներ ձգելու է. և re ի փոխարէն er գրելու է (բառի մը վերջաւորութեան մէջ). ինչպէս, live* (liv), *single* (singl), *eaten* (eatn), *rained* (raind), *theatre* (theater*), *ևն։*

2. ea. — *Ձգելու է a ը ea էն, երբ երկուքը միասին միայն e ի ձայն կը հանեն. ինչպէս, feather* (fether), *leather* (lether†) *ևն։*

3. o. — *Փոխան այն o երուն, որոնք u (ը but) ի ձայն կը հանեն, ճիշդ u գրելու է. ինչպէս, above* (abuv), *tongue* (tung), *ևն։*

4. ou. — *Ձգելու է o երը ou երէն երբ ou միայն u (ը) ի ձայն կը հանէ. ինչպէս, trouble* (trubl), *rough* (ruf), *ևլն։*

5. u, ue. — *Ձգելու է g էն վերջը եկած համր u ընիկ Անգլիերէն բառերու մէջ եւ a էն առաջ, նոյնպէս ձգելու է բառի մը վերջին ue. ինչպէս, guard* (gard , *league*** (leag), *ևլն։*

---

* the'a-ter (թի՛յէթըր) *թատրոն*

† leath'er (լէ՛թհըր) *կաշի, խաշախորդուած մորթ*

** league (լիկ) *միութիւն*

6. Կրկնակ բաղաձայններէն մէկը ձգելու է, ուր որ հնչական տարբերութիւն մը չըներ․ այսպէս, *written* (writn), եւն։

7. d. — Փոխելու է *d* կամ *ed* վերջաւորութիւններն *t*ի ուր որ այնպէս կը հնչուի․ ինչպէս, *looked* (lookt)․ բացի այն պահուն, երբ *e*էն առաջ եղած գրին ձայնը աղդուի․ ինչպէս, *chàfed**, եւն․, որ առեն նոյնը պահելու է։

8․ gh, ph. — Փոխելու է *gh* եւ *ph* երը *f*ի ամեն ուր որ այդպէս կը հնչուին․ ինչպէս, *enough* (enuf), *laughter* (lafter), *phonograph*† (fonograf), եւն։

9. s. — Փոխելու է *s* երը *z*ի ուր որ այդպէս կը հնչուի, մասնաւորապէս որոշիչ բառերու եւ *ise*ի մէջ․ ինչպէս, *abuse*§ (բայ, abuze), *advertise*‖ (advertize), եւն։

10. t. — Ջգելու է *t* երը *tch* երուն մէջ․ ինչպէս, *catch* (cach), եւն։

153․ Վարժութիւն

[Հետեւեալներն նոր կերպով հեգելու վերոյգրեալ տասն կանոններուն համեմատ ուղղագրելով ընդօրինակելու է տետրակին մէջ։]

1ին կանոնին համար․— Active, bargained, begone, bloomed, changeable, cleaned, examine, feared, give, given — centre, fibre.

2րդ․— Ahead, already, bread, dead, forehead, wealth, weather.

3րդ․— Among, come, does, done, dove, money, monkey, ton.

4րդ․— Couple, cousin, double, enough, touch, tough, young, zealous.

5րդ․— Guarantee‡, guardian¶, catalogue**, dialogue††, tongue.

6րդ․— Agrippa, ballot, beggar, bell, better, chilly, dress, happy, null.

7րդ․— Blessed, dressed, kneeled, learned, marked, matched, passed.

8րդ․— Laugh, tough, laughter, diphtong, nephew, orthography, phlegm, phrase, prophesy, Stephen.

9րդ․— Advise, arose, choose, desire, does, disguise, excise, please, present, president.

10րդ․— Hatch, hatchet, kitchen, match, notch, patch, watch.

---

* chaff (չէֆ) յարդ – to chaff, ծաղրել․ յարդի պէս մանրել

† pho'no-graph (ֆօ՛նօկրաֆ) ձայնագիր

§ a-buse', abuze (էպիւզ) չարաչար գործածել․ նախատել

‖ ad'ver-tise, advertize (է՛տվըրթայզ) ծանուցանել, գրաւոր հրապարակել [երաշխաւորել

‡ guar'an-tee (կէրընթի՛) երաշխաւորութիւն – to guarantee,

¶ guard'i-an (կա՛րտիըն) խնամակալ, պահապան, պաշտպան

** cat'a-logue (քէ՛թըլօկ) ցուցակ to catalogue, ցուցակագրել

†† di'a-logue (տա՛յըլօկ) երկխօսութիւն, խօսակցութիւն

ԴԱՍ ԿԴ· (LESSON LXIV.)

ՄԱՍՆ Բ·

ETYMOLOGY. ՍՏՈՒԳԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ·

ՍՏՈՒԳԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆը կը սորվեցնէ խօսքի զանազան մասերը, անոնց դասաւորութիւնը և կրած փոփոխութիւնները։

Քերականութիւն հեղինակողները բաժնած են խօսքերը զանազան մասերու, կամ գլխաւոր դասակարգերու, որոց Մասունք Բանի (*The Parts of Speech**) անունը տուած են։

Մասունք բանիներն ալ կ'ստորաբաժնուին զանազան կարգերու, որոնք կը կոչուին դասակարգեր (classes, քլէսէս)։

Բառի մը կրած փոփոխութիւնները ըսելով պէտք է հասկնալ այն բառի վերջաւորութեան, ձեւի կամ նշանակութեան փոփոխութիւնը, որ յառաջ կուգայ անոր հոլովումէն, խոնարհումէն կամ ածանցուելէն։

PARTS OF SPEECH. ՄԱՍՈՒՆՔ ԲԱՆԻ։

Մասունք բանի (խօսքի մասերը) կամ բառերուն այլեւայլ տեսակները Անգլիերէնի մէջ տասն են, սոնք են the Article‡ – Յօդ, the Noun – Անուն, the Adjective† – Ածական, the Pronoun – Դերանուն, the Verb – Բայ, the Participle – Ընդունելութիւն, the Adverb – Մակբայ, the Conjunction – Շաղկապ, the Preposition – Նախադրութիւն, և the Interjection – Միջարկութիւն։

1. THE ARTICLE. ՅՕԴԸ։

A կամ *an*, մը և *the*, ...ը, ...ն բառերը կը կոչուին Յօդ. ասոնցմէ ամէն մէկը բառի մը հետ կը գործածուի նոյն բառին նշանակութեան անորոշ կամ որոշեալ ըլլալը ցուցնելու համար. այսպէս, *a* hat, գլխարկ մը. *an* island, կղզի մը. *the* hat, գլխարկը, *the* island, կղզին։ (Տեսնել նաև երես 7։)

2. THE NOUN. (Գոյական) ԱՆՈՒՆԸ։

Ո և է անձի, տեղի, կամ բանի մը անունը, որ կրնայ գիտցուիլ, յիշուիլ կամ ըմբռնուիլ, կը կոչուի Գոյական Անուն. ինչպէս, *George*, Գէորգ. *Aram*, Արամ. *New York*, Նիւ Եօրք. *Van*, Վան. *man*, մարդ. *rose*, վարդ. *God*, Աստուած. *truth*, ճշմարտութիւն՝ Անուններ են։ (Տեսնել նաև երես 11։)

---

* speech (սփիչ – մէկ վանկ) բան, խօսք, զրուցուածք, ատենախօսութիւն

‡ ar'ti-cle (ա'րթիքըլ) իր, առարկայ, նիւթ. յօդուած. յօդ

† ad'jec-tive (է'ճէքթիվ) ածական

3. The Adjective. ԱԾԱԿԱՆԸ։

Ածականը բառ մ՚է, որ անունի մը վրայ դրուելով, կը ցուցնէ անոր ինչպէս ըլլալը. ինչպէս, A *wise* man, **իմաստուն** *մարդ մը.* a *new* book, **նոր** *գիրք մը.* You *two* are diligent*, **Դուք երկուքդ** *աշխատասէր էք։* (Տես Դաս երես 34։)

4. The Pronoun. ԴԵՐԱՆՈՒՆԸ։

Դերանունը բառ մ՚է, որ գոյական անունի մը տեղը կը դրուի. ինչպէս, The boy loves *his* books; *he* has long lessons, and *he* learns *them* well. *Տղան կը սիրէ* **իր** *գրքերն.* **Ինքն** *երկար դասեր ունի (իր դասերը երկար են) և* **ինքն** *աղէկ կը սորվի* **զանոնք**։ (Տես Դաս երես 97։)

5. The Verb. ԲԱՅԸ։

Բայը բառ մ՚է, որ կը ցուցնէ ըլլալ, ընել կամ ըլլուիլ. ինչպէս, I *am*, **Ես եմ.** I *love*, **կը սիրեմ.** I *am loved*, **կը սիրուիմ։** (Տես Դաս երես 108։)

6. The Participle. ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆԸ։

Ընդունելութիւնը բառ մ՚է. որ բայէ մը ծագում առած է. և գոյական անունի, ածականի ու բայի յատկութիւններն միանգամայն ունի. և ընդհանրապէս բայի պարզագոյն ձևին վրայ ing, d կամ ed աւելցնելով կը շինուի. ինչպէս, learn *բայէն կը շինուին երեք ընդունելութիւններ, երկու պարզ և մէկ բաղադրեալ. այսպէս,* 1. *learning*, **սորվելով.** 2. *learned*, **սորված.** 3. ***having** learned*, **սորված ըլլալով։** (Տես Դաս երես 108. ԾԱՆ.։)

7. The Adverb. ՄԱԿԲԱՅԸ։

Մակբայը բառ մ՚է, որ բայի մը, ընդունելութեան մը, ածականի մը կամ ուրիշ մակբայի մը վրայ կը դրուի. և կը ցուցնէ ընդհանրապէս ժամանակ, տեղ, պատճառ կամ կերպ. ինչպէս. *Now* boys come *here*. run *clear*, and return *slowly*. **Հիմա** *տղաքներ* **հոս** *եկէք, (այդ որոշուած տեղի)* **մինչև վերջը** *վազեցէք, և* **կամաց կամաց** *վերադարձէք։* (Տես Դաս երես 210։)

8. The Conjunction. ՇԱՂԿԱՊԸ։

Շաղկապը բառ մ՚է, որ կը գործածուի բառեր կամ խօսքեր իրարու հետ կապելու և այսպէս կապուածներուն ալ իրարմէ ինչ կախումն ունենալը ցուցնելու. ինչպէս, Aram *and* I must go to the mountains, *because* we need recreation. *Արամն* **ու** *ես լեռները պէտք ենք երթալ,* **որովհետև** *մենք կազդուրման կը կարօտինք։* (Տես Դաս երես 229։)

---

* dil'i-gent (տիլ'իճընթ) *ջանասէր*

9. The Preposition. ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ:

Նախադրութիւնը բառ մ'է, որ կը գործածուի տարբեր իրերու կամ մտածումներու իրարու հետ ունեցած յարաբերութիւնը արտայայտելու. և կը դրուի ընդհանրապէս անունէ մը կամ դերանունէ մ'առաջ. ինչպէս, "The love *of* money is the root (*ռութ – արմատ*) *of* all evil." *«Դրամի սէրն ամեն չարիքներու արմատն է»:* The paper lies *before* me *on* the desk – (*տէսք – գրասեղան*). *Թերթը առջևս ձգուած է գրասեղանին վրայ:* (Տեսնել Դաս. երես 233:)

10. The Interjection. ՄԻՋԱՐԿՈՒԹԻՒՆԸ:

Միջարկութիւնը բառ մ'է, որ յանկարծ կը բացագանչուի, մտքի զօրաւոր և յանկարծական մի յուզում մը արտայայտելու համար. ինչպէս, Oh! *Ո՜հ,* Alas! *Աւաղ:* (Տեսնել Դաս. երես 239):

[Վերոյգրեալներէն ուսանողն ինքնին նկատեց որ ինքն Մասունք Բանիններն կամ խօսքի մասը կտորներն արդէն սովրած է համառօտակի կերպով նախորդ Ա. – Կ. դասերուն մէջ թէև առանց գիտնալու որ իւր ուսածը քերականութիւն էր. այժմ կը մնայ միայն իւր արդէն գիտցածներէն մաս մը քիչ մ'աւելի ճոխացնել, որոց պէտք պիտի ունենայ հետզհետէ]:

Articles. ՅՕԴԻՐ:

Յօդը a, an կամ the բառն է, որ կը դրուի անունի մ'առջևը անոր որոշեալ կամ անորոշ ըլլալը ցուցնելու համար: (Տեսնել երես 7: Նոյնպ. երես 11 կանոն:)

Յօդի վերաբերեալ ուրիշ կանոններ և գիտելիքներ

ԿԱՆՈՆՆԵՐ

1. *U գիրը, եթէ բառերու սկիզբը եու հնչուի a յօդը կ'առնէ. ինչպէս, a* union *միութիւն մը. եթէ տարբեր հնչուի an յօդը կ'առնէ. ինչպէս an* uncle, *հօր կամ մօրեղբայր մը:*

2. *Քանի մը բառեր կան, որոնք եու ձայնով կ'սկսին, և a յօդը կ'առնեն. ինչպէս, a* eu'lo-gy (*եօ՛–լօճի*) *գովաբանութիւն մը:*

3. *Քանի մը բառերու սկզբի o գիրը ուօ կամ ուը խառն ձայն մը հանելուն համար, a յօդը կ'առնէ. ինչպէս, a* oneness, *միութիւն մը:*

4. *W կամ y ով սկսող բառերն a յօդը կ'առնեն. ինչպէս, a* woman, *կնիկ մը. a* week, *շաբաթ մը. a* youth, *երիտասարդ մը. a* year, *տարի մը:*

ԳԻՏԵԼԻՔՆԵՐ

1․ *Անորոշ յօդը միայն եզակի անուններու հետ կը գործածուի․ ինչպէս,* a man, *մարդ մը,* an eye, *աչք մը։*

2․ *Որոշեալ յօդը թէ եզակի և թէ յոգնակի անուններու հետ կը գործածուի․ ինչպէս,* the woman, *կինը,* the women, *կիները։*

Իբր բացառութիւն՝ անորոշ յօդն երբեմն յոգնակի գոյական ունեցող ածականներու հետ կը գործածուի․ ինչպէս, a few men, *քանի մը մարդիկ․* a great many of them, *անոնցմէ շատ շատեր․* a hundred men, *հարիւր (մը) մարդիկ։*

3․ *Յատուկ անուններն յօդ չեն առներ․ ինչպէս,* God, *Աստուած․* Christ, *Քրիստոս․* Armenia, *Հայաստան․* America, *Ամերիկա․* New York, *Նիւ Եորք։*

Սակայն յօդը դնելու է յատուկ անուններուն հետ

(ա) *Երբ մասնաւոր ընտանիք մը որոշել կ'ուզուի․ ինչպէս,* He was of the family of *the* Washingtons, *Ուաշինկթըններու ընտանիքէն էր (կը սերէր)։*

(բ) *Երբ յատկութիւն մը ցուցնել կ'ուզուի․ ինչպէս,* He is *a* Cicero, *Կիկերոն մըն է․ այսինքն լաւ ճարտասան մ'է։*

(գ) *Երբ ածականին նշանակութենէն գոյականը լռելեայն կը հասկցուի․ ինչպէս,* the Euphrates (*river*), *Եփրատը, այսինքն Եփրատ գետը։*

4․ *Վերացեալ անուններն ու մետաղներու անուններն յօդ չեն առներ, երբ ընդհանուր կամ անորոշ կերպով մը կը գործածուին․ ինչպէս,* virtue is happiness, *առաքինութիւն(ը) երջանկութիւն է․* gold* is valuable†։ *Բայց երբ մասնաւոր կամ որոշեալ կերպով մը կը գործածուին, յօդը դնելու է․ ինչպէս,* *The* happiness of a man, *մարդու մը երջանկութիւնը․* *the* gold of America, *Ամերիկայի ոսկին։*

Յօդի ուրիշ գործածութիւններն հատընտիր գրքեր կանոնաւորապէս և յաճախ կարդալով կը սովրուին։

THE NOUN. ԱՆՈՒՆԸ։

Ո և է անձի, տեղի, կամ բանի մը անունը, որ կրնայ գիտցուիլ, յիշուիլ կամ ըմբռնուիլ, կը կոչուի գոյական անուն․ ինչպէս, Armen, *Արմէն․* boy, *տղայ․* city, *քաղաք։* (Տեսնել նաև երես 11 և 293)։

Անուններն երկու գլխաւոր դասակարգերու կը բաժնուին․ Proper, *Յատուկ* և Common, *Հասարակ։* (Տեսնել երես 11)։

---

* gold (կօլտ) *ոսկի*

† val'u-a-ble (վէ'լիւ-էպլ) *արժէքաւոր*

Հասարակ անուններն ալ հինգ տեսակներու կ'ստորաբաժանուին. ասոնք են,

1. *A col-lect'ive* (քըլէ'քթիվ) noun, or *noun of mul'ti-tude* (մը'լթիթիուտ) Հաւաքական անուն (մը) կամ բազմութեան անուն. որ կը ցուցնէ շատ մը միասին առնուած անհատներու անուն մը. ինչպէս, committee, յանձնաժողով. meeting, ժողով. nation, ազգ:

2. *An ab'stract"* (է'պսթրէքթ) *noun*, Վերացական անուն (մը), որ կը տրուի տեսակի մը որ իր էութենէն զատ մասնաւոր յատկութիւն մը կը ցուցնէ. ինչպէս, Goodness, լաւութիւն. wisdom, իմաստութիւն. beauty, գեղեցկութիւն:

3. *A verbal* or *participial noun*, Բայանուն կամ դերբայ, որը ընդունելութեան պէս բայէ մը կը շինուի. և իբր անուն կը գործածուի. ինչպէս, Reading is in-struct'ive (ինսթրը'քթիվ) կարդալը սովրեցնող է (ընթերցանութիւնը հրահանգիչ է):

4. A thing *of its own kind* (sui generis), Բան մը իւր իր տեսակին. որը փոխանակ տեսակի մը մէկ անհատը ցուցնելու, կը ցուցնէ ինք իր տեսակին բան մը՝ առանց կամ անունին կամ իրի տեսակին շատութիւնը ցուցնելու. ինչպէս, music, նուագ. Cristianity, Քրիստոնէութիւն:

5. *A di-min'u-tive* (տիմի'նիութիվ) *noun*, Նուազական անուն (մը) կը ցուցնէ իր նշանակած իրի փոքրը. ինչպէս, hill, բլուր – hill'ock (հի'լըք) բլրակ. duck (տըք) բադ – duckling (տը'քլինկ) բադի ձագ, բադիկ:

Անգլիերէնի մէջ անուններն չորս տեսակ փոփոխութիւններ ունին. Թիւ, Դէմք, Սեռ և Հոլով: (Տեսնել երես 24:)

Թիւ

Թիւը անունի մը նշանակած բանի քանի հատ ըլլալը կը ցուցնէ. ուստի և երկու ք է, Sin'gu-lar (սի'նկիուլըր) Եզակի, որ մէկ հատ միայն կը ցուցնէ. ինչպէս, a boy, տղայ մը և Plu'ral (փլը'րըլ) Յոգնակի, որ մէկէ աւելի հատեր կը ցուցնէ. ինչպէս, the boys, տղաքներ:

Ընդհանուր կանոն.— Անգլիերէնի մէջ եզակի անուններն յոքնակի կ'ըլլան իրենց վերջն s գիր առնելով. ինչպէս, hat, գլխարկ. hats, գլխարկներ: (Տեսնել երես 24 կանոն:)

Այս կանոնէն շատ մը բացառութիւններ կան, որոցմէ մէկ քանին միայն կը յիշենք:

1. *Այն անունները՝ որոնք կը վերջանան ce, ge, ch* (չ). *che* (չ) *sh, s, ss, se, x, z և ze ով. մինչ cs առնելով յոքնակի կ'ըլլան և բառն ալ վանկ մը կ'աւելնայ. ինչպէս,* face, երես –

7․ *Իբրեւ անուն գործածուած ուրիշ որ եւ է մասունք բանի յոքնակի կ'ըլլայ ըստ ընդհանուր կանոնի․ ինչպէս,* the e-lec'tion (*էլէ՛կշըն*) returns, *ընտրական վերադարձները (արդիւնքն)։*

8․ *Կարգ մը բառերու յոքնակիները տարբեր նշանակութիւններ կ'ուտան․ ինչպէս,* arm, *բազուկ* – arms, *զէնքեր․* auxiliary, *օժանդակ* – auxiliaries, *վարձկան զօրք․* color, *գոյն* – colors, *դրօշ։*

9․ *Օտար լեզուներէ առնուած բառեր՝ ինչ լեզուէ որ առնուած են, այն լեզուի յոքնակի շինելու օրէնքին կը հետեւին։*

10․ *Անոնք որ կը կշռուին կամ կը չափուին եզակի կը գործածուին․ ինչպէս,* wheat (*հուիյթ – մէկ վանկ*) *ցորեն․* flour (*ֆլաուըր – մէկ վանկ*) *ալիւր․* wine, *գինի,* tea, *թէյ։ Բայց զանազան տեսակներ ցուցնելու համար յոքնակի կ'ըլլան․ ինչպէս,* wines, *տեսակ տեսակ գինիներ․* teas, *տեսակ տեսակ թէյեր։*

PERSONS. ԴԷՄՔԵՐ։

Դէմք կը կոչուի բառի մը այն յատկութիւնը, որով կ'որոշուի խօսողը լսողէն, եւ լսողն ալ վրան խօսուածէն։ Ասկից կը տեսնուի երեք դէմքեր կան․ first person, *առաջին դէմք․* second person, *երկրորդ դէմք․* third person, *երրորդ դէմք։*
(Տեսնել երես 30։)

GEN'DERS. (ճէ՛նտըրզ) ՍԵՌԵՐ։

(Տեսնել երես 30։)

Անգլիերէնի մէջ սեռը երեք է, the mas'cu-line (*մէ՛սքիուլին*) *արական,* the fem'i-nine (*ֆէ՛մինին*) *իգական, եւ* the neu'ter (*նիւ՛թըր*) *չէզոք։*

ՍԵՌԻ ՎԵՐԱԲԵՐԵԱԼ ԳԻՏԵԼԻՔՆԵՐ

1․ *Անգլիերէնի մէջ սեռը առ հասարակ բնական օրէնքով կը զանազանուի եւ Գաղղիերէնի կամ Արաբերէնի պէս չէ որ ամեն բառ սեռ ունենայ։ Դերանուններն ալ միշտ իրենց յարաբերած անունի սեռը կը ցուցնեն։*

2․ *Շատ մը անուններ թէ արական են եւ թէ իգական․ ինչպէս,* friend, *բարեկամ․* parents, *ծնողք․* neighbour, *դրացի․* person, *անձ․ եւն։ Այս տեսակ բառերուն, Քերականութեանց հեղինակներէն ոմանք* common gender, *հասարակ սեռ անունը տուած են։ Այս տեսակ բառերը, երբ խօսքի մը մէջ ուրիշ կերպով մը չեն որոշուիր արակա՞ն են թէ իգական, արական համարելու է․ եւ այն պարագային տակ որ չէ կարելի որոշել թէ բառ մը իգակա՞ն է թէ չէզոք, իգական համարե-*

Արական		Իգական	
heir,	ժառանգորդ	heiress,	ժառանգորդուհի
host,	հիւրընկալ	hostess,	հիւրընկալուհի
lion,	առիւծ	lioness,	մատակ առիւծ
negro,	սեւամորթ	negress,	սեւամորթուհի
poet,	բանաստեղծ	poetess,	բանաստեղծուհի
prophet,	մարգարէ	prophetess,	մարգարէուհի

2. *Քանի մը արական բառերուն* or *վերջաւորութիւնը Լատիներէնի պէս* rix *ի փոխելով, բառը իգական նշանակութիւն կ'առնայ. ինչպէս,*

Արական		Իգական	
administrator*,	կտակակատար	administratrix,	կտակակատարուհի
executor,	գործադրող	executrix,	գործադրողուհի

3. *Քանի մը արական բառերուն վրայ* a, na, *կամ* ina *աւելցնելով իգական կը լինին. ինչպէս,*

Արական			Իգական	
Augustus,	Օգոստոս	(Լատիներէն)	Augusta,	Օգոստուհի
Julius,	Յուլիոս	(Լատիներէն)	Julia,	Յուլիա
Sultan,	Սուլթան	(Տաճկերէն)	Sultana,	Սուլթանուհի
Don, (տօն)	Պարոն	(Սպաներէն)	Donna,	Պարոնուհի
Czar,	Զար	(Ռուսերէն)	Czarina,	Զարուհի

(Բ) Տարբեր բառերու գործածութեամբ. որոց շատ գործածուածներն հետեւեալներն են.

Արական		Իգական	
bach'e-lor (պէ՛չըլըր)	ամուրի	maid կամ maiden,	կոյս աղջիկ
beau,	պչրասէր երիտասարդ	belle,	պչրասէր երիտա-
boy,	մանչ տղայ	girl,	աղջիկ [սարդուհի
brother,	եղբայր	sister,	քոյր
bull,	ցուլ	cow,	կով
cock (քօք)	աքաղաղ	hen,	հաւ
father,	հայր	mother,	մայր
hero,	հերոս	heroine,	հերոսուհի
horse (հօրս)	ձի	mare (մէյր)	մատակ ձի
husband,	այր	wife,	կին
king,	թագաւոր	queen,	թագուհի
lad (լատ)	պատանի	lass (լաս)	դեռատի աղջիկ

* ad-min'is-ter (էտմի՛նիսթըր) *հանրային գործեր վարել. մատակարարել.*

lord,	*տէր*	lady,	*տիրուհի, տիկին*
nephew,	*եղբօր կամ քեռորդի*	niece,	*եղբօր կամ քեռ դուստր*
papa,	*հայր*	mama,	*մայր*
sir,	*տիար*	madam,	*տիկին* [*դուստր*
son,	*մանչ զաւակ, ուստր*	daughter,	*աղջիկ զաւակ,*
uncle,	*հօր կամ մօրեղբայր*	aunt,	*հօր կամ մօրաքոյր*

Գ. Բարդելով կամ բաղադրութեամբ. ինչպէս,

Արական		Իգական	
bride*groom*,	*փեսայ*	bride,	*հարս*
gentle*man*,	*ազնիւ այր*	gentle*woman*,	*ազնիւ կին*
land*lord*,	*տանտէր*	land*lady*,	*տանտիրուհի*
male,	*արու*	*fe*male,	*էգ*
man,	*այր*	*wo*man,	*կին* [*աղջիկ*
school*boy*,	*դպրոցական տղայ*	school*girl*,	*դպրոցական*

Դ. Դերանուններով. ինչպէս,

Արական		Իգական	
he,	*ինքն*	she,	*ինքն*
his,	*իր*	her,	*իր, զինքը*
him,	*զինքը*	hers,	*իրենը*

5. *Անձերու յատուկ անունները ինքնին իրենց սեռը կը յայտնեն. ինչպէս,* Paul, *Պօղոս.* Anna, *Աննա։*

6. *Մասնաւոր երկրի մը ժողովուրդը իրենց երկրի անունէն առնուած բառի մը հետ* man *եւ* woman *բարդելով կ'որոշուին. ինչպէս,* Englishman, *Անգլիացի (այր).* Englishwoman, *Անգլուհի.* Frenchman, *Գաղղիացի (այր).* Frenchwoman, *Գաղղիուհի։*

7. *Անշունչ կամ անկենդան առարկաները չէզոք են. բայց ասոնցմէ քանիները երբեմն իբր սեռ ունեցող կը ներկայացուին. ինչպէս,* sun, *արեւ.* time, *ժամանակ.* death, *մահ.* sleep, *քուն.* fear, *վախ.* anger, *բարկութիւն.* winter, *ձմեռ.* war, *պատերազմ. եւն. արական են։ Մինչ՝ գեղեցիկ, սիրուն կամ բեղմնաւոր իրերը իգական կը համարուին. ինչպէս,* ship, *նաւ.* moon, *լուսին.* earth, *երկիր.* nature, *բնութիւն.* fortune, *բաղդ.* knowledge, *գիտութիւն.* hope, *յոյս.* spring, *գարուն.* peace, *խաղաղութիւն, եւն. իգական են։*

8. *Երբ տղու մը կամ կենդանիի մը սեռը չենք գիտեր. երբեմն կարելի է չէզոք համարել. ինչպէս,* "The child was well, when I saw it." *Մանկիկը լաւ էր, երբ (ես) տեսայ զինք։ (Տեսնել Ծ[illegible]ներ։)*

9. Կան անուններ՝ որոնք միայն իգական են. ինչպէս, brunette, թուխ գեղեցիկ կին։

10. Երբեմն արական անունով էգերն ալ կը հասկցուին. ինչպէս, man is mor'tal (մօ՛րթըլ), մարդ մահկանացու է։

Cases. ՀՈԼՈՎՆԵՐ։

Հոլովը անունի մը կամ դերանունի մը ձեւին կրած այն փոփոխութիւնն է, որով կը յայտնուի այն անուան կամ դերանուան՝ խօսքին մէջ գտնուած միւս բառերուն հետ ունեցած յարաբերութիւնը։

Անգլիերէնի մէջ միայն երեք հոլովներ կան. the *nom'i-na-tive* (նօ՛մինէյթիվ) ուղղական (ը). the *pos-sess'ive* (փըզզէ՛սիվ) կամ the *gen'i-tive* (ճէ՛նիթիվ) սեռական (ը) եւ the *ob-jec'tive* (ըպճէ՛քթիվ) կամ the *ac-cu'sa-tive* (էքքիու՛զէյթիվ) հայցական(ը)։ (Տեսնել երես 31։)

Եզակի ուղղական հոլովը բառի մը պարզ եւ անփոփոխ ձեւն է։

Խօսքի մը մէջ գտնուած ուղղական հոլովն առ հասարակ գործողութիւնը կատարողն է. և կը կոչուի sub-ject' (սըպճէ՛քթ) տէր բայի։ (Տեսնել երես 108, բացատրութիւններ։)

Սեռական հոլովը կը ցուցնէ ստացողը. (Տեսնել երես 31). եւ երկու կերպ է. առաջին եւ ընդհանուր կերպն է 's ով շինուածը (Տեսնել երես 31, կանոն). երկրորդ կերպն է հայցականին *of* նախադրութիւնը նախադասելով. այսպէս, The churches *of* New York, Նիւ Եորքի եկեղեցիները. the election *of* the president, նախագահին ընտրութիւնը։ Այսպէս նախադրութեան մը հետ գործածուած բառը նախադրութեան առարկան կամ խնդիրը (ob-ject' – ըպճէ՛քթ) կը կոչուի։

Հայցական հոլովը ճիշդ ուղղականին պէս է, եւ բայի գործողութեան ուղղակի առարկան կամ խնդիրն է. ու կը կոչուի նոյնպէս *object*, ուղղ. խնդիր։ Հայցական հոլովը երբ նախադրութեան մը հետ գործածուի, նախադրութեան խնդիրը կ'ըլլայ եւ կը կոչուի անուղղակի խնդիր. ինչպէս, "Take this book. and put it on my desk". «Առէք այս գիրքը եւ դրէք զայն գրասեղանիս վրայ». խօսքին մէջ *book*, գիրք բառը ուղղ. խնդիր է առէք բային. մինչ *desk*, գրասեղան բառը անուղղակի խնդիր է on, վրայ նախադրութեանը։ (Տեսնել նաեւ երես 31-32։)

Անուններու հոլովումը (Տեսնել երես 53-54։)

ՆԿԱՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

1. Հին քերականութեանց հեղինակներէն ոմանք հոլովներուն թիւը չորսի, ոմանք հինգի, ոմանք Լատիններէնի հետեւելով վեցի եւ ոմանք մինչեւ եօթնի կը բարձրացնեն. այսպէս,

Nominative, *Ուղղական* (*Nom.* Ուղ.)

Possessive *կամ* Genitive, *Սեռական* (*Poss.* or *Gen.* Սեռ.)

Da'tive (տէ՛յթիվ) *Տրական* (*Dat.* Տր.), *որը կը չինուի հայցական հոլովին to նախադրութիւնը նախադասելով.*

Objective *կամ* Accusative, *Հայցական* (*Obj.* or *Acc.* Հայց.)

Ab'la-tive (է՛պլէթիվ) *Բացառական* (*Abl.* Բաց.) *որը կը չինուի հայցական հոլովին from նախադրութիւնը նախադասելով.*

In"stru-men'tal (ինսթրումէ՛նթըլ) *Գործիական* (*Instr.* Գործ.), *որը կը չինուի հայցական հոլովին by կամ with նախադրութիւնը նախադասելով. եւ*

Voc'a-tive (վա՛քէթիվ) *Կոչական* (*Voc.* Կոչ.) *որը ուղղականին հետ նոյն է եւ երբեմն զարմացական նշանով կը գործածուի։ Այն հոլովներով բառ մը կը հոլովուի այսպէս.*

Singular.		Եզակի։
Nom.	the lady	Ուղ. *տիկինը* (լէյտի)
Poss.	the lady's *or* of the lady	Սեռ. *տիկնոջը* (լէյտիզ)
Dat.	to the lady	Տր. *տիկնոջը* (թու)
Obj.	the lady	Հայց. *տիկինը* (դը)
Abl.	from the lady	Բաց. *տիկնոջմէն* (ֆրոմ)
Inst.	by *or* with the lady	Գործ. *տիկնոջմովը* (բայ օր ուիդ)
Voc.	(O) lady!	Կոչ. *ո՛վ տիկին* (օ)
Plural.		Յոգնակի։
Nom.	the ladies	Ուղ. *տիկինները* (լէյտիզ)
Poss.	the ladies' *or* of the ladies	Սեռ. *տիկիններու* (լէյտիզ)
Dat.	to the ladies	Տր. *տիկիններուն* (թու)
Obj.	the ladies	Հայց. *տիկինները* (դը)
Abl.	from the ladies	Բաց. *տիկիններէն* (ֆրոմ)
Inst.	by *or* with the ladies	Գործ. *տիկիններովը* (բայ օր ուիդ)
Voc.	(O) ladies!	Կոչ. *ո՛վ տիկիններ,* (օ)

2. *Սեռական հոլովի երկու ձեւերը միշտ միեւնոյն գաղափարը չեն տար. օրինակի համար,* The Lord's day, *Տիրոջ օրը* (Լորտզ տէյ ըսել է) – the day of the Lord, *Տիրոջ օրը* (Դը տէյ օֆ դը Լորտ ըսել է). the king's pic'ture (փի՛քչըր) *Թագաւորի* (քինկզ) *պատկերը* – the picture of the king, *Թագաւորի պատկերը* (դէմ+ը ըսել է)։

3. *Նախադրութիւնով չինուած սեռականը առ հասարակ անասուններու եւ անկենդան բաներու կը գործածուի. եւ երբեմն ալ, երբ* 's *ով չինուածը, ականջի ախորժելի չիգար, եւ կամ բառը երկար կ'ըլլայ, նախադրութիւնով չինուածը տեղը կը բռնէ. ինչպէս,*

The skin *of the fox,* — աղուէսին մորթը.
the end *of. the road,* — ճամբուն ծայրը.
the land *of Phi'lis-tines* (ֆիլ'իս-թայնս) — Փղշտացւոց երկիրը։

4. *Սեռական հոլովի մէկ ձեւը կարելի է միւս ձեւին վերածել. այսպէս,*

Washington's army (ա'րմի) The army of Washington	Ուաշինկթընի բանակը
A mother's heart The heart of a mother	մօր մը սիրտը
A man's duty The duty of a man	մարդու մը պարտականութիւնը
In our Saviour's* time In the time of our Saviour	մեր Փրկչին ժամանակը (օրերը)

Դիտելու է սակայն որ այս փոփոխութիւնը միշտ չըլլար. օրինակի համար, կարելի է A crown of gold, *ոսկիէ թագ մը ըսել, որ կը նշանակէ ոսկիէ չինուած. բայց չէ կարելի փոխելով ըսել* a gold's crown. *նոյնպէս կ'ըսուի* a cup of tea, *գաւաթ մը թէյ. բայց չըսուիր* a tea's cup։

5. *Երբ բան մը մէկէ աւելի անձերու կը պատկանի, սեռականի նշանը վերջինոյն վրայ միայն կը դրուի. այսպէս,* Paul, Aram and Armen'*s* store, *Պօղոսի, Արամի եւ Արմէնի խանութը։ Բայց եթէ նոյնը զատ զատ անձերու կը պատկանի, սեպհականատէրերու ամենքն ալ սեռականի նշանն առնելու են. ինչպէս,* Web'ster'*s* (ուէ'պսթըր'զ), Worcester'*s* and John'son'*s* (ճա'նսըն'զ) Dic'tion-a-ry (տի'քշընէրի), *Ուէպսդրի, 'Ուսդրի եւ Ճանսընի բառարանը։*

6. *Եթէ երկու կամ աւելի բառեր մի եւ նոյն անձը ցուցնելու ըլլան, սեռականի նշանը վերջինին վրայ դրուելու է. այսպէս,* George Washington'*s* administration, *Ջէորջ Ուաշինկթընի կառավարութիւնը։*

---

*Sa'vior *կամ* Sa'viour (սէ'յվիըր) *Փրկիչ* – to save (սէյվ) *փրկել բառէն*

7 Բաղադրեալ բառերու մէջ վերջի մասը կ'առնէ սեռականի նշանը. այսպէս, son-in-law's, փեսայի։

Բաղադրեալ անուններու քանի մը տեսակներն են,

Անուն և անուն.	God-father,	կնքահայր.
Ածական և անուն.	grand-mother,	մեծ մայր.
Անուն և բայ.	God-send,	Աստուծմէ ղրկուած.
Անուն և բայանուն.	cock-crowing*,	հաւախօս.
Բայանուն և անուն.	raining-weather,	անձրեւային եղանակ.
Դերանուն և անուն.	he-goat,	նոխազ.
Բայ և Մակբայ.	cast-away,	լքեալ.
Մակբայ և Բայ.	off-set,	բողբոջ.
Մակբայ և անուն.	out'line" (աութ'լայն)	յատակագիծ, նախագիծ, սահմանագիծ.
Նախադրութիւն և բայ.	out-set,	սկիզբ.
Բայ և անուն.	break'fast, (պրէք'ֆէսթ)	նախաճաշ.
Անուն նախադրութիւն և անուն.	son-in-law,	փեսայ։

Adjectives. ԱԾԱԿԱՆՆԵՐ։

Ածական կը կոչուին այն բառերը, որոնք գոյականի մը կամ դերանունի մը վրայ դրուելով անոր որպիսութիւնը, յատկութիւնը կամ մէկ պարագան կը ցուցնեն. ինչպէս, a *new* hat, նոր գլխարկ մը. a *good* boy, լաւ տղայ մը. you *two* are *excellent*, դուք երկուք(դ) գերազանց էք։ (Տեսնել նաև երես 34 և 294-3։)

Անգլիերէնի մէջ ածականներն կարելի է վեց կարգի բաժնել հետեւեալ կերպով.

Ա. *Cammon adjective*, հասարակ ածական, որ հասարակ անունէ մը եկած է. ինչպէս, Good, լաւ. bad, գէշ. eastern, արեւելեան. inner, ներքին. ևն։ (Այս ածականներն մօտաւորապէս 6000 բառերու կը հասնին։)

Բ. *Proper adjective*, յատուկ ածական, որ յատուկ անունէ մ'եկած է. ինչպէս, American, (America բառէն) Ամերիկացի. Roman (Rome բառէն) Հռովմայեցի. English, Անգլիերէն. ևն։ (Այս կարգի ածականներն կրնան հոլովուիլ անուններ դառնալ։)

Գ. *Nu'mer-al* (նիւ'մըրըլ) *adjective*, Թուական ածական, որ որոշ թիւ կը ցուցնէ. ինչպէս, five, հինգ. six, վեց. ten, տասն. ևն։

---

* crow (քրօ — մէկ վանկ) ագռաւ. հաւախօս – to crow, աքաղաղի կուկլու կուկու կանչել

Դ· *Pro-nom'i-nal* (փրօնա՛մինըլ) *adjective*, դերանուանական ածական, որ երբեմն ածականի և երբեմն ալ դերանունի պէս կը գործածուի· ինչպէս, all, բոլոր· each, ամեն մէկ։

Ե· *Participial adjective*, դերբայական ածական, որ ընդունելութեան ձև ու ածականի նշանակութիւն ունի· ինչպէս, An amusing* story†, զուարճալի պատմութիւն մը։ Այս կարգի ածականներէն մեծ մասը *un* յառաջադիր մասնիկովը կ'սկսի· ինչպէս, *un*divided, անբաժան։

Զ· *Compound adjective*, բաղադրեալ կամ բարդ ածական, որ երկու կամ աւելի բառերէ կը բաղկանայ· ինչպէս, sunburnt, արևակէզ։ (Այս կարգի ածականներն ըստ հաճոյս անթիւ կերպով կրնայ չինուիլ)։ (Տեսնել դաս. երես 54։)

Թուական ածականներն ալ կ'ստորաբաժնուին երեքի,

1· *Car'di-nal* (քա՛րտինըլ) *number*, բացարձակ թուական ածական· որ բանի մը քանի հատ ըլլալը կը ցուցնէ· ինչպէս, one, մէկ, two, երկու, three, երեք· four, չորս· ևն։

2· *Or'di-'nal* (օ՛րտինըլ) *number*, դասական թուական ածական, որ թուի մը վերջինը կամ շարքի մ'առաջինը կը ցուցնէ· ինչպէս, first, առաջին· second, երկրորդ· ևն։

3· *Mul'ti-pli-ca"tive* (մըլ՛թիփլիքէյթիվ) *adjective*, բազմապատիկ թուական ածական· որ թուի մը քանի պատիկը կը ցուցնէ· ինչպէս, double կամ twofold, կրկին, երկպատիկ· tenfold, տասնապատիկ· ևն։ (Տեսնել դաս. երես 88-93։)

Թուական ածականներն յաճախ կը գործածուին իբր անուն· ինչպէս, "The *seventy*'s trans-la'tion" (սէվընթիզ թրանսլէ՛յշըն) «Եօթանասունից թարգմանութիւնը»· "there are *millions* of truth, that a man is not concerned‡ to know" «Միլիոնաւոր ճշմարտութիւններ կան, զորս մարդ մը չի հետաքրքրուիր գիտնալ»։

ՆԿԱՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

1· Անգլիերէնի մէջ ներկայիս ածականը՝ թիւի, սեռի և հոլովի կողմանէ որ և է կերպով չի փոխուիր· ինչպէս, A *good* man, աղէկ մարդ մը· ten *good* men, տասն աղէկ մարդիկ· a *good*

---

* a-muse' (էմիւ՛զ) զբօսցնել, զուարճացնել

† sto'ry (ստօ՛րի) պատմութիւն, վէպ – յարկ· դստիկոն

‡ con-cern' (քընսը՛րն) վերաբերութիւն· պարտաճանաչութիւն· փոյթ – to concern, վերաբերիլ, պատկանիլ, հետաքրքրուիլ, փոյթ տանիլ

man's, ողջէ մարդու մը. a *good* girl, ողջէ աղջիկ մը։ Նոյնպէս *he* և *she*, երբ իբր ածական գործածուին սեռ ցուցնելու համար, անփոփոխ կը մնան. ինչպէս, *he*-goat, նոխազ. *she*-goats, այծեր։

2. Բայերն առ հասարակ-ածական կը դառնան իրենց վերջը մասնիկ մ'առնելով. ինչպէս, teach, սորվեցնել – teach*able*, ուսուցանելի. move, շարժել – mov-*able*, շարժական։ Սակայն քառասուն բառի չափ *ate* վերջաւորող բառեր կան, որոնք ձևի տարբերութիւն մը չունենալով, թէ բայ և թէ ածական են. ինչպէս, associate, ընկերակցիլ, գործակցիլ – ընկերակից, գործակից. mod'er-ate (մա՛տըրէյթ) չափաւորել – չափաւոր. re-it'er-ate (րիի՛թըրէյթ) կրկնել – կրկնած։ Այս դասակարգի բառերն հետզհետէ նուազելու վրայ են, իրենց տեղը կը գրաւեն *ed* վերջաւորող ընդունելութիւններն. ինչպէս, փոխան reiterateի կը գործածուի այժմ reiterat*ed*, կրկնած։

3. Միավանկ չեղող ածականներէն շատերը առ հասարակ հետևեալ մասնիկներէն մէկովը կը վերջանան. *en*, *ly*, *ful*, *ty*, *some*, *ish*, *ic*, *ous*, *al*, *ar*, *ine*, *ive*, *ary*, *ory*, *able*, *ible*, *ent*, *eous*, *less*. (Տեսնել նաև երես 55, կանոն)։ Բայց որովհետև այս վերջաւորութիւններով մակբայներ ալ կան, ուսանողին կը մնայ բառի դիրքէն եւ խօսքի իմաստէն ճանչնալ թէ բառը ածակա՞ն է թէ մակբայ. եւ այս մասին հետեւեալ օրինակներն կրնան որոշ գաղափար մը տալ. "Is your father *well?*" – *Gen.*, xliii., 27. «Ձեր հայրը ...... ողջ՞ն է» – Ծնն. խ., 27։ "Thou hast *well* said." – *John*, iv., 17. «Աղէկ ըսիր» – Յովհ. դ., 17։ "It had not *much* earth." – *Marx*, iv., 5. «Ուր որ շատ հող չկար» – Մար. գ., 5։ "For she loved *much*." – *Luke*, vii., 47. «Ինչու որ շատ սիրեց» – Ղուկ. է., 47։

4. Գոյական անուն մը երբեմն քանի մը ածականներ կ'ունենայ. ինչպէս, The *old good* man was always at his desk, ծեր բարի մարդը միշտ իր գրասեղանին առջեւ էր։

5. Ածականներ կան որ իրարու շատ յար եւ նման են. ինչպէս, womanly, կանացի եւ feminine, իգական. – որոց առաջինը Սաքսոններէնէ առնուած է, մինչ երկրորդը Լատիններէնէ. բայց նշանակութեամբ կը տարբերին եւ լաւ չէ մէկը միւսին տեղ գործածել։ Այսպիսի բառերու ճիշդ գործածութիւնը ուսանողը պիտի կրնայ սորվիլ Անգլիերէն լեզուին մէջ աւելի յառաջդիմելով։

ԱԾԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ԲԱՂԴԱՏՈՒԹԻՒՆԸ (COM-PAR'I-SON, քօմփէ՛րիսըն)

(Տեսնել երես 78-80։)

Ածականներն՝ բաղդատութեան համար երեք աստիճաններ (de-gree' – տիկրի՛յ) *ունին. Փոզիթիվը կը ցուցնէ ածականը իր պարզ վիճակին մէջ եւ ուրիշներու հետ կապակցութիւն չունի. Քոմփէրէթիվը երկու անձեր կամ իրեր իրարու հետ կը բաղդատէ. եւ Սիւփըրլէթիվը երկուքէ աւելի անձերու կամ իրերու ամենէն լաւը կը ցուցնէ։*

ԳԻՏԵԼԻՔՆԵՐ

Կան ածականներ, որոց նշանակութիւնը ընդհանուր առամամբ բաղդատութիւն չվերցներ. եւ ասոնք կարելի է երկու դասակարգի բաժնել.

1. *Բացարձակ թուականներն.* one, *մէկ.* ten, *տասն.* several, *քանի մի։*

2. *Նիւթի, ժամանակի, տեղւոյ եւ անձի վերաբերութիւն ցուցնող ածականներն. ինչպէս,* earthly, *երկրային.* heavenly, *երկնային.* golden, *ոսկեղէն.* wooden, *փայտեղէն.* natural, *բնական.* – daily, *օրական.* everlasting, *յաւիտենական.* perpetual, *մշտնջենական.* infinite, *անսահման.* continual, *շարունակական* – American, *Ամերիկեան.* Armenian, *Հայկական.* British, *Բրիտանական.* Turkish, *Թրքական.* Russian, *Ռուսական.* Almighty, *Ամենակարող.* chief, *գլխաւոր.* dead, *մեռած.* human, *մարդկային.* living, *կենդանի։*

PRONOUNS. ԴԵՐԱՆՈՒՆՆԵՐ։

(Տեսնել երես 97-101։)

Դերանունը բառ մ'է, որ անունի մը տեղը կը դրուի, զայն չկրկնելու համար. ինչպէս, The boy loves *his* book; *he* has long lessons, and *he* learns *them* well, *տղան կը սիրէ իր գիրքը. իր դասերը երկար են, և ինք լաւ կը սորվի զանոնք. խօսքին մէջ he, ինք. և them, զանոնք դերանուններ են։*

Այն բառը՝ որուն համար դերանունը գործածուած է, կը կոչուի an'te-ce'dent (էնթիսի՛յտընթ) *նախընթացը կամ յարաբերեալը. ինչպէս վերի օրինակին մէջ the boy, տղան նախընթացն է he, ինք դերանուան և lessons, դասեր նախընթացն է them, զանոնք դերանուան։*

ԿԱՆՈՆ.— Ամեն մէկ դերանուն պէտք է իր նախընթացին համաձայնի թուով, դէմքով և սեռով (բացառութիւնը հազուագիւտ է). ինչպէս վերի օրինակին մէջ he, ինք եզակի, երրորդ դէմք և արական է, համաձայնած ըլլալով the boy, տղայ

նախընթացին, որը նոյնպէս եզակի, երրորդ դէմք և արական է. նոյնպէս ***them***, *ձէմ, յոգնակի, երրորդ դէմք և չէզոք է, համաձայնած ըլլալով* *lessons*, *լէսընզ նախընթացին, որը նոյնպէս յոգնակի, երրորդ դէմք և չէզոք է։*

Դերանունները առ հասարակ կը բաժնուին երեք դասակարգի՝ Էական կամ անձնական, յարաբերական և հարցական։ (Տեսնել երես 97։) Կարգ մը քերականութիւններու հեղինակներն ասոնց վրայ երկու դասակարգ ալ կ'աւելցնեն, *adjective*, *ածական և* *de-mon'-stra-tive* *(տիմա'նսթրէթիվ) ցուցական։*

Ածական դերանուններն երբեմն ածականի պէս յատկութիւն կը ցուցնեն, երբեմն դերանունի պէս անուններու տեղ կը գործուին. ինչպէս, I will take *either* road, *ճամբաներէն որ մէկն ալ ըլլայ պիտի բռնեմ (երթամ). այս խօսքին մէջ* *either* *ածական է. սակայն* *either* of the roads is good, *ճամբաներէն որ մէկն ալ ըլլայ լաւ է (երկուքն ալ լաւ են) խօսքին մէջ* *either* *դերանուն է։*

Ածական դերանուններ կը սեպուին հետեւեալներն, որոց շատերը աւելի ճիշդ լոկ ածական են։ Ասոնք են, Each, *ամեն մէկը, իւրաքանչիւր (կը վերաբերի երկու անձերու կամ իրերու, ամեն մէկը զատ զատ առնելով)·* every, *ամեն մէկը (շատ մը անձեր կամ բաներ զատ զատ առնուած)·* either, *մէկը կամ միւսը (երկուքին մէկը, բայց ոչ երկուքը մէկտեղ)·* neither, *ոչ մէկը եւ ոչ միւսը· այս չորսը* Dis-trib'u-tive (տիսթրի'պիւթիվ) *Տրամաբաշխական կը կոչուին, որովհետեւ զատ զատ կը ցուցնեն։*

Հետեւեալներն ալ In-def'i-nite (ինտէ'ֆինիթ) Pronouns, *Անորոշ Դերանուններ կը կոչուին, որովհետեւ անորոշ եւ ընդհանուր կերպով կը ցուցնեն։ Ասոնք են,* other, *ուրիշ, միւս·* **another**, *ուրիշ մը·* one, *մէկը, ո եւ իցէ մէկը·* none, *ոչ մէկը·* **any**, *ո եւ է մէկը·* some, *ոմանք· (*some *թիւերու հետ կը նշանակէ շուրջ, գրեթէ· ինչպէս,* *some* five years ago, *հինգ տարիի շուրջ առաջ — երբ քանակութիւն ցուցնէ կը նշանակէ քիչ մը· ինչպէս,* ***some***, bread, *քիչ մը հաց)·* such, *այսպիսի, այնպիսի·* aught, *բան մը, ինչ ինչ·* nought, *ոչինչ·* all, *բոլորն, ամենն ալ·* both, *երկուքն ալ·* several, *քանի մը, այլ եւ այլ, զանազան·* many, *շատերն· եւ* few, *քիչեր* (many *եւ* few *թիւ կը ցուցնեն*)։

Each other, *իրար, զիրար· եւ* one another, *մէկզմէկ· կը կոչուին* *Re-cip'ro-cal* (րէսի'փրօքըլ) *Pronouns*, Փոխադարձ Դերանուններ։ They love *each other*, զիրար *կը սիրեն։* They are friendly with ***one another***, իրարու *հետ բարեկամ են։*

Ցուցական դերանունները իրենց նշանակած անձը կամ իրը որոշ եւ ուղղակի կը ցուցնեն. ինչպէս, ***this*** book, *այս գիրքը.* ***that*** hat, *այն գլխարկը։*

Ցուցական դերանուններն են this, *այս, ասիկայ.* these, *ասոնք.* that, *այն, անիկայ. եւ* those, *անոնք։* This *եւ անոր յոգնակին* these *կը ցուցնեն աւելի մօտ եղածը. մինչ* that *եւ անոր յոգնակին* those, *կը ցուցնեն աւելի հեռուն եղածը։*

ԴԵՐԱՆՈՒՆՆԵՐՈՒՆ ՀՈԼՈՎՈՒՄՆԵՐԸ

(*Տեսնել երես* 98-101։)

ՆԿԱՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

1. *Բառ մը երբ իբր ածական գործածուի չի հոլովուիր. բայց եթէ իբր դերանուն գործածուի կը հոլովուի։ Բացառութիւններն շատ քիչ են։*

2. *Դերանունի մը նախընթացը առ հասարակ դերանունէն առաջ կը գտնուի. սակայն կան պարագաներ որ ատեն ետքը կը դրուի։ Այս պարագաներէն մէկն է հարցական դերանունի մը գործածութիւնը։ Հարցական դերանուն մը յայտնի է որ անծանօթ կամ չգիտցուած անունի մը տեղը կը դրուի. որ ատեն նախընթացը բնականօրէն հարցումէն վերջը պիտի գտնուի. ինչպէս,* "In the grave ([illegible]), *who* shall give thee thanks?" – *Ps.*, vi., 5. *«Գերեզմանին մէջ, ո՞վ քեզի շնորհակալութիւն պիտի տայ (յայտնէ)։»* – *Սաղմ. զ., 5։*

3. *Անձնական եւ հարցական դերանուններն յաճախ ուրիշ դերանուններու նախընթացը կը դառնան. ինչպէս,* *He who* saw him, *Նա որ տեսաւ զայն.* "*Who that* has any moral sense, dares tell lies?" *«Ո՞վ որ ունի է բարոյական զգացում ունի, կը յանդգնի սուտեր խօսիլ»։*

4. *Անձնական դերանուններու սեռական հոլովն ալ երբեմն յարաբերական դերանունի մը նախընթացը կամ յարաբերեալը կ'ըլլայ։*

5. *Անձնական դերանուններու սեռական հոլովի առաջին ձեւը,* my, *իմ.* thy, *քու.* his, *իւր.* her, *իւր.* our, *մեր.* your, *ձեր եւ* their, *իրենց կը գործածուին, երբ անունը դերանունէն ետքը դրուած է. ինչպէս,* This is *my* book, *ասիկայ իմ գիրքս է.* that is *your* hat, *անիկայ ձեր գլխարկն է. երկրորդ ձեւը* mine, *իմս.* thine, *քուկդ.* hers, *իրենը.* ours, *մերն.* *yours,* *ձերն եւ* theirs, *իրենցը կը գործածուին, երբ անունը*

դերանունէն առաջ կը դրուի, կամ անունը բնաւ չը դրուի. ինչպէս, This book is *mine, այս գիրքը իմս է.* that hat is *yours, այդ գլխարկը ձերն է:* This is *mine, ասիկայ իմս է.* that is *yours, անիկայ ձերն է:*

6. *I, եսի տեղ* me, *զիս, ours, yours, theirs ի տեղ,* our'n, your'n, ther'n. *you ի տեղ* yous *կամ* yer *գործածելը խորթ ռամկերէն է եւ գործածելու չէ:*

7. *Յարաբերական դերանուններէն* who, *որ, որը կը գործածուի մինակ անձերու համար.* which, *որ, որը՝ կենդանիներու եւ անկենդան բաներու համար.* that, *որ, որը՝* who *եւ* which *դերանուններուն տեղը եւ* what, *ինչ որ՝ երբ յարաբերեալը դրուած չէ. ինչպէս,* This is the *man, who* will go with you, *ասիկա է (այն) մարդը, որ պիտի երթայ ձեզ հետ.* this is the *horse, which* I bought yesterday, *ասիկայ է (այն) ձին, զոր գնեցի երէկ.* the *man, that* was here while ago, *մարդը՝ որ հոս էր քիչ առաջ.* the *horse, that* you bought. *ձին՝ զոր գնեցիք.* this is *what* I wanted. *ասիկա է ինչ որ կ'ուզէի (ուզածս ասիկայ էր).* he is ashamed of *what* he has done, *ըրածէն (ինչ որ ըրած էր) ամչցաւ:*

8. *As երբեմն կը գործածուի իբր յարաբերական դերանուն եւ կրնայ* that*ին տեղ բռնել. ինչպէս,* "Buy, such things *as* we have need of." *«Գնեցէք այնպիսի բաներ, որոց պէտք ունինք»:*

[Մնացած մասունք բանիներն (Բայ, Ընդունելութիւն, Մակբայ, Շաղկապ, Նախադրութիւն եւ Միջարկութիւն) ԻՋ.–Կ. դասերուն մէջ (Երես 108-244) *արդէն պէտք եղածին չափ ճոխ տրուած ըլլալով, այս տեղ զանց կ'ընենք աւելի ճոխացնելը և կ'անցնինք մեր սովորական ընթացքին.]*

Ուրիշ օրինակ մը,

"If you deny me, fie upon your law." – SHAKESPEARE.

"Եթէ ինձ մերժէք, վա՜յ ձեր օրէնքին:" – Շէյքսփիր:

If [illegible] 1. [illegible] 2. [illegible]

You [illegible] *deny* [illegible] 1. [illegible] 2. [illegible] 3. [illegible] 4. [illegible] 5. [illegible] 6. [illegible]

Deny [illegible] *deny* [illegible] *deny*, *denied*, *denying*, *denied*, [illegible] 1. [illegible] 2. [illegible] *d* [illegible] *ed* [illegible] 3. [illegible] 4. [illegible] 5. [illegible] 6. [illegible] 7. [illegible]

Me [illegible] *deny* [illegible]

1. [illegible] 2. [illegible] 3. [illegible] 4. [illegible] 5. [illegible] 6. [illegible]

Fie [illegible] 1. [illegible]

Upon [illegible] 1. [illegible]

Your [illegible] 1. [illegible] 2. [illegible] 3. [illegible] 4. [illegible] 5. [illegible] 6. [illegible]

Law [illegible] *upon* [illegible] 1. [illegible] 2. [illegible] 3. [illegible] 4. [illegible] 5. [illegible] 6. [illegible]

[Վերոյգրեալ օրինակներն Հայերէն վերլուծելու եւ վերլուծութիւնն ալ լիովին ըմբռնելու համար Հայերէն ներկայացուցինք։ Բայց Անգլիերէն սորվող մը կ'ակնկալուի նոյնը Անգլիերէն վերլուծել եւ ոչ Հայերէն. եւ որպէս զի սոյն գրքով սորվողը Անգլիերէն վերլուծութեան վրայ ալ ճշգրիտ գաղափար մը ունենայ, կը ներկայացնենք վերոյգրեալ վերլուծութեան Անգլիերէնն ալ, որուն հետ ուսանողն ինքզինք շատ լաւ ընտելացնելու է. զի իրմէն պիտի պահանջուի վերլուծութեան վարժութիւններէն մաս մ'ալ Անգլիերէն ընել։]

ԴԱՍ ԿԵ· (LESSON LXV.)

PARS'ING* (փա՛ռսինկ) ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹԻՒՆ

ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.— Քերականութեան մէջ վերլուծու-թիւն ըսելով կը հասկցուի խօսքի մը կամ նախադասութեան մը ամեն մէկ բառը ուրոյն ուրոյն որոշել, գտնել թէ ի՛նչ մասունք բանի է, բացատրել այդ մասունք բանին, յետոյ նկարագրել այն բառի քերականական կազմութիւնը կամ կրած փոփոխութիւնը. եւ ապացուցնել այն խօսքին կամ նախադա-սութեան մէջ գտնուած բառերու իրարու հետ ունեցած յա-րաբերութիւնը†. ինչպէս. "A good child heartily loves his parents." *«Լաւ զաւակ մը բոլոր սրտովը (սրտանց) կը սիրէ իր ծնողքը։»*

A անորոշ յօդ է։ 1. Յօդ կը կոչուին *a*, *an* եւ *the* բառերը, որոնք անունի մը վրայ կը դրուին, անոր նշանակութեան անորոշ կամ որոշեալ ըլլալը ցուցնելու համար։ 2. Անորոշ յօդ կը կոչուին *a* եւ *an*, որոնք կը ցուցնեն մէկ տեսակէն հատ մը. բայց ոչ մասնաւորապէս այս ինչ հատը։

Good հասարակ ածական մ'է, դրական աստիճան, կը բաղդատուի անկանոն կերպով *good*, *better*, *best*։ 1. Ածականը բառ մ'է որ կ'աւելցուի անունի մը կամ դե-րանունի մը վրայ, ընդհանրապէս անոր մէկ յատկութիւնը ցուցնելու համար։ 2. Հասարակ ածական կը կոչուի ածական մը՝ որ հասարակ անունէ մ'եկած է եւ կը ցուցնէ յատկութիւն կամ որակութիւն։ 3. Դրական աստիճանը այն է զոր ածականը կը-ցուցնէ իր պարզ ձեւին մէջ։

Child հասարակ անուն մ'է, եզակի, երրորդ դէմք, արական, ուղղական հոլով, եւ տէր բայի *loves* բային։ 1. Ոեւէ անձի, տեղի կամ իրի անուն՝ որ կրնայ ճանչ-ցուիլ, յիշուիլ կամ ըմբռնուիլ կը կոչուի անուն։ 2. Հասարակ անուն կը կոչուին այն անունները, որոնք անհատներու կամ իրերու ամբողջ տեսակի կամ դասա-կարգի անունն են։ 3. Եզակի թիւ այն է՝ որ կը ցուցնէ մէկ հատ։ 4. Երրոր-դ դէմք այն է՝ որ կը ցուցնէ այն անձը կամ իրը, որուն վրայ կը խօսուի։ 5. Արա-կան սեռ այն է որ կը ցուցնէ անձերու եւ կենդանիներու արու տեսակը։ 6. Ուղղական հոլովը անունի մը կամ դերանունի մը պարզ եւ անկախ ձեւն է, որ առհասարակ կը ցուցնէ դիմաւոր բայի մը ենթակայութիւն ըլլալը եւ կը կոչուի տէր բայի։

---

* parse (փարս) *վերլուծել, կրկին քակել, լուծել*

† *ԾԱՆ.— Վերլուծութեան այս վերջին պահանջքի մասին՝ պէտք եղած համաձայնութեան դասերը դեռ եւս տրուած չըլ-լալով ուսանողին, իրմէ չ'ակնկալուիր առ այժմ խօսքի մը մէջ գտնուած բոլոր բառերու (բացի աէր բայէն եւ սեռի խնդի-րէն) իրարու հետ ունեցած յարաբերութիւնները ցուցնել. ուստի այդ մասը ներկայիս զանց ընելու է։*

Heartily [illegible] *heartily, more heartily, most heartily*: 1. [illegible] 2. [illegible] *how much* or *how little* [illegible] 3. [illegible]

Loves [illegible] *love* [illegible] *love, loved, loving, loved.* [illegible] 1. [illegible] 2. [illegible] *d* [illegible] *ed* [illegible] 3. [illegible] 4. [illegible] 5. [illegible] 6. [illegible] 7. [illegible]

His [illegible] 1. [illegible] 2. [illegible] 3. [illegible] 4. [illegible] 5. [illegible] 6. [illegible]

Parents [illegible] *loves* [illegible] 1. [illegible] 2. [illegible] 3. [illegible] 4. [illegible] 5. [illegible] 6. [illegible]

Ուրիշ օրինակ մը,

"If you deny me, fie upon your law." – SHAKESPEARE.

"Եթէ ինձ մերժէք, վա՜յ ձեր օրէնքին:" – Շէյքսփիր:

If [illegible] 1. [illegible] 2. [illegible]

You [illegible] *deny* [illegible] 1. [illegible] 2. [illegible] 3. [illegible] 4. [illegible] 5. [illegible] 6. [illegible]

Deny [illegible] *deny* [illegible] *deny*, *denied*, *denying*, *denied*, [illegible] 1. [illegible] 2. [illegible] *d* [illegible] *ed* [illegible] 3. [illegible] 4. [illegible] 5. [illegible] 6. [illegible] 7. [illegible]

Me [illegible] *deny* [illegible]

1. [illegible] 2. [illegible] 3. [illegible] 4. [illegible] 5. [illegible] 6. [illegible]

Fie [illegible] 1. [illegible]

Upon [illegible] 1. [illegible] 2. [illegible]

Your [illegible] 1. [illegible] 2. [illegible] 3. [illegible] 4. [illegible] 5. [illegible] 6. [illegible]

Law [illegible] *upon* [illegible] 1. [illegible] 2. [illegible] 3. [illegible] 4. [illegible] 5. [illegible] 6. [illegible]

[Վերոյգրեալ օրինակներն Հայերէն վերլուծելու եւ վերլուծութիւնն ալ լիովին ըմբռնելու համար Հայերէն ներկայացուցինք։ Բայց Անգլիերէն սորվողէ մը կ'ակնկալուի նոյնը Անգլիերէն վերլուծել և ոչ Հայերէն. և որպէս զի սոյն գրքով սորվողը Անգլիերէն վերլուծութեան վրայ ալ ճգրիտ գաղափար մը ունենայ, կը ներկայացնենք վերոյգրեալ վերլուծութեան Անգլիերէնն ալ, որուն հետ ուսանողն ինքզինք շատ լաւ ընտելացնելու է. զի իրմէն պիտի պահանջուի վերլուծութեան վարժութիւններէն մաս մ'ալ Անգլիերէն ընել։]

EXAMPLE* PARSED.

"A good child heartily loves his parents."

A is the indefinite article. 1. An article is the word ***the***, ***an*** or ***a***, which we put before nouns to limit† their signification§. 2. The indefinite article is ***an*** or ***a***, which denotes‡ one thing of a kind, but not any particular¶ one.

Good is a common adjective, of the positive degree; compared‖ irregularly, ***good***, *better*, *best*. 1. An adjective is a word added to a noun or pronoun, and generally expresses quality**. 2. A common adjective is any ordinary†† adjective denoting quality or situation§§. 3. The positive degree is that which is expressed by the adjective in its simple form.

Child is a common noun, of the third person, singular number, masculine gender, and nominative case; and is the subject of the verb *loves*. 1. A noun is the name of any person, place, or thing, that can be known or mentioned¶¶. 2. A common noun is the name of a sort‖‖, kind, or class, of beings or things. 3. The third person is that which denotes the person or thing merely spoken of. 4. The singular number is that which denotes but one. 5. The masculine gender is that which denotes persons or animals*** of the male kind. 6. The nominative case is that form or state of a noun or pronoun, which usually denotes the subject of finite verb.

Heartily is an adverb of degree. 1. An adverb is a word added to a verb, a participle, an adjective or an other adverb; and generally expresses time, place, degree, or manner†††.

Loves is a regular active-transitive verb, from *love*, *loved*, *loving*, *loved*, found in the indicative mood, present tense, singular number, and third person. 1. A verb is a word that signifies *to be*, *to act*, or *to be acted* upon. 2. A regular verb is a verb that forms the preterit and the perfect participle by assuming‡‡

---

* ex-am'ple (էկզա'մփըլ) *օրինակ*

† lim'it (լի'միթ) *սահման* – to limit, *սահմանել*

§ sig'ni-fy (սի'կնիֆայ) *նշանակել* – signification, *նշանակութիւն*

‡ de-note' (տինօ'թ) *ցուցնել*

¶ par-tic'u-lar (փէրթի'քիուլըր) *մասնաւոր*

‖ com-pare' (քըմփէ'յր) *բաղդատել*

** qual'i-ty (քուա'լիթի) *որակ, տեսակ, յատկութիւն*

†† or'di-na-ry (օ'րտինըրի) *սովորական, հասարակ*

§§ sit'u-ate (սի'չուէյթ) *հաստատել, զետեղել, կարգել – հաստատուած, զետեղուած, կարգուած* – situation, *դիրք, կացութիւն, վիճակ*

¶¶ men'tion (մէ'նշըն) *յիշատակութիւն* – to mention, *յիշել*

‖‖ sort (սօրթ) *տեսակ. կերպ* – to sort, *զատել, դասաւորել*

*** an'i-mal (ա'նիմըլ) *անասուն, կենդանի*

††† man'ner (մա'նըր) *կերպ*

‡‡ as-sume' (ըսիու'մ) *առնել, ստանձնել, յանձն առնել. [ենթադրել*

d or *ed*. 3. An active-transitive verb is a verb that expresses an action which has some person or thing for its object. 4. The indicative mood is that form of the verb, which simply indicates or declares¶ a thing, or asks a question. 5. The present tense is that which expresses what now exists**, or is taking place. 6. The singular number is that which denotes but one. 7. The third person is that which denotes the person or thing merely spoken of.

His is a personal pronoun, of the third person, singular number, masculine gender, and possessive case. 1. A pronoun is a word used in stead of a noun. 2. A personal pronoun is a pronoun that shows, by its form, of what person it is. 3. The third person is that which denotes the person or thing merely spoken of. 4. The singular number is that which denotes but one. 5. The masculine gender is that which denotes persons or animals of the male kind. 6. The possessive case is that form or state of a noun or pronoun, which usually denotes the relation†† of property‡‡.

Parents is a common noun, of the third person, plural number, masculine gender, and objective case. 1. A noun is the name of any person, place, or thing, that can be known or mentioned. 2. A common noun is the name of a sort, kind, or class, of beings or things. 3. The third person is that which denotes the person or thing merely spoken of. 4. The plural number is that which denotes more than one. 5. The masculine gender is that which denotes persons or animals of the male kind. 6. The objective case is that form or state of a noun or pronoun which usually denotes the object of a verb, participle, or preposition.

ANOTHER EXAMPLE PARSED.

"If you deny me, fie upon your law." – SHAKESPEARE.

If is a copulative conjunction. 1. A conjunction is a word used to connect words or sentences† in construction*, and to show the dependence of the terms so connected. 2. A copulative conjunction is a conjunction that denotes an addition, a cause, a consequence‡, or a supposition.

You is a personal pronoun, of the second person, plural number, masculine gender, and nominative case: and is the subject of the verb *deny*. 1. A pronoun is a

---

¶ de-clare' (տիքլէ'յր) յայտնել, յայտարարել

** ex-ist' (էկզի'սթ) գոյութիւն ունենալ. ապրիլ

†† re-late'(րիլէ'յթ) պատմել, ազգակցիլ. յարաբերիլ – relation, յարաբերութիւն. ազգականութիւն. առնչութիւն

‡‡ prop'er-ty (փրօ'փըրթի) ստացուածք, կալուածք. սեպ-հականութիւն

† sen'tence (սէ'նթընս) նախադասութիւն. խօսք մը կամ պարբերութիւն մը որ իր մէջ ունի առնուազն բայ մը եւ տէր բայի մը եւ որ խօսքի մը ամբողջ իմաստը կ'արտայայտէ. դա-տավճիռ. վճիռ. տուած

* con'struct (քօ'նսթրըքթ) շինել, կազմել – construction, շինելը. կազմուածք. դասաւորութիւն

‡ con'se-quence (քօ'նսիքուէնս) հետեւանք

word used in stead of a noun. 2. A personal pronoun is a pronoun that shows, by its form, of what person it is. 3. The second person is that which denotes the hearer, or the person addressed. 4. The plural number is that which denotes more than one. 5. The masculine gender is that which denotes persons or animals of the male kind. 6. The nominative case is that form or state of a noun or pronoun, which usually denotes the subject of a finite verb.

Deny is a regular active-transitive verb, from *deny*, *denied*, *denying*, *denied*; found in the subjunctive mood, present tense, second person, plural number. 1. A verb is a word that signifies *to be*, *to act*, or *to be acted* upon. 2. A regular verb is a verb that forms the preterit and the perfect participle by assuming *d* or *ed*. 3. An active-transitive verb is a verb that expresses an action which has some person or thing for its object. 4. The subjunctive mood is that form of the verb, which represents§ the being, action, or passion‖ as conditional**, doubtful††, or contingent‡‡. 5. The subjunctive present tense is generally used to express some condition on which a future action or event§§ is affirmed‖‖. 6. The second person is that which denotes the hearer, or the person addressed. 7. The plural number is that which denotes more than one.

Me is a personal pronoun, of the first person, singular number, masculine gender, and objective case. 1. A pronoun is a word used in stead of a noun. 2. A personal pronoun is a pronoun that shows, by its form, of what person it is. 3. The first person is that which denotes the speaker or writer. 4. The singular number is that which denotes but one. 5. The masculine gender is that which denotes persons or animals of the male kind. 6. The objective case is that form or state of a noun or pronoun, which usually denotes the object of a verb, participle, or preposition.

Fie is an interjection. 1. An interjection is a word that is uttered* merely to indicate some strong or sudden† emotion‡ of the mind§.

---

§ re''pre-sent' (րէփրէզէ՛նթ) *ներկայացնել. մտքին ներկայութեանը բերել. ուրիշը ներկայացնել* – (րէյփրէզէ՛նթ) *կրկին ներկայացնել*

‖ pas'sion (փէ՛շըն) *կիրք, յուզմունք. սաստիկ տենչ, չարչարանք*

** con-di'tion-al (քընտի՛շընէլ) *թէական, պայմանաւոր*

†† doubt (տաուտ – մէկ վանկ) *կասկած*

‡‡ con-tin'gent (քընթի՛նճընթ) *պատահական. մաս*

§§ e-vent' (իվէ՛նթ) *պատահար, դիպուած*

‖‖ af-firm' (էֆֆը՛րմ) *հաստատել*

* ut'ter (ը՛թըր) *ամբողջ և կատարեալ, բովանդակ. բացարձակ* · to utter, (*հառաչի պէս ձայն մը*) *արձակել, արտասանել. հրապարակաւ ըսել. շրջաբերութեան հանել*

† sud'den (սը՛տըն) *յանկարծ*

‡ e-mo'tion (իմօ՛շըն) *յուզմունք*

§ mind (մայնտ) *միտք* – to mind, *ուշադիր ըլլալ, հոգ տանիլ. յօժարիլ*

Upon is a preposition. 1. A preposition is a word used to express some relation of different things or thoughts to each other, and is generally placed before a noun or a pronoun.

Your is a personal pronoun, of the second person, plural number, masculine gender, and possessive case. 1. A pronoun is a word used in stead of a noun. 2. A personal pronoun is a pronoun that shows, by its form, of what person it is. 3. The second person is that which denotes the hearer, or the person addressed. 4. The plural number is that which denotes more than one. 5. The masculine gender is that which denotes persons or animals of the male kind. 6. The possessive case is that form or state of a noun or pronoun, which usually denotes the relation of property.

Law is a common noun, of the third person, singular number, neuter gender, and objective case. 1. A noun is the name of any person, place, or thing, that can be known or mentioned. 2. A common noun is the name of a sort, kind, or class, of beings or things. 3. The third person is that which denotes the person or thing merely spoken of. 4. The singular number is that which denotes but one. 5. The objective case is that fo.m or state of a noun or pronoun, which usually denotes the object of a verb, participle, or preposition.

ԾԱՆ. — Վերլուծութեան վերոյգրեալ կերպը կը կոչուի Etymological Parsing, Ստուգաբանական վերլուծում. *զանազանելու համար ուրիշ կերպ մ'ալ վերլուծումէ, որը կը կոչուի Sintactical* Parsing կամ Analysis†,* Բաղադրելի կամ Համաձայնական վերլուծում. *որը կը ցուցնէ բառերու իրարու հետ ունեցած յարաբերութիւնը խօսքին իմաստը չիննելու տեսակէտէ։*

[Ը] [Թ] [Ժ] [Ի]

en'ter	(է՛նթըր)	*մտնել*
stud'y	(սթը՛տի)	*ուսանիլը. սերտողութիւն. ուսանելու սենեակ* – to study, *ուսանիլ, սորվիլ. սերտել*
lan'guage	(լէ՛նկուէյճ)	*լեզու (Հայերէն, Անգլիերէն ևն։)*
source	(սօրս)	*աղբիւր, արմատ, ծագում*
dis-dain'	(տիստէ՛յն)	*արհամարհանք* – to disdain, *արհամարհել, ոչինչ սեպել*
sauce	(սօս)	*համեմ, թացան (սալչա). մրգանոյշ*
hun'ger	(հը՛նկըր)	*անօթութիւն* – to hunger, *անօթենալ*

* syn'tax (սի՛նթէքս) *համաձայնութիւն* – syntactical, *համաձայնական*

† a-nal'y-sis (էնէ՛լիսիս) *վերլուծութիւն. լուծում. բաղադրուած բան մը իր տարրական մասերուն վերածել*

spare	(ը)սփէյր)*	խնայողութիւն. քիչ, սակաւապետ — to spare, խնայել
re-sist′	(րիզի՛սթ)	դիմադրել, ընդդիմանալ
cor′ner	(քօ՛րնըր)	անկիւն — to corner, անկիւնը քշել, անտանելի դժուարութեան մէջ ձգել
hey-ho		Հէյ-հօ (Թէյարթ. հայ հօ)
a-venge′	(ավէ՛նճ)	վրէժ առնել
Co-lum′bi-a	(քօլը՛մպիա)	Գօլըմպիա (Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու բանաստեղծական անունն է)
con-ceive′	(քընսի՛յվ)	մտքին մէջ գաղափար մը կազմել, մտքով յղանալ, երկնել
smell	(ը)սմէլ)*	հոտ — to smell, հոտ առնուլ, հոտոտալ [անուշ բուրել
per′fume	(փը՛րֆիում)	անուշահոտութիւն — to perfume,
A-ra′bi-a	(արէ՛յպիա)	Արաբիա
pub′lic	(փը՛պլիք)	հանրային, հասարակաց, ժողովրդային, հրապարակաւ
strict	(ը)սթրիքթ*)	խիստ, ճշդապահ
i-de′a	(այտի՛յա)	գաղափար
oc-ca′sion	(ըքքէ՛յժըն)	պատեհ առիթ

EXAMPLES FOR ETYMOLOGICAL PARSING.

ՍՏՈՒԳԱԲԱՆԱԿԱՆ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ ՕՐԻՆԱԿՆԵՐ։

154. Վարժութիւն

[Հետեւեալ նախադասութիւններէն եւ պարբերութիւններէն առաջին չորսը վերլուծելու է Հայերէն բերանացի. եւ վերջինը Հայերէն գրաւոր վերլուծուած օրինակներուն պէս։]

1. "What! have ye not houses to eat and to drink in? — *I Cor.*, xi., 22.

2. "A boy should understand his mother tongue well before he enters upon the study of a dead language"

3. "Damp air is unwholesome." – "Hail; virtue! source of every good. We hail you as friends."

4. "Much money makes no man happy. Think much and speak little. He has seen much of the world."

5. "Every being loves its like." "Give me more love, or more disdain." – *Carew.*

"And my more having would be as a sauce to make me hunger more." – SHAKESPEARE.

155· *Վարժութիւն*

[Հետեւեալ դժուարութիւններէն և պարբերութիւններէն առաջին հինգը վերլուծելու է։ Անգլիերէ՛ն բերանացի. և մնացած հինգը գրաւոր վերև Անգլիերէն վերլուծուած օրինակներուն պէս]

1. "Alas! must it ever be so!
   Do we stand in our own light wherever we go!"

2. "Oh, men, if ye be indeed men, spare them that can resist no longer." – SCOTT. *Ivanhœ.*

3. "I may sit in a corner, and cry hey-ho for a husband." – SHAKESPEARE.

4. "Whoever breaks, pays."

5. "I knew that every wrong,
   However old, however strong,
   But waited God's avenging hour." – WHITTIER.

6. "Hail, Columbia, happy land!" – JOS. HOPKINSON.

7. "It is inconceivable to me that God should be at once perfect and imperfect."

8. "What! will these hands never be clean? – No more of that, my Lord; no more of that." .... "Here is the smell of blood still. – All the perfumes of Arabia will not sweeten this little hand. Oh! oh! oh!" – SHAK., *Macbeth,* Act. V. Sc. 1.

9. "No one should ever rise to speak in public, without forming to himself a just and strict idea of what suits his own age and character; what suits the subject, the hearers, the place, the occasion." – BLAIR.

10. "If ye shall ask anything in my name, I will do it." –

ԴԱՍ ԿԶ· (LESSON LXVI.)

ՔԱՂՈՒԱԾՔ (REVIEW)

[Հետեւեալ հարցումներուն գրաւոր պատասխանելու է տետրակին մէջ, յետոյ տետրակը գրքին մէջ գոցելով, անոնց հետ բաղդատելու է։]

1· Ի՞նչ է Քերականութիւն։ Քերականութեան մէջ ուսուցանութիւն ըսելով ի՞նչ կը հասկցուի։ Անգլիերէն Քերականութիւնը քանի՞ գլխաւոր մասերու կը բաժնուի և ի՞նչ են այդ մասերուն անունները։ Ուղղագրութիւնը ի՞նչ կը սորվեցնէ։ Անգլիերէն լեզուին մէջ քանի՞ տառեր կան և ի՞նչ են անոնց անունները։ Տառերը քանի՞ կարգերու կարելի է բաժնել· ի՞նչ են անոնց անունները։ Տառերը քանի՞ տեսակ ձև ունին և ի՞նչ պարագայի տակ կը գործածուի ամեն մէկ ձևը։ Գլխագիր գործածելու կանոններն քանի՞ և ի՞նչ են։

2· Ի՞նչ է վանկը և ի՞նչպէս կարելի է Անգլիերէն լեզուի բառերը վանկերու զատել։ Ի՞նչ է բառը և ի՞նչպէս կը բաժնուին իրենց տեսակին և ձևին համեմատ։ Բառերու ձևին վերաբերեալ կանոններն քանի՞ և ի՞նչ են։ Ի՞նչ է շեշտը և Անգլիերէնի մէջ ուղիղ շեշտելու կանոններն ի՞նչ են։

3· Հեգել ըսելով ի՞նչ կը հասկցուի։ Անգլիերէնի հեգելը դիւրացնելու համար ի՞նչ կանոններ կան։ Հեգելու նորագոյն բարեփոխումներն քանի՞ և ի՞նչ են։

4· Ստուգաբանութիւնը ի՞նչ կը սորվեցնէ։ Մասունք բանի ըսելով ի՞նչ կը հասկցուի և քանի՞ են։

Ի՞նչ է յօդը· որո՞նք են եւ ի՞նչպէս կը գործածուին։

Ո՞ր բառերը անուն կը կոչուին։ Անուններն քանի՞ եւ ի՞նչ դասակարգերու կը բաժնուին եւ ինչո՞վ կը տարբերին իրարմէ նշանակութեան եւ գրելու տեսակէտէ։ Անուններն ի՞նչ փոփոխութիւններ կը կրեն։ Թիւը ի՞նչ է եւ քանի՞ է։ Եզակին քանի՞ հատ կը ցուցնէ· յոքնակին քանի՞։ Ի՞նչ է սեռը։ Քանի՞ տեսակ սեռ կայ եւ որո՞նք են։ Ի՞նչ է դէմքը եւ քանի՞ տեսակ է։ Ի՞նչ տարբերութիւն կայ առաջին, երկրորդ եւ երրորդ դէմքերուն միջեւ։ Ի՞նչ է հոլովը եւ քանի՞ է Անգլիերէնի մէջ։ Ի՞նչ կը ցուցնէ ուղղական հոլովը։ Սեռականը՞։ Հայցականը՞։ Կոչականը՞։ Ի՞նչպէս կը չինուին բացառական եւ գործիական հոլովներն։

Ի՞նչ է ածականը եւ քանի՞ տեսակի կարելի է բաժնել։ Ածականներն ի՞նչ փոփոխութիւն կը կրեն եւ քանի՞ մէթոտով։ Ե՞րբ պէտք է մին՝ երբ միւսը գործածել։ Թուական ածականներն քանիի՞ կարելի է ստորաբաժնել եւ որո՞նք են։

Ի՞նչ է դերանունը եւ քանի՞ի՞ կարելի է բաժնել։ Ի՞նչ են այս տեսակներու իրարմէ ունեցած տարբերութիւններն։ Դերանուններն ի՞նչ փոփոխութիւններ կը կրեն։

Ի՞նչ է բայը։ Ի՞նչպէս կարելի է հասկնալ որ բայ մը կանոնաւո՞ր է թէ անկանոն, անցողակա՞ն է թէ չանցողական. ներգործակա՞ն է թէ կրաւորական։ Օժանդակ բայն ի՞նչ է քանի՞ են. եւ որո՞նք են։ Էական բայը ո՞րն է։ Կրաւորական բայը ի՞նչպէս կը չինուի։ Ցառաջդիմական բայը ի՞նչպէս կը խոնարհուի։ Բայ մը ուղիղ կերպով խոնարհելու համար ի՞նչ մասերը գիտնալ անհրաժեշտ է։ Ի՞նչ է բայի մը եղանակը եւ քանի՞ է։ Ի՞նչ է բայի մը ժամանակը եւ քանի՞ է։ Ի՞նչպէս կարելի է գտնել բայի մը եղանակը եւ ժամանակը։

Ի՞նչ է ընդունելութիւն եւ քանի՞ տեսակ է։ Այդ տեսակները ինչո՞վ կը տարբերին իրարմէ։

Մակբայն ի՞նչ է եւ քանի՞ տեսակ է։ Մակբայը ի՞նչ փոփոխութիւն կը կրէ։ Ի՞նչ տարբերութիւն կայ Ածականին եւ Մակբային միջեւ։

Ի՞նչ է Նախադրութիւնը եւ ի՞նչ բառերու հետ կը գործածուի։

Ի՞նչ է շաղկապը եւ քանի՞ տեսակ է։

Ի՞նչ է միջարկութիւնը։

5. *Ի՞նչ է վերլուծութիւնը եւ քանի՞ կերպ կ՚ըլլայ։*

[Ը] [Թ] [Ժ] [Ի]

con-tent′	(քընթէ՛նթ)	*մտքի գոհութիւն. գոհ* – to content, *գոհ ընել* – con′tent (քօ՛նթէնթ) *պարունակութիւն*
i′dle	(ա՛յտլ)	*ծոյլ*
dan′ger	(տէ՛յնճըր)	*վտանգ*

156. *Վարժութիւն*

[Յ] [Ձ]

"He that wants money, means, and content, is without three good friends." — SHAKESPEARE. *As you like it.*

"Better pass a danger once than be always in fear."

"A young man idle an old man needy."

ԴԱՍ ԿԷ․ (LESSON LXVII.)

EXAMINATION. ՔՆՆՈՒԹԻՒՆ։

[Ամենուս յայտնի ճշմարտութիւն մ՚է որ աշխարհի մէջ ոեւէ անձի որ եւ է բան գիտնալ անարժէք է, եթէ այդ անձը իւր սորվածը կամ գիտցածը ինքն իր եւ հանրային օգտակարութեան համար գործածելու կամ ծառայեցնելու կարողութիւնն ու կամքն ալ միասին ձեռք չը բերէ։ Եթէ մէկը արհեստ մը սորվի, եւ չը կրնայ կամ չուզէ այդ արհեստովը մէկ կողմէն իւր ապրուստը հայթայթել միւս կողմէն մարդկութեան օգտին ծառայել, այդ արհեստը՝ որքան ալ բարձր արժանիք ունենայ, ինքնին ոչինչ է։ Այսպէս ալ ամեն ուսանող ի նկատի ունենալու է որ ինքն՝ որքան ալ շատ բան սորված ըլլայ. իւր գիտցածը սակ մ՚անգամ չ՚արժէր. եթէ իւր սորվածը, հոգ չէ որքան ալ քիչ ըլլայ, ինքն իւր կարիքին գործածելու եւ հանրութեան օգտին ծառայեցնելու կարողութիւնն ու կամքն ալ միասին ձեռք բերած չըլլայ։ Որպէս զի ուսանողը իւր դպրոցական քայլերէն այս սկզբունքին ալ վարժուի, դպրոցներու մէջ օրէնք է եղած որ ամեն մէկ եռամսեայի կամ վեցամսեայի վերջը ամեն ուսանող իւր ուսածներուն քննութիւնը տայ։ Ասիկայ ոչ միայն ուսուցիչներուն եւ ուսանողներու յառաջդիմութեանը փափաքողներուն գործնական գաղափար մը կուտայ ուսանողի կատարած յառաջդիմութեան մասին. այլ եւ ուսանողի յիշողութիւնը իւր սորվածներուն վրայ թարմացնելու ստիպելով հանդերձ, ի վիճակի կը դնէ ուսանողը իւր բոլոր սորվածները հաւաքական համերաշխութեամբ ի գործ ածելու, այս պահուս ինք իր օգտին, պէտքին կամ կարիքին համար, ապագային հանրութեան օգտին ծառայեցնելու համար։ Այս նպատակաւ եւ մենք ալ այս երկու շաբաթները կամ հետեւեալ ԿԷ–ՀԸ դասերը մեր ուսանողներու քննութեանը կը յատկացնենք. այն հաւատքով որ ուսանողը թէ քննութեան մասին ճշգրիտ գաղափար մը կրնայ կազմել, թէ ինք իր ըրած յառաջդիմութեան վրայ գոհունակութեան եւ ինքնավստահութեան համոզում մը գոյացնել. եւ թէ իւր ցարդ սորվածը՝ իբր հաւաքական ամբողջութիւն մը ինքն իր եւ ուրիշներու օգտին ի գործ ածելու եւ ծառայեցնելու վարժուիլ։]

☞ Հետեւեալ հարցումներու բոլոր պատասխաններն նոյն գրքին մէջ կան, զորս ուսանողը արդէն սովրած է. եւ բոլոր վարժութիւններն իւր սովրած կանոններուն վրայ հիմնուած են: Ամեն մէկ ուսանող պիտի կրնայ այս հարցումներուն ուղիղ պատասխաններն գրել իւր տետրակին մէջ եւ վարժութիւններն անսխալ ընել, եթէ միայն իւր ջիջողութիւնը եւ հասարակ դատողութիւնը գործածէ:

☞ Նոյն քննութեան ինչպէս հարցումներն Անգլիերէն են, նոյնպէս պատասխաններն ամբողջովին Անգլիերէն ըլլալու են: Բայց աւելի լաւ է նախ բերանացի բարձրաձայն պատասխանել, ապա գրաւոր տետրակին մէջ:

I. Parts of Speech.

1. Of what does Etymology treat*? 2. What is meant by the term†, "*Parts of speech*"? 3. What are *Classes*, nnder the parts of speech? 4. What are *Modifications?* 5. How many and what are the parts of speech? 6. What is an article? 7. What is a noun? 8. What is an adjective? 9. What is a pronoun? 10. What is a verb? 11. What is a participle? 12. What is an adverb? 13. What is a conjunction? 14. What is a preposition? 15. What is an interjection? 16. What is *Parsing?* 17. How many kinds of parsing are there?

II. Articles.

1. What is an Article? 2. Are *an* and *a* different articles, or the same? 3. When ought *an* to be used, and what are the examples? 4. When should *a* be used, and what are the examples? 5. What form of the article do the sounds of *w* and *y* require? 6. Can you repeat§ the alphabet, with *an* or *a* before the name of each letter? 7. Will you name the ten parts of speech, with *an* or *a* before each name? 8. Why is *an* or *a* not applicable‡ to plurals? 9. What is said of *an* or *a* before

---

* treat (Թրիյթ – մ.կ վոկ) խնձոյք, հրամցնելը – to treat, վարուիլ. խօսիլ. հրամցնել

† term (Թըրմ) խօսք, ոճ. շրջան. սահման. պայմանաժամ. (ժողովի) նստաշրջան – to term, անուանել

§ re-peat′ (րիփի՛յթ) կրկնել

‡ ap-ply′ (էփփլա՛յ) դիմել. յարել. յատկացնել – ap′pli-ca-ble (է՛փլիքէպըլ) պատշաճ, յարմար. յատկացուելի

an adjective of number? 10. How are the two articles distinguished* in grammar? 11. Which is the definite article, and what does it denote? 12. Which is the indefinite article, and what does it denote? 13. What modifications have the articles?

1. Prefix† the definite article to each of the following‡ nouns: loss, losses; name, names; want, wants; doubt, doubts; bird, birds.

2. Prefix the indefinite article to each of the following nouns: age, idea, arch, farm, king, lady, man, uncle, youth, union, house, honor, hour, eye, dream.

3. Insert§ the definite article rightly in the following phrases¶: George Second – fair appearance – part first – good man – man of honor – old books – common people – same person – smaller piece – rich and poor – first and last – all time – how rich reward – so small number – in nature of things.

4. Insert the indefinite article rightly in each of the following phrases: new name – other sheep – such power – such worthy cause – to great difference – high honor – such person – few dollars – very quick motion‖ – humorous** story.

ԴԱՍ ԿԸ․ (LESSON LXVIII.)

III. NOUNS.

1. What is a NOUN, and what examples can you give? 2. Into what general classes are nouns divided? 3. What is a proper noun? 4. What is a common noun? 5. What particular classes are included†† among common nouns? 6. What is a collective

---

* dis-tin'guish (տիսթին՛կուիշ) զանազանել, մէկը միւսէն որոշել

† pre-fix' (փրիֆիքս') առաջադիր. սկիզբը դրուած մասնիկ – to prefix, սկիզբը դնել

‡ fol'low (ֆոլ՛օ) հետեւիլ following, հետեւեալ

§ in-sert' (ինսըրթ') մէջտեղը մտցնել

¶ phrase (ֆրէյզ ձ.գ. վանկ) երկու երեք բառերէ բաղկացած եւ մէկ իմաստ տուող խօսք. նախադասութեան մը մէկ մասը. – to phrase, երկու երեք բառերով արտայայտել

‖ mo'tion (մօ՛շըն) շարժում. առաջարկ

** hu'mor (հիւ-մըր) մաքի փափխում. զուարթախոհութիւն – humorous, զուարճալից

†† in-clude' (ինքլուտ) պարունակել, մէջը առնել, բովանդակել

noun? 7. What is an abstract noun? 8. What is a verbal or participial noun? 9. What modifications have nouns? 10. What are *Persons*, in grammar? 11. How many persons are there, and what are they called? 12. What is the first person? 13. What is the second person? 14. What is the third person? 15. What are *Numbers* in grammar? 16. How many numbers are there and what are they called? 17. What is the singular number? 18. What is the plural number? 19. How is the plural number of nouns regularly formed? 20 How is the regular plural formed without increase of syllables? 21. How is the regular plural formed when the word gains a syllable? 22. What are *Genders*, in grammar? 23. How many genders are there, and what are they called? 24. What is the masculine gender? 25. What is the feminine gender? 26. What is the neuter gender? 27. What nouns, then, are masculine? what, feminine? and what, neuter? 28. On what are the different genders founded, and to what parts of speech do they belong? 29. When the noun is such as may be applied to either sex, how is the gender usually determined*? 30. What is said of the gender of nouns of multitude? 31. In how many ways are the sexes distinguished in grammar? 32. When the gender is figurative†, how is it indicated§? 33. What are *Cases*, in grammar? 34. How many cases are there, and what are they called? 35. What is the nominative case? 36. What is the subject of a verb? 37. What is the possessive case? 38. How is the possessive case of nouns formed? 39. What is the objective case? 40. What is the object of a verb, participle, or proposition? 41. What two cases of nouns are alike‡ in form and how are they distinguished? 42. What is the declension‖ of a noun? 43. How do you decline the nouns, *friend, man, fox*, and *fly*?

---

* de-ter′mine (դիթըր′մին) *վճռական կերպով որոշել*

† fig′ure (ֆիկ′իւր) *կերպարանք, պատկեր. թուանշան, փոխաբերութիւն* – to figure, *պատկերը չինել, կերպարանել, ներկայացնել. հաշուել* – figurative, *խորհրդաւոր, փոխաբերական, այլաբանական*

§ in′di-cate (ին′տիքէյթ) *ցուցնել, նշանակել*

‡ a-like′ (էլայ′ք) *նման*

‖ de-cline′ (տիքլայ′ն) *մերժում* – to decline, *մերժել.* [illegible]*վել* – de-clen′sion (տիքլէն′շըն) *հոլովում*

1. Write the nominative plural of the following pronouns: I, thou, he, she, it, who, which, what, that, as.

2. Write the objective singular of the following pronouns: I, thou, he, she, it, who, which, what, that, as.

3. Write the following words in their customary* and proper form: he's, her's, it's, our's, your's, their's, who's, meself, hisself, theirselves.

ԴԱՍ ՀԱ· (LESSON LXXI.)

VI. Verbs.

1. What is a Verb, and what examples can you give? 2. Respecting† a verb, what things are to be sought§ in the first place? 3. What is *the Present*? *the Preterit*? *the Imperfect Participle*? *the Perfect Participle*? 4. How are verbs divided with respect to their form? 5. What is a regular verb? 6. What is an irregular verb? 7. What is a redundant verb? 8. What is a defective verb? 9. How are verbs divided, with respect to their signification? 10. What is an active-transitive verb? 11. What is an active-intransitive verb? 12. What is a passive verb? 13. What is a neuter verb? 14. What modifications have verbs? 15. What are *Moods*, in grammar? 16. How many moods are there, and what are they called? 17. What is the infinitive mood? 18. What is the indicative mood? 19. What is the potential mood? 20. What is the subjunctive mood? 21. What is the imperative mood? 22. What are *Tenses*, in grammar? 23. How many tenses are there, and what are they called? 24. What is the present tense? the imperfect tense? the perfect tense? the pluperfect tense? the first-future tens? the second-future tense? 25. What are the *Person* and *Number* of a verb? 26. How many persons and numbers belong to verbs? 27. How are the second and third persons singular distinctively‡ formed? 28. How

---

* cus'tom (քը՛սթըմ) սովորութիւն. մաքս – customary, սովորական

† re-spect' (րիսփէ՛քթ) յարգանք, մեծարանք – to respect, յարգել, մեծարել. վերաբերիլ – respecting, նկատմամբ. վերաբերեալ

§ seek (սիյք) փնտռել, որոնել

sick (սիք) հիւանդ, սիրտը խառնուած. զզուած

‡ dis-tinct' (տիսթի՛նքթ) որոշ, յստակ

are the person and number of a verb ascertained*, where no peculiar§ ending‡ is employed‖ to mark¶ them? 29. What is the conjugation of a verb? 30. What are the PRINCIPAL PARTS in the conjugation of a verb? 31. What is a verb called which wants some of these parts? 32. What is an auxiliery, in grammar? 33. What verbs are used as auxiliaries? 34. What are the inflections† of the verb *do*, in its simple tenses? 35. What are the inflections of the verb *be*, in its simple tenses? 36. What are the inflections of the verb *have*, in its simple tenses? 37. What are the inflections and uses of *shall* and *will*? 38. What are the inflections and uses of *may*? 39. What are the inflections and uses of *can*? 40. What are the uses of *must*, which is uninflected?

1. Write the four principal parts of each of the following verbs: try, die, deny, buy, come, do, go, feed, lie, say.

2. Write the following preterits each in the appropriate** form: expresst, fixt, crost, dropt††, jumpt‡‡.

ԴԱՍ ՀԲ· (LESSON LXXII.)

VII. VERBS.

1. What is the simplest form of an English conjugation? 2. What is the first example of conjugation? 3. What are the principal parts of the verb LOVE? 4. How many and what tenses has the *infinitive* mood? – *the indicative? – the potential? – the subjunctive? – the imperative?* – 9. How is the verb MARK conjugated throughout? 10. Write the synopsis of the verb MARK in the third person singular. 11. What is the second example of conjugation? 12. What are the principal parts? 13. How

---

* as''cer-tain' (էսըրթէ՛յն) *ստուգել*

§ pe-cul'iar (փիքիւ՛լեըր) *մասնաւոր*

‡ end (էնտ) *վերջ. ծայր* – to end, *վերջանալ* – ending *վերջաւորութիւն*

‖ em-ploy' (էմփլօ՛յ) *գործածել* – employed, *գործածուած* employee, *գործաւոր* – employer, *գործատէր*

¶ mark (մարք) *նշան* – to mark, *նշանակել*

† in-flect' (ինֆլէ՛քթ) *բայ խոնարհել*

** ap-pro'pri-ate (էփրօ՛փրիէյթ) *յարմար, պատշաճ* to appropriate, *յատկացնել*

†† drop (տրա՛փ – մէկ կաթ) *կաթիլ* – to drop, *կաթեցնել. ձգել*

‡‡ jump (ճըմփ) *վրայէն ցատկել* – to jump, *ցատկել*

is the verb GIVE conjugated throughout? **14. How do you form** a synopsis of the verb WRITE, with **the pronoun *I? thou? he?*** *we? you? they?* 20. What is the third **example of conjugation?** 21. What are the principal parts? 22. **How is the verb BE** conjugated? 23. How do you form **a synopsis of the verb BE,** with the nominative *I? you? the man? the men?*

1. Write the following verbs in the **indicative mood, present** tense, second person singular: please, **move, reach, know, lose,** go, outdo, fix. deny, arrive.

2. Write the following verbs in the **indicative mood, present** tense, third person singular: leave, seem, **fear, comply, do,** be, redress, come, go, fly.

3. Write the following verbs in the subjunctive **mood, present** tense, in the three persons singular: love, be, see, write, **correspond.**

4. Write a synopsis of the first person singular **of the active** verbe *Amuse*, conjugated affirmatively.

5. Write a synopsis of the second person **singular of the** neuter verb *Sit*, conjugated affirmatively in the **solemn style.**

ԴԱՍ ՀԳ. (LESSON LXXIII.)

VIII. VERBS.

1. What is the compound form of conjugating **active or** neuter verbs? 2. What peculiar meaning dœs the form convey*? 3. What is the fourth example of conjugation? 4. What are the principal parts of the simple verb READ? 5. How is the verb READ conjugated in the compound form? 6. How do you form a synopsis of the verb Be READING, with the nominative *he? te boy? the boys?* 7. How are passive verbs formed? 8. What is the fifth example of conjugation? 9. How is the passive verb BE LOVED conjugated throughout? 10. How do you form a synopsis of the verb BE LOVED, with the nominative *I? thou? he? the child? the children?* 11. How is a verb conjugated negatively? 12. What is the negative form of the verb *love* with the pronoun *he?* 13. How is the verb conjugated interrogatively? 14. What is the interrogative form of the verb *ask* with the pronoun *you?* 15. What is the form of question in the solemn style, with fhe verb *hear* in the second person singular? 16. How are such questions asked in the familiar

* con-vey′ (քըն-վէ՛յ) *փոխադրել, հաղորդել*

style? 17. What is the interrogative form of the verb *grant* with the pronoun *he*? 18. How is a verb conjugated interrogatively and negatively? 19. How is the negative question formed in the third person plural? 20. How is the negative question formed in the second person plural?

1. Write a synopsis of the third person singular of the active verb *speak*, conjugated affirmatively in the compound form.

2. Write a synopsis of the first person plural of the passive verb *be marked*, conjugated affirmatively.

ԴԱՍ ՀԴ. (LESSON LXXIV.)

IX. VERBS.

1. What is an irregular verb? 2. What are the principal parts of the following verbs: arise, be, bear, begin, buy, come, do, eat, fall, feed, feel, fight, find, fly, get, give, go, have, hear, know, let, lose, make, meet, outdo, put, read, rise, run, say, see, sell, send, sing, sink, speak, take, tell, think, write. 3. What is a redundant verb? 4. What are the principal parts of the following verbs: abide, awake, beseech, bless, catch, dream, dress, freeze, kneel, knit, lay, lean, learn, light, mean, pass, pay, quit, saw, shake, shave, shine, show, sleep, slit, spell, wed, weep, wind, work.

1. Write a synopsis of the second person plural of the active verb *lose*, conjugated negatively.

2. Write a synopsis of the third person plural of the neuter verb *go*, conjugated interrogatively.

3. Write a synopsis of the first person singular of the active verb *eat*, conjugated interrogatively and negatively.

ԴԱՍ ՀԵ. (LESSON LXXV.)

X. PARTICIPLES.

1. What is a PARTICIPLE, and how is it generally formed? 2. How many kinds of participles are there, and what are they called? 3. What is the imperfect participle? 4. What is the perfect participle? 5. What is the preperfect participle? 6. How is the first or imperfect participle formed? 7. How is the second or perfect participle formed? 8. How is the third or preperfect participle formed? 9. What are the participles of the following verbs, according to the simplest form of conjugation: repeat, study, seem, think, set, come, rain, know, respect, return.

3. Place the comparative adverbs of diminution before each of the following adverbs: favorably, powerfully, solemnly, freely, conveniently.

XII. CONJUNCTIONS.

1. What is a CONJUNCTION, and what is the example given? 2. How we any connective words besides the conjunctions? 3. How do relative pronouns differ from other connectives? 4. How do conjunctive adverbs differ from other connectives? 5. How do conjunctions differ from other connectives? 6. How do prepositions differ from other connectives? 7. How are the conjunctions divided? 8. What is a copulative conjunction? 9. What is a disjunctive conjunction? 10. What are corresponsive conjunctions? 11. Which are the copulative conjunctions? 12. Which are the disjunctive conjunctions? 13. Which are the corresponsive conjunctions?

1. Insert suitable conjunctions in place of the following dashes*. Love — friendship are inseparable†. Wisdom is better — happiness. Neither he — I can do it. Wisdom — folly§ govern‡ us. It is not how long — how well we live. Take care — thou fall.

ԴԱՍ ՀԷ. (LESSON LXXVII.)

XIII. PREPOSITIONS.

1. What is a PREPOSITION, and what is the example given? 2. Are the prepositions divided into classes? 3. Have prepositions any grammatical modifications?

1. Insert suitable prepositions in place of the following dashes: Qualify thyself — action — study. Think often — the worth — time. Live — peace — all men. The life — love is not perfect. Speak evil — no one.

---

* dash (տէշ) *յարձակում. կարճ գիծ մը որ գրութեանց և տպագրութեանց մէջ կը գործածուի այլ և այլ նպատակներով* (տէշ —) – to dash, *յանկարծակի և ուժգին նետել*

† in-sep'a-ra-ble (ին-սէ'փէրէպըլ) *անբաժան, անանջատ*

§ fol'ly (ֆօ'լի) *յիմարութիւն, անզգայութիւն*

‡ gov'ern (կը'վըրն) *կառավարել*

XIV. Interjections.

1. What is an Interjection, and what are the examples given? 2. How are the interjections arranged? 3. What are the interjections of joy? — of praise? of sorrow*? — of wonder†? — of wishing or earnestness‡? — of pain or fear? — of contempt§? — of aversion‖? — of calling aloud¶? — of exultation**? — of laughter††? — of salutation§§? — of calling to attention? — of calling to silence¶¶? — of surprise‡‡ or horror***? — of languor†††? — of stopping§§§? — of parting‡‡‡? — of knowing or detecting¶¶¶? of interrogating?

1. Correct‖‖ the following sentences, and adapt**** the interjections to the emotions†††† expressed by the other words: Aha! aha! I am undone. Hey! io! I am tired. Ho! be still. Be gone! this way. Ah! what nonsense. Heigh-ho! I am delighted. Hist! it is contemptible. Oh! for that sympathetic glow! Aha! the battle is lost.

---

* sor'row (սա՛ռօ) ցաւ, վիշտ. կսկիծ, տրտմութիւն – to sorrow, ցաւիլ, տրտմիլ, կսկծալ

† won'der (ուը՛նտըր) զարմանքով և հետաքրքրութեամբ խառն զգացում. սքանչացում. զարմանք – to wonder, կասկածով խիստ հետաքրքրուիլ. զարմանալ. սքանչանալ

‡ ear'nest (ը՛րնէսթ) ջերմեռանդ

§ con-tempt' (քընթէ՛մփթ) արհամարհանք, հակակրութիւն

‖ a-ver'sion (ավը՛րշըն) զզուանք

¶ a-loud' (ալա՛ուտ) բարձրաձայն

** ex-ult' (էկզը՛լթ) ցնծալ

†† laugh'ter (լա՛ֆթըր) խնդալը, բարև

§§ sa-lute' (սալիո՛ւթ) ողջոյն – to salute, ողջունել

¶¶ si'lence (սա՛յլընս) լռութիւն – to silence, լռեցնել

‡‡ sur-prise' (սըրփրա՛յզ) զարմանք – to surprise, զարմացնել, յանկարծակիի բերել

*** hor'ror (հա՛ռըր) սոսկում, սարսափ

††† lan'guor (լէ՛նկըր) վհատում, նուաղում

§§§ sto'p (սթա՛փ) կաց. դադար – to stop, կեցնել, դադրեցնել. կենալ, մնալ

‡‡‡ part (փարթ) մաս. կողմ – to part, մասերու բաժնել. զատել. զատուիլ, մեկնիլ

¶¶¶ de-tect' (տիթէ՛քթ) կռահել, գտնել

‖‖ cor-rect' (քըռէ՛քթ) ուղիղ – to correct, ուղղել, սրբագրել

**** a-dapt' (ատա՛փթ) պարագաներուն յարմարցնել

†††† e-mo'tion (իմօ՛շըն) յուզմունք

ԴԱՍ ՀԸ· (LESSON LXXVIII.)

XV. PARSING.

1. What is PARSING? 2. What is etymological parsing? 3. How are the following examples parsed etymologically?

"Grievances* can not be redressed†, unless they are known; and they can not be known but through complaints§ and petitions‖" — B. FRANKLIN.

"Wo unto you, lawyers." — *Luke*, xi., 52. «Վա՜յ ձեզ, օրինականներուդ»։ — Ղուկ. ժա. 52։

[Այս դասովը կը վերջանայ «Ինքնուսուցիչ Անգլիերէն Լեզուի»ի Ա. Գրքի քննութիւններն ալ։ Սակայն Բ. Գիրքը սկսելէ առաջ կարեւոր կը համարինք երկու դասեր ալ աւելցնելով առիթ տալ ուսանողին որ բառարան գործածելու ալ վարժուի։

Ցայս վայր ուսանողին բառարան գործածելու առիթ չըտալնուս պատճառն այն է որ բառարանի գործածութեան ինչ ինչ դժուարութիւններն զինք պիտի վհատեցնէին. օրինակի համար, եթէ բառարանի մէջ ուսանողը նայէր friends, ladies և loving բառերն, եւ զայնս անդ չգտնէր, նախ պիտի կարծէր իւր ունեցած բառարանն ոչինչ էր. իսկ երբ փորձէր լաւագոյն ճանչցուած բառարաններն անգամ եւ հոն ալ չգտնէր զանոնք, այն ատեն վհատելով պիտի գոչէր «Այս ի՜նչ գարշելի լեզու է, ես այս լեզուն չեմ կրնար սորվիլ» եւ գուցէ յուսահատած գիրքը մէկ կողմ նետէր. առանց գիտնալու որ ոչ Անգլիերէն լեզուն իւր կարծածին չափ դժուար է եւ ոչ բառարանները խեղճ են, այլ իւր ուսանելու մէթոտն է սխալ։ Մինչ այժմ որ ուսանողն Անգլիերէն բառերու կազմութեանց, վերջաւորութիւններու փոփոխմանց եւ բառի մը սկիզբը կամ վերջը կըցուած մասնիկներուն վրայ քիչ շատ գաղափար կազմած է, այդ դժուարութիւններն իրեն համար հարթուած եղան. հերիք է միայն ի մտի ունենալ ի ստորեւ տրուած կանոնն. որ ատեն ուզած բառը բառարանին մէջ դիւրութեամբ գտնելով, եւ իւր յաջողութեան վրայ ուրախանալով, աւելի աշխատելու պիտի ոգեւորի։‡]

ԿԱՆՈՆ. — Բառ մը բառարանի մը մէջ նայելու համար, յիշելու է որ այն բառի միշտ արմատը, պարզ կամ նախնական ձեւը փնտռելու է բառարանին մէջ, եւ ոչ երբէք անոր աճեցուած, հոլովուած կամ խոնարհուած ձեւը. այսպէս, friendsի փոխան friend, ladies'ի փոխան lady եւ lovingի փոխան love նայելու է բառարանին մէջ։

---

* griev'ance (կրի՛վէնս) զրկանք, բռնութիւն, ցաւ

† re-dress' (րիտրէ՛ս) անիրաւութեան դարման, փոխարինութիւն, հատուցում — to redress, անիրաւութիւնը ուղղել, հատուցանել. նորէն հագուիլ

§ com-plaint' (քըմփլէ՛յնթ) տրտունջ, գանգատ

‡ Անգլիերէն և Հայերէն Բառարանի համար կը յանձնարարենք մեր Ա— Չ[illegible]ն Ամերիկեան Բառարանը։

‖ pe-ti'tion (փըթի՛շըն) խնդրագիր

ԴԱՍ ՀԹ (LESSON LXXIX.)

[illegible] [illegible] ԱՌԱԾԱՆԵՐ ԵՒ ՓՈՔՐԻԿ [illegible]

Ա.

"[illegible] [illegible] [illegible] who help themselves." – BEN. FRANKLIN.

"[illegible] [illegible] appear noble be noble."

"[illegible] [illegible] [illegible] its lowest state is a noble work."

"[illegible] is a bitter seed, but it yields rich fruit."

"[illegible] [illegible] is a great offence" – H. MORE.

"Have more than thou showest,
Speak less than thou knowest,
Lend less than thou owest,
Ride more than thou goest,
Learn more than thou trowest,
Set less than thou throwest;
Leave thy drink and thy whore,
And keep in-a-door,
And thou shalt have more
Than two tens to a score." – SHAKESPEARE.

"Early to bed, early to rise, makes the man healtly, wealtly and wise."

"Prayer is the key of the day, the lock of the night."

"Hope on - Hope ever."

"I am to prefer the Good of my Health, before the Good of my Wealth."

"Speech is silver, but silence is golden."

THE RICH MAN AND THE POOR MAN.

V.

The poor man hung his head,
And to himself he said,
"This is indeed beyond my comprehension:"
Then looking round,
One friendly face he found,
And said, "Pray tell me why is wealth preferred,
To wisdom?" — That's a silly question, friend!"
Replied the other — "Have you never heard,
A man may lend his store
Of gold or silver ore,
But wisdom none can borrow, none [illegible]" – KHEMNITZER.

Do not look for wrong and evil —
    You will find them if you do;
As you measure for your neighbor
    He will measure back to you.

Look for goodness, look for gladness,
    You will meet them all the while;
If you bring a smiling visage
    To the glass, you meet a smile.

"Before man made us citizens, great nature made us men." - LOWELL.
"Work and Wisdom - Honor and Happiness." - EUGENE SUE.
"Necessity is the mother of invention."
"Ignorance is the mother of devotion."
"Never spend your money until you have it." - ([illegible])

We walked along the road and saw a white and hospitable-looking house. The door stood open and a young mother sat [illegible] the dying child. A small boy was standing by [illegible] one looked with cunning eyes at his mother, [illegible] his small hands in which he hid a little butterfly [illegible] had brought with him; and the butterfly waved [illegible] the corpse. The mother looked at it and smiled. [illegible] certainly the poetry of the incident.

"[illegible] not purchase merit."
"[illegible] in word, open in deed."
Work for some good, - be it ever so slowly;
[illegible] some flower, - be it ever so lowly.
[illegible] all labor is noble and Holy!"
"[illegible] overcome of evil, but overcome evil with good."
[illegible] easy for yourself to do right.
"[illegible] face and a light heart are friends to long life."

[illegible] comes from Norwich: "A wheelman of this place hung [illegible] from a shelf in the cellar. A mouse jumped from [illegible] upon the front wheel, which began to turn and of [illegible] mouse started for the top, but the wheel kept turning [illegible] creature could not get enough foothold to leap to the [illegible] the morning the mouse was still running and the [illegible] showed he had run 28 miles."

ԴԱՍ Ձ· (LESSON LXXX.)

ԱՌԱԾՆԵՐ, ԸՆՏԻՐ ԱՍԱՑՈՒԱԾՆԵՐ և ՓՈՔՐԻԿ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

[Ա]

"Reputation is but an adjunct, character is the man."
"Least said, soon mended."
"Some men are rogues, because they are poor; and many are rich,
because they are rogues."
"Poor and content is rich, and rich enough." – OTHELLO.
"Ridicule is banished from France, and is loosing ground in England."
"There is always room at the top."
"Have Love, not love alone for one,
"But man, as man, thy brother call." – SCHILLER.
"Your looking glass will tell you what none of your friends will."
"A soft answer turneth away wrath."

The mountain and the squirrel
Had a quarrel,
And the former called the latter "Little prig;"
Bun replied,
"You are doubtless very big,
But all sorts of things and weather
Must be taken in together.
To make up a year,
And a sphere;
And I think it no disgrace,
To occupy my place.
If I'm not so large as you,
You are not so small as I,
And not half so spry:
I'll not deny you make
A very pretty squirrel track!
Talents differ; all is well and wisely put;
If I can not carry forests on my back,
Neither can you crack a nut."

A vain man's motto is, "Win gold and wear it;" a generous man's, "Win gold and share it;" a miser's "Win gold and spare it;" a profligate's, "Win gold and spend it;" a broker's, "Win gold and lend it;" a gambler's or a fool's, "Win gold and lose it;" but a wise man's, "Win gold and use it."

"Do right; and leave the results with God." – TALMAGE.

"Be to men's virtues very kind,
Be to their faults, a little blind."

"Don't cross the bridge till you get to it."

"Decision is the soul of dispatch." – BACON.

"He who wait to do a great deal of good at once, will never do any." – JOHNSON.

"Wherever a man's place is, there he ought to remain in the hour of danger; he should not think of death or anything else but disgrace." – SOCRATES.

"Friendship is better than wealth. To possess the love of a true heart, the sympathy of a noble soul, is better than to be a desolate millionaire."

"A handsome woman pleases the eye, but a good woman pleases the heart. The one is a jewel, and the other a treasure."

"While there is life, there is hope."

"Words are women, deeds are men." — HERBERT.

"We live in deeds, not years; in thoughts, not breaths." – BAILEY.

"Haste is waste."

"What do we live for, if not to make life less difficult for each other." – GEORGE ELIOTT.

"America has furnished to the world the character of Washington. And if our American institutions had done nothing else, that [illegible] would have entitled them to the respect of mankind." – DANIEL WEBSTER.

ROBERT BRUCE AND THE SPIDER.

Robert Bruce, the brave king of Scotland, was at war with [illegible] Six times he had led his men against the English army, [illegible] he had been driven back.

[illegible] as he was hiding in an old hut, he said to himself, [illegible] to try again. I will give it up."

[illegible] saw a spider over his head getting ready to weave [illegible] very slowly to pull the thread from one side to [illegible] not do it. She tried six times and failed The [illegible] succeeded in fastening the little thread in the [illegible]

[illegible] out. "I will try again just as the little spider [illegible] together and they fought another battle [illegible] time Robert Bruce drove the English out of

ԻՆՔՆՈՒՍՈՒՑԻՉ
ԱՆԳԼԻԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒԻ

ԳԻՐՔ Բ.

ԽՕՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

ԽՕՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Խօսակցութեան Վերաբերեալ Քանի մը Կանոններ

1. *Ինչ որ ըսելու է, ուղիղ կամ սխալ, համարձակ ըսելու է։ Պէտք է գիտնալ որ սխալ խօսիլն ամօթ չի համարուիր Ամերիկայի մէջ, վասն զի երկրի բնակչութեան մեծ մասն օտարականներէ կը բաղկանայ, որոնք ալ նոյնանման սխալներ ընելու ենթակայ են ամեն րոպէի մէջ։ Սակայն իր սխալը շիտկելու միշտ հակամէտ եւ պատրաստ լինելու է, երբ ոեւիցէ մէկը նոյնն իրեն դիտել տայ։ Սխալը դիտել տուողին կամ շիտկողին ալ մեծ շնորհակալութիւն յայտնելու է։*

2. *Խօսած պահուն ձայնը կերկերալու կամ կտրելու չէ. որն առ հասարակ եւ ի մասնաւորի Հայոց մէջ, ամօթխածութեան նշան եւ երկչոտութեան արդիւնք է։ Խօսակցութեան մէջ անհրաժեշտօրէն ամօթխած և երկչոտ ըլլալու չէ։*

3. *Տիկիններու՝ մանաւանդ չափահաս օրիորդներու հետ խօսած միջոցին պէտք է աւելի ամբասիրտ ըլլալ։ Գիտնալու է որ ամօթխած ու երկչոտ ըլլալ, տգէտ-տխմար ըլլալ ըսել չէ։*

4. *Խօսակցութեան միջոցին, կանգնած կամ նստած, գլուխը միշտ ուղիղ պահելու է. ոչ բարձր՝ որ գոռոզ երեւի. եւ ոչ ցած՝ որ երկչոտ երեւի. այլ միջակ՝ որ ազնիւ, համեստ ու բարեկիրթ երեւի։*

5. *Ամեն առթիւ ու ամեն տեղ ջանալու է ինքզինք միշտ զուարթ պահել. եւ ամեն մէկ անձի հետ փափկանկատ, զիջող եւ ժպտադէմ ցոյց տալ։ Աւելորդ ձեւակերպութիւններէ խորշելու է։*

6. *Խօսակցութեան պահուն պէտք չէ բերանին, քթին, ականջին, եղունգին, համրիչի, շղթայի կամ ուրիշ ոեւէ բանի հետ խաղալ. այլ ամբողջ ուշադրութիւնը դարձնելու է ունկնդրին վրայ։ Իսկ եթէ փոխադարձաբար ինքը լինի ունկնդիրը, կատարեալ հետաքրքրութեամբ, եւ ոչ թէ նիրհելով կամ յօրանջելով, ուշադրութիւն ընծայելու է խօսողին։*

7. *Խօսակցութեան միջոցին ձայնն աւելի ցած հանելու է քան բարձր. մի եւ նոյն ժամանակ այնքան ալ ցած ըլլալու չէ որ փսփսուք թուի։*

8. *Միշտ կամաց կամաց խօսելու է եւ ոչ արագ։ Ամեն մէկ խօսք կամ բառ ամբողջ և յստակ արտասանելու է։*

9. *Խօսած ատեն մեծ հոգ տանելու է որ ամեն մէկ բառ իր յատուկ շեշտովը շեշտուի. գիտնալով որ եթէ բառը սխալ շեշտուի ու շիտակ հնչուի չի հասկցուիր. բայց եթէ սխալ հնչուի ու շիտակ շեշտուի կը հասկցուի։*

ԻՆՔՆԱՄԱՐԶԻՉ

ԱՆԳԼԻԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒԻ

ԳԻՐՔ Բ.

ՇԱՐԱՀԻՒՍՈՒԹԻՒՆ

ԴԱՍ ՁԱ. (LESSO[illegible]

[illegible]

ՄԱՍՆ Գ.

SYNTAX

ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆ կամ [illegible]

ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆը կամ [illegible] [illegible] կը սորվեցնէ խօսքի մը [illegible] մը մէջ գտնուած բառերու [illegible] համաձայնութիւնը (agreement) կամ [illegible] և կարգադրութիւնը (arrangement) [illegible]

Բառերու [illegible] բաղկացած բառի մը [illegible] [illegible] բերելը և կամ խմաստին [illegible]

Բառերու [illegible] բառի մը [illegible] լռելով, եղանակով, [illegible]

Բառերու [illegible] բառի մը [illegible] հարկադրել այդ բառերը [illegible] թիւնը. Անգլիական [illegible]

Բառերու [illegible] նոյն խօսքին մէջ [illegible]

[illegible]

Նախադասութիւն կ'ըսուի խօսք մը կամ բառերու [illegible] ծոյ մը, որ [illegible] միտք մը կու տայ և որը [illegible] նակէ [illegible] բայ մը. ինչպէս "[illegible]" [illegible]

---

* sentence ([illegible]) նախադասութիւն. [illegible] sentence, [illegible]

Նախադասութիւն մը առ հասարակ երեք գլխաւոր մասեր — (*three principal parts*) *կ'ունենայ. որք են տէր բայի կամ ուղղական հոլով* (THE SUBJECT), — *ստորոգելի* (THE AT-TRIB'UTE – էթթրի'պիւթ) *կամ դիմաւոր* բայ (finite VERB), — *և բայէն վերջը եկող* խնդիրը *կամ առարկան* (THE OBJECT), *որը բայովը կը կառավարուի. ինչպէս*, I know these men, *ես կը ճանչնամ այս մարդերը* (այս մարդիկը կը ճանչնամ)։ Crimes* deserve† punishment§, *ոճիրներ կը պահանջեն պատիժ* (ոճիրներ պատժի արժանի են)։

Խօսքի մը մէջ, վերոյգրեալ երեք գլխաւոր մասերէն ի զատ, մնացած բառերը կը կոչուին ստորադաս մասեր (sub-or'dinate parts – սըպօ'րտինէյթ փարց), *որոնք կախումն ունին առաջիններէն կամ իբր նախնական և կամ իբր երկրորդական* յաւելուածներ (ad'juncts – է'ճընկթս). *ինչպէս*, *High* crimes *justly* deserve *very severe*‡ punishments, Բարձր (*մեծ*) *ոճիրներն* իրաւամբ *կը պահանջեն* շատ խիստ *պատիժներ*։

Նախադասութիւններն սովորաբար երկու տեսակի կը բաժնուին, պարզ, *simple* և բաղադրեալ, *compound*։

Պարզ Նախադասութիւնն *այն է, որ կը բաղկանայ միայն մէկ հաստատական, ենթադրական, հրամայական, հարցական կամ զարմացական նախադասութենէ. ինչպէս*, Peter and Paul love each other, *Պետրոս և Պօղոս զիրար կը սիրեն*. — If you be here to morrow, *եթէ վաղը հոս ըլլաք*. — Do harm to no man, *ոչ ոքի վնաս ըրէ*. — "Am I not an apostle?" – *I Cor.*, ix. 1. *«Ես առաքեալ մը չե՞մ»* (Չէ՞որ ես առաքեալ եմ) – 1 Կոր. Թ. 1.— "And peace, oh Virtue! peace is all thy own! – *Pope*. *«Եւ խաղաղութիւն, ով Առաքինութի՛ւն, խաղաղութիւնը բոլոր քուկդ է՛»*։

Բաղադրեալ Նախադասութիւնն *այն է, որ կը բաղկանայ երկու կամ աւելի պարզ նախադասութիւններէ, որոնք յայտնի կերպով կամ զօրութեամբ իրարու հետ կապուած են. ինչպէս*, "Send men to Joppa‖, and call for Simon¶, whose surname** is

---

* crime (քրայմ — ո՛չ գայմ) *ոճիր*

† de-serve' (տիզը'րվ) *արժանի ըլլալ, արժանաւորութեան իրաւունքով պահանջել*

§ pun'ish (փը'նիշ) *պատժել* – pun'ishment, *պատիժ*

‡ se-vere' (սիվի'յր) *խիստ, սաստիկ*

‖ Jop'pa (ճա'փա) *Յոպպէ* (Տաճ. Եաֆա)

¶ Si'mon (սայ'մըն) *Սիմօն*

** sur'name' (սը'րնէյմ) *մականուն* (ոչ ընտանեկան անուն)

Peter; who shall tell the words, whereby thou and all thy house shall be saved*." — *Acts*, xi, 13. «Մարդ խրկէ Յոպպէ, ու կանչէ Սիմոնը որ Պետրոս ալ կը կոչուի. Որ անի քեզի խօսքեր պիտի խօսի, որոնցմով պիտի փրկուիս դուն և քու բոլոր տունդ:» — Գործ. ժա. 13:

Բաղադրեալ նախադասութիւն մը կարելի է ստորաբաժանել մէկ կամ աւելի մասերու, որոց ամեն մէկ մասը կրնայ ինքնին պարզ կամ բաղադրեալ նախադասութիւն մ'եղած ըլլալ. այսպիսի ստորաբաժանում մը կը կոչուի Անգլիերէն *clause* (քլօզ — մէկ վանկ). Նախադասութեան հատուած կամ *mem'ber* (մէ՛մպըր) անդամ. ինչպէս, "If thine enemy† be hungry‡, give him bread to eat; if he be thirsty§, give him water to drink." — *Prov.* xxv., 21. «Եթէ թշնամիդ անօթի ըլլայ, տուր իրեն հաց որ ուտէ. եթէ ծարաւ ըլլայ, տուր իրեն ջուր որ խմէ:» — Առակ. իե., 21:

Phrase կը կոչուի խօսք մը որ երկու կամ աւելի բառերէ կը բաղկանայ և որ կը ցուցնէ տարբեր գաղափարներու իրարու հետ ունեցած մէկ յարաբերութիւնը. առանց սակայն խօսքին ամբողջ իմաստ մը տալու. ինչպէս, Having loved his own, իրեններըը սիրած ըլլալով:

El-lip'sis (էլի՛փսիս) զեղջում, զեղջուած կը կոչուին նախադասութեան մը այն բառերը որոնք դրուած չեն նախադասութեան մէջ, այլ զօրութեամբ կը հասկցուին. ինչպէս, My brother is rich, but yours poor, Իմ եղբայրս հարուստ է, բայց ձերինը՝ աղքատ — խօսքին ամբողջը պիտի ըլլայ but your *brother is* poor, բայց ձեր եղբայրն է աղքատ. brother is, եղբայրն է բառերը զօրութեամբ կամ լռելեայն հասկցուած, զեղջուած բառերն են, զորս միշտ ուսանողը ինք իրմէ լրացնելու է նախադասութիւն մը վերլուծելու պահուն:

Նախադասութիւններու կազմութեան կամ համաձայնութեան վերաբերեալ բոլոր գլխաւոր սկզբունքներն կարելի է հետեւեալ ԻԴ. կանոններուն մէջ ամփոփել, որոնք Մասունք Բանիններու շարքովը դրուած են:

---

* save (սէյվ) փրկել

† en'e-my (է՛նըմի) թշնամի (Տես. փէ-չ'ման)

‡ hun'ger (հը՛նկըր) անօթութիւն — to hunger, անօթենալ — hun'gry (հը՛նկրի) անօթի

§ thirst (թհըրսթ — մէկ վանկ) ծարաւ, ծարաւութիւն — to thirst, ծարաւիլ — thirst'y (թհը՛րսթի) ծարաւի

THE RULES OF SYNTAX.

Rule I. — Articles.

Articles relate to the nouns which they limit.

Rule II. Nominatives.

A Noun or a Pronoun which is the subject of a finite verb, must be in the nominative case.

Rule III. — Apposition*.

A Noun or a Pronoun used to explain a preceding noun or pronoun, is put, by apposition, in the same case.

Rule IV. Possessives.

A Noun or a Pronoun in the possessive case, is governed by the name of the thing possessed.

Rule V. Objectives.

A Noun or a Pronoun made the object of an active-transitive verb or participle, is governed by it in the objective case.

ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԵԱՆ ԿԱՆՈՆՆԵՐ։

ԿԱՆՈՆ Ա. — ՅՕԴԵՐ։

Յօդերը կը յարաբերեն անունները, (անաուններուն վրայ էըրտոաւ) զորս կը սահմանաւորեն։

ԿԱՆՈՆ Բ. ՈՒՂՂԱԿԱՆ ՀՈԼՈՎՆԵՐ կամ ՏԷՐ ԲԱՅԻ։

Անուն մը կամ Դերանուն մը՝ որ դիմաւոր բայի մը տէր բային է, պէտք է ուղղական հոլով ըլլայ։

ԿԱՆՈՆ Գ. — ԲԱՑԱՅԱՅՏԻՉ։

Անուն մը կամ Դերանուն մը՝ որ կը գործածուի նախադաս անուն մը կամ դերանուն մը բացայայտելու (էքսփլէյնլու), բացայայտեալին հոլովը դըրուելու է։

ԿԱՆՈՆ Դ. ՍԵՌԱԿԱՆ ՀՈԼՈՎՆԵՐ կամ ՅԱՏԿԱՑՈՒՑԻՉ։

Սեռական հոլով կամ յատկացուցիչ եղող Անուն մը կամ Դերանուն մը կը կառավարուի ստացուածին անունովը։ (Յատկացուցիչը Յատկացեալին խնդիրն է։)

ԿԱՆՈՆ Ե. ՀԱՅՑԱԿԱՆ ՀՈԼՈՎՆԵՐ կամ ՍԵՌԻ ԽՆԴԻՐՆԵՐ։

Անուն մը կամ Դերանուն մը՝ որ Ներգործական-անցողական բայի մը կամ ընդունելութեան մը խնդիրն եղած է, ան անով կը կառավարուի, հայցական հոլով ըլլալու է։

---

* ap' po-si'tion (էփօզիշ'ըն) բացայայտիչ

RULE VI. — SAME CASES.

A Noun or a Pronoun put after a verb or participle not transitive, agrees in case with a preceding noun or pronoun referring to the same thing.

ԿԱՆՈՆ Զ. — ՆՈՅՆ ՀՈԼՈՎՆԵՐ։

Անանցողական բայէ մը կամ ընդունելութենէ մը ետքը դրուած Անուն մը կամ Դերանուն մը մի և նոյն հոլովին ըլլալու է, ինչ որ է նախադասուած անունը կամ դերանունն, որը կ'ակնարկէ մի և նոյն բանը։

RULE VII. — OBJECTIVES.

A Noun or a Pronoun made the object of a preposition, is governed by it in the objective case.

ԿԱՆՈՆ Է. ՀԱՅՑԱԿԱՆ ՀՈԼՈՎՆԵՐ կամ ԽՆԴԻՐՆԵՐ։

Անուն մը կամ Դերանուն մը՝ որ Նախադրութեան մը խնդիրն եղած է, և անով կը կառավարուի, Հայցական հոլով ըլլալու է։

RULE VIII.

NOMINATIVE ABSOLUTE.

A Noun or a Pronoun is put absolute in the nominative, when its case depends on no other word .

ԿԱՆՈՆ Ը.

ԿՈՉԱԿԱՆ ՀՈԼՈՎ։

Անուն մը կամ Դերանուն մը՝ որ ուղղական հոլով է, բայց ոչ տէր բայէ և ոչ մի բառէ կախումն ունի, կը կոչուի Կոչական հոլով։

RULE IX. — ADJECTIVES.

Adjectives relate to nouns or pronouns.

ԿԱՆՈՆ Թ. — ԱԾԱԿԱՆՆԵՐ։

Ածականներ կը դրուին անուններուն կամ դերանուններուն վրայ։

RULE X. — PRONOUNS.

A Pronoun must agree with its antecedent, or the noun or pronoun which it represents, in person, number, and gender.

ԿԱՆՈՆ Ժ. — ԴԵՐԱՆՈՒՆՆԵՐ։

Դերանուն մը պէտք է համաձայնի իր նախընթացին հետ. կամ իր ներկայացուցած անուան կամ դերանուան հետ դէմքով, թուով և սեռով։

RULE XI. — PRONOUNS.

When the antecedent is a collective noun conveying the idea of plurality, the Pronoun must agree with it in the plural number.

ԿԱՆՈՆ ԺԱ. — ԴԵՐԱՆՈՒՆՆԵՐ։

Երբ նախընթացը հաւաքական անուն մ'է և յոքնակիի գաղափարը կուտայ, Դերանունը պէտք է համաձայնի անոր հետ յոքնակի թուով։

RULE XII. — PRONOUNS.

When a Pronoun has two or more antecedents connected by *and*, it must agree with them jointly in the plural, because they are taken together.

ԿԱՆՈՆ ԺԲ. — ԴԵՐԱՆՈՒՆՆԵՐ։

Երբ Դերանուն մը ունի երկու կամ աւելի նախընթացներ եւով իրարու հետ շաղկապուած, պէտք է համաձայնի միացած բոլորին հետ յոգնակի թուով, որովհետեւ անոնք միասին առնուած են։

RULE XIII. — PRONOUNS.

When a Pronoun has two or more antecedents connected by *or* or *nor*, it must agree with them singly, and not as if taken together.

ԿԱՆՈՆ ԺԳ. — ԴԵՐԱՆՈՒՆՆԵՐ։

Երբ Դերանուն մը ունի երկու կամ աւելի նախընթացներ կամով կամ ոչով իրարու հետ շաղկապուած, պէտք է համաձայնի անոնց հետ առանձնակի (եզակի թուով), և ոչ իբր միասին առնուած։

RULE XIV. — FINITE VERBS.

Every finite Verb must agree with its subject, or nominative, in person and number.

ԿԱՆՈՆ ԺԴ. — ԴԻՄԱՒՈՐ ԲԱՑԵՐ։

Ամեն մէկ դիմաւոր Բայ պէտք է համաձայնի իւր տէր բայիին կամ ուղղական հոլովին հետ դէմքով եւ թուով։

RULE XV. — FINITE VERBS.

When the nominative is a collective noun conveying the idea of plurality, the Verb must agree with it in the plural number.

ԿԱՆՈՆ ԺԵ. — ԴԻՄԱՒՈՐ ԲԱՑԵՐ։

Երբ տէր բայի՝ հաւաքական անուն մ՚է որ յոգնակիի գաղափար կուտայ, Բայը պէտք է համաձայնի անոր հետ յոգնակի թուով։

RULE XVI. — FINITE VERBS.

When a Verb has two or more nominatives connected by *and*, it must agree with them jointly in the plural, because they are taken together.

ԿԱՆՈՆ ԺԶ. – ԴԻՄԱՒՈՐ ԲԱՑԵՐ։

Երբ Բայ մը ունի երկու կամ աւելի ուղղական հոլովներ (տէր բայի համար) եւով իրարու հետ կցուած, Բայը պէտք է համաձայնի անոնց միացած բոլորին հետ յոգնակի թուով. որովհետեւ անոնք միասին են առնուած։

RULE XVII. — FINITE VERBS.

When a Verb has two or more nominatives connected by *or* or *nor*, it must agree with them singly, and not as if taken together.

ԿԱՆՈՆ ԺԷ. — ԴԻՄԱԻՈՐ ԲԱՑԵՐ։

*Երբ Բայ մը ունի երկու կամ աւելի ուղղական հոլովներ (տէր բայիի համար) *or*ով, կամ *nor*ով իրարու հետ կցուած, Բայը պէտք է համաձայնի անոնց հետ առանձնակի (եզակի Թըւով), և ոչ իբր միասին առնուած։*

RULE XVIII. — INFINITIVES.

The Infinitive Mood is governed in general by the preposition TO, which commonly connects it to a finite verb.

ԿԱՆՈՆ ԺԸ. — ԱՆԵՐԵՒՈՅԹՆԵՐ։

Աներևոյթ Եղանակը ընդհանրապէս կը կառավարուի TO *նախադրութիւնովը, որը առհասարակ կը կապէ զայն դիմաւոր բայի մը։*

RULE XIX. — INFINITIVES.

The active verbs *bid**, *dare*, *feel*, *hear*, *let*, *make*, *need*, *see*, and their participles, usually take the Infinitive after them without the preposition TO.

ԿԱՆՈՆ ԺԹ. — ԱՆԵՐԵՒՈՅԹՆԵՐ։

Bid, *գին տալ. dare, յանդգնիլ. feel, զգալ. hear, լսել. let, Թողուլ. make, ընել. need, կարօտիլ. see, տեսնել — ներգործական բայերն և իրենց ընդունելութիւններն, սովորաբար իրենցմէ վերջը եկող Աներևոյթը կ'առնեն առանց* TO *նախադրութեանը։*

RULE XX. — PARTICIPLES.

Participles relate to nouns or pronouns, or else are governed by prepositions.

ԿԱՆՈՆ Ի. ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ։

Ընդունելութիւններ կը վերաբերին անուններու կամ դերանուններու, և կամ կըկառավարուին նախադրութիւններով։

RULE XXI. — ADVERBS.

Adverbs relate to verbs, participles, adjectives, or other adverbs.

ԿԱՆՈՆ ԻԱ. — ՄԱԿԲԱՑՆԵՐ։

Մակբայներ կը վերաբերին բայերու, ընդունելութիւններու, ածականներու, կամ ուրիշ մակբայներու։

---

* bid (պիտ) *գին տալը, աճուրդի մէջ ֆօր ըսելը* — to bid, *գին տալ. հրամայել, ընծայել. Թախանձել*

Rule XXII. — Conjunctions.

Conjunctions connect words, sentences, or parts of sentences.

ԿԱՆՈՆ ԻԲ. — ՇԱՂԿԱՊՆԵՐ։

Շաղկապներ կը կապեն բառեր, նախադասութիւններ, կամ նախադասութեան մասեր։

Rule XXIII. — Prepositions.

Prepositions show the relations of words, and of the things or thoughts expressed by them.

ԿԱՆՈՆ ԻԳ. ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ։

Նախադրութիւններ կը ցուցնեն բառերու և իրերու կամ անոնց արտայայտած գաղափարներու յարաբերութիւններն։

Rule XXIV. — Interjections.

Interjections have no dependent construction; they are put absolute, either alone, or with other words.

ԿԱՆՈՆ ԻԴ. ՄԻՋԱՐԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ։

Միջարկութիւններ կախումըն ունեցող կազմութիւն մը չունին (անկախ են). և անկախ կը գործածուին կամ առանձինն, և կամ ուրիշ բառերու հետ։

[Վերոյգրեալ կանոններուն վրայ օրինակներով բացատրուած աւելի ընդարձակ ծանօթութիւններ պիտի տրուին հետզհետէ]։

Ti'tles (Թա՛յթըլզ) ՏԻՏՂՈՍՆԵՐ

Խօսակցութեանց և թղթակցութեանց մէջ քաղաքավարութեան անհրաժեշտ մէկ պահանջքն է խօսքը կամ թղթակցութիւնը ուղղուած անձին ինչ անուն կամ տիտղոս տալը գիտնալ։ Այս պահանջքը լեցնելու համար Ամերիկայի մէջ ընդունուած սովորութիւն մ'է՝ որու հետ որ տեսնուիլ կամ թղթակցիլ կ'ուզուի, կանխաւ անոր կամ քարտը ձեռք ձգել կամ դէթ անոր մականունն ու իրեն ուղղուած տիտղոսը ստուգել և այդպէս զինք իր ուղիղ անունովը կոչել. եթէ պատահի որ մէկը այդքանին ալ չկրնայ յաջողիլ. այդպիսի նեղ պարագաներու տակ Mis'ter (*Մի՛սթըր*) *Տիար,* Madam *կամ* Lady, *Տիկին, և* Miss (*Միս*) *օրիորդ, ըստ պատշաճի գործածելով խօսակցութիւնը կամ թղթակցութիւնը կարելի է սկսիլ. սակայն շատ աւելի նախամեծար, քաղաքավարի եւ կիրթ զարգացման նշան պիտի ըլլայ եթէ նախապէս կերպով մը ստուգած ըլլանք մեր խօսակցի կամ թղթակցի մականունն ու տիտղոսը։ Այս*

պատճառաւ եւ մեր ուսանողին ալ անհրաժեշտ պէտք մ'է գիտնալ Անգլիերէն լեզուին մէջ առ հասարակ գործածուած տիտղոսներն, զայնս դիւրին ըմբռնելու եւ ըստ պահանջման կամ ըստ պատշաճի կարենալ գործածելու համար։

Ամերիկացւոց եւ Անգլիացւոց մէջ առ հասարակ գործածուած տիտղոսներն կարելի է երեք դասակարգի բաժնել, (ա) Հանրային կամ Ժողովրդական, (բ) Արժանիքի կամ Գիտական եւ (գ) Պատուոյ կամ Պաշտօնական տիտղոսներ։

(ա) Հանրային կամ Ժողովրդական տիտղոսներն հասարակ ժողովրդային տիտղոսներն են, որոց ամենէն շատ գործածուածներն հետեւեալներն են.

Առ հասարակ ամեն էրիկ Մարդու և Երիտասարդի

Mis'ter	(մի՛սթըր)	[*Mr.*]	Տիար, Պարոն (Հայկական գործածութեամբ)
Mes-sieurs'	(մէսէօր՛, մէ՛շէրզ)	[*Messrs.*]	Տիարք, Պարոնայք
Sir	(սըր)		Տիար, Տէր
Gen'tle-man	(ճէ՛նթըլմըն)		Ազնիւ Տիար
Gentlemen	(ճէ՛նթըլմէն)		Ազնիւ Տիարք

Մանչ Տղայոց

Mas'ter	(մա՛սթըր)	[*M.*]	Պարոնիկ

Կիներու

Mis'tress	(մի՛սթրէս)	[*Mrs.*]	Տիկին, Տիրուհի
Mis'sis*	(մի՛սիզ)	[*Mrs*]	Տիկին
Mad'am	(մա՛տըմ)	[*Ma'am*]	Տիկին, Տիրուհիս
Mes''dames'	(մէյտա՛մ)		Տիկիններ
La'dy†	(լէ՛յտի)		Տիրուհի, Տիկին (Ամերիկեան հասարակութեամբ մաքուր եւ ճաշակաւոր հագուած կին)
La'dies†	(լէ՛յտիզ)		Տիրուհիք, Տիկիններ

* Այս բառը Mistress բառի ուրիշ կերպ մը կրճատուած եւ խօսակցութեանց մէջ աւելի շատ գործածուած ձեւն է։

† Սոյն բառերը ամուսնացած կիներու միայն յատուկ չեն, այլ քան տարեկանէն վեր օրիորդներուն ալ կարելի է ուղղե-

Օրիորդներու

Miss‡	(Մը)	*Օրիորդ*
Miss'es	(Մ'ըզըզ)	*Օրիորդներ*

ԾԱՆ.— Վերոյդրեալ տիտղոսներու առջեւ փակագիծերու մէջ զետեղուած կրճատուած ձեւերն սովորաբար կը գործածուին դրութեանց մէջ։

[Ուսանողը պէտք է գիտնայ որ Վերոյիշեալ հանրային կամ ծագումնային տիտղոսները Անգլիերէնի մէջ ամենէն շատ գործածուած տիտղոսներն են, անոր համար ալ պէտք է [illegible] ամէն մէկ տիտղոս առ նուազն հինգ անգամ գրելով իր տետրակին մէջ։]

(բ.) *Արժանիքի կամ Գիտական տիտղոսներն կ'ստացուին լոկ աշխատութեամբ. ինչպէս Ուսումնարաններէն ստացուածներն, որոնցմէ Ամերիկայի մէջ ընդհանրապէս գործածուածներէն մէկ քանիններն հետեւեալներն են*

(*Ամերիկեան Ուսումնարաններու* (Col'lege – Քօ'լէճ) *Վարժապետանոցներու* (Nor'mal School – Նօ'րմըլ (ը)սքուլ – մ:կ վ:ոկ) *եւ Համալսարաններու* (U''ni-ver'si-ty – Եունիվը'րսիթի) *տուած բազմազան աստիճաններու ամբողջ ցուցակը կարելի է գտնել* Funk and Wagnalls Company*ի* STANDARD DICTIONARY *բառարանին մէջ* degree *բառին տակ, որոնք չուրջ երկու հարիւր կը հաշուին։*)

B. A. *կամ* A. B. — Bach'e-lor of Arts (Պէ'չըլըր ըվ Արց)
Պսակաւոր Գեղարուեստից

B. Sc. — Bachelor of Sci'ence (Պէչըլըր ըվ Սա'յընս)
Պսակաւոր Գիտութեան

B. C. E. — Bachelor of Civ'il En''gi-neer'ing (Պէ'չըլըր ըվ Սի'վիլ էնճինի'յրինկ) *Պսակաւոր Քաղաքային Ճինութեանց*

M. A. *կամ* A. M. — Mas'ter of Arts (Մէ'սթըր ըվ Արց)
Պետ Գեղարուեստից

Ph. D. — Doc'tor of Phi-los'o-phy (Տա'քթըր ըվ Ֆիլա'սօֆի)
Վարդապետ Փիլիսոփայութեան

‡ *ԾԱՆ.— Երբ մի եւ նոյն ընտանիքի մէջ մէկէ աւելի օրիորդներ կան սովորութիւն է երիցագոյնին ուղղել Miss եւ իր* Մականունը. *մինչ միւսներուն* Miss *եւ* իրենց *անձնական* անունը. *այսպէս, երիցագոյն օրիորդին* Miss Tennyson, Միս Թէնիսըն, *անկէց փոքր եղողներուն*, Miss Nora Tennyson, Միս Նօրա Թէնիսըն, Miss Grace Tennyson, Միս Կրէյս Թէնիսըն. *եւն։*

Pe. B. — Bachelor of Ped''a-gog'ics (Պէչէլըր ավ Փէտակօ'ճիքս)
Պսակաւոր Մանկավարժութեան

Pe. P. — Prin'ci-pal of Pedagogics (Փրին'սիփըլ ավ Փէտակօճիքս)
Գլխապետ Մանկավարժութեան

Pd. D. — Doctor of Ped'a-go''gy (Տաքթըր ավ Փէ'տակօճի)
Վարդապետ Մանկավարժութեան.

G. P. — Grad'u-ate in Phar'ma-cy (Կրէ'ճուէյթ ին Ֆա'րմասի)
Ընթացաւարտ կամ Աստիճանաւոր Դեղագործութեան

Phar. D. — Doctor of Pharmacy (Տաքթըր ավ Ֆարմասի)
Վարդապետ Դեղագործութեան ([illegible])

D. D. S — Doctor of Den'tal Sur'ger-y (Տաքթըր ավ Տէ'նթըլ Սը'րճըրի)
Բժշկապետ Ատամնաբուժութեան կամ Ատամնաբոյժ Բժիշկ

B. M. — Bachelor of Med'i-cine (Պէչէլըր ավ Մէ'տիսըն, Մէ'տիսին)
Պսակաւոր Բժշկութեան

D. M. — Doctor of Medicine, (Տաքթըր ավ Մէտիսին)
Վարդապետ Բժշկութեան կամ Բժշկապետ

LL. B. — Bachelor of Laws, (Պէչէլըր ավ Լօզ)
Պսակաւոր Օրինաց (Ճուրիսփրուտընս), *Փաստաբան*

LL. M. — Master of Laws (Մէսթըր ավ Լօզ)
Պետ Օրինաց (Ճուրիսփրուտընս)

LL. D. — Doctor of Laws (Տաքթըր ավ Լօզ)
Վարդապետ Օրինաց (Ճուրիսփրուտընս) *Օրէնսգէտ*

B. D. — Bachelor of Di-vin'i-ty (Պէչէլըր ավ Տիվի'նիթի)
Պսակաւոր Աստուածաբանութեան

D. D. — Doctor of Divinity (Տաքթըր ավ Տիվինիթի)
Վարդապետ Աստուածաբանութեան

(գ.) Պատուոյ կամ Պաշտօնական տիտղոսներն կ'ըլլան կամ ժառանգական կամ ստացական. ինչպէս ազնուականներու եւ կառավարական պաշտօնեաններու տիտղոսներն։

Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներուն մէջ ազնուական դասակարգ (aris''toc'ra-cy – արիսթա'քրըսի) *չկայ, բայց Ազգային կամ Դաշնակցական կառավարութեան եւ անոր բարձրագոյն պաշտօնէից տիտղոսներն հետեւեալներն են.*

Ամերիկայի Միացեալ Նահանգաց Ազգային (Na'tion-al – նէ՛շընըլ) *կամ Դաշնակցական* (Fed'er-al – ֆէ՛տըրըլ) *կառավարութեան պաշտօնական անունն է*

The United States of America
(դհը եունայթըտ սթէյթս օվ ամէրիքա)
Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներն

Ամերիկայի Միացեալ Նահանգաց Ազգային կառավարութիւնը կը բաղկանայ երեք ճիւղերէ* (branch *կամ* de-part'ment պրանչ – [illegible] – տիփա՛րթմընթ)

The Legislative	(դհը լէճիսլէթիվ)	*Օրէնսդիր* (խորհուրդ)
The Executive	(դհի էկզէքիութիվ)	*Գործադիր* (իշխանութիւն)
The Judicial	(դհը ճուտիշըլ)	*Դատական* (իշխանութիւն)

Ազգային կառավարութեան Օրէնսդիր ճիւղը
կը կազմէ Օրէնսդիր ժողովը, որ կը կոչուի

The Con'gress	(դհը քա՛նկրէս)	*Վեհաժողով*

Վեհաժողովն ալ կը բաժնուի երկու Խորհրդարանի

The Sen'ate	(դհը սէ՛նէյթ)	*Ծերակոյտ*
The House of Rep"re-sent'a-tives	(դհը հաուզ օվ րէփրէզէ՛նթէթիվզ)	*Երեսփոխանաց Ժողով*

Ծերակոյտի անդամները կը կոչուին

Sen'a-tor	(սէ՛նէթըր)	*Ծերակուտական*

Երեսփոխանաց Ժողովի անդամները կը կոչուին

Con'gress-man	(քա՛նկրէսմըն)	*Վեհաժողովի անդամ կամ*
Represent'ative	(րէփրէզէ՛նթէթիվ)	*Երեսփոխան*

Ծերակոյտին կը նախագահէ
Ամերիկայի Միացեալ Նահանգաց Փոխ-Նախագահը

Երեսփոխանաց Ժողովին կը նախագահէ
իրենցմէ ընտրուած մէկը, որը կը կոչուի

Speak'er	(սփի՛յքըր)	*Խօսող* (Ատենապետ)

---

* *Ամերիկայի Ազգային եւ Նահանգային կառավարութեանց կազմութեան, իրաւասութեանց եւն. վրայ ճոխ տեղեկութիւններ կարելի է տեսնել մեր* «ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՔԱՂԱՔԱՑԻ»

Ամերիկայի Միացեալ Նահանգաց Գործադիր իշխանութիւնը կը կազմեն Նախագահն ու իր Խորհրդատու ժողովը, որոյ անդամները Նախագահը կ'անուանէ Ծերակոյտի հաւանութեամբը։

Գործադիր իշխանութեան անդամներն են

The President (տհը փրէ՛զիտընտ) *Նախագահը*
The Vice-President (տհը վայս-փրէզիտընտ) *Դեր-Նախագահը*

Նախագահի Խորհրդատու ժողովի (The Cab'i-net – տհը գա-պինէտ — *որ կը համապատասխանէ ուրիշ երկիրներու Նախարարաց Խորհուրդին*) *անդամոց տիտղոսներն հետեւեալներն են* ([illegible] – (Տեսնել Ամերիկեան քաղաքացի երես 102)։

The Sec're-tar''y of State (տհը սէ՛քրէտէրի օվ (ը)սթէյթ)
Նահանգային Գործոց Քարտուղարը (կը համապատասխանէ օտար երկիրներու Նախարարութեան և Արտաքին Գործոց Նախարարին,

The Secretary of Treas'ur-y (տհը սէքրէտէրի օվ թրէ՛ժուրի)
Գանձային Գործոց Քարտուղարը (Գանձային Նախարար)

The Secretary of War (տհը սէքրէտէրի օվ ուօռ)
Պատերազմական Գործոց Քարտուղարը (Պատերազմական Նախարար)

The At-tor'ney-Gen''er-al (տհի էթթը՛րնէյ-ճէ՛նըրէլ)
Ընդհանուր Փաստաբանը (Ընդհանուր Դատախազ)

The Post'mas''ter-Gen''er-al (տհը փօ՛սթմասթըր-ճէ՛նըրէլ)
Ընդհանուր Թղթատարապետը (Թղթատարութեան Նախարար)

The Secretary of Na'vy (տհը սէքրէտէրի օվ նէ՛յվի)
Ծովային Գործոց Քարտուղարը (Ծովային Նախարար)

The Secretary of In-te'ri-or (տհը սէքրէտէրի օվ ինթի՛րիըր)
Ներքին Գործոց Քարտուղարը (Ներքին Գործոց Նախարար)

The Secretary of Ag'ri-cul''ture (տհը սէքրէտէրի օվ ա՛կրիքըլչըր)
Երկրագործութեան Քարտուղարը (Երկրագործութեան Նախարար)

The Secretary of Com'merce and La'bor (տհը սէքրէտէրի օվ քա՛մըրս էնտ լէ՛յպըր) *Վաճառականութեան եւ Աշխատութեան Քարտուղարը* (Առեւտրական և Գործաւորական Նախարար)

Դատական ճիւղը կը բաղկանայ Միացեալ Նահանգաց Գերագոյն Դատարանէն The United States Su-preme' Court (տհը եունայթըտ սթէյթս սիու-փրի՛մ քօրթ) *եւ անոր Ստորադաս Դատարաններէն* The In-fe'ri-or Courts (տհը ինֆի՛րիըր քօրթս)։

Գերագոյն Դատարանի Դատաւորներուն Գլխաւորը կը կոչուի
The Chief-Justice (թհը չիֆ-ճըսթիս) Գլխաւոր Դատաւոր

Մնացած Դատաւորներէն ամէն մէկը կը կոչուի
The Associate Justice (թհի էսօշիէյթ ճըսթիս) Ընկերակից Դատաւոր

Նահանգային Կառավարութիւն

Ամերիկայի Միացեալ Նահանգները կը բաղկանան ներկայիս 48 նահանգներէ, որոց ամէն մէկի կառավարութիւնն իսկ եւ իսկ յար եւ նման է Ազգային կամ Դաշնակցական կառավարութեան, այս տարբերութեամբ միայն որ Նահանգներու Օրէնսդիր Վարչութիւնը փոխանակ Վեհաժողովի կը կոչուի
The Leg'is-la-ture (թհը լէճիսլէյչըր) Օրէնսդիր Մարմինը
եւ անոր երկու ճիւղերը կը կոչուին
The State Senate Նահանգային Ծերակոյտ եւ The As-sem'bly (թհի էսէմ'պլի) Նահանգային Երեսփոխանական Ժողով

Նահանգային Ծերակոյտի անդամներէն ամէն մէկը կը կոչուի
The State Senator, Նահանգային Ծերակուտականը
Նահանգային Երեսփոխանական Ժողովոյ անդամներէն ամէն մէկը կը կոչուի
The Assemblyman, Նահանգային Երեսփոխանը

Նոյնպէս Նահանգային Իշխանութեան գլուխը՝ փոխանակ Նախագահի կը կոչուի
The Gov'ern-or (թհի կըվ'ըրնըր) Կառավարիչը
Կառավարչի Փոխանորդը՝
որ Նահանգային Ծերակոյտին կը նախագահէ, կը կոչուի
The Lieu-ten'ant-Governor (թհը լիութէն'նէնթ կըվըրնըր)
Տեղակալ-Կառավարիչը

Գիտնալու է նաեւ որ Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներէն ինչպէս ամէն մէկ Նահանգ իր առանձին ինքնօրէն կառավարութիւնն ունի նոյնպէս ամէն մէկ քաղաք, աւան, գիւղ եւ մինչեւ իսկ թաղ իր առանձին կառավարութիւնն ունի, առանցմէ իւրաքանչիւրն իրենց տեղին, մեծութեան եւ բազմամարդութեան համեմատ տարբեր տարբեր տիտղոսներ ունին, որոց ամէնէն շատ գործածականներն են

The May'or (թհը մէ'յըր) Քաղաքապետը
The Board of Al'der-men (թհը պօրտ ավ օ'լտըրմէն) Քաղաքային Խորհուրդը
A'derman Քաղաքային Խորհրդի Անդամ

The Town Coun'cil (թհը թաուն քաու'նսիլ) *Գիւղաքաղաքի Խորհուրդը*

The Village Council (թհը վիլլէյճ քաունսիլ) *Գիւղային Խորհուրդ*

The Coumcilman, *Գիւղաքաղաքային կամ Գիւղային Խորհրդի Անդամ*

The Councilman at-large (թհը քաունսիլմըն էթ-լա՛րճ) *Գիւղաքաղաքապետ կամ Գիւղապետ*

MIL'I'TA-RY (մի՛լիթըրի) TITLES.

Զինուորական Տիտղոսներ (Ամերիկայի Միացեալ Նահանգաց)

ARM'Y (ա՛րմի) *Ցամաքային Բանակ*

Gen'er-al (ճէ՛նըրըլ) *Գլխաւոր կամ Ընդհանուր Հրամանատար*

ԾԱՆ.— Այս տիտղոսը Ամերիկայի Միացեալ Նահանգաց մէջ կը տրուի միայն Վեհաժողովի անցուցած մասնաւոր օրէնքովը և ան ալ հազուագիւտ պարագաներու տակ։ Մինչեւ հիմայ չորս անձերու միայն տրուած է։

Lieu-ten'ant-General (լիուտէ՛նընթ ճէնըրըլ)
Տեղակալ-Հրամանատար (Այս տիտղոսը ներկայիս անգործածելի է)

Ma'jor-General (մէ՛յճըր-ճէնըրըլ)
Զօրաբանակի-Հրամանատար, Սպարապետ

Ad'ju-tant-General (ա՛ճութընթ-ճէնըրըլ)
Օգնական-Հրամանատար

Brig"a-dier'-General (պրիկըտի՛յր-ճէնըրըլ)
Զօրաբաժնի-Հրամանատար, Վաշտապետ (Տճ. Միրլիվա)

Colo'nel	(քը՛ռնըլ)	*Գնդապետ* (Տճ. Միրալայ)
Lieutenant-Colonel		*Տեղակալ-Գնդապետ*
Ma'jor	(մէ՛յճըր)	*Հազարապետ*
Cap'tain	(քա՛փթըն)	*Զօրավար*
Lieutenant-Captain		*Տեղակալ Զօրավար*
Ser'geant	(սա՛րճընթ)	*Յիսնապետ* (Տճ. Չավուշ)
Cor'po-ral	(քօ՛րփօրըլ)	*Տասնապետ*
Ca-det'	(քադէ՛թ)	*Զինուորական ուսանող*

Վերոյգրեալներէն ի զատ շարք մը ուրիշ տիտղոսներ կան Ցամաքային բանակին մէջ, որոնք կը տրուին իւրաքանչիւրի կատարած մէկ մասնաւոր գործին համար. ինչպէս, Paymaster-General, *Ընդհանուր Վարձահատոյց, կամ Վարձահատոյց-Հրամանատար.* Surgeon-General, *Ընդհանուր Վիրաբոյժ կամ Վիրաբոյժ-Հրամանատար, ևն։*

NA'VY (նէ'յվի) Ծովային Զօրք

Ad'mi-ral	(է'տմիրըլ)	Ծովակալ
Vice-Admiral	(վայս-էտմիրըլ)	Դեր-Ծովակալ

Այս երկու տիտղոսներն ալ Ամերիկայի Միացեալ Նահանգաց մէջ կը տրուին միայն վեհաժողովի անցուցած մասնաւոր օրէնքովը և ան ալ հազուագիւտ պարագաներու տակ։ Մինչեւ հիմայ ամեն մէկը երեք անձերու միայն տրուած է։

Rear-Admiral	(րիյր-էտմիրըլ)	Գլխաւոր-Ծովակալ
Com'mo-dore	(քա'մօտօռ)	Երկրորդ-Ծովակալ
Cap'tain	(քա'փթըն)	Մարտանաւի-Հրամանատար. Գնդապետ
Com-mand'er	(քըմէ'նտըր)	Հրամանատար (Տե՛ս. Գօմանտըր)
Lieutenant-Commander		Տեղակալ-Հրամանատար
En'sign	(է'նսայն)	Պաշտօնակիր
Mid'ship''man	(մի'տշիփմըն)	Ծովային ուսանող

Անգլիայի կառավարական բարձրագոյն պաշտօնէից տիտղոսներն են.

King	(քինկ)	Թագաւոր
Queen	(քուին*)	Թագուհի
President	(փրէզիտընթ)	Նախագահ
Gov'ern-or	(կըվըռնըր)	Կառավարիչ
Prime Min'is-ter	(փրայմ* մի'նիսթըր)	Նախարարապետ
Minister	(մինիսթըր)	Նախարար
Am-bas'sa-dor	(էմպէ'սատըր)	Դեսպան
Con'sul	(քա'նսըլ)	Հիւպատոս

Անգլիայի Ազնուականաց պատուոյ հինգ տիտղոսներն են,

Duke	(տիուք*)	Դուքս
Duch'ess	(տը'չէս)	Դքսուհի
Mar'quis	(մա'րքուիս)	Մարքիզ
Mar'chion-ess	(մա'րշընէս)	Մարքիզուհի
Earl (ըրլ) Count	(քաունթ*)	Կոմս
Count'ess	(քա'ունթէս)	Կոմսուհի
Vis'count''	(վա'յքաունթ)	Դերկոմս
Vis'count-ess	(վա'յքաունթէս)	Դերկոմսուհի
Bar'on	(պա'րըն)	Բարոն
Bar'on-ess	(պա'րընէս)	Բարոնուհի

[Ուսանողն ազատ է վերոյգրեալ Բ. և Գ. Դասակարգի տիտղոսներն պէտքը զգացած ատենը ուսանիլ։]

---

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ)։

Հետեւեալ տիտղոսներն կը գործածուին առ հասարակ գրու-թեանց մէջ, զորս պէտք է շատ լաւ ուսանիլ և առնուազն հինգ անգամ գրել տետրակին մէջ։

Ամերիկայի Միացեալ Նահանգաց Նախագահին յատուկ
(ըստ Սահմանադրութեան Օրինաց)

His ex'cel-len-cy (հիզ էք'սէլընսի) *Նորին Բարձրութիւնը*

ԾԱՆ.— 1912ին *Ամերիկայի Միացեալ Նահանգաց համար Նախագահ ընտրուած Նիւ Ճըրզի Նահանգին Կառավարիչ* Woodrow Wilson, *իւր Նախագահ ընտրուելուն առթիւ, իրեն ուղղուած զանազան տիտղոսներուն համար, զորս ձեռք բե-րած էր իւր գիտական աշխատութիւններովը, հանրային ըստ-րութիւնովն և Սահմանադրութեան իշխանութիւնովը, հրա-պարակաւ բաղձանք յայտնեց որ հանրութիւնը իւր անունը գործածած պահուն իր բոլոր տիտղոսները մէկդի թողլով, զինք կոչէ պարզ* Mr. Wilson. *և այսով բարձրագոյն տիպարը դարձաւ Ամերիկեան պարզասիրութեան և մարմնացումը Ամե-րիկեան ժողովրդապետական ոգիին։ Իւր բաղձանքը յար-գուեցաւ։*

Իւր օրինակին հետեւեցաւ նաեւ իրեն հետ միասին Նիւ-Եօրք Նահանգին կառավարիչ ընտրուած Նիւ Եօրքի Ազգային Երեսփոխան Congressman William Sulzer։

Այս օրինակները որքան որ կ'ապացուցանեն թէ Ամերի-կայի Միացեալ Նահանգաց մէջ պարզասիրութիւնը նախամե-ծարելի է, մի եւ նոյն ատեն գիտնալու է որ պաշտօնական հանգամանքներու տակ ամեն օրէնք իր տեղին կէտ առ կէտ կը գործադրուի։

Նախագահի Խորհրդական ժողովի, եւ Վեհաժողովի բոլոր անդամներուն, Նահանգաց կառավարիչներուն, Նահանգային Օրէնսդիր ժողովի անդամներուն, Գերագոյն եւ Բարձրագոյն Դատարաններու դատաւորներուն, Դեսպաններուն եւ ամեն անոնց՝ որոնք Ազգային կամ Նահանգային Կառավարութեան մէջ բարձր պաշտօն մը վարած են կամ կը վարեն, կ'ուղղուի
Hon'or-a-ble (ա'նըրէպլ) [*Hon*]. *Մեծաշուք, Վսեմափայլ*

Առ հասարակ Բոլոր Կղերականներու

Սարկաւագ, Քահանայ, Աբեղայ, Ծայրագոյն Վարդապետ, Պատուելի (չձեռնադրուած քարոզիչ երէց), *Վերապատուելի* (ձեռնադրուած երէց)

Rev'er-end (րէ'վըրէնտ) [*Rev.*] *Արժանապատիւ*

Եպիսկոպոսի

Right Reverend (րայթ րէվըրէնտ) *Գերապատիւ*

Արք Եպիսկոպոսի եւ Հայոց Պատրիարքներուն

Most Reverend (մօսթ րէվըրէնտ) *Ամենապատիւ*

Առ հասարակ Բոլոր Թագաւորներու և Հայոց Կաթուղիկոսին
His maj'es-ty (հիզ մա'ճէսթի) Իւր. Նորին Վեհափառութիւնը

Թագուհիներու

Most Ex'cel-lent կամ Most Gra'cious Majesty
(մօսթ էքսէլընթ կամ մօսթ կրէ'յշըս մաճէսթի)
Ամենավսեմ կամ ամենաողորմած Վեհափառութիւն

Բոլոր Օրէնսգէտ-Փաստաբաններու,
Հաշտարար Դատաւորներու եւ ամեն անոնց,
որոնց կ'ուզուի սովորականէն աւելի պատիւ մ'ընել, կ'ուղղուի
Es-quire' (էսքուա'յր) [*Esq.*] Մեծապատիւ

157. Վարժութիւն

[Չնաանաւորներն կարելի է գործածել Թ։ Եթէ Նամակներու վերնագիրներ և Թ։ Եթէ պահարանի վրայ գրուելիք հասցէներ]

[Ա] [Բ] [Գ]

To His Excellency
The President
of the United States of America
Washington, D. C.

Honorable
SENATOR C. DEPEW *of New York,*
Washington, D. C.

AFTER 5 DAYS PLEASE RETURN TO
B. R. TOROSSIAN
114-16 East 28th Street
NEW YORK

այս տեղ
փակցնելու է
նամակադրոշմը

Honorable
Congressman Arthur Williams,
Washington, D. C.

To the Honorable
GOVERNOR *of the State of New York,*
Albany, N. Y.

William D. Barbour Esq.,
New York, N. Y.

THE REVEREND
FRANCIS BROWN, D. D., Ph. D., D. Litt.* L. L. D.
New York, N. Y.

His Majesty, MGRDICH I.,
Catholicos‖ of all Armenians,
Echmiadzin, Russia.

THE MOST REVEREND
MATTHEWS† ARCH BISHOP IZMIRLIAN,
Patriarch§ of Armenians in Turkey,
Constantinople, Turkey.

THE MOST REV.
HOVSEP ARCH BISHOP SARADJIAN,
Primate‡ of all Armenians in America,
Worcester, Mass.

THE RIGHT REVEREND
BISHOP GREER,
New York, N. Y.

THE RIGHT REVEREND
BISHOP HAGOP PAPAZIAN,
Prelate of Armenians,
Tigranakert, Turkey.

THE REVEREND
THEODOROS ARZOONIAN,
Chenkoosh, Turkey.

GABRIEL EFENDI NATANIAN ESQ.,
Van, Turkey.

---

* D. Litt.— Doctor of Lit'er-a-ture, ([illegible]) *Վարդապետ Գրագիտութեան*

‖ Ca-thol'i-cos ([illegible]) *Կաթողիկոս*
† Matth'ews ([illegible]) *Մատթէոս*
§ Pa'tri-arch ([illegible]) *Պատրիարք, Նահապետ*
‡ Pri'mate ([illegible]) *Կղերական առաջնորդ*

Dr. M. A. Attarian
K. Aslanian, M. D.
K. Toprahanian, D. D. S.
Mr. S. Sarafian, A. M., LL. B.
Karekin Manoukian, Ph. D
Eghishe Kondakjian, A. B.
Anoushavan Kouyoumdjian
Mrs. Boghos Hammalian
" Makoor Gabriel
Miss Riggs, Pe. P.
" Alma J. Durant, Pe. B.
" Virginia Nersessian
Messrs. Gulbenkian Bros.
Master Hovsep Abahouny

General George Washington was named the father of his country.

Lieutenant-General Ulysses S. Grant after the war became the President of the United States.

Mr. President, permit† me to introduce* to you the Adjutant-General Butte.

Gentlemen: – I have the pleasure of introducing to you Admiral George Dewey.

Mrs. Nersessian, allow me to present to you my friend Brigadier-General Loris Melikov.

Rear-Admiral Magarov was either a Russian or an Armenian.

Major-General William McKinley took an active part in the war of 1860-4.

Commodore Garabedian will arrive here next week.

Ladies and Gentlemen: -- It gives me a great pleasure to introduce to you the speaker of the evening, Col. Theodore Roosevelt.

Miss Moorad, my friend Captain Agnoonie.

158. *Վարժութիւն*

[Ա]

Տիար Պետրոսեանը տեսնել պիտի երթայիք, գացիք տեսա՞ք զինքը։ — Այո, գնացի, տեսայ զինք իր տան մէջ։ — 2. Օրիորդ Պետրոսեանը Տիկին Ներսէսեանին հետ հոս պիտի գային, բայց դեռ չեկան. չեմ գիտեր ի՞նչ պատահեցաւ։ — 3. Այսօր կ'ակնկալենք հանդիպիլ Հրամանատար Ուաշինկթընին, Տեղակալ-Կառավարիչ Պօյաճեանին, Զօրավար Մանուկեանին, և Գնդապետ Տուրանդին։ — 4. Նախագահը պիտի գար, եկա՞ւ։ — Նախագահ Ուիլսըն պիտի ժամանէ Նիւ Եորք վաղն առտու իր Օգնական-Հրամանատարին, Ծովակալ Տիուիին, Գլխաւոր Ծովակալ Ուիլիըմին, Մարտանաւի Հրամանատար Նիւէ հետ։ — 5. Որ և է մէկը պիտի դիմաւորէ՞ զինք ((հանդիպի՞ իրեն))։ — Այո, շատ մը Ազգային և Նահանգային Ծերակուտա-

---

† per-mit′ (փըրմի՛թ) *թոյլտուութիւն* – to permit, *թոյլ տալ*
* in″tro-duce′ (ինթրօտիու՛ս) *ներկայացնել, ծանօթացնել*

կաններ, Ազգային և Նահանգային Երեսփոխաններ, Նիւ Եորք Նահանգի կառավարիչը և ուրիշ շատ մ'անձինքներ։ — 6. Առջի օրը զինուորական ուսանողներն տեսա՞ք, ի՜նչ գեղեցիկ կ'երեւէին։ — Այո՛, շատ գեղեցիկ հագուած էին. վաղն ալ ծովային ուսանողներն պիտի տեսնենք։ — 7. Երէկ Երկրորդ-Ծովակալ մ'եկաւ մեր տունը հայրս տեսնելու։ — 8. Մեր տունն ալ երէկ Կոմս մը եկած էր Լոնտոնէն քոյրս տեսնելու։ — Մի գուցէ քոյրդ կոմսուհի ըլլալ կը բաղձայ։ — Թող Դքսուհի մ'ըլլայ, եթէ ինք կը սիրէ։ — 9. Վաղը ժողով մը պիտի ըլլայ, ուր պիտի խօսի Անգլիացի Մարքիզուհի մը և ժողովին ալ պիտի Նախագահէ Մանչէստըրի (Manchester) Դուքսը։— 10. Արդի Նահանգային Գործոց Քարտուղարը և Նիւ Եորք Նահանգի Կառավարիչը իսկապէս ազնիւ մարդեր են։ — 11. Ընդհանուր Հրամանատար Գէորգ Ուաշինկթըն անուանուեցաւ Հայրենեաց Հայր։ — 12. Անգլիոյ Թագաւորն ու Թագուհին անցեալ տարի գնացին Հնդկաստան։ — 13. Արկայլի (Ar-gyll') Դուքսը Արեւելեան խնդրի բարեկամներէն մէկն էր։ — 14. Այս տարի (Ձկ) հարիւր ծովային զինուորութեան ուսանողներ պիտի աւելցուին Ամերիկայի Միացեալ Նահանգաց Ծովային ոյժին։ — 15. Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներուն ցամաքային զինուորութեան ուսանողներէն հինգ հարիւր (Հոփ) երէկ Նիւ Եորք հասան, Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներուն Գլխաւոր Հրամանատարին (Commander-in-Chief) ընկերակցելու։ — 16. Ամենապատիւ Ներսէս Արք Եպիսկոպոս Վարժապետեան (Varjabedian) Թուրքիոյ Հայոց ամենասիրելի Պատրիարքն էր, որ եթէ քիչ մը աւելի երկար ապրէր ամենայն Հայոց Կաթողիկոս պիտի ըլլար։ — 17. Տիկին Աննա Յակոբեան (Hagopian) և Օրիորդ Զարման Ջանգալեան (Zarman Chankalian) այսօր Պոսթօնէն հոս պիտի հասնին։ — 18. Տիկին Կատարինէ Թորոսեան շատ բարեսիրտ կին մ'է և Հայոցմէ շատ մեծ թուի մը օգտակար եղած է, որոնք չեն կրնար մոռնալ անոր իրենց ցոյց տուած բարեսրտութիւններն իրենց առաջին օրերուն մէջ։— 19. Օրիորդ Ներսէսեան շատ մեղմ և քաղցր կ'երգէ՛, մանաւանդ Հայկական եկեղեցիին մէջ. թէպէտև ոչ շատ բարձր. բայց Օրիորդ Լուսիկ (Lucyk) Գաբրիէլեան շատ գեղեցիկ կ'երդէ հարսանիքներու* մէջ. և Տիկին Բըռլան† շատ ախորժելի կ'երդէ ազգային երգեր։ — 20. Բարեսիրաց‡ Ընկերութեան§ Նախագահն է Տիկին Մաքուր Գաբրիէլեան որ աղքատներու և որբերու (orphan-օ'րֆըն) սքանչելի (splendid) հոգ կը տանի։

---

* wed'ding (ուէ'տինկ) հարսանիք — to wed, ամուսնանալ բայէն

† bril'liant (պրիլ'եընթ) շողշողուն, գեղափայլ, պայծառ. շաղակն, ադամանդի ընտիր տեսակը (Տե՛ս. Բըռլընթին)

‡ be-nev'o-lent (պընէ'վօլընթ) բարեսէր, բարեացակամ

§ as-so''ci-a'tion (էսօօշիէ'յշըն) ընկերութիւն, ընկերակցութիւն

ԴԱՍ ՁԲ. (LESSON LXXXII.)

Ամերիկայի Միացեալ Նահանգաց մէջ ամենալաւ սովորութիւններէն մէկն է որ առանց վարանման կարելի է խօսակցութիւն մը սկսիլ որ և է անձի հետ, առանց զինք կանխաւ ճանչցած ըլլալու, անոր բարև մը տալով և օրուան օդին վրայ դիտողութիւն մ'ընելով. անկից վերջ կը մնայ միայն խօսքը խօսքին ետեւէն չը կտրել, այլ շարունակել։ Այս պատճառաւ և խօսակցութեան առաջին դասերնիս կը լինի

Ողջունելու կամ Բարեւելու Ձեւեր

[Ընդունելու է որ խօսակցութեանց այս ոճերն, որոցմէ մեծ մասը մեր ուսանողներն արդէն լաւ գիտեն, այնպէս յարմարցուած են այստեղ, որ Անգլիերէն հեչ չգիտցողներն անգամ կարենան օգտուիլ ասոնցմէ. թէև ոչ հիմնապէս։]

*Բարի լոյս**	կուտ մօռնինկ	Good morning
Բարի լոյս, Տիար։	կուտ մօռնինկ սըր	Good morning, Sir.
Բարի լոյս, Տիկին։	կուտ մօռնինկ մատամ	Good morning, madam
Բարի օր Տիար Ա.	կուտ տէյ միսթըր Ա.	Good day, Mr. A.
Բարի կէսօրէ վերջ։	կուտ էֆթըրնուն	Good afternoon.
Բարի իրիկուն, Տիկին Թ.	կուտ իվնինկ միսիզ Թի	Good evening, Mrs. T.
Գիշեր բարի / Լոյս բարի } մայրիկ	կուտ նայթ մամա	Good night mama.
Մնաք բարով / Երթաք բարով } Օր. Ն.	կուտ պայ միս Ն.	Good bye Miss. N.

---

* *ԾԱՆ. — Անգլիերէնի մէջ բարեւողը ինչ որ ըսէ, բարեւառացողն ալ առ հասարակ նոյնը կը կրկնէ. այսպէս, Good morning, Բարի լոյս — Good morning, Բարի լոյս։ Բայց այնպիսի պարագայի մէջ որ զիրար ողջունողները տարբեր սեռէ կամ հասակի, եւ կամ տարբեր աստիճանի անձինքներ են, այն ատեն մարդ մը իր խելքովը որոշելու է թէ ի՛նչպէս պէտք է բարեւել կամ բարեւն ընդունիլ. օրինակի համար, եթէ Տիկին մը* Good morning Mr. T. *ըսէ երիտասարդի մը, ան ալ* Good morning Mr. T. *կրկնելու չէ Տիկնոջը, այլ ըսելու է* Good morning Mrs. S. *կամ* Good morning Madam R.*։ Նոյնպէս փոքրիկ տղայ մը երբ մեծ մարդու մը կ'ըսէ* Good morning, Sir, *անոր պէտք չկայ նոյնը պատասխանել* Good morning, Sir. *հապա աւելի անուշ պիտի ըլլայ ըսել* Good morning little boy, *ևն։*

Մնաք բարով } Երթաք բարով } սիրունիկ	պայ պայ տարլինկ	Bye bye*, darling.
Մնաք բարով } Երթաք բարով }	ֆէյրուէլ	Farewell.
Աստուած հետդ ըլլայ։	կոտ պի ուիտհ եու	God be with you.

Հետեւեալներն ալ երբեմն կը գործածուին

Ողջոյն։	հէյլ	Hail.
Ողջոյն, բարեւ։	սալիու՛տ	Sa-lute′.

Ողջունելու հետեւեալ ձեւերն ալ, որոնք Գաղղիերենէ առնուած են, յաճախ կը գործածուին։

Մնաք բարով } Երթաք բարով }	ատիէօ՛	A-dieu′.
Ի կրկին տեսութիւն, ցտեսութիւն }	օրըվուա՛ր	Au″re-voir′.
Բարի ճանապարհ։	պօն վուայաժ	Bon voyage.

Խօսակցութիւն մը սկսելու եւ շարունակելու ուրիշ ձեւեր

Ի՞նչպէս էք։	հաու ար եու	How are you?
Բաւական լաւ, շնորհակալ եմ։	փրէթթի ուէլ թհէնք եու	Pretty well, thank you.
Ի՞նչ կ'ընէք։	հաու տու եու տու	How do you do?
Շատ լաւ, շնորհակալ եմ։	(տուինկ) վէրի ուէլ, թհէնք եու	(*Doing*) very well, thank you.
Շատ լաւ կ'երեւաք։	եու ար լուքինկ վէրի ուէլ	You are looking very well.
Իրաւ որ շատ աղէկ եմ	այ էմ վէրի ուէլ ինտիյտ	I am very well indeed
Կը յուսամ առողջութիւննիդ լաւ է։	այ հօփ եու ար ին կուտ հէլթհ	I hope you are in good health.
Լաւ կ'զգամ։	այ ֆիյլ ուէլ	I feel well.
Հայրերնիդ ի՞նչպէս է։	հաու իզ եուր ֆաթհըր	How is your father?
Լաւ չէ այս օրեր։	հի իզ նաթ ուէլ նաուտէյզ	He is not well nowdays.
Մայրերնիդ ի՞նչպէս է։	հաու իզ եուր մըթհըր	How is your mother?

* Առ հասարակ փոքրիկներու համար կը գործածուի։

Շատ [illegible] շնորհակալ եմ։	[illegible]	[illegible]
Հիւանդ եղբայրդ ի՞նչպէս է։	[illegible]	How is your sick brother getting [illegible]
Աղէկ չէ։	[illegible]	Rather poorly.
Ցաւն ի՞նչ է։	[illegible]	What ails him?
Պաղ առած է։	[illegible]	He has caught cold.
Ջերմ ունի՞։	[illegible]	Has he any fever?
Ո՛չ Տիար, ջերմ չունի։	[illegible]	No Sir, he has no fever.
Բժիշկ կուգա՞յ։ (Որ [illegible])	[illegible]	Does any one attend* him?
Այո՛ Տիար, Տք. Ներսէս՝ մեր ընտանեկան բժիշկը կը նայի։	[illegible]	Yes Sir, our family physician†, Dr. Nerses, attends him.
Ի՞նչ է եղած ձեր քրոջը, շատոնց է զինք տեսած չեմ։	[illegible]	What is the matter with your sister? It is long time I haven't seen her.
Բոլորովին աղէկ է, շնորհակալ եմ։	[illegible]	She is quite well, thank you.
Ինք քիչ մը անհանգիստ էր ժամանակ մը առաջ, բայց հիմայ կատարեալ առողջութիւն մը կը վայելէ։	[illegible]	She was a little indis[illegible]
Շատ ուրախ եմ այդ լսելուս։	[illegible]	[illegible]
Հաճեցէք շատ բարեկամութեամբ յիշել զիս իրեն։	[illegible]	[illegible]
Հանդիպելով պիտի [illegible]	[illegible]	[illegible]

* [illegible]

† [illegible]

Կը հաճի՞ք (կ'ուզէ՞ք բաւական բարեհաճ ըլ-լալ) իմ բարեւներս տալ ձեր քրոջդստեր	'ուտ եու պի քայնտ ի-նըֆ թու կիվ մայ քամփլի-մընթս թու եուր նիյս	Would you be kind enough to give my compliments‡ to your niece?
Գիտի հրճուիմ այն-պէս ընելու (տալու)։	'ուտ պի տիլայթէտ թու տու սօ	Would be delighted to do so.
Բարեւներս մատու-ցէք ձեր մօրն ալ։	փրէզէնթ մայ քամփլի-մընթս թու եուր մըտհըր թու	Present my compliments to your mother too.
Չեմ մոռնար ([illegible])։	այ շէլ նաթ ֆէյլ	I shall not fail.
Գալ շաբթու անեն մը պիտի այցելեմ ձեզ յարգանքներս մատուցանելու ձեր մեծ մայրիկին։	այ շէլ քօլ ան եու սըմ-թայմզ նէքսթ ուիյք թու փրիզէնթ մայ րիսփէքթս թու եուր կրէնտ մըտհըր	I shall call on you sometimes next week to present my respects to your grard-mother.
Կ'ապահովցնեմ զձեզ ինքը շատ ուրախ պիտի ըլլայ ձեզ տեսնելու։	այ աշօր եու շի ուիլ պի վէրի կլէտ թու սիյ եու	I assure‖ you she will be very glad to see you
Մի մոռնաք բարեւներս տալ ձեր հօրը։	տօն'թ ֆօրկէթ թու կիվ մայ րիկարտզ թու եուր ֆատհըր	Don't forget to give my regards* to your father.
Ոչ, չեմ մոռնար։	նօ, այ ուօնթ (ուիլ նաթ)	No, I won't (will not).

Օդի վերաբերեալ խօսակցութիւններ

Գեղեցի՜կ օր մ'է։	իթ իզ ը նայս տէյ	It is a nice day!
Իրաւ որ գեղեցիկ է։	իթ իզ պիւթիֆուլ ին-տիյտ	It is beautiful indeed.
Գարնան կը նմանի։	իթ տըզ լուք լայք սփրինկ	It does look like Spring.
Պայծառ օր մ'է։	իթ իզ էյ սփլէնտիտ տէյ	It is a splendid day.
Մարդ (մէկը) կ'ուզէ դուրս ըլլալ։	ուըն լայքս թու պի ին աութտօրս	One likes to be in out-doors.

‡ com'pli-ment (քամ'փլիմընթ) ուրիշի մը վրայ սքանչացմամբ եւ գովեստով խօսուածք, բարեւ ([illegible]) — to compliment, ուրիշի մասին սքանչացումով եւ գովեստով խօսիլ

‖ as-sure' (աշօ'ւր) ապահովցնել, վստահացնել

* re-gard' (րիկա'րտ) ուշադրութեամբ նայուածք. բարեւ, մեծարանք — to regard, ուշադրութեամբ նայիլ. մեծարել — in regard to, ... մասին, ... նկատմամբ, ըստ ......

Օդերը շատ հաճելի կ'երթան այս օրեր։	ուի ար հէվինկ վէրի փլէզընթ ուէտհըր նաու-տէյզ	We are having very pleasant weather now days.
Այո, բայց կարելի է շուտով փոփոխութիւն մ'ունենանք։	եէս, պըթ ուի մէյ սուն հէվ ը չէնճ	Yes, but we may soon have a change.
Թերթերը կ'ըսեն վաղը տաք պիտի ըլլայ։ Կ'ակնկալենք, արդէն ամառ է։	տհը նիւզփէյփըրզ սէյ թու-մօռօ ուիլ պի ուօրմ. ուի էքսփէքթ, իթ իզ սըմըր օլրէտի	The newspapers say to-morrow will be warm. We expect, it is summer already.
Շատ տաք է այսօր։	իթ իզ վէրի ուօրմ թու-տէյ	It is very warm to-day.
Տաքութիւնը անտանելի է։	տհը հիյթ իզ ընպէրըպըլ	The heat is unbearable.
Կ'երեւի փոթորիկ մը պիտի ըլլայ այս գիշեր։	իթ լուքս տհէր ուիլ պի ը սթօրմ թու-նայթ	It looks there will be a storm to-night.
Այո, ես ալ այդպէս կը կարծեմ։ Կը տեսնեմ ամպերը կը հաւաքուին։	եէս, այ թհինք սօ թու, այ սի տհը քլաուտզ ար կէտհըրինկ	Yes, I think so too. I see the clouds are gathering.
Լսէ՛ որոտումը։	հիյր տհը թհընտըր	Hear the thunder.
Ի՜նչպէս սաստիկ կ'անձրեւէ։	հաու հարտ իթ րէյնզ	How hard it rains!
Անձրեւը դադրած է։	տհը րէյն հէզ սիյզտ	The rain has ceased.
Երկինքը բացուիլ կ'սկսի։	տհը սքայ պիկինզ թու քլիյր ըփ	The sky begins to clear up.
Արեւը բացուիլ կ'ըսկսի։	տհը սըն պիկինզ թու պրէյք աութ	The sun begins to break out.
Նայէ ի՜նչ գեղեցիկ ծիածան մը։	լուք, հուաթ ը պիւթիֆուլ րէյնպօ	Look, what a beautiful rainbow!*
Ամառն անցաւ։	տհը սըմըր իզ օվըր	The summer is over.
Աշունը եկաւ։	տհը ֆօլ իզ հիյր	The fall is here.
Առաւօտներն ու երեկոյներն զով են։	տհը մօռնինկզ էնտ տհը իյվնինկզ ար քուլ	The mornings and the evenings are cool.
Սաղարթներն թափիլ սկսան։	տհը լիյվզ ար պիկինինկ թու ֆօլ	The leaves† are beginning to fall.

* rain'bow'' (րէ'յնպօ) ծիածան

† leaf (լիյֆ) տերեւ, սաղարթ (չոր տերեւ)

[illegible]	[illegible]	The days are much shortened.
[illegible]	[illegible]	The nights are long.
[illegible]	[illegible]	The fire begins to be comfortable*.
[illegible]	[illegible]	We have had a fire already.
[illegible]	[illegible]	In our building† too, they have begun to turn the steam§ on.
[illegible]	[illegible]	The fire is a good companion‡.
[illegible]	[illegible] 22[illegible]	The 22nd day of December is the shortest day of the year.
[illegible]	[illegible]	Look at the fall moon, how bright she is!
[illegible]	[illegible]	The Winter has come.
[illegible]	[illegible]	It is very cold.
[illegible]	[illegible]	I don't like the Winter, do you?
[illegible]	[illegible]	I do.
[illegible]	[illegible]	Can you skate?
[illegible]	[illegible]	I can, but the ice must be thick enough.
[illegible]	[illegible]	Last year the Winter was very severe‖.
[illegible]	[illegible]	Tomorrow it will snow
[illegible]	[illegible]	It is snowing now.

[illegible] հանգիստ – to comfort, մխիթարել, [illegible] comfortable, հանգստաւէտ
[illegible] շինել, կառուցանել – building, շէնք
[illegible] շոգի
[illegible] ընկերակից
[illegible] խիստ, սաստիկ

Կարելի է շատ սաստիկ սառի։	իթ մէյ ֆրիյզ վէրի հարտ	It may freeze very hard.
Ես ցուրտէն կը դողամ. երթամ դուրս ձիւնյորդեմ որ ինքզինքս տաքցնեմ։	այ էմ շիվըրինկ ֆրամ քօլտ, այ էմ կօինկ աութ թու շըվլ սնօ թու ուարմ ըփ մայսէլֆ	I am shivering† from cold; I am going out to shovel snow to warm up myself.
Դուրսը շատ սահուն է։	իթ իզ վէրի սլիփփըրի աութտօրզ	It is very slippery§ outdoors.
Կը յուսամ ձմեռը շուտով պիտի անցնի։	այ հօփ դը ուինթըր ուիլ սուն պի օվըր	I hope the winter will soon be over.
Գարնան օդեր են, որուն կը բաղձայի։	իթ իզ սփրինկ ուէդըր, ուիչ այ ուազ լօնկինկ ֆօր	It is spring weather, which I was longing‡ for.
Գարունը ամենէն աւելի սիրած եղանակս է, որովհետև եղանակներէն ամենէն ախորժելին է։	դը սփրինկ իզ դը սիյզըն այ լայք պէսթ, պիքօզ իթ իզ դը մօսթ փլէզընթ օվ օլ սիյզընզ	The Spring is the season I like best; because it is the most pleasant of all seasons.
Ծառերն սկսած են պտկիլ և շուտով կատարեալ պիտի ծաղկին։	դը թրիյզ ար պիկինինկ թու պըտ էնտ դէյ ուիլ սուն պի ին ֆուլ պլում	The trees are beginning to bud*, and they will soon be in full bloom.
Կարելի է գալ շաբթու ունենանք ձիւնախառն անձրև կամ կարկուտ։	ուի մէյ հէվ սլիթ օր հէյլ նէքսթ ուիյք	We may have slit or hail next week.
Գարնան բնութիւնը կը ժպտի ամեն տեղ։	ին դը սփրինկ դը նէյչըր սմայլզ էվրի հուէր	In the Spring the nature smiles everywhere.
Օդը մեղմ է։	դը ուէդըր իզ մայլտ	The weather is mild.
Արևը տաք է։	դը սըն իզ ուարմ	The sun is warm.
Ծաղիկները կը փթթին։	դը ֆլաուըրզ ար պլումինկ	The flowers‖ are blooming.

† shiv'er (շի'վըր) դողալ

§ slip (ս)լիփ – մէկ վանկ) յանկարծական սահիլ – to slip – յանկարծ սահիլ slip'per-y (ս)լի'փըրի) սահուն

‡ long, երկար – to long, *for* կամ *after* ըղձալ, բաղձալ, կարօտ քաշել

* bud (պըտ) պտկիլ. ծառ պատուաստել

‖ flow'er (ֆլաու'ըր) ծաղիկ – to flower, ծաղկազարդել. ծաղկիլ

ՆԿԱՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ։

1. *Յօդը տեսակ մը մասնանիշ է, որ մասնաւոր անուն մը կը մատնանշէ. որմէ կը հետեւի որ անուն մը մէկ յօդ միայն կ'առնէ և ոչ աւելի։ Եթէ նախադասութեան մը մէջ մէկէ աւելի յօդեր գտնուին, այդ նշան մ'է որ որքան յօդեր կան, այնքան ալ անուններ ըլլալու են։ Նոյնպէս ածականի մը վրայ դրուած յօդը կը ցուցնէ թէ հոն գոյական անուն մը վըրպ կ'իմացուի. ինչպէս,* The neuter verb is conjugated like *the* active [*verb*] *— չէզոք բայը կը խոնարհուի (խօնճըկէյթըտ է) ներգործական[թայ]ին պէս։*

2. *Յօդը՝ իր յարաբերած անունէն միշտ առաջ կը դրուի. եթէ անունէն առաջ ածական մ'ըլլայ, յօդը ածականէն առաջ կը դրուի. այսպէս, the* man, *մարդը — the* wise man, *իմաստուն մարդը։*

3. *Դերանուանական ածականներէն* *both* *(երկուքն ալ)էն վերջ կարելի է յօդ դնել. ինչպէս, both the* men, *երկու մարդիքն ալ, ըսելը սխալ չէ. բայց աւելի լաւ է առանց յօդի գործածել այսպէս, both* parts, *երկու մասերն ալ։ Same, նոյն բառը միշտ որոշեալ յօդին կամ ուրիշ որոշիչ բառի մը հետ կը գործածուի. այսպէս,* On *the same* day, *նոյն օրը —* In *that same* hour, *միեւնոյն ժամուն։ Few, քիչ, քիչեր, քանի, կը գործածուի թէ յօդով և թէ առանց յօդի, բայց տարբեր իմաստով. ինչպէս, The few* who were present were in the secret*, *քիչեր, որոնք ներկայ էին, գաղտնիքին տեղեկացան. կը նշանակէ ներկայ եղողներն ամենքն ալ գաղտնիքին տեղեկացան. մինչ Few* that were present, were in the secret, *ներկաներէն քիչեր գաղտնիքին տեղեկացան, կը նշանակէ հոն քիչեր կը գտնուէին, և անոնցմէ ալ մէկ քանին, ոչ ամէնքը, գաղտնիքին տեղեկացան։*

4. *Հետեւեալ դերանուանական ածականներն՝ any, each, either, every, much, neither, no կամ none, some, this, that, these, եւ those յօդ չեն առներ։ Հետեւեալ դերանուանական ածականներն՝ all, both, many, such, եւ what յօդերէն առաջ կը դրուին. այսպէս, All the* world, *բոլոր աշխարհը — Both the* judges, *երկու դատաւորներն ալ — Many a* mile *(մայլ), մղոններ — Such a* thing, *այդպիսի բան մը — what a* fun, *ինչ կատակ մը։ Նոյնպէս ալ տեսակ ցուցնող որ և է ածական որ too, so, as, կամ how մակբայ ունենայ իրեն հետ, յօդէն առաջ կը դրուի. այսպէս, Such*

* se'cret *(սի՛քրէթ) գաղտնի. գաղտնիք*

a gift* is *too small a* reward for *so great a* labour, այըդըլէօէ նուէր մը շատ փոքր վարձատրութիւն մ'է այնքան մեծ աշխատութեան մը համար։ Հետեւեալ դերանուանական ածականներն ալ՝ *few*, *former*, *first*, *latter*, *last*, *little*, *one*, *other*, եւ *same* յօդէն վերջը կը դրուին. այսպէս, *The many* favors which we have received, (այն) շատ շնորհքներն, զորս մենք ստացած ենք։

5. Որոշեալ յօդը յաճախ քոմփէրէթիվներուն եւ սիւփըրլէթիվներուն հետ կը գործածուի անոնց իմաստին աւելի ազդուութիւն տալու համար. այսպէս, *The more* I examine it, *the better* I like it, (որքան) աւելի շատ կը քննեմ զանիկա, (նոյնքան) աւելի լաւ կը սիրեմ զայն։ "Neither if we eat not, are we *the worse.*" – *I. Cor.* viii., 8. «Եւ ոչ եթէ չուտենք, կը պակսինք (աւելի գէշ չ'ըլլանք)։» – Ա. Կոր. ը., 8։

6. The յօդը չկրկնելու համար, երբեմն գոյական անունը յոքնակիի կը փոխուի, պայմանաւ որ գոյական անունի ածականներն նշանակութեամբ իրարմէ հեռու կամ հակառական ըլլան. ինչպէս, *The* indicative and potentiat *moods*, Սահմանական եւ Կարողական եղանակներն. փոխանակ ըսելու *The* indicative and *the* potential *mood*։ Բայց գոյական անունը յոքնակի եղած ատեն յօդը կրկնելը սխալ է. այսպէս պէտք չէ ըսել *the* indicative and *the* potential *moods*։ Նոյնպէս ալ գոյական անունը եզակի եղած ատեն, յօդը չը կրկնելը սխալ է. այսպէս ըսելու չէ *The* north and south *pole*†, Հիւսիսային ու Հարաւային բեւեռ. այլ *the* north and *the* south *pole*։

ԾԱՆՕԹՈՒԹԻՒՆՆԵՐ։

Ա. — Անորոշ յօդերէն *a* միշտ գործածելու է բաղաձայնով սկսող բառէ մ'առաջ եւ *an* ձայնաւորով սկսող բառէ մ'առաջ. այսպէս, *A* man was talking to *an* actor, մարդ մը կը խօսէր դերասանի մը (հետ)։

Բ. — *A* կամ *an* յօդը այնպէս գործածելու չէ որ յոքնակի անուն մը յարաբերելու երեւոյթն ստանայ. ինչպէս, Come with me Bertha, I want to show you *a house and gardens*§. եկուր ինծ հետ Պայծառ, ես կուզեմ ձեզ ցուցնել տուն մը և պարտէզներ. որը սխալ է. ուղիղը պիտի ըլլայ ըսել, Come with me Bertha, I want to show you *a* house and *its* gardens, եկուր ինծ հետ Պայծառ, ես կ'ուզեմ ձեզ ցուցնել տուն մը եւ անոր պարտէզներն։

---

* gift (կիֆթ) նուէր, ընծայ – to gift, օժտել

§ gar'den (կա՛րտըն) պարտէզ – to garden, պարտէզ մշակել

† pole (փօլ) ձող, կանձոխ (Տե՛ս. օրէնք) երկրագունտի բեւեռ. Բոլոնիացի

Գ. — Երբ նախադասութեան մը կազմութեան մէջ՝ անուններ իրարու կը միանան տարբեր կցորդներով, կամ իրարմէ կախում ունենալով եւ կամ իսկական հակապատկերով, յօդը եթէ վերջինին ալ կը պատկանի կրկնելու է. ինչպէս, "She never considered the quality, but merit‡ of her visitors†." - *Wm. Penn.* «Ինք բնաւ նկատողութեան չէր առներ իր այցելուներու յատկութիւնը (քուալիթին) այլ արժանիքը». ասիկա պէտք էր ըլլար *the* merit։

Դ. — Երբ ածականներ՝ որոց ցոյց տուած որպիսութիւնները կը պատկանին միեւնոյն անունը կրող, բայց անհատաբար տարբեր իրերու, միացած են, յօդը կրկնելու է. այսպէս, *The* north and *the* south line, Հիւսիսայինն ու Հարաւային գիծը - կը նշանակէ երկու դիծեր, որոնք արեւելքէն արեւմուտք կ'երկարին. նոյնպէս *a* black and *a* white horse, սեւ մը եւ ճերմակ ձի մը – կը նշանակէ երկու ձիեր – մէկը սեւ եւ միւսը ճերմակ։

Ե. — Երբ ածականներ՝ որոց ցոյց տուած բոլոր որպիսութիւններն կը պատկանին մի եւ նոյն իրին կամ իրերուն, միացած են, յօդը կրկնելու չէ. այսպէս, *The* north and south line, կը նշանակէ մէկ գիծ Հիւսիսէն Հարաւ երկարող. նոյնպէս, *a* black and white horse կը նշանակէ մէկ ձի մը, որը թէ սեւ եւ թէ ճերմակ է (խայտաբղէտ)։

Զ. — Երբ երկու կամ աւելի մի եւ նոյն անունը կրող առարկաներ իրարմէ կը զանազանուին այնպիսի ածականներով, որոնք իրարու հետ չ'ն կրնար միանալ մի եւ նոյն իրը նկարագրելու, յօդը ամեն մէկ ածականին վրայ դրուելու է, եթէ անունը եզակի է. եւ առաջին ածականին վրայ միայն, եթէ անունը յոգնակի է. այսպէս, *The* nominative and *the* objective *case*, կամ *The* nominative and objective *cases*, ուղղական եւ սեռական հոլովներն։ – *The* fifth, *the* seventh, and *the* eighth lesson, կամ *The* fifth, seventh and eight lessons, հինգերորդ, եօթներորդ եւ ութերորդ դասերն։

Է. — Երբ մի եւ նոյն նախադասութեան երկու մասերը (phrases) իրարու համապատասխան մասնաւոր նշանակութիւն մ'ունենին, յօդը եթէ առաջին մասին մէջ գործածուի, վերջինին ալ դրուելու է. այսպէս, "For ye know neither *the* day nor *the* hour." – *Matt.* xxv., 13. «Ինչու որ ոչ օրը գիտէք եւ ոչ ժամը»։ – Մատթ. իե., 13։

---

‡ mer'it (մէ'րիթ) արժանիք [այցելու

† vis'it (վի'զիթ) այցելութիւն – to visit, այցելել – visitor,

Ը. — *Երբ մասնաւոր կապակցութիւն մը կը կազմուի ու-րոյն մակդիրներու միջեւ, իրենց հետեւող անունը յոգնակի դրուելու չէ. այսպէս, սխալ է ըսել* Both *the* first and second editions (էտի՛շըն – *տպագրութիւն*), *թէ առաջինը եւ թէ երկրորդ* տպագրութիւնները. *նոյնպէս սխալ է ըսել* Both *the* first and *the* second *editions*, *այլ ըսելու ուղիղ կերպն է* Both *the* first and *the* second *edition*, *թէ առաջին եւ թէ երկրորդ* տպագրութիւնը։

Թ. — *Երեք կամ աւելի մասերէ բաղկացեալ շարքի մը մէջ, եթէ յօդ գործածել ուզուի կամ ամեն մէկ անունին դնելու է եւ կամ առաջինին միայն. ուղիղ չըլլար հինգէն երեքին դնել երկուքին չը դնել կամ չորսէն երեքին դնել մէկին չը դնել. այսպէս,* I saw one day *a* wolf, *a* lamb, *a* cat and *a* mouse ..., *օր մը ես տեսայ գայլ* մը, *գառնուկ* մը, *կատու* մը *եւ մուկ* մը ...... ։

Ժ. — A *կամ* an *յօդը կը նշանակէ* տեսակի մը մէկ հատը միայն, *ուստի եւ գործածելու չէ այնպէս, ինչպէս կը գործածուի* *the ամբողջ տեսակ մը ցուցնելու համար. այսպէս, սխալ է ըսել* *a sparrow* is a sort of *a bird*, ճնճղուկ մը թռչունի մը մէկ *տեսակն է. այլ պէտք է ըսել* *the sparrow* is a sort *of* bird, ճնճղուկը *տեսակ մը թռչուն է* (թռչունի *տեսակ մ'է*)։

ԺԱ. — *Յօդը գործածելու չէ առաքինութեան, մոլու-թեան, կիրքերու, արհեստներու կամ գիտութեան անուն-ներու հետ. ոչ ալ ուրիշ որոշիչ բառեր ունեցող անուննե-րու հետ. եւ ոչ ալ այնպիսի անուններու հետ, որոց նշա-նակութիւններն ինքնին, առանց յօդի ալ, որոշ են. ինչպէս,* "Let not *mercy* and *truth* forsake thee:" – *Prov.* iii., 3, «Թող ողորմութիւն ու ճշմարտութիւն *քեզ չը թողուն.»* – Առակ. գ., 3։ – *Falsehood* is odious (օ՛տի-ըս) ստութիւնը *գարշելի է*։ – *Iron* is useful, երկաթը *օգտակար է*։ – *Beauty* is vain, գեղեցկութիւնը *ունայն է. եւն*։

ԺԲ. — *Երբ տիտղոսներ կը յիշուին իբր պարզ տիտղոս, կամ իբրեւ անուններ՝ պարզ անուններ կամ բառեր, ա-նոնցմէ առաջ յօդ դնելու չէ. այսպէս,* He is styled *Marquis*, *ինք կը կոչուի* Մարքիզ, *ոչ* the Marquis *և ոչ ալ* a Marquis *կըր-նայ ըլլալ*։

ԺԳ. — *Երբ երկու անուններու միջև բաղդատութիւն մը կամ ընտրութիւն մը լինի, եթէ երկու անունները ալ մի և նոյն նիւթին կամ առարկային կ'ակնարկեն յօդը առաջին անուան վրայ միայն կը դրուի. իսկ եթէ տարբեր նիւթերու ակնար-կեն, յօդը երկուքին վրայ ալ դրուելու է. այսպէս, երբ ը-*

սենք He is *a* better teacher than poet, *ինք աւելի լաւ ուսուցիչ մ'է քան բանաստեղծ – մի և նոյն անձի երկու տարբեր յատկութիւններն՝ ուսուցչութիւնն ու բանաստեղծութիւնն իրարու հետ բաղդատած եղանք․ բայց երբ ըսենք* He is *a* better teacher than *a* poet, *ինք աւելի լաւ ուսուցիչ մ'է քան բանաստեղծ մը – երկու տարբեր անձերու ուսուցչի մը եւ բանաստեղծի մը ակնարկած եղանք։*

ժԴ․ — *Երբ նախադասութեան մը փոքրիկ մէկ հատուածը* *who* *կամ* *which* *դերանուննովը սկսի, անոր նախընթացը միշտ կամ որոշեալ յօդը և կամ որոշիչ բառերէն* (*this*, *that*, *these*, *those*) *մէկն ունենալու է իր հետ․ այսպէս,* All *the men*, *who* were present, agreed to it, *բոլոր մարդիկը, որոնք ներկայ էին համաձայնեցան անոր։* "*The things*, *which* are impossible with men, are possible with God." – *Luke*, xviii., 27. «(Այն) բաները որոնք անհնար են մարդոց կողմանէ, հնարաւոր են Աստուծոյ կողմանէ։» – Ղուկ. ժը., 27։

ժԵ․ — *Ընդունելութեան մը հետ յօդ գործածելու չէ․ բայց երբ ընդունելութիւն մը դերբայական անուանի մը վերածուի յօդը առ հասարակ ընկերացնելու է․ այսպէս,* *By saying* this, *այս ըսելով* – *The completing of* this, *ասոր ամբողջացումը։*

159․ *Վարժութիւն*

[Հետեւեալ նախադասութիւններն վերլուծել ծանօթութիւններուն համար ապացուցելով ընդօրինակելու և դերբային ձևը։]

1ին Ծան․ համար։ — Such an one is not to be looked for. — He is an useful man. — She is an European. — We attended an yearly meeting. — He bought an horse.

2րդ Ծան․ համար։ — "And it came to pass about an eight days after these sayings." — "As a first fruits of many more that shall be gathered." — "In the midst of a thick woods."— "As we went on the country for a little ways improved*."— They returned after a seventy years.

3րդ Ծան․ համար։ — "The perfect participle and imperfect tense ought not to be confounded†." — "An eye is soon lost, or bone broken." — "I despise§ not the doer, but deed." — For the sake of an easier pronunciation and more agreeable sound."

---

* im-prove' (իմփրու՛վ) *բարւոքել*
† con-found' (քընֆա՛ունտ) *շփոթել.*
§ de-spise' (տիսփա՛յզ) *ատել, ծաղրել*

4րդ Ռուլ. Կարէքթ — "It is proper that the vowels be a long and short one." — "To distinguish‡ between an interrogative and exclamatory sentence." — "The passive and neuter verbs." — "There are two voices; the Active and Passive."

5րդ Ռուլ. Կարէքթ — "Into a dark and a distant unknown." — "The deepest and the bitterest feeling."

6րդ Ռուլ. Կարէքթ — "They can not be at the same time in the objective and nominative cases." — "The imperfect, the perfect, the pluperfect, and the first-future tenses of this mood, are conjugated like the same tenses of the indicative" — "Nouns are sometimes in the nominative or objective case after the neuter verb to *be*." — "In the second and third person of that tense."

7րդ Ռուլ. Կարէքթ — "Between the adjective and following substantive." — "He shows that Christ is both the power and wisdom of God." — "Sometimes both the accusative and infinitive are understood." — "The verbs *must* and *ought* have both a present and past signification."

8րդ Ռուլ. Կարէքթ — "The word *that* is used both in the nominative and objective cases." — "The indicative and the subjunctive moods." — "I doubt of his capacity§ to teach either the French or English languages."

9րդ. Ռուլ. Կարէքթ — "Verbs have six tenses, the Present, the Imperfect, the Perfect, Pluperfect, and the First and Second Future tenses." — "It is an irregular verb neuter, indicative mood, present tense, and the third person singular." — "The fifth, sixth, seventh, and the eighth verse*."

10րդ Ռուլ. Կարէքթ — "It shows what kind of a man he is." — "What sort of a thing is it?" — "This part of speech is called a verb."

11րդ Ռուլ. Կարէքթ — "Either thou or the boys were in the fault†." — When the verb has a reference to future time." — "No; they are the language of imagination rather than of a passion."

---

‡ dis-tin'guish (տիսթին'կուիշ) զանազանել

§ ca-pac'i-ty (քափա'սիթի) կարողութիւն, տարողութիւն

* verse (վըրս) բանաստեղծութեան տող. երգի, Ս. գրքի գրուածներու համար, տուն

† fault (ֆօլթ) թերութիւն, փոքրիկ յանցանք. սխալանք, ապականութիւն

12րդ Սահ. Համեմատ: — "Her father is honoured with the title of an Earl." — "The highest title in the state is that of the Governor." — The one styled the Mufti (մուֆթի – Տաճկերէն է) is the head of the ministers of law and religion."

13րդ Սահ. Համեմատ: — "He is a better writer than a reader."— "He was an abler speaker than a writer." — "I should rather have an orange* than apple†."

14րդ Սահ. Համեմատ: — "Questions which a person asks himself ... ." — "The work is designed§ for the use of persons who may think it merits a place in their Libraries‡."— Consonants are letters, which can not be sounded without the aid of a vowel."

15րդ. Սահ. Համեմատ: — "And thus far of forming of verbs."— "For making of measures¶ we have the best method here in England." — "For revealing‖ of a secret, there is no remedy**."— "A wise man will avoid the showing any excellence in trifles.††"—

Potential means the having power or will;
As, If you *would* improve, you *should* be still."

---

* or'ange (օ'րընճ) նարինջ

† ap'ple (է'փլ) խնձոր

§ de-sign' (տիզա'յն) նկար. ծրագիր. նպատակ – to design, ծրագրել, նկարել.

‡ li'bra-ry (լա'յպրէրի) գրատուն

¶ meas'ure մէ'ժուր) չափ – to measure, չափել

‖ re-veal' (րիվի'յլ) յայտնել

** rem'e-dy (րէ'մըտի) դարման – to remedy, դարմանել

†† tri'fle (թրա'յֆլ) աննշան բան – to trifle, ժամանակը աննպատակ և ի զուր վատնել, առ ոչինչ սեպել

[Ամենօրեայ օրինակներ մեզ սովրեցուցած են որ Ասիա-
կան կամ Եւրոպական երկիրներէն Անգլիախօս երկիրներու
մէջ ճամբորդել կամ գաղթել ուզող Հայ մը ինքն իր գոր-
ծերը կրնայ կառավարել, (առանց Անգլիերէն գիտնալու պէտքը
զգալու) իւր արդէն գիտցած զանազան լեզուներու կամ ըն-
կերներու օգնութեամբ, մինչեւ Անգլիախօս երկրի ցամաք ել-
լելը, որ ատեն մաքսային կամ գաղթային պաշտօնեաներու
հսկողութեան տակ կ'առաջնորդուի Գաղթականաց յատուկ
պաշտօնատունը, ուր ևս պաշտօնական մասնաւոր թարգմանի
օգնութեամբ, դարձեալ կրնայ իրեն պէտք եղածը հասկցնել*։
Բայց Գաղթականաց յատուկ պաշտօնատնէն ազատ արձակ-
ուելէն և ցամաք ելլելէն վերջն է որ իւր ճանապարհորդակից
ընկերներէն ալ զատուելով, ինքզինք անծանօթ փողոցներու
մէջ առանձին և անլեզու գտնելով, Անգլիերէնի պապակը
սոսկալի կերպով կ'զգայ․ ահա նոյն րոպէէն Ինքնուսուցչի խօ-
սակցութեան հետեւեալ դասերը կ'սկսին ճանապարհորդին
ընկերանալ եւ զինք առաջնորդել իւր պէտքերը գոհացնելու
բնական կարգով մը և հուսկ ուրեմն զինք իւր նպատակին
հասցնելու։]

---

* Թէ ի՞նչ օրէնքներով պիտի կառավարուին Ամերիկայի
Միացեալ Նահանգներն ճանապարհորդել կամ գաղթել ցան-
կացողներն գաղթականաց յատուկ այս պաշտօնատան մէջ, և
ձոն իրենցմէ ի՞նչ պիտի հարցուի և ի՞նչ կ'ակնկալուի որ պա-
տասխանեն, բոլորը կարելի է գտնել մեր «Պիտանի Գիտելիք-
ներ» կամ «Ճանապարհորդի Ընկերը» գրքոյկին մէջ։

ԴԱՍ ՁԳ. (LESSON LXXXIII.)

Քաղաքի մը փողոցներուն մէջ

[Ը] [Թ] [Ժ] [Ի]

Cit'y	(սի'թի)	Մեծ քաղաք†
town	(թաուն)*	փոքր քաղաք§
bor'ough	(պը'րօ)	աւան, շրջանակ
pre'cinct	(փրի'սինքթ)	քաղաքական ընտրողներու շրջանակ
ward	(ուօրտ)*	քաղաքի թաղ, հիւանդանոցի շրջանակ
mu-nic'i-pal	(միունի'սիփըլ)	քաղաքին վերաբերեալ
mu-nic''i-pal'i-ty	(միունիսիփէ'լիթի)	քաղաքի կամ գիւղի ինքնօրինութիւն
fer'ry	(ֆէ'րի)	մօտերը երթեւեկող փոքր նաւերու նաւամատոյց
dock	(տաք, տօք)	մեծ նաւերու ցամաքին մօտենալու աւազան. նաւամատոյց
pier	(փիյր)	քարափ
wharf	(հուօրֆ)*	մեծ նաւերու նաւամատոյց
boat	(պօթ)	նաւակ
ferry-boat	(ֆէրի-պօթ)	մօտերը երթեւեկող փոքր նաւ
steam'boat	(ս)թի'յմպօթ)	շոգենաւակ
ship	(շիփ)	նաւ
steam'ship''	(ս)թի'յմշիփ)	մեծ շոգենաւ
steam'er	(ս)թի'յմըր)	շոգիով գնացող. մեծ շոգենաւ
cap'tain	(քէ'փթըն)	նաւապետ
pi'lot	(փա'յլըթ)	նաւուղիղ
sail'or	(սէ'յլըր)	նաւաստի
road	(րօտ)	ուղի
rail	(րէյլ)	ցող
rail'road	(րէ'յլրօտ)	երկաթուղի
sta'tion	(ս)թէ'յշըն)	կայարան
train	(թրէյն)*	կառագնաց, կառախումբ
en'gine	(է'նճին)	մեքենայ (էնճին)
lo''co-mo'tive	(լօքօմօ'թիվ)	վայրաշարժ
guard	(կարտ)	պահնորդ
pas'sen-ger	(փէ'սընճըր)	ճամբորդ

† 30,000էն աւելի բնակչութիւն ունեցող
§ 30,000էն պակաս բնակչութիւն ունեցող
* Հնչւելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ)։

a'gent	(է՛յճընթ)	գործակալ
trans'fer	(թրէ՛նսֆըր)	փոխանցել, փոխադրել
tick'et	(թի՛քէթ)	տոմս, տոմսակ
toi'let''	(թօ՛յլէթ)	արդուզարդ, զարդասեղան. արտաքնոց, հարկաւոր†
smoke	(ը)սմօք)*	ծուխ
smo'king room	(ը)սմօ՛քինկ-րուում)	ծխելու սենեակ (էրիկ մարդոց յատուկ, ուր կը ծխուի. նաև էրիկ մարդոց հարկաւոր)
shoe shine	(շու շայն)	կօշիկ փայլեցնելը
par'cel	(փա՛ռսըլ)	ծրար
bag'gage	(պէ՛կէյճ)	ճանապարհորդի բեռ
ex-press'	(էքսփրէ՛ս)	բեռնակիր
expressman	(էքսփրէ՛սմըն)	բեռնակիր անձ
trans''por-ta'tion	(թրէնսփօրթէ՛յշըն)	փոխադրում
freight	(ֆրէյթ)*	նաւի կամ երկաթուղիի բեռ
way	(ուէյ)	ճամբայ, ուղի
rail'way	(րէ՛յլուէյ)	(փողոցներու մէջ) երկաթուղի
el'e-va''ted rail'way	(է՛լիվէյթըտ րէ՛յլուէյ)	բարձրէն գնացող երկաթուղի
sub'way	(սը՛պուէյ)	ստորերկրեայ (գետնի տակէն) երկաթուղի
tun'nel	(թը՛նէլ)	գետնի եւ ծովի տակէն երկաթուղի
horse	(հօրս)	ձի
car	(քար)	կառք
trol'ley	(թրօ՛լի)	փողոցներու ելեքտրական կառք
mo'tor-man	(մօ՛թըրմըն)	ելեքտրիկ կառքի կառապան
con-duct'or	(քընտը՛քթըր)	առաջնորդ, տոմսահաւաք
dri'ver	(տրա՛յվըր)	քշող, վարող. կառավար
cab	(քէպ)	հասարակաց կառք

† ԾԱՆ. — Անգլիախօս երկիրներու մէջ հասարակաց արտաքնոցներու դուռներուն վրայ Toilet բառէն ի զատ աւելի յաճախ գրուած պիտի տեսնենք Gentlemen, Gent's, Men կամ Smoking Room էրիկ մարդոց հարկաւոր ըլլալը ցոյց տալու համար. և Ladies' կամ Women կանանց յատուկ տեղը ցոյց տալու համար։ Բարձր կարգի յատուկ տեղեր եւս գրուած կըլլինի Lav'a-to''ry (լա՛վըթօրի) լուացուելու տեղ (որ նոյնպէս արտաքնոց կամ հարկաւոր ալ ըսել է) ի մասնաւորի մզկիթներու բակերուն մէջ գտնուած լուացուելու ջրաւազաններն։

* Հնչելու է մէկ տաղամէն (մէկ վանկ)։

han'som	(հէ՛նսըմ)	միաձի, մէկ կամ երկու մարդ նստելու կառք, որոյ կառապանը ետեւէն բարձր դիրքէ մը կը քշէ կառքը· քէպ
car'riage	(քէ՛րէճ)	դեսպակ, մէկ կամ երկու ձիե-րով մարդոց նստելու գեղեցիկ կառք
wag'on	(ուէ՛կըն)	բեռնակառք
taxicab	(թէքսիքէպ)	ելեքտրաշարժ քէպ
au''to·mo'bile	(օթօմօ՛պիլ)	ինքնաշարժ դեսպակ
bi'cy-cle	(պա՛յսիքլ)	հեծելանիւ
po-lice'man	(փօլի՛սմըն)	քաղաքապահ զինուոր, ոստիկան
fire'man	(ֆա՛յըրմըն)	ջրհանկիր (Տճկ. Թուլումպաճը)· հր-րավառ (Տճկ. Խանթրճը)
post'man	(փօ՛սթմըն)	նամակահաւաք
let'ter-car''rier	(լէ՛թըր-քէ՛րիըր)	նամակացրուիչ, նամակաբեր
street	(սթրիյթ)*	փողոց†
av'e-nue	(է՛վինիօ)	պողոտայ†
bou'le-vard	(պու՛լըվարտ)	ծառուղի
al'ley	(է՛լի)	նեղ փողոց

Build'ings (պի՛լտինկս) Շէնքեր

House	(հաուզ)*	տուն
church	(չըրչ)	եկեղեցի
par'ish-house	(փէ՛րիշ հաուզ)	թեմատուն
yard	(եարտ)	բակ, գաւիթ· Անգլիական կան-գուն
grave	(կրէյվ)*	ծանր նշանակութիւն ունեցող· ծանրաբարոյ· գերեզման
grave'yard''	(կրէ՛յվեարտ)	գերեզմաննոց
school	(սքուլ)*	դպրոց
li'bra-ry	(լա՛յպրըրի)	գրատուն
read'ing room	(րի՛տինկ րում)	ընթերցարան
Bi'ble house	(պա՛յպլ հաուզ)	Սուրբ Գրոց տուն
mu-se'um	(միուզի՛ըմ)	թանգարան
art museum	(արթ միուզի՛ըմ)	գեղարուեստից թանգարան

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ)։

† Սովորաբար քաղաքի մը լայնքին ձգուած փողոցները կը կոչուին Street եւ երկայնքին ձգուած ու բաղդատ[illegible] աւելի լայն շինուած փողոցները կը կոչուին Avenue։

Hall of Fame (հօլ ավ ֆէյմ) համբաւաւորաց դահլիճ
a-qua'ri-um (աքուէ՛յրիըմ) ձկնարան, ջրային կենդանիներու դահլիճ
city hall (սիթի հօլ) քաղաքապետարան
municipal building (միունիսիփըլ պիլտինկ) քաղաքի կառավարութեան շէնք
fire engine house (ֆայր էնճին հաուզ) հրշիջատուն
court house (քօրթ հաուզ) դատարան
police station (փօլիյս ըսթէյշըն) ոստիկանատուն
of'fice (ա՛ֆիս) գրասենեակ, պաշտօնատուն
office building (ա՛ֆիս պիլտինկ) գրասենեակներու շէնք
post office (փօսթ ա՛ֆիս) սուրհանդակատուն
tel'e-graph (թե՛լիկրաֆ) հեռագիր
telegraph office (թելիկրաֆ ա՛ֆիս) հեռագրատուն
tel'e-phone (թե՛լիֆօն) հեռաձայն
pub'lic telephone (փը՛պլիք թելիֆօն) հասարակաց հեռաձայն
telephone office (թելիֆօն ա՛ֆիս) հեռաձայնի գրասենեակ
ca'ble (քէ՛յպլ) մալուխ. ծովի տակէն հեռագիր
cable office (քէյպլ աֆիս) ծովի տակէն հեռագրի պաշտօնատուն
real estate office (րիըլ էսթէյթ աֆիս) կալուածներ ծախելու կամ վարձու տալու գրասենեակ
express office (էքսփրէս աֆֆիս) բեռնակրի գրասենեակ
bridge (պրիճ) կամուրջ
park (փարք) զբօսանքի պարտէզ
mar'ket (մա՛րքէթ) շուկայ
store (ս)թօր)* խանութ
dry goods store (տրայ կուտզ սթօր) չոր ապրանքներու (դեզգաշէ) խանութ
five and ten cents store (ֆայվ էնտ թէն սէնթս սթօր) հինգ եւ տաս սէնդնոց խանութ
hat store (հէթ սթօր) գլխարկավաճառ
shoe store (շու սթօր) կօշկավաճառ
fur'ni-ture (ֆը՛րնիչըր) կահ կարասիք [նութ
furniture store (ֆըրնիչըր սթօր) կահ կարասիներ ծախող խա-
hard'ware'' (հա՛րտուէյր) մետաղէ շինուած իրեղէններ
hardware store (հարտուէյր սթօր) երկաթէ, թիթեղէ, եւն. գործիքներ, ամաններ եւ իրեղէններ ծախող խանութ
drug (տրըկ)* դեղանիւթ

---

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ)։

drug store	(տրըկ ըսթօր)	դեղարան
can'dy	(քէ'նտի)	շաքարեղէն
candy store	(քէնտի ըսթօր)	շաքարեղէնի խանութ
ci-gar'	(սիկա'ր)	գլան, սիկառ
cigar store	(սիկար ըսթօր)	ծխավաճառի խանութ
fruit	(ֆրուտ)*	պտուղ
fruit store	(ֆրուտ ըսթօր)	պտղավաճառի խանութ [ծարան
shop	(շա'փ)	առեւտուրի տեղ · խանութ · գոր-
ma-chine' shop	(մըշի'յն շա'փ)	մեքենաներ շինելու գործարան
tai'lor's shop	(թէ'յլըր'ս շա'փ)	դերձակի խանութ
bar'ber shop	(պա'րպըր շա'փ)	սափրիչի խանութ
butch'er's shop	(պու'չըր'ս շա'փ)	մսավաճառի խանութ
black'smith's shop	(պլէ'քսմիթհ'ս շա'փ)	երկաթագործի խանութ
car-shops	(քար շա'փս)	կառքի գործարաններ
dress'ma''ker	(տրէ'սմէյքըր)	կանանց զգեստներ շինող
laun'dry	(լօ'նտրի)	լուացք ընելու խանութ կամ տեղ
hab'er-dash''er	(հէ'պըրտէշըր)	էրիկ մարդոց շապիկ, օձիկ, թե-նոց, ասեղ, ժապաւէն, եւն. ծա-խելու խանութ
gro'cer	(կրօ'սըր)	նպարավաճառ
pho-tog'ra-pher	(ֆօթա'կրաֆըր)	լուսանկարիչ
stu'di-o	(ը)սթու'տիօ)	լուսանկարչատուն
art studio	(արթ ըսթուտիօ)	նկարչի գործասենեակ
jew'el-er	(ճու'ըլըր)	գոհարավաճառ
law	(լօ)	օրէնք
law office	(լօ աֆֆիս)	օրէնքի գրասենեակ
law'yer	(լօ'յըր)	օրէնսգէտ, փաստաբան
East	(իյսթ)	Արեւելք
West	(ուէսթ)*	Արեւմուտք
North	(նօրթհ)	Հիւսիս
South	(սաութհ)*	Հարաւ
right	(րայթ)	աջ
left	(լէֆթ)	ձախ
side	(սայտ)	կողմ
square	(ը)սքուէյր)*	քառակուսի [չեւ միւս անկիւնը
block	(պլա'ք)*	փողոցի մը մէկ անկիւնէն մին-
cor'ner	(քօ'րնըր)	անկիւն
up	(ըփ)	վեր, վերի
down	(տաուն)*	վար, վարի

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ)։

Փողոցի մը մէջ ճամբայ հարցնել։

Ազնիւ Տիար, կը հաճէիք բարեհաճութեամբ ինծ ըսել այս ի՞նչ փողոց է։ – Ասիկա Գլխաւոր փողոցն է, Տիար։	Ճէնթըլմըն, ՝ուտ եու քայնտլի թէլ մի ուաթ սթրիյթ իզ տիս – տիս իզ Մէյն սթրիյթ սըր	Gentleman, would you kindly tell me what street is this? – This is Main Street, Sir.
Այս փողոցին անունն ի՞նչ է, (եթէ կը հաճիք)։ – Ասիկա Լայնուղին է։	Ուաթ իզ տը նէյմ ավ տիս սթրիյթ փլիյզ – տիս իզ Բրոտուէյ	What is the name of this street please? – This is Broadway.
Կը հաճիք ինծ ըսել Հօպօքընի Նաւամատոյցը երթալու ուղին ո՞ր մէկն է։ – Այո, տղաս, հաճութեամբ պիտի (ընեմ)։	՝ուտ եու փլիյզ թէլ մի ուիչ իզ տը ուէյ թու կօ թու Հօպօքըն Ֆէրրի – Եէս մայ պօյ այ ՝ուտ ուիտհ փլէժըր	Would you please tell me which is the way to go to Hoboken Ferry? – Yes, my boy, I would with pleasure.
Քալեցէք այս փողոցէն (դէպի) վար չորս փողոց, անկիւնը եկեղեցի մը պիտի տեսնէք, այդ անկիւնէն դարձէք դէպի ձախ, եւ քալեցէք երկու փողոց ալ, հոն ուղղակի ձեր դիմացը պիտի տեսնէք նաւամատոյցը։ Դուք չէք կրնար զայն կորսնցնել։	Ուօք թրու տիս սթրիյթ տաուն ֆօր պլօքս, եու ուիլ սի ը չըրչ էթ տը քօրնըր, ֆրամ տէթ քօրնըր թըրն ան եուր լէֆթ էնտ ուօք թու մօր պլօքս, տէր եու ուիլ սի տը ֆէրրի րայթ ին ֆրանթ ավ եու. Եու քէն՛թ միս իթ	Walk through this street down four blocks, you will see a church at the corner, from that corner turn on your left, and walk two more blocks, there you will see the ferry right in front of you. You can't miss it.
Հաճեցէք ինծ ըսել ո՞ւր կրնամ գտնել հասարակաց գրադարան մը։ – Հատ մը քառասուն եւ երկրորդ փողոցի եւ հինգերորդ պողոտայի անկիւնը պիտի գտնէք։ – Շնորհակալեմ։	Փլիյզ թէլ մի ուէր քէն այ ֆայնտ ը Փըպլիք Լայպրէրի – Եու ուիլ ֆայնտ ուըն էթ տը քօրնըր ավ Ֆօրթի-սէքընտ Սթրիյթ էնտ Ֆիֆթհ Էվընիու – Թհէնք եու	Please tell me where can I find a Public Library? – You will find one at the corner of Forty-second Street and Fifth Avenue. – Thank You.

Ո՞ւր կ'ուզէք երթալ։ – Կ'ուզեմ քաղաքի վերի կողմերը ([illegible]) երթալ։	[illegible]	Where do you want to go? – I want to go to up town.*
Քաղաքի վարի կողմերը ([illegible]) երթալու ամենէն կարճ ճամբան ո՞րն է. ([illegible]) կը հաճիք։ – Աւելի լաւ է առնել գետնի տակի կառագնացները։	[illegible]	Which is the shortest way to go to down town? Please – It is better to take the subway trains.
Պրուքլինի կամուրջը երթալու ուղիղ ճամբան ա՞յս է։ – Այո, բայց դուք բաւական հեռու էք, աւելի լաւ է կառք առնէք։	[illegible]	Is this the right way to go to Brooklyn Bridge? – Yes, but you are quite far away; you better take the car.
Այս կառքը ճամբորդներու համար չէ։ Անցէք փողոցի անդիի կողմը և առէք ելեքտրական հանրակառքը։	[illegible]	This car is not for passengers. Cross the other side of the street and take the trolley-car.
Փէննսիլվէնիա երկաթուղիի կայարանը ո՞ւր տեղ է ([illegible]) կը հաճիք։ – 33րդ փողոցի և 7րդ պողոտայի ([illegible]) է։	[illegible] 33 [illegible] 7 [illegible]	Where is Pennsylvania railroad station? please. – It is at 33d Streed and 7th Avenue.

* ԾԱՆ. — Գիտնալու է որ Ամերիկայի մէջ up town, վերի քաղաք ըսելով կը հասկցուի քաղաքի այն կողմը, ուր տուներուն թիւերը կ'աւելնան ([illegible]). այսպէս 5, 7, 9, 11, 13, 15, ևն. ու down town, վարի քաղաք ըսելով Ք. հասկցուի քաղաքի այն մասը, ուր թիւերը կը նուազին ([illegible]). այսպէս 20, 18, 16, 14, 12, ևն։

Աս կառքը զիս պիտի տանի՞ Մեծ Կեդրոնական կայարանը: — Ոչ, Տիար, առէք (՚նէքսթ՚) յաջորդ կարմիր կառքը:	ուիլ տիս քար թէյք մի թու տը կրէնտ սէնթրըլ սթէյշըն — նօ, սըր, թէյք տը նէքսթ րէտ քար պիհայնտ	Will this car take me to the Grand Central Station? – No, Sir, take the next red car behind.
Ասիկա քաղաքի ինքնորինութեան շէ՞նքն է: — Այո, ո՞ր թիւ (նըմպըր) կ՚ուզէք: — Կ՚ուզեմ քսաներկու. տասնեւչորս: — Քսան երկրորդ յարկին վրայ է: Առէք վերամբարձը: — Շնորհակալ եմ:	իզ տիս տը միունիսիփըլ պիլտինկ — եէս, հուաթ նըմպըր տու եու ուանթ — այ ուանթ թուէնթի-թու ֆօրթին — իթ իզ օն տը թուէնթի սէքընտ ֆլօր. թէյք տը էլիվէյթըր — թէնք եու	Is this the municipal building? – Yes, what number do you want? – I want twenty-two forteen. – It is on the twenty-second floor. Take the elevator. – Thank you.
Ի՞նչպէս կրնամ հասնիլ Ամերիկեան գծի նաւամատոյցը: — Աւելի լաւ է ձեզ համար ելեկտրական ինքնաշարժ մը առնէք. հազիւ ժամանակ ունիք Լոնտոն գնացող նաւին հասնելու:	հաու քէն այ րիչ տը հուարֆ օվ ամէրիքըն լայն — իթ իզ պէթըր եու թէյք ը թաքսիքէպ, եու հէվ սքէրսլի թայմ թու քէչ տը սթիմըր ֆօր լընտըն	How can I reach the wharf of American line? – It is better you take a taxicab, you have scarcely time to catch the steamer for London.
Կեդրոնական պարտէզն ո՞ւր տեղ է, (Էլլէ) կը հաճի՞ք. և ի՞նչ կառք զիս հոն պիտի տանի: — Երկու մղոնի չափ հեռու է ասկէ. աւելի լաւ է որ առնէք վեցերորդ պողոտայի բարձրէն գնացող կառախումբը և վար իջէք Յիսուն—ութերորդ Փողոցի կայարանը:	հուէր իզ տը սէնթրըլ փարք, փլիզ. էնտ հուիչ քար ուիլ թէյք մի տէր — իթ իզ ըպաութ քափըլ մայլզ ֆրըմ հիր, եու պէթըր թէյք սիքսթ էվէնիու էլիվէյթըտ թրէյն, էնտ կէթ օֆ էթ ֆիֆթի-էյթթ սթրիթ սթէյշըն	Where is the central park? please, and which car will take me there? – It is about couple miles from here, you better take Sixth Avenue elevated train, and get off at Fifty-eighth Street Station.

Cases or Nouns. ԽՆԴԻՐՆԵՐ կամ ԱՆՈՒՆՆԵՐ։

Համաձայնութեան կանոններէն եօթն թէև կը պատկանին, Անուններու կամ Խնդիրներու (Հօլօճէբօ)*. բայց իսկապէս կը պատկանին հոլովուող ամեն բառերու, մասնաւորապէս Դերանուններուն։*

RULE II. NOMINATIVES.
ԿԱՆՈՆ Բ. ՈՒՂՂԱԿԱՆ ՀՈԼՈՎՆԵՐ կամ ՏԷՐ ԲԱՅԻ։

A Noun or a Pronoun which is the subject of a finite verb, must be in the nominative case.* — *Անուն մը կամ Դերանուն մը* որ *դիմաւոր բայի մը տէր բային է, պէտք է ուղղական հոլով ըլլայ. ինչպէս, The boys, who* had finished† their courses§, took the examinations — (Այն) մանչերը՝ որոնք *իրենց* (ուսման) *ընթացքը լմնցուցած էին, առին քննութիւններն — Այս նախադասութեան մէջ, the boys,* մանչերը *took, առին բայի տէր բային ըլլալով, ինչպէս նաեւ who* որոնք *had finished,* լմնցուցած էին *բայի տէր բային ըլլալով, երկուքն ալ ուղղական հոլով են։*

ՆԿԱՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ։

1. *Վերոյգրեալ կանոնը որքան որ բացառութիւն չունի. սակայն նկատելու է որ ուղղական հոլովը կարելի է չորս կերպերով գործածել.* Առաջին, *Ուղղական հոլովը ընդհանուր առամամբ իբր* Տէր Բայի, *Բ. կանոնին համեմատ.* Երկրորդ, *ուրիշ ուղղական հոլովի մը իբր* Բացայայտիչ, *Գ. կանոնին համեմատ.* Երրորդ, Անանցողական *բայէ մը կամ ընդունելութենէ մը ետք, Ջ. կանոնին համեմատ. և* Չորրորդ, *իբր* Կոչական *հոլով կամ* Անկախ, *Ը. կանոնին համեմատ։*

2. *Տէր Բային ընդհանրապէս բայէն* առաջ *կը դրուի. ինչպէս,* My *brother wrote* a letter, Եղբայրս *նամակ մը* գրեց — "*What is written* in the law?" — «*Օրէնքին մէջ* ի՞նչ գրուած է»։ *Բայց հետեւեալ ինն պարագաներուն տակ տէր բային բայէն կամ առաջին օժանդակէն* ետքը *կը դրուի.*

—. *Երբ հարցում մը հարցուի առանց հարցական դերանուն մը տէր բայի ունենալու. ինչպէս,* "How many loaves‡ *have ye?*" «*Քանի՞ նկանակներ* ունիք» — What ***are you doing?*** *Ի՞նչ* կ'ընէք դուք։

---

* [Սոյն կանոնը գոց ընելու է։]

† fin'ish (ֆի՛նիշ) *լմնցնել, աւարտել*

§ course (քօրս) *ընթացք*

‡ loaf (լօֆ) *նկանակ*

3· Լաւ ըմբռնելու է որ Հրամայական բայի մը տէր բային առ հասարակ *thou*, դու կամ *ye* or *you*, դուք երկրորդ դէմք դերանունն է, որը յաճախ զօրութեամբ կը հասկցուի. ինչպէս, Run boys, վազեցէք տղաք, որոյ իմանը պիտի ըլլայ Run [*ye*] boys, վազեցէք [դուք] տղաք։

160· Վարժութիւն

[Նախ հետեւեալ նախադասութիւններու մէջ բայերը [illegible] ընդօրինակելու եւ դերբային ձեւ. եւ ապա այդ [illegible] ընելու եւ հետեւեալ հրահանգներուն]

[Ը] [Թ] [Ժ]

"We are alone; here's none but thee and I." – *Shak.*

"Tell me, in sadness, whom is she you love?" – *Shak.*

"He will in no wise cast out whomsoever cometh unto him." – *R. Hall.*

"You are a much greater loser than me by his death." – *Swift.*

"His wealth and him bid adieu to each other."

"We sorrow not as them that have no hope." – *Maturin.*

"And what can be better than him that made it?" – *Jenks.*

"Unless, as I said, Messieurs, you are the masters, and not me." – *B. Hall.*

"I know not whom else are expected." – *Scott.*

"He is great, but truth is greater than us all." – *Mann.*

161· Վարժութիւն

[Ց] [Հ]

"Be wisely wordly, be not world wise." – *Francis Quarles.*

"How short our happy days appear! How long sorrowful! – *Ingelow.*

"False friends are worse than open enemies."

"Hear twice before you speak once."

"He who would catch fish, must not mind getting wet."

"Man does what he can, and God w[illegible] He will."

ԴԱՍ ՁԴ. (LESSON LXXXIV.)

[Ա]

RES'TAU-RANT. (րէ'ստօ-րանթ) ՃԱՇԱՐԱՆ։

[Անգլիական ճաշարաններն ընդհանրապէս ամեն անհատի, և մանաւորապէս երկու դասակարգի համար անհրաժեշտ պէտքեր են. առաջին՝ Հայ ճանապարհորդներու, մանաւանդ նորեկներու համար, որոց Ովկիանոսի օդով զօրացած ախորժակները, էական յագուրդ կը պահանջեն. և որոնք իրենց ամեն ուզած տեղերը Հայկական ճաշարաններ չեն կրնար գտնել. երկրորդ՝ Հայ ամուրիներու համար, որոնք ամեն տեղ և ամեն պարագայի տակ կերակուր հայթայթող (պօրտ ընող) Հայ ընտանիքներ կամ ճաշարաններ չկրնալով գտնել ստիպուած են օտար ճաշարաններ յաճախել. այսպիսիներուն համար այս դասը պիտի կրնայ մասնաւոր ծառայութիւն մ'ըրած ըլլալ։]

ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.— Ամերիկեան սովորութեան համեմատ՝ մարդիկ առ հասարակ օրական երեք անգամ կերակուր կ'ուտեն։

Առաջին կերակուրը կը կոչուի

Break'fast (պրէ'քֆըսթ) Նախաճաշ

(բառական նշանակութեամբ ծօմ կօտրէլ)

Նախաճաշը կը մատակարարուի ճաշարաններու մէջ առաւօտեան ժամը 5էն մինչև 10. սակայն տուներու մէջ որոշ ժամանակը կը տարբերի ամեն մէկ ընտանիքի սովորութեան և կամ ամեն մէկ անհատի զբաղմունքի պահանջման համաձայն։

Միջին կարգի կարողութեան տէր տան մը կամ ճաշարանի մը նախաճաշը կը բաղկանայ սովորաբար երեք ընթացքէ, ըստ հետեւեալ կարգի,

Ա. Պտուղներ,

Բ. Մի որ եւ է տեսակ ընդեղէն կամ ընդեղէնով ճաշ (Քինչդէօ, կոտրտած վարսակ, եւն.) հանդերձ սերով, եւ

Գ. Մսեղէն, բանջարեղէն. եւ սուրճ, թէյ, կօգօ կամ կաթ հանդերձ տաքուկ բոկեղներով եւ կարագով։

Երբեմն այս երեք ընթացքին կ'աւելցուի չորրորդ մ'ալ Անուշեղէն։

Դիտ. 1. — Նախաճաշողը կրնայ ըստ քմաց պտուղը ամենէն վերջը առնել։

2. — Նախաճաշողը պէտք չէ կարծէ թէ սեղանի վրայ փռնուած պտուղներու ամեն տեսակէն ուտելու է, այլ սովորաբար մէկ՝ եւ ոչ աւելի քան երկու տեսակ պտուղ առնելու է։

3․ — Զը սիրած կերակուրը կամ ըմպելիքը առնելու չէ։

4․ — Մսեղէնի տեսակներէն իր սիրածը ապսպրելու է։ Բնաւ ըսելու չէ «ինչ կը բերես բեր»․ սպասաւորներն եւ սպասուհիներն բան մը չեն կրնար բերել առանց որոշ ապսպրանքի։

5․ — Մի որ եւ է ախորժակին եկած ուտելիք կրկին ուզելը ամօթ չէ։

Օրուան երկրորդ կերակուրը կը կոչուի

Lunch (լընչ) կամ Lunch'eon (լը'նչըն) Թեթեւ ճաշ (Տճկ. գահվալթը)

Թեթեւ ճաշը կը մատակարարուի կամ կէսօրին՝ ժամը 12–1 (ճաշարաններու մէջ մինչև կէսօրէն ետք ժամը 3), եւ կամ երեկոյին։ Նորաձեւութեանց հետեւող տուներու եւ օթեւաններու մէջ կը մատակարարուի կէսօրին․ եւ կը բաղկանայ սովորաբար երկու ընթացքէ, ըստ հետեւեալ կարգի

Ա․ Պաղ կամ տաք միս, բանջարեղէններ, հաց, կարագ։

Բ․ Անուշեղէն, քաքար կամ կարկանդակ եւ սուրճ, թէյ, գոգօ կամ կաթ։

Այս երկու ընթացքին ոմանք կ'աւելցնեն սկիզբը ապուր, ոմանք վերջը պտուղներ․ ուրիշներ երկուքն ալ իրենց քմահաճոյից եւ քսակի կարողութեան համեմատ։

Օրուան երրորդ կերակուրը կը կոչուի

Din'ner* (տի'նըր) Ճաշ կամ Sup'per (սը'փըր) Ընթրիք

Ճաշը կամ ընթրիքը կը մատակարարուի նորաձեւութեանց հետեւող տուներուն եւ օթեւաններու ճաշարաններուն մէջ սովորաբար ժամը կէսօրէ ետք 6–8․ եւ կը բաղկանայ առ հասարակ հինգ ընթացքէ, ըստ հետեւեալ կարգի,

Ա․ Ապուր, հանդերձ ծաղով (բրոթըր)

Բ․ Ձկնեղէն, ոստրէ, եւն․ հանդերձ հացով ու կարագով

Գ․ Մսեղէն, հանդերձ գետնախնձորով ուրիշ տեսակ մը բանջարեղէնով եւ աղցանով (սալատ կամ սոսը)

Դ․ Քաղցրաւենի, կարկանդակ կամ պաղպաղակ

Ե․ Պտուղ եւ փոքրիկ գաւաթով սուրճ (եթէ Գ․ կամ Դ․ ընթացքին հետ սուրճ, թէյ, գոգօ կամ կաթ արդէն խմած չէ)։

Պարզ տուներու եւ հասարակ ճաշարաններու մէջ Reg'u-lar Dinner (րէ'կիուլըր տինըր) Կանոնաւոր Ճաշը կը բաղկանայ վերոգրեալ ընթացքներէն Ա․ Գ․ Ե․ Դ․ներէն միայն։

* Հասարակ ժողովուրդը կէսօրուայ ճաշին [illegible] կ'ըսէ, իրիկուան ճաշին supper։

Օրական երեք անգամ վերոյիշեալ կերակուրներէն ի զատ, Մեծն Բրիտանիոյ սովորութիւններէն ժամը Հինգի Թէյ եւ Ընթրիք իբր նորաձեւութիւն սկսած են մուտ գտնել Ամերիկայի մէջ ալ։

Five o'clock Tea (ֆայվ ըքլա՛ք Թիյ) *ժամը Հինգի Թէյ կը մատակարարուի առ հասարակ կէս օրէ ետք ժամը 4–5· եւ կը բաղկանայ գաւաթ մը թէյէ եւ ծաղէ կամ քաքարէ։ Ասիկա ընդհանրացած է կիներու մէջ եւ յաճախ հրաւիրեալներու համար կերպ մը խնջոյք կը կազմէ։*

Անգլիական Ընթրիքը կը մատակարարուի սովորաբար կէս օրէ ետք ժամը 9ին, եւ կը բաղկանայ գաւաթ մը թէյէ եւ ծաղէ կամ քաշարէ։ Սակայն նորաձեւութեան հետեւող դասակարգին մէջ այս ընթրիքը կը կատարուի թատրոնները կամ հանդէսները արձակուելէ վերջ, եւ սովորաբար կը բաղկանայ խորոված հացի հետ Welsh rab'bit (ուէլշ րէ՛պիթ) *կալէսական ճագարէ (կերակուր մ'է որ կը շինուի պանիրը հալեցնելով) եւ թէյէ կամ ասոնց նման թեթեւ ճաշէ։*

Ճաշարաններու կամ սեղանատներու մէջ առ հասարակ գործածուած բառերն են,

[Ը] [Թ] [Ժ] [Ի]

Di'ning room	(տա՛յնինկ րում)	ճաշասենեակ
ta'ble	(թէ՛յպլ)	սեղան
ta'ble cov'er	(թէյպլ գը՛վըր)	սեղանի ծածկոց, սփռոց
nap'kin	(նէ՛փքին)	անձեռոց, ծնկան շոր (Տճկ. փէշքիր).
ring	(րինկ)	օղակ. մատանի
napkin ring	(նէփքին րինկ)	անձեռոցի օղակ
fork	(ֆորք)	պատառաքաղ
knife	(նայֆ)	դանակ
spoon	(ը)սփուն)*	դգալ
table-spoon	(թէյպլսփուն)	սեղանի-դգալ
tea'spoon	(թի՛յսփուն)	թէյի-դգալ
plate	(փլէյթ)*	պնակ, բաց աման
dish	(տիշ)	աման, պնակ
bowl	(պօլ)	սկաւառակ (Տճկ. քէասէ. Ռմկ. տաս-[քաբա)
cup	(գըփ)	գաւաթ
sau'cer	(սօ՛սըր)	գաւաթակալ, պնակիկ (չահգաքէ)
glass	(կլէս)*	ապակի. բաժակ
tum'bler	(թը՛մպլըր)	ապակիէ ջուրի գաւաթ

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ)։

tea″pot′	(թի՛յփա-թ)	թէյաման
salt′ cellar	(սօլթ-սէ′լըր)	աղաման
pep′per	(փէ′փըր)	պղպեղ
pepper-box	(փէփըր պաքս)	պղպեղաման
pepper-cast′er	(փէփըր-քա′սթըր)	պղպեղաման
oil	(ոյլ, օյլ)	ձէթ
oil cru′et	(ոյլ քրու′էթ)	ձիթաման
vin′e-gar	(վի′նիկըր)	քացախ
vin′e-gar cru″et	(վինիկըր քրուէթ)	քացախաման
mus′tard	(մը′սթըրտ)	մանանեխ (Տճկ. խարտըլ)
mustard-pot	(մըսթըրտ փաթ)	մանանեխի աման
meal	(միյլ)	մէկ անգամուայ կերակուր, ճաշ
breakfast	(պրէքֆըսթ)	նախաճաշ
lunch կամ luncheon	(լընչ. լընչըն)	թեթեւ ճաշ
dinner	(տինըր)	կէսօրուայ կամ երեկոյեան ճաշ
supper	(սըփըր)	ընթրիք
regular	(րէկիուլըր)	կանոնաւոր
spe′cial	(ը)սփէ′շըլ)	մասնաւոր
ex′tra	(է′քսթրա)	արտաքոյ կարգի, յաւելուած
me-nu′	(մէնիու′)	կերակուրներու ցուցակ, ճաշացուցակ
wait′er	(ուէ′յթըր)	սպասաւոր
wait′ress	(ուէ′յթրէս)	սպասուհի
pro-pri′et-or	(փրօփրա′յէթըր)	սեպհականատէր
tick′et	(թի′քէթ)	տոմս, տոմսակ
com″mu-ta′tion	(քամիութէ′յշըն)	փոխանակութիւն
commutation ticket	(քամիութէ′յշըն թի′քէթ)	դրամը կանխաւ տուած ըլլալու փոխարէն աժանագին տոմսակ
seat	(սիյթ)	բազմոց, աթոռ
re-served′ seats	(րիզը′րվտ սիյթս)	վերապահուած աթոռներ
fare	(ֆէյր)	գին, ուտելիքներու գին, անցագին
bill of fare	(պիլ օվ ֆէյր)	գներու ցուցակ
tooth′pick″	(թու′թհփիք)	ատամնափորիչ
stand	(ը)սթէնտ)*	կայան, գործի սեղան
slice	(ը)սլայս)*	շերտ
crum, crumb	(քրըմ)*	փշրանք

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ)։

Քանի մը ամենէն շատ գործածուած կերակուրներու անուններ

soup	(սուփ)	ապուր (Տճկ. չօրպա)
broth	(պրաթհ, պրօթհ)*	
con''som-me'†	(քանսօմէ՛յ)	մսի ջուր, մսի ջրով շինուած ա-
gra'vy	(կրէ՛յվի)	արգանակ, մսի հիւթ [պուր
om'e-let	(ա՛մլէթ)	կաթով ձուածեղ
poul'try	(փօ՛լթրի)	ընտանի թռչուններ (թաւուքլար)
pud'ding	(փու՛տինկ)	անուշեղէն, քաղցրաւենի
hash	(հէշ)	մանր ջարդուած միս, յաճախ գետնախնձորով ծեծուած, կամ հացի փշրանքներով խառնուած
sal'ad	(սա՛լըտ)	աղցան (Տճկ. սալաթա)
fric''as-see'	(ֆրիքըսի՛յ)	մանր կտրտած, տապկուած կամ հասարակ եփուած միս, վրան արգանակ լեցուած
Ly''on-naise'	(լիյօնէ՛զ)	խաշած պաղ գետնախնձորը բարակ բարակ մանրուած և տապկուած‡
frit'ters	(ֆրի՛թըրզ)	մսախառն կամ պտղախառն տապկուած մանր քաքարներ
cro-quettes'†	(քրօքէ՛թս)	բրինձէ կամ հացի փշրանքէ եւ ծեծուած մսէ շինուած կլորակներ (Տճկ. իշլէր քէֆթէսի)
chick'en	(չի՛քըն)	վառեակ
tur'key	(թը՛րքի)	հնդկահաւ
oys'ter	(օ՛յսթըր)	ոստրէ
lob'ster	(լա՛պսթըր)	ծովային մեծ խեցգետին
clam	(քլէմ)*	սանտրամիջատ
fish	(ֆիշ)	ձուկ

Բայեր

to breakfast	(պրէքֆըսթ)	նախաճաշել, նախաճաշ տալ
to lunch	(լընչ)	թեթեւ ճաշ ընել
to dine	(տայն)	ճաշել. հացկերոյթ տալ
to broil	(պրօյլ)*	կրակի վրայ խորովել, շամփրել (շիշ քեպապ ընել) [ընել)
to roast	(րօսթ)	փուռի մէջ կարմրցնել (ֆըրըն ը-

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ)։

† Գաղղիերէնէ առնուած է։

‡ Գաղղիոյ Լիոն քաղաքի քաղաքացւոց ըրած ձեւով։

to fry	(ֆրա՛յ)*	տապկել
to poach	(փօչ)	հաւկիթը մէյ մէկ հատ իւղի կամ եփած ջուրի մէջ կաթեցնելով եփել
to bread	(պրէտ)*	մսի կամ ձկան վրայ՝ եփելէ առաջ, հացի կտորներ շարել, յետոյ եփել
to stew	(ը)ստիու)*	շոգեփել (Տե՛ս. [illegible])
to scram'ble	(ը)սքրա՛մպըլ)	խառնուած եփել, (Հաւկիթը) զարնել, յետոյ եփել
to steam	(ը)ստիյմ)*	շոգիով եփել, շոգիացնել, շոգի տալ. գոլորշիանալ
to dip	(տիփ)	թաթխել, ընկղմել
to wait	(ուէյթ)*	սպասել. սպասաւորութիւն ընել,
to punch	(փընչ)	ծակել [ծառայել
to re-serve'	(րիզը՛րվ)	վերապահել
to butter	(պըթըր)	վրան կարագ քսել
to bake	(պէյք)	փուռի մէջ եփել
to mash	(մէշ)	ծեծել և մի քիչ ջրով կամ կաթով կակղցնել

162. Վարժութիւն

[Ը] [Թ] [Ժ] [Ի]

[Որպէս զի Ամերիկեան ճաշարաններուն եւ անոնց կերակուրներուն անծանօթ կամ նորեկ Հայ մը Ամերիկեան կերակուրներուն ոչ միայն անունները գիտնայ, այլ և կերակուրներուն ինչ նիւթերէ պատրաստուած ըլլալուն վրայ ալ գաղափար մը կազմէ, յաջորդ երեսներուն վրայ կը ներկայացնենք հասարակ եւ միջին դասակարգի ճաշարաններու մէյ մէկ իսկական ճաշացուցակը, եւ նմոյշ մ'ալ անհատական տներու ճաշացուցակներէն հանդերձ կերակուրներու անուններու հնչումներովն ու բացատրութիւններովը, որոց հետ ուսանողն ինքզինք լաւ մ'ընտելացնելու է եւ վերեւ նշանակուած հրահանգներն կատարելու է Անգլիերէն մասերուն վրայ միայն]։

ԴԻՏ.— Օթեւաններու (Ho-tel' – հօթէ՛լ) եւ ուրիշ բարձր կարգի ճաշարաններու ճաշացուցակներն առ հասարակ Գաղղիերէն կ'ըլլան, երբեմն նաեւ Գերմանական, Սպանիական եւ Իտալական բառերով կամ անուններով խառն։

---

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ)։

Հետեւեալը հասարակ ճաշարանի մը ուտելիքներու եւ անոնց գներու ցուցակը կը ներկայացնէ։

BILL OF FARE (պիլ օվ ֆէյր) ՃԱՇԱՑՈՒՑԱԿ

	Cents
Soup (սուփ) *Ապուր*	5
Small Steak (ըսմօլ* ըսթէյք)* *Փոքր (կտոր) եզան կակուղ միս*	10
Beef Steak (պիյֆ սթէյք) (Մեծ կտոր) *Եզան կակուղ միս*	15
Ten'der-loin Steak (թէ՛նտըրլօյն սթէյք) *Եզան ամենէն մատղաշ միսը†*	20
Sir'loin Steak (սը՛րլօյն սթէյք) *Եզան գաւակի կակուղ միս§*	20
Por'ter-house" Steak (փօ՛րթըր հաուզ սթէյք) *Եզան բեռնակրիտան կակուղ միսը†*	20
Ham'burg-er Steak with On'ions (հա՛մպըրկըր սթէյք ուիթհ ը՛նյընզ) *Եզան յօշոտուած (ֆրայմ թաշօռած) և սոխի հետ իւղի մէջ տապկուած միս‡*	20
Pork Chops (փօրք չա՛փս) *Խոզի կողեր*	15
Mut'ton Chops (մը՛թն չա՛փս) *Ոչխարի կողեր*	15
Veal Cut'let (վիյլ քը՛թլէթ) *Հորթու կողիկ*	15
Corned Beef Hash (քօրնտ պիյֆ հէշ) *աղը դրուած եզան միս եւ խաշուած գետնախնձոր միասին ծեծուած կերակուր*	10
Liv'er (լի՛վըր) *Լեարդ*	10
Ba'con and Eggs (պէ՛յքըն էնտ էկզ) *Խոզի չորցուցած մսի վրայ հաւկիթ կոտրուած*	20
Pork and Beans (փօրք էնտ պիյնզ) *Խոզի մսով լուբիա*	10
All Kinds of Roast Meats (օլ քայնտզ օվ րօուսթ միյթս) *Ամեն Տեսակ Կարմրցուցած Միս*	15
Beef Stew (պիյֆ սթիու) *Գետնախնձորով եզան միս*	10
Two Either Boiled or Fried Eggs (թու իյդհըր պօյլտ օր ֆրայտ էկզ) *Երկու կամ խաշած կամ (էօղէ ձէճ) տապկած հաւկիթներ*	15
Pies, all Kinds (փայզ, օլ քայնտզ) *Կարկանդակներ, ամեն տեսակ*	5
Tea or Cof'fee, per cup (թիյ օր քա՛ֆի փըր քըփ) *Թէյ կամ սուրճ, գաւաթը*	5
Milk, per glass (միլք, փըր կլէս) *Կաթ, բաժակը*	5
Coffee and Cakes (քաֆի էնտ քէյքս) *Սուրճ եւ Քաքարներ*	10

---

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ)։

† Գաւակին և կողերուն մէջտեղի միսը։

§ Մէջքին մսու։

‡ Գերմանական Համպուրկ քաղաքի քաղաքացւոց ըրած ձեւով։

Հետեւեալը միջին կարգի ճաշարանի մը կերակուրներու ցուցակն է։

MENU

(մէնիու)

ԿԵՐԱԿՈՒՐՆԵՐՈՒ ՑՈՒՑԱԿ

SOUPS (սուփս) *ԱՊՈՒՐՆԵՐ*

			Cents
Chicken	(չիքըն)	*Վառեակի ջրով*	10
Rice	(րայս)	*Բրինձով*	10
Veg′e-ta-ble	(վէ՛ճիթէպլ)	*Բանջարեղէններով*	10
Consomme	(քանսօմէյ)	*Եզան մսի ջրով*	10
To-ma′to	(թօմէյթօ)	*Ոսկեխնձորով (փօմիտօր)*	10
Noo′dle	(նու՛տըլ)	*Գերմանական դդմաճով (շէհրէ)*	10
Len′til	(լէ՛նթիլ)	*Ոսպով*	10

ԾԱՆ. — *Սոյն ապուրներէն սովորաբար ամէն օր երկու տարբեր տեսակները միայն պատրաստ կը գտնուին։*

FISHES (ֆիշըզ) *ՁԿՆԵՂԷՆՆԵՐ*

Fried, Broiled or Boiled Salt Mack′er-el — 15
(ֆրայտ, պրօյլտ օր պօյլտ սօլթ մէ՛քըրէլ)
Տապկած, Խորոված կամ Խաշած նախապէս աղը դրուած Թիւնիկ (Տճկ. ըսգումրու պալըղը)

Fish Cakes	(ֆիշ քէյքս)	*Ձկնաքաքարներ*	10

Fish Cakes, with Poached Eggs (ֆիշ քէյքս ուիթ փօչտ էկզ)
Ձկնաքաքարներ, վրան հաւկիթ կաթեցուցուած — 15

Sardines, per box (սարտինզ փըր պաքս) *Սարտելլա, տուփը* — 20

OYSTERS (օյսթըրզ) *ՈՍՏՐԷՆՆԵՐ*

Raw	(րօ)	*Հում*	20
Half shell	(հաֆ շէլ)	*Կիսապատեան*	20
Milk stew	(միլք սթիու)	*Կաթով եփած*	25
Fried	(ֆրայտ)	*Տապկած*	25

Fried with Bacon (ֆրայտ ուիթ պէյքըն)
Աղը դրուած խոզի մսի հետ տապկուած — 35

Broiled	(պրօյլտ)	*Խորոված*	25
Pan Roast	(փան րօսթ)	*Ամանի մէջ կարմրցուցած*	25
Shell Roast	(շէլ րօսթ)	*Պատեանին մէջ կարմրցուցած*	35
Boston Stew	(պօսթըն սթիու)	*Պոսթընցւոց տեսակով եփուած*	25

CLAMS (քլէմզ) ՍԱՆՏՐԱՄԻՋԱՏՆԵՐ

			Cents
Steamed	(ստիմտ)	Շոգեփ	25
Little Neck, half shell (լիթլ նէք, հաֆ շէլ)		Փոքրավիզ, կիսապատեան	20
Little Neck, stew	(լիթլ նէք ստիու)	Փոքրավիզ եփուած	20
Little Neck, fry	(լիթլ նէք ֆրայ)	Փոքրավիզ տապկած	25
Little Neek Fritters (լիթլ նէք ֆրիտըրզ)		Փոքրավիզ պտղախառն կամ բանջարեղինախառն տապկուած	25
Clam Roast	(քլէմ րօսթ)	Սանտրամիջատ կարմրցուցած	30
Clam Chowder (քլէմ չաուտըր)		Սանտրամիջատով եւ բանջարեղէններով ապուր	15
Clam Broth	(քլէմ բրօթհ)	Սանտրամիջատով ապուր	20
Plain Lobster	(փլէյն լապսթըր)	Պարզ Ծովային Մեծ Խեցգետին	25

POULTRY (փօլթրի) ԹՌՉՈՒՆՆԵՐ

Roast Turkey, with Cran'ber''ry Sauce (րօսթ թըրքի ուիթհ քրէնպէրի սօս)	Փուռի մէջ խորոված Հնդկահաւ, հանդերձ Մօրապտղի Մրգանուշով	35
Boiled Chicken, with Ap'ple sauce (պօյլտ չիքըն ուիթհ էփլ սօս)	Խաշած վառեակ (հաւ), հանդերձ Խնձորի Մրգանուշով	30

ROAST MEATS (րօսթ միթս)
ՓՈՒՌԻ ՄԷՋ ԿԱՐՄՐՑՈՒՑԱԾ ՄՍԵՐ

Roast Beef	(րօսթ պիֆ)	Եզան կարմրցուցած միս	15
Roast Veal	(րօսթ վիլ)	Հորթու կարմրցուցած միս	15
Roast Mutton	(րօսթ մըթըն)	Ոչխարի կարմրցուցած միս	15
Roast Lamb	(րօսթ լէմ)	Գառան կարմրցուցած միս	15
Roast Pork	(րօսթ փօրք)	Խոզի կարմրցուցած միս	15
Roast Prime Rib of Beef (րօսթ փրայմ րիպ օֆ պիֆ)		Եզան կարմրցուցած գլխաւոր կող	25
Roast Sirloin, with Mush'rooms (րօսթ սըրլօյն, ուիթհ մըշ'րումզ)		Եզան Գաւակի կակուղ միս, հանդերձ Սունկով	25
Roast Shoul'der, with Peas (րօսթ շօ'լտըր, ուիթհ փիզ)		Ոչխարի կարմրցուցած թեւի միս, հանդերձ ոլոռնով	20
Roast Leg of Veal (րօսթ լէկ օֆ վիլ)		Հորթու ազդրի կարմրցուցած միս	15

BOILED MEATS (պօյլտ միթս) ԽԱՇՈՒԱԾ ՄԻՍԵՐ

Cents

Corned Beef and Cab'bage (քօռնտ պիյֆ էնտ քէ'պէյճ) 15
Աղջուրի մէջ պահուած Եզան Միս եւ Կաղամբ

Ham and Cabbage (հէմ էնտ քէպէյճ) 15
Խոզի ապուխտ եւ Կաղամբ

Mutton, plain (մըթըն, փլէյն) Ոչխարի միս, պարզ 15

Mutton, with sauce (մըթըն, ուիթհ սօս)
Ոչխարի միս, վրան համեմներու բաղադրութիւն լեցուած 20

EGGS, OMELETTES, SALADS, ETC.

(էկս, օմլէթս, սալատս, էնտ սօ ֆօրթ)

ՀԱՒԿԻԹՆԵՐ, ՁՈՒԱԶԵՂՆԵՐ, ԱՂՑԱՆՆԵՐ ևն.

2 Poached Eggs on Toast (թու փօչթ էկս օն թօսթ) 15
Երկու կաթեցուցուած հաւկիթ խորոված հացի վրայ

2 Boiled Eggs (թու պօյլտ էկս) Երկու խաշուած հաւկիթ 10

2 Fried Egg (թու ֆրայտ էկս) Երկու իւղի մէջ տապկուած հաւկիթ 10

2 Scrambled Eggs (թու սքրէմպլտ էկս)
Երկու զարնուած ու տապկուած հաւկիթ 15

Oyster Omelet (օյսթըր օմլէթ) Ոստրէով Ձուազեղ 25

Plain Omelet (փլէյն օմլէթ) Պարզ Ձուազեղ 15

Ham Omelet (հէմ օմլէթ) Խոզի Ապուխտով Ձուազեղ 25

Po-ta'to Salad (փօթէ'յթօ սալատ) Գետնախնձորով Աղցան 10

Chicken Salad (չիքըն սալատ) Վառեակով Աղցան 25

Lobster Salad (լապսթըր սալատ) Ծովային մեծ Խեցգետինով Աղցան 25

VEGETABLES IN SEASON (վէճըթըպլս ին սիյզն)

ԲԱՆՋԱՐԵՂԷՆՆԵՐ ԵՂԱՆԱԿԻՆ ՀԱՄԵՄԱՏ

Green Peas (կրին փիյզ) Կանաչ Ոլոռն 5

Stewed Potatoes (ստիւտ փօթէյթօզ) Խաշուած ու ծեծուած Գետնախնձոր 10

Lyonnaise Potatoes (լայօնէյզ փօթէյթօզ) Լիոնական Գետնախնձոր 10

Sweet Potatoes (սուիյթ փօթէյթօզ) Քաղցր Գետնախնձոր 5

Suc'co-tash (սը'քօթաշ) Կանանչ Եգիպտացորեն և Լուբիա խառնուած եփուած (Հնդկական կերակուր մ'է) 5

Let'tuce (լէ'թըս) Հազար (Տճկ. մարուլ) 10

As-par'a-gus (էսփէ'րըկըս) Ծնեբէկ (Տճկ. քուշ քօնմազ) 10

Cau'li-flow"er (քօ'լիֆլաուըր) Կաղըմբառ (Տճկ. քարնապիթ) 10

MADE DISHES (մէյտ տիշըզ) ՇԻՆՈՒԱԾ ԽՈՐՏԻԿՆԵՐ

Chicken Pot Pie (չիքըն փա'թ փայ) Պուտուկի մէջ եփած հաւով կարկանդակ 20

Chicken Fricasse (չիքըն ֆրիքասէյ) Հաւ-արգանակ 20
Beef Stew (պիյֆ ստիւ) Եզան միս վրայ գետնախնձորով ղաուրը 10
Lamb Stew, with Peas (լէմ ստիւ ուիթհ փիյզ)
Գառան միս վրայ Գետնախնձորով ղաուրը հանդերձ ոլոռնով 15
Mutton Stew (մըթըն ստիւ) Ոչխարի միս վրայ գետնախնձո-րով ղաուրը 10
Pork and Beans (փօրք էնտ պիյնզ) Խոզի միս վրայ եփուած Լուբիա 10
Corned Beef and Beans (քօրնտ պիյֆ էնտ պիյնզ)
Աղը դրուած Եզան Միս եւ Լուբիա 15
Ham and Beans (հէմ էնտ պիյնզ) Խոզի ապուխտ և Լուբիա 15
Mutton Pot Pie, with Peas (մըթըն փաթ փայ, ուիթհ փիյզ)
Պտուկի մէջ եփած Ոչխարի մսով կարկանդակ, հանդերձ Ոլոռնով 15
Beef Pot Pie, with Tomatoes (պիյֆ փաթ փայ, ուիթհ թօմէյթօզ)
Պտուկի մէջ եփած Եզան մսով կարկանդակ, հանդերձ Ոսկեխնձորով 15

ROLLS, TOASTS, CAKES, ETC. (ռօլզ, թօսթս, քէյքս, էթսէթ.)
ԲՈԿԵՂՆԵՐ, ԽՈՐՈՎԱԾ ՀԱՑԵՐ, ՔԱՔԱՐՆԵՐ, ԵՒՆ.

Wheat Cakes, with ma'ple syr'up (հուիյթ քէյքս, ուիթհ մէյփլ սիրըփ)
Ցորենաքաքարներ* հանդերձ Դղքիի Ռուփով 10
Buck'wheat' Cakes (պըք'հուիյթ քէյքս) Ցորենաքաքարներ 10
Ger'man Pan'cakes (ճը'րմըն փէնքէյքս) Գերմանական Ցորե-նաքաքարներ 15
French Pancakes (ֆրէնչ փէնքէյքս) Գաղղիական Ցորենաքաքար 5
Tea Bis'cuits (թիյ պիս'քիթս) Թէյի պաքսամատներ 5
Corn Cakes (քօրն քէյքս) Եգիպտացորենէ Քաքարներ 5
Milk Toast (միլք թօսթ) Կաթով թրջած խորոված հաց 15
Buttered Toast (պըթըրտ թօսթ) Կարագուած խորոված հաց 10
Dry Toast. (տրայ թօսթ) Չոր խորոված հաց 10
Dipped Toast (տիփփտ թօսթ) Թաթխուած խորոված հաց 10
Hot Rolls (հաթ ռօլզ) Տաք բոկեղներ 5
French Rolls (ֆրէնչ ռօլզ) Գաղղիական բոկեղներ 5

PA'STRIES, PIES, PUDDINGS, ETC.
(փէ'յսթրիզ, փայզ, փուտինկզ, էթսէթ.)
ԽՄՈՐԵՂԷՆՆԵՐ, ԿԱՐԿԱՆԴԱԿՆԵՐ, ԿԱԹՆԱՊՈՒՐՆԵՐ, ԵՒՆ.

Pies, all kinds (փայզ օլ քայնտզ) Կարկանդակներ, ամեն տեսակ 5
Crackers and Milk (քրէքըրզ էնտ միլք) Ծաղեր և կաթ 10

---

* Ռամկ. Քարահաց (Տճկ. Թաշ էքմէքի)

			Cents
Oatmeal and Milk	(օթմիլ էնտ միլք)	Վարսակաձաւ և կաթ	10
Apple Fritters to Order (էփըլ ֆրիթըրզ թու օրտըր)		Խնձորախառն քաքարներ ըստ յանձնարարութեան	15
Rice Pudding	(րայս փուտինկ)	Բրինձով կաթնապուր	5
Bread Pudding	(պրէտ փուտինկ)	Հացով կաթնապուր	5
Tap''i-o'ca Pudding	(թափիօ'քա փուտինկ)	Դափիօքայով† կաթնապուր	5
Apple Dump'lings	(էփըլ տըմփ'լինկզ)	Խնձորաքաքարներ	5
Cup Cus'tard, or Corn Starch (քըփ քըսթըրտ, օր քօրն (ը)սթարչ)		կաթնհաւկթով, կամ Եգիպտացորենի նշայով շինուած անուշեղէն, գաւաթը	5
Choc'o-late E-clair'	(շո'քօլէթ էքլէ'յր)	Տուրմով կաթնապուր	5
Char'lotte russe	(շա'րլըթ րուս)	Սերով քաքար*	5

COFFEE, TEA, COCOA, CHOCOLATE OR MILK
(քոֆի, թիյ, քօքօ, շոքօլէթ օր միլք)
ՍՈՒՐՃ, ԹԷՅ, ԳՕԳՕ, ՏՈՒՐՄ ԿԱՄ ԿԱԹ

Coffee, per cup	(քոֆի. փըր քըփ)	Սուրճ, գաւաթը	5
Tea, per cup	(թիյ, փըր քըփ)	Թէյ, գաւաթը	5
Cocoa, per cup	(քօքօ, փըր քըփ)	Գօգօ, գաւաթը	5
Chocolate, per cup	(շոքօլէթ, փըր քըփ)	Տուրմ, գաւաթը	5
Milk, per glass	(միլք, փըր կլէս)	Կաթ, բաժակը	5

Ice Cream 10c. and 15c. per plate
(այս քրիյմ թէն սէնթս էնտ ֆիֆթին սէնթս փըր փլէյթ)
Պաղպաղակ, պնակը 10 սէնդ եւ 15 սէնդ

Commutation Tickets $3.50 in Meals for $3.00
(քոմիւթէյշըն թիքըթս թրի տօլըրզ էնտ ֆիֆթի սէնթս ին միյլզ ֆօր թրի տօլըրզ)
Փոխանակութեան Տոմսակներ
երեք ու կէս տոլարի արժէքով կերակուրներն երեք տոլարի

ԾԱՆ. — Ուսանողը գիտնալու է թէ վերոյիշեալ ճաշացուցակներն առօրեայ փոփոխութեանց ենթակայ են. եւ շատ մը ճաշարաններու մէջ ալ վերոյիշեալներէն մաս մը միայն օրուան ցուցակին մէջ կ'անցուի։

---

† Նշայէ շինուած, ճերմակ, կարծր և անկանոն ձեւով բան մ'է, որ կը ծառայէ անուշեղէն շինելու. ասոր մէջ սովորաբար պտուղ մը կը խառնեն. ինչպէս, apple tapioca, խնձորով դափիօքա։

* Քաքար մ'է, որոյ վրան լեցուած է հիւթ մը որ կը շինուի սեր կամ կաթ, հաւկիթ և շաքար իրար խառնելով։

Հետեւեալը Միջին Կարգի Ընտանեկան ճաշացուցակ մ՚է նիւ Եորքի «Իյվնինկ Թէլէկրամ»էն թելադրուած 1913 Յունվար 1ի, Նոր Տարւոյ ճաշին համար,

Oysters (օյստըրզ) Ոստրէներ

Cel'er-y (սէլըրի) Լախուր† Ol'ives (ա'լիվզ) Ձիթապտուղներ‡

Roast Goose (րօսթ կուզ) Apple Sauce (էփլ սօս)

Կարմրցուցած Սագ§ Խնձորանուշ

Mashed Potatoes (մէշդ փօթէյթօզ)

Ճզմուած եւ կաթով կամ ջրով խառնուած գետնախնձոր

Spin'ach with Egg (ըս)փի'նէճ ուիթ էկ) Հաւկթով Սմել|

En'dive Salad (է'նտայվ սալըտ) Եղերդով* Աղցան

Hick o-ry Nut Ice Cream. (հի'քօրի նըթ այս քրիյմ) Ամերիկեան Ընկոյզախառն Պաղպաղակ։

Hickory Nut Cake. (հի'քօրի նըթ քէյք) Ամերիկեան Ընկոյզախառն Բաքար։

Coffee (քաֆի) Սուրճ

Ճաշարանի կամ Ճաշատրահի (րէսթօրանթ) մը մէջ

Ըլլալիք Խօսակցութիւն

Սպասաւորուա՞ծ է՞ք։	(ուէյթըտ ան	Waited on?
Որեւէ մէկը ձեզ կ՚սպասաւորէ՞ Տիար։ – Տակաւին ոչ ոք։	տըզ էնի ուըն ուէյթինկ ան եու, սըր — նօ ուըն եէթ	Does any one waiting on you, Sir? – No one yet.
Ի՞նչ կ՚ուզէք ունենալ։ – Տեսնենք նախ ձեր ճաշացուցակը։ – Ահաւասիկ օրինակ մը։ – Վառեակի ապուր (ԵՐԷ) կը հաճիք։	հուաթ ուիլ եու հէվ – լէթ ըս սի ֆըրսթ եուր մէնիու – հիր իզ ը քափի – չիքին սուփ, փլիյզ	What will you have? – Let us see first your menu. – Here is a copy. – Chicken soup, please.
Կ՚ուզէ՞ք ձուկ հրամմել։ – Այո, խորոված տառեխներ (ԵՐԷ) կը հաճիք։	ուիլ եու թէյք սըմ ֆիշ – եէս, պրօյլտ հէրինկզ, փլիյզ	Will you take some fish? – Yes, broiled herrings please.
Յաջորդն ի՞նչ պիտի ուզէք ունենալ։ – Փուռի մէջ կարմրցուցած հնդկահաւ, (ԵՐԷ) կը հաճիք։	հուաթ ուիլ եու հէվ նէքսթ – րօսթ թըրքի, փլիյզ	What will you have next? – Roast turkey, please.

| (Տճ. ըսփանախ) * (Տճ. հինտիպա կամ (աճը մարօլ)

† (Տճ. քէրէվիզ) ‡ (Տճ. զէյթին) [ապուրի անցնել։

§ Նկատելու է որ Սագի միս եղած օրը, կարելի է առանց

Կը հաճի՞ք լեցնել ջրի գաւաթս։ – Անշուշտ։ – Շնորհակալ եմ։	ուիլ եու ֆիլ մայ թըմ-բլըր – սըրթընլի – թհենք եու	Will you fill my tumbler? – Certainly. – Thank you.
Մօրապտղով անուշ թէ խնձորանուշ։ – Մօրապտղով (ԽԹԽ) կը հաճիք։	քրանպէրրի օր էփլ սօս – քրանպէրրի, փլիզ	Cranberry or apple sauce? – Cranberry please.
Կը հաճի՞ք ինծ ուրիշ դգալ մ'ալ բերել։ – Հոս ճիշդ պատրաստ է, Տիար։ – Շնորհակալ եմ։	ուիլ եու փաս մի ըն-ըտհըր սփուն – րայթ հիըր սըր – թհենք եու	Will you pass me another spoon too? – Right here, Sir. – Thank You.
Կրնա՞ք քիչ մ'արգանակ բերել հոս։ Վայրկեանի մը մէջ, Տիար։	քէն եու փաս սըմ գրէյվի հիըր – ին ը մօմէնթ, սըր	Can you pass some gravy here? – In a moment, Sir.
Ի՞նչ կ'ուզէք ունենալ ձեր աղանդերին համար, Տիար։ – Ի՞նչ ունիք այսօրուան համար։ – Ունինք կաթնապուր, տրմանուշ եւ ամեն տեսակ կարկանդակներ։ – Կուզեմ տրմանուշ։ – Թէ՞յ թէ սուրճ։ – Գաւաթ մը կաթ կ'ըլլայ։	հուաթ 'ուօտ եու հէվ ֆօր եօր տիզըրթ, սըր – հուաթ հէվ եու կոթ ֆօր թու տէյ – ուի հէվ րայս փուտինկ, չաքօլէթ էյքլէյր էնտ օլ քայնտզ օֆ փայզ – ուիլ թէյք չաքօլէթ էյքլէյր – թի՞ օր քօֆի – կլէս օվ միլք ուիլ տու	What would you have for your dessert, sir? – What have you got for to-day? – We have rice pudding, chocolate eclair, and all kinds of pies. – Will take chocolate eclair. – Tea or coffe? – Glass of milk will do.
Կարելի՞ է ձեզ նեղութիւն տալ շաքարի համար։ – Այո, Տիար։ Շնորհակալ եմ	մէյ այ թրըբըլ եու ֆօր տհը շուկըր – եէս սըր – թհենք եու	May I trouble you for the sugar? – Yes sir. – Thank you.
Որեւէ ատամնափորիչ կա՞յ հոս տեղեր։ – Այո, Տիար, պիտի գտնէք զանոնք ձեր ձախ կողմը։	էնի թութհփիք ըրաունտ հիըր – եէս, սըր, եու ուիլ ֆայնտ տհէմ օն եօր լէֆթ	Any toothpick around here? – Yes, sir, you will find them on your left.
Ասիկայ ձեր հաշուետոմսն է, որը դուք կարելի է վճարէք դրամընկալին։	տհիս իզ եօր պիլ, հուիչ եու մէյ փէյ թու տհը քէշիըր	This is your bill, which you may pay to the cashier.

RULE III. APPOSITION. ԿԱՆՈՆ Գ. ԲԱՑԱՅԱՅՏԻՉ։

A Noun or a personal Pronoun used to explain a preceding noun or pronoun, is put, by apposition, in the same case.* *Անուն մը կամ անձնական Դերանուն մը՝ որ կը գործածուի նախադաս անուն մը կամ դերանուն մը բացայայտելու* (էքս-պլէյնելու), *բացայայտեալին հոլովը դրուելու է. ինչպէս,* Papa, I heard that *Bedros*, your old *friend* and *classmate*†, now a *merchant*§ of Van, will come here to see you — *Հայրիկ, լսեցի որ* Պետրոս, *ձեր հին* բարեկամ *ու* դասընկերը, *ներկայիս Վանի* վաճառականը, *պիտի գայ հոս ձեզ տեսնելու։ Նոյնպէս,* I was in Paris with *Bertha*, my *sister* — *Ես Փարիզ էի* քրոջս Պայծառին *հետ։ Այս երկու օրինակներէն առաջնոյն մէջ friend,* բարեկամ. *classmate,* դասընկեր և *merchant,* վաճառական *բացայայտիչ բառերը ուղղական հոլով են, որովհետեւ անոնց նախադասը* Պետրոս *ուղղական հոլով եւ տէր բայի է* will come, *պիտի գայ բային. մինչ երկրորդ օրինակին մէջ sister,* քոյր *բացայայտիչ բառը հայցական հոլով է, որովհետեւ իր նախադասը Bertha,* Պայծառ *հայցական հոլով է եւ խնդիր* with, *հետ նախադրութեան։ Այս կանոնը բացառութիւն չունի։*

163. *Վարժութիւն*

[Հետեւեալ նախադասութիւնները վերլուծել կանոնին համեմատ ապացուցելով ընդօրինակելու. և սերտելու զի։]

"Our Shepherd, him who is styled king of saints, will assuredly give his saints the victory."

"It may seem odd‡ to talk of we subscribers‖."

"Now, therefore, come thou, we will make a covenant, thee and me."

"Now, therefore, come thou, let us make a covenant, I and thou."

---

* [Այս կանոնը գոց ընելու է։]

† class'mate'' *բարդ բառ մ'է եւ կը բաղկանայ երկու բառերէ* class (քլաս – մ:կ վանկ) *կարգ, դաս եւ* mate (մէյթ) *ընկեր, ընկերակից, կողակից, զոյգ. ուստի եւ* classmate *կը նշանակէ դասընկեր, դասակից։*

§ mer'chant (մը'րչընթ) *վաճառական։*

‡ odd (ա՛տ) *կոճատ* (Տճկ. թէք)․ *անզոյգ․ անսովոր, արտառոց*

‖ sub-scribe' (սըպ-սքրա՛յպ) *ստորագրուիլ, բաժանորդագրուիլ*

– *subscriber,* *ստորագրող, ստորագրուող, բաժանորդ*

"I find the total‡ of their hopes and fears
Dreams', empty¶ dreams‖."

[[illegible]]

"Go ye every man unto his city."

"We have every one turned to his own way."

"But those that sleep, and think not on their sins,
Pinch§ them, arms, legs, backs, shoulders†, sides, and skins."
– *Shak.*

"They love each other."

"Be ye helpers one of another."

164. *Վարժութիւն*

[Ը] [Թ] [Ժ] [Ի]

en-thu'si-asm	([illegible])	*սաստիկ եռանդ, խանդ*
lit'er-a-ry	([illegible])	*գրական, գրագիտական*
char'ac-ter	([illegible])	*նկարագիր*
teach	([illegible])	*սորվեցնել*
rock	([illegible])	*օրօրել*
cra'dle	([illegible])	*օրօրոց*
rule	([illegible])	*իշխել, կառավարել*

[Ց] [Ձ]

"Enthusiasm is everything for literary nations, character is everything for acting nations."

"You must not fight too often with one enemy, or you will teach him all your art of war." – *Napoleon.*

"The hand that rocks the cradle rules the world."

---

‡ to'tal ([illegible]) *գումար*

‖ dream ([illegible]) *երազ* – to dream, *երազել*

¶ emp'ty ([illegible]) *դատարկ, պարապ, թափուր* – to empty, *պարպել, դատարկել*

§ pinch ([illegible]) *կսմթել* ([illegible])

† shoulder ([illegible]) *ուս, թիկունք*

ԴԱՍ ՁԵ. (LESSON LXXXV.)

[Ձ]

House (հաուզ)* ԲՆԱԿԱՐԱՆ, ՏՈՒՆ

Home (հօմ) ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ՏՈՒՆ (դոմեսթիք լայֆ)

Տան մը տեղին, շէնքին, սենեակներուն, եւն. վերաբերեալ Գիտելիքներ եւ Բառեր։

Գետիններ չափելու համար գործածուած բառերն են,

Surface	(սըր՛ֆէյս)		մակերեւոյթ
square	(սքուէյր)*	[Sq. *or* sq.]	քառակուսի [քառ. կամ քառ.]
inch	(ինչ)	[In.]	մատնաչափ [Մտնչփ.]
foot	(ֆուտ)	[Ft. *or* ft.]	ոտնաչափ [Ոտնչփ. կամ ոտնչփ.]
yard	(եարտ)	[Yd. *or* yd.]	Ամերիկեան կանգուն [եարտա]
rod	(րատ)		ձողաչափ, ձող. ճպոտ
a'cre	(է՛յքըր)		լծվար, օրավար
mile	(մայլ)	[M. or m.]	մղոն†
lot	(լաթ, լոթ)		գետնաբաժին (սովորաբար 25 x 100 ոտք, քաղաքին մէջ տուն մը շինելու յատկացուած). կը նշանակէ նաեւ վիճակ, բաժին, ճակատագիր, դիպուած
plot	(փլաթ, փլոթ)*		կտոր մը գետին. կը նշանակէ նաեւ դաւ, դաւաճանութիւն — to plot, դաւաճանել

Գիտելիքներ

144	Քառ. Մատ.	(sq. in)	հաւսար. է 1 Քռ. Ոտնչփ.ի	(sq. ft.)
9	Քառ. Ոտնչփ.	(sq. ft.)	հաւսար. է 1 Քռ. Կանգունի	(sq. yd.)
30 1/4	Քառ. Կանգուն	(sq. yd.)	հաւսար. է 1 Քռ. Ձողչփ.ի	(sq. rod)
160	Քառ. Ձողչփ.	(sq. rods)	հաւսար. է 1 Քռ. Լծվարի	(sq. acre)
640	Լծվար	(acres)	հաւսար. է 1 Քռ. Մղոնի	(sq. m.)

Հասարակ Քարերու Գլխաւոր Տեսակներն են,

rock	(րաք)	ժայռ
rock'y	(րա՛քի)	ժայռոտ, ապառաժեայ
sand	(սէնտ)	աւազ
sand'y	(սէ՛նտի)	աւազուտ, աւազեայ
lime	(լայմ)	կիր
of lime	(ավ լայմ)	կրէ
stone	(ստօն)	քար, քարէ
white stone	(հուայթստօն)	ճերմակ քար

* Շեշտը է մէկ անգամէն (մէկ վանկ)։

† stat'ute mile (ըսթէ՛թիւթ մայլ) օրէնքով հաստատուած մղոնը Ամերիկայի Միացեալ Նահանգաց համար 5,280 ոտք է։

lime'stone	([illegible])	կրաքար
sand'stone	([illegible])	աւազաքար
brown stone	([illegible])	թխաքար
grind'stone	([illegible])	յեսանաքար
gran'ite	([illegible])	որձաքար
mar'ble	([illegible])	մարմարիոն

Մարմարիոններն իրենց գոյնութեան համեմատ կը կոչուին.

black-and-gold-marble	[illegible]	սեւ եւ ոսկեգէն մարմարիոն
land'scape-marble	[illegible]	գաւառանկար մարմարիոն
bird's-eye-marble	[illegible]	թռչնոյ աչք մարմարիոն
ru'in-mar'ble	([illegible])	աւերականման մարմարիոն

Մարմարիոններն իրենց գտնուած տեղին համեմատ կը կոչուին.

Nu-mid'i-an-mar"bl	[illegible]	Նումիդիայի§ մարմարիոն
Pa'ri-an-mar"ble	([illegible])	Փարոսական‡ մարմարիոն
Ten"nes-see'-mar"ble	[illegible]	Թէնէսիի| մարմարիոն

Իրենց գործածութեանց կերպին համեմատ կը կոչուին.

stat'u-a-ry-mar'ble	([illegible])	արձանագործութեան մարմարիոն
building-marble	[illegible]	շէնքի մարմարիոն

METAL ([illegible]) ՄԵՏԱՂ

Մետաղներու գլխաւոր տեսակներն են.

i'ron	([illegible])	երկաթ. երկաթէ
sil'ver	([illegible])	արծաթ. արծաթէ
gold	([illegible])	ոսկի
gold'en	([illegible])	ոսկիէ
lead	([illegible])	կապար. կապարէ
brass	([illegible])*	արոյր. արոյրէ
bronze	([illegible])*	անագապղինձ. անագապղնձէ
cop'per	([illegible])	պղինձ. պղնձէ
tin	([illegible])	անագ. թիթեղ. թիթեղէ
al-loy'	([illegible])	մետաղախառնուրդ

§ Այժմու Ալճէրի Հիւսիսային Ափրիկէի մէջ։

‡ Յունական Արշիպեղագոսին մէջ Փարոս կղզին, որուն մարմարները մանաւանդ ի հնումն արձանագործութեան համար շատ յարգի էր։

| Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներէն մէկն է։

* Հնչելու է մէկ տաղանէն (մէկ վանկ)։

Տուն

jan'i-tor	(ճա՛նիթըր)	դռնապան
housekeeper	(հաուս-քիփըր)	տնապահ
a'gent	(է՛յճընթ)	գործակալ
real estate agent	(րիըլ էսթէյթ էյճընթ)	կալուածներու գործակալ
land'lord"	(լէ՛նտլորտ)	տանուտէր
land'lady"	(լէ՛նտլէյտի)	տանտիրուհի
prem'is-es	(փրէ՛միզէզ)	շէնքի մը մասերը
stone house	(ս)թօն հաուս)	քարաշէն տուն
brick	(պրիք)*	կղմինտր, թրծուն աղիւս
brick house	(պրիք հաուս)	կղմինտրաշէն տուն
frame	(ֆրէյմ)*	կազմութիւն, շրջանակ
frame house	(ֆրէյմ հաուս)	տախտակաշէն տուն
fire	(ֆայր)	կրակ
proof	(փրուֆ)*	փորձ, ապացոյց, փաստ
fire-proof house	(ֆայր-փրուֆ հաուս)	կրակի դէմ փորձուած, անկիզելի տուն
flat	(ֆլէթ)*	ամբողջ յարկ մը միայն մէկ ընտանիք բնակելու
floor	(ֆլօր)*	մէկ յարկի կէսը. սենեակի յատակ, տախտակամած, դստիկոն
a-part'ment	(ափա՛րթմընթ)	յարկաբաժին
apartment house	(ափարթմընթ հաուս)	տուն մը, որոյ յարկերէն ամեն մէկը երեք կամ աւելի (հարուստ) ընտանիքներ բնակելու յարմարցուած է
ten'e-ment house	(թէ՛նիմընթ հաուս)	տուն մը, որոյ յարկերէն ամեն մէկը երեք կամ աւելի (աղքատ) ընտանիքներ բնակելու յարմար-[ցուած է
room	(րում)	սենեակ
fur'nished	(ֆը՛րնիշտ)	կահաւորուած
unfurnished	(ընֆըրնիշտ)	առանց կահ կարասիի
an'cient	(է՛յնշընթ)	վաղեմի, հին, նախորդ
mod'ern	(մա՛տըրն)	նորագոյն, արդի, վերջին
im-prove'ment	(իմփրու՛վմընթ)	բարւոքում, յառաջացում, զարգացում, կատարելագործութիւն
steam-heat	(ս)թիյմ-հիյթ)	շոգեջերմութիւն
el'e-gant	(է՛լիկընթ)	վայելուչ, չքնաղ
mag-nif'i-cent	(մակնի՛ֆիսընթ)	հոյակապ, չքեղ

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ)։

bath	(պաթհ)	բաղնիք
e-lec'tric	(իլէ՛քթրիք)	ելեքտրական
e-lec''tric'i-ty	(իլէքթրի՛սիթի)	ելեքտրականութիւն.
gas	(կաս)	ածխածին կազ
bell	(պէլ)	զանգակ
let'ter	(լէ՛թըր)	նամակ
letter-box	(լէթըր-պաքս)	նամակատուփ
tel'e-phone	(թէ՛լիֆօն)	հեռաձայն
el'e-va''tor	(է՛լիվէյթըր)	վերամբարձ, վերելակ
door	(տօր)	դուռ
tran'som	(թրա՛նսըմ)	դրան վրայի լուսամուտ կամ օդամուտ
hall	(հօլ)	դահլիճ, սրահ, ժողովասրահ. տան մը նրբանցք
stair	(ը)սթէյր)*	սանդուղ
up-stairs	(ըփ-սթէյրզ)	սանդուղներն ի վեր
down-stairs	(տաուն-սթէյրզ)	սանդուղներն ի վար
cor'ri-dor	(քա՛րիտօր)	նրբանցք
bal'us-ters	(պա՛լըսթըրզ)	վանդակամասներ (Թրք. ճաղըրմաքներ)
bal'us-trade	(պա՛լըսթրէյտ)	վանդակապատ
ves'ti-bule	(վէ՛սթիպիուլ)	նախասենեակ
par'lor	(փա՛րլըր)	հիւրանոց, դահլիճ
re-cep'tion room	(րիսէ՛փշըն րում)	ընդունելութեան սենեակ
front parlor	(ֆրընթ փարլըր)	տանը առջեւի (փողոցի կողմի) դահլիճ
back parlor	(պէք փարլըր)	ետեւի դահլիճ
win'dow	(ուի՛նտօ)	լուսամուտ, պատուհան
window glass	(ուինտօ կլէս)	լուսամուտի ապակի
chim'ney	(չի՛մնի)	ծխնելոյզ, մուխառիկ, պխերիկ
man'tel piece	(մա՛նթըլ փիս)	կրակարանի դարաւանդակ
fire'place	(ֆա՛յր փլէյս)	կրակարան
mold'ing / mould'ing	(մօ՛լտինկ)	ձուլում, կաղապարում, զարդական դարեւանդ (պատկերներ կախելու համար)
ceil'ing	(սի՛յլինկ)	ձեղուն, առաստաղ
wall	(ուօլ)*	պատ, որմ. պարիսպ
chan''de-lier'	(շանտըլի՛յր)	ջահ
reg'is-ter	(րէ՛ճիսթըր)	տաք կամ պաղ օդ ներմուծող
ra'di-a''tor	(րէ՛յտիէյթըր)	ջերմոց

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ):

[illegible]

[illegible] գործնել

to furnish	(ֆըր՛նիշ)	հայթայթել, մատակարարել, կահաւորել
to im-prove'	(իմփրու՛վ)	բարւոքել, զարգացնել
to bathe	(պէյտհ)	լոգացնել, լուալ, բաղնիք մտնել, թաթաւել
to el'e-vate	(է՛լիվէյթ)	բարձրացնել
to ven'ti-late	(վէ՛նթիլէյթ)	օդը փոխել, հովահրել
to lease	(լիյս)	որոշ ժամանակի մը համար տարեկանով վարձու տալ կամ վարձել
to rent	(րէնթ)	ամսականով վարձու տալ կամ [վարձել
to ap-ply'	(էփլա՛յ)	անձամբ դիմել
to ad-dress'	(ըտրէ՛ս)	նամակով դիմել [գնել
to mod'er-ate	(մա՛տըրէյթ)	չափաւորել. կարգի կանոնի տակ
to in-quire'	(ինքուա՛յր)	տեղեկութիւն հարցնել
to let	(լէթ)	թողուլ (վարձու տալու)

Ծախու Տուն կամ Վարձու Բնակարան Գտնել

Ծախու տուն կամ վարձու սենեակներ գտնելու երեք միջոցներ կան. առաջին՝ փողոցէ փողոց պտտելով, տուներուն վրայ կախուած կամ լուսամուտներուն վրայ փակցուած նշանակները (sign — սայն) կարդալով և այն տան դռնապանի զանգակը զարնելով ու հարցնելով. երկրորդ՝ տեղական լրագիրներու ծանուցումներու սիւնակներուն մէջ For Sale, Ծախու կամ To Let, Վարձու խորագիրներուն տակ փնտռել պէտք ու յարմար եղածը. և երրորդ՝ Real Estate, Կալուածներու գործընողի մը խանութը կամ գրասենեակը դիմել և անոր ունեցած ցանկի մէջէն ուզածը որոշել։

Տուներուն վրայ կախուած կամ լուսամուտներուն վրայ
փակցուած նշանակներուն վրայ սովորաբար
հետեւեալները գրուած կ'ըլլան

HOUSE	FLAT	FLOOR
TO LET	TO LET	TO LET
Inquire	Inquire	Inquire
Within	*Janitor*	*Janitor next door*

Apartment TO LET

ROOMS TO LET
Inquire ...

HIGH CLA[SS] Apartments To l[et]
Renting Office on the premi[ses]

ROOMS TO LET

FURNISHED ROOM TO LET
... Bell

HOUS[E] FOR SA[LE]
Easy Te[rms]
Owner ...

... light rooms, with ... janitor within ... or to ... Insurance, 123 Broadw[ay]

... house 520 West End Av[e] ... gas, elevator, hall ... janitor on the premises.

... 2 Baths ... 5th Avenue.

To Let ... Main St.
To Let ... Hot water supplied ... janitor service. Rent ...
... Massachusetts Ave.

To Let Light Housekeeping Apartment.
... newly married couple 480 New York Ave.

May I see the jan[itor] ...
Yes, Sir, walk ...
Gentleman, this is ... janitor.

Կարելի՞ է վարձու տրուելիք՝ յարկաբաժինը տեսնեմ։ — Այո, Տիար։ Ներեցէք ինծ րոպէ մը. կ'ուզեմ բանալիները առնել։ — Ներելի էք։	May I see the apartment to let?–Yes, Sir, excuse me a moment; I want to get the keys. – You are excusable.
Ի՞նչ յարկ կը սիրէք, Տիար։ Ունինք հատ մը, երրորդ յարկին վրայ առջեւի կողմը և ուրիշ մը հինգերորդ յարկին վրայ ետեւի կողմը վարձու տրուելու։ — Պիտի սիրէի երկուքն ալ տեսնել։ — Շատ լաւ, Տիար։	What floor do you like, Sir? We have one on the third floor front, and another on the fifth floor back to be let. – I should like to see both. – Very well, Sir.
Ներս եկէք։ Ասիկա չորս սենեակներով յարկաբաժին մ'է. ձեր ընտանիքին համար բաւական մեծ է՞։ — Ննջասենեակները շատ փոքր կ'երեւան։	Come in. This is an apartment of four rooms; is it large enough for your family. – The bedrooms look too small.
Ասոնք օդը լաւ փոխուելիք սենեակներ են։ Արեւուն ճառագայթներն ամբողջ օրը մէջը [illegible] են [illegible] Նայեցէք պատերուն ինչպէս մաքուր են։ Ամենբան կոկիկ կ'երեւի։ Խոհանոցին վառարանը նոր է [illegible], եւ նոր մը գնելու պէտք չէք	These are well ventilated rooms. you have sunshine all day long. Look at the walls, how clean they are! Everything looks neat. You have a new stove in the kitchen: and you need not buy one. This is the bathroom. Here is the parlor. That is the back parlor. T[illegible]

...ունենար։ Առիկա բաղնիքն է։ Հոս դահլիճն է։ Անիկա ետեւի դահլիճն է։ Ճաշասենեակը նրբանցքի միւս կողմն է։ Դուք հոս կ'ունենաք ձեզի առանձին նրբանցք։ Տեսէք ննջասենեակները, ի՜նչ մեծ եւ օդաւէտ են ([illegible])։	[illegible]	room is on the other side of the hall. You have here a private hall. See the bedrooms, how large and airy they are.
Այս յարկաբաժնի վարձքն ի՞նչ է։ — Քսան տալեր։ Շնորհակալ [illegible] ձեզի նորէն պիտի խորհինք եւ ձեզի կը գիտցնենք։ — Շատ աղէկ, Տիար։ — Շնորհակալութիւններ ձեր նեղութեան համար։ — Բարի եկաք ([illegible])։ — Մնաք բարով։ — Երթաք բարով, Տիար։	[illegible]	What is the rent of this apartment? — Twenty dollars. — Thank you. We shall think it over and let you know. — Alright, Sir. Thanks for your trouble. — You are welcome. — Good day. — Good day, Sir.

Կալուածներ Ծախող կամ Վարձու տուող Գրասենեակի մը մէջ

Մենք կ'ուզենք վեց սենեակներով յարկ մը ([illegible]) վարձել. դուք ի՞նչ ունիք մեզի յարմարելու։ — Գրեթէ ո՞ր տեղեր։ — Ըսենք Վաթսուներորդէն ութսուներորդ փողոցներուն եւ երրորդէն վեցերորդ պողոտաներուն միջեւ։ — Բաւական լաւ վարձու յարկեր ունինք քա-	[illegible]	We would like to rent a flat of six rooms, what have you got to suit us? — Where abouts? — Say about from sixtieth to eightieth streets and from third to sixth avenues. — We have quite good flats in that section of the town. I give you a few addresses of them, you can go and inspect them; if you

ղաքիայդ մասին մէջ. անոնցմէ քանիներուն հասցէները հիմա կ'ուտամ ձեզի, դուք կրնաք երթալ եւ աչքէ անցունել եթէ ձեզի յարմարածը գտաք, շատ լաւ, հակառակ պարագային եկէք հոս նորէն, եւ մենք պիտի ցուցնենք ձեզ ուրիշ յարկաբաժիններ։

[illegible]

found what suits you, allright . otherwise , come here again, and will show you other flats.

Ահա ձեզ ընտրուած ցուցակ մը եւ քանի մը հատ մեր քարտերէն դռնապաններուն ներկայացնելու, որոնք ձեզ պիտի ցուցնեն վարձու յարկերը։ Շնորհակալ էնք ձեզ։ Մենք կարելի է հոս ըլլանք վաղը՝ – Շատ լաւ, երթաք բարով՝ – Մնաք բարով։

[illegible]

Here are a selected list and a few of our cards to present the janitors, who will show you the flats. — Thank you. We may be here to-morrow. — Very well, good bye. — Good bye.

Այս յարկը սիրեցինք, քանի՞ (ֆ՞ռլ) է վարձքը, (ԷՐԷ) կը հաճիք։ – Տասնեւութ տալեր. – Ահա (ֆեղէ) կանխավճար մը, մնացածը պիտի վճարենք վաղը, եւ Շաբաթ օրն ալ մէջը պիտի կրուինք։ – Կրնաք դուք ձեզի յարմարցնել։ – Շնորհակալ (էնք) ձեզ։ Հաճեցէք բանալիները շնորհել։ – Ահաւասիկ հոս են։ – Շնորհակալ (էնք) ձեզ։ – Նորէն հրամմեցէք։

[illegible]

We liked this flat. What is the rent , please ? — Eighteen dollars. Here is a deposit, we will pay the balance to-morrow , and move in on Saturday. — You can suit yourself . — Thank you. Please, let us have the keys. — Here they are. — Thank you. — Call again.

RULE IV. POSSESSIVES.

ԿԱՆՈՆ Դ. ՍԵՌԱԿԱՆ ՀՈԼՈՎՆԵՐ կամ ՅԱՏԿԱՑՈՒՑԻՉ

A Noun or a Pronoun in the possessive case, is governed by the name of the thing possessed.* — *Սեռական հոլով կամ յատկացուցիչ եղող Անուն մը կամ Դերանուն մը կը կառավարուի ստացուածին անունովը* (Յատկացուցիչը Յատկացեալին խնդիրն է). *ինչպէս,* "*God's* mercy prolongs† *man's* life." «*Աստուծոյ ողորմութիւնը կ'երկարէ մարդու կեանքը*»: *խօսքին մէջ* *God's*, *Աստուծոյ և* *man's* *մարդու յատկացուցիչները* mercy, *ողորմութիւն և* life, *կեանք յատկացեալներու խնդիրներն են* (անոնցմով կը կառավարուին)։

ՆԿԱՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.

1. *Յատկացուցիչը առ հասարակ յատկացեալէն անմիջապէս առաջ կը դրուի. ինչպէս,* "Paul's sister's son", «*Պօղոսի քրոջ որդին*». "Peter's wife's mother", *Պետրոսի կնոջ մայրը* (զոքանչը)»։ *Բայց երբ յատկացեալը ածական ունենայ, ածականը յատկացուցչին և յատկացեալին մէջտեղը կը դրուի. այսպէս,* "Of *man's* first *disobedienĉe*", «*Մարդու առաջին անհնազանդութեան*»։

2. *'s ով չինուած սեռական հոլովը առ հասարակ* (բայց ոչ միշտ) *հաւասար է of նախադրութեան և ի՛ր խնդրոյն. ինչպէս,* "Simon's son", «*Սիմոնի որդին*» — *հաւասար է* "The son of Simon", «*Որդին Սիմոնի*» *ստացուածքին*։

3. *Ուր որ յատկացեալը դիւրութեամբ չի շփոթուիր, յատկացեալը դուրս կը թողուի, և զօրութեամբ կ'իմացուի. ինչպէս,* Let us go to St. Paul's [*churh*], *Երթանք Ս. Պօղոսի* [եկեղեցին]. (*Հայերէնի իսկական ոճն է երթանք Ս. Պօղոս. Ս. Կարապետ գացե՞ր էք, ևն.*)։

4. *Երբ երկու կամ աւելի յատկացուցիչներ իրարու հետ որ և է կերպով կը կցուին, անոնք սովորաբար կ'ակնարկեն մի և նոյն անուան անհատաբար տարբեր իրերուն. ինչպէս,* "A *father's* or *mother's* *sister* is an aunt." «*Հօր կամ մօր մը քոյրը հօրաքոյր կամ մօրաքոյր մ'է*»։

5. *Յատկացուցչի գործածելու ձեւերը գրագէտներու գործածութիւններէն դատելով իսկապէս անհամար են. բայց հետեւեալ կանոնները մեծ դիւրութիւն պիտի ընծայեն ուսանողին յատկացուցչի գործածութեան որ մէկ ձեւը ընտրելու համար։*

---

* [Այս կանոնը գոց ընելու է։]

† pro-long' (փրօլօ՛նկ) *երկարել*

(1·) *Երկու կարճ արմատական անուններ միտում ունին միանալով հիմնական բարդ բառ մը կազմելու· որ առեն շեշտը առաջնոյն վրայ կը դրուի, եւ նշանակութիւնը վերջնոյն մէկ գլխաւոր յատկութիւնը կը ցուցնէ· ինչպէս,* *teacup*, Թէյի գաւաթ· *sun'beam*, (սը՛նպիյմ) *արեւի ճառագայթ*։

(2·) *Նմանօրինակ ոչ հիմնական կերպով կազմուած բարդ բառերն միութեան գծով կը միանան, որ առեն երկու բառերն ալ իրենց շեշտերը կը պահեն· ինչպէս,* *castle*-wall*, Բերդի-պարիսպ· *bosom†-friend*, սրտակից բարեկամ։

(3·) *Երկու բառերէն առաջինը, եթէ յոքնակի չըլլայ, կըրնայ իրր ածական առնուիլ, եթէ արդէն բացայայտիչ կամ յատկացուցիչ չէ· ինչպէս,* The *silver* cup, արծաթէ գաւաթը· the *parent* birds, ծնող (*հայր կամ մայր եղող*) թռչունները։

(4·) *Երբ յատկացուցիչն ու յատկացեալը միանալով կազմեն* [illegible] *անուն մը, իրարու կը միանան առանց ապաթարձի եւ առանց միութեան գծի· ինչպէս,* *housewife*, տանտիկին· *tradesman*, արհեստաւոր։

(5·) *Երբ յատկացուցիչն ու յատկացեալը միանալով կազմեն* այլաբանական *անուն մը, պէտք է գրուի թէ ապաթարձով եւ թէ միութեան գծով· ինչպէս,* *Job's-tears*, Յոբի-արցունքներ· *sheep's-head*, ոչխարի-գլուխ։

(6·) *Երբ յատկացուցիչն ու յատկացեալը միանալով կազմեն* ածական *մը, առ հասարակ պէտք է գրուի թէ ապաթարձով եւ թէ միութեան գծով· ինչպէս,* *Calf's-foot oil*, հորթի-ոտքի իւղ· A *camel's-hair shawl* (ը քէմըլզ հէյր շօլ) ուղտի մազէ *շալ մը*։

(7·) *Երբ յատկացուցիչն ու յատկացեալը պարզապէս կ'օգնեն կանոնաւոր խօսք մը շինելու, բարդ բառի մը վերածելու չէ· ինչպէս,* *All Saints' Day*, Ամենայն Սրբոց Օր· on *New Year's Day*, Նոր Տարւոյն Օրը։

ԾԱՆՕԹՈՒԹԻՒՆՆԵՐ։

Ա· — *Յատկացուցչի համաձայնութեան մէջ մասնաւոր ուշադրութիւն ընծայելու է անոր ուղղագրութիւնը բառի ճիշդ իմաստին յարմարցնելու· այսպէս, գրելու չէ* Johns, *Յոհաննէսի·* mens', *մարդոց·* their's, *իրենց· որոնք սխալ են· այլ գրելու է* *John's*, Յովհաննէսի· *men's*, մարդոց· *theirs*, իրենց· *եւ*

---

* cas'tle (քա՛սըլ) *բերդ· դղեակ*

† bos'om (պո՛ւզըմ) *մարմնի ծոց* (ծոյց)։ *կուրծք· սէ*

Բ. — *Երբ յատկացուցիչ անուններ իրարու կցուած են շաղկապներով կամ իրարու բացայայտիչ են, 's յատկացուցչի նշանը կը դրուի միայն յատկացեալէն անմիջապէս առաջը եղող յատկացուցչին վրայ. այսպէս,* ***John*** and ***Bertha's*** teacher, Յովհաննէսի եւ Պերթայի ուսուցիչը։ (Հայերէնի մէջ կրնայ և ըսել Յովհաննէս և Պերթայի ուսուցիչը։)

Գ. — *Ցոքնակի յատկացուցչի մը յատկացեալն ալ անպատճառ յոգնակի ըլլալու չէ, այլ իմաստին համաձայն. ինչպէս,* For *our part,* մեր մասին համար, Were I in *your place,* ես ձեր տեղն ըլլայի։

165. *Վարժութիւն*

[Հետեւեալներն՝ վերաբերեալ Գ. Կանոնի ծանօթութիւններուն համար այլ միւս ընդօրինակելու և տետրակին մէջ եւ ցետոյ կարդալու և սորվեցէք հետեւեալ հրահանգները։]

[Ը] [Թ] [Ժ]

Ա. Տառ. համեմատ։ — "Mans chief good is an upright mind."— "The act, while it gave five years full pay to the officers, allowed but one year's pay to the privates." — "I will not do it for tens sake." — "I arose, and asked if those charming* infants† were her's. — "And every beast§ of their's, be our's?"

Բ. Տառ. համեմատ։ — "Nor is is less certain that Spenser's‡ and Miltons‡ spelling agrees better with our pronunciation." — "And who was Enoch's (*Ենովք*) Saviour, and the Prophets?"— "What was Simon's and Andrew's (*Անդրէասի*) employment‖?"

Գ. Տառ. համեմատ։ — "God hath, not given us our reasons to no purpose." — "Their Healths perhaps may be pretty well secur'd" — "Though he was rich, yet for our sakes he became poor." — "So that it went ill with Moses (*Մովսէս*) for their sakes." — "For our sakes, no doubt, this is written."

---

* charm (չարմ) *դիւթութիւն, հմայք, հրապոյր, սիրանք* – to charm, *հմայել, հրապուրել* – charming, *դիւթիչ, սիրուն, սիրալի*

† in'fant (ին'ֆանթ) *երեխայ, մանկիկ*

§ beast (պիյսթ) *գազան, չորքոտանի անասուն*

‡ *Հեղինակի մը անուն է։*

‖ em-ploy'ment (էմփլօ'յմընթ) *գործ, զբաղում* – to employ, *գործածել, բանեցնել*

ԴԱՍ ՁԶ· (LESSON LXXXVI.)

166· *Վարժութիւն*

[Ը] [Թ] [Ժ] [Ի]

grass'hop"per		*մարախ, մորեխ*
dance		*Եւրոպական պար* – to dance, *պարել*
shiv'er		*դողդղալը* – to shiver, *յանկարծ կոտրիլ փշուր փշուր ըլլալ· դողալ, դողդղալ*

[Ն]

THE ANT AND THE GRASSHOPPER.

One pleasant day in summer an ant was hard at work getting food, which she laid away for winter.

The grasshopper flew down beside her, and laughed to see her at her toil.

"I would not work like that," he said. "Why do you not have some fun, as I do?"

"And what is your fun?" asked the ant.

"Oh, I dance!" replied the grasshopper.

When winter came, the ant had her cellar full of food.

The poor, shivering grasshopper had nothing to eat; so he came to the ant for help.

"I danced the summer away, and now I have nothing to eat," he said. "If I had worked like you, I need not have been hungry."

167. Վարժութիւն

[Ա] [Բ] [Գ] [Դ]

bundle	(պը՛նտըլ)	ծրար, տրցակ (Տճկ. տէօթէ) – to bundle, ծրարել, կապել, տրցակ շինել
stick	(ը)ստիք)*	ճպոտ, ցուպ, գաւազան, –to stick, մացնել (Ռմկ. [էնտաեղ] խօթել)· փակցնել (խէժով)· յարիլ· վարանիլ
stout	(ը)ստաուտ)*	զօրաւոր, ուժեղ, ամրուն

[Ե]

THE BUNDLE OF STICKS.

Once upon a time there lived a good old man who had four sons. These sons had not learned to be good; they often quarreled with one another.

This made their father's heart ache.

One day he called them to him. In his hand he held a bundle of sticks.

"Here, my boys," he said, "try to break this bundle of sticks for me."

Each one tried with all his might, but the sticks were too stout for him.

Then the father untied the bundle, gave each one a stick, and asked him to break it; this he could easily do.

"See, my sons," the old man said, "the stick is easily broken when it is alone, but the bundle you could not harm. In union is strength."

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ)։

ԴԱՍ ՁԷ. (LESSON LXXXVII.)

[Գ]

FUR'NI-TURE (ֆըր'-նիչ-ըր) ԿԱՀ ԿԱՐԱՍԻՆԵՐ

FURNITURE DEALER (ֆըր-նիչ-ըր տիյլըր) ԿԱՀԱՎԱՃԱՌ

Furniture Store (ֆըր'-նիչ-ըր ստօր)

Կահ Կարասիներ ծախելու խանութ

House Fur'nish-ings (հաուզ ֆըր'-նիշինկզ) *Տնային Կահեր*

Crock'e-ry (քրա'քըրի) *Հողէ Ամաններ*

Տուն մը վարձելէ վերջ, զայն քիչ շատ շնորհքով և անձնիւր անհատի քսակի ներողութեան չափով կահաւորելու պէտքը յառաջ կուգայ։ Ամերիկայի մէջ որ և է անձ շատ դիւրին կերպով կրնայ երեք կամ չորս սենեակներ կահաւորել, դիմելով որ և է Կահավաճառի մը խանութ և խնդրելով որ իրեն պէտք եղած կահ կարասիները հայթայթեն շաբաթավճարով. իւր խնդիրքը հաճութեամբ պիտի կատարեն, պայմանաւ որ ինքը հանրածանօթ վարկարեկ մ'եղած չըլլայ։ Սակայն ամեն պարագայի տակ կանխիկ դրամով գնելը աւելի շահաւոր եւ նախամեծար սեպելու է։

Տան մը կահ կարասիները առ հասարակ երկու դասակարգի կը բաժնուին. (ա) տան մը փայտէ կահերն (ինչպէս աթոռներ, սեղաններ, զարդասեղաններ, մահճակալներ) եւ գորգեր, կապերտներ, անկողիններ, վարագոյրներ, սփռոցներ, ծածկոցներ, ևն. զորս կարելի է գնել Կահավաճառներու խանութներէն (Furniture Store)*. եւ (բ) տան մը երկաթէ, թիթեղէ, բնալեղէ* (a-lu'mi-num, ըլիու'-մինըմ)*, պղնձէ, թրծուն հողէ եւ յախճապակիէ կահ կարասիներն, զորս կարելի է գնել Տնային Կահ Կարասիներ* (House Furnishings) *և Հողէ Ամաններ* (Crockery) *պահող խանութներէ։*

ԾԱՆ. — Եթէ որ և է պարագայի տակ, մէկը չը կարենայ իրեն պէտք եղածներն հայթայթող յատուկ խանութը գտնել, դիմելու է De-part'ment Store (տիփա'րթմընթ ստօր) *Ծիւղաւոր խանութի մը, ուր կարելի է տան եւ մարդու պէտք եղած ամեն բաներ գտնել, յաճախ եւ բաղդատաբար աժան գներով։*

Նախասրահի մը (En-trance' hall, էնթրա'նս հօլ) *մէջ*
Գործածուած Կահ Կարասիներն են.

Hat-rack (հէթ-րէք) *փեղոյրակալ*
um-brel'la-hold''er (ըմբրէ'լա-հօլտըր) *հովանոցակալ*

card	(քարտ)	այցետոմս
card-table	(քարտ-թէյպըլ)	այցաքարտի սեղան
card-receiver	(քարտ-րիսիվըր)	այցաքարտի ընդունարան
card-basket	(քարտ-պասքէթ)	այցաքարտի սակառ [լր-
mat	(մէթ)	ոտնաքսիչ ([illegible])

Դահլիճի կամ հիւրասենեակի մը (Parlor – փարլըր) մէջ յաճախակի գտնուած կահ կարասիներն են,

chair	(չէյր)	աթոռ
rocking-chair	(րա՛քինկ-չէյր)	օրօրուելով աթոռ
easy-chair	(իզի-չէյր)	օթոցաւոր կամ փափկաւոր մեծ աթոռ կամ մեծ թիկնաթոռ
double-chair	(տապըլ-չէյր)	կրկնաթոռ
folding-chair	(ֆօլտինկ-չէյր)	ծալլուող աթոռ
arm-chair	(արմ-չէյր)	բազկաթոռ
elbow-chair	(էլպօ-չէյր)	բազկաթոռ
stool	(սթուլ)	առանց թիկունքի և առանց թեի աթոռակ (Ռմկ. [illegible])
foot-stool	(ֆութ-սթուլ)	ոտնաքարշ, ոտնաթոռ
cushion	(քուշըն)	բարձ, բարձիկ, երեսարկ
sofa	(սօֆա)	բազմոց (Տճ. մինտէր)
carpet	(քարփէթ)	կապերտ (Ռմկ. խալի)
rug	(րագ)	գորգ (Տճ. [illegible])
parlor-table	(փարլըր-թէյպըլ)	դահլիճի սեղան
chandelier	(շէնտըլիյըր)	ջահ
drapery	(տրէ՛յփըրի)	ասեղնագործուած ընտիր զարդի լաթեր. զարդածածկոց. [illegible]-ղէններ
table drapery	(թէյպըլ տրէ՛յփըրի)	սեղանի զարդածածկոց
table-cover	(թէյպըլ-քավըր)	սեղանի ծածկոց
album	(ա՛լպըմ)	նկարագիրք
pho'to-graph	(ֆօ՛թօկրէֆ)	լուսանկար
photograph-album	(ֆօթօկրէֆ-ալպըմ)	լուսանկարագիրք
cur'tain	(քը՛րթին)	վարագոյր
lace	(լէյս)	թելատրէզ (Ռմկ. թէլլէ) ժանեակ (Տճ. դանթէլլ)
lace-curtain	(լէյս-քըրթին)	թելատրէզեայ վարագոյր
pole	(փօլ)	ձող
curtain-pole	(քըրթին-փօլ)	վարագոյրի ձող

* Հնչւում է մէկ անգամէն (մէկ վանկ)։

ring (րինկ) օղակ, մատանի
curtain-rings (քըրթին-րինկզ) վարագոյրի օղակներ
pin (փին) գնդասեղ
curtain-pins (քըրթին-փինզ) վարագոյրի գնդասեղներ
hook (հուք) կեռ (չէնկել)· կարթ
por''tiere' (փօրթիէ'ր) դրան վարագոյր, սրսկապանի (Տճկ. չարշաֆ) դրան վարագոյր
man'tel-piece (մէնթըլ-փիյս) կրակարանի դարաւանդակ
mantel-piece-drapery (մէնթըլ-փիյս-տրէյփըրի) կրակարանի դարավանդակի զարդածածկոց
man'tle (մէ'նթըլ) լուսատու ծածկոց (ճրագի)· լայն անթեւ վերարկու Տճկ. շալ ապա)
clock (քլաք)* մեծ ժամացոյց
vase (վէյզ) ծաղկաման
and'i''ron (է'նտայըրն) փայտակալ‡
pair of tongs (փէյր աւ թանկզ) ունելի (Տճկ. մաշա)
po'ker (փօ'քըր) ակիշ (Ռմկ. Թաթիկ)
shov'el (շը'վլ) ձեռքի փոքրիկ թի (կրակին վրայ աճիւն լեցնելու համար)
mir'ror (մի'րըր) մեծ հայելի (Տճկ. պօյ այնասը)
stat'ue (ստէ'չու) արձան
bust (պըստ) կիսարձան (մարմին կէսէն վեր)
pic'ture (փի'քչըր) պատկեր
picture-frame (փիքչըր-ֆրէյմ) պատկերի շրջանակ
hook (հուք) կեռ
picture-hanging-hooks (փիքչըր-հէնկինկ-հուքս) պատկեր կախելու կեռեր
nail (նէյլ) գամ, բեւեռ· եղունգ, ճիրան, [մագիլ
picture-nail (փիքչըր-նէյլ) պատկերի գամ
lens (լէնզ) ոսպնաձեւ ապակի, խոշորացոյց
picture-lens (փիքչըր-լէնզ) պատկերի խոշորացոյց
ea'sel (ի'յզըլ) պատկերակալ
lamp (լէմփ) կանթեղ, լապտեր
lamp-holder (լէմփ-հօլտըր) կանթեղակալ, ճրագակալ
lamp-stand (լէմփ-ստէնտ) կանթեղակալ, ճրագակալ
shade (շէյտ) շուք, հովանի, ստուեր

---

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ)։

‡ Սովորաբար յոքնակի կը գործածուի միշտ զոյգը միասին գործածուելուն համար։ Կը դրուի կրակարանի մը մէջ, վրան փայտեր շարելով կրակ վառելու համար։

lamp-shade	(լէմփ-շէյտ)	կանթեղի հովանի
pi-an-o	(փիէ'նօ)	դաշնակ
piano-cover	(փիէնօ-քավըր)	դաշնակի ծածկոց
piano-drapery	(փիէնօ-տրէյփըրի)	դաշնակի զարդածածկոց
piano-stool	(փիէնօ-սթուլ)	դաշնակի աթոռակ
or'gan	(օր'կըն)	երգեհոն. (մարմնի) անդամ
mu'sic	(միու'զիք)	նուագ. նուագածութիւն
music-stool	(միուզիք-սթուլ)	նուագածութեան աթոռակ
bric-a-brac	(պրիք-է-պրէք)	հին հետաքրքրական առարկաներ կամ անոնց պահարանը

Տան մը Թանգարանի կամ եսսէ ի Դահլիճի կահերու անուններն եւ անոնց վերաբերեալ բառերն են

book	(պուք)	գիրք
book-room	(պուք-րում)	գրքերու սենեակ (լայպրէրի)
reading-room	(րիյտինկ-րում)	ընթերցարան
au-di-to'ri-um	(օտիթօ'րիըմ)	լսարան
case	(քէյս)	արկղ. տուփ. ([illegible]) գործ. դէպք. պարագայ խնդիր
book'case	(պու'քքէյս)	գրապահարան
book-stand	(պուք-սթէնտ)	գրակալ
shelf	(շէլֆ)	դարակ
book-shelf	(պուք-շէլֆ)	գրադարակ
desk	(տէսք)	գրասեղան
writing-desk	(րայթինկ-տէսք)	գրելու յատուկ սեղան
ma-te'ri-al	(մէթի'րիըլ)	իր, առարկայ. նիւթ, նիւթական
writing-materials	(րայթինկ-մէթիրիըլզ)	գրելու առարկաներ
pa'per	(փէյփըր)	թուղթ
cut'ter	(քը'թըր)	կտոր
paper-cutter	(փէյփըր-քըթըր)	թղթահատ
pen	(փէն)	գրիչ, գրչածայր
pen'holder	(փէ'նհօլտըր)	գրչակալ
ink	(ինք)	մելան, թանաք
ink'stand	(ի'նքսթէնտ)	կաղամար, թանաքաման
en'velope, en-vel'op	(էնվէ'լօփ, ըփ)	նամակի պահարան
seal	(սիյլ)	կնիք
wax	(ուէքս)*	մեղրամոմ, ականջի աղտ
sealing-wax	(սիյլինկ-ուէքս)	կնքամոմ
card-boxes	(քարտ-պաքսէզ)	գրացանկի տոմսերու դարաններ
card-drawer	(քարտ-տրօըր)	գրացանկի տոմսերու դարան

* Շնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ)։

stamp	(ը)ստէմփ)*	դրոշմ, կնիք, կնքանշան (Տճկ. թամղա). կաղապար. Թղթադրոշմ, (Տճկ. փուլ)
post'age	(փօ՛ստէյճ)	Թղթատարական վարձք, ծախս
postage-stamp	(փօստէյճ-ստէմփ)	նամակադրոշմ
postage-stamp-box	(փօստէյճ-ստէմփ-պաքս)	նամակադրոշմատուփ
rub'ber	(ռը՛պըր)	ձգախէժ, (լասթիկ). ձգախէժէ քերիչ, ձգախէժէ կրկնակօշիկ
rubber-stamp	(ռըպըր-ստէմփ)	ձգախէժէ կնիք
pad	(փէտ)	առաձգական նիւթով մը լեցուած բարձիկ. Թղթածրար
ink-pad *or* stamp-pad	(ինք-փէտ, ստէմփ-փէտ)	մելանի բարձիկ, դրոշմաբարձիկ
ru'ler	(րու՛լըր)	կառավարիչ, իշխող. քանակ (Տճկ. ճէտվէլ)
pen'cil	(փէ՛նսիլ)	մատիտ
lead-pencil	(լէտ-փէնսիլ)	կապարեայ գրիչ, մատիտ
sharp'en-er	(շա՛րփնըր)	սրիչ
pencil-sharpener	(փէնսիլ-շարփնըր)	մատիտի ծայր սրող
waste	(ուէյստ)*	Թափթփուք. վատնում. քանդում
waste-basket	(ուէյստ-պասքէտ)	Թափթփուքի, նետուելիք Թըղթեր լեցնելու սակառ
ra'di-a''tor	(րէ՛յտիէյթըր)	ջերմոց

ԾԱՆ. — Թէ անհատական տներու և թէ հասարակաց Թանգարանի մը մէջ վերոյգրեալ կահերէն ի զատ անշուշտ կան նաև ուրիշ կահեր. ինչպէս, աԹոռ, սեղան, նստարան, պատկեր, արձան, ևն., որոց անունները ցարդ քանիցս արդէն տրուած ըլլալուն համար, այս տեղ անգամ մ'ևս կրկնել աւելորդ համարեցինք։

Տան մը Նստելու Սենեակի Կահերու Անուններն
և անոնց վերաբերեալ բառերն են,

ԾԱՆ. — Անհատական տան մը մէջ Նստելու Սենեակը *սովորաբար կ'ըլլայ տան մը երկրորդ յարկին վրայ։ Այս սենեակին մէջ կը գտնուին յաճախ դաշնակ մը, ետեւի դաշնակ մը կամ Թանգարանի մը յատուկ կահերէն այնպիսի կահեր, որոնք ամեն սենեակներու ալ գրեԹէ հասարակ են. ինչպէս, խսիր, կարպետ կամ գորգ, աԹոռներ, պատկերներ, հայելի, սեղան,*

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ)։

[illegible] [illegible] են, են. բայց առանցմէ ի զատ [illegible] [illegible] կը գործածուին կարի վերաբերեալ առարկաներ, որոց [illegible] եւ անոնց վերաբերեալ բառերն են.

sewing	(սօ'ինկ)	կար կարելը [Նիւթեր
sewing materials	(սօինկ-մաթիրիըլս)	կար կարելու առարկաներ,
cotton	(քա-թն)	բամպակ. թել
sewing cotton	(սօինկ քաթն)	կարի թել, դերձան
sewing silk	(սօինկ-սիլք)	կարի մետաքսաթել
needle	(նի'տըլ)	ասեղ
sewing needle	(սօինկ-նիտըլ)	կարի ասեղ
sewing-table	(սօինկ-թէյպըլ)	կարի սեղան
sewing-basket	(սօինկ-պասքէթ)	կարի սակառ
work-basket	(ուըրք-պասքէթ)	աշխատութեան (կարի) սակառ
ma-chine'	(մէշի'ն)	մեքենայ
sewing-machine	(սօինկ մէշին)	կարի մեքենայ
scis'sors	(սի'զըրզ)	մկրատ
pair of scissors[*]	(փէյր օվ սիզըրզ)	մկրատ
thim'ble	(թի'մպլ)	մատնոց
wax	(ուաքս)	սեղրամոմ
meas'ure	(մէ'ժըր)	չափ

Ննջարան կամ ննջասենեակ (Bed'room, պէ'տրում)ի մը Ցանուկ կամ Կարասիներ Գրեթէ Համարուիլ Հետեւեալներն,

mat'ting	(մէ'թինկ)	խսիր (Ցած. [illegible])
bed	(պէտ)	անկողին, մահիճ
bed'stead	(պէ'տ-սթէտ)	մահճակալ
bed-spring	(պէտ-սփրինկ)	անկողնի զսպանակ
mat'tress	(մէ'թրէս)	[illegible]պաստակ (Տճ. [illegible])
pil'low	(փի'լօ)	[illegible]
pillow-case	(փիլօ-քէյս)	[illegible] երես
pillow-sham	(փիլօ-շէմ)	[illegible] ծածկոց
sheet	(շիթ)	սաւան (Տճ. [illegible])
blan'ket	(պլէ'նքէթ)	վերմակ
quilt	(քուիլթ)	[illegible]
bed-spread	(պէտ-սփրէտ)	անկողնի սփռոց. ծածկոց
[illegible]	([illegible])	նեղ ու բարձր հանդերձարան
[illegible]	([illegible])	[illegible]. [illegible]

[*] [illegible] համար [illegible] Pair of scissors կը- [illegible]

[*] [illegible] ([illegible]):

ward'robe''	(ուօ՛րտրօպ)	հանդերձարան
draw'er	(տրօ՛ըր)	գզրոց. դծագրիչ. քաշող
looking-glass	(լուքինկ-կլէս)	հայելի [Թաքըմ, թաքը)
set	(սէթ)	հաւաքածոյ, շարք, ձեռք (Տճկ.
toilet-set	(թօյլէթ-սէթ)	յարդարուելու իրեր†
comb	(քօմ)	սանտր
hair-brush	(հէյր-պրըշ)	մազերու խոզանակ
wire-brush	(ուայր-պրըշ)	մետաղաթելէ խոզանակ
broom-brush	(պրուում-պրըշ)	զգեստի աւել
tooth-brush	(թուութհ-պրըշ)	ատամի խոզանակ
nail-brush	(նէյլ-պրըշ)	եղունգի խոզանակ
ear-pick	(իյր-փիք)	ականջակրկիտ (Տճկ. Գիւլաղ)
hat-brush	(հէթ-պրըշ)	գլխարկի խոզանակ
shoe-brush	(շուու-պրըշ)	կօշկի խոզանակ
hat-cush'ion	(հէթ-քու՛շըն)	գլխարկի բարձիկ
wash-stand	(ուօշ-ստէնտ)	լուացուելու կայան
wash-bowl	(ուօշ-պօլ)	լուացարան, կոնք
pitch'er	(փի՛չըր)	սափոր, կուժ
pail	(փէյլ)	դոյլ
soap-dish	(սօփ-տիշ)	աճառաման
man'i-cure-set	(մէ՛նիքիուր-սէթ)	եղունգները կտրելու Թաքըմ
cham'ber-pot	(չէ՛յմպըր-փօթ)	կճիճ, պէտքաման (Ռմկ. Հաւրաղ)
curl'ing-iron	(քը՛րլինկ-այըրն)	գանգրիչ, մազերու Թիթեռնիկ
lounge	(լաունճ)*	ընկողմնարան
match‡	(մէչ)	լուցկի
match-box	(մէչ-պօքս)	լուցկիի տուփ

Ճաշասենեակ (Dining-room, տայնինկ րում)ի մը
Յատուկ կամ կարասիներ կրնան Համարուիլ Հետեւեալները,

ta'ble	(թէ՛յպլ)	սեղան
table-cover	(թէյպլ-քըվըր)	սեղանի ծածկոց, սփռոց
nap'kin	(նէ՛փքին)	անձեռոց, ծնկան շոր (Տճկ. փէշքիր)
napkin-ring	(նէփքին-րինկ)	անձեռոցի օղակ
fork	(ֆօրք)	պատառաքաղ
oyster-fork	(օյստըր-ֆօրք)	ոստրէի պատառաքաղ
knife	(նայֆ)	դանակ

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ)։

† Այս Թաքըմը կը պարունակէ սովորաբար սանտր, մազերու, ատամներու և եղունգներու խոզանակներ. հայելի, մըկրատ, անուշահոտութեան սրսկիչ, ևն։

‡ Այս բառը սովորաբար յոքնակի կը գործածուի։

ջան, ջերմոց են., են. բայց առանցմէ ի զատ նա
կին մէջ կը գտնուին կարի վերաբերեալ ար
տուններն և անոնց վերաբերեալ բառերն [illegible]

sew'ing (սօ'ինկ) կար կարելը
sewing-materials (սօինկ-մադէյրիըլս) կար [illegible]
cot'ton (քա'թն) բամպակ [illegible]
sewing-cotton (սօինկ-քաթն) կարի [illegible] դգալ
sewing-silk (սօինկ-սիլք) կարի [illegible] դգալ
nee'dle (նի'տըլ) ասլ [illegible] դգալ
sewing-needle (սօինկ-նիտըլ) կ[illegible] [illegible]րայց աման
sewing-table (սօինկ-թէյպըլ) [illegible]րի պնակ
sewing-basket (սօինկ-պասքէթ) [illegible]պանդակի պնակ
work-basket (ուօրք-պասքէ[illegible] [illegible]ան. պնակ
ma-chine' (մաշի'ն) [illegible]րդանակի աման
sewing-machine (սօինկ-մաշի[illegible] [illegible]պուրի աման
scis'ors (սի'զըրզ) [illegible]պանդերի աման
pair of scissors† (փէյր օվ [illegible] [illegible]խաթնայրի աման
thim'ble (թիմ'պ[illegible] [illegible]րդանակի նուռակ†
wax (ուա[illegible] [illegible]ի մեծ աման [illegible]
meas'ure (մ[illegible] [illegible]պատուակ (Տճկ. [illegible]

Նոջարան կամ Ն[illegible] գաւաթ
կան կարա[illegible] գաւաթակալ, պնակիկ ([illegible])

mat'ting [illegible] շամանդակալ
bed [illegible] աղաման
bed'stead [illegible] պղպեղաման
bed-spring [illegible] ձիթաման
mat'tress [illegible] քացախաման
pil'low [illegible] մանանեխի աման
pillow-case [illegible] շաքարատուփ
pillow-sham mustard-pot [illegible] շաքարի ունելի
sheet sugar-bowl [illegible] սերի կուժ
blan'ket sugar-tongs [illegible] կաթնակուժ [illegible]
quilt cream-pitch'er [illegible] յուրան (Տճկ. [illegible]). գինիի սրը-
bed-spread milk-pitcher [illegible] բաժակ
chif'fo-nier de-cant'er [illegible]* գինիի բաժակ
bu'reau glass [illegible] ապակիէ ջուրի գաւաթ
wine-glass [illegible] պտղակալ
tum'bler [illegible] պտուղի սակառ
fruit-holder [illegible] ([illegible])։
fruit-basket [illegible] մէջ արդանակի համար։

† [illegible]
գործա[illegible]
* [illegible]

(Նըթ-քրէ'-քըր	ընկոյզ կոտրող
(Նըթ-փիք)	ընկոյզ փորիչ
…-փօթ)	թէյաման (Տճկ. չայտան)
…)	թէյի գաւաթներ ու պնակիկներ†
	ճաշի ամաններ (սէթ)‡
	սեղանի վրայ միս մանրելու (Քա-
…ըլ)	միս մանրելու սեղան [սէթ]§
…)	սեղանի մոմազօծ լաթ (Տճկ. մու-
	շանգակ [շամպա)
…-քլօզէթ)	յախճապակեղէններու պահարան
…պօրտ)	սպասասեղան

Գիտնալ կ'արժէ որ Ամերիկեան Ընտանեկան …ներու մէջ սովորութիւն է որ ընտանեաց մէջ …րէց եղող էրիկ մարդը (հայրը) կը նստի սեղանի …ին. ինքը կը մանրէ միսը եւ յետոյ պնակներու մէջ …լով կը ղրկէ ճաշի նստողներուն։ Իրեն դիմացը, սե… միւս անկիւնը կը նստի ամենէն տարէց կինը (մայրը … մեծ մայրը), որը կը բաժնէ բանջարեղէններն եւ սուրճ կամ …էյ ճաշի նստողներուն։

2. Ճաշի վրայ եթէ մէկը ուզէ կրկին անգամ միս առնել, պէտք է միս բաժնողէն խնդրէ, իր պնակը անոր տալով իր քովը նստողներուն միջոցաւ. իսկ թէ իր նորէն ուզածը բանջարեղէն կամ սուրճ, կամ հաց է, այն ատեն բանջարեղէններն

---

† Tea-set, թէյի սէթը կը կոչուի նաեւ 56 կտորներէ բաղկացեալ, բոլորը մի եւ նոյն գոյն, մի եւ նոյն տեսակ, կերակուր տալու յախճապակիէ ամաններ, եւն. այսինքն որոշեալ թուով, պնակներ, ամաններ, սկաւառակներ, գաւաթներ, գաւաթակալներ, եւն։

‡ Dinner-set, ճաշի սէթը կը կոչուի 112 կտորներէ բաղկացեալ, բոլորը մէկ գոյն, եւ մէկ տեսակ, շարք մը յախճապակիէ ամաններ, պնակներ, գաւաթներ, եւն. որոնք կը գործածուին ճաշկերոյթ տալու համար։

§ Carving-set, սեղանի վրայ միս մանրելու սէթը կը բաղկանայ 5 կտոր երկաթեղէն կամ պողպատեղէններէ. որք են, carving-knife (քարվինկ-նայֆ) միս մանրելու մեծ դանակ, մեծ դգալ, երկժանի, carving-steel, (քարվինկ սթիյլ) դանակ սրելու պողպատ (Տճկ. մասաթ) եւ carving-fork (քարվինկ-ֆօրք) միս մանրելու մեծ պատառաքաղ։

fruit-knife	(ֆրուտ-նայֆ)	պտուղի դանակ
butter-knife	(պըթըր-նայֆ)	կարագի դանակ
cake-knife	(քէյք-նայֆ)	քաքարի դանակ
spoon	(սբուն)*	դգալ
table-spoon	(թէյպըլ-սբուն)	սեղանի դգալ
tea-spoon	(թիյ-սբուն)	թէյի դգալ
dessert-spoon	(տէզըրթ-սբուն)	աղանդէրի դգալ
orange-spoon	(օրէնճ-սբուն)	նարինջի դգալ
sugar-spoon	(շուկըր-սբուն)	շաքարի դգալ
plate	(փլէյթ)*	պնակ, բայց աման
soup-plate	(սուփ-փլէյթ)	ապուրի պնակ
pie-plate	(փայ-փլէյթ)	կարկանդակի պնա [illegible]
dish	(տիշ)	աման, պնակ
gravy-dish	(կրէյվի-տիշ)	արգանակի ամ [illegible]
soup-dish	(սուփ-տիշ)	ապուրի աման
dessert-dish	(տէզըրթ-տիշ)	աղանդէրի ա [illegible]
pudding-dish	(փուտինկ-տիշ)	կաթնապուրի [illegible]
gravy-boat	(կրէյվի-պօթ)	արգանակի [illegible]
meat platter	(միյթ փլաթըր)	միսի մեծ [illegible]
bowl	(պօլ)	[illegible]
cup	(քըփ)	գաւաթ [illegible]
sau'cer	(սօ'սըր)	գաւաթ [illegible]
cast'er, cast'or	(քա'սթըր)	համեմ [illegible]
salt'cellar	(սօլթ'սէլըր)	աղամ [illegible]
pep'per-box	(փէփփըր-պաքս)	պղպեղ [illegible]
oil-cruet	(օյլ-քրուէթ)	ձիթ [illegible]
vinegar-cruet	(վինիկըր-քրուէթ)	քաց [illegible]
mustard-pot	(մըսթըրտ-փաթ)	մա [illegible]
sugar-bowl	(շուկըր-պօլ)	[illegible]
sugar-tongs	(շուկըր-թանկզ)	[illegible]
cream-pitch'er	(քրիյմ-փիչ'ըր)	[illegible]
milk-pitcher	(միլք-փիչըր)	[illegible]
de-cant'er	(տիքէ'նթըր)	[illegible]
glass	(կլէս)*	[illegible]
wine-glass	(ուայն-կլէս)	[illegible]
tum'bler	(թըմ'պլըր)	[illegible]
fruit-holder	(ֆրուտ-[illegible]	[illegible]
fruit-basket	(ֆրուտ-[illegible]	[illegible]

* Չնչելու է մէկ անգամ [illegible]

† Նաւակաձեւ ամ [illegible]

	([illegible])	փուռի մէջ կարմրցնելու պու-տուկ (Տճկ. [illegible])
		դաշխուրան (Տճկ. [illegible]), լայն ու ոչ խորունկ աման (Տճկ. [illegible])
		[illegible]ուրանի խուփ
		[illegible]ու. դաշխուրաններ
		[illegible]ու. գաշխուրաններ
		եփելու դաշխու- [խուրան
	([illegible])	եփելու դաշ-
		[illegible] կամ արգանակ եփե-
		[illegible]շխուրան [խուրան
		[illegible]ի մէջ կարմրցնելու դաշ-
		[illegible]ի մէջ խորովելու դաշխուրան
		տապակ
		եփելու հողամաններ
		հաց խորովելու կասկարա
		քարահաց եփելու երկաթ (Ամ. [illegible])
	([illegible])	միս խորովելու կասկարա
	([illegible])	ձուեռոց
	([illegible])	կրակի վրայէ եփեկիքը խառնելու ([illegible]) մեծ դդալ
	([illegible])	կրակի վրայ եփեկիքը խառնելու ([illegible]) մեծ պատառաքաղ
[illegible]-poon	([illegible])	փայտէ մեծ դգալ
[coffee-po]t	(քաֆի-փա՛թ)	սրճաման
[tea-pot]	(թէյ-փա՛թ)	թէյաման
[tea-che]st	(թէյ-չեսթ)	թէյի տուփ
[coff]ee-chest	(քաֆի-չեսթ)	սրճատուփ
[bre]ad-box	(պրէտ-պաքս)	հացի սնտուկ
[kn]ife-tray	(նայֆ-թրէյ)	դանակաման
[s]poon-tray	(սփուն-թրէյ)	դգալաման
[la]dle	(լէյտլ)	շերեփ
[s]oup-ladle	(սուփ-լէյտլ)	ապուրի շերեփ
[s]coop	(ը)սքուփ)*	մեծ շերեփ (Տճկ. [illegible])
[m]eat-knife	(միյթ-նայֆ)	մսի դանակ
[m]eat-saw	(միյթ-սօ)	մսի սղոց ([illegible])

* Հնչւում է մէկ անգամէն (մէկ վանկ)։

...նակ

...ւակ

...ռնախնձոր կ։

...հանող (փորձէ.)

...ր հանող (փորձէ.)

...ոցք ([illegible])

...հազացք

...րմի խառնիչ

...պարահատ

...բարահաց չըչող ([illegible])

...ուահար [illegible])

...կակրաքաղ ([illegible]

...միս ծեծող

...նախնձոր ծեծող

...դան ([illegible]), գրանակ

...ակի կամ մշկնկոյզի քերող

...չեղէն խառնելու ձողա

...ակ եփելու օղակներ

...ա

...դուռ, պարզունակ

...ձոյ ([illegible])

...մոյ ([illegible])

...րոյլ

...լ

...թեղեայ տուփ բացող (փորձէ.)

...չ

...ցան խցահան

խցահան

...նարկղ

[illegible]) պաղպաղակ կը տաշիչ

ծորակ

խոհարանի լուացարան

լուացարանի խողանակ

լուացարանի ...ել

[illegible]

scrub-broom	(սքրըպ*-պրում)	գետինը լուալու աւել
scrub-brush	(սքրըպ-պրըշ)	գետինը լուալու խոզանակ
dish-cloth	(տիշ-քլօթհ)	ճիլոպ (Թրք. [illegible])
dish-rag	(տիշ-րէկ)	
dish-towel	(տիշ-թաուէլ)	պնակի սրբիչ
crash-towel	(քրէշ*-թաուէլ)	խոշոր կտաւէ սրբիչ
crumb-brush	(քրըմ*-պրըշ)	փշրանքի խոզանակ
hatch'et	(հէչ'էթ)	փոքրիկ կացին
mor'tar	(մօ'րթըր)	ամկան Տճ. (հավան), սանդ
pes'tle	(փէ'սլ)	սանդ կոտոռ (հավանի էլի)
step-lad'der	(սթէփ*-լէ'տըր)	սանդասանդուղ
can'dle-snuff'ers	(քէ'նտլ-սնը'ֆըրզ)	ճրագի մկրատ
wash-tub	(ուաշ-թըպ)	լուացքի տաշտ
wash-boiler	(ուաշ-պօյլըր)	լուացքի պղինձ (կազան)
wash-board	(ուաշ-պօրտ)	լուացքի տախտակ
clothes-wringer	(քլօթհզ-րի'նկըր)	լաթերու քամիչ
clothes-line	(քլօթհզ-լայն)	լաթերու չուան
clothes-pin	(քլօթհզ-փին)	լաթերու ճնճղուկ
clothes-basket	(քլօթհզ-պասքէթ	լաթերու զամբիւղ
clothes-hors‡	(քլօթհզ-հօրս)	լաթերու ձի
flat-iron	(ֆլէթ-այըրն)	արդուկ (Տճ. ütü)
flat-iron-holder	(ֆլէթ-այըրն-հօլտըր)	արդուկակալ
flat-iron-stand	(ֆլէթ-այըրն-սթէնտ)	արդուկակայան
ironing-board	(այըրնինկ-պօրտ)	արդուկելու տախտակ
ironing-cloth†	(այըրնինկ-քլօթհ)	արդուկելու չոր
broom	(պրում)*	աւել
mop	(մօփ)	գետնի սրբիչ
dust'er	(տը'սթըր)	փոշեսրբիչ, փետրաւել
dust-pan	(տը'սթ-փէն)	աւելոց
ash-pail	(էշ-փէյլ)	մոխրի դոյլ
ash-barrel	(էշ-պէրէլ)	մոխրի տակառ
keel'ers	(քի'յլըրզ)	բաց աման (Թրք. լէյէն)
porce'lain-kettle	(փօ'րսլէյն-քէթլ)	կտապ չինելու կաթսայ

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ)։

‡ Ուղղանկիւն պահպանակի ձեւով առարկայ մ'է, որ[illegible] վրան լաթերը արդուկելէ վերջ կը փռեն՝ որ կատարելապէս [illegible] չորնայ։

† Դիտելու է որ cloth (քլօթհ) կը նշանակէ կտաւ, բամ[illegible] կամ մետաքսէ կտոր, չոր. մինչ clothe (քլօթհ[illegible]է զգես[illegible]

brass-kettle (պրասս-քէթլ) թիթեղեայ շինելու կաթսայ
table oil cloth (թէյպլ-օյլքլօթհ) սեղանի մոմազօծ կտաւ
li-no'le-um (լինօ'լիըմ) կտաւատիւղէ կարպետ§
spice-jar (ս)փայս-ճար) համեմակարաս
steel'yard (ս)թիլ'յըրտ) կենդրինար, կշռոց (Տճկ. գափան)
kitchen-cabinet (քիչըն-քէպինէթ) խոհանոցի պահարան
work-stand (ուըրք*-սթէնտ) գործասեղան
pantry (փէնթրի) մառան
store-room (ս)թօր-րում) շտեմարան

Բայեր

To take the chair (թէյք տհը չէյր) ատենակալել, աթոռը առնել ու նստիլ
to rock (րաք) օրօրել,
to double (տըպլ) կրկնել, ծալլել, կրկնապատկել
to fold (ֆօլտ) ծալլել
to el'bow (էլ'պօ) արմուկով մշտել
to photograph (ֆօթօկրաֆ) լուսանկարել
to frame (ֆրէյմ) կազմել, շինել, յարմարցնել, պատկեր շրջանակել
to hook (հուք) ճարմանդել, կոճկել (չանգալել)
to hold (հօլտ) բռնել
to shade (շէյտ) հովանի ընել, շուք տալ
to play (փլէյ) խաղալ, նուագել, դաշնակահարել
to sew (սօ) կար կարել
to stamp (ս)թէմփ) դրոշմել, տառանիշել, տպաւորել
to rule (րուլ) գիծ քաշել, գծել. իշխել
to sharp'en (շա'րփըն) սրել, յեսանել
to waste (ուէյսթ)* սպառել, վատնել, հատցնել
to comb (քօմ) սանտրել
to wash (ուաշ)* լուալ, լուացք ընել
to dress (տրէս)* հագցնել. հաւի փորը լեցնել
to curl (քըրլ)* գանգրել, խոպոպել
to fla'vor (ֆլէ'յվըր) համեմել
to oil (օյլ) իւղել
to carve (քարվ)* կտրտել, յօշոտել
to wax (ուաքս)* մոմել

§ Խիցէ և կտաւատի իւղէ շինուած կտաւ կամ կարպետ (կը գործածուի սովորաբար խոհանոցներու գետիններուն վրայ փռելու)։

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ)։

to meas'ure	(մէ'ժըր)	չափել
to pare	(փէյր)*	կեղեւել
to cook	(քուք)	եփել
to boil	(պօյլ)	խաշել, եփ հանել
to cut	(քըթ)	կտրել. դպրոցէն փախչիլ
to seed	(սիյտ)	սերմանել. սերմը հանել
to grind	(կրայնտ)*	աղալ, մանրել. սրել
to stir	(ը)սթըր)*	խառնել, գրգռել [բախել
to beat	(պիյթ)	զարնել, ծեծել, հարկանել, բա-
to pound	(փաունտ)*	ծեծել, փոշիացնել
to grate	(կրէյթ)*	քերել [ձկտիլ
to strain	(ը)սթրէյն)*	քամոցով քամել (նուլէլ). ագնիլ.
to sift	(սիֆթ)	մաղել
to screw	(ը)սքրու)	պտուտակը դարձնել, պտուտա-կով ամրացնել
to pull	(փուլ)	քաշել
to clothe	(քլօտհ)*	հագցնել, շորով պատել
to wring	(րինկ)	քամել
to iron	(այըրն)	արդուկել
to scrub	(ը)սքրըպ)*	խոզանակով կամ աւելով գե-
to sweep	(ը)սուիյփ)*	աւլել [տինը լուանալ
to mop	(մօփ)	գետինը ջնջոցով սրբել
to dust	(տըսթ)	փոշիները մաքրել, սրբել
to store	(ը)սթօր)	ամբարել

Խօսակցութիւն

Կահեր (Furniture) կամ Տնային Կահ Կարասիներ (House Furnishings) և Հողէ ամաններ (Crockery) վաճառողի խանութի մը մէջ

Ի՞նչ է ձեր ուզածը: — Կ'ուզենք գնել քիչ մը կահեր:	Հուաթ իզ եօ ուիշ - ուի ուիշ թու պայ սըմ ֆըրնիչըր	What is you wish? — We wish to buy some furniture.
Ի՞նչ կահեր կ'ուզէիք ունենալ: — Կ'ուզէինք ունենալ սեղան մը, լաւ մահճակալ մը, աղուոր պարդու-սեղան մը և ուրիշ քանի մը բաներ: — Եկէք այս կողմէն, (եթէ) կը հաճիք:	Հուաթ ֆըրնիչըր'ուուտ եօ լայք թու հէվ — ուի ուուտ լայք թու հէվ ը թէյպըլ, ը կուտ պէտըսթէտ, ը նայս պիուրօ էնտ ը ֆիու ըտհըր թինկզ. Քըմ տհիս ուէյ փլիյզ	What furniture would you like to have? — We would like to have a table, a good bedstead, a nice bureau and a few other things. Come this way please.

---

* Շնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ):

Այս սեղանն ի՞նչպէս կըյարմարի։ Զուտ կաղնիէ շինուած է։ Այս մէկը թալատրենիէ (մահականիէ) է շինուած։	Հաու ՛ուտ տհիս թէյպլ տու — իթ իզ սալիտ օք. Տհիս ուըն իզ մահականի	How would this table do? It is solid oak. This one is mahogany.
Ասիկա շա՞տ մեծ է։ Ահաւասիկ պզտիկ մը	Իզ տհիս թու լարճ — հիյր իզ սմօլըր ուըն	Is this too large? Here is smaller one?
Գիները ի՞նչ են։ — Այս զօրաւոր հատը քսան-հինգ տալեր է։ — Լաւ, կ՚առնենք այդ մէկը։	Հուաթ ար տհը փրայսըզ — տհիս սթրօնկ ուըն իզ թուէնթի-ֆայվ տալըրզ — ուէլ, ուի թէյք տհէթ ուըն	What are the prices? — This strong one is twenty-five dollars. — Well, we take that one.
Հիմա նայեցէք այս կիտուածեալ մահճակալին. Թէ նախամեծար կը սեպէք արոյրէ հատ մը։ Այս մէկը արոյրէ է, զօրաւոր շինուած, եւ սնդուսանման երեւոյթով։ Ահաւասիկ ննջասենեակի մը սուիթ*, թալատրենիի երեւոյթով։	Նաու լուք էթ տհիս էնամըլտ պէտսթէտ, օր ՛ուտ եու փրիֆըր ը պրաս ուըն — տհիս ուըն իզ պրաս, սթրօնկլի մէյտ, էնտ սէթին ֆինիշտ. Հիյր իզ ը պէտրում սութ, մահականի ֆինիշտ	Now look at this enamled bedstead, or would you prefer a brass one? This one is brass, strongly made, and satin finished. Here is a bedroom suit, mahogany finished.
Այդ արոյրէ հատի գինն ի՞նչ է։ — Երեսուն եօթը տալեր։ — Մենք աւելի լաւ կը սեպենք աւելի աժան հատ մը ունենալ։ — Ահա հատ մը քսան-երկու տալերի։ — Ան պիտի ըլլայ։	Հուաթ իզ տհը փրայս օվ տհէթ պրաս ուըն — թհըրթի-սէվն տալըրզ — ուի րատհըր հէվ ը չիփըր ուըն — հիյր իզ ուըն ֆօր թուէնթի-թու տալըրզ — տհէթ ուիլ տու	What is the price of that brass one? — Thirty-seven dollars. — We rather have a cheaper one. — Here is one for twenty-two dollars. — That will do.
Հիմա դուք կարելի է այս կողմը գաք, երբ կը հաճիք, ընտ-	Նաու եու մէյ սթէփ տհիս ուէյ, փլիյզ թու սիլէքթ ը պէտ սփրինկ էնտ ը	Now you may step this way please to select a bed spring and

* Bedroom suit կը նշանակէ մահճակալ, զարդասեղան եւ լուացարանի կայան մի և նոյն նիւթէ շինուած և մի և նոյն երեւոյթն ունեցող։

թելու անկողնի զըսպանակ մը և տապաստակ մը։ — Այս մէկին գինն ի՞նչ է։ — Այդ զսպանակը կրկնակ երկաթէ թելերէ է, զօրաւոր եւ դիմացկուն շինուած։ Ձեզի պիտի արժէ վեց տալեր։ — Այս տապաստակի մասին ի՞նչպէս է։ — Այն մէկը վրան բամպակ թօփը մազէ տապաստակ մ՚է, եւ կ'արժէ տասներկու տալեր։ — Մեր ուզածն է, դուք կրնաք (կոռւբնք ե) ղրկել զանոնք ալօնկ հետ։

a mattress. — What is the price of this one? — That spring is double wired, strong and durable. It will cost you six dollars. How about this mattress? — That one is cotton-top hair mattress, and it costs twelve dollars. — That is what we want, you may send them along.

Ուրիշ ո և է բան։ — Չէ՞ք ուզեր նայիլ կարպետներու, կտաւապատուզէ կարպետներու, խսիրներու, աթոռներու, դահլճի ֆօրնիթուրներու, վարագոյրներու, քրնքշարկներու, վերմակներու։

Anything else?-Don't you want to look at carpets, linoleums, mattings, chairs, parlor suits, curtains, quilts, blankets?

Տեսնենք քանի մը զարդասեղաններ։ — Հաճեցէք այս կողմէն գալ։ Որ և է մասնաւոր տեսակ, ձեւ կամ գոյն ունի՞ք (յեր մայնտ մէջ), որոյ մասին որոշած էք։ Մենք պիտի ջանանք գտն-

Let us see some bureaus. — Come this way please. Have you any particular quality, style or shade that you have decided on? — We will try to find one that will match with the rest of the

նել [illegible] մը որ պի-
տի զուգընթանայ
սենեակի մէջի միւս
(կարասի) կահերուն
հետ։ — Շատ լաւ։ Ահա
հոս են, ընտրեցէք
որն որ կը սիրէք։ —
Կը կարծենք այս մէկը
պիտի ըլլայ։ Ասիկայ
ինչ պիտի արժէ։ —
Ասիկա ընտիր հա-
մէ. անոր հայելին
Ֆրանսական (ապակի)
է, եւ կ'արժէ երե-
սուն տոլար. բայց
այս մասնաւոր վա-
ճառման մէջ կը-
ծախենք զանոնք,
հատը քսան տոլարի։
— Մենք պիտի առ-
նենք զայն։

[illegible]

furniture in the room. — Very well. Here they are, choose whichever you like. — We think this one will do. What will that worth? — That is an excellent one; it has French mirror, and is worth thirty dollars; but we are selling them, during this special sale, at twenty dollars each. — We will take that.

Բոլորն ասո՞նք պիտի
ըլլան այսօրուան հա-
մար։ — Այո, առ այժմ։
Մենք կարելի է գանք
ուրիշ օր մ'ալ եւ
քիչ մ'ալ ընտրու-
թիւններ ընենք։ —
Շատ լաւ, եկէք ինչ
ատեն որ կ'ուզէք։

[illegible]

Will these be all for to-day? Yes, at present We may come some other day and make some more selections. — Very well, come in any time you like.

Հիմա, հաճեցէք քա-
լել գրասեղանին
մօտ, եւ ձեր անունն
ու հասցէն տալ գր-
րագրին։ — Շատ աղէկ։
Ե՞րբ կրնաք յանձնել
զանոնք։ — Այս կէսօ-
րէ վերջ։ — Շատ լաւ,
մենք ակնդէտ պի-
տի լինինք անոնց հա-
մար։ Մնաք բարով։
— Երթաք բարով։

[illegible]

Now, please step at the desk and give your name and address to the clerk. — Alright.

When can you deliver them? — This afternoon. — Very well, we will look for them. Good bye. — Good bye.

Տնային կարասիներ և Հողէ Ամաններ Ծախող Խանութի մը մէջ

Ի՞նչ կ'ուզէք. (Եթէ) կը հաճիք (ըսել): — Կ'ուզենք կէս երկոտասնեակ մը սուրճի գաւաթներ եւ պնակիկներ: Դուք ի՞նչ ունիք: — Դուք պիտի գտնէք բոլոր տեսակները այն դարակին վրայ. մէկիկ մէկիկ վեր առէք ինչ որ կ'ուզէք:	Հուաթ տու եու ուիշ փլիյզ — ուի ուանթ հաֆ ը տըզըն քաֆֆի քափս էնտ սօսըրզ. Հուաթ հէվ եու կաթ — եու ուիլ ֆայնտ օլ քայնտս օն տէթ շէլֆ. փիք ափ հուաթ եու ուանթ	What do you wish, please. — We want half a dozen coffee cups and saucers. What have you got? You will find all kinds on that shelf, pick up what you want.
Ասոնց գիները ի՞նչ են: — Հատը տասը սէնդ: — Փաթթեցէք զանոնք, եթէ կը հաճիք:	Հուաթ ար տը փրայսըզ օվ տիյզ — Թէն սէնթս ը փիյս — Փէք տէմ ափ փլիյզ	What are the prices of these? — Ten cents a piece. — Pack them up, please.
Ուրիշ ի՞նչ կ'ուզէք: — Կ'ուզեմ լուացքի պղինձ մը: — Ահա հոս մը տակը պղինձ. տու- լեր եօթանասուն (մէկ տոլար և եօթանասուն սէնդ):	Հուաթ էլս — այ ուանթ ը ուաշ-պօյլըր — Հիյր իզ ուըն քափըր-պաթըմ, տալըր սէվընթի	What else? — I want a wash boiler. — Here is one copper bottom, dollar seventy.
Այս կողովն ու- նի՞ք: — Այսիկա ամե- նէն կողովն չափն է, ծածք ունի եւ [illegible] որ երբէք կ'ուզայ: Ծառա աղէկ. կը հա- ճի՞ք զրկել զանոնք երեք (հոգի) տուն. եկեղեց Գրինդըն Լէյր. նիւ: — Անունն ի՞նչ է: — Տիկին Աւետիս եան: — Շատ լաւ, անմիջապէս պիտի տանինք զանոնք.	[illegible]	[illegible]

RULE V. — OBJECTIVES.

ԿԱՆՈՆ Ե. — ՀԱՑՑԱԿԱՆ ՀՈԼՈՎՆԵՐ կամ ՍԵՌԻ ԽՆԴԻՐՆԵՐ։

A Noun or a Pronoun made the object of an active-transitive verb or participle, is governed by it in the objective case.* — *Անուն մը կամ Դերանուն մը որ ներգործական-անցողական բայի մը խնդիրն եղած է, և անով կը կառավարուի, հայցական հոլով ըլլալու է. ինչպէս,* "I found *him* assisting his *mother* «Ես գտայ զինք (զայն) կ'օգնէր իւր մօրը»։ *Այս օրինակին մէջ him,* զինքը *հայցական հոլով է և կը կառավարուի* found *բայովը* (անոր խնդիրն է)։ *և mother,* մօրը *հայցական հոլով է կը կառավարուի* assisting *խնդրառու ընդունելութիւնովը։*

Այս կանոնէն բացառութիւն չկայ։

ՆԿԱՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ։

1. *Սեռի խնդիրը առհասարակ կը հետեւի խնդրառու բային կամ ընդունելութեանը. ինչպէս,* I love *him, Ես կը սիրեմ զինքը։ Բայց երբ ուզուի ազդու ընել, սեռի խնդիրը տէր բայէն առաջ կը դրուի. այսպէս,* "But *me* ye have not always." «Բայց զիս ամեն ատեն չունիք»։ *Բանաստեղծութեանց մէջ սեռի խնդիրը երբեմն տէր բայիին և բային մէջտեղը կը դրուի. ինչպէս,* "Much he the *place* admired, ..." — *Milton.* «Շատ ինքն տեղւոյն (վրայ) կ'սքանչանար»։ *Եթէ տէր բային այնպիսի դերանուն մ'ըլլայ որ սեռի խնդրին հետ չի շփոթուիր, այն ատեն տէր բային և սեռի խնդիրը կրնան տեղերնին իրարու հետ փոխել. այսպէս,* "*Silver* and *gold* have *I* none." «Արծաթ եւ ոսկի չունիմ ես»։ *Ցարաբերական կամ Հարցական դերանուն մը առհասարակ իր պարբերութեան սկիզբը կը դրուի. այսպէս,* "I am Jesus, *whom* ye persecutest†." *Ես եմ Յիսուսը զոր դուն կը հալածես»։* "*Which* of the prophets have not your fathers persecuted?" «Մարգարէներէն ո՞րը (Զո՞ր մարգարէից) չը հալածեցին ձեր հայրերը»։

2. *Ներգործական-անցողական բայերը միշտ հայցական հոլով սեռի խնդիր մ'ունենալու են իրենց հետ. ինչպէս,* "Honor thy *father* and thy *mother,*" «Պատուէ քու հայրդ ու քու մայրդ»։ *Բայց մը խնդիրն երբեմն զօրութեամբ ալ կը հասկցուի. ինչպէս,* He reads [*a book*], *ինք կը կարդայ* [գիրք մը]։

---

* [Այս կանոնը զոց ընելու է։]

† per'se-cute (փըր'սիքիուտ) հալածել.

3. *Անգլիերէնի մէջ բայի մը խնդրառութիւնը իր անցողական կամ չանցողական իմաստէն կախում ունի, եւ այդ իմաստն ալ յաճախ փոխաբերաբար իր առած խնդրէն կ'որոշուի։ Այս կէտը Անգլիերէն լեզուին յատուկ բաւական դժուար խնդիր մ'է, որոյ մասին բոլոր գրագէտներն եւ քերականագէտներն իրարմէ կը զանազանին։ Մենք սաչափ միայն յիշենք որ ա. այն բայը որ հայցական հոլով սեռի խնդիր չունի, անցողական չէ. բ. ներգործական բայի խնդիրը իր հետ նախադրութիւն ունենալու չէ։*

4. *Անգլիերէնի մէջ բայեր կան որ թէ ներգործական են եւ թէ չէզոք. ինչպէս,* He will *return* the book, *գիրքը* պիտի վերադարձնէ. He *will return* in a few days, *քանի մ'օրէն* պիտի վերադառնայ. *այս օրինակներէն առաջնոյն մէջ* will return *բայը ներգործական, մինչ վերջնոյն մէջ չէզոք է։*

5. Give, *տալ.* ask, *հարցնել.* teach, *սորվեցնել.* tell, *ըսել.* write, *գրել. եւ քանի մը ուրիշ բայեր երկու հայցական խնդիրներ կ'առնեն, որոց մին Հայերէնի մէջ աւելի տրական հոլովի իմաստ ունի. ինչպէս,* Give *me* a *book*, գիրք *մը տուր* ինծի — Ask *him* his *opinion*, *հարցուր* անոր *իր* կարծիքը — He teaches *them grammar*, Քերականութիւն *կը սորվեցնէ* անոնց — tell *me* your *name*, Անունդ *ըսէ* ինծի — Write *him* a *letter*, Իրեն նամակ *մը գրէ. ևն։*

ԾԱՆՕԹՈՒԹԻՒՆՆԵՐ։

1. *Ներգործական-անցողական բայ մը առանց սեռի խնդրի գործածելու չէ. ինչպէս,* I *must caution*† [you], *ես* պէտք է զգուշացնեմ [*ձեզ*]։

2. *Կրաւորական բայի մը հայցական հոլով սեռի խնդիր տալու չէ. գիտնալու է որ ամեն կրաւորական բայ ներգործական բայէ մը ծնունդ կ'առնէ. եւ այդ ներգործականի հայցական հոլով սեռի խնդիրը կրաւորականին մէջ տէր բայի կը դառնայ. ինչպէս,* Ներգործական. I asked this question, *այս հարցումը հարցուցի* — Կրաւորական, This question was asked by me, *այս հարցումը հարցուեցաւ ինձմէ* (ինձմով)։

3. *Դիտելու է որ Անգլիերէնի մէջ բայի մը անցեալ ընդունելութիւնը առանձինն, առանց ներգործական օժանդակի, միշտ կրաւորականի նշանակութիւն ունի, ուստի զգոյշ ըլլալու է որ հայցական սեռի խնդիր առնելու երեւոյթը չըս-*

---

† cau'tion (քօ'շըն) *զգուշութիւն, խրատ* -- to caution, *զգուշացնել*։

տանայ։ Նոյնպէս· Անգլիերէնի մէջ՝ հոլովները քանի որ երկ-ւոյթով իրարմէ չեն զանազանուիր, իրենց գործածութենէն կամ դիրքէն կըբացատրուին իրենց նշանակութիւնները· ուստի զգոյշ ըլլալու է որ անոնց սխալ գործածութենէն իմաստի անորոշութիւն կամ անստուգութիւն յառաջ չիգայ։

168· Վարժութիւն

[Ը] [Թ] [Ժ] [Ի]

slice	(սլայս)	շերտ -- to slice, շերտել
fresh	(ֆրէշ)*	թարմ (Տճկ. թազէ), նոր. զով
wa'ter	(ուօ'թըր)	ջուր -- to water, ջրել [քսել
but'ter	(պը'թըր)	կարագ -- to butter, վրան կարագ
side'table	(սա'յտթէյպլ)	կողմնակի (պզտիկ փոքր) սեղան
black	(պլէք)*	սեւ
cream	(քրիյմ)*	սեր (Տճկ. գայմագ)†

[Ն]

TO SET THE TABLE.

"Anna, mother wishes you to set the table. Will you let me bring you the things for the table?"

"Yes, Armen, I am glad to have your help. You may help me lay the table-cloth first, and then you may get the other things."

"Here are the plates, the cups and saucers, the knives and forks, and the napkins. Let me get the glasses, while you fill the pitcher with water."

---

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ)։

† Սեր ըսելով Հայոց մէջ կը հասկցուի մածնի երեսէն հաւաքուած սերը· բայց պէտք է գիտնալ որ Ամերիկայի մէջ նոյնը չկայ, ուստի և սեր ըսելով նոյնը չի հասկցուիր· այլ Անգլիերէնի մէջ *cream*, ըսելով կը հասկցուի թարմ կաթի թանձր եւ ընտիր մասը, որը կաթին երեսը կը հաւաքուի, եթէ նոր կթուած կաթը, բերանը աղէկ ամրացած թիթեղէ ամաններով, ժամանակ մը հոսուն պաղ ջրի մէջ պահուի։

"Will you cut the bread and put it on the bread plate? And you might see if there is sugar in the sugar bowl."

"Mother is making coffee, and she will want the coffee-pot, and also the platter for the meat. Take them to her please, and when you come back, bring the spoon-holder and the spoons, and the salt and pepper."

To set the table, we spread the table-cloth first, and then we put the napkins in their places. We put on the plates next, and lay a knife and a fork and a spoon at each plate.

We next cut the bread in neat slices, and put them upon the bread plate. We set a glass at each place, and fill it with fresh water from the pitcher.

We put salt and pepper upon the table, and the mustard-pot for those who like mustard. We bring the butter last, so that it will keep hard.

If we have coffee for dinner, we put cups, saucers, tea-spoons, and the sugar bowl upon the sidetable, until we are ready for the coffee.

Before we bring in the coffee, we take away the dishes, the plates, and the knives and forks, and sweep the table-cover neatly.

Then we end the dinner with coffee. Some people like to drink black coffee. Others like it with sugar and cream.

[illegible]

ԴԱՍ ՁԸ· (LESSON LXXXVIII.)

[Զ]

Հատոյլ ծախուած բաներու մէջ գործածուած չափերն են,

A doz'en (ը տը՛զն) [doz.] *երկոտասնեակ մը*, (տասներկու հատ)†
half a dozen (հաֆ ը տըզն) } *կէս երկոտասնեակ մը* (վեց հատ)
a half dozen (ը հաֆ տըզն) }
a gross (ը կրօս) [gro.] *տասներկու երկոտասնեակ* (հարիւր քառասուն չորս հատ)
one great gross (ուըն կրէյթ կրօս) *տասներկու անգամ հարիւր քառասուն չորս հատ* (հազար եօթը հարիւր քսանըութը հատ)

[*ԾԱՆ. — Ամեն անձի համար հանգստութեան առաջին պայման բնակարան մ'ունենալն է։ Մեր ուսանողին համար ալ բնակարան մը վարձելէ և կահաւորելէ վերջ, հանգստութեան երկրորդ պայմանին կ'ուգանք. որ է ուտեստ հայթայթել, ուստի եւ կ'առաջնորդենք զինքը ըստ կարգի Հացագործին, Կաթնավաճառին, Մսավաճառին, Պտղավաճառին, Նպարավաճառին եւ Համադամավաճառին։*]

Հացագործի մը Խանութին մէջ

Ba'ker (պէ՛յքըր) *Հացագործ*

Ba'ker-y (պէ՛յքըրի) *Հացագործի Խանութ, Փուռ*

shop •	(շա՛փ)	*խանութ, գործատուն*
baker shop	(պէյքըր շափ)	*հացագործի խանութ, փուռ*
dough	(տօ)	*խմոր*
loaf	(լօֆ)	*նկանակ*
piece	(փիյս)	*կտոր, մաս, պատառ, բեկոր, նըշխար. երկ. գոց ընելու հատուած*
bread	(պրէտ)*	*հաց*
roll	(րօլ)	*մանր կլոր հաց, բոկեղ (Տճ. ֆօֆէթ). թաւալում, գլորում, գլան, լողքար. ցանկ, տոմար. մագաղաթ*
pie	(փայ)	*կարկանդակ (Յուն. պղակուտը. Տճ. պէօրէկ, պօղաչա)*
pa'stry	(փէ՛յսթրի)	*ծաղ, կարկանդակ, խմորեղէն*
bun կամ bunn	(պըն)	*բլիթ*
bis'cuit	(պի՛սքիթ)	*պաքսիմատ*

† *Բայց* a dozen times *կը նշանակէ անթիւ։*

* *Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ)։*

wa'fer (ուէ՛յֆըր) ծաղ. պատարագի նշխար. կընքելու նշխար
milk (միլք) կաթ
cream (քրիյմ)* սեր (Տճ. գայմագ)
cof'fee (քօ՛ֆի) սուրճ
choc'o-late (չօ՛քօլէթ) տուրմ
cheese (չիյզ) պանիր
nut (նըթ) ընկոյզ

Հացի Գլխաւոր Տեսակներն են,

Vi-en'na bread (վիյէ՛ննա պրէտ) Վիէննայի հաց
French bread (ֆրէնչ պրէտ) Գաղղիական հաց
Ger'man bread (ճը՛րման պրէտ) } Գերմանական կամ հաճարի† հաց
rye bread (րայ պրէտ) }
brown bread (պրաուն պրէտ) Թխագոյն հաց
New Eng'land bread (նիւ ի՛նկլէնտ պրէտ) Նոր Անգլիայի հաց
home-made bread (հօմ-մէյտ պրէտ) տան հաց
milk loaf (միլք լօֆ) կաթով նկանակ, կաթով հաց
gin'ger bread (ճի՛նճըր պրէտ) կոճապղպեղով հաց
un-leav'ened bread (ընլէ՛վընտ պրէտ) անխմոր հաց, բաղարջ (Տճ. ֆաթիր. Ռմկ. եաւան)§

Բոկեղի Գլխաւոր Տեսակներն են,

Vienna rolls (վիյէննա րօլզ) Վիէննայի բոկեղներ
bread rolls (պրէտ րօլզ) հացաբոկեղներ
milk rolls (միլք րօլզ) կաթնաբոկեղներ
jelly rolls (ճէլի րօլզ) բանդակաբոկեղներ

Քաքարի Գլխաւոր Տեսակներն՝
իրենց բաղադրութեան համեմատ, կը կոչուին

Alm'ond cakes (ամընտ-քէյքս) } Նշով քաքար
almond-cuts (ամընտ-քըթս) }
apple-dumplings (էփլ-տըմփլինկս) խնձորաքաքար
apple-filled-cake (էփլ-ֆիլտ-քէյք) խնձորով լեցուած քաքար
char'lotte russe (շա՛րլըթ րուս) կաթնհաւկիթով լեցուած քաքար‡

---

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ)։

† Այս հացը կը կոչուի նաեւ black-bread. սեւ հաց։ Այս հացին մէկ տեսակն ալ սամիթով (Տճ. [illegible]) խառն կ՚ըլլայ։

§ Հրէից Բաղարջակերաց Զատկի տօներուն յատուկ է (Եբր. մացցա)։

‡ Սեր կամ կաթ, հաւկիթ եւ շաքար միասին զարնուած եւ վրան լեցուած քաքար մ՚է։

cheese-cake (չիյզ-քէյք) պանրով քաքար
chocolate-cake (շաքօլէթ-քէյք) տրմով քաքար
cin'na-mon jum'bles (սի՛ննէմըն-ճը՛մպըլզ) կինամոնով խառն քա-քարածաղ
corn-cake (քօռն-քէյք) Եգիպտացորենով քաքար
common raisin-cake (քամըն րէյզն-քէյք) հասարակ չամիչով քաքար
French ginger-nuts (ֆրէնչ ճինճըր-նըթս) Գաղղիական (Յուով) կոճապղպեղով ընկոյզներ
fruit-cake (ֆրութ-քէյք) պտղաքաքար
ginger-nuts (ճինճըր-նըթս) կոճապղպեղով ընկոյզներ
ginger-snaps (ճինճըր-սնափս) կոճապղպեղածաղ
la'dy-fin''gers (լէյտի-ֆինկըրզ) տիկնամատներ
lemon-snaps (լէմըն-սնափս) լիմոնածաղ
mac''a-roon' (մէքարօ՛ն) նշով ծաղ
milk-jumbles (միլք-ճըմպըլզ) կաթնախառն քաքարածաղ
mixed sugar-cake (միքստ շուկըր-քէյք) խառնուած շաքարով-քաքար
musk-cake (մըսք-քէյք) մշկաքաքար
nut-cake (նըթ-քէյք) ընկուզաքաքար
pepper-cake (փէփըր-քէյք) պղպեղաքաքար
plum-cake (փլըմ-քէյք) սալորաքաքար
short'cake'' (շօրթ-քէյք) փխրուն քաքար [քար
straw'ber''ry short-cake (ստրօ՛պէրի շօրթ-քէյք) ելակով փխրուն քա-
spice-cake (սփայս-քէյք) համեմաքաքար
va-nil'la cake (վանի՛լա-քէյք) վանիլայով քաքար
wine-cake (ուայն-քէյք) գինեքաքար

Քաքարի Ուրիշ Տեսակներն՝
, իրենց եփուելու տեսակին համեմատ, կը կոչուին

cooky (քու՛քի) անօսր, կլոր երբեմն աստղաձեւ քաքար
crul'lers (քրը՛լըրզ) օղակաձեւ տապկուած քաքար
dough'nut'' (տօ՛նըթ) ձիթով տապկուած քաքար
drop կամ dropped-cake (տրափ, տրափթ քէյք) կաթեցուցուած քաքար
ov'en-cake (ը՛վն-քէյք) թոնրի կամ փռան քաքար
pot-cake (փաթ-քէյք) պուտկի քաքար
plain-pound-cake (փլէյն-փաունտ-քէյք) հասարակ քաշ-քաքար†
raisin pound-cake (րէյզն փաունտ-քէյք) չամիչով քաշ-քաքար [լա)
coffee-cake (քաֆի-քէյք) սրճի քաքար (ասարճին հետ ատուա-

---

† Pound-cake կը կոչուի նիւթերու և համեմներու հաւասար կշիռքէն, որոնցմէ ամեն մէկէն փաունտ մ'ըլլալու է. ինչպէս, փաունտ մը ալիւր, փաունտ մը շաքար, փաունտ մը համեմ, ևն.

German coffee-cake (Ճըրմըն քաֆֆի-քէյք) սրճի հետ ուտուելու Գերմանական քաքար
sponge-cake (ըսբը՛նճ-քէյք) սպնգաքաքար

Քաքարներու ալ Ուրիշ Տեսակներն՝ իրենց գործածուելու առթին համեմատ, կը կոչուին

angel-food (էնճէլ-ֆուտ) հրեշտակային կերակուր
bride-cake (պրայտ*-քէյք) հարսնցուի կամ նոր հարսի քաքար
par'ty-cake (փա՛րթի-քէյք) հաւաքոյթի կամ խնջոյքի քաքար
shrove-cake (շրօվ*-քէյք) բարեկենդանի կամ խոստովանանքի քաքար
wedding-cake (ուէտինկ-քէյք) հարսանիքի քաքար
birthday-cake (պը՛րթհտէյ-քէյք) ծննդեան տարեդարձի քաքար

Կարկանդակի Գլխաւոր Տեսակները կը կոչուին

apple-pie (էփըլ-փայ) խնձորով կարկանդակ
a'pri-cot-pie (էյփրիքաթ-փայ) ծիրանով կարկանդակ
black'ber''ry pie (պլէքպէրի-փայ) սեւ հատապտղով (մոշենիով) կարկանդակ [դակ
blue'ber''ry pie (պլու-պէրի-փայ) կապոյտ հատապտղով կարկան-
chicken pie (չիքըն-փայ) վառեակի մսով կարկանդակ
co'coa-nut'' pie (քօ՛քօնըթ-փայ) գօգօընկոյզով կարկանդակ
cran'ber''ry pie (քրէնպէրի-փայ) մօրապտղով կարկանդակ
cus'tard pie (քը՛սթըրտ փայ) հաւկիթ, կաթ և շաքարով խառն կարկանդակ
lemon-pie (լէմըն-փայ) լեմոնով կարկանդակ
mince-pie (մինս-փայ) մանրած միսով և չորցած պտուղներով խառն կարկանդակ
peach-pie (փիյչ-փայ) դեղձով կարկանդակ
prune-pie (փրուն-փայ) դամոնչիրով կարկանդակ
pump'kin pie (փըմփքին-փայ) դդումով կարկանդակ
rhu'barb-pie (րուպարպ-փայ) խաւարծիլով կարկանդակ

Բայեր

to knead (նիյտ) խմոր շաղել, թրել
to bake (պէյք) փուռի մէջ եփել, թրծել
to shop (շա՛փ) մանր մունր ապրանք գնել
to roll (րօլ) թաւալել. գլորել. պլորել. գըլանով բանալ. (նաւէ) օրօրուիլ

---

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ)։

to mix	(միքս)	խառնել, բաղադրել
to pound	(փաունտ)	ծեծել, փշրել, փոշիացնել
to or'der	(օ'րտըր)	ապրանք ապսպրել. Հրամայել. կարգի դնել, կարգադրել, անօրինել.

Հացագործի մը Խանութին մէջ Ըլլալիք Խօսակցութիւն

Ի՞նչ կրնամ օգնել ձեզի, տիկին։ — Պի- տի սիրէի ունենալ երկու նկանակ տան հաց, եւ տասը սէն- դի արժողութեամբ կաթնաբոլկեղներ։	հուաթ քէն այ հելփ եօ- տու, մատամ — այ շուտ լայք տու հէվ թու լօվզ օվ հօմ-մէյտ պրէտ էնտ թէն սէնթս ուըրթհ օվ միլք րօլզ	What can I help you to, madam? – I should like to have two loaves of home-made bread, and ten cents' worth of milk rolls.
Ուրի՞շ բան մը։ — Այ- սօրուան համար այդ է բոլորը։ — Քսան սէնդ։	էնիթհինկ էլս — դհէթ իզ օլ ֆօր տու-տէյ — թուէնթի սէնթս	Anything else? – That is all for to-day. — Twenty cents.
Պիտի սիրէի՞ք ձեզ հետ տանիլ զանոնք։ — Այո, կը տանիմ զանոնք հետս։	ուուտ եօ լայք տու թէյք դհէմ ուիդհ եօ — եէս այ թէյք դհէմ ալօնկ	Would you like to take them with you? – Yes, I take them along.
Ի՞նչ է ձերինը (Յէր տօնապէտեանը) Տիկին Տօ- նապետեան։ — Հաճե- ցէք այս ապսպրանքը նշանակել ինծ հա- մար. — Այո, տիկին։	հուաթ իզ եօրզ միսիզ տօնապէտեան — փլիզ թէյք դհիս օրտըր տաուն ֆօր մի — եէս, մամ	What is yours, Mrs. Donabedian? — Please take this order down for me; – Yes, ma'am.
Երկու նկանակ Գաղղ. հաց, կէս երկոտասան. կաթով բոկեղներ, կէս երկոտասան. սրճի քաքարներ, մէկ պան- րով քաքար, և երեք դեղձով կարկանդակ	թու լօվզ օվ ֆրէնչ պրէտ, է հաֆ տազն միլք րօլզ, է հաֆ տազն քաֆի քէյքս, ուըն չիզ քէյք, էնտ թհրի փիչ փայզ	Two loaves of French bread, A half doz. of milk rolls A half doz. of coffee cakes, One cheese cake, and Three peach pies.
Ալ ուրի՞շ բան։ — Ո- չինչ աւելի այսօր- ուան համար։	էնիթհինկ էլս — նաթհինկ մօր ֆօր տու-տէյ	Anything else? Nothing more for to-day.
Պիտի սիրէի՞ք որ ես ղրկեմ զանոնք (յէզէ)։	ուուտ եօ լայք մի տու սէնտ դհէմ ըփ — [illegible]	Would you like me to [illegible] them up?—Yes,

– Այո, եթէ կը հաճիք. ղրկեցէք զանոնք մանչուն հետ, ինք գիտէ մենք ուր կը բնակինք։ – Այո, տիկին, պիտի ղրկեմ զանոնք ինքը գալուն պէս (այնքան շուտ որքան ինք վերադառնայ)։	[illegible]	if you please, send them with the boy; he knows where we live. — Yes ma'am, I will send them as soon as he returns.
Ի՞նչ կրնամ ընել ձեզ համար, տիկին։ – Պիտի ուզէի մեզ ղրկէիք օրական Նկանակ մը Վիէննայի հաց, Երկու թանդակարբակեղներ, Կէս երկոտասան. Հացաբոկեղներ, Երկոտասան. մը տիկնամատներ, եւ Երկու լեմոնով կարկանդակներ։	[illegible]	What can I do for you , ma'am ? — I should like you to send us daily, A loaf of Vienna bread, A couple of jelly rolls, A half doz. of bread rolls , A doz.of lady fingers, and Two lemon pies.
Շուրջ ո՞ր ատեն պիտի ուզէիք ունենալ։ – Առաւօտեան ժամը վեցի ատեններ։ Ո՞ւր ղրկեմ զանոնք։ – Երեք (հարիւր) վաթսուն երկու Արեւմտեան Փողոց, ամենէն վրայի յարկը։	[illegible]	About what time would you like to have them? — About six o'clock in the morning Where shall I send them? — Three sixty-two West Street, top floor.
Ձեր անո՞ւնը (եթէ) կը հաճիք։ – Այո. Տիկին Գազանճեան։ – Շատ լաւ. – Այն պարագային տակ դուք պիտի վճարէք այստեղ ամեն Երկուշաբթի։ – Համաձայնեցայ։ Մնաք բարով։ – Երթաք բարով։	[illegible]	Your name, please?— Yes, Mrs. Kazanjian. — All right. Then you will pay here every Monday . — Agreed. — Good bye. — Good bye.

RULE VI. — SAME CASES. ԿԱՆՈՆ Զ. — ՆՈՅՆ ՀՈԼՈՎՆԵՐ։

A Noun or a Pronoun put after a verb or participle not transitive, agrees in case with a preceding noun or pronoun referring fo the same thing.* — *Անանցողական բայէ մը կամ ընդունելութենէ մը ետքը դրուած Անուն մը կամ Դերանուն մը մի և նոյն հոլովին ըլլալու է, ինչ որ է նախադասուած անունը կամ դերանունն, որը կ'ակնարկէ մի և նոյն բանին. ինչպէս,* *It* was *I*, Ան ես էի. "The *child* was named *John*. Մանուկն անուանեցաւ Յոհաննէս։

"And *he* return'd a *friend*, *who* came a *foe*." – POPE.

«Եւ ինքն՝ որ թշնամի մ'եկաւ, վերադարձաւ բարեկամ մը։» – ՓՕՓ։

ՆԿԱՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ։

1. *Ներգործական-անցողական բայերն և անոնց անկատար ու նախ քան կատարեալ ընդունելութիւններն մենք տեսանք որ միշտ հայցական հոլով սեռի խնդիր կ'առնեն. սակայն ներգործական-չանցողական բայերն երբ հայցական հոլով ունենան իրենց հետ, ըստ Հայերէնի այս հայցական հոլովը բնութեան խնդիր կը դառնայ. բայց ըստ Անգլիերէն վերոյիշեալ կանոն Զ.ի, միայն հոլովով կը համաձայնի իր նախադասին հետ, առանց խնդիր դառնալու. որով խսկապէս ստորոգելի կը դառնայ. ինչպէս,* "*Thou* art *Peter*. Դուն Պետրոսն ես.

"By such a change thy *darkness* is made *light*," -- COWPER.

«Այդպիսի փոփոխութիւնով մը քու մթութիւնդ լոյս եղած է,» -- ԳԱՈՒՓԸՐ։

Ստորոգելին ամեն հոլով ալ կրնայ ըլլալ։

2. *Սոյն կանոնէն հասկցուելու չէ որ երկու բառերէն մէկը բայէն անպատճառ առաջ միւսը անպատճառ ետքը գալու է. այլ զանազան դիրքերով կրնան դրուիլ. առ հասարակ գլխաւոր բառը ուր որ դրուի, ստորոգելին անկից վերջ կը դրուի. ինչպէս,* "But what! is thy *servant* a *dog*. Բայց ի՞նչ քու ծառադ շուն մ'է։» *Սոյն օրինակին մէջ երկու բառերն ալ բայէն վերջը դրուած են։*

Հարցական նախադասութիւններու մէջ երբեմն երկու բառերն ալ բայէն վերջ կը դրուին, երբեմն տեղերնին իրարու հետ կը փոխեն. ինչպէս, "Am *I* a *Jew*? (Միթէ) ես Հրեայ մ'ե՞մ» -- "*What* is *truth*? Ի՞նչ է ճշմարտութիւնն։

Հաստատական նախադասութեան մը մէջ՝ երբեմն պերճախօսութեան համար, երկու բառերն ալ իրենց տեղերը կը-

* [Սոյն կանոնը զոյգ ընելու է։]

փոփոխեն. ինչպէս, "And I *thy victim* now remain.", -- «*Եւ ես քու զոհդ հիմայ կը մնամ*»։ -- "*Feet* was *I* to the lame*," «*Ոտներ էի ես կաղին*»։

Երբեմն մասնաւոր կազմութեան համեմատ երկու բառերն ալ բնական ձեւով մը բայէն առաջ կը դրուին. ինչպէս, I know not *who she* is, *չեմ գիտեր ո՞վ է ինքն*։

3. *Անանցողական աներեւոյթներն եւ ընդունելութիւնները կրնան իրենցմէ վերջը տարբեր հոլովներ առնել. ասոնց ինչ հոլով ըլլալը կը գտնուի, իրենց նախադասի ինչ հոլով ըլլալը գտնելով. այսպէս,* "*Who* then can bear the thought of being an *outcast* from his presence.", «*Ո՞վ ուրեմն կրնայ տանիլ իր ներկայութենէն վտարուած ըլլալու գաղափարը*»։

4. *Ներդործական--անանցողական կամ չէզոք* ing *վերջաւորող ընդունելութիւն մը, որ նախադրութեան մը խնդիր կը դառնայ, յաճախ իրմէ վերջ կը հետեւի անուն մը կամ դերանուն մը, որը հոլովով կը համաձայնի ոչ նախադրութեան խնդրի հոլովին, այլ անկից աւելի առաջ եղած մէկ հոլովին. ինչպէս,* "The *Jews* were in a particular manner ridiculed† *for being* a credulous§ *people*. *Հրեաները մասնաւոր կերպով մը կը ծաղրուէին դիւրահաւան ժողովուրդ մ՚ըլլալնուն համար.» այս օրինակին մէջ* *people*, *ժողովուրդ բառը հոլովով կը համաձայնի* *Jews*, *Հրեաներ բառին, որ ուղղական է*։

ԾԱՆՕԹՈՒԹԻՒՆ

Մասնաւոր զգուշութիւն ընելու է որ բայէ մը կամ ընդունելութենէ մը վերջը եկող անուն մը կամ դերանուն մը անորոշ հոլովո՛վ կամ նշանակութիւնով չը գործածուի, որը կրնայ խօսքի իմաստը տարակուսելի և անորոշ ընել. այլ անոր որոշ նախադասը գտնելով անոր համաձայնեցնելու է. ինչպէս հետեւեալ օրինակին մէջ, "To *be convicted*‡ of bribery‖, was then a *crime* altogether unpardonable. — *Blair*. *Կաշառակերութեան համար դատապարտուիլը՝ ուրեմն բոլորովին ան-*

---

* lame (լէյմ) *կաղ*

† rid'i-cule (րէ'տիքիուլ) *ծաղր* -- to ridicule, *ծաղրել*

§ cred'u-lous (քրէ'տիուլըս) *դիւրահաւան, դիւրախաբ*

‡ con'vict (քա'նվիքթ) *դատապարտեալ* -- to convict, *դատապարտել*

‖ bribe (պրայպ -- մէկ վանկ) *կաշառ* --to bribe, *կաշառել*--bri'ber-y, *կաշառակերութիւն, կաշառատուութիւն*

ԴԱՍ ՁԹ. (LESSON LXXXIX.)

[Ա]

Հեղուկներ չափելու մէջ գործածուած բառերն են.

gill	(ճիլ)	[*gi.*]	*քառորդ դորակ* (36 դրամոյ ջուր մը)
pint	(փայնթ)	[*pt.*]	*դորակ* (144 դրամոյ ջուր մը)
quart	(քուօրթ)*	[*qt.*]	*կրկնադորակ* (288 դրամոյ ջուր մը)
gal'lon	(կէ'լըն)	[*gal.*]	*քառադորակ* (Տե՛ս. ծանօթ.)†
bar'rel	(պէ'րէլ)	[*bbl.*]	*տակառաչափ*
hogs'head	(հո'կզհէտ)	[*hhd.*]	*մեծ տակառաչափ*

ԳԻՏԵԼԻՔՆԵՐ

4 *քառորդ դորակ* (gis.) *հաւասար է* 1 *դորակի* (pt.)
2 *դորակ* (pts.) *հաւասար է* 1 *կրկնադորակի* (qt.)
4 *կրկնադորակ* (qts.) *հաւասար է* 1 *քառադորակի* (gal.)
43 ¹|₅ *քառադորակ* (gals.) *հաւասար է* 1 *տկռչփի·* (bbl.)
63 *քառադորակ* (gals.) *հաւասար է* 1 *մեծ տակառաչափի* (hhd.)

ԾԱՆ. — Ամերիկայի մէջ կաթը ամենէն կենսական սնունդներէն մին ճանչցուած է. և ամեն անձէ մանաւանդ երեխաներէն և տկարակազմներէն կ'ակնկալուի որ մասնաւոր քանակ մը ամեն օր խմեն։ Ուստի և ամեն մարդ կամ տուն կաթնավաճառի մը հետ կարգադրութիւն կ'ընէ որ օրական դորակնոց՝ կամ կրկնադորակնոց շիշ մը կաթ թողու իւր սենեակներուն կամ տանը դրան առջեւ։ Կաթնավաճառներն իրենց եղած յանձնարարութեանց համաձայն կաթ կամ սեր կըցրուեն իրենց յանձնարարատուերուն տներն ամեն օր արշալոյսին առեններ, և դրամներն կը գանձեն շաբաթն անգամ մը։

Կաթը կարելի է ստանալ նաեւ հացագործներու կամ նըպարավաճառներու խանութներէն, որոնք կը ծախեն տեղին և եղանակին համեմատ դորակը 3--4 *սէնդի։*

Կաթին մաքուրը կը ճանչցուի սովորաբար Pas-teur'ized (փաստէ'օրայզտ) *Փասթէօրի դրութեամբ պատրաստուած* (կամ 140 աստիճան ֆահրէնհայթէ յետոյ պաղեցուցուած) *կամ* ster'il-ized (ը)ստէ'րիլայզտ) *եփ հանուած եւ յետոյ սառոյցով պաղեցուցուած տեսակները. որովհետեւ այս դրութիւններովը կաթի միջի աչքի անտեսանելի մանրաճճիները մեռցուած կ'ըլլան։*

---

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ)։

† Gallon, *քառադորակը* 231 *խորանարդ մատնա·*

Կաթ և կաթնեղէններ վաճառող խանութի մը մէջ

Dairyman (տէյրիմըն) *կաթ և կաթէն արտադրուած ուտելիքներ վաճառող*

milk	(միլք)	*կաթ*
milk'man"	(մի՛լքմէն)	*կաթնավաճառ*
but'ter	(պը՛թըր)	*կարագ*
butter-milk	(պըթըր-միլք)	*կաթէն հանուած թան*
cream	(քրիյմ)*	*սեր* (Տճկ. գայմագ)
cheese	(չիյզ)	*պանիր*
matz'oon†	(մա՛ծուն)	*մածուն* (Եբրայեցերէն է)
Zool'ak†	(զու՛լաք)	*մածուն* (Յունարէն է)
lab'an†	(լէ՛պէն)	*մածուն, կաթ* (Արաբերէն է)
yogh'urt†	(եօ՛ղուրթ)	*մածուն* (Տաճկերէն է)

Կարագի Գլխաւոր Տեսակներն են,

sweet butter	(սուիյթ պըթըր)	*քաղցր* (չաղած, անլի) *կարագ*
salt butter	(սոլթ պըթըր)	*աղած* (աղի) *կարագ*

Պանրի Գլխաւոր Տեսակներն են,

domes'tic cheese	(տոմէ՛սթիք չիյզ)	*տեղական պանիր* [*պանիր*
im-port'ed cheese	(իմփօ՛րթէտ չիյզ)	*ներածուած* (օտար երկրէ բերուած)
Swiss cheese	(սուիս* չիյզ)	*Զուիցերիական պանիր*
French cheese	(ֆրէնչ* չիյզ)	*Գաղղիական պանիր*
Dutch cheese	(տըչ չիյզ)	*Հոլանտական պանիր*
German cheese	(ճըրմըն չիյզ)	*Գերմանական պանիր*
Limburger chees	(լիմպըրկըր չիյզ)	*Պելճիքական* քուլահոտ *պանիր*
I-tal'ian cheese	(իթա՛լիըն չիյզ)	*Իտալական պանիր*
cream cheese	(քրիյմ* չիյզ)	*սերանման պանիր*
pot cheese	(փաթ չիյզ)	*պուտկի պանիր* (Թօրաք)

Կաթնավաճառներուն քով կը գտնուին նաև
egg (էկ) *հաւկիթ երբեմն նաև նպարեղէններ։*

Բայեր

to im'port	(իմփօրթ)	*ներածել* (օտար երկիրներէ ապրանք բերել տալ)
to ex'port	(էքսփօրթ)	*արտածել* (կեցած երկրէն օտար երկիրներ ապրանք ղրկել)

---

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ)։

† *Ամերիկայի մէջ՝ Հայերը մածունի առանձնաշնորհը մը իրարու ձեռքէ խլելու համար մածունի զանազան լեզուի անունները սկսեցին գործածել։*

Խօսակցութիւն կաթնավաճառի մը հետ

Տիար կաթնավաճառ, կրնա՞ք բերել եւ թողուլ մեզի շիշ մը կաթ եւ շիշ մը սեր ամեն օր։ — Անտարակոյս կրնամ, տիկին, այդ իմ գործս (առեւտուրս) է։	Միսթըր Միլքմէն, քէն եու տէլիվըր ըս ը պոթլ օվ միլք էնտ ը պոթլ օվ քրիմ էվրի մօռնինկ — Էշուռըտլի այ քէն, մէտըմ, էթ իզ մայ պիզնէս	Mr. Milkman, can you deliver us a bottle of milk and a bottle of cream every morning? — Assuredly I can, madam, that is my business.
Կրկնադորակնո՞ց շիշ է ձեր ուզածը թէ դորակնոց։ — Ես կ'ուզեմ կրկնադորակնոց շիշ մը կաթ եւ դորակնոց շիշ մը սեր։	Իզ իթ քուօրթ օր փայնթ պոթլ եու ուօնթ — այ ուօնթ ը քուօրթ պոթլ օվ միլք էնտ ը փայնթ պոթլ օվ քրիմ	Is it quart or pint bottle you want? — I want a quart bottle of milk, and a pint bottle of cream.
Շուրջ ի՞նչ ատեն կ'ուզէք զանոնք։ — Առաւօտեան ժամը վեցին ատեններ։	Էպաութ հուաթ թայմ տու եու ուօնթ թհէմ — Էպաութ սիքս օ'քլոք ին թհը մօռնինկ	About what time do you want them? — About six o'clock in the morning.
Ո՞ւր կ'ուզէք (որ թող-դնեմ) զանոնք։ — Ուղիղ նախասրահին մէջ։	Հուէյր տու եու ուօնթ թհէմ — Րայթ ին թհը վէսթիպիուլ	Where do you want them? — Right in the vestibule.
Ի՞նչ է ձեր անունը։ — Տիկին Խանճեան։	Հուաթ իզ եօր նէյմ — Միսիզ Խանճեան	What is your name? — Mrs. Khanjian.
Ի՞նչպէս կը հեգէք զայն։ — Գլխագիր քէյ, էյչ, էյ, էն, ճէյ, այ, էյ, էն։	Հաու տու եու սփէլ իթ — Քափիթըլ քէյ, էյչ, էյ, էն, ճէյ, այ, էյ, էն	How do you spell it? — Capital k, h, a, n, j, i, a, n.
Ձեր հասցէ՞ն, (եթէ) կը հաճիք։ — Երեք (հարիւր) վաթսուն-երկու Ուէսդ Փողոց։ — Շնորհակալ եմ։	Եօր ըտրէս, փլիզ — Թհրի սիքսթի-թու ուէսթ սթրիթ — Թհէնք եու	Your address, please? — Three sixty-two West Street. — Thank you.
Ե՞րբ պէտք եմ սկսիլ։ — Սկսի՛ր վաղն առաւօտուընէ։	Հուէն շէլ այ պիկին — Պիկին թու-մառօ մօռնինկ	When shall I begin? — Begin to-morrow morning.
Ե՞րբ կ'ընէք ձեր (դրամի) հաւաքումներն։	Հուէն տու եու մէյք եօր քոլէքշընզ — Էվրի	When do you make your collections? —

– Ամեն Երկուշաբթի կէսօրէ վերջ։ – Շատ լաւ ուրեմն։ — Մնաք բարով ։ — Երթաք բարով։	[illegible]	Every Monday afternoon. — Alright then. — Good bye. — Good bye.

Կաթնեղէններ վաճառողի մը խանութին մէջ

Քաղցր ([illegible]) կարագ կը պահէ՞ք։ — Այո, տիկին։	[illegible]	Do you keep sweet butter? – Yes, ma'am.
Ի՞նչպէս կը ծախէք զայն։ — Փաունտը քառասուն սէնդի։	[illegible]	How do you sell it? — At forty cents a pound.
Լա՞ւն է։ — Շուկային մէջ ([illegible]) ամենալաւ Էլճին կաթնարանի անլի կարագն է։ – Փաունտ մը տուէք ([illegible]) ինծի. ([illegible]) կը հաճիք։	[illegible]	Is it good? — It is the best Elgin* creamery sweet butter in the market. — Get me a pound please.
Ուրիշ ի՞նչ ([illegible])։ — Կ'ուզեմ քիչ մը պանիր։ — Զուիցերիակա՞ն պանիր, սերանմա՞ն պանիր, պուտկի՞ պանիր։	[illegible]	What else? — I want some cheese. — Swiss‡ cheese? Cream cheese? Pot cheese?
Ի՞նչպէս կը ծախէք Զուիցերիական պանիրը։ — Փաունտը երեսուն-երկու սէնդ։ Շուկային մէջ անոր հաւասարը չկայ։ Կ'ուզէ՞ք համը տեսնել։ Ճիշդ փորձեցէք այս խածը. ([illegible]) կը հաճիք։ — Համը լաւ է ([illegible])։ Կ'ուզեմ առնել փաունտ մը։	[illegible]	How do you sell Swiss cheese? — Thirty-two cents a pound. It has no equal on the marqet. Will you taste it? Just try this bit, please. — It tastes good. Will take a pound.

* Elgin Էլճին՝ Գանատայի մէջ գաւառ մ'է անուանի իր կարագով։
‡ Swiss, Զուիցերիա՝ Գաղղիայի, Իտալիայի եւ Աւստրո-Հունգարիայի միջեւ փոքրիկ եւ Եւրոպայի ամենէն լուսաւորեալ Հանրապետութիւնն է։ Դիրքը լեռնային ըլլալուն համար իր գլխաւոր արտադրութիւնն է կաթնեղէններ։

Այսօրուայ համար ձուեր չէ՞ք ուզեր։ Բոլորն ալ թարմ են. օրը օրին կ'ստանանք զանոնք։	տօն'չիօ ուօնթ էկս ֆօր թուտէյ. դհէյ օլ ար ֆրէշ, ուի րիսիվ դհէմ տէյլի	Don't you want eggs for to-day? They all are fresh, We receive them daily.
Գիներն ի՞նչպէս կարգադրուած են։ – Ունինք գրեթէ ամեն գներով. սկսեալ տասներկուքը քառորդի մը մինչեւ երկոտասնեակը ութսուն սէնդէ։	հաու ար դհը փրայսէս րէյնճինկ — ուի հէվ օլմօսթ օլ փրայսէս. ֆրամ թուէլվ ֆօր ը քուօրթըր ըփ թու էյթի սէնթս ը տըզն	How are the prices ranging? — We have almost all prices; from twelve for a quarter up to eighty cents a dozen.
Ասոնք Նիւ Ճըրզիի խիստ թարմ ձուեր են։ Նայեցէք իրենց եւ վստահ եղիք (ալէ անոնց համար) իմ խօսքիս։ Կրնաք ղըրկել երկոտասնեակ մը	դհիյզ ար (ը)սթրիքթլի ֆրէշ Նիւ Ճըրզի էկս. լուք էթ դհէմ էնտ թէյք մայ ուըրտ ֆօր դհէմ — եու մէյ սէնտ ը տըզն	These are strictly fresh New Jersey§ eggs. Look at them and take my word for them. — You may send a dozen.
Ուրիշ բա՞ն մը։ – Ալ ոչինչ այսօր։ Ղրկեցէք հաշուեցուցակը անոնց հետ։ – Շատ լաւ։	էնիթհինկ էլս — նաթհինկ մօր թուտէյ. սէնտ դհը պիլ ուիդհ դհէմ — վէրի ուէլ	Anything else? — Nothing more to-day. Send the bill with them. — Very well.
Բարի լոյս (Պարոն)	կուտ մօռնինկ —	Good morning. —
Բարի լոյս Պարոն	կուտ մօռնինկ	Good morning.

RULE VII.— SAME CASES. ԿԱՆՈՆ Է. ՀԱՑՑԱԿԱՆ ՀՈԼՈՎՆԵՐ կամ Նախադրութեան խնդիրներ։

A Noun or a Pronoun made the object of a preposition, is governed by it in the objective case.* — Անուն մը կամ Դերանուն մը՝ որ նախադրութեան մը խնդիրն եղած է, և ա-

§ New Jersey, Նիւ Ճըրզի՝ Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու Արեւելեան Նահանգներէն մէկն է. Նիւ Եորք Նահանգին եւ Քաղաքին մօտ, Ատլանտեան Ովկիանոսի եզերք։ Այս Նահանգին մէջ ցրուած կան բազմաթիւ Հայեր, որոնք մեծ մասամբ մետաքսի գործաւորներ են։

* [Այս կանոնը շատ դիւրին է]։

նով կը կառավարուի, հայցական հոլով ըլլալու է. ինչպէս, This life has joys for *you*, այս կեանքը ձեզ համար ուրախութիւններ ունի – խօսքին մէջ you հայցական հոլով, խնդիր է for նախադրութեան (անով կը կառավարուի)։

ՆԿԱՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ։

1. Այս կանոնը որքան որ բացառութիւն չունի, սակայն նկատելու է որ Անգլիերէնի մէջ նախադրութիւններէն մեծ մաս մը իրենց խնդիր կ'առնեն անկատար ընդունելութիւն մը, և ոմանք ներկայ կամ անցեալ կատարեալ ընդունելութիւն մը. նոյնպէս to նախադրութեանը յաճախ կը հետևի աներևոյթ բայ մը. սակայն հետևցնելու չէ որ ընդունելութիւններն կամ աներևոյթներն ալ հայցական են. գիտնալու է որ Անգլիերէնի մէջ ոչ ընդունելութիւններն և ոչ աներևոյթներն կը հոլովուին. այլ ընդունելութիւնը կը մնայ ընդունելութիւն եւ աներևոյթը՝ աներևոյթ։

2. Նախադրութիւններն յաճախ կը կցուին ածականներու, որ անոնց գոյական հայցական հոլով խնդիրը զօրութեամբ կը հասկցուի. ինչպէս, *in vain*, ի զուր. *in secret*, ծածուկ. *at first*, առաջին անգամ. *on high*, ի բարձունս, բարձրերուն վրայ – որոց իսկական զօրութեամբ հասկցուած խնդիրներն կը խորհուին ըլլալ *in vain manner*, ի զուր կերպով. *in secret places*, ծածուկ տեղերու մէջ. *at the first time*, առաջին անգամին. *on high places*, բարձր տեղերուն վրայ։ Այսպիսի խօսքերը, սովորաբար կերպ, տեղ, ժամանակ եւ աստիճան կը ցուցնեն. եւ համարժէք են մակբայներու։

3. Երբեմն նախադրութիւն մը կը թուի կրնալ կառավարել անցեալ ընդունելութիւն մը. ինչպէս, I take it *for granted*; (կ'ընդունիմ՝ կ'առնեմ) զայն շնորհուածի համար. այս խօսքը շատ հաւանականաբար բանալ կ'ուզուի I take it for *a thing granted*, կ'ընդունիմ (կ'առնեմ) շնորհուած իրի մը համար։

4. Նախադրութիւններն երբեմն մակբայներէն առաջ կը դրուին. ինչպէս, *at once*, անմիջապէս. *from thence*, անկէ. *till now*, մինչև հիմա. Հոս մակբայներն, առանց հոլովուելու, գոյականաբար առնուած են։

5. Ժամանակի (*time*), չափի (*measure*), հեռաւորութեան (*distance*) գնոյ՝ արժէքի (*value*) անուններն յաճախ բայերուն և ածականներուն [illegible] առանց որ և է յարաբերութիւն մը կազմելնուն հետ. [illegible] կառավարող նախադրութիւններն դուրս թող-

լով զօրութեամբ կը հասկցուին. ինչպէս, "The error* has been copied† *times* without number. Սխալը ընդօրինակուած էր անթիւ անգամներ։ Փոխանակ ըսելու "*on* or *at* times *innumerable*." "A row§ of columns‡ *ten feet* high. Շարք մը սիւներ տասն ոտք բարձր։ Այսինքն "high *to* ten feet." "We rode *sixty miles* that *day*. Մենք ձիավարեցինք վաթսուն մղոն այդ օրը։ Այսինքն "*through* sixty miles *on* that day." "The country is not a *farthing*¶ richer. Երկիրը կէս սէնդ (ստակ մը) աւելի հարուստ չէ։ Այսինքն "richer *by* a farthing."։

6. Like, նման. near և nigh, մօտ — ածականներէն վերջը *to* կամ *unto* նախադրութիւնը զօրութեամբ կը հասկցուի. ինչպէս, "It is *like* [*to* or *unto*] silver. Արծաթի պէս է։ *Near* [*to*] him, անոր մօտ։ "*Nigh* [*to*] this recess.‖ Այս որմախորշին մօտ։

7. *Worth*, արժան բառին յաճախ կը հետեւի հայցական հոլով մը կամ ընդունելութիւն մը, որը կը թուի իր խնդիրը եղած ըլլայ. ինչպէս, They are *worth* nothing to me, ինձ բան մը չեն արժեր։ "This is life indeed, *worth* preserving. Այս է իսկապէս պահելու արժանի կեանքը։

8. *To give*, տալ. *to pay*, վճարել. *to procure*, հայթայթել եւ ուրիշ քանի մը բայերէ վերջ եկող անձնական դերանուն խնդրին *to* կամ *for* նախադրութիւնը դուրս կը թողուի. այսպէս, "Give [*to*] *him* water to drink. Իրեն խմելու ջուր տուէք։ — "Buy [*for*] *me* a book. Ինձ [համար] գնեցէք գիրք մը։ — "Pay [*to*] *them* their wages**. Անոնց վճարեցէք իրենց շաբաթականներն։ Նոյնպէս "Wo is [*to*] me. Վա՜յ ինձ։

---

* er'ror (է'րըր) սխալ, վրիպակ [Նակել

† cop'y (քա'փի) պատճէն – to copy, պատճէնը առնել, օրի-

§ row (րօ) նաւակով ճամբորդելը. կարգ, շարք – to row, թիավարել

‡ col'umn (քա'լըմ) սիւն, սիւնակ

¶ far'thing (ֆա'րդհինկ) Անգլիական Փէննիի մէկ չորրորդը (հաւասար է Ամերիկեան կէս սէնդին) ստացուածքներու մէջ հաւասար է Հայերէն ստակ (թէմին) բառին։

‖ re-cess' (րիսէ'ս) որմախորշ, պատուհան. դպրոցական դադար

** wage (ուէյճ) օրական վարձք կամ շաբաթավճար – to wage, ընել, շարունակել. գլուխ դնել

9· *Նախադրութիւնը շատ անգամ իր խնդրէն ետքը կը-դրուի· ինչպէս Where* do you come *from? Ուսկի՞ց կուգաք· Ո՞ր տեղացի էք։ Whom* did you give it *to? Որո՞ւ տուիք զայն։ Աւելի պարզ պիտի ըլլար ըսել From where* do you come? ***To whom*** did you give it?

171· *Վարժութիւն*

[Հետեւեալները սխալ են· կանոնին համաձայն ուղղելով ընդօրինակելու է տետրակին մէջ։]

"But I do not remember who they were for."

"Who was it from? and what was it about?"

"All debts* are cleared between you and I." – ***Shak.***

"What do you call it? and who does it belong to?"

"We are still much at a loss who civil† power‡ belongs to." – *Locke.*

"He had received no lessons from the Socrates's§, the Plato's¶, and the Confucius's‖ of the age." – *Haller.*

"So you must ride on horseback after we."

"To who? to thee? What art thou?" – *Shak.*

"It will do well enough for you and I."

"This life has joys for you and I,
And joys that riches ne'er could buy." – ***Burns.***

172· *Վարժութիւն*

[Ց] [Հ]

"We often do a bad act, and make a worse excuse."

"He that runs fast, will not run long."

---

* debt (տէտ) *պարտք*

† civ'il (սի՛վիլ) *քաղաքավար· քաղաքական*

‡ pow'er (փա՛ուըր) *կարողութիւն, ոյժ· իշխանութիւն*

§ Soc'ra-tes (սա՛քրըթիզ) *Սոկրատէս, Աթենացի Փիլիսոփայ* (469-399 Ն. Ք. Ծ.) *գարրին մ'էր, բայց հարց ու պատասխանով ժողովուրդը կրթելու մէթոտովը անուանի փիլիսոփայ մը դարձաւ։*

¶ Pla'to (փլէ՛յթօ) *Պղատոն* (427-347 Ն. Ք. Ծ.) *Յոյն փիլիսոփայ Սոկրատէսի աշակերտն էր եւ անոր վարդապետութիւնները գրի առաւ։*

‖ Con-fu'ci-us (քընֆիւ՛շըս) *Գոնֆուկիոս* (551?-479? Ն. Ք. Ծ.) *Չինական մեծ փիլիսոփայ։*

ԴԱՍ Ղ· (LESSON XC.)

Կչիռքով ծախուած բաներու մէջ գործածուած բառերն են,

[Ը] [Թ] [Փ] [Ի]

Weight	(ուէյթ)*		*կշիռ, ծանրութիւն*
pound	(փաունտ)*	[lb.]	*քաշ, փաունտ, լիպրա*
ounce	(աունս)*	[oz.]	*ունկի, աունս*
ton	(թըն)		*թըն*

Գիտելիքներ

16 *Ունկի*	[oz.] *հաւասար է* 1 *Քաշի* [lb.]	[Weight
100 *Քաշ*	[lb.] *հաւասար է* 1 *Հարիւրակշռի*	[Hundred-
20 *Հարիւրակշիռ*	[cwt.] *կամ* 2000 *քաշ* [lb.] *հւսր. է* 1 *Թընի*	[Ton]

Market (մարքէթ) *Շուկայ*

[Ամերիկայի մէջ Market, *Մարքէթ ըսելով կը հասկցուի այնպիսի շուկայ մը, վաճառանոց մը, առեւտուրի հրապարակ մը և կամ փողոց մը, ուր կը ծախուին մեծ և փոքր քանակութեամբ ընդհանրապէս մսեղէններ, բանջարեղէններ, պտուղներ, իւղ, սեր, կարագ, պանիր, հաւկիթ, երբեմն նաև նպարեղէններ։*

Այսպիսի վաճառանոցներէ գնելը սովորաբար աւելի շահաւոր կը համարուի։]

Մսավաճառի մը Խանութին մէջ

Butch'er (պու'չըր) *Մսավաճառ*

butcher-shop (պուչըր-շա՛փ) *մսավաճառի խանութ*

slaugh'ter-house (սլօ'թըր-հաուզ) *սպանդանոց*

meat	(միյթ)	*միս*
fowl	(ֆաուլ)*	*թռչուն, հաւ. ընտանի թռչուններ*
fish	(ֆիշ)	*ձուկ*
steak	(սթէյք)*	*կակուղ ու անոսկոր միս (Ռմկ. [Բոնֆիլէ)*
chops	(չա՛փս)*	*կողեր*
head	(հէտ)	*գլուխ (քէլլէ փաչա)*
neck	(նէք)	*վիզ, պարանոց (Տճկ. կէրտան)*
breast	(պրէսթ)*	*կուրծք, երրուծ (Տճկ. տէօշ)*
shoul'der	(շօ'լտըր)	*ուս, թեւ, թիկունք*
leg	(լէկ)	*գիստ, սրունք (Տճկ.* [illegible]

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ)։

heart (հարթ)* *սիրտ*
lungs (լընկս)* *թոքեր*
liv'er (լի՛վըր) *լեարդ* (Տճկ. գարաճիյէր)
tripe (թրայփ)* *քաղիրթ* (Տճկ. իշքէմպէ. Ռմկ. [illegible])
foot (ֆուտ) *ոտք*
feet (ֆիյտ) *ոտներ*
bow'el† (պա՛ուէլ)
in-tes'tine† (ինթէ՛սթին)
bo-lo'gna skin‡ (պօլօ՛նեէ(ը)սքին)* } *աղիք, ընդերք.* ([illegible])
loin (լօյն) *երանք, մէջք*
tongue (թընկ) *լեզու*
lean (լիյն) *առանց ճարպի* (Ռմկ. [illegible])
fat (ֆէթ) *ճարպ. գէր. իւղոտ. պարարտ*
bone (պօն) *ոսկոր*
soup'bone" (սու՛փպօն) *ապուր եփելու ոսկոր*
flesh (ֆլէշ)* *մարմին, միս*
hoof (հուֆ) *սմբակ. կճղակ*
tal'low (թա՛լօ) *ճրագու*

Միս Գլխաւոր Տեսակներն են,

beef (պիյֆ) *եզան միս*
veal (վիյլ) *հորթի միս*
pork (փօրք) *խոզի միս*
mut'ton (մը՛թն) *ոչխարի միս*
lamb (լէմ) *գառան միս*
rab'bit (րէ՛պիթ) *ճագարի միս*
ven'i-son (վէ՛նիզն, վէ՛նիսն) *երէի միս*

Եզան Կակուղ Միս (steak) *Տեսակներն են,*

beef'steak" (պի՛յֆսթէյք) *եզան կակուղ միս*
chuck'steak" (չը՛քսթէյք) *ուսերու կողերէն ելած կակուղ միս*
round'steak" (րա՛ունտսթէյք) *զիստի կակուղ միս*
rump'steak" (րը՛մփսթէյք) *երաստանքի կակուղ միս*
sir'loin steak (սըրլօյն-սթէյք) *գաւակի* ([illegible]) *կակուղ միս*
ten-der-loin-steak (թէնտըրլօյն-սթէյք) *երանքի կողմի մատղաշ կակուղ միս*
por'ter-house" steak (փօրթըր-հաուզ սթէյք) *բեռնակիրի տան կակուղ միս*

---

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ)։
† Առ հասարակ յոքնակի կը գործածուի. bowels, intestines։
‡ Ժողովրդեան գործածածը աւելի այս վերջինն է։

Կակուղ Մսի Ուրիշ Տեսակներն են,

veal steak	(վիյլ ստէյք)	հորթի կակուղ միս
venison steak	վէ՛նըզն ստէյք)	եղէի կակուղ միս

Կողերու Գլխաւոր Տեսակներն են,

lamb-chops	(լէմ-չա՛փս)	գառան կողեր
mutton-chops	(մըթն-չա՛փս)	ոչխարի կողեր
pork-chops	(փօրք-չա՛փս)	խոզի կողեր

Ուտուելիք Թռչնոց Գլխաւոր Տեսակներն են,

chick'en	(չի՛քին)	վառեակ
tur'key	(թը՛րքի)	հնդկահաւ
duck	(տըք)	բադ
goose	(կուս)	սագ
pig'eon	(փի՛ճըն)	աղաւնի
par'tridge	(փա՛րթրիճ)	կաքաւ
pheas'ant	(ֆէ՛զընթ)	փասեան

Ապուխտներու Գլխաւոր Տեսակներն են,

ham	(հէմ)	ապուխտ (ի մասնաւորի խոզի պատրաստ)
smoked ham	(ը)սմօքտ* հէմ)	մխուած ապուխտ
boiled ham	(պօյլտ* հէմ)	խաշած ապուխտ
sau'sage	(սօ՛սէյճ)	խոզի մսով լեցուած բարակ խըճուղ, երշիկ
bo-log'na	(պօլօ՛նէէ)	մսով լեցուած հաստ խճուղ

Ուտուելիք Ձուկերու և Ծովային Կենդանիներու Գլխաւոր Տեսակներն են,

ԾԱՆ. — Մասվաճառներուն քով ձուկ կը գտնուի Ուրբաթ օրերը միայն. ուրիշ օրեր ձուկ գնելու համար պէտք է դիմել ձուկ ծախելու շուկան (fish-market, ֆիշ-մարքէթ)։

fish'monger (ֆի՛շմընկըր) ձկնավաճառ

white'fish''	(հուա՛յթֆիշ)	ճերմակ ձուկ
blue'fish''	(պլու՛-ֆիշ)	կապոյտ ձուկ, խոզաձուկ. ծովի խոզ (Տճկ. տօնանգ կամ էօնանգ պալըղը. Յն. տէլֆին)
cat'fish''	(քէ՛թֆիշ)	կատուաձուկ, ծովագայլ
shad	(շէտ)	հարընգամայր
trout	(թրաութ)*	կարմրախայտ§ (պարպունիա)

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ)։ § Ուտու[illegible]որդի

pike	(փայք)	գայլաձուկ (Տճկ. թուռնա պալըղը)
perch	(փըրչ)	պերկէ (Տճկ. խանի պալըղը)
carp	(քարփ)	ծածան
eel	(իյլ)	օձաձուկ (Տճկ. եըլան պալըղը)
smelt	(ը)սմէլթ)*	մանուշակաձուկ
her'ring	(հէ'րինկ)	տառեխ (Տճկ. րինկա պալըղը)
had'dock	(հա'տըք)	քարաղիաց ձուկ
hal'i-but	(հա'լիպըթ)	ձիալեզու (Տճկ. թիլ-թիլն պալըղը)
mack'er-el	(մա'քըրէլ)	թիւնիկ (Տճկ. ուսքումրու պալըղը)
salm'on	(սա'մըն)	լոսար (Տճկ. սօմօն պալըղը)
floun'der	(ֆլա'ունտըր)	տափաձուկ [սակն է§
bass	(պաս)	պերկէ ձկան ուրիշ մէկ տե-
ray	(րէյ)	տափաձուկ (Տճկ. վաթօզ պալըղը)
gur'nard	(կը'րնարտ)	} խանջաձուկ (Տճկ. քըրլանկըճ
gur'net	(կը'րնէթ)	} պալըղը)
an-cho'vy	(էնչօ'վի)	անձրուկ (Տճկ. խամսի պալըղը)
sword-fish	(սօրտ-ֆիշ)	թրաձուկ (Տճկ. քըլըճ պալըղը)
sole	(սօլ)	լեզուաձուկ (Տճկ. տիլ պալըղը)§
tur'bot	(թը'րպըթ)	վահանաձուկ (Տճկ. քալքան պալըղը)§
shell-fish	(շէլ-ֆիշ)	խեցաձուկ, խեցեմորթ
shrimps	(շրիմփս)*	ուլականջ (Տճկ. քարիտէս)
prawn	(փրօն)*	ուլականջի խոշոր տեսակ մը
oys'ter	(օ'յսթըր)	ոստրէ
clam	(քլէմ)*	սանտրամիջատ, ձկնականջ‡
cral)	(քրէպ)*	խեչափառ (եէնկէճ)
lob'ster	(լա'պսթըր)	ծովային մեծ խեցգետին (ըսթաքօզ)
sea'snail''	(սիյ'(ը)սնէյլ)	ծովային խղունջ

ԾԱՆ. — 1. Վերոյգրեալ ձկի տեսակներէն մեծ մասը ա-նուշ ջրի ձկեր են եւ ուտելու համար յարգի կը սեպուին։

Մսավաճառի Խանութին մէջ Ուրիշ Գործածական Բառերն են,

bill	(պիլ)	օրինական ծրագիր, օրինագիծ. ազերսագիր. խնդրագիր. մուրհակ. տոմսակ. հաշուեցոյց
line	(լայն)	գիծ, տող. լար, չուան. գործերու կարգ, շարք
smoke	(ը)սմօք)*	ծուխ, մուխ

§ Ուտելու շատ յարգի։
* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ)։
‡ Ասոր մէկ տեսակն ալ է (քօհօկ) կոչուածը։

pay	(փէյ)	վճարք. թոշակ. հատուցում
ice	(այս)	սառ, սառոյց
box	(պաքս)	սնտուկ, տուփ, արկղ. թատրոնի օթեակ. կռուփ
ice-box	(այս-պաքս)	սառնարկղ
ice-house	(այս-հաուզ)	սառնատուն
a-mount′	(էմա'ունթ)	գումար
sale	(սէյլ)	վաճառում, առուծախ
for sale	(ֆօռ սէյլ)	ծախու
cut	(քըթ)	կտրուած. հատուած. վէրք. ձեւելը. քանդակ
crack	(քրաք)*	ճեղք, ճայթիւն [տանութիւն
charge	(չարճ)	բեռ. հրաման. ծախք. ամբաս-
cash	(քէշ)	կանխիկ դրամ (Տճկ. նաքտ փարա)
cash-ier′	(քէշի'յր)	դրամընկալ. արկղակալ (Տճկ. սանտըք էմինի)
reg′is-ter	(րէ'ճիսթըր)	արձանագրութիւն. դրամընկալն արձանագրող մեքենայ
scale	(ս)քէյլ)*	չափացոյց. կշիռ

Բայեր

to weigh	(ուէյ)*	կշռել [ղոտել
to butcher	(պուչըր)	զենուլ, մորթելով սպաննել, փո-
to slaughter	(ս)լօթըր)	մորթել, կոտորել. մեծ թուով սպաննել
to chop	(չա'փ)	մանրել, կտրտել (Ռմկ. քէյմէ քաշել)
to cut	(քըթ)	կտրել
to crack	(քրաք)*	ճեղքոտել. կոտրտել. ճարճատել
to amount	(էմաունթ)	հաշիւը հաւասարել. հասնիլ. ըլլել
to sell	(սէլ)	ծախել, վաճառել
to smoke	(ս)մօք)	ծխել. մխալ. մխրեցնել
to boil	(պօյլ)	եռալ. եփել. եռացնել. խաշել
to pay	(փէյ)	վճարել, հատուցանել, վարձատրել
to charge	(չարճ)	հաշուել. հաշուի անցնել. բեռցնել. պատուիրել. ամբաստանել
to cash	(քէշ)	փոխանակագիր մը դրամի վերածել
to box	(պաքս)	կռփամարտել. սնտուկը դնել

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ)։

Խօսակցութիւն Մսավաճառի մը Խանութին մէջ

Ի՞նչ պիտի սիրէիք ունենալ, տիկին։ — Կ'ուզեմ ստանալ բադ մը։	Հուաթ 'ուտ եու լայք թու հէվ մատամ — այ ուանթ թու կէթ ը տըք	What would you like to have, madam? — I want to get a duck.
Այս նոր մորթուած հաւն ի՞նչպէս է (դէ՞ր ընէ)։ — Ան շատ մեծ է կը խորհիմ, փոքր հաւ մը աւելի լաւ պիտի յարմարի (ընէ)։	Հաու ուիլ թհիս ֆրէշ քիլտ ուըն տու — թհէթ իզ թու լարճ այ թհինք, ը սմոլ ուըն ուիլ տու պէթըր	How will this freshly killed one do? — That is too large I think, a small one will do better.
Ի՞նչպէս կը սիրէք այն հաւը։ — Ան կ'երեւայ աղէկ (ռայթ)է։	Հաու տու եու լայք թհէթ ուըն — թհէթ լուքս րայթ	How do you like that one? — That looks right.
Տասը փաունտ։ Մէկ (տոլար) ութսուն (սէնթ)։ Աղէ՞կ է։ — Այո, շատ աղէկ է։ Ահաւասիկ հինգ տալերնոց տոմս մը։	Թէն փաունտս. ուըն էյթի. իզ թհէթ օլրայթ — եէս, թհէթ իզ օլրայթ. հիյր իզ ը ֆայվ տոլըր պիլ	Ten pounds. One eighty. Is that alright? —Yes, that is alright. Here is a five dollar bill.
Ամենէն մանր դրամն ա՞ն է որ ունիք։ — Այո։ — Ահա ձեր մանրուքը տիկին։ Շնորհակալ եմ ձեզ։ — Բարի եկաք։ Բարի օր (Կուտ տէյ)։ Նորէն հրամմեցէք։	Իզ թհէթ թհը սմոլըսթ չէնճ եու հէվ — եէս — հիյր իզ եուր չէնճ մատամ. թհէնք եու — եու'ր ուէլքըմ. կուտ տէյ. քոլ էկէն	Is that the smallest change, you have? — Yes. — Here is your change madam. Thank you. — You're* welcome. Good day. — Good day. Call again.
Բարի լոյս Տիար Ուիլեըմս։ Ի՞նչ պիտի սիրէիք ստանալ այսօրուան համար։ — Ահա իմ յանձնարարագուցակս Տիար Ուիլքաքս	Կուտ մօռնինկ միսթըր Ուիլեըմզ. հուաթ 'ուտ եու լայք թու կէթ ֆոր թուտէյ — հիյր իզ մայ օրտըր միսթըր Ուիլքաքս	Good morning Mr. Williams. What would you like to get for to-day? — Here is my order Mr. Willcox.
2 փաունտ գաւակի կակուղ միս	2 փաունտս օվ սըրլոյն սթէյքս	2 lbs of sirloin steaks,
3 փաունտ ճարպ	3 փաունտս օվ ֆէթ	3 lbs. of fat,

* You're խտացածն է you are բառերուն։

5 ֆաունտ մխրած խոզի ապուխտ	5 փաունտզ ավ սմօքտ հէմ	5 lbs. of smoked ham,
2 հնդկահաւ [ոսկոր	2 թըրքիզ	2 turkeys,
Կտոր մը ապուրի	ը փիս ավ սուփ-պօն	A piece of soup-bone.
Շատ լաւ։ Ուրիշ բա՞ն մը։ — Ալ ոչինչ այսօրուայ համար։	օլ րայթ. էնիթինկ էլս — նաթինկ մօր ֆօր թուտէյ	All right. Anything else? – Nothing more for to-day.
Պիտի ղրկէ՞ք զանոնք։ — Անշուշտ։ Մենք պիտի ղրկենք զանոնք անմիջապէս։	ուիլ եու սէնտ թհէմ ըփ — հուայ, սըրթընլի. ուի շէլ սէնտ թհէմ ըփ րայթ ըուէյ	Will you send them up? – Why, certainly. We shall send them up right away.
Բոլորն քանիի՞ պիտի ելլէ։ — Վեց (տոլէր) քսանեւչորս (սէնթ)։	հուաթ ուիլ օլ էմաունթ թու — սիքս թուէնթի-ֆօր	What will all amount to? – Six twenty-four.
Պիտի սիրէի՞ք վճարել հիմայ։ — Ոչ, իմ կինս պիտի վճարէ անոնց համար։ — Շատ լաւ, Տի՛ար։ Բարի կէսօրէ վերջ (մնաք բարով)։ — Բարի կէսօրէ վերջ (երթաք բարով) Տիար Ուիլեէմզ։	ուուտ եու լայք թու փէյ նաու — նօ, մայ ուայֆ ուիլ փէյ ֆօր թհէմ — վէրի ուէլ, սըր. կուտ էֆթըրնուն — կուտ էֆթըրնուն միսթըր Ուիլիըմզ	Would you like to pay now? — No, my wife will pay for them. — Very well, Sir. Good afternoon. — Good afternoon Mr. Williams.
Ձերն ի՞նչ է։ Որեւէ ծովային ուտելիք։ — Ո՛չ, անոնց համար հոգ չեմ ըներ։	հուաթ իզ եօրզ. էնի սի ֆուտ — նօ, այ տօն'թ քէյր ֆօր թհէմ	What is yours? Any sea food? — No, I don't care for them.
Կակուղ մսերու կարգէն որ և է բա՞ն։ — Այո, ես պիտի սիրէի ունենալ երկու ֆաունտի չափ բեռնակիրի տան կակուղ միս։	էնիթինկ ին թհը լայն ավ սթէյքս — եէս, այ շուտ լայք թու հէվ ըբաութ քըփըլ փաունտզ ավ փօրթըր-հաուզ սթէյք	Anyting in the line of steaks? — Yes, I should like to have about couple pounds of porter-house steak.
Ուրիշ որ և է բա՞ն։	էնիթինկ էլս —	Anything else? —
2 ֆաունտ գառան կողեր,	2 լպ. ավ լէմ չօփս,	2 lbs. of lamb chops,
1 ֆաունտ երշիկ,	1 լպ. ավ սօսէյճ,	1 lb. of sausage,
Լեզու մը, և	ը թընկ, էնտ	A tongue, and
Վառեակ մր	ը չիքին	A chicken.

Բոլորն ալ թարմ պէտք է ըլլան։	օլ մըսթ պիյ ֆրէշ	All must be fresh.
Հաճեցէք կողերէն կտրել բոլոր ճարպերը։	փլիյզ քըթ օֆ օլ տհը ֆէթ ֆրամ տհը չափս	Please cut off all the fat from the chops.
Իւղոտ միս չէ՞ք սիրեր։ – Ոչ, Տիար, անժուր միսը աւելի լաւ կը սիրեմ։	տօ՛նթ եու լայք ֆէթ—նօ սըր այ լայք լիյն միյթ պէթըր	Don't you like fat? — No, Sir, I like lean meat better.
Պիտի հաճի՞ք ղրկել զանոնք ժամը ճիշդ հնգին։ – Այո, տիկին։ Մնաք բարով։ – Երթաք բարով։	ուիլ եու փլիյզ սէնտ տհէմ ըփ պայ ֆայվ ը՛քլաք շարփ — եէս մ՛էմ սօ լանկ — սօ լանկ	Will you please send them up by five o'clock sharp? — Yes ma'am. So long. — So long.
Պիտի ուզէի ունենալ փաունտ մը զիստի կակուղ միս։ – Այո, Տիար։	այ շուտ լայք թու հէվ ը փաունտ օվ րաունտ սթէյք — եէս սըր	I should like to have a pound of round steak. — Yes, Sir.
Հաճեցէք մանրել զայն։	փլիյզ չա՛փ իթ	Please chop it.
Գառան միս կը պահէ՞ք։ – Այո՛, տիկին։	տու եու քիյփ էնի լէմ — եէս մ՛էմ	Do you keep any lamb? — Yes ma'am.
Քանիի՞ կը ծախուի։ – Լաւ, թարմ գարնան գառան թեւը փաունտը 12 սէնդի։	հուաթ իզ իթ սէլլինկ ֆօր — կուտ ֆրէշ շօլտըր օվ սփրինկ լէմ թուէլվ սէնթս ը փաունտ	What is it selling for? – Good fresh shoulder of spring lamb twelve cents a pound.
Ո՞րքան կը կշռէ այդ մէկը։ – Չորս փաունտ եւ եօթն աունզ։ – Այդ (քանակն) պիտի ըլլայ։	հաու մըչ տըզ տհէթ ուըն ուէյ — ֆօր փաունտզ էնտ սէվն աունսըզ — տհէթ ուիլ տու†	How much does that one weigh? — Four pounds and seven ounces. — That will do.
Կոտրտե՞մ զանիկա։ – Հաճեցէք ընել։ – Շնորհակալ եմ։	շէլ այ քրէք իթ — տու փլիյզ. թհէնք եու	Shall I crack it? — Do please. Thank you.

---

† տհէլ տու that will do*ի խտացած հնչումն է։*

Նօրա, դլխարկնիդ դրէք, (եթէ) կը հաճիք, եւ գնացէք ձըկան-շուկան ինծի համար: — Շատ լաւ:	Նօռա, փուտ օ՛ն եօւր հէթ, փլի՛յզ, էնտ կօ թու թհը ֆիշ-մառքէթ ֆօռ մի. — օլ ռայթ	Nora, put on your hat, please, and go to the fish-market for me. —All right.
Ի՞նչ պիտի գնեմ: — Դուք կարելի է գ՚նէք	Հուաթ շէլ այ պայ — եօւ մէյ պայ	What shall I buy? — You may buy
½ երկոտասն. տառեխ	½ տազն հէրինկս	½ doz. herrings,
1 օձաձուկ	1 իյլ	1 eel,
3 Թիւնիկ	3 մաքըրէլս	3 mackerels,
1 երկոտասն. խեչափառ	1 տազն քրապս	1 doz. crabs,
2 մեծ խեցգետին	2 լապսթըրս	2 lobsters,
1 երկոտասն. ուլականջ	1 տազն շրիմփս	1 doz. shrimps
Ահա դրամը անոնց համար:	Հիյր իզ թհը մանիյ ֆօռ թհէմ	Here is the money for them.
Ես շատ շուտ պիտի վերադառնամ:	Այ՛լ† ուիլ պի պէք փրիթի սուն	I will be back pretty soon.

RULE VIII. — NOMINATIVE ABSOLUTE.

ԿԱՆՈՆ Ը. — Բօյսօլիւթ, Անկախ կամ ԿՈՉԱԿԱՆ ՀՈԼՈՎ:

A Noun or a Pronoun is put absolute in the nominative, when its case depends on no other word*. — *Անուն մը կամ Դերանուն մը՝ որ ուղղական հոլով է, բայց ուրիշ բառի մը չի կապուիր եւ ոչ մի բառէ կախումն ունի, կը կոչուի Կոչական հոլով. ինչպէս,* "Nay but, *O man*, who art thou that repliest against God? — *Rom.* ix., 20. *բայց (էօյ տըր) ո՞վ ես դուն, ով մարդ, որ Աստուծոյ դէմ պատասխան կ'ուտաս.* — *Հռով. Թ.*, 20:

ՆԿԱՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.

1. *Հայերէնի եւ Լատիներէնի մէջ Կոչական հոլով ճանչցուածին համապատասխան Անգլիերէնի մէջ կը գտնենք միայն* Բօյսօլիւթ Ուղղական (*Nominative Absolute*) *կամ* Անկախ Ուղղական (*Nominative Independent*) *հոլովներն՝ որոնք ըստ ոմանց քերականագէտներու տարբեր հոլովներ կը սեպուին եւ ըստ այլոց մի եւ նոյնը. բայց երբ ուսումնասիրենք անոնց գործածութիւնը կը տեսնենք որ հոլովը նոյնն է միայն գործածութեան պարագաները կը զանազանուին, եւ այդ պարագաներն ալ կարելի է հետեւեալ չորս կարգերուն դասաւորել.*

---

† *Այ՛լ խտացած հնչումն է* I will *բառերուն:*

* [Այս կանոնը զոց ընելու է]

Ա. *Երբ ընդունելութեան մը հետ* (*with a participle*), *կը գործածուի պատճառ մը կամ յարակից իրողութիւն մ'արտայայտելու. ինչպէս*, "I say, *this being so*, the *law being broken*, justice takes place. *Կ'ըսեմ, այս այսպէս ըլլալով, (եւ ասոր իբր հետեւանք) օրէնքը խորտակուած ըլլալով, արդարութիւնը տեղի կ'ունենայ»։ Այս օրինակին մէջ* this *եւ* law *բառերը բացարձակ ուղղական կամ կոչական հոլով են։*

Կոչականի այս ձեւը յաճախ համարժէք է պարբերութեան մը որ կ'սկսի when, while, if, since կամ because բառովը. այսպէս, "I being a child, *ես երեխայ մը ըլլալով*» *համարժէք է* "When I was a child, *երբ ես երեխայ էի*» *կամ* "Because I was a child, *որովհետեւ ես երեխայ էի*» *պարբերութիւններուն։*

Բ. *Երբ ուղղակի դիմէ մը կ'ուղղուի* (*by direct address*), *երկրորդ դէմք է եւ բայէն ալ ստորակէտով կամ զարմացական նշանով մը կը զատուի. ինչպէս*, "*This said*, he form'd thee, *Adam*! thee, *O man*! *Dust* of the ground. — *Milton's Paradise Lost*. *Այս ըսաւ, ինքն ստեղծեց քեզ, Ադամ, քեզ, Ո՜վ մարդ, երկրի հող* — *Միլթոնի Դրախտին Կորուստը։ Այս օրինակին մէջ* Adam, O man, *եւ* Dust *իսկ եւ իսկ կոչական են։ Այս ձեւը կը գործածուի նաեւ աղօթելու մէջ։*

Գ. *Երբ աւելորդաբանութեամբ* (*by plé'o-nasm*) -- *փլի'յօնազմ*) *կը գործածուի խօսքին ազդուութիւն մը տալու համար, որ ատեն՝ ոչ տէր բայի՝ եւ ոչ ալ բայի խնդիր կ'ըլլայ. ինչպէս*, "*They* who serve me. — *R. W. Emerson*. *Անոնք որոնք ինծի կը ծառայեն»։ Այս օրինակին մէջ* they *բացարձակ ուղղական կամ կոչական հոլով է։*

Դ. *Երբ իբր պարզ ձայնարկութեան* (*mere exclamation*) *կը գործածուի առանց յայտնի կամ զօրութեամբ հասկցուած բառէ մը կախում ունենալու. ինչպէս*, "*O the depth* of the riches both of the wisdom and knowledge of God! — *Rom*. xi., 33. *Ո՜վ Աստուծոյ թէ իմաստութեան եւ թէ գիտութեան առատութեանց խորութիւնը»* — *Հռով. ժա.*, 33։

2. *Հետեւեալ արտայայտութիւններու պէս ասացուածքներ Hand to Hand, Ձեռք Ձեռքի · Face to face, Դէմք Դէմքի (դէմ առ դէմ) գիտնալու է որ մակբայ են եւ ոչ բացարձակ ուղղական հոլով։*

game [illegible]

poultry [illegible]

[illegible]

calf [illegible]

[illegible]

pig [illegible]

[illegible]

"What [illegible]

"We [illegible]

"Does the [illegible]

"No, he [illegible] sometimes he sells fish."

"What is poultry?"

"Poultry is the name [illegible] turkeys, ducks, and geese [illegible] them together."

[illegible]

"What is sausage?"

"Sausage is meat that has been chopped, mixed with salt and pepper, and then put into a casing of thin skin. The meat from different animals has different names. You ought to learn what these are.

"The meat from an ox or a cow is called *beef*. The young of a cow is a calf, and the meat from the calf is called *veal*. The meat of the sheep is called *mutton*. The young of the sheep is a lamb, and its meat is also called *lamb*. The meat from the pig is called *pork*. The meat from the back and sides of the pig is called *bacon*. *Ham* is the thick part of its leg.

"Ham, bacon, and sausage may be fresh, or they may be smoked. Pork and beef may be fresh, smoked, or corned. Veal and lamb should always be fresh. Meat is corned by keeping it for some time in salt and water. The salt and water make a brine that keeps the meat fresh and good to eat."

If you wish to learn to read English, you must read an English book or an English newspaper. There is no other way to learn. Never mind, if you do not know all the words. Keep on reading and the words you do know will help you to learn the words you do not know. Any one you ask will be glad to tell you what they mean.

ԴԱՍ ՂԱ. (LESSON XCI.)

[Ձ]

Զոր կամ պինդ բաներ չափելու համար գործածուած բառերն են,

pint	(փայնթ)	[pt.]	չափ
quart	(քուօրթ)*	[qt.]	կրկնաչափ
peck	(փէք)	[pk.]	քառորդ գրիւ
bush'el	(պուշէլ)	[bush.]	գրիւ

Գիտելիքներ

2 Չափ (pints) հաւասար է 1 Կրկնաչափի (qt.)
8 Կրկնաչափ (quarts) հաւասար է 1 Քառորդ Գրիւի (pk.)
4 Քառորդ Գրիւ (pecks) հաւասար է 1 Գրիւի (bush.)

ԾԱՆ. — Bushel, Գրիւ -- կը զանազանուի պարունակելիք նիւթերու ծանրութեան համեմատ. այսպէս, ցորենի գրիւը 60 քաշ է. մինչդեռ վարսակինը 32 քաշ։

Market Շուկայ
(Շարունակութիւն 467-475 Էջերէն)

Պտղավաճառի և Բանջարավաճառի մը Խանութին մէջ

ԾԱՆ. — Ամերիկայի մէջ առ հասարակ թէ Մսավաճառներն եւ թէ Նպարավաճառներն կը վաճառեն նաեւ պտուղներ ու բանջարեղէններ. բայց ի մասնաւորի Յոյներն կը վաճառեն պտուղներ եւ Իտալացիներն բանջարեղէններ ու պտուղներ. Հայերն ալ դեռ նոր սկսեր են պտուղի գործին մէջ մտնել։

Fruit. (ֆրուտ)* Պտուղ

Fruit-dealer (ֆրուտ տիլըր) Պտղավաճառ

Fruit ped'ler (ֆրուտ փէտլըր) փողոցէ փողոց, տնէ տուն պտտելով պտուղ ծախող

Պտուղներու Տեսակներն են,

ap'ple	(էփլ)	խնձոր
pine'ap''ple	(փա՛յնէփլ)	արքայախնձոր
lem'on	(լէ՛մըն)	լիմոն
plum	(փլըմ)*	սալոր, դամոն (Տճ. էրիք, ճանըգ)
pome'gran-ate	(փա՛մկրանէյթ)	նուռ
quince	(քուինս)*	սերկեւիլ (Տճ. այվա)
or'ange	(ա՛րէնճ)	նարինջ (Տճ. փորթոքալ)

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ)։

"		տանձ [ֆասուլ էրմիտէ)
	[illegible]յալու)	ծիրան, պարկուկ (Թրք. գայսը, թէ-
		դեղձ (Թրք. շէֆթալու)
	)	թուզ (Թրք. ինճիր)
	գա)	արմաւ (Թրք. խուրմա)
	ուվ)	ձիթապտուղ (Թրք. զէյթին)
	ր'րի)	կեռաս (Թրք. քիրազ)
	պլէք-չէրրի)	բալ (Թրք. վիշնէ)
alm o..	(ա'մընտզ, ա'լմընտզ)	նուշ (Թրք. պատէմ)
chest'nuts†	(չէ'սնըթս)	շագանակ (Թրք. քէսթանէ)
but'ter-nuts†	(պը'թըրնըթս)	կարագընկոյզ
pea'nuts†	(փի'յնըթս)	ոլոռընկոյզ, գետնընկոյզ‡
wal'nuts†	(ուօ'լնըթս)	ընկոյզ
English walnuts	(Ինկլիշ ուօլնըթս)	Անգլիոյ ընկոյզ (Հայաստանի տեսակ)
pis-ta'chio-nuts†	(փիսթէ'շիօնըթս)	պիստակ (Թրք. ֆըստըք)
fil'berts†	(ֆի'լպըրթս)	կաղին (Թրք. ֆընտըք) [լութ)
a'corn	(է'յքօռն)	խոզկաղին (Թրք. փալամուտ, Ռմկ. փա-
med'lar†	(մէ'տլար)	ալոճ (Թրք. ալըճ)
ju'jube	(ճօ'-ճօուպ)	յունապ (Թրք. իւննապ) որոյ մէկ տեսակն ալ կը կոչուի փշատ (Թրք. էյտէ, իկտէ)
ba-na'nas†	(պանա'նազ)	աղամապտուղ, պէնէնէ
banana-figs†	(պանանա-ֆիկզ)	աղամաթուզ
musk'mel"on	(մը'սքմէլըն)	սեխ (Թրք. գաւուն)
wa'ter-mel"on	(ուօ'թըր-մէլըն)	ձմերուկ (Թրք. գարփուզ)
grapes†	(կրէյփս)*	խաղող
rai'sins	(րէ'յզինզ)	չամիչ
seedless raisins	(սիյտլէս րէյզինզ)	անկուտ չամիչ (Թրք. քիշմիշ)
mul'ber"ries†	(մը'լպէրրիզ)	թութ (Թրք. տութ)
straw'ber"ries†	(ստրօ'պէրրիզ)	ելակ (Թրք. չիլէք)
black'ber"ries†	(պլէ'քպէրրիզ)	մորենի (մորմենի)
blue'ber"ries†	(պլու'պէրրիզ)	կապոյտ հատապտուղ
cran'ber"ries†	(քրէ'նպէրրիզ)	մօրապտուղ
rasp'ber"ries†	(րէ'զպէրրիզ)	ժուխ (Թրք. [illegible])
goose'ber"ries†	(կու'զպէրրիզ)	փուշհաղարճ (Թրք. պէքթաշ իւզիւմի)
huck'le-ber"ries	(հը'քլ-պէրրիզ)	հապալասի
myr'tle-ber"ries	(մը'րթլ-պէրրիզ)	մրտապտուղ (Թրք. մերսին իւզիւմի)
cur'rants	(քը'րընթս)	հաղարջ (Թրք. ֆրէնկ իւզիւմի)

---

* [illegible] և մէկ անգամէն (մէկ վանկ)։ [Համար։
‡ Գետնընկոյզ կ'ըսուի peanutsին գետնին տակը աճելուն
† Այս բառը առ հասարակ յոգնակի կը գործածուի։

Veg'e-ta-bles (վէ'ճէթէպըլզ) Բանջարեղէններ

Dealer in Vegetables (տիյլըր ին վէճէթէպըլզ) Բանջարավաճառ

Բանջարեղէններու Տեսակներն են

po-ta'to‡	(փօթէյթօ)	գետնախնձոր
white potatoes‡	(հուայթ փօթէյթօզ)	ճերմակ գետնախնձոր
sweet potatoes‡	(ըուիյթ փօթէյթօզ)	քաղցր գետնախնձոր
to-ma'to‡	(թօմէ'յթօ)	ոսկեխնձոր (Տճկ. թօմաթէս)
ar'ti-choke	(ա'րթիչօք)	կանգառ (Տճկ. էնկինար)
cab'bage	(քա'պէյճ)	կաղամբ (Տճկ. լահանա) [փորթագալի
cau'li-flow''er	(քօ'լիֆլաուըր)	կաղըմբրատ, ընդակաղամբ (Տճկ.
peas‡	(փիյզ)	ոլոռն (Տճկ. պէզէլյա)
beans‡	(պիյնզ)*	լուբիա (Տճկ. ֆասուլյա)
green-beans‡	(կրիյն-պիյնզ)	կանաչ լուբիա
garden-beans‡	(կարտըն-պիյնզ)	} բակլայ (Տճկ. պագլա)
horse-beans‡	(հօրս-պիյնզ)	
tur'nips‡	(թօ'րնիփս)	շողգամ
on'ions‡	(ը'նիընզ)	սոխ
green-onions	(կրիյն-ընիընզ)	կանաչ սոխ
gar'lic	(կա'րլիք)	սխտոր
leeks	(լիյքս)*	պրաս (Տճկ. փրասա)
pars'ley	(փա'րսլի)	ազատքեղ (Տճկ. մաղդանոս)
let'tuce	(լէ'թիս)	հազար (Տճկ. մարուլ, Ռմկ. խաս)
cel'er-y	(սէ'լըրի)	լախուր (Տճկ. քէրէվիզ)
rad'ish	(րա'տիշ)	բողկ
horse-radish	(հօրս-րատիշ)	վայրի բողկ
beets‡	(պիյթս)*	ճակնդեղ (Տճկ. չիւքիւնտիւր) [վառ...]
car'rots‡	(քա'րըթս)	ստեպղին (Ռմկ. փօրթուգալ. Տճկ. հա-
pars'nip	(փա'րսնիփ)	վայրի ստեպղին
mush'room	(մը'շրում)	սունկ (Ռմկ. թօմբօլա) (Ռմկ. էշ.
rhu'barb	(րու'պարպ)	խաւարծիլ, խաշնդեղ, դարձ.
spin'ach, spin'age	(ըսփի'նէյճ)	ծմել (Տճկ. ըսպանախ)
as-par'a-gus	(էսփէ'րակըս)	ծնեբեկ (Տճկ. քուշ քօնմազ)
egg'plant''	(է'կփլէնթ)	սմբուկ (Տճկ. փաթլըճան)
green-pepper	(կրիյն-փէփըր)	կանանչ պղպեղ
o'kra, o'chra	(օ'քրա)	պամի (Տճկ. բամյա)
cu'cum-ber	(քիօ'քըմպըր)	վարունկ (Տճկ. խիյար)
pump'kin	(փըմ'փքին)	դդում

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ)։

‡ Այս բառը առ հասարակ յոգնակի կը գործածուի։

squash	(սքուաշ)*	ձմեռնային դդում
en'dive	(էն'տայվ)	եղերդ, եղրդակ (Տե՛ս. անը ճաշարան)
sel'si-fy	(սէ'լսիֆի)	գոճամօրուք § (Տե՛ս. հինտպէկա)
sam'phire	(սէ'մֆայր)	} փարփար (Ոտ. փէրփէր)
Peter-cress	(փիյթըր-քրէս)	
wa'ter-cress"	(ուօ'թըր-քրէս)	կոտեմ (Տե՛ս. թէրէ օթու)

Ուրիշ գործածական բառեր

bunch	(պընչ)	տրցակ (Տե՛ս. տէսթէ)․ խուրձ․ ողկոյզ
bas'ket	(պա'սքէթ)	կողով, սակառ
cord	(քօրտ)	չուան, պարան, հաստ թել
han'dle	(հէ'նտըլ)	ձեռնակալ
pot	(փաթ)	պուտուկ, հողէ աման

Խօսակցութիւն Պտղավաճառի և Բանջարեղինավաճառի մը հետ

Աղէ՛կ, տիար, պիտի սիրէի՞ք ունենալ պտուղ կամ բանջա-րեղէններ։ — Այո, քիչ մը պտուղի եւ քիչ մ'ալ բանջարե-ղէններու կը նայիմ։ Պիտի սիրէի գնել քիչ մը եթէ շատ սուղ չըլլան։ Ի՞նչ են ձեր գիները։	ուէլ, սըր, 'ուտ եու լայք թու հէվ սըմ ֆրութ օր վէճէթէպըլզ — եէս, այ էմ լուքինկ ֆօր սըմ ֆրութ էնտ սըմ վէճէ-թէպըլզ․ այ շուտ լայք թու պայ սըմ իֆ տհէյ տօն'թ քօսթ թու մըչ․ հուաթ ար եուր փրայսըզ	Well, sir‡, would you like to have some fruit or vegetables? — Yes, I am looking for some fruit and some vegetables. I should like to buy some, if they don't cost too much. What are your prices?
Ասոնք Ֆլորիտայէ† քաղցր նարինջներ են, 18 հատը քա-	տհիյզ ար ֆլորիտա սուիյթ օրէնճըզ, 18 ֆօր ը քուօրթըր, Քալի-	These are Florida sweet oranges, 18 for a quarter, California

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ)։

§ Ասոր Ամերիկեան տեսակը կը կոչուի oyster-plant, ոստրէ-տունկ կամ vegetable oyster, ոստրէբանջար։

‡ Ոճ մ'է, որ կը գործածուի խօսակցութիւն մը սկսելու համար։

† Միացեալ Նահանգներու Հարաւային Նահանգներէն մին է Ատլանտեան Ովկիանոսին եզերք։ Կլիման շատ հաւասարակածային է։ Միացեալ Նահանգաց հիւսիսային նահանգներու հարուստ ժողովուրդը կը ձմեռէ հոն իբր ձմեռանոց։ Նշանաւոր են այս նահանգի նարինջները։

ռորդի մը, Գալիֆօռնիա‡ խաղող սակառը 50 սէնդ է, Ուաշինկթընէ§ խնձորներ 3ը 5 (սէնդ)ի, եփուելու ընտիր խնձորներ գրիւը 80 սէնդ է, Թուրքիայէն ներածուած նուռ հատը 5 սէնդ է. Տէլաուէյրէն‖ դեղձ կողովը 1 տալէր է, Նի՛ւ Ճըրզիէ ընտիր ելակ 2 տուփը քառորդէ մը։	ֆօռնէ կրէյփ 50 սէնթ ը պասքէթ, Ուաշինկթըն էփըլ 3 ֆօր 5, ֆայն քուքինկ էփըլ 80 սէնթ ը պուշէլ, փոմկրանէյթս իմփօրթըտ ֆռոմ Թըրքէյ, 5 սէնթ ը փիյս, Տէլաուէր փիչըզ ուան տալըր ը պասքէթ, Նիւ Ճըրզի ֆայն սթրօպէրրիզ 2 պոքսէզ ֆօր ը քուօրթըր	grapes 50 cents a basket, Washington apples 3 for 5, fine cooking apples 80 cents a bush., pomegranates, imported from Turkey, 5 cents a piece, Delaware peaches one dollar a basket, New Jersey fine strawberries 2 boxes for a quarter.
Ինծ կը թուի ձեր գները բանաւոր են, հիմայ դուք կարելի՛ է առնէք (գրել) իմ յանձնարարելիքներս (էրտէ) կը հաճիք	իթ սիյմզ թու մի եօր փրայսըզ ար րիյզընէպըլ, եու մէյ փութ տաուն նաու մայ օրտըր փլիյզ	It seems to me your prices are reasonable, you may put down now my order please
Սակառ մը խաղող,	ը պասքէթ օֆ կրէյփս,	A basket of grapes,
Կողով մը դեղձ,	ը պասքէթ օֆ փիչըզ,	A basket of peaches,
1 երկոտասն. խնձոր,	1 տազըն էփըլս,	1 doz. apples,
1 երկոտասն. նարինջ,	1 տազըն օրէնճըզ,	1 doz. oranges,
Կէս երկոտասն. լեմոն։	ը հէֆ տազըն լէմընզ.	A half doz. lemons.
Բնա՞ւ ոչ բանջարեղէն։	նօ վէճիթէպըլզ էթ օլ	No vegetables at all?
Օ ոչ, կ'ուզեմ քիչ մը բանջարեղէններ ալ.	օ նօ, այ ուանթ սըմ վէճիթէպըլզ թու;	O, no, I want some vegetables too;
Հաճեցէք ղրկել	փլիյզ սէնտ	Please send

‡ Միացեալ Նահանգներու Արեւմտեան նահանգներէն մին է [illegible] նահանգն է Խաղաղական Ովկիանոսին եզերք։ Հողը բերրի է, կլիման [illegible]։ Ունի [illegible]։ [illegible] Այս նահանգին մէջ [illegible] Հայեր կան։

§ Միացեալ Նահանգներու Հիւսիսային Արեւմտեան Ծայրամասին Նահանգն է [illegible] եզերք։ Կլիման [illegible]։ Այս նահանգն [illegible] բերրի է [illegible]։

‖ Միացեալ Նահանգներու ամենէն փոքր նահանգն է Ատլանտեան եզերք։ [illegible]։ [illegible]։

Տրցակ մը լախուր,	ը պը՛նչ ավ սէլըրի,	A bunch of celery,
Տրցակ մը ծնեբեկ,	ը պը՛նչ ավ ասփարակըս,	A bunch of asparagus,
Գլուխ մը ընդակաղամբ,	ը հէտ ավ քօլիֆլաուըրս.	A head of cauliflowers
Կրկնաչափ մը կանաչ ոլոռն,	ը քուօ. ավ կրի՛ն փիյզ.	A qt. of green peas,
3 փաունտ ոսկեխնձոր,	3 լպզ. ավ թոմէյթօզ,	3 lbs. of tomatoes,
2 սմբուկ։	2 էկփլէնտս.	2 eggplants.
Ուրի՞շ բան մը։ — Այդ ձմերուկն անցո՞ւկ է։ Ոչ, տիար, անցուկ ոչինչ կը ծախենք մենք, բայց (միայն) ճիշդ ուղիղը (ոչ խակ, ոչ անցած)։ Ուրեմն հատ մ'ալ (անկէ) ղրկեցէք (կարելի է ըսել)։	էնիթինկ էլս — իզ տհէթ ուօթըրմէլըն օվըր րայփ — նօ սըր ուի սէլ նաթինկ թու րայփ, պըթ ճըստ րայթ — տհէն յու մէյ սէնտ ըս ուըն	Anything else? — Is that watermelon over ripe‡? — No sir, we sell nothing too ripe, but just right. – Then you may send us one.
Հաճեցէք աղէկ փաթթել զանոնք, եւ զօրաւոր թելով կապեցէք ու ղրկեցէք զանոնք որքան շուտ որ կրնաք։	փլիյզ րէփ տհէմ ուէլ, էնտ փութ ան սթրանկ քօրտս էնտ սէնտ տհէմ էզ սուն էզ յու քէն	Please wrap† them well, and put on strong cords and send them as soon as you can.

RULE IX. — ADJECTIVES. ԿԱՆՈՆ Թ. — ԱԾԱԿԱՆՆԵՐ։

Adjectives relate to nouns or pronouns.* — Ածականներ կը դրուին անուններուն կամ դերանուններուն վրայ. ինչպէս, "*Miserable* comforters are ye *all.* Դուք ամէնդ ալ, ողորմելի մխիթարիչներ էք։

Բացատրութիւն Ա. — Ածական մը երբեմն կը վերաբերի խօսքի մը (*phrase*) կամ նախադասութեան մը (*sentence*) որ միջանկեալ բայի մը տեղ բային է եղած. ինչպէս, "*To err* is *human.* Սխալիլը մարդկային է։ "*That he should refuse*, is not *strange.* Զարմանալի (օտար) չէ թէ ինք պիտի մերժէր։

‡ ripe (րայփ) հասուն — sour (սաուըր — մըկ վաուկ) թթու — im"ma-ture (իմըթիւ՛ըր) տհաս, խակ

† wrap (րէփ) փաթթել

* [Սոյն կա՛նոն որ զոյգ ընելու է]։

Բացատրութիւն Բ. — *Թուաբանական բաղադրեալ թիւերու մէջ, մէկ ածականը յաճախ միւսին կը վերաբերի և ամբողջ խօսքը՝ վերջէն եկող անունին. ինչպէս,* "*One thousand three hundred and sixty two* men. Հազար երեք հարիւր և վաթսուն երկու *մարդիկ*»:

Բացատրութիւն Գ. — *Վերացական նշանակութիւն տուող անեղեւոյթի մը կամ ընդունելութեան մը հետ, ածականն ալ երբեմն վերացական նշանակութիւն կ'ուտայ, առանց մասնաւոր անուան մը կամ դերանուան մը վերաբերելու. ինչպէս,* "To be *sincere*, is to be *wise*, *innocent* and *safe*. Անկեղծ ըլլալ՝ իմաստուն, անմեղ և ապահով ըլլալն է:

Բացատրութիւն Դ. — *Ածականները յաճախ իրենց համիմաստ վերացական գոյականներուն տեղը կը գործածուին. ինչպէս,* "Yet the ruling character of the nation was that of *barbarous* and *cruel*. (Եւ) *տակաւին ազգին տիրող նկարագիրն էր ինչ որ* բարբարոս *եւ* անգութն էր»: *Այսինքն* "*of barbarity* and *cruelty* բարբարոսութեան *եւ* անգթութեան»․ "The sensations of *sublime* and *beautiful* are not always distinguished by very distant boundaries. Վեհի *եւ* գեղեցիկի *զգայութիւններն* (տպաւորութիւններն) *միշտ չեն զանազանուիր հեռաւոր սահմանագծերով»․ այսինքն* "of *sublimity* and *beauty*, վեհութեան *եւ* գեղեցկութեան»:

ՆԿԱՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ:

1․ *Ածականներն յաճախ կը վերաբերին* զօրութեամբ հոլովուած *անուններու կամ դերանուններու. երբեմն ալ քանի մը բառերու միանգամայն. ինչպէս,* " A new sorrow recalls *all* the *former*" [sorrows]. *Նոր տրտմութիւն մը կը յիշեցնէ* բոլոր առաջին*[տրտմութիւն]ներն»:*

2․ *Երբ ածական մը դիմաւոր բայէ մը վերջը կ'ուգայ եւ իրեն ալ անուն մը չը հետեւիր, այն պարագային տակ ածականը տէր բայիին կը վերաբերի. ինչպէս,* "*I* am *glad* that the *door* is made *wide*. Ես ուրախ *եմ որ* դուռը լայն *շինուած է»:*

3․ — *Երբ ածական մը աներեւոյթէ մը կամ ընդունելութենէ մը վերջը կ'ուգայ, անոր անունն կամ դերանունն, որուն կը վերաբերի, յաճախ իրմէ առաջ, վերջը կամ բաւական հեռուն կարելի է գտնել. ինչպէս,* "A real gentleman can not but practice those virtues *which*, by an intimate knowledge of mankind, he has found to be useful to them. *Իրական ազնուական մարդը այն առաքինութիւններն միայն ի գործ կը դնէ,* զորս *մարդկութեան* (վրայ կողմամբ) *ներքին գիտակցութեամբ մը, անոնց համար* օգտակար *գտած է»:*

4. Որոշեալ յօդ ունեցող ածական մը յաճախ կը գործածուի անոր [illegible] գոյականին տեղ. ինչպէս, The learned, ուսեալը. փոխանակ ըսելու learned man, ուսեալ մարդ։ Այս չորրորդ նկատողութիւնը չփոթելու չէ վերեւ յիշուած չորրորդ բացատրութեան հետ։]

5. Անգլիերէնի մէջ ածականը ընդհանրապէս իր անունէն առաջ կը դրուի. ինչպէս, "A *wise* man. Իմաստուն մարդ մը. Եւ այն ածականն որ դերանունի մը կը վերաբերի, առ հասարակ այն դերանունէն ետքը կը դրուի. ինչպէս, "They left me *alone*. Զիս մինակ (առանձին) թողուցին։ Բայց այս երկու կանոններէն ալ շատ բացառութիւններ կան։

Հետեւեալ քանի մը պարագաներուն տակ ածականն որ բառին որ կը պատկանի անորմէ ետքը կը դրուի.

(1) Երբ ածականին վերաբերող ուրիշ բառեր կան ածականէն առաջ դրուած. ինչպէս, "A wall *three feet thick*, երեք ոտք թանձր պատ մը։

(2) Երբ յատկութիւնն եղելութենէ մը, բայէ մը կամ ընդունելութենէ մը յառաջ կ'ուգայ. ինչպէս, "All men agree to call *vinegar sour*. Բոլոր մարդիկ կը համաձայնին քացախը թթու կոչելու։

(3) Երբ յատկութիւնը սքանչացում յառաջ կը բերէ. ինչպէս, "Wisdom *unsearchable*. Անքննելի իմաստութիւն։

(4) Երբ ածականին և գոյականին միջեւ բայ մը կ'ուգայ. ինչպէս, "Truth stands *independant* of all external things. Ճշմարտութիւնը բոլոր արտաքին իրերէն անկախ կը կանգնի։

(5) Երբ ածականն *a* յառաջադիր մասնիկովը շինուած է. ինչպէս, *alike*, նման. *alive*, կենդանի. *alone*, առանձին. *asleep*, քնացած. *ashamed*, ամչցած. *awake*, արթուն. եւն։ Հետեւեալ քանի մը ածականներն ալ վերջը կը դրուին. *else*, ուրիշ. *enough*, բաւական. *extinct*, մարած. եւն։

(6) Երբ ածականն ընդունելութեան ոչ ձեւն՝ այլ բնութիւնն ունի. ինչպէս, "The prince *regent*. Խնամակալ իշխանը։

Իր անունէն թէ առաջ եւ թէ ետք կրնայ դրուիլ.

ա. Բանաստեղծութեանց մէջ։

բ. Երբ արհեստական գործածութիւնը մէկ կերպին կը հաւանի եւ ժողովրդական գործածութիւնը միւս կերպին. ինչպէս, "A *public* notary;" կամ "A notary *public*, հասարակաց նոտար մը։

գ. Երբ ածականէն առաջ մակբայ մը կ'ուգայ. ինչպէս, "A Being *infinitely wise*," կամ "An *infinitely wise* Being. Անսահման կերպով իմաստուն էակ մը։

դ. Երբ քանի մը ածականներ կը վերաբերին մի եւ նոյն գոյական անուան. ինչպէս, "A woman *modest*, *sensible*, and *virtuous*," կամ "A *modest*, *sensible*, and *virtuous* woman. պարկեշտ, շէօյուն և առաքինի կին մը»։

ե. Երբ ածականը ազդու է. ինչպէս, "*Great* is the earth. Երկիրը մեծ է»։

7. Երբ նախադրութեան մը հետ եղող ածականի մը գոյականը զեղջուի, մակբայի համարժէք կը դառնայ. ինչպէս, *in general* [փոխանակ ըսելու *in general way*] համարժէք է *generally*, ընդհանրապէս մակբային։

8. Ածականներն երբեմն թուով կը համաձայնին իրենց գոյականին. ինչպէս, *one man*, մէկ մարդ. *these men*, այս մարդիկը. երբեմն ալ չեն համաձայնիր. ինչպէս, many *pair* of shoes, շատ զոյգ կօշիկներ։ [Ասոնք վարժութեամբ կարելի է սորվիլ։]

9. Անգլիերէնի մէջ ածական մը իր գոյականին հետ միասին կրնայ իբր բարդ բառ մ'առնուիլ եւ վրան ուրիշ ածականներ աւելցուիլ. ինչպէս, "A *little boy*, փոքրիկ տղայ մը. a *good* little boy, լաւ փոքրիկ տղայ մը. a *smart good* little boy, ճարպիկ լաւ փոքրիկ տղայ մը»։

ԾԱՆՕԹՈՒԹԻՒՆՆԵՐ։

1. Այն ածականներն՝ որոնք մէկ կամ շատ թիւ մը կը ցուցնեն, իրենց անուններուն հետ համաձայնելու են. ինչպէս, *this woman*, այս կինը. *these women*, այս կիները։

2. Երբ ածականն անպատճառ եզակի կամ անպատճառ յոքնակի է, անունը համաձայնելու է ածականին. ինչպէս, չըսուիր *one books*, մէկ գիրքեր. այլ ըսելու է *one book*. մէկ գիրք. նոյնպէս չըսուիր *twenty pound*, քսան ֆունտ. այլ պէտք է ըսել *twenty pounds*, քսան ֆունտներ։ [Այս ոճը Հայերէն աշխարհաբառի մէջ տարբեր է։]

3. Երբ *than*, քան բառին հետ բաղդատական աստիճան մը կը գործածուի, նայելու է որ՝ ոչ բաղդատականի առաջին մասն իր մէջ պարունակէ վերջինն եւ ոչ վերջին մասն իր մէջ պարունակէ առաջինն. այսպէս, "*Iron* is *more useful* than *all the metals*. Երկաթն աւելի օգտակար է քան բոլոր մետաղները»։ Նոյնպէս՝ "*All the metals* are *less useful* than iron. Բոլոր մետաղները նուազ օգտակար են քան երկաթը»։ Այս երկու օրինակներն ալ սխալ են, քանի որ երկաթն ալ բոլոր մետաղներուն մէջ կը հասկցուի. երկուքին մէջ ալ պէտք է ըսել "all the *other* metals. բոլոր միւս մետաղներն։

4. Երբ ածականի մը գերադրական աստիճանը կը գործածուի, բաղդատութեան վերջին մասն որ *of* նախդիրովը կ'սկսի, պէտք է միշտ առջի մասն ալ իր մէջ պարունակէ. այսպէս, "A fondness for show, is, of all *other* follies, the most vain. **Ցուցամոլութիւնն ուրիշ բոլոր անմտութիւններու** ամենէն աւելի սնոտին է». այս խօսքին մէջ *other*, **ուրիշ բառը** պէտք է դուրս թողուլ, որովհետեւ *follies*, **անմտութիւններ բառը** իր մէջ պէտք է պարունակէ a fondness for show, **ցուցամոլ**ութիւնն ալ։

5. Երբ համաստութիւնը կը մերժուի, կամ **անհաւասա**րութիւնը կը հաստատուի, բաղդատութեան **ոչ մի մասն իր** մէջ առնելու է միւս մասը. "*No writings whatever* are so *well known, as the sacred* books, **Չկան որ և է գրութիւններ այնքան ճա**նաչցուած, որքան **Նուիրական** գրքերը». **այս խօսքը սխալ է**, որովհետեւ Նուիրական գրքերն ալ գրութիւններ են։

6. Բնաւ գործածելու չէ կրկնակի բաղդատական կամ գերադրական աստիճաններ. այսպէս ըսելու չէ *less nobler, most straitest*, այլ պէտք է ըսել *less noble*, **նուազ ազնուական**. *straitest*, **ամենէն նեղը**։

7. Երբ ածականներ կը կցուին *and, or* կամ *nor*ով, ամենէն պարզն ու կարճը առաջ դրուելու է. այսպէս չըսուիր "He is *more respectable* and *older* than his brother". այլ ըսելու է "He is *older* and *more respectable* than his brother. **Ինքն աւելի** տարէց եւ աւելի յարգելի է քան իր եղբայրը»։

8. Երբ ածական մը ուրիշ ածականի մը վրայ կ'աւելցուի առանց շաղկապով մը կցուելու, նայելու է որ ածականներէն գոյականի աղբու մէկ որակութիւնը ցոյց տուող ածականը գոյականէն անմիջապէս առաջ դրուի և միւսներն համեմատաբար. այսպէս չըսուիր "A *young agreeable* man" այլ պէտք է ըսել "An *agreeable young* man. **Համակրելի երիտասարդ** (մարդ) մը»։

9. Արձակ գրութիւններու մէջ յատկութիւն ցուցնող ածականը իբր մակբայ գործածելը բնաւ ներելի չէ. այսպէս ըսելու չէ "Extreme bad weather". այլ պէտք է ըսել "*Extremely* bad weather. **Չափազանց կերպով գէշ օդ**»։

10. *Them* Դերանունը բնաւ գործածելու չէ those ածականին տեղ. այսպէս սխալ է ըսել "I bought *them* books." այլ պէտք է ըսել "I bought *those* books. **Գնեցի այդ գրքերը**»։

11․ Երբ *this*, տհիս եւ *that*, տհէթ կամ *these*, տհիզ եւ *those*, տհոզ դերանուանական ածականներն միասին հակապատկերօրէն գործածուին *this* կամ *these* կը ներկայացնեն նախադաս մասերու վերջինը․ մինչ that և those առաջինը․ այսպէս․

Farewell my friends! farewell my foes!
My peace with *these*, my love with *those*!'' – *Burns*.

12․ *Either*, ըյտհըր եւ *neither*, նիտհըր դերանուանական ածականներն կ'ակնարկեն միայն երկու իրերու եւ ոչ աւելի․ երբ ուզուի երկուքէն աւելի իրերու ակնարկել, պէտք է *any* եւ *none* կամ *any one* որ եւ է մէկը եւ *no one*, ոչ մէկը գործածել․ այսպէս սխալ է ըսել ''*Neither* of the four'' այլ պէտք է ըսել ''*None* կամ *no one* of the four. Չորսէն ոչ մէկը։

13․ *Whole*, բոլոր, ամբողջ ածականը պէտք չէ յոքնակի իմաստով գործածել *all*, բոլորի տեղ, եւ ոչ *less*, նուազ քանը *fewer*, նուազ քիչի տեղ․ ոչ ալ *more*, աւելի եւ *most*, ամենէն աւելի երկդիմի նշանակութեամբ․ այսպէս ըսելու չէ ''The whole inhabitants* not less than fifty'' – այլ ''*All* the inhabitants not *fewer* than fifty, բոլոր բնակիչներն ոչ աւելի պակաս նուազ քան յիսուն։

175․ Վարժութիւն

[Հետեւեալներն վերլուծելով Թ. կանոնին համաձայն ուղղելով ընթերցողութեան ե [illegible] [illegible]թիւններն որ [illegible] ընթերցուածը ուղղելու է։]

''I have not been to London this five years.''

''Why, I think she can not be above six foot two inches high.''

''The Christian religion† gives a more lovely character of God, than any religion ever did.''

''This is the tenth persecution, and of all the foregoing, the most bloody.''

''Nothing delights me so much as the works of nature.''

''This was the most unkindest cut of all.''

''That every thing belonging to ourselves is the perfectest and the best.''

''After the three first sentences, the question is entirely lost.''

''All the sorts of words hitherto considered have each of them some meaning, even when taken separate.''

---

* in-hab'it-ant (ինհէպիթընթ) բնակիչ

† re-lig'ion (րիլի՛ճըն) կրօնք

[illegible]

... WE EAT

We [illegible] we eat

We eat meat and fish, fruit and vegetables.

Most of our food must first be cooked.

[illegible] raw, or uncooked.

We eat many kinds of fruit raw, such as apples, pears, oranges and bananas. We also [illegible] as well as cooked.

We do not have to cook lettuce, radishes or celery. These are good to eat uncooked.

We often eat food that has been smoked. Some meats and some kinds of fish taste much better for being smoked.

Corned beef is meat that has been kept in a brine made of salt and water. Some people like it, for a change, better than fresh meat.

Deep within my heart,
Softly this I heard:
"Each heart holds the secret
Kindness is the word."

[illegible] (Armenian text, illegible)

ԴԱՍ ՂԲ. (LESSON XCII.)

ՔԱՂՈՒԱԾՔ (REVIEW.)

[Հետեւեալ հարցումներուն գրաւոր Անգլիերէն պատասխանելու է տետրակին մէջ, ամէն մէկ պատասխանին մէկ կամ երկու օրինակ տալով. յետոյ տեղերը գրքին մէջ գտնելով, անոնց հետ բաղդատելու է։]

1. Ի՞նչ են համաձայնութիւն. բառերու յարաբերութիւն, կառավարութիւն և կարգադրութիւն։ Ի՞նչ է Նախադասութիւն եւ քանի՞ մասերէ կը բաղկանայ։ Նախադասութիւն մը քանի՞ տեսակի կարելի է բաժնել. ի՞նչ են տարբերութիւններն ի՞նչ տարբերութիւն կայ sentenceի և phraseի միջեւ։ Համաձայնութեան վերաբերեալ քանի՞ կանոններ կան։ Գոց գրեցէք առաջին ինն կանոններն եւ մէյմէկ օրինակներով բացատրեցէք։

Ի՞նչ է տիտղոսն եւ քանի՞ կարգի կարելի է բաժնել։ Գրեցէք զանազան սովորական տիտղոսներով տասն անուններ եւ հասցէներ այնպէս՝ ինչպէս պէտք էիք գրել Նամակներու պահարաններուն վրայ։ Պահարաններուն վրայ ո՞ւր գրելու է նամակը ղրկողի անունն ու հասցէն։ Ո՞ւր փակցնելու է նամակադրոշմը եւ ի՞նչու*։ Գրեցէք երեք պահարաններ ձեր բարեկամներու հասցէներուն. ղրկողի հասցէներովը միասին, եւ նամակադրոշմներն ալ փակցուցէք. յետոյ գրեցէք Անգլիերէն հետեւեալ նամակին պէս (քիչ շատ փոփոխութիւններ ընելով) երեք նամակներ ալ եւ ներփակելով ձեր գրած պահարաններուն մէջ ղրկեցէք ձեր բարեկամներուն։

114 Արեւելք 28րդ Փողոց,
Նիւ Եօրք, Ն. Ե.
Փետր. 4, 1913

Տիար Տաճատ Մկունդ

306 Միութիւն Փողոց,
Ուէսդ Հօպօքըն, Ն. Ճ.

Սիրելի Բարեկամ։ —

Այսօր Կիրակի ըլլալով. տունն եմ, եւ կը փափաքիմ ձեզ գրել այս քանի մը տողերը։

Առտուն ամենքս ալ եկեղեցի գնացինք, ուր շատ ժողովուրդ կար։ Հայաստանեայց Սուրբ Եկեղեցւոյ երգեցողութիւնը (singing) շատ կը սիրեմ։ Արարողութենէն (service) վերջ քանի մը հիւրեր (guest) հետերնիս տուն բերինք, եւ աղուոր ճաշ մը վայելեցինք։

---

* Ամերիկայի մէջ կառավարական օրէնք է որ Նամակադրոշմը պէտք է փակցնել պահարանի աջ կողմի վերի անկիւնը. որովհետեւ Նամակադրոշմ ոչնչացնելու յատուկ մեքենային պէտք է յարմարի։

Կէսօրէն վերջ Կեդրոնական պարտէզը գացինք մեր այցելուներուն հետ։ Օդը կատարեալ գարնանային էր։ Ամէն բան ինծի գեղեցիկ կ'երեւար։ Ինչպէ՜ս կը ցանկայի որ դուք ալ մեզի հետ ըլլայիք եւ մեզ հետ վայելէիք բնութեան գեղեցկութիւններն։

Կը յուսամ լաւ էք և գալ շաբաթ օր պիտի կրնաք գալ մեզ տեսնելու։

Ցաւէտ (միշտ) Ձեր Բարեկամը
ԳԵՏՐՈՍ ՏՕՆԱԳԵՏԵԱՆ

2· *Գրեցէք քսան բառեր, որոց ամեն մէկը կը ներկայացնէ քաղաքի մը մէջ գտնուած տեսակ մը շէնք. ինչպէս, եկեղեցի, դպրոց, գրադարան, ևն.։*

Գրեցէք քսան բառեր որոց ամեն մէկը կը ներկայացնէ արհեստաւոր մը. ինչպէս, բեռնակիր, նամակաբեր, ոստիկան, ևն։

3· *Առանձին տան մը իրիկուան ճաշկերոյթին համար ճաշացուցակ մը պատրաստեցէք, որոյ մէջ առ նուազն հինգ շարք ըլլալու է եւ իւրաքանչիւր շարքին մէջ առ նուազն երեք տեսակ ուտելիք կամ խմելիք տրուելու է։*

4· *Քանի՞ քառ. մատ. հաւասար է* 1 *քառ. ոտնաչափի։*
Քանի՞ քառ. ոտն. հաւասար է 1 *քառ. կանգունի։*
Քանի՞ քառ. լծվար հաւասար է 1 *քառ. մղոնի։*

Գրեցէք տասը բառեր, որոնք հասարակ քարերու անուններ են. տասը բառեր՝ որոնք մետաղներու անուններ են. տասը բառեր՝ որոնք տան մը մասերը կը ներկայացնեն։

Ձեր քով նստողներուն (կամ դաս [illegible]) պատմեցէք Մրջիւնի եւ Մարախի պատմութիւնը. նոյնպէս Տրցակ մը ձողերու պատմութիւնը։ Բարոյական ի՞նչ դաս առնելու ենք այս հրահանգիչ պատմութիւններէն։

5· *Պատրաստեցէք վեց սենեակնոց տան մը համար անհրաժեշտ եղած կահ կարասիներու եւ ամաններու ցուցակ մը, ոչ նուազ քան հարիւր կտորներէ բաղկացեալ. իւրաքանչիւր սենեակին պէտք եղածները մէյ մէկ խումբ ընելով։*

6· *Պատրաստեցէք հացագործին ղրկուելու յանձնարարացուցակ մը* (order)*, որոյ մէջ առ նուազն քսան տեսակ հաց, բոկեղ, քաքար, կարկանդակ, եւն. յիշուած ըլլան։*

7· *Քանի՞ դորակ կը պարունակէ կրկնադորակ մը։ Եթէ կաթին դորակը* 4 *սէնդ ըլլայ, երեք կրկնադորակը քանի՞ պիտի արժէ։ Եթէ քարիւղին մէկ քառադորակը* 12 *սէնդ արժէ. ի՞նչ պիտի արժէ մէկ տակառաչափը. ի՞նչ պիտի արժէ մէկ մեծ տակառաչափը։*

ԴԱՍ ՂԳ· (LESSON XCIII.)

[Չ]

Ամերիկայի Միացեալ Նահանգաց Դրամներն։

cent	(սէնթ)	*սէնդ*
nick'el	(նի՛քըլ)	*նիքըլ*† (հինգ սէնթնոց)
dime	(տայմ)	*տայմ* (տասը սէնթնոց)
quar'ter	(քուօ՛րթըր)	*քառորդ տոլէր*, (քսանհինգ սէնթնոց)
half-dollar	(հաֆ-տոլըր)	*կէս-տալէր* (յիսուն սէնթնոց՝
dol'lar	(տա՛լըր)	*տալէր* (հարիւր սէնթնոց)

Գիտելիքներ

Ամերիկայի Միացեալ Նահանգաց դրամներն կը շինուին երկու գլխաւոր նիւթերէ, մետաղէ եւ թղթէ։ Մետաղէ շինուածներուն համար կը գործածեն պղինձ, նիքըլ, արծաթ եւ ոսկի։

Պղնձէ *կը շինուին* սէնթերը *միայն։ Հին երկու սէնդնոցներ ալ կը գտնուին պղնձէ շինուած։*

Նիքըլէ *կը շինուին* (հինգ սէնթնոցները) *միայն։ Հին երեք սէնդնոցներ ալ կը գտնուին նիքըլէ շինուած։*

Արծաթէ *կը շինուին* տասը սէնթնոցները, քսան և հինգ սէնթնոցներն *եւ* տոլարնոցներն*։*

Ոսկէ *կը շինուին* երկուք ու կէս տոլարնոց, հինգ տոլարնոց, տասը տոլարնոց (ea'gle, *ի՛կըլ, արծիւ*), *եւ* քսան տոլարնոց *դրամներն։*

Թղթէ ([illegible]) *կը շինուին* մէկ տոլարնոց, երկու տոլարնոց, հինգ տոլարնոց, տասը տոլարնոց, քսան տոլարնոց, յիսուն տոլարնոց, հարիւր տոլարնոց, հինգ հարիւր տոլարնոց *եւ* հազար տոլարնոց *թղթադրամներն։ (Տասը հազար տալէրնոցն հազուագիւտ է։) Այս թղթադրամներն յաճախ կը կոչուին* green'back" (կրի՛նպէք) *ետեւը կանաչ, թղթադրամի իսկական գոյնէն. որովհետեւ բոլոր արծաթ թղթադրամներն կանաչ կ'ըլլան։ Իսկ այն թղթադրամներն՝ որոց փոխարէն ոսկի դրամ դրուած է Միացեալ Նահանգաց Գանձատանը մէջ, դեղին կ'ըլլան և այդ պատճառաւ ալ երբեմն կը կոչուին* yel'lowback (եէ՛լօպէք) *ետեւը դեղին։ Աղտոտ թղթադրամներն Գանձատան մէջ կը լուան կ'արդուկեն եւ կրկին շրջաբերութեան կը հանեն։*

Ամերիկայի Միացեալ Նահանգաց դրամական միութիւնն է dollar, տոլէրը*, որ հաւասար է* 100 *սէնդի։ Արծաթ տալէրը*

---

† *Նիքըլ տեսակ մը մետաղ է, որ ուրիշ մետաղներու բաղադրութեանց հետ կամ զանոնք զօծելու կը գործածուի։*

կը կշռէ 412.5 ցորեն (որմէ 371.25 ցորենը արծաթ է և 41.25ը al-loy' (էլլօ՛յ) խառնուրդ մետաղ։ Ամենէն փոքր դրամն է cent, (սէնթ), որոյ 100ը հաւասար է 1 տոլէրի։ Սէնդը կը կշռէ 48 ցորեն․ որոյ հարիւրին 95ը պղինձ եւ 5 հարիւրերորդը թիթեղ կամ զինկ է։

Նպարավաճառի մը խանութին մէջ

Gro'cer (կռօ'-սըր) Նպարավաճառ, Համադամավաճառ
gro'cer-y (կռօ'-սըրի) նպարեղէն, նպարավաճառի խանութ
groceries (կռօ'-սըրիզ) նպարեղէններ, համեմներ
pro-vi'sions (փրօվի'ժընզ) պաշար

[Ամերիկայի Նպարավաճառներուն քով կարելի է գտնել ոչ միայն նպարեղէններ, այլ նաեւ ապուխտ, բանջարեղէն, պտուղ, կաթ, կարագ, պանիր, հաց, շաքարեղէն, ծխախոտ, թէյ, սուրճ՝ եւն․ եւ ասոնց ամեն մէկն ալ իր տեսակներովը. նոյնպէս տան, մանաւանդ խոհանոցի մէջ գործածուելիք ամեն տեսակ առարկաներ․ ինչպէս, աճառ, աւել, վառարանի ներկ, խոզանակ, եւն․, եւն․։ Յաճախ կարելի է գտնել նաեւ կազդուրիչ եւ ոգելից ըմպելիներ իրենց տեսակներովը։ Գիւղերու մէջ մանաւանդ՝ Նպարավաճառի մը խանութին մէջ, բոլոր վերոյիշեալներէն ի զատ, կարելի է գտնել նաեւ ամեն տեսակ գործիքներ, յախճապակիէ ամաններ, կերպասեղէններ, զգեստեղէններ, գլխարկներ, կօշիկներ, մոյգեր, խաղալիքներ, թղթեղէններ, գրքեր, գոհարեղէններ, փայտ, ածուխ, եւն․, եւն․։

Բնականաբար ուրեմն՝ մեզ անկարելի է նպարավաճառի մը խանութին մէջ գտնուած հարիւրաւոր առարկաներու անունները աստ ցուցակագրելով մեր ուսանողին ծանօթացնել, պիտի բաւականանանք ընտելացնելով զինքը անոնցմէ ամենէն շատ գործածական բառերուն հետ միայն։]

Ընդեղէններ։

wheat	(հուիյթ)*	ցորեն
boiled wheat meal	(պօյլտ հուիյթ միյլ)	ձաւար (Տճկ. պուլղուր)
de-cor'ti-ca''ted wheat	(տիքօ'րթիքէյթէտ հուիյթ)	ծեծած (ցորենի)
hom'i-ny	(հա'մինի)	կորկոտ (Ռմկ. կօրկօտի)
cream of wheat	(քրիյմ ավ հուիյթ)	ցորենի սեր (Ռմկ. սըմընտրիկ)
buck'wheat''	(պը՛քհուիյթ)	եռանկիւնաձեւ ցորեն
gra'ham	(կրէ՛յըմ)	բանջարացորեն
grain	(կրէյն)*	ցորենահատ
corn	(քօռն)*	եգիպտացորեն

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ)։

fa-ri'na (ֆարի՛յնա, ֆարա՛յնա) կոտրած եգիպտացորեն
rye (րայ) հաճար
bar'ley (պա՛րլի) գարի [րի†
pearl barley (փըրլ պարլի) գարեձաւար, մարգարտաձեւ գա-
oats (օթս) վարսակ
oat'meal (օ՛թմիյլ) կոտրտած վարսակ
rolled oats (րօլտ օթս) լողելով ջարդած վարսակ
mil'let (մի՛լէթ) կորեկ
rice (րայս) բրինձ, որիզ
chick'pea" (չի՛քփիյ) սիսեռ
len'til (լէ՛նթիլ) ոսպ

Ալիւրի Տեսակներ

flour (ֆլաուր)* ալիւր
wheat flour (հուիյթ ֆլաուր) ցորենի ալիւր
whole wheat flour (հօլ հուիյթ ֆլաուր) զուտ ցորենի ալիւր
buckwheat flour (պըքհուիյթ ֆլաուր) եռանկիւնաձեւ ցորենի ալիւր
corn meal (քօրն միյլ) եգիպտացորենի ալիւր
graham flour (կրէյըմ ֆլաուր) բանջարացորենի ալիւր‡
rye flour (րայ ֆլաուր) հաճարի ալիւր
starch (ը)սթարչ)* օսլայ, նշայ
corn starch (քօրն ըսթարչ) եգիպտացորենի օսլայ
bran (պրան) ցորենի թեփ

Տաք ըմպելիներ շինելու գլխաւոր նիւթերն են.

tea (թիյ) թէյ‖
black tea (պլէք թիյ) սեւ թէյ
green tea (կրիյն թիյ) կանանչ թէյ
mixed tea (միքսդ թիյ) խառնուած թէյ
Eng'lish break'fast (ի՛նկլիշ պրէքֆըսթ) Անգլիական նախաճաշի թէյ
Cey-lon' tea (սի՛լոն թիյ) Սէյլանի§ թէյ
cof'fee (քա՛ֆի) սուրճ

---

† Կը գործածուի ապուր շինելու համար։

‡ Այս ալիւրը կը շինուի բանջարացորենը չը ծեծած ա-ղալով, որով կ'ստացուի թեփախառն ալիւր։

‖ Սուրճի եւ մանաւանդ թէյի տեսակները բազմաթիւ են. Հոս յիշուած են ամենէն շատ գործածուածները միայն։

§ Սէյլան Հնդկաստանի Հարաւային կողմը մեծ կղզի մ'է աւելի քան 3,000,000 բնակչօք։ Թէյէ ի զատ ունի առատ մարգարիտ եւ թանկագին քարեր։ Հոս կայ Հայ հարուստ գաղթականութեան մը։

Ja'va coffee (ճա՛վը քաֆֆի) Ճավայի‡ սուրճ
Mo'cha coffee (մօ՛քը քաֆֆի) Մօգայի‖ սուրճ
Ma''ra-cai'bo coffee (մարըքա՛յպօ քաֆֆի) Մարագայպօյի† սուրճ
co'coa (քօ՛քօ) գօգօ
choc'o-late (չա՛քօլէթ) տուրմ
postum (փօսթըմ) խարկած եւ աղցած ցորեն§

Հացի, բոկեղի, քաքարի, կարկանդակի եւ պաքսիմատի տեսակներու մասին տեսնել Դաս ՁԸ. (Երես 451-453)։
Ծաղի Գլխաւոր Տեսակներն են,

crack'ers (քրա՛քըրզ) Հասարակ ծաղ
oyster-crackers (օյսթըր-քրաքըրզ) ոստրէի ծաղ
milk-crackers (միլք-քրաքըրզ) կաթնածաղ
so'da-crackers (սօտա-քրաքըրզ) օշնանաղով ծաղ
tea-biscuits (թիյ-պիսքիթս) թէյի պաքսիմատներ
nabisco (նապիսքօ) շաքարապաքսիմատ
zwie'back''* (զվի՛պաք) չորցած պաքսիմատ

Ապուխտի Տեսակներու Մասին Տեսնել Երես 469։
Իւղերու Գլխաւոր Տեսակներն են,

oil (օյլ) իւղ
olive oil (ալիվ օյլ) ձիթաիւղ, ձէթ
sweet oil (սուիյթ օյլ) քաղցր իւղ
ker'o-sene oil (քէ՛րօսիյն օյլ) քարիւղ
as'tral oil (ա՛սթրըլ օյլ) աստղափայլ քարիւղ

Չորցած Ապրանքներ։

Չորցած ապրանքներ կը կոչուին, ամեն տեսակ չիրեր, չորցած ձուկ, եւն., որոնցմէ որ եւ իցէ մի բան ուզելու համար հարկ է ուզուած բանի անունին առաջն աւելցնել dried (տրայտ) չոր բառը. այսպէս. dried apples, խնձորի չիր. dried fish, չորցած ձուկ. եւն.։

---

‡ Ճավա Մալայեան Արշիպիղագոսին մէջ կղզի մ'է։ Կը վերաբերի Հոլանտայի տէրութեան։ Հոս կայ քիչ չատ նիւթական կարողութիւն ունեցող Հայ գաղթականութիւն մը։

‖ Մօգա Հարաւային Արեւմտեան Արաբիայի կամ Եէմէնի կուսակալութեան մէկ քաղաքն է. Այս տեղի սուրճն երբեմն չատ անուանի էր։

† Մարագայպօ Վէնէզուէլայի տէրութեան (Հարաւային Ամերիկայի մէջ) մէկ քաղաքն է։

§ Կը գործածուի սուրճի տեղ։

* Գերմաներէն է։

Ուտուելու Պատրաստ Ընդեղէններ.

grape-nuts	(կրէյփ-նըթս)	խաղող-ընկոյզ‖
corn-flakes	(քօռն-ֆլէյքս)	Եգիպտացորենի տաշուք¶
puffed-wheat	(փըֆթ-հուայթ)	ուռեցուցած ցորեն¶
puffed-rice	(փըֆթ-րայս)	ուռեցուցած բրինձ¶
wheatena	(հուայթինա)	ցորենի մանրուք¶

Հեղուկներու Գլխաւոր Տեսակներն են,

sir'up, syr'up	(սի'րըփ)	շաքարի ռուփ, շարապ‡
mo-las'ses	(մօլա'սէզ)	շարապ (շաքարեղէնէ շինուած ռուպ)
con-densed' milk	(քընտէնս'տ միլք)	խտացած կաթ
vin'e-gar	(վի'նէկըր)	քացախ
ci'der	(սայ'տըր)	խնձորաջուր
cider vinegar	(սայտըր վինէկըր)	խնձորի քացախ
white-wine vinegar	(հուայթ-ուայն վինէկըր)	ճերմակ խաղողէ (գինիէ) քացախ
red-wine vinegar	(րէտ-ուայն վինէկըր)	կարմիր խաղողէ (գինիէ) քացախ
catch'up†	(քէ'չըփ)	ոսկեխնձորի աղցան, սնկաղցան
sauce	(սօս)	համեմանոյշ, մրգանոյշ [սօյա

Շաքարի Գլխաւոր Տեսակներն են.

sug'ar	(շու'կըր)	շաքար
cut sugar	(քըթ շուկըր)	կտոր շաքար, քառակուսի կտորներու կտրուած շաքար
gran'u-la'ted sugar	(կրա'նիուլէյթէտ շուկըր)	մանր շաքար [շէքէր)
pul'ver-ized sugar	(փըլ'վըրայզտ շուկըր)	փոշիացած շաքար (Տճկ. թօզ
ma'ple sugar	(մէ'յփլ շուկըր)	թխկիի (Տճկ. ...) շաքար§

‖ Գարիէ շինուած տեսակ մ'ուտելիք է։

¶ Տեսակ մ'ուտելիք է։

‡ sirup, շաքարի տեսակներն նոյնպէս բազմաթիւ են. գրեթէ ամեն տեսակ պտուղներէ շինուածը կարելի է գտնել. ինչպէս, strawberry sirup, ելակի շարապ. pine-apple sirup, արքայախնձորի շարապ. ma'ple sirup, (մէ'յփլ սի'րըփ) թխկիի շարապ. ևն.։

† Հնդկական անուն մ'է. կը կոչուի նաև catsup, քէ'չըփ. ketcup, քէչըփ։

§ Այս շաքար[illegible]առի բունէն գարնան ատեններ բղխած քաղցր [illegible]ուրի։

Բանջարեղէններու եւ Պտուղներու տեսակներու մասին Տեսնել Դաս ՂԱ. (երես 479-482)։

Աճառի Գլխաւոր Տեսակներն և Անոր Ցարակից Բառեր,

soap	(սօփ)	*աճառ, օճառ*
soft soap	(սօֆթ սօփ)	*կակուղ աճառ (փոթասով շինուած)*
hard soap	(հարտ սօփ)	*կարծր աճառ (օշնատայով շինուած)*
Cas'tile‡ soap	(քա'ստիյլ սօփ)	*Սպանիական աճառ*
glyc'er-ine soap	(կլի'սըրին սօփ)	*քաղցրիտ աճառ*
toi'let" soap	(թօ'յլէթ սօփ)	*արդուզարդի աճառ*
i'vo-ry soap	(ա'յվօրի սօփ)	*փղոսկրանման աճառ*
pock'et soap	(փա'քէթ սօփ)	*գրպանի աճառ (թուղթէ թերթերու [վրայ)*
tar soap	(թար սօփ)	*կպրաօճառ (Տճկ. քաթրան սապունի)*
soap-pow'der	(սօփ-փաուտըր)	*փոշիացած աճառ§*
sapol'io	(սափօ'լիօ)	*սափօլիօ (Ռմկ. թաշսապուն)†*
bon'a-mi‖	(պօն ա'մի)	*ազնիւ բարեկամ*
soap'ine	(սօ'փին)	*աճառային (Ռմկ. հողսապուն)¶*
wash'ing soda	(ուա'շինկ սօտա)	*լուացքի օշնանաղ*
washing powder	(ուա'շինկ փաուտըր)	*լուացքի մաքրողական փոշի*
washing blue	(ուաշինկ պլու)	} *լուացքի կապոյտ*
bluing	(պլու-ինկ)	
no-rub	(նօ-ըրըպ)	*մի ջնջխտեր (փէտակ մը աճառ)*
starch	(ը)-թարչ)*	*նշայ (Տճկ. նշաստա)*
clothes' pin	(քլօտհզ' փին)	*լաթերու գնդասեղ (մանդալ)*
clothes' line	(քլօտհզ' լայն)	*լաթերու (լուացքի) չուան*
am-mo'ni-a	(ամմօ'նիա)	*անուշադր (Տճկ. նիշադըր)*

ԾԱՆ. — 1. *Աճառներու վերոյգրեալ տեսակներէն ի զատ կան ուրիշ բազմաթիւ տեսակներ ալ, որոնք կը կոչուին կամ իրենց գլխաւոր բաղադրութեան անունովը, կամ արտադրող անձի կամ ընկերութեան անունովը եւ կամ ուրիշ որ եւ է անունով. ինչպէս,* lettuce soap, *հազարաօճառ.* Kirkman's soap, *Քիրքմանի աճառ, ևլն.։*

2. *Աճառները կը ծախուին հատով կամ տուփով։ Կտորապար մ'աճառ ըսելու համար պէտք է ըսել* a cake of ... soap (ը քէյք ավ ... սօփ)։

---

‡ *Սպանիական վաղեմի թագաւորութեան անունն է։*

§ *Կը գործածուի թէ լուացք ընելու եւ թէ ամաններ լուալու։*

† *Կը գործածուի դանակ, դգալ. եւն. մաքրելու համար։*

‖ *Գաղղիերէն է. կը գործածուի ապակիներ մաքրելու համար։*

¶ *Կը գործածուի լուացքի համար։*

* *Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ)։*

Թիթեղեայ Տուփերով Ապրանքներ։

[Տարուայ ամեն եղանակներուն մէջ՝ կարելի է ստանալ ամեն տեսակ բանջարեղէններ, պտուղներ, Եգիպտացորեն, եզան միս, պատրաստի ապուրներ, եփած լուբիա, եւ մէկ քանի տեսակ ձկներ, խտացած կաթ թիթեղեայ տուփերով, որոնք առ հասարակ կը կոչուին canned goods (քէնտ կուտզ) թիթեղեայ տուփերու մէջ պահուած ապրանքներ. ասոնցմէ որ և է մէկը ուզելու համար պէտք է ուզուածին անուանը նախադասել canned (քէնտ) բառը. այսպէս, canned tomatoes, թիթեղեայ տուփով ոսկեխնձոր. canned peaches, թիթեղեայ տուփով դեղձ. canned sar-dines' (քէնտ սարտի'յնզ) թիթեղեայ տուփով սարտէլա. և կամ կարելի է ըսել a can of condensed milk, թիթեղեայ տուփ մը խտացած կաթ. a can of pears, թիթեղեայ տուփ մը տանձ. a can of salmon, թիթեղեայ տուփ մը լոսոսի. եւն.։

Կազդուրիչ Ըմպելիներու Գլխաւոր Տեսակներն են,

soda water	(սօտա ուօթըր)	աշնանայի ջուր (կազօզ)
cream-soda	(քրիյմ-սօտա)	սերահամ-աշնանայի-ջուր
lemon-soda	(լէմըն-սօտա)	լեմոնահամ-աշնանայի-ջուր
gin''ger-ale'	(ճինճըրէ'յլ)	կոճապղպեղով ըմպելիք
rasp'ber''ry	(րա'զպէրի)	ծոխով ըմպելիք
sar''sa-pa-ril'la	(սարսափարի'լա)	սարսաղնա

Համեմներ։

spice	(ըսփայս)*	համեմներ
salt	(սօլթ)	աղ
table salt	(թէյպըլ սօլթ)	սեղանի աղ (չափ մանր)
all'spice''	(օլսփայս)	ամենահամեմ (Թրք. պեհար)
gin'ger	(ճի'նճըր)	կոճապղպեղ (Թրք. չէնճէֆիլ)
black pepper	(պլէք փէփըր)	սեւ պղպեղ
white pepper	(հուայթ փէփըր)	ճերմակ պղպեղ
red pepper	(րէտ փէփըր)	կարմիր պղպեղ
mint	(մինթ)	անանուխ (Թրք. նանէ)
gar'den mint	(կա'րտըն մինթ)	պարտէզի անանուխ
wild mint	(ուա'յլտ մինթ)	դաղձ
pepper-mint	(փէփըր-մինթ)	պղպեղ-անանուխ
va-nil'la	(վանի'լա)	համեմունք, վանիլյա
nut'meg	(նը'թմէկ)	մշկընկոյզ (Թրք. ճէվզպուա)
mus'tard	(մը'սթըրտ)	մանանեխ (Թրք. խարտալ)

* Չհնչուիր է մէկ անգամէն (մէկ վանկ)։

[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]

[illegible]

[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

— Երեսուն սէնդ։ Ուրի՞շ որ և է բան։	սէնթս. էնիթինկ էլս	cents. Anything else?
Պիտի սիրէի ունենալ նաև	այ շուտ լայք թու հէվ օլսօ	I should like to have also
3 1/2 քաշ կտոր շաքար,	3 1/2 փաունտս օվ քըթ շուկըր,	3 1/2 lbs. of cut sugar,
Շիշ մը ձիթաիւղ,	ը պաթլ օվ օլիվ օյլ,	A bottle of olive-oil,
Կաղապար մը փղոսկրանման օճառ,	ը քէյք օվ այվըրի սօփ,	A cake of Ivory soap,
2 կրկնաչափ քաղցր գետնախնձոր,	2 քուօրթս օվ սուիթ փօթէյթօզ,	2 qts. of sweet potatoes,
Տուփ մը լուցկի,	ը պաքս օվ մէչըզ,	A box of matches,
Կրկնդրկ. մը կարմիր գինիի քացախ,	ը քուօրթ օվ րէտ ուայն վինէկըր,	A qt. of red wine vinegar,
Թիթեղեայ տուփ մ'ոսկեխնձոր, և	ը քէն օվ թօմէյթօզ, էնտ	A can of tomatoes, and
Ծրար մը ուռեցուցած ցորեն։	ը փէքէյճ օվ փըֆտ հուիթ	A pkg.† of puffed wheat,
Գումարը քանիի՞ կը հասնի։ — Տոլար տասներկու սէնդ։	ուաթ տու տհէյ էմաունթ թու. — ը տալըր էնտ թուէլվ սէնթս	What do they amount to? — A dollar and twelve cents.
Կուզէ՞ք հիմայ վճարել (անոնց համար)։	ուիլ եու փէյ ֆօր տհէմ նաու	Will you pay for them now?
Եթէ ձեզ յարմար է, ես պիտի սիրէի հաշիւ մը բանայիք ինծ համար և ես պիտի վճարեմ շաբաթէ շաբաթ։ — Շատ լաւ։	իֆ իթ իզ քընվինյընթ ֆօր եու, այ շուտ լայք եու թու օփըն էն էքքաունթ ֆօր մի էնտ այ շէլ փէյ եու ուիքլի — վէրի ուէլ	If it is convenient for you, I should like you to open an account‡ for me and I shall pay you weekly. — Very well.
Ես շնորհակալ պիտի ըլլամ, եթէ ղրկէք զանոնք հնար եղածին չափ շուտ։ — Պիտի (ղրկեմ)։ — Բարի օր (մնաք բարով)։ — Բարի օր (երթաք բարով)։	այ շէլ պի թհէնքֆուլ, իֆ եու սէնտ տհէմ սուն էզ փասիպըլ — այ ուիլ — կուտ տէյ — կուտ տէյ	I shall be thankful, if you send them soon as possible. — I will. — Good day. — Good day.
Եկայ ճիշդ հաշիւս մաքրելու։ Պիտի ուզէի՞ք նայիլ անոր։	այ ճըսթ քէյմ թու սէթլ մայ էքքաունթ. ուիլ եու լուք իթ օվըր	I just came to settle my account. Will you look it over?

† pack'age (փէ'քէյճ) [pkg.] ծրար, կապոց
‡ ac-count' (էքքա'ունթ) հաշիւ

Ինչո՞ւ: Ի՞նչ նեղու-թիւն կայ:–Օհ, ոչինչ. պարզապէս քաղաքէն դուրս պիտի կրուինք:	հուայ, հուաթ իզ դհը թրըպլ — օ, նաթհինկ սիմփլի ուի ար կօինկ թու մուվ աութ ավ թաուն	Why? What is the trouble? — Oh, nothing! simply we are going to move out of town.
Կը ցաւինք ձեզ կորսնցնելնուս: – Շնորհակալ եմ ձեզ. շատ բարեսիրտ էք:	ուի ար սարի թու միս եու, թհէնք եու, եու ար վերի քայնտ	We are sorry to miss you. — Thank you, you are very kind.
Ձեր հաշիւն է երեք (տոլեր) քսանվեց (սէնթ): – Ահա վճարագիր մը. պիտի ուզէիք կանխիկի վերածել:	եուր էքքաունթ իզ թհրի թուէնթի-սիքս — հիր իզ ը չէք, ուիլ եու քէշ իթ	Your account is three twenty-six. — Here is a check§, will you cash it?
Անշուշտ: Ահա ձեր մանրուքը (ծալածը): –Շնորհակալ եմ ձեզ: Մնաք բարով:	սըրթընլի. հիր իզ եուր չէյնճ — թհէնք եու. կուտ պայ	Certainly. Here is your change. – Thank you. Good bye!
Երթաք բարով: Կը մաղթեմ ձեզ լաւ բաղդ: Եթէ այս կողմեր գաք, հաճեցէք գալ մեզ տեսնել: – Շնորհակալ եմ ձեզ, պիտի (աղէմ էալ): Մնաք բարով: – Երթաք բարով:	կուտ պայ. այ ուիշ եու կուտ լըք. իֆ եու քըմ էրաունտ հիր, փլիզ քըմ թու սի ըս — թհէնք եու; այ ուիլ. կուտ պայ — կուտ պայ	Good bye! I wish you good luck†. If you come around here, please come to see us. — Thank you, I will. Good bye! — Good bye!

RULE X. — PRONOUNS. ԿԱՆՈՆ Ժ. ԴԵՐԱՆՈՒՆՆԵՐ:

A Pronoun must agree with its antecedent, or the noun or pronoun which it represents, in person, number, and gender.* – Դերանուն մը պէտք է համաձայնի իր նախընթացին հետ, կամ իր ներկայացուցած անուան կամ դերանուան հետ, դէմքով, թուով և սեռով. ինչպէս, "This is the book *which I* bought; *it* is an excellent work. Այս է (այն) գիրքը, զոր ես գնեցի.

§ check (չէք) արգելք, խափան, խոչ. նշան, մեսադաստմս. վճարագիր, փոխանակագիր (Տճկ. չէքին):

† luck (լըք) բաղդ

* [Այն կանոնը պ

անիկա *ընտիր գործ մ'է։ Այս օրինակին մէջ which և it դերանուններն* **երրորդ դէմք, եզակի** *և* **չէզոք** *են, որովհետեւ կը համաձայնին իրենց նախընթաց book բառին։*

Բացառութիւն Ա. — *Երբ դերանուն մը դրուած է* **անորոշ** *կամ* **խօսողին անծանօթ** *անձի մը կամ իրի մը տեղ․ սոյն կանոնին շատ չը նայուիր․ ինչպէս,* "Tell me *who* it was. *Ըսէ ինծի* **ով էր ան**։

Բացառութիւն Բ. — *It,* **անիկա** *չէզոք դերանունը կրնայ գործածուիլ թէ մանկիկներու և թէ կենդանիներու համար, երբ անոնց սեռն որոշելու պէտք մը չկայ կամ չենք գիտեր․ ինչպէս,* "Which is the real friend to the *child*, the person who gives *it* the sweetmeats, or the person who, considering only *its* health, resists† *its* importunities‡? *Ո՞վ է մանկան իրական բարեկամը,* (**այն**) *անձն որ իրեն քաղցրեղէններ կ'ուտայ․ թէ* (**այն**) *անձն որ,* **անոր** *առողջութիւնը միայն խորհելով, կ'ընդդիմանայ* **անոր** *թախանձանքներուն։* "*The nightingale* sings most sweetly when *it* sings in the night. **Սոխակը** *խիստ անուշ կ'երգէ երբ* **ան** *գիշերը կ'երգէ։*

Բացառութիւն Գ. — *It,* **անիկա** *դերանունն երբեմն կը գործածուի թարմատար* (**ածելորդ**) *կերպով, առանց նախընթացի մ'ակնարկելու․ երբեմն՝ ազդու ընելու համար* (ex'ple-tive, **էքսփլիթիվ**), *եւ երբեմն ալ՝ բայէն վերջը արտայայտուած գործողութիւն մը ներկայացնելու համար․ ինչպէս,* "*It* is not for **kings** *to drink* wine. *Գինի* **խմելը** *թագաւորաց համար չէ* (**չվայելեր**)։

Բացառութիւն Դ. — *Երբ յոգնակի դերանուան մը տեղ փոխաբերաբար* (en-al'la-ge, **էնէ լաճի**) *դրուած է, իր անուան հետ չի համաձայնիր թուով, որովհետեւ յոգնակի բայ կ'ուզէ․ ինչպէս,* "My lord, *you know* I love *you*". – *Shak.* «**Իմ** *տէրս,* **դուն գիտես** *ես* **քեզ** *կը սիրեմ*»։

Բացառութիւն Ե. — *Դերանուն մը՝ երբ տարբեր իմաստով մ'առնուի, իր նախընթացին հետ չի համաձայնիր․ ինչպէս,* "*Man* is of the masculine gender, because *it* is the name of **a male. Մարդ** *արական սեռ է, որովհետեւ* **անիկա** *արուի մ'անունն է*»։

ՆԿԱՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ։

1. *Դերանուններու մասին գիտնալու անհրաժեշտ պէտք մը, անոնց ուղիղ նախընթացը գտնելն և անոնց ինչ հոլով ըլլալն որոշելն է։*

---

† re-sist' (**րիզիսթ**) *ընդդիմանալ, հակառակիլ*

‡ im"por-tu'ni-ty (**իմփօրթիւ՛նիթի**) *թախանձանք*

2· *We*, ուի՝ թէև յոքնակի, յաճախ առեհնախօսները և հեղինակները· մասնաւորապէս միապետները կը գործածեն· *I*, էյի փոխարէն եսասէր չերևալու համար· այս պարագային տակ *ourself*, ուի՝ ին գործածելը ներելի կը դառնայ· ինչպէս, "*We Alexander*, Autocrat† of all the Russias. Մենք Ալէքսանտր, Ինքնակալ ամենայն Ռուսաց»· "Witness *ourself* at Westminster§, 28 day of April, in the tenth year of *our* reign. – *Charles*. Մենք (մեզ) անձամբ տեսնելով Ուէստմինստըրի մէջ, Ապրիլ 28ին, մեր թագաւորութեան տասներորդ տարւոյ»· – ԿԱՐՈԼՈՍ։

3· *You*, եու (weին դէմ) թէև յոքնակի՝ կը գործածուի թէ եզակի և թէ յոքնակի իմաստով, բայց առ հասարակ յոքնակի բայի հետ։ Ասոր նմանութեամբ *yourself*, եու՝ ին գործածելն ալ հետզհետէ հասարակ կը դառնայ։ Իսկ *thou*, դաու ներկայիս կը գործածուի միայն աղօթքներու մէջ։

4· Դերանուններն սովորաբար իրենց ներկայացուցած բառէն վերջը կը դրուին· երբեմն միայն առաջ· ինչպէս, *Ye lawyers*. Եի օրէնսգէտներ»։

· 5· Դերանուն մը յաճախ խօսքի մը (phrase) կամ նախադասութեան մը տեղը կը դրուի· ինչպէս, "Surely the Lord is in this place, and I knew *it* not. Անշուշտ Տէրն այս տեղն է, և ես չգիտէի զայն»։

6· Յարաբերական և հարցական դերանուններն իրենց նախնթացէն անմիջապէս վերջը և իրենց պարբերութեան սկիզբը դրուելու են· ինչպէս, "I gave him a piece of bread, *which* he ate. Տուի իրեն կտոր մը հաց, զոր կերաւ»։

7· Հասարակ խօսակցութեանց մէջ հայցական հոլով յարաբերականը զօրութեամբ կը հասկցուի· ինչպէս, "These are the goods [*which*] they bought. Ասոնք են (այն) ապրանքները [զորս] գնեցին»։ Սակայն շնորհքով գրութեանց մէջ դերանունը դնելու է։

ՄԱՆՕԹՈՒԹԻՒՆՆԵՐ։

1· Դերանուն մը՝ որ աւելի կը պատկանի նախնթացի մը կամ ուրիշ դերանուան մը, գործածելու չէ ուրիշ բառի մը հետ· ինչպէս, "My *boy he* goes school. Իմ տղաս ինք կ'երթայ դպրոց»։

---

† au'to-crat (օ'թօքրէթ) ինքնակալ.

§ West'min-ster (ուէ'սթմինսթըր) Ուէսթմինսթըր, Անգլիոյ Փարլամէնդի Պալատն է Լոնտոնի մէ[illegible]

2. Մի և նոյն խօսքին մէջ երկրորդ դէմք դերանունի մը թիւը փոխելու չէ. այսպէս, "*You* wept, and I for *thee*." այլ պէտք է ըսել "*You* wept, and I for *you*. Դուն արտասուեցիք և ես (ալ արտասուեցի) ձեզ համար։

3. Բազմութիւն ցուցնող անունները who յարաբերական դերանունովը ներկայացնելու չէ, մինչև որ ուղղակի անձ չը ներկայացնեն. ինչպէս, "The *family whom* I visited. Ընտանիքը զոր ես այցելեցի» խօսքին մէջի *who*ին տեղ աւելի լաւ է *that* գործածել։

4. *That*, որ յարաբերականը կարելի է կամ անձերու և կամ իրերու համար գործածել հետևեալ պարագաներուն տակ. (1.) Գերադրական ածականէ մը վերջ, երբ յարաբերական պարբերութիւնը կը վերջանայ. ինչպէս, "He was the *fittest* person *that* could then be found. Ինքն ամենէն յարմար անձն էր որ կրնար այն ատեն գտնուիլ»։ (2.) *Same*, նոյն ածականէն վերջ, երբ յարաբերական պարբերութիւնը կը վերջանայ. ինչպէս, "He is the *same* man, *that* you saw before. Ինքն նոյն մարդն է, զոր տեսաք առաջ»։ (3.) *Who*, ով, որը նախնթացէն վերջը. ինչպէս "*Who that* is a sincere friend. Ան կամ ոչն որ անկեղծ բարեկամ մ'է»։ (4.) Երկու կամ աւելի նախնթացներէ վերջ. որոնք կը պահանջեն թէ անձ և թէ իր ցուցնող յարաբերական մը. ինչպէս, "He spoke largely of the *men* and *things that* he had seen. Ինքն խօսեցաւ մեծ մասամբ (այն) մարդոց և իրերու մասին, զորս ինք տեսած էր»։ (5.) Անսահման նախնթացէ մը վերջ, երբ կ'ակնկալուի յարաբերական պարբերութիւնովը վերջանայ. այսպէս, "*Thoughts that* breathe* and *words that* burn. Խոկեր որոնք կը ներշնչեն եւ բառեր որոնք կ'այրեն»։ (6.) Թարմատար *it*ովը սկսուած որ եւ է նախնթացէ վերջ. ինչպէս, "*It* is you *that* suffer. Դուն ես որ կը նեղուիս»։ (7.) Եւ բոլոր այն տեղերը, ուր who կամ which գործածելը տարակուսելի է. ինչպէս, "The *child that* was born yesterday. Երեխան որ երէկ ծնած էր»։

5. Երբ երկու կամ աւելի յարաբերական պարբերութիւններ, որոնք շաղկապով մ'իրարու հետ կապուած են եւ որոնք մի եւ նոյն նախնթացէն կախումն ունին, ամեն մէկ պարբերութեան մէջ նոյն դերանունը գործածելու է. այսպէս, "O thou, *who* art, and *who* wast, and *who* art to come! Ով դու, որ ես, եւ որ էիր, եւ որ գալոց ես»։

---

* Շնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ)։

6· Նախադասութեան մը կազմութեան իմաստի պահանջման համեմատ, *my*, իմ· *thy*, քու· *his*, իր· *her*, իր· *its*, անոր· եւն· ստացական դերանուններն պէտք են՝ աւելցուիլ կամ կրկնուիլ եւ ոչ երբէք զեղչուիլ· այսպէս, "The man and wife". պէտք է ըսել "The man and *his* wife. Մարդն ու իր կինը»։

177· Վարժութիւն

[Հետեւեալներն Միւրէյէն ժ· կանոնին համար ապացուցանելու ընտրուածներն են։]

"Every one in the family should know their duty."– *Wm. Penn.*

"For every tree is known by his own fruit."

"Every one must judge of their own feelings."–*Byron's Letters.*

"Whoever believeth not therein, they shall perish."-*Sale'sKoran*

"If the prophet had commanded thee to do some great thing, would you have refused?"

"France who was in alliance* with Sweden†."

"The greatest barber who ever lived."

"The same whom John saw also in the sun." – *Milton.*

"Who can ever be easy, who is reproached‡ with his own ill conduct§." – *Thomas a Kempis.*

The second person denotes the person or thing which is spoken to."

"Possibly, all which I have said, is known and taught."

"Was it thou, or the wind, who shut the door?" – "It was not I who shut it."

"He is not the person who it seemed he was."

"Man would have others obey him, even his own kind; but he will not obey God, that is so much above him, and who made him."

"His own and wife's wardrobe‖ are packed¶ up in a firkin**."

---

* al-li'ance (ըլլա՛յընս) դաշնակցութիւն, միութիւն

† Swe'den (Սուի՛տըն) Շուէտ (Ռուսիոյ սահմանակից թագաւորութիւն մ՚է)։

‡ re-proach' (րիփրօ՛չ) յանդիմանութիւն, բամբասանք. մեղադրանք – to reproach, յանդիմանել, մեղադրել

§ con'duct (քա՛նտըքթ) վարք. վարմունք. վարչութիւն. առաջնորդելը. – to con-duct' (քընտըքթ) առաջնորդել

‖ ward'robe" (ուօ՛րտրօպ) հանդերձներու պահարան. մէկ անձի բոլոր հանդերձները

¶ pack (փէք) ծրար (Տճկ. գօլլա). կենդանիի բեռ – to pack, ծրարել, ծրար կամ բեռ կապել

** fir'kin (ֆը՛րքին) տակառակ (Ինկ. քառորդ)

ԴԱՍ ՂԴ· (LESSON XCIV.)

[Ջ]

Մեծն Բրիտանիայի կամ Անգլիայի Դրամներն։

Անգլիա՝ աշխարհի ամենամեծ տէրութիւններէն մին, միակ տէրութիւնն է որ ամեն տէրութիւններէ աւելի բազմազան հպատակ ազգեր եւ գաղութներ կը կառավարէ։ Իւր մասնաւոր քաղաքականութիւնը՝ հանդէպ այս բազմազան ազգերուն, եղած է միշտ թոյլ տալ որ ամեն մէկ ազգ ինքնին զարգանայ, իւրաքանչիւրը պահելով իւր ազգայնական յատկանիշերն. ինչպէս, լեզուն, կրօնքը, հագուստի տարազներն, ընտանեկան սովորութիւններն, յաճախ եւ ուրոյն ինքնօրինութիւն, եւն. որոց շարքին եւ ամեն մէկ ազգ, երկիր կամ գաղութ մինչեւ այսօր պահած է նաեւ իւր յատուկ դրամական դրութիւնը. ինչպէս Քանատա ունի իւր տօլէրն ու սէնթը, Եգիպտոս իւր բոխօն ու ղուրուշը, Հնդկաստան իւր ռուփիյն եւ Աննան։ Բայց այս բոլոր երկիրներուն մէջ Մեծն Բրիտանիոյ դրամական դրութիւնն ալ քիչ թէ շատ ընդհանրացած ըլլալուն համար, կ'ստանձնենք մեր ուսանողը ծանօթացնել այդ դրութեան հետ միայն։

pen'ny	(փէ՛նի	փէնի, սէնդ	
pence†	(փէնս)*	փէնիներ	
shil'ling	(շի՛լինկ)	շիլինկ	
flor'in	(ֆլօ՛րին)	Ֆլորին	
crown	(քրաուն)*	գրաուն	
sov'er-eign	(սը՛վըրին)	սըվըրին	Անգլիական ոսկի
pound‡	(փաունտ)*	փաունտ	լիրա

Գիտելիքներ

12 փէնի	(pennies)	հաւասար է 1 շիլինկի	
2 շիլինկ	(shillings)	հաւասար է 1 արծաթ Ֆլորին	
5 շիլինկ	(shillings)	հաւասար է 1 արծաթ գրաունի	
20 շիլինկ	(shillings)	հաւասար է 1 սըվըրինի կամ 1 փաունտ ստըրլինկի	

---

† penny երկու տեսակ յոգնակի ունի, կանոնաւոր pennies որ կը նշանակէ թուով շատ. անկանոն pence որ կը նշանակէ արժէքի գումարը։

‡ pound բառին հետ սովորաբար կը գործածուի ster'ling (ը)ստը՛րլինկ) եւ միասին կը նշանակէ Անգլիական լիրա։

* Հնչուելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ)։

1 Անգլ. փէնի (penny) հաւասար է Ամերիկեան 2 սէնդին
1 շիլինկ (shilling) հաւասար է Ամերիկեան 24 սէնդին
1 Անգլիական ոսկի հաւասար է Ամերիկեան $4.85ին

Այս £ նշանը կը նշանակէ Անգլիական ոսկի։
Այսպէսով մի թիւ £5.18.11 կը կարդացուի
5 Անգլ. ոսկի, 18 շիլինկս, 11 փէնս։

Del"i-ca-tes'sen (տէլիքէթէսըն) Համադամավաճառ։

Նպարավաճառի մի ուրիշ կերպը կամ ճիւղը կարելի է համարել Համադամավաճառը Delicatessen, որը Գերմաներէնէ առնուած բառ մ'է և կը նշանակէ սեղանի [illegible] կամ ճոխութիւններ վաճառող։ Համադամավաճառներուն քով կը գտնուին [illegible] հասարակ չոր և թարմ պտուղներ, թիթեղեայ [illegible] բանջարեղէններ, պտուղներ ու եփուած պատրաստի ապուրներ, կերակուրներ և ըմպելիներ. բայց որ ամենէն աւելի առնց վաճառուածներն են ամեն տեսակ ապուխտներ. ինչպէս, ba'con (պէյքըն) խոզի ապուխտ [illegible] (Արտասանէ [illegible]) [illegible] տեսակ տեսակ խաշած միսեր, չորցուած կամ աղը դրուած ձկներ, և ամեն տեսակ մսեղէն, և բանջարեղէն [illegible] (Տե՛ս [illegible]) pick'les (փի՛քըլզ) ու ամեն տեսակ [illegible] ներ (rel'ishes, րէլիշըզ)։ Այս [illegible] համ[illegible] տալու է [illegible] պտուղին կամ մսին անունը՝ նախադասելով pick'led (փի՛քըլտ) բառը. այսպէս, pickled cabbage, կաղամբի [illegible] (Տե՛ս [illegible]) pickled cucumbers, վարունգի [illegible] (Տե՛ս [illegible]) pickled fish, ձկան [illegible] և այլն.

Համադամավաճառի մը քով [illegible] գտնուածներէն
մէկ քանիները [illegible]

Quak'er relish	([illegible] րէլիշ)	[illegible] ախորժակաբեր
Indian relish	(Ինտիըն րէլիշ)	[illegible] ախորժակաբեր
chil'li sauce	(չիլի սօս)	[illegible] համեմանոյշ
chow'chow"	(չաու չաու)	[illegible] մանր վարունգ[illegible]
horse radish	(հօրս րէտիշ)	[illegible] [թթուեալ
potatoe salad	(փօթէյթօ սալըտ)	[illegible] աղցան
sauer'kraut†	([illegible])	[illegible] կաղամբ
frankfurter†	(ֆրէնքֆըրթըր)	[illegible] խնուզ
corned beef	(քօրնտ պիֆ)	[illegible] եզան միս [միս
smoked corned beef	([illegible])	[illegible] աղը դրուած եզան

† Գերմաներէն է.

smoked tongue (սմօքթ թընկ) *մխրած լեզու*
stur'geon (ը)ստը՛րճըն) *Թառափ* (Տճկ. Մերսին պալըղը)
jel'ly-o (ճէ՛լլիօ) *բանդաականուշ*
shredded wheat (շրէտէտ հուէյթ) *հերհայս* (Տճկ. քատայիֆ, Ռմկ. [illegible])
toasted corn flakes (թօսթտ քօրն ֆլէյքս) *կիսախորով եգիպտացորենի տաշուք*

Համադամավաճառի մը խանութին մէջ ըլլալիք հաւանական խօսակցութիւնն առ հասարակ գրեթէ նոյնն է ինչ որ տեղի կ'ունենայ նպարավաճառի մը խանութին մէջ, ուստի զանց կ'ընենք այս տեղ կրկնելը։

RULE XI. — PRONOUNS. ԿԱՆՈՆ ԺԱ. ԴԵՐԱՆՈՒՆՆԵՐ։

When the antecedent is a collective noun conveying the idea of plurality, the Pronoun must agree with it in the plural number.* — *Երբ նախնթացը հաւաքական անուն մ'է և յոգնակիի գաղափարը կ'ուտայ, դերանունը պէտք է համաձայնի անոր հետ յոգնակի թուով. ինչպէս,* "The Christian *world* are beginning to awake out of *their* slumber†. *Քրիստոնեայ աշխարհն իրենց անվրդով քնէն զարթնուլ կ'սկսին»։*

ՆԿԱՏՈՂՈՒԹԻՒՆ։

Հաւաքական անունի մը նշանակութիւնն առ հասարակ, կախումն ունի զայն գործածողէն. որը՝ եթէ բառը հաւաքական միութեան մ'իմաստովը գործածած է, այն ատեն բառը եզակի է եւ զայն ներկայացնելու համար պէտք է գործածել it կամ which եզակի երրորդ դէմք, չէզոք դերանունը. իսկ եթէ բազմաթիւ անհատներ ներկայացնելու իմաստով գործածած է, այն ատեն բառը յոգնակի է եւ ԺԱ. կանոնին տակ կ'երթայ. այսպէս, "*Each House* shall keep a journal§ of *its* proceedings‡, and from time to time publish‖ the same, excepting such parts as may in *their* judgement require secrecy¶. Իւրա-

---

* [Այս կանոնը զոյգ ընելու է։]

† slum'ber (ը)սլը՛մպըր) *թեթեւ անվրդով քուն, նինջ, մրափ, նիրհ,* – to slumber – *մրափել, նիրհել, քնանալ, ննջել*

§ jour'nal (ճը՛ռնէլ) *օրաթերթ, օրական տեղեկագիր. արձանագրութիւն, օրագրութիւն*

‡ pro-ceed'ing (փրօսի՛յտինկ) *գործառնութիւն*

‖ pub'lish (փը՛պլիշ) *հրատարակել, հրապարակել*

¶ se'cre-cy (սի՛յքրէսի) *գաղտնապահութիւն*

[illegible]

[illegible]

"And the virtues of mankind are to be counted upon a few fingers, but his follies and vices are innumerable." [illegible]

"The meeting went on in their business as a [illegible]

"Every religious association has an undoubted right to adopt a creed† for themselves."

"The English nation, from which we descended, have been gaining their liberties inch by inch."

"The army, whom the chief had thus abandoned, pursued meanwhile their miserable march." [illegible]

[illegible]

bow	[illegible]	[illegible]
po-lite´	[illegible]	[illegible]
po-lite´ness	[illegible]	[illegible]
lift	[illegible]	[illegible]
rude	[illegible]	[illegible]

[illegible]

POLITENESS

When a lady bows to a boy or a man, it is polite for him to lift his hat. He must raise it, also, when she stops to speak to him in the street.

A man does not bow first. He waits for the lady to bow, then he raises his hat at once. If he should be out with another man, and a lady whom he does not know should bow to the other man, both men lift their hats.

† creed [illegible]

ԴԱՍ ՂԵ. (LESSON XCV.)

[Ձ]

Երկայնութեան Չափեր։

Երկայնութեան Չափերու համար գործածուած են մակերեւոյթ կամ տարածութիւն մը չափ-որոշուած բառերուն հետ. (Տեսնե՛լ Երես 425) որքերութեամբ որ տարածութիւն մը չափելու համար չափեր կը գործածուին, մինչդեռ երկայնու-թեան համար պարզ երկայնութեան չափեր։

Գիտելիքներ

աչափ	(inches)	հաւասար է 1 ոտքի (ft.)
	(feet)	հաւասար է 1 կանգունի (yd.)
ուն	(yds.)	հաւասար է 1 ձողաչափի (rod)
աչափ	(rods)	հաւասար է 1 մղոնի (m.)
ուն	(yds)	
	(feet)	

Գոյներ

(Հուայթ)*	ճերմակ, սպիտակ
(Պլէք)*	սեւ
(Րէտ)	կարմիր
(Կրին)*	կանանչ
(Պլու)*	կապոյտ
(Եէ՛լօ)	դեղին
(Օրէնճ)	նարնջագոյն
(Վա՛յօլէթ)	մանիշակագոյն
(Փը՛րփըլ)	ծիրանեգոյն
(Սքա՛րլէթ)	չիկակարմիր (Տե՛ս. Կէ-մէ-լէ)
(Կրէյ)*	գորշ, մոխրագոյն
(Պրաուն)*	թուխ, թխագոյն
(Րօզ)	վարդագոյն
(Փինք)*	բաց վարդագոյն (Տե՛ս. Քէմպէ)
(Լա՛յլաք)	եղրեւանեգոյն, մեղրագոյն մանիշակագոյն (Տե՛ս. Լէյլաք. Ռ՛ս. Չէնչէլաքէ)
(Ա՛փլ-կրին)	ձիթագոյն կանանչ
(Նայլ-կրին)	Նեղոսի կանանչագոյն (շատ բաց կանանչէ և շատ բաց կապոյտէ միջև տժգոյն գոյն մը)

---

* է մէկ [illegible] (մէկ վանկ)։

ap'ple-green	(է'փըլ-կրիյն)	խնձորագոյն կանանչ, պիստակագոյն (Տճկ. ֆըստըգի եէշիլ)
cof'fee	(քա'ֆի)	սրճագոյն
na'vy-blue	(նէյվի-պլու)	ծովագոյն կապոյտ
Ant'werp-blue	(ա'նթուըրփ-պլու)	Բրուսիական կապոյտ
rob'in's-egg-blue	(րա'պինզ-էկ-պլու)	կարմրալանջ թռչնի ձուին գոյնով կապոյտ
cy'an blue	(սայան-պլու)	մութ կապոյտ (Տճկ. աչըք ճէնկավըր, աչըք քայըշըճըրի)
pea'cock'' blue	(փի'քաք-պլու)	սիրամարգագոյն կապոյտ (Տճկ. քոյու ճէնկավըր, քոյու քայըշըճըրի)
Go'be-lin blue	(կօպըլին-պլու)	Կօպէլեան կապոյտ(Տճկ. օթէ-մավի-սի)
light blue	(լայթ պլու)	բաց կապոյտ
dark blue	(տարք պլու)	մութ կապոյտ
maz''a-rine	(մէ'զարին)	միջակ, թունդ կապոյտ
az'ure	(է'ժըօր)	երկնագոյն կապոյտ (Տճկ. լաճիվերտ)
az'u-rine	(է'ժըուրին)	կապուտակ (ան կոպոյտ)
straw	(ս)թրօ)*	յարդագոյն
tur-quoise'	(թօրքո'յզ)	բաց կապոյտ (Տճկ. ֆիրուզէ)
e''cru'	(էյքրօ'ւ)	անթափ (Տճկ. քաասարըլըշ) կտաւագոյն
cafe-au-lait†	(քաֆէ-օ-լէյ)	կաթով սրճագոյն
drab	(տրէպ)*	դեղին-գորշագոյն, թխագոյն
sap'phire	(սա'ֆայր)	մութ կապոյտ. երկնագոյն. շափիւղայի գոյն
seal-brown	(սիյլ-պրաուն)	փոկամորթագոյն, մութ սրճագոյն
mauve	(մօվ)	բաղրիջագոյն, բաց եղրեւանեգոյն
cher'ry	(չէ'րի)	կեռասագոյն
dove	(տըվ)	աղաւնեգոյն (Բաց վարդագոյնով կամ ծիրանեգոյնով խառն գորշագոյն)
salm'on-pink	(սա'մն-փինք)	լոսոսավարդագոյն (Նարնջագոյնով խառն բաց վարդագոյն. Տճկ. այվա-թօզու)
pearl-gray	(փըրլ-կրէյ)	գորշ մարգարտագոյն
mel'on	(մէ'լըն)	սեխագոյն (Տճկ. քոյու այվա-թօզու)
he'li-o-trope''	(հի'լիօթրօփ)	արեւածաղկի գոյն
lav'en-der	(լա'վընտըր)	լավէնտըր (Տճկ. հէլամէ ծաղիկի գոյնով) գունատ եղրեւանեգոյն
ma-gen'ta	(մաճէ'նթա)	կարմիր ծիրանեգոյն(Տճկ. էլմաթի)
corn	(քօրն)	եգիպտացորենագոյն

* Հնչւում է մէկ անգամէն (մէկ վանկ)։ † Գաղղիերէն է։

lem'on	(լէ'մն)	լեմոնագոյն
clar'et	(քլա'րէթ)	կարմիր գինեգոյն (Տճկ. շարապի)
o'chre	(օ'քըր)	ոսկեգոյնի մօտ գոյն մ'է
ca-na'ry	(քանէ'յրի)	դեղձան, դեղձանիկի գոյն
fawn	(ֆօն)	այծեամի ձագի գոյն
car'di-nal	(քա'րտինալ)	բոսորագոյն (արեան գոյն)
ter'ra-cot'ta	(թէրրա-քաթա)	հողագոյն, երկրագոյն, կղմինտրագոյն (Տճկ. քիրէմիտի)
buff	(պըֆ)	թուխ դեղնագոյն, կասկագոյն
ma-roon'	(մարօ'ւն)	շագանակագոյն, (մարոն կարմիր)
rus'set	(րը'սէթ)	չիկորակ
gold'en-rod'	(կօ'լտըն-րատ)	ոսկեգոյն
in'dia tint	(ի'նտիա թինթ)	հնդկագոյն (շատ թեթեւ յարդագոյն)
o'pal-ine	(օ'փալին)	արեւակնային (փայէզահրէ)
am'ber	(ա'մպըր)	սաթեգոյն

[ԾԱՆ. — *Մարդկային կենսական պիտոյքներէն կամ հանգստութեան պահանջներէն երկուքին, բնակարան և սնունդ, մեր ուսանողն առաջնորդելէ վերջ, կ'անցնինք այժմ առաջնորդելու զինք երրորդին, հագուստ հայթայթելու։ Որովհետև մարդկային հագուստներն զանազան մասերէ կը բաղկանան, և իւրաքանչիւր մաս տարբեր նիւթէ մը շինուած է, ուստի և կը գտնենք զանոնք շինող կամ վաճառողներն ալ տարբեր անձեր, տարբեր խանութներու մէջ, որմէ մենք ալ կը հարկադրուինք մեր ուսանողն առաջնորդելու ի կարգին Կտաւավաճառ կամ Կերպասավաճառ — Մանրավաճառին, Հանդերձավաճառին կամ Դերձակին, Կօշկավաճառին եւ Գլխարկավաճառին։*]

Dry Goods (տրայ կուտս) *Չոր Ապրանքներ*

Անգլիերէնի մէջ չոր ապրանքներ ըսելով կը հասկցուին **Կտաւեղէններ, Կերպասեղէններ, Գուլպաներ, Ներքին Հագուստներ (Շապիկ, Շապիկներ) Արտաքին կամ Զարդի Շապիկներ, Օձիքներ, Թեզանիքներ, Փողկապներ կամ Վզնոցներ, Թաշկինակներ, Ծածկոցներ, Կար կարելու Վերաբերեալ Նիւթեր և Իրեր (Մատնոց, Ասեղ, Թել, Մետաքս, Դերձան), Մազի Ճամբրիկներ, Կարթ և Գլխարկի Գնդասեղներ, Գանգրիչներ, Հիւսելու Կեռեր և Ճամբրիկներ, Կոճակներ, Ժապաւէններ, Պաստառներ, Տեռեր (Տճկ. Տելլենտ), Բեհեզներ. Ասուիններ** *եւ ուրիշ հարիւրաւոր տեսակ իրեր, զորս ուրիշ մասնաւոր խանութներու մէջ չէ կարելի գտնել։*

Dry Goods Store (տրայ կուտզ սթօր) կտաւեղէններ, կերպասեղէններ և Մանր Մունր Ապրանքներ Վաճառող Խանութ

Կտաւեղէններու Տեսակներն են

Ճերմակ Կտաւեղէններ

lin'en	(լի՛նըն)	վուշէ կտաւ (Տճկ. քէթան)
mus'lin	(մը՛զլին)	մարմաշ (Տճկ. խասա)
cotton-cam'bric	(գաթըն-քէ՛յմպրիք)	ճերմակ աստառացու կտաւ,
cambric-muslin	(քէյմպրիք-մըզլին)	շղարշ (Տճկ. շաշ)
sheet'ing	(շի՛յթինկ)	սաւանցու ճիք)
veil'ing	(վէ՛յլինկ)	քօղի կտաւ, տեռ (Տճկ. պիւրիւն-
cheese-cloth	(չիյզ-քլօթհ)	պանրաշոր
Rus'sia duck	(ռը՛շա տըք)	նաւաստիներու զգեստցու ճերմակ հաստ կտաւ
can'vas	(քա՛նվըս)	վրանցու հաստ կտաւ

Գունաւոր Կտաւեղէններ

duck	(տըք)	արանց զգեստցու հաստ կտաւ
dril, drill	(տրիլ)*	շեղակի գծերով կամ շեղակի խծպաւոր միագոյն հաստ կտաւ
di-ag'o-nal	(տայէ՛կօնըլ)	շեղակի գծերով կամ շեղակի խծպաւոր կտաւ
den'im	(տէ՛նիմ)	հենածը գոյն մը և կկոցին թելը գոյն մը բանուած հաստ կտաւ‡
twill	(թուիլ)*	խծպաւոր կամ շեղակի գծերով կտաւ
stripes	(ը)սթրայփս)*	մատնէքաւոր (ջծաւօր) կտաւ
Ben-gal' stripes	(պէնկ՛ըլ սթրայփս)	Պէնկալի† մատնէքաւոր կտաւ
hick'o-ry stripes	(հի՛քըրի սթրայփս)	ընկուզանմ. մատնէքաւոր կտաւ
checks	(չէքս)	ճատրականման կտաւ (Տճկ. [illegible])
hichory-checks	(հիքըրի-չէքս)	ընկուզաճատրականման կտաւ
kha'ki	(քա՛քի)	հողագոյն թանձր կտաւ, զինուորաց ամառնային զգեստցու (Գր. խաքի)
gal''a-te'a	(կէլըթհի՛յա, թէ՛յա)	գիծ մը կապոյտ, գիծ մը ճերմակ կտաւ մ'է (գործաւորներու գոգնոց շինելու կը գործածուի)

---

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ)։

‡ Կը գործածուի գործաւորներու և երկրագործներու զգեստներու վրայէն հագնուելիք տափատներ (overall – օվըրօլ) շինելու։

† Հիւսիսային Արևելեան Հնդկաստանի անունն է։

ging'ham (կի՛նկըմ) սատանի կտաւ. Անթէպի կտաւ (Տճկ. չէյթան պէզի, Անթեպ պէզի, մանիսա)

gingham checks (կինկըմ չէքս) } ճատրակամանման կինկըմ
gingham plaids (կինկըմ փլէյտզ) }

cham bray (շամ բրէյ) վուշերեւոյթ կինկըմ

cal'i-co (քա՛լիքօ) տպածոյ կտաւ (Տճկ. պասմա) [կտաւ

fou-lard'† (ֆու-լա՛րտ) ճամանչաւութիտ տպածոյ նուրբ

sat'ine, sat-een' (սէթի՛ն) ատլասակտաւ

wash-sateen (ուաշ սէթի՛ն) լուացուելիք ատլասակտաւ

chev'i-ot§ (չէ՛վիըթ) չեվիոթանման կտաւ

pi-qué† (փիքէ՛) լարակտաւ (փիքէ) [կտաւ

lace ... ([illegible]) տարանկիւնագիծ ([illegible])

outing flan'nel ([illegible]) տաքէ կտաւ (ֆանէլա)

flan'nel-ette ([illegible]) թեթեւ ֆլանէլ

per-cale' ([illegible]) արքունի կտաւ (Տճկ. հիւմայուն պէզի)

per'ca-line' ([illegible]) փայլուն արքունի կտաւ

cor du roy ([illegible]) լարաւոր կտաւ

tar'le-tane ([illegible]) բեհեզիկ

mar-qui-sette ([illegible]) մարմաշակ

crape, crepe ([illegible])* կնճռած կտաւ [նոպրամ)

crash ([illegible])* հաստ կտաւ, փոթփոթ կտաւ

zeph'yr (զէ՛ֆըր) զեփիւռ (թեթեւ մը քուրձ) կտաւ (Տճկ. [illegible])

dim'i-ty ([illegible]) հաստ կտաւ բարձրացուած (Տճկ. [illegible]) ծաղկենկարով

bunting ([illegible]) ատառացու

Linen. Վուշէ Կտաւի Տեսակներն են

cam'bric ([illegible]) } ջանջիլ ([illegible])
ba-tiste† ([illegible]) }

dam'ask ([illegible]) } դամասկեան կտաւ (սեղանի ծած-
di'a-per ([illegible]) } կոցներու եւ անձեռոցներու համար)

huck-a-back ([illegible]) ամաններու սրբիչցու հաստ կտաւ

lawn (լօն) նրբավուշ կտաւ, չղարչ (Տճկ. [illegible])

drill (տրիլ)* շեղակի գծերով կամ շեղակի խըծ- պաւոր վշեայ կտաւ

---

* [illegible]։ † Գաղղիերէն է։

§ Անգլիոյ մէջ լեռ մը է, որոյ լեռնային խոշոր ոչխարներու բուրդը [illegible] յարգի է. անոնց բուրդերէն շինուած սառւին [illegible] cheviot։

Muslin, *Մարմաշի Տեսակներն են*

India-muslin (ինտիա-մըզլին) Հնդկաստանի մարմաշ
Madras‡-muslin (մատրաս-մըզլին) Մատրասի մարմաշ
Swiss-muslin (ը)ուիս-մըզլին) Զուիցերիական մարմաշ

Sheetings, *Սաւանցուներու Տեսակներն են*

twilled (թուիլտ)* խծպաւոր
untwilled (ընթուիլտ) անխծիպ
bleached (պլիչտ)* ճերմկցուած (ֆառաըրած)
unbleached (ընպլիչտ) անճերմկցուած (անֆառաըրք)

Wool'en ('ուլըն) *Բրդեղէններու Տեսակներն են*

broad cloth (պրօտ քլօթհ) ասուի
boucle cloth (պուքլ քլօթհ) տեսակ մ'ասուի
serg (սըրճ) սըրճ
cas'si-mere (քա'սիմիյր) } գաշմիր (Տճկ. քաշմիր)
cash'mere (քա'շմիյր) }
· chev'i-ot (չէ'վիըտ) չէվիըտ
chif'font† (շի'ֆըն) շատ նուրբ ասուի (կանանց շըրջէ զգեստներու յատուկ)
pan"a-ma (փէնամա') տեսակ մը նուրբ և խիտ գործուած ասուի (կանանց զգեստներու յատուկ)
di-ag'o-nal (տայէ'կօնըլ) շեղակի գծերով կամ շեղակի խծպաւոր ասուի
wors'ted (ուօ'ստըտ) տեսակ մը ասուի
unfinished worsted (ընֆինիշտ ուօստըտ) անկատար ուօստըտ (շայաք)
thi-bet', ti-bet' (թիպէ'թ) այծի մազէ չինուած ասուի
whip'-cord" (հուիփ-քօրտ) բարակ լարաւոր ասուի
tar'tan (թա'րթըն) Սկովտիական ճատրակասուի

Կրկնավերարկուներու Համար Գործածուած Կտորներ

Shet'land (շէ'թլէնտ) Սկովտիական ասուի
ker'sey (քըր'զի) կակուղ խաւով եւ փայլուն տեսքով ասուի
mel'ton (մէ'լթըն) թանձր ասուի (Տճկ. ֆանիօք չուխա)
chin-chil'la§ (չինչի'լա) չինչիլա կենդանւոյ մուշտակին նման ասուի [ատկն է
whitneys (հուիթնէյս) չինչիլայի աւելի ընտիր մէկ տե-

‡ Հնդկաստանի նշանաւոր մէկ քաղաքն է, շուրջ [illegible] միլիոն բնակչով։
† Գաղղիերէն է։
§ Սպաներէ[illegible]

Մուշտականման կտորներ

plush	(փլըշ)*	Թանձր թաւիշ
po'ny caracul	(փօ'նի քարաքուլ)	մուշտականման թաւիշ
baby lamb	(պէյպի լէմ)	գառուզ ասուի (Գարագիւլին քառան մորթին նման կոյր. Տճկ. քըրփըլը)
seal'ette	(սի'յլէթ)	փոկեմուշտականման ասուի

Բրդախառն կտաւներ

sat''i-net'	(սէթինէ'թ)	մանածախառն սնդուս (հինածը մանած, լեցուածքը բուրդ)

Կերպասներ

sat'in	(սէ'թին)	սնդուս
serge	(սըրճ)*	մետաքսէ սըրճ
jac-quard'	(ճա'քուարտ, ժաքառ)	ծաղկանկար կերպաս
ra'ja, ra'jah	(րա'ճա)	Հնդիկ իշխան (տեսակ մը լուսայոքելէք փոխան կերպաս)
su'rah	(սօ'րա)	Հնդկական տեսակ մը կերպաս
gros'grain''†	(կրօ'կրէյն)	Թանձր եւ տոկուն լարաւոր կեր-
shah	(շա'հ)	տեսակ մը կերպաս [պաս
veil'ing	(վէ'յլինկ)	քօղատեռ կերպաս բանճ)
plaid	(փլէյտ)*	Ճատրակաւոր կերպաս (Տճկ. ատր-
water silk	(ուօթըր սիլք)	այիքաւոր կերպաս
change'a-ble silk	(չէ'յնճէպլ սիլք)	գոյնափոփոխ կերպաս (Տճկ. քաշ պօղաչի, եանար օտնար)
Chi'na silk	(չա'յնա սիլք)	Չինական կերպաս
In'di-a silk	(ի'նտիա սիլք)	Հնդկական կերպաս
Jap''a-nese' silk	(ճափանի'յզ սիլք)	Ճափոնական կերպաս
vel'vet	(վէ'լվէթ)	թաւիշ (Տճկ. քատիֆէ) [կերպաս)
peau de soie†	(բօ տը սուա)	մետաքսի պարուտակ (տեսակ մը
moire†	(մուառ)*	դամասկեան կերպաս, դամղպայեալ դիպակ (Տճկ. Ինկլիզ քումաշ, սաշաւըլը տէդա, մէհէլէ քումաշ, կեղե)· ամպերեւոյթ կերպաս
epingle†	(էփէնկլը)	գնդասեղանման կերպաս
pon-gee'‡	(փոնճի'յ)	անթափ (չըքարաքուլ) կերպաս
crape, crepe	(քրէյփ)*	կոնճած կերպաս

---

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ)։ † Գաղղիերէն է։

‡ Չինա... ...նական գործածեղան, տեղինանո բառ...

Can'ton կամ O''ri-en'tal crape (քա՛նթըն կամ օրիէ՛նթըլ քրէյփ) Գանդընի§ կամ Արեւելեան քրէյփ

crepe de Chine† (քրէյփ տը շին) Չինական գռէփ

crepe de meteor† (քրէյփ տը միթիօր) օդերեւոյթանման կերպաս

mate''las-se'† (մաթըլասէ՛յ) բարձրացուցուած (Տճկ. քապարթմա) ծաղկանկարներով կերպաս

ha-bu'ta-ye‖, ha-bu'ta-i (հապութէ՛-թաէէ) տեսակ մը Ճափոնական նուրբ կերպաս

eponge† (էփօնժ) սպնգերեւոյթ կերպաս

fou-lard'† (ֆուլա՛րտ) ճաճանչաւուխտ տպածոյ նուրբ կերպաս

ratine† (րաթին) գանգրահերանման կերպաս

net (նէթ) ցանցանման կերպաս

chif'fon† (շի՛ֆըն) շատ նուրբ (շըրթաշէֆանլըրը յափաղի) կերպաս

faille† (ֆա՛էյ) թեթեւ խծպաւոր կերպաս

zen-a'na (զինա՛նա) } Հնդկական տեսակ մը նուրբ կերպաս

za-na'na (զանա՛նա) }

bro-cade' (պրօքէ՛յտ) ոսկեթել բարձրացուցուած (Տճկ. քապարթմա) ծաղկանկարներով բանուած մետաքսէ բեհեզ (քաթան)

Խառն կերպասներ

pop'lin (փո՛փլին) Ջլաւոր մետաքս (հինածը մեթաքս լէյաածքը թուրդ)

taf'fe-ta (թա՛ֆըթա) բեհեզ (մեթաքս և կոոշ կամ մեթաքս և թուրդ խառն գործուած) ի հնումն ոսկեթել կամ արծաթաթել բանուած կտաւ (քաթան) [խառն)

grog'ram (կրո՛կրէմ) Հաստ մետաքս (մեթաքս և թուրդ

vel''vet-een' (վէլվէթի՛յն) մանածախառն թաւիշ

Վերոյգրեալներէն ի զատ կան նաեւ բազմաթիւ կտաւեղէններու, ասուեղէններու եւ կերպասներու անուններ, որոնք մեծ մասամբ առնուած են կամ զայնս արտադրող երկիրներու անուններէն, կամ զայնս գործողներու լեզուէն եւ կամ զայնս արտադրող ընկերութիւններու անուններէն. ինչպէս, Canton crepe, Չինաստանի Գանդըն քաղաքի անունէն առնուած

* Հնչւում է մէկ անգամէն (մէկ վանկ)։
† Գաղղիերէն է։
§ Չինական քաղաք մը է։
‖ Ճ[illegible]է։

messaline (մէսալին), charmeuse (շարմէօզ), voile (վուալ) մէջ մէկ տեսակ կերպաս, faille de laine (ֆայլ տը լէն) թեթեւ խծպաւոր տուփ, lingerie (լէնժըրի) ներմակեղէններ – Գաղղիերէնէ առնուած են. nainsook (նէյնսուք, նէնսուք) Հնդկական հաստ մարմաշ. Հնդկերէնէ առնուած է. Clifton silks (քլիֆթըն սիլքս) Կլիֆթըն կերպասներ եւ Liberty silks (լիպըրթի սիլքս) Ազատութիւն կերպասներ – զայնս արտադրող ընկերութիւններու անուններէն առնուած են։ Ասոնց վրայ օրէ ցօր ուրիշներ ալ կ'աւելնան, զորս պէտք եղած ատենը տեղւոյն վրայ սորվելու է։

Under-clothes	(ըն'տըրքլօթս)	Ներքին (տակի) Զգեստներ
Under-wear	(ըն'տըրուէր)	

Արանց

shirt	(շըրթ)*	շապիկ
under shirt	(ըն'տըր շըրթ)	տակի շապիկ
ribbed shirt	(րիպտ շըրթ)	խծպաւոր շապիկ
fleeced shirt	(ֆլիյսթ շըրթ)	բամպկապատ շապիկ
Bal-briggan† shirt	(պալպրիկըն շըրթ)	Իռլանտական շապիկ
poros-knit shirt	(փօրօս-նիթ շըրթ)	ծակոտիկ շապիկ
woolen shirt	(ուուլըն շըրթ)	բրդէ շապիկ
me-rino‡ shirt	(մըրի'նօ շըրթ)	մըրինօ բրդէն շինուած շապիկ
fancy shirt	(ֆէ'նսի շըրթ)	
dressing shirt	(տրէ'սինկ շըրթ)	զարդաշապիկ (Տճ. գօլալը)
laundered shirt	(լօ'նտըրտ շըրթ)	
night shirt	(նայթ շըրթ)	գիշերանոց
pajamas	(փաճամա)	գիշերազգեստ
drawers	(տրօ'ըրզ)	շապկընկեր, վարտիք
socks	(սաքս, սօքս)	
half hose	(հաֆ հօզ)	էրիկ մարդոց գուլպա
hose sup-porters	(հօզ սըփփօ'րթըրս)	գուլպայի կապեր, ծնրակապեր
garters	(կա'րթըրս)	
arm band	(արմ պէնտ)	թեւկապ, թեւօղակ
collar	(քա'լըր)	օձիք (Տճ. եախա)
cuffs	(քըֆս)*	թեւնոց, թեզնիք
sus-penders	(սըսփէ'նտըրս)	ձգանակներ (Տճ. ասգը)
neckwear	(նէ'քուէյր)	վզնոց

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ)։
† Իռլանտայի մէջ քաղաք մ'է։
‡ Սպանիական տեսակ մը ոչխար և [illegible] բուրդը։

neck'tie''	(նէ՛քթայ)	փողկապ, փողպատ
Wind'sor† tie	(ուի՛նզըր թայ)	Ուինզըր փողկապ (տղայոց յատուկ)
bat wing tie	(պէթ ուինկ թայ)	չղջկաթեւ փողկապ
shield bow	(շիյլտ պաու)	վահանաձեւ փողկապ
four-in-hand	(ֆօր ին հէնտ)	ձեռքի մէջ չորս փողկապ
cra-vat'	(քրա՛վէթ)	} վզի շոր
neckcloth	(նէքքլօթհ)	
scarf	(ս)քարֆ)*	փողկապ
leg'gings	(լէ՛կինկզ)	սռնապան (Տե՛ս. տիզլիք, թօզլըք)
sweat'er	(ս)ուէ՛թըր)	քրտնցնող (տեսակ մը հագնելիք)
hand'ker-chief	(հէ՛նքըրչիֆ)	թաշկինակ

կանանց

Un'der-mus''lins (ը՛նտըրմըզլինզ) Մարմաշի Ներքեւի Զգեստներ
(կը հասկցուի կանանց ներքին շապիկ և շապկընկեր)
Ներքին կամ Տան մէջ Ուրիշ Հագնուելիքներն են

cor'set	(քօ՛րսէթ)	իրանաձեւ (քօրսէթ), սեղմիրան
corset-cover	(քօրսէթ-քըվըր)	իրանաձեւի ծածկոց [քալըպա)
stock'ings	(ս)թա՛քինկզ)	զանկապան (մինչև ծունկը հասնող
hosesup-port'ers	(հօզ սըփփօ՛րթըրզ)	գուլպայաքաշ, գուլպայաբարձ
un'der-skirt''	(ը՛նտըր-սքըրթ)	} վտաւակ, (Ներքին [illegible])
pet'ti-coat	(փէ՛թիքօթ)	
skirt	(ս)քըրթ)*	քղանցք, փէշ (Տե՛ս. էթէք)
waist	(ուէյսթ)*	բաճկոն
shirt-waist	(շըրթ-ուէյսթ)	շապկաբաճկոն
dress	(տրէս)*	պատմուճան [զգեստ
gown	(կաուն)*	շրջազգեստ, պաշտօնական շրջա-
night gown	(նայթ կաուն)	գիշերազգեստ [զգեստ
prin'cess slip	(փրի՛նսէս սլիփ)	իշխանուհւոյ դիւրին հագուելիք
ki-mo'no	(քիմօ՛նօ)	ճափոնական շրջազգեստ
col'lar	(քա՛լըր)	օձիկ
a'pron	(է՛յփրըն)	գոգնոց, ղենջակ (Տե՛ս. ֆէշթիմալ)
hand'ker-chief	(հէ՛նքըրչիֆ)	թաշկինակ
belt	(պէլթ)*	գօտի, կամար (Տե՛ս. քէմէր)
leg'gings	(լէ՛կինկզ)	սռնապան (Տե՛ս. տիզլիք, թօզլըք)
sweat'er	(ս)ուէ՛թըր)	քրտնցնող (տեսակ մը հագնելիք)
shawl	(շօլ)	ցփոփ ([illegible] շալ (Տե՛ս. շալ)
scarf	(ս՛քարֆ)*	վզնոց. ուսնոց

† Անգլիայի մէջ քաղաք մը։

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ)։

muf'fler	(մըֆ'լըր)	վզնոց, կրծկալ
scarf muffler	(սքարֆ մըֆլըր)	
mit'tens	(մի'թընզ)	Թաթպան ([illegible])†
gloves	(կլըվզ)*	ձեռնոցներ
kid gloves	(քիտ կլըվզ)	ուլի մորթէ ձեռնոցներ
silk gloves	(սիլք կլըվզ)	մետաքսէ ձեռնոցներ
rib'bon	(րի'պըն)	ժապաւէն, րիպըն
lace	(լէյս)	Թելատրէզ (Երէր)
veil	(վէյլ)	քօղ
net	(նէթ)	ցանց
in-vis'i-ble net	(ինվի'զիպըլ նէթ)	անտեսանելի (մազէ շինուած) ցանց

Notions (նօ'շընզ) Մանր Մունր Օգտակար Առարկաներ

Գնդասեղի Տեսակներ

pin	(փին)	գնդասեղ
safe'ty pin	(սէ'յֆթի փին)	ապահովութեան գնդասեղ
hair pin	(հէյր փին)	մազի գնդասեղ, հերաշամփրիկ
hat pin	(հէթ փին)	գլխարկի գնդասեղ
scarf pin	(սքարֆ փին)	վզնոցի զարդասեղ
dress pin	(տրէս փին)	օձիքի կամ կուրծքի զարդասեղ
col'lar pin	(քա'լըր փին)	
bar pin	(պար փին)	

Ասեղի Տեսակներ

nee'dle	(նի'տըլ)	ասեղ
sew'ing needle	(սօ'ինկ նիտըլ)	կարի ասեղ
em-broid'er-y needle	(էմպրօ'յտըրի նիտըլ)	ասեղնագործութեան ասեղ
cro-chet' needle	(քրօշէ'յ նիտըլ)	հիւսելու ասեղ ([illegible])
darn'ing needle	(տա'րնինկ նիտըլ)	ծակ (գուլպայ, եւն.) լեցնելու ասեղ
knit'ting needles	(նի'թինկ նիտըլզ)	(գուլպայ) հիւսելու շամփրիկներ
pack'ing needle	(փէ'քինկ նիտըլ)	բեռ կարելու մախաթ [Տճկ. չէչ]
sail'ors' needle	(սէ'յլըրզ նիտըլ)	նաւաստիներու ասեղ ([illegible])

Թելերու Տեսակներ

sew'ing thread	(սօ'ինկ թհրէտ)*	կարի թել, դերձան
sewing silk	(սօ'ինկ սիլք)	կարի մետաքս

---

† to get the mitten, իրր սիրահար կամ ամոլ մերժուիլ. Թաթպանը առնել առանց միջի ցանկալի ձեռքին

* Հնչւում է մէկ անգամէն (մէկ վանկ)։

embroid'ery silk (էմպրօ'յտըրի սիլք) ասեղնագործութեան մետաքս
change'a-ble silk (չէ'յնճէպըլ սիլք) մաս առ մաս գոյնզգոյն մետաքս (ասեղնագործութեան համար)
darn'ing cot'ton (տա'ռնինկ քա'թըն) (քօ-ւլը-) նորոգելու մանծէ թել
knit'ting cot'ton (նի'թինկ քա'թըն) հիւսելու մանծէ թել [թել
cro-chet' cot'ton (քրօշէ'յ քա'թըն) հիւսելու (Թիրէ քանէլու) մանծէ
yarn (եառն)* հաստ թել, բրդէ թել

Ուրիշ Գործածական Օգտակար Առարկաներ

but'ton (պը'թըն) կոճակ
col'lar but'ton (քա'լըր պը'թըն) օձիքի կոճակ
cuff but'tons (քըֆ պը'թընզ) թեւնոցի կոճակներ
link cuff buttons (լինք քըֆ պըթընզ) թեւնոցի օղակաւոր կոճակներ
cuff hold'ers (քըֆ հօ'լտըրզ) թեւնոցակալներ
studs (ստըտզ)* զարդաշապիկի կուրծքի կոճակներ
scarf ring (սքարֆ րինկ) վզնոցի օղակ
thim'ble (Թիմպ'ըլ) մատնոց
pin cush'ion (փին քու'շըն) գնդասեղի բարձիկ
em-broid'er-y hoops (էմպրօ'յտըրի հուփս) ասեղնագործութեան շրջանակներ (Տճկ. Նաքըշ քասնաքը)
tape meas'ure (Թէյփ մէ'ժըր) երիզաչափ (չէրէթիէ եարտա)
i'ron-ing wax (ա'յըրնինկ ուաքս*) արդուկելու մեղրամոմ
stock'ing darn'er (ստա'քինկ տա'ռնըր) զանկապանանորոգ
shoe-laces (շու-լէյսըզ) խրացներ (կօշիկ Թէլ)
curl'ing-i'rons (քը'րլինկ ա'յըրնզ) } գանգրերկաթներ, հերագանգրիչ
curl'ing-tongs (քը'րլինկ Թանկզ)* }
wa'ving-i'rons (ուէ'յվինկ-այըրնզ) }
curl'ing kids (քը'րլինկ քիտզ) հերագանգրիչ ուլիկներ
comb (քօմ) սանտր
rub'ber comb (րը'պըր քօմ) ձգախէժէ սանտր
back comb (պէք քօմ) ետեւի սանտր
side combs (սայտ քօմզ) կողմնակի սանտրեր
bar'rette (պա'րէթ) հերակալ
scis'sors (սի'զըրզ) մկրատ
shears (շիյրզ)* մեծ մկրատ

Ձոր Ապրանքներու Վերաբերեալ Ուրիշ Գործածական Բառեր

hab'er-dash''er (հէ'պըրտէշըր) էրիկ մարդոց կահեր
gentlemen's furnishings (ճէնթլմէնզ ֆըրնիշինկզ) ու թել, ասեղ. մատնոց և ուրիշ մանր մունր բաներ վաճառող. փերեզակ

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ)։

hab'er-dash''er-y (հէ՛պըրտէշըրի) էրիկ մարդոց կահեր և մանր մունր ապրանքներ

stock	(ը)սթաք)*	ծառի բուն. ժառանգական սերունդ. արջառ. արժէթուղթ. դրամագլուխ. ապրանք, մթերք
lot	(լա՛թ)	ճակատագիր. բաժին, մաս. վիճակ (Տճկ. գուր՛ա). գետնաբաժին
in'ven-to''ry	(ի՛նվէնթօրի)	ցուցակագրութիւն
reg'u-lar	(րէկ՛եուլըր)	կանոնաւոր
spe'cial	(ը)սփէ՛շըլ)	մասնաւոր
bar'gain	(պա՛րկէն)	աժան ապրանք (Տճկ. քէլէփիր)
price	(փրայս)*	գին
base'ment	(պէ՛յսմընթ)	կէս ստորերկրեայ գետնայարկ. գլխաւոր յարկի տակի յարկը
mez'za-nine§	(մէ՛զանին)	երկու բարձր յարկերու միջեւ ցած յարկ մը. կէս դստիկոն. խանութներու միջի դստիկոնաձեւ յարկ
coun'ter	(քա՛ունթըր)	հաշուող. հաշուեսեղան, վաճառասեղան

C. O. D. կը նշանակէ cash-on-deliv'er-y (քէշ-ա՛ն-տիլի՛վըրի) արժէքը կանխիկ վճարել տանել կամ բերել յանձնելու պահուն

aisle	(այլ)	անցք
row	(րօ)	շարք, կարգ
size	(սայզ)	չափ
trans'fer	(թրէ՛նսֆըր)	փոխանցում. փոխադրելը
card	(քարտ)	տոմս, տոմսակ
tick'et	(թի՛քէթ)	տոմս, տոմսակ
sales'man	(սէ՛յլզմըն)	վաճառող
sales'wom''an	(սէ՛յլզ՛ուումըն)	վաճառողուհի
pur'chase	(փը՛րչէյս)	գնում
trade	(թրէյտ)*	արհեստ. առեւտուր
tra'ding stamp	(թրէ՛յտինկ-ստէմփ)	առեւտրական դրոշմ†
cou'pon''	(քու՛փան)	կտրօն
win'dow	(ուի՛նտօ)	պատուհան, լուսամուտ
shelf	(շէլֆ)*	դարակ (Տճկ. րաֆ)

§ Գաղղիերէն է։

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ)։

† Գնողները կը հաւաքեն այս դրոշմները և յետոյ զանոնք ուրիշ ապրանքներու հետ կը փոխանակեն։

show-case	(շօ-քէյս)	ապակիէ ցուցատուփ
dis-play′	(տիս-փլէ՛յ)	ցոյցի դնելը
cash-girl	(քէշ-կըրլ)	կանխիկ դրամ կամ ծրար տանող [բերող աղջիկ

Բայեր

to ad′ver-tise″	(է՛տվըրթայզ)	ծանուցանել
to but′ton	(պը՛թն)	կոճկել
to curl	(քըրլ)*	գանգրել
to bar′gain	(պա՛րկէն)	սակարկել
to stock	(ս)թա՛ք)*	մթերել, ապրանք լեցնել
to pur′chase	(փը՛րչէյս)	գնել, ծախու առնել
to trade	(թրէյտ)*	առեւտուր ընել
to stamp	(ս)թէմփ)*	դրոշմել
to dis-play′	(տիս-փլէ՛յ)	ցոյցի, ի տես դնել
to trans-fer′	(թրէնս-ֆը՛ր)	փոխանցել, փոխադրել

Խօսակցութիւն

Չոր Ապրանքներ (կտաւեղէններ, ևն.) Ծախող Խանութի մը մէջ

Ո՞ւր կրնամ գտնել շապիկներ, կը հաճի՞ք։ — Կանոնաւոր ապրանքը կը ծախուի էրիկ մարդոց կահերու բաժնին մէջ. գլխաւոր յարկին վրայ. բայց կայ մասնաւոր ցուցակագրութեան վար գնով ծախու գետնայարկին վրայ։	հուէյր քէն այ ֆայնտ տրէսինկ շըրթս փլիյզ — տը րէկիուլըր սթաք իզ սօլտ ին տը հէպըրտէշըրի տիփարթմընթ, օն տը մէյն ֆլօր, պըթ տէյր իզ ը սփէշըլ ինվէնթօրի ընտըրփրայս սէյլ ին տը պէյսմընթ	Where can I find dressing shirts please? — The regular stock is sold in the haberdashery department on the main floor, but there is a special inventory underprice sale in the basement.
Ո՞ւր կրնամ գտնել ներքին զգեստներ. — Յաջորդ վաճառասեղանին վրայ ձեր աջ կողմը։	հուէյր քէն այ ֆայնտ ընտըրուէյր — նէքսթ քաունթըր օն եօր րայթ	Where can I find underwear? — Next counter on your right.
Ասո՞նք են այս առաւօտուան լրագիրներուն մէջ ծանուցուած օձիքները։	ար տիյզ տը քալըրզ էտվըրթայզտ ին տիս մօրնինկզ փէյփըրզ	Are these the collars advertised in this morning's papers?

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ)։

[illegible]	[illegible]	Not these here, you will find them in the second row, of the left aisle.
[illegible]	[illegible]	There is another lot in the mezzanine floor. — Thank you.
Դուզինա մը օձիք պիտի առնեմ։ — Ի՞նչ չափի՝ — Չեմ գիտեր չափը։	[illegible]	I will take 1 doz. collars. — What size? — I don't know the size.
Ի՞նչ չափի շապիկ կը հագնիք։ — Տասն-չորս ու կէս։	[illegible]	What size shirt do you wear? – Fourteen and half.
Ուրեմն դուք տասն-չորս ու երեք քառորդ օձիք կ'ուզէք։ Ահա հոս են։	[illegible]	Then you want fourteen and three quarters collars. Here they are.
Պիտի առնի՞ք զանոնք հետերնիդ թէ ղրկեմ զանոնք։ — Դուք կարելի է ղրկէք զանոնք։	[illegible]	Will you take them along, or shall I send them? — You may send them.
Պիտի ուզէ՞ք անոնց համար վճարել հիմա — Դուք կարելի է ղրկէք զանոնք առնելու ատեն յանձնելուն վճարելի։	[illegible]	Will you pay for them now? – You may send them C. O. D.
Ուրիշ որեւէ բան— Կ'ուզեմ առնել նաեւ գուլպաներ։	[illegible]	Any thing else? — I want to get socks also.
Ուրեմն աւելի լաւ է ձեզ հետ առնէք այս փոխանցման տոմսը եւ տուէք զայն վաճառողուհիին, ամէն անգամ որ գնում	[illegible]	Then you better take along this transfer ticket; hand it to the saleswoman everytime you make a purchase. Present also this cou-

մ'ընէք։ Այս կտրոնն ալ ներկայացուցէք առեւտրական դրօշմի պատուհանը և դուք պիտի ստանաք ձեր առեւտրական-դրօշմ-ներ.-Շնորհակալ եմ։	[illegible]	pon to the trading-stamp window and you will get your trading stamps. — Thank you.
Պատուհանին մէջ ի տես դրուած մե-տաքսէ գուլպաներ մը տեսայ, եւ կ'ու-զեմ անոնց նման զոյգ մ'առնել։	[illegible]	I saw some silk socks displayed in the window, and I want to get a pair like them.
Այս դարակին վրայ կրնա՞ք տեսնել զա-նոնք։ – Ոչ։	[illegible]	Can you see them on this shelf? — No.
Նայեցէք այս ցու-ցանտուփին մէջ։ – Հիմա կը տեսնեմ։ Կ'ու զեմ այդ զոյգը՛ Ահա իմ փոխանցման տոմսս։	[illegible]	Look in this show-case. — I see now. I want that pair. Here is my transfer ticket.
Ուրի՞շ որ եւ է բան։ – Ալ ոչինչ այսօր։ Բայց ի՞նչ ընելու եմ հիմա այս փոխանց-ման տոմսը։	[illegible]	Anything else?-Nothing more for to-day. But what shall I do with this transfer-ticket now.
Կանխի՛կ։ – Տարէք այս ազնիւ մարդը փոխանցման հաշ-ուեսեղանին։ Կրնաք իրեն հետ երթալ։ – Շնորհակալ եմ։	[illegible]	Cash!‡ — Take this gentleman to the transfer counter. You can go with her. — Thank you.

RULE XII. — PRONOUNS. ԿԱՆՈՆ ԺԲ. — ԴԵՐԱՆՈՒՆՆԵՐ։

When a Pronoun has two or more antecedents connected by *and*, it must agree with them jointly in the plural, because they are taken together.* — *Երբ դերանուն մը ունի երկու*

‡ *Կրճատուածն է* cash-girl *բառին։*

* [Նոյն կանոնը գոյ ընելու է]։

կամ աւելի նախընթացներ ևով իրարու հետ շաղկապուած, պէտք է համաձայնի միացած բոլորին հետ յոքնակի թուով, որովհետև անոնք միասին առնուած են. ինչպէս, "*Saul* and *Jonathan* were lovely and pleasant in *their* lives, and in *their* death *they* were not divided. Սաւուղ ու Յովնաթան իրենց կենդանութեան ատենը սիրելի ու հաճելի էին. և իրենց մահուան ատենն (ալ) իրարմէ չըզատուեցան։

Բացառութիւն Ա. — Երբ *and*ով շաղկապուած երկու կամ աւելի նախընթացներ կը ծառայեն միայն մէկ անձ կամ մէկ իր ներկայացնելու, անոնք իրարու բացայայտիչ են, և յոքնակի բայ չեն պահանջեր. ինչպէս, "This great *philosopher* and *statesman* continued in public life till *his* eighty-second year. Այս մեծ փիլիսոփան և քաղաքագէտը շարունակեց (էր) ժողովրդական գործունէութիւնը մինչև իր ութսուն-երկրորդ տարին։

Բացառութիւն Բ. — Երբ *and*ով շաղկապուած երկու նախընթացներ իրարմէ ազդու կերպով կը զանազանուին, տարբեր խօսքերու կը պատկանին և եթէ եզակի են յոքնակի դերանուն չեն պահանջեր. ինչպէս, "The *butler*, and *not* the *baker*, was restored to *his* office. Մատռուակը՝ և ոչ հացագործը, իր պաշտօնին վերահաստատուեցաւ։

Բացառութիւն Գ. — Երբ *and*ով շաղկապուած երկու կամ աւելի նախընթացներ *each*, *every* կամ *no* ածականովը նախադասուած ըլլան, առանձին առանձին առնուած են և յոքնակի դերանուն չեն պահանջեր. ինչպէս, "*Every plant* and *every tree* produces others after *its* own kind. Ամէն մէկ տունկ և ամէն մէկ ծառ կ'արտադրէ ինք իր տեսակէն ուրիշներ։

ՆԿԱՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ։

1. Երբ նախընթացները տարբեր դէմքեր են, առաջին դէմքն երկրորդէն նախապատիւ սեպելու է, երկրորդն ալ երրորդէն. այսպէս, "*John*, and *thou*, and *I* are attached to *our* country. Յովհաննէս, դուն և ես կապուած ենք մեր երկրին։ — "*John* and *thou* are attached to *your* country. Յովհաննէս և դուն կապուած էք ձեր երկրին։

2. Դերանուններու սեռերը, բացի եզակի երրորդ դէմքէն, կ'որոշուին իրենց նախընթացներէն. բայց տարբեր սեռէ նախընթացներ ներկայացնելու համար հարկ եղած դերանուն մը գործածելու պահուն, պէտք է որ արականը իգականէն նախապատիւ սեպել. և իգականն ալ՝ չէզոքէն։ (Տեսնել Նաև Երես 300 2րդ պարբերութիւն։)

180. Վարժութիւն

[[illegible]]

"Both, minister† and magistrate‡, are compelled to choose between his duty and his reputation§."

"If love and unity‖ continue, it will make you partakers* of one an other's joy."

"With the azure and vermilion**,"
"Which is mix'd for my pavilion¶." – *Byron.*

DRY-GOODS STORE.

[[illegible]]

The store where we buy cloth, ribbons, and many other things which we use when we make our clothes, is called a dry-goods store.

The store-keeper sells these things by the piece or by yard measure. A yard is thirty-six inches long. If we do not need a full yard, we may buy less than a yard.

When we ask the clerk how much cloth or ribbon costs, he names the price by the yard.

Some dry-goods stores sell shoes, hats, clothing, under-clothes and bed-clothes. If we make our own hats and clothes, we get the cloth, the trimmings and whatever else we need in the dry-goods store. Such stores sell also the needles, thread, buttons, etc. that we need to sew the things we wish to make.

---

† min'is-ter ([illegible]) նախարար. երկրորդ կարգի դեսպան. երէց, քարոզիչ. սպասաւոր, ծառայ – to minister, մատակարարել. սպասաւորել

‡ mag'is-trate ([illegible]) փոքր դատաւոր

§ rep'u-ta'tion ([illegible]) համբաւ

‖ u'ni-ty ([illegible]) միութիւն

* par-ta'ker ([illegible]) մասնակցող – to partake, մասնակ- [ցիլ բայէն

** ver-mil'ion ([illegible]) փայլուն կարմիր (Տե՛ս. [illegible]), ծիրանեգոյն

¶ pa-vil'ion ([illegible]) բոլորտիքը բաց սրահ (Տե՛ս. [illegible])

cut'a-way" coat (քըթ'ըուէյ քօթ) առջեւի եզերքներէն չեղակի կտրուած, ետեւը մէջքէն ճեղքուած վերարկու (Անգլիական տարազ) քըթըուէյ
frock coat (ֆրաք* քօթ) առջեւը ուղիղ, ետեւը մէջքէն ճեղքուած վերարկու, ցերեկուայ պաշտօնական վերարկու (փրէնս ալպէրթ)
dress-coat (տրէս* քօթ) } ծիծեռնակի պոչաձեւ վերարկու, երեկոյեան պաշտօնական վերարկու
swal'low-tailed' 'coat (ըուաալ'լօ-թէյլտ-քօթ) }
tux-e'do coat (թըքսի'տօ-քօթ) ճաշկերոյթի պաշտօնական կարճ վերարկու
sin'gle breast'ed (սի'նկլ պրէ'սթէտ) միակուրծ
double breast'ed (տըպլ պրէ'սթէտ) կրկնակուրծ [լըք)
rain-coat (րէյն-քօթ) անձրեւի վերարկու (Տճ. եաղմուր-
fur-overcoat (ֆըր-օվըրքօթ) մուշտակէ կրկնավերարկու
ear muffs (էյր մըֆս) ականջապահ
suit (սիութ)* ձեռք մը (շէնտ – Տճ. քաթ), սիութ
evening suit (իյվնինկ սիութ) երեկոյեան համազգեստ
full dress suit (ֆուլ տրէս սիութ) Ամերիկեան պաշտօնական համազգեստ

կանանց

skirt (ըսքըրթ)* շրջազգեստ
waist (ուէյսթ)* բաճկոնակ
wrap'per (րա'փըր) տանը մէջ գործի ատեն միայն հագնուելիք հասարակ պատմուճան. փաթթոց
gown (կաուն)* շրջազգեստ, հանդիսապատշաճ շրջազգեստ
dress (տրէս)* հագուստ, պատմուճան
jack'et (ճա'քէթ) կարճ վերարկու
Ea'ton jacket (Ի'յթըն ճաքէթ) Իյթոնական կարճ վերարկու, անթեւ չէքէն
cloak (քլօք)* կրկնոց
cape (քէյփ) ուսնոց. տառատոկ
wrap (րափ) զարդավերարկու
[...]l (շօլ) ցփսի (սաալ ?)

* Գրելու եւ մէկ անգամէն (մէկ վանկ):

[illegible] ([illegible]) անձրեւավերարկու (Տե՛ս. [illegible])
[illegible] ([illegible]) մուշտակէ ուսնոց, վզնոց կամ կրծկալ [նաթուէ:
[illegible] ([illegible]) ձեռնպահ. ձեռնամուշտակ. ձեռ-

Հանդերձեղէններու վերաբերեալ Ուրիշ Բառեր

[illegible] ([illegible]) դերձակութիւն
[illegible] ([illegible]) մաքրելը
[illegible] ([illegible]) չոր չոր մաքրելը ([illegible])
[illegible] ([illegible]) շոգիով մաքրելը
[illegible] ([illegible]) լուալը
[illegible] ([illegible]) ձեւը փոխելը
[illegible] ([illegible]) նորաձեւութեան դարձնելը
[illegible] ([illegible]) նորոգութիւն
[illegible] ([illegible]) ներկելը
[illegible] ([illegible]) արդուկելը
[illegible] ([illegible]) փոփոխում, փոփոխութիւն
[illegible] ([illegible]) թեզանիք (Տե՛ս. [illegible])
[illegible] ([illegible]) նմոյշ (Տե՛ս. [illegible])
[illegible] ([illegible]) կտոր, գործուած կամ հիւսուած կտոր. ստոյր
[illegible] ([illegible]) մանուած to spin մանել բայէն
[illegible] ([illegible]) տան մանուած
[illegible] ([illegible]) մանրէք, գիծ գիծ (Տե՛ս. [illegible])

Բայեր

[illegible] ([illegible]) մաքրել [լուալ
[illegible] ([illegible]) ուազով կամ կղմինտրով շփել.
[illegible] ([illegible]) ձեւափոխել
[illegible] ([illegible]) նորոգել
[illegible] ([illegible]) նորաձեւութեան դարձնել
[illegible] ([illegible]) ներկել
[illegible] ([illegible]) արդուկել
[illegible] ([illegible]) կարճեցնել
[illegible] ([illegible]) երկարցնել

[illegible] Հանդերձավաճառի մը Խանութին մէջ

[illegible]	I want a suit of clothes.
[illegible] —	What size, please? —
[illegible]	Thirty-four.

[illegible] ([illegible]):

Կ՚ուզէ՞ք փորձել այս վերարկուն ։ Հանեցէք ձեր վերարկուն։ Ահա հայելին հոն է։ Ի՞նչպէս սիրեցիք ։ Քիչ մը նեղ է։ Մէկ չափ աւելի մեծ կը հաճի՞ք բերել։ — Ահաւասիկ։ Փորձեցէք (թրայ դհիս ուըն)։

ուիլ եու թրայ օ՛ն դհիս քօթ. թէյք օֆ եուր քօթ. դհէյր իզ դհը լուքինկ կլէս. հաու տու եու լայք իթ — իթ իզ լիթլ թայթ. ուիլ եու կէթ մի ը սայզ լարճըր — հիյր իթ իզ. թրայ դհիս ուըն

Will you try on this coat? Take off your coat. There is the looking glass. How do you like it? — It is little tight. Will you get me a size larger? — Here it is. Try this one.

Հիմայ ալ թեզանիքներն շատ երկար են։ — Այդ դիւրին է, կրնամ կարճեցնել զանոնք ի՟նչ մը չափ։ — Այն կ՚ըլլայ։

նաու դհը սլիվզ ար թու լոնկ — դհէթ իզ իյզի, այ քէն շօրթն դհէմ ըպաութ էն ինչ — դհէթ ուիլ տու

Now the sleeves are too long. — That is easy, I can shorten them about an inch. — That will do.

Կրնաք տաբատն ալ փորձել այն թաքստոցին մէջ, եթէ ուզէք։ – Հոգ չէ։ Դուք կարելի է ղրկէք զանոնք տանիլ յանձնելու պահուն կանխիկ վճարելի ։ — Շատ լաւ։

եու քէն թրայ օ՛ն դհը թրաուզըրզ ին դհէթ քլօզէթ, իֆ եու ուօնթ թու. — նէվըր մայնտ. եու մէյ սէնտ դհէմ սի օ տի փլիյզ — վէրի ուէլ

You can try on the trousers in that closet, if you want to. — Never mind. You may send them C. O. D. please. — Very well.

Դերձակի մը Խանութին Մէջ

Բերի ձեզ այս ձեռք (սիւթը) փոփոխման համար, կ՚ուզէ՞ք անգամ մը նայիլ անոր։ Այս ձեռք (սիւթը) կը կարօտի նորոգութեան ալ եւ աղուոր չոր մաքրելու, որ ատեն այնքան աղէկ պիտի երեւայ, որքան նոր մը։

այ պրօթ դհիս սութ ֆօր օլթըրէյշըն, ուիլ եու թէյք ը լուք էթ իթ — դհիս սութ նիյտզ րիփէյրինկ թու, էնտ ը կուտ տրայ քլիյնինկ, դհէն իթ ուիլ լուք էզ կուտ էզ նիու

I brought this suit for alteration, will you take a look at it? — This suit needs repairing too, and a good dry cleaning, then it will look as good as new.

Աղէկ, ձեր կրցածի ամենէն լաւն ըրէք անոր։ Հիմայ կ՚ու-

ուէլ, տու եուր պէսթ ուիդհ իթ. այ ուօնթ եու նաու թու մէյք ը սփրինկ

Well, do your best with it. I want you now to make a Spring

եւ ոչ իրր միասին առնուած. ինչպէս, "James *or* John will favour us with *his* company. Ճէյմզ կամ Ճօհաննէս պիտի պատուէ (շնորհէ) մեզ իր ընկերակցութեամբը։ "Neither wealth *nor* honour can secure the happiness of *its* votaries†. Ոչ հարստութիւն և ոչ պատիւ կրնայ իր խնկարկուներուն երջանկութիւնն ապահովել։

ՆԿԱՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.

1. Երբ երկու կամ աւելի յոքնակի նախնթացներ *or* կամ *nor* տրոհական շաղկապներէն միովը շաղկապուած ըլլան, զանոնք ներկայացնող դերանունը յոքնակի ըլլալու է (որ ստէպ դարձեալ տարանջատ համաձայնած կ'ըլլայ). ինչպէս, "Neither *riches* nor *honours* ever satisfy *their* pursuers. Ոչ հարստութիւնները և ոչ պատիւները միշտ կը գոհացնեն իրենց հետապնդիչները։ Եթէ նախնթացներն եզակի եւ յոքնակի խառն ըլլան, յոքնակին ամենէն վերջը կը դրուի եւ զանոնք ներկայացնող դերանունն ալ յոքնակի կը դրուի։

2. Երբ տարբեր տարբեր դէմք, թիւ եւ սեռ ունեցող նախնթացներ *or*ով կամ *nor*ով իրարու հետ շաղկապուած ըլլան, պէտք է այնպէս շարադասել նախադասութիւններն որ զանոնք ներկայացնող դերանուններն իրենց նախնթացներուն հետ առանձնակի համաձայնին. բայց որովհետեւ այս միշտ դիւրին չըլլիր, ուստի յաճախ յոքնակի դերանուն մը կը գործածուի. ինչպէս, "Neither *he* nor his *men* showed *themselves*. Ոչ ինք եւ ոչ իր մարդիկը իրենք զիրենք ցուցուցին։

181. Վարժութիւն

[Ց] [Հ]

We learn to read by reading.
We are never too old to learn.
It takes two to make a bargain.
It takes two to quarrel.
Do as you would be done by.

---

† vo'ta-ry (վօ'թէրի) ուխտաւոր, երկրպագող, խնկարկու

182. Վարժութիւն

[illegible]

"This is just as if an eye or a foot should demand a salary† for their service to the body."

"If thy hand or thy foot offend§ thee, cut them off, and cast them from thee."

"If an Aristotle‡, a Pythagoras‖, or a Galileo*, suffer for their opinions, they are martyrs¶."

183. Վարժութիւն

[Ե]

HOW TO DRESS

A gentleman knows how to dress well. He does n't buy clothes which he can't afford. He knows it is cheaper to pay cash for his clothes than to buy on credit**.

A gentleman always wears clean clothes. He changes his clothes often. He airs the clothes which can't be washed. He knows that he must wear clean clothes to keep in good health. Unclean clothes bring disease to him, and may also bring disease into his home.

---

† sal'a-ry ([illegible]) ամսաթոշակ, տարեթոշակ

§ of-fend' ([illegible]) գայթակղեցնել, նեղացնել

‡ Aris-tot-le ([illegible]) Արիստոտէլ (384-322 Ն. Ք. Ծն.) Յոյն անուանի փիլիսոփայ, Պղատոնի աշակերտն էր եւ Մեծն Աղէքսանդրի ուսուցիչը։

‖ Py-thag'o-ras ([illegible]) Պիւթագորաս ([illegible] 6 [illegible]) Յոյն հին փիլիսոփայ. ծանօթ է աւելի իր Պիւթագորեան աղիւսակով։

* Ga'li-le'o ([illegible]) Կալիլէօ (1564-1642 Յ. Ք. Ծն.) Նշանաւոր աստղաբաշխ, հնարեց աստղադիտական հեռադիտակը, գտաւ քանի մը մոլորակներ եւ ճօճանակի սկզբունքները. Հաւատաքննիչներէն դատապարտուեցաւ։

¶ mar'tyr ([illegible]) մարտիրոս

** cred'it ([illegible]) վարկ, պարտքով

ԴԱՍ ՂԷ. (LESSON XCVII.)

[Զ]

Cir'cu-lar Measures (սըր'քիուլըր մէժըրզ) Բոլորակային Չափեր

60 երկվրկեան (seconds) հաւասար է 1 վայրկեանի (minute)
60 վայրկեան (minutes) հաւասար է 1 աստիճանի (degree)
30 աստիճան (degrees) հաւասար է 1 նշանի (sign)
90 աստիճան (degrees) հաւասար է 1 քառորդակի (quadrant)
4 քառորդակ (quadrants), 12 նշան (signs) կամ
360 աստիճան (degrees) հաւասար է 1 բոլորակի

Shoe Store (շու ստոր) Կօշկի խանութ, կօշկավաճառ
Shoe'ma''ker (շու'մէյքըր) Կօշկակար
Foot-wear (ֆութ-ուէյր) Ոտնաման, ոտից հագնելիք

ԾԱՆ. — Միջակ և փոքր քաղաքներու եւ գիւղերու մէջ առ հասարակ կօշկավաճառները կօշկակար ալ են եւ փոխադարձաբար կօշկակարները կօշկավաճառ ալ են։

Կօշկակարներն առ հասարակ կօշիկներու նորոգողներ ալ են։

Կօշկավաճառի մը խանութին մէջ գտնուած կօշիկներու սովորական ճանչցուած տեսակներն առաջին պատեհութեամբ կը ճանչցուին իրենց արտադրողներու անուններովը. ինչպէս, Douglas Shoes, Crawford Shoes, եւն. երկրորդ պատեհութեամբ՝ կը զանազանուին իրենց երեսներու ինչ նիւթէ շինուած ըլլալովը. եւ երրորդ իրենց ձեւովը։

Կօշիկներու Երեսները Շինելու համար Գործածուած Նիւթերն են

pat'ent colt	(փէ'թընթ քօլթ)	քուռակի փայլուն մորթ
pat'ent leath'er	(փէ'թընթ լէ'դհըր)	փայլուն մորթ (Տճկ. ղալըզ)
Rus'sia calf	(ռը'շը քաֆ)	Ռուսական հորթի մորթ
sat'in calf	(սէ'թին քաֆ)	հորթի սնդուսանման մորթ
ve-lour'† calf	(վըլու'ր քաֆ)	հորթի թաւշանման մորթ
box calf	(պաքս քաֆ)	հորթ արկղամորթ
veal calf	(վիյլ քաֆ)	հորթի մորթ
chrome calf	(քրօմ* քաֆ)	հորթի գունաւոր մորթ
gun met'al	(կըն մէ'թըլ)	հրացանի մետաղանման մորթ
vici kid	(վայսայ քիտ)	ուլի մորթ
black kid	(պլէք քիտ)	ուլի սեւ մորթ
tan kid	(թէն քիտ)	ուլի դեղնակարմիր մորթ

† Կը գրուի նաեւ vel'ure (վէ'լիուր)։
* [illegible] (մէկ վանկ)։

don'go-la (տա՛նկօլա) Գաղղիական ուլի մորթի նման այծի մորթ
kan''ga-roo' kip (քէնկըրու՛ քիփ) ագեվազի ուլի մորթ
kan''ga-roo' grain (քէնկըրու՛ կրէյն*) ագեվազի անհարթ մորթ
al'li-ga''tor (է՛լիկէյթըր) տիտեռնամորթ§
tan grain (թան կրէյն) դեղնակարմիր անհարթ մորթ
vel'vet (վէ՛լվէթ) թաւիշ
black sat'in (պլէք սէ՛թին) սեւ սնդուս
black serge (պլէք սըրճ) սեւ սըրճ
felt (ֆէլթ)* թաղիք (Տե՛ս. քէչէ)
can'vas (քէ՛նվըս) վրանցու հաստ կտաւ
rub'ber (ռը՛պըր) ձգախէժ, ռըպըր

Վերոյգրեալ նիւթերու անուններովը կօշիկներն կը կոչուին այսպէս, patent colt shoes, gun metal shoes, canvas shoes, եւն։

Կօշիկներն իրենց Ձեւերուն Համեմատ կը կոչուին

high cut (հայ քըթ) երկար պարանոցաւոր
hob'ble cut (հա՛պլ քըթ) գայթաձեւ
but'ton shoes (պը՛թն շուզ) կոճակաւոր կօշիկներ
lace shoes (լէյս շուզ) խրացաւոր կօշիկներ
ox'fords (ա՛քսֆորտս) օքսֆորտեան (կէսա)կօշիկներ
pumps (փըմփս)* պարի կօշիկներ
san'dals (սէ՛նտըլս) տրեխներ
slip'pers (ս)լի՛փըրս) մուճակներ, հողաթափներ [ձեւով
ju'li-ettes (ճու՛լիէթս) Ցուլիոսեան ոտիցներ (Տե՛ս. Վօրթ)ի
boots (պութս)* մոյգեր (Տե՛ս. չէզմէ)
blu'chers (պլու՛չըրս) պարանոցը բարձր կօշիկներ
nul'li-fi''ers (նը՛լիֆայըրս) ոչնչացնողներ (տեսակ մը կօշիկ է)
clogs (քլակս*) փայտէ կօշիկներ (Տե՛ս. Նա՛լըն, Ռմկ. քապքապ)

Կօշիկներն իրենց գործածուելու տեղին համեմատ կը կոչուին

school shoes (ս)քուլ շուզ) դպրոցի կօշիկներ [ներ
ten'nis shoes (թէ՛նիս շուզ) թէնիսի (տեսակ մը գնդախաղ) կօշիկ-
boys' scout shoes(պօյս' (ս)քաութ* շուզ) դիտազօրք տղայոց կօշիկ-
op'e-ra shoes (ա՛փըրա շուզ) թատերգութեան կօշիկներ [ներ
gym-na'si-um oxfords (ճիմնէ՛յզիըմ աքսֆորտս) մարմնամարզարանի կ[illegible]ներ
wa'ter proof shoes (ուօ՛թըր փրու[illegible] [illegible]թափանց [illegible]

§ Տիտեռն կոկ[illegible] է։
* Հնչելու է ձեն[illegible]

burn proof shoes	(պըրն բրուֆ շուզ)	անհրաթափանց կօշիկներ
boots	(պուտս)*	մոյգեր (Տճկ. չիզմէ)

Ձգախեժէ (րըպըր) Ոտնամաններու Տեսակներն են

overshoes	(օվըրշուզ)	կրկնակօշիկներ
gait'ers	(կէ'յթըրզ)	քովէն բացուող կօշիկներ
foot'holds	(ֆու'թհոլտզ)	առանց կրունկի կրկնակօշիկներ
arc'tics	(ա'րքթիքս)	դուրսը րըպըր ներսը տաքուկ բուրդ, ջուր չքաշող թանձր կօշիկներ

Կօշիկներու Վերաբերեալ Ուրիշ Բառեր

heel	(հիյլ)*	կրունկ (Տճկ. թաբան)
sole	(սօլ)	ներբան (Տճկ. քէնճէ)
stitch	(ըսթիչ)*	կարի կութ
patch	(փէչ)	կարկտան
nail	(նէյլ)*	եղունգ. բեւեռ (Տճկ. միխ)
vamp	(վամփ)*	կօշիկներու առջեւի ծայրերը դրուած կաշեկտոր
strap	(ըսթրափ)*	կաշեկապ
wide	(ուայտ)*	լայն
nar'row	(նէ'րօ)	նեղ
du'ra-ble	(տիւ'րէպըլ)	դիմացկուն, տոկուն
flex'i-ble	(ֆլէ'քսիպըլ)	ճկուն, ճապուկ
im"i-ta'tion	(իմիթէ'յշըն)	նմանութիւն (Տճկ. թագլիտ)

Բայեր

to stitch	(ըսթիչ)*	ամեն անգամին կութ մը միայն [կարել
to patch	(փէչ)	կարկտնել
to nail	(նէյլ)*	բեւեռել (Տճկ. մըխլամաք)
to fix	(ֆիքս)*	շինել

Կօշկավաճառի մը Խանութին մէջ

Կ'ուզեմ զոյգ մը պա- այ ուանթ թու կէթ ը I want to get a pair
րի կօշիկներ առնել: փէյր ... ... թամփ of pumps. — Chrome
Գունաւոր մորթէ՞ քաֆ ... ... calf or patent leather?
Թէ փայլուն կաշիէ ... ... nt black velvet,
Կ'ուզեմ սեւ թա... ... p pumps.
երկու կաշեկ...
պարի կօշիկնե...

---

* Հնչւմա ...

Ի՞նչ չափով (ԵԹԷ) հաճիք։ – Դուք կարելի է չափն առնէք։ – Կ'ուզէք չորս (չափով)․ ահա հոս են։	հուաթ սայզ փլիյզ — եօւ մէյ թէյք դհը մէժըր — եօւ ուօնթ ֆօր, հիյր դհէյ ար	What size. please? — You may take the measure. – You want four. Here they are.
Բաւական լայն է՞։ – Հանգիստ կ'զգամ։	իզ իթ ուայտ ինըֆ — այ ֆիյլ քըմֆըրթէպլ —	Is it wide enough? — I feel comfortable.
Գինն ի՞նչ է։ – Երեք տալեր․ ասոնք լաւ, դիմացկուն և ճկուն կօշիկներ են։	հուաթ իզ դհը փրայզ — թհրիյ տալըրզ, դհիյզ ար կուտ տիուրէպլ էնտ ֆլէքսիպլ շուզ	What is the price? — Three dollars, these are good, durable and flexible shoes.

Խօսակցութիւն կօշկակարի մը հետ

Պիտի ուզէ՞ք շինել այս կօշիկներն ինձ համար։ – Տեսնենք ինչ կայ ընելիք։ Կ'ուզէք ներբաններ ու կրունկներ (չփն-ակէն)։ – Եւ կութ մը կամ երկու ալ երկու ծայրերու կտոր-ներուն վրայ։ – Շատ լաւ։	ուիլ եօւ ֆիքս դհիյզ շուզ ֆօր մի — լէթ ըս սիյ հուաթ իզ թու պիյ տըն․ եօւ ուօնթ սօլզ էնտ հիյլզ — էնտ էյ ստիչ օր թու օվըր դհը պօթհ վամփս — օլրայթ	Will you fix these shoes for me? — Let us see what is to be done. You want soles and heels. — And a stitch or two over the both vamps. All right.
Ո՞րքան պիտի ըլլան։ Բոլորը եօթանասուն սէնդ։	հաու մըչ ուիլ դհէյ պիյ — սէվընթի սէնթս օլ	How much will they be? Seventy cents all.
Ե՞րբ պիտի ըլլան։ – Դուք կարելի է գաք անոնց համար ժամը ութնի առեններ։ – Շատ լաւ։	հուէն ուիլ դհէյ պիյ տըն — եօւ մէյ քօլ ֆօր դհէմ ըրաունտ էյթհ օ'քլօք — օլրայթ	When will they be done? — You may call for them around eighth o'clock. — All right.

RULE XIV. — FINITE VERBS.

ԿԱՆՈՆ ԺԴ. — ԴԻՄԱՒՈՐ ԲԱՅԵՐ․

Every finite Verb must agree with its subject, or nominative, in person and number.* — *Ամեն մէկ դիմաւոր բայ պէտք է համաձայնի իւր տէր բայիին կամ ուղղական հոլովին հետ դէմքով եւ թուով․ ինչպէս*, I *know*, այ նօու․ he *knows*, հի նօուզ։ The bird *flies*, *թռչունը* դը ֆլայզ․ the birds *fly*, *թռչունները* դը ֆլայ։

* [Սոյն կանոնը զոյց ընելու է։]

Այս կանոնէն առ հասարակ շեղումներ չկան։ Բայց բառ երեւոյթի բացառութիւն մը կարելի է նշել հետեւեալը։

Գրքի մը յոգնակի անուան երբ կը գործածուի մէկ բան նշանակելու իմաստով, եզակի բայ կ'առնէ. ինչպէս, "The *Pleasures* of Memory *was published* in the year 1792. Յիշողութեան Հաճոյքները հրատարակուեցաւ 1792 թուին։

ՆԿԱՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ։

1. *A* յօդը կամ եզակի ածականով մը նախադասուած թուաբանական թիւ մը՝ որ ընկերացած է յոգնակի անուան մը, յոգնակի բայ կ'ուզէ. ինչպէս "*A thousand years* in thy sight *are* but as yesterday. – *Ps.* xc. 4, Հազար տարիներ մը քու աչքիդ (առջեւ) երէկուան օրին պէս են†։ – Սաղ. Ղ. 4։ Սխալ է ըսել every thousand years *is*, այլ պէտք է ըսել every thousand years *are*։

2. Դիմաւոր բայի մը տեղ բային կրնայ ըլլալ նաեւ աներեւոյթ մը, փոքր պարբերութիւն մը կամ նախադասութիւն մը, (բառ ոմանց և ընդունելութիւն մը կամ ընդունելութիւնով սկսող պարբերութիւն մը). ինչպէս, "To play is pleasent. Խաղալը հաճելի է։ "*To write well* is difficult. Լաւ գրելը դժուար է։ "*To educate a child perfectly*, requires profounder thought, greater wisdom, than to govern a state. – Երեխայ մը կատարեալ կերպով կրթելը կը պահանջէ աւելի խորունկ մտածութիւն, աւելի մեծ իմաստութիւն, քան նահանգ մը կառավարելը։

ՏԱՆՕԹՈՒԹԻՒՆՆԵՐ։

1. Տէր բայիին կցորդը բայի համաձայնութեան հետ կապ չունի. ինչպէս, "Six months' *interest was* due. Վեց ամիսներու (տոկոսայ) տոկոսը վճարելի էր։

2. Երկու ուղղականներու միջեւ գտնուող չէզոք կամ կրաւորական բայ մը առ հասարակ իր նախադասին հետ համաձայնելու է, բացի երբ խօսքը հարցական ըլլի, որ ատեն ինկական տէր բային կը տեղափոխուի. այսպէս, "Words *are* wind. Բառերը հով են։ "Who *art* thou? Ո՞վ ես դուն։

---

† Բաղդատէ Հայերէն բնագիրը և գտիր թէ ինչո՞ւ կը տարբերի։

184. Վարժութիւն

[...]

"You was paid to fight against Alexander."
"When thou most sweetly sings."
"Every body are very kind to her."
"Every four years adds another day."
"Glad tidings is brought to the poor."
"Where was you born?"
"Our Father, who is in haven."
"One of you have stolen my money."
"The quarrels of lovers is a renewal of love."
"And each of them bear the image of purity and holiness."

185. Վարժութիւն

[Է] [Ը] [Թ] [Ի]

loud (լաուտ – [illegible]) բարձրաձայն
loud color (լաուտ քըլըր) շատ փայլուն գոյն

[Ն]

HOW TO DRESS

(Տես. 536 էջերէն)

A gentleman is neat in his dress. He does not dress in loud colors. He likes better the kind of clothes which do not attract attention. It pays to dress neatly, for often a man is judged by his clothes.

Department Store (տիփա՛րթմընթ ստօր) Ճիւղաբաժան Խանութ

Եւրոպայի և Ամերիկայի ամեն կողմեր օր ըստ օրէ կ՚ընդ-հանրանայ այն դրութիւնը, որով մարդիկ կը կարողանան մէկ խանութի մէջ իրենց բոլոր պէտք եղածները գնել. այս տեսակ խանութները կը կոչուին Department Stores, Ճիւղաբաժանակ խանութներ, (ամեն մէկ արհեստի կամ տեսակի վերաբերեալ իրերը յատուկ ճիւղի մը բաժնուած ըլլալուն համար). [...] Ճիւղաբաժան խանութի մը մէջ կը գտնուին բնակարանի [...] ուտեստ, հագուստ, արդուզարդի, դրելու, կարդալու [...] գործիքներու, նուագարաններու. եւ ու-[...] վերաբերեալ իրեր։ Այս տեսակ խանութ-[...] ուսանողներն ինքզինքնին բաւական ծանօթ [...] նախորդ քանի մը դասերը լաւ ուսանելէ վերջ։

ԴԱՍ ՂԸ· (LESSON XCVIII.)

[Ջ]

Hat'ter (հէ'թըր) Խոյրարար, Գլխարկավաճառ (արանց)
Hat Store (հէթ սթօր) Էրիկ Մարդոց Գլխարկավաճառի Խանութ
Mil'li-ner (մի'լինըր) Կանանց Գլխարկ Շինող
Mil'li-ner-y (մի'լինըրի) Կանանց Գլխարկներու Վերաբերեալ Իրեր

Գլխարկները կը շինուին առ հասարակ հետեւեալ նիւթերէն

felt (ֆէլթ)* թաղիք
silk (սիլք)* մետաքս
straw (ը)սթրօ)* յարդ

Թեթեւ գլխարկներն ու ձմեռուան գլխարկները կը շինուին ասուիի, թաւիշի եւ մուշտակի բազմաթիւ տեսակներէն։

Կանանց գլխարկներու յարդի մէկ տեսակը կը շինուի կուզրի (Տճկ. գօնթօօղ) մորթանման նիւթէ մը եւ կը կոչուի beaver hat (բի'վըր հէթ) կղբագլխարկ՝ Վերջին Նորաձեւութեանց համեմատ աւելի յարդի ճանչցուած նիւթերն են

pressed-beaver (փրէսթ-բի'վըր) կողրասնդուս
mar'a-bou (մէ'րաբօ) Աֆրիկեան արագիլ· տեսակ մը ներկուելիք ճերմակ կերպաս

Կանանց բազմազան տեսակ գլխարկներուն ձեւերը shape (շէյփ) կը շինուին սովորաբար բարակ երկաթէ թելերէ կամ խաւաքարտէ։

Արանց Գլխարկներն Իրենց Ձեւին Համեմատ կը կոչուին

cap (քէփ) գլխարկ, փեղոյր
soft hat (սօֆթ* հէթ) կակուղ գլխարկ
al'pine hat (է'լփին հէթ) բրդախառն մետաքս կտորէ շինուած գլխարկ
der'by hat (տը'րպի հէթ) հասարակ բեղոյր
silk hat (սիլք հէթ) } մետաքսէ գլխարկ
high hat (հայ հէթ) } բարձր գլխարկ
bi'cy-cle cap (պա'յսիքլ քէփ) հեծելանիւ քշողի գլխարկ
au'to-mobile cap(օթօմօ'պիլ քէփ) ինքնաշարժ քշողի կամ ինքնաշարժով պտտողի գլխարկ

Խոյրերու Քանի մը Տեսակներն են

school cap (ը)սքուլ* քէփ) դպրոցական (տղայոց) գլխարկ
shak'o (շէ'քօ) զինուորական խոյր
bi-ret'ta (պիրէ'թա) քահանայից խոյր (Տճկ. գալփաք)

* Հնչելու է մէկ անգ[illegible]ան)։

186. Վարժութիւն

[[illegible]]

"My people is foolish, they have not known me."
"For the people speaks, but does not write."
"While all our youth prefers her to the rest."
"So that the whole number of the streets were fifty."
"The assembly of the wicked have enclosed me."-*Psalm*. xxii.,16.

187. Վարժութիւն

[Ծ]

POLITENESS

(Տես. 511րդ երեսն)

It is impolite for a man to keep his hat on his head in the house.

It is impolite for a man to keep his seat when a lady comes into the room. To be polite, he must rise at once and not sit down until she is seated.

Boys can be polite as well as men. Every one likes a polite boy, and dislikes a rude one.

It pays to be polite.

188. Վարժութիւն

[Ց] [Հ]

"Little and often fills the purse*." – ***Old Maxim.***
"Fair and softly goes far." – *Old Maxim.*

Rome was not built in a day.
There is no place like home.

* purse (փըրս – մէկ վանկ) քսակ

ԴԱՍ ՂԹ. (LESSON XCIX.)

[Զ]

[ԾԱՆ. — *Մեր ուսանողները կամ Անգլիախօս երկրի մը մէջ Հայ նորեկներն՝ իրենք իրենց համար հօթօռօփնէր ալ հայ-թայթելու վիճակի մը մէջ բերելէ վերջ, այժմ կ'անցնինք բնակարանի, օտեօտ և հօթօռօտ չափ կենսական չորրորդ պէտք մը գոհացնելու, այն է մօթըռօնիօն. եւ որոյ համար զիրենք պիտի առաջնորդենք Սափրիչին կամ Հերայարդարին, Բաղնիք եւ Լուացարարին։*]

Անգլիախօս երկիրներու մէջ լաւ տարածուած առած մ'է "Cleanliness is next to Godliness. *Աստուածպաշտութեան յաջորդն է մաքրասիրութիւն». և այս սկզբունքին համեմատ ալ մաքրասիրութիւնը առողջական անհրաժեշտ պահանջք մ'ըլլալէ ի զատ, ընկերական ստիպողական պահանջք մ'ալ է դարձած. և մինչ Տաճկաստանի մէջ ամեն օր սանտրուիլը, լուացուիլը եւ մաքուր հագուիլը քննադատելի և բամբասելի յանցանքներ կը ճանչցուին, Անգլիախօս երկիրներու մէջ ընդհակառակն քաղաքակրթութեան, զարգացման և նուրբ ճաշակի ապացոյցներ կը նկատուին։ Ամերիկայի մէջ գործի օրերն անգամ մարդիկ Կիրակի օրերու պէս լաւ կը հագուին. եւ շատ ու շատ խանութներու մէջ իրենց այր գործաւորներէն կըպահանջուի որ ամեն օր ածիլուին, ամեն օր օձիք եւ թեւնոց փոխեն, կօշիկները փայլեցնեն, եղունգները մաքրեն եւ օրական քանիցս մազերնին շտկեն, միշտ մաքուր ու կոկիկ երեւալու համար։ Ուստի և մենք ալ մեր ուսանողներուն խորհուրդ կ'ուտանք ամեն տեղ եւ ամեն բանի մէջ խիստ մաքրասէր դառնան, թէ իրենց անձնական առողջութեան, թէ իրենց անհատական ու ազգային պատուին եւ թէ իրենց անհատական շահի սիրոյն։*

Bar'ber (պա՛ռպըր) *Սափրիչ* (Տճկ. պէրպէր)

Bar'ber Shop (պա՛ռպըր շա՛փ) *Սափրիչի Խանութ*

Ton-so'ri-al† Pa'rlor (թօնսօ՛րիըլ փա՛ռլըր) *Սափրիչի Դահլիճ*

Coif'feur‡ (քուա՛ֆէօռ) } *Վարսավիրայ, Հերայարդար*
Hair Dress'er (հէյր տրէ՛սըր) }

Hair Dressing Parlor (հէյր տրէսինկ փա՛ռլըր) *Վարսավիրայի Դահլիճ*

Man'i-cure (մէ՛նիքիուր) *Եղնգնայարդար*

Man'i-cur'ing (մէ՛նիքիու՛րինկ) *Եղնգնայարդարութիւն*

---

† *Լատիներէն* ton'sor (թօ՛նսըր) *Սափրիչ բառէն։*

Սափրիչի մը կամ Հերայարդարի մը Խանութին մէջ Գործածուած Բառեր

hair	(հէյր)	մազ
mus-tache'	(մըսթէ՛շ)	պեխ (Տճկ. պըյըգ)
beard	(պիյրտ)*	} մօրուք
whisk'ers	(հուի՛սքըրզ)	} մօրուք
side-whiskers	(սայտ-հուիսքըրզ)	կողմնակի մօրուք (չաթալ մօրուք)
chin-whiskers	(չին-հուիսքըրզ)	ծնօտի (Տճկ. չէնէ) մօրուք
shave	(շէյվ)*	ածիլուել
hair cut	(հէյր քըթ)	} մազ կտրել
hair cutting	(հէյր քըթինկ)	} մազ կտրել
tow'el	(թա՛ուէլ)	սրբիչ. երեսսրբիչ (Տճկ. խավլու)
a'pron	(է՛յփրըն)	կրծկալ, գենջակ (Տճկ. փէշթիմալ)
soap	(սօփ)	օճառ
shaving cup	(շէյվինկ քըփ)	ածիլուելու գաւաթ
shaving brush	(շէյվինկ պրըշ*)	ածիլուելու վրձին (ֆըրչա)
ra'zor	(րէ՛յզըր)	ածելի
safe'ty razor	(սէ՛յֆթի րէյզըր)	ապահովութեան ածելի
razor-strap	(րէյզըր-սթրէփ)	ածիլուելու փոկ (Տճկ. գայըշ)
bay rum	(պէյ րըմ)	անուշահոտ հեղուկ մը, պէյրըմ
witch-ha''zel-cream	(ուիչ-հէյզըլ-քրիյմ)	ուիչ հէյզըլի սեր
comb	(քօմ)	սանտր
clip'per	(քլի՛փըր)	խուզիչ [խուզ. մէքինէ
scis'sors	(սի՛զըրզ)	մկրատ
vas'el-ine	(վէ՛սըլին)	քարաձէթէ հանուած տեսակ մը
cos-met'ic	(քազմէ՛թիք)	գեղեցկացուցիչ
tal'cum pow'der	(թէ՛լքըմ փա՛ուտըր)	տեսակ մը լպրծուն փոշի
al'um	(է՛լըմ)	պաղլեղ (Տճկ. շապ)
sham-poo'	(շէմփու՛)	փրփրցնել, աղէկ շփել և յետոյ մաքուր լուալ (քլանքը)
egg-shampoo	(էկ շէմփու)	ձուաճառ. ձուաճառով լուալը
singe'ing	(սի՛նճինկ)	մազերուն ծայրը խանձելը
hair ton'ic	(հէյր թա՛նիք)	մազերու զօրացուցիչ (տեղ)
mas'sage	(մա՛սաժ)	շաղաշփում [քանկէ, ներսոյ)
e-lec'tric mas'sage	(իլէ՛քթրիք մա՛սաժ)	ելեկտրական շաղաշփում
hone	(հօն)	յեսան (Տճկ. պիլէյի)
broom-brush	(պրում-պրըշ)	} զգեստի աւել
whisk-broom	(հուիսք*-պրում)	} զգեստի աւել

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ)։

Բայեր

to shave	(շէյվ)*	ածիլել [ֆէրթաւէր էֆթէր)
to shave close	(շէյվ քլօզ*)	մորթին շատ մօտէն ածիլել (Տե՛ս.
to cut	(քըթ)	կտրել
to clip	(քլիփ)*	խուզել
to trim	(թրիմ)*	եզերքներէն քիչ կտրել
to singe	(սինճ)*	խանձել
to mas'sage	(մա'սաժ)	շաղաշփել
to comb	(քօմ)	սանտրել
to part	(փարթ)*	բաժնել, զատել, (ճի-դիլ)
to sharp	(շարփ)	} սրել
to sharp'en	(շա'րփըն)	}
to hone	(հօն)	յեսանել
to strap	(ըս)թրէփ)*	փոկի վրայ սրել
to curl	(քըրլ)*	ոլորել (գէխէրը), գանգրել

Manicure, Եղնգնայարդար,

որոյ վերաբերեալ քանի մը բառեր հետեւեալներն են.

finger-nail	(ֆինկըր-նէյլ)	մատի եղունգ
nail-scissors	(նէյլ-սիզըրս)	եղունգի մկրատ
nail-clippers	(նէյլ-քլիփըրս)	եղնգահատ
nail-file	(նէյլ-ֆայլ)	եղնգի խարտոց
nail-brush	(նէյլ-պրըշ)	եղնգի խոզանակ
nail-powder	(նէյլ-փաուտըր)	եղնգի փոշի (փայլեցնելու համար)
em'er-y board	(է՛մըրի պօրտ)	զմռնիտով թղթէ որոց (Տե՛ս. ըըմ-քարտով մասուն) [Նաքըմ)
manicuring set	(մէնիքիուրինկ սէթ)	եղունգներ յարդարելու կազմ

Եղնգնայարդարի մը հետ նոյնպէս մասնաւոր խօսելիք գրեթէ ոչինչ կայ. սակայն կարելի է զանազան նիւթերու վրայ խօսակցութիւն մը յառաջ տանիլ։

Shoe'-black''ing (շու-պլէքինկ) Կօշիկ-ներկել

Բարձր կարգի Սափրիչի մը խանութին մէջ կը գտնուի առ հասարակ

shoe'black''	(շո՛ւպլէք)	} կօշիկ ներկող
boot'black	(պո՛ւթպլէք)	}

որոյ վերաբերեալ քանի մը բառեր հետեւեալներն են

shoe-shine	(շու-շայն)	} կօշկափայլ
shoe-polish	(շու-փոլիշ)	}

---

* Հնչւում է մէկ անգամէն (մէկ վանկ)։

shoe-blacking (շու-պլէքինկ) կօշիկի սեւ ներկ
shoe-dressing (շու-տրէսինկ) հեղուկ կօշկաներկ
shoe-brush (շու-պրաշ) կօշիկի խոզանակ

Կօշիկ ներկողի մը հետ նմանապէս մասնաւոր խօսակցութեան չկայ. բայց կարելի է որ և է նիւթի վրայ խօսակցիլ։

Կայարաններու մէջ առ հասարակ Սափրիչի խանութը, կօշիկ ներկելու սենեակը եւ էրիկ մարդոց Լուացարան կամ Զուգարանը իրարու կից կ'ըլլան եւ ընդհանրապէս երեքը միասին կը գտնուին Smoking Room (սմօքինկ րում) Ծխասենեակին մէջ։

Hair Dressing, Կանանց Վարսավիրայութիւն

Կանանց վարսավիրայութիւնն իրենց հագուստներուն պէս նորաձեւութեան կը հետեւի. սակայն յաճախ գործածուած բառերէն քանիները հետեւեալներն են

puffs	(փըֆս)*	ուռոյցներ
finger-puffs	(ֆինկըր-փըֆս)	մատնանման ուռոյցներ
pom pa-dour†	(փօ'մփէտօուր)	մազերը ճակատին վրայ ուռեցուցած (18րդ դարու [illegible])
crimps	(քրիմփս)*	խոպոպիք
switch	(ըւիչ)*	կեղծ մազի հիւսակ
comb'ings	(քօ'մինկս)	սանտրէն թափած մազեր
bun	(պըն)	ճագարի պոչ [illegible]
roll	(րօլ)	կեղծ մազէ բարձիկ ([illegible]
tur'ban	(թը'րպըն)	ապարօշ, գլխապատ

RULE XVI. — FINITE VERBS.
ԿԱՆՈՆ ԺԶ. — ԴԻՄԱՒՈՐ ԲԱՅԵՐ։

When a Verb has two or more nominatives connected by ***and***, it must agree with them jointly in the plural, because they are taken together.‡ — *Երբ Բայ մը ունի երկու կամ աւելի ուղղական հոլովներ (անէր բայի համար) Եւով իրարու հետ կցուած, բայը պէտք է համաձայնի անոնց միացած բոլորին հետ յոգնակի թուով. որովհետեւ անոնք միասին առնուած են. ինչպէս.*

"Judges *and* senates *have been bought* for gold,
Esteem *and* love *were* never to be sold." – *Pope*.
«Ոսկիով գնուած են դատաւորներ և ծերակոյտներ,
Ոչ բնաւ ծախուելու էին արժանիք և սէր.» – Փօփ։

† Փաղփիկայ Marquise de *Pompadour*ի անունէն։
* [illegible] ‡ [Այս կանոնը դոյց ընելու է։]

Բացառութիւն Ա. — *Երբ and, և-ով կապուած երկու ուղղականներ կը ծառայեն մէկ անձ կամ իր ներկայացնելու, անոնք իրարու կամ բացայայտիչ են կամ մէկ անուան համարժէք, ուստի եւ յոքնակի բայ չեն պահանջեր. այսպէս,* "This philosopher *and* poet *was banished* from his country. *Այս Փիլիսոփան և Բանաստեղծը վտարուած էր իր երկրէն։*

Բացառութիւն Բ. — *Երբ and, և-ով կապուած երկու ուղղականներ ազդու կերպով կը զանազանուին, անոնք կը վերաբերին տարբեր նախադասութիւններու, եւ եթէ եզակի են, յոքնակի բայ չեն պահանջեր. ինչպէս,* "*Disgrace*, and perhaps *ruin*, *was* the certain consequence of attempting the latter. *Շնորհազրկութիւն, եւ գուցէ կործանում, որոշ հետեւանքն էր վերջինը փորձելու։*

Բացառութիւն Գ. — *Երբ and, և-ով կապուած երկու կամ աւելի ուղղականներ նախադասուած ըլլան each, every կամ no ածականովը, ուրոյն ուրոյն առնուած են, եւ յոքնակի բայ չեն պահանջեր. ինչպէս,* "*Each* worm†, *and each* insect‡, *is* a marvel‖ of creative§ power. *Ամէն մէկ որդ, և ամէն մէկ միջատ, սքանչելիք մ'է արարչական կարողութեան։*

Բացառութիւն Դ. — *Երբ բայը իր տէր բայիներն իրարմէ կը զատէ, իրմէ առաջ եղողին կը համաձայնի եւ միւսներուն հետ զօրութեամբ կը հասկցուի. այսպէս,* "Thy *beauty walks*, thy *tenderness*, and love. *Քու գեղեցկութիւնդ կը քալէ, քու գորովդ, եւ սէրդ։*

ՆԿԱՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ։

1. *Տէր բայիներն իրարու կապող and, և շաղկապն երբեմն զօրութեամբ կը հասկցուի. ինչպէս,* "Her heart, her mind, her love, *is* his alone. *Իր սիրտն, իր միտքն, իր սէրն, անորն է միայն։*

ԾԱՆՕԹՈՒԹԻՒՆՆԵՐ։

1. *Երբ տէր բայիներէն մէկը հաստատական է եւ միւսը բացասական, բայը հաստատականին հետ կը համաձայնի. այսպէս,* "Not a loud voice, but strong *proofs* bring conviction. *Ոչ բարձր ձայն մը, այլ զօրաւոր փաստեր դատապարտութիւն կը բերեն։*

---

† worm (ուըրմ – մէկ վանկ) որդ, ճճի ‡ in'sect (ին'սէքթ) միջատ
‖ mar'vel (մա'րվէլ) սքանչելիք, հրաշ[illegible]
§ cre-a'tive (քրիէ'յթիվ) արարչական [illegible]) ստեղծել բայէն

2. *Երբ երկու տէր բայիններ կամ նախընթացներ կապուած ըլլան as well as, but, կամ saveով, տարբեր նախադասութիւններու կը պատկանին, եւ (բացի անոնցմէ մէկը not մակբայովը նախադասուի) բայն ու դերանունը պէտք է համաձայնին առաջինոյն հետ եւ զօրութեամբ հասկցուին միւսածներուն հետ. այսպէս,* "*Veracity*†, as well as justice, *is* to be our rule of life. *Ճշմարտախօսութիւնը այնքան որքան արդարութիւնը, ըլլալու է մեր կեանքի կանոնը։*

3. *Երբ երկու կամ աւելի տէր բայիններ կամ նախընթացներ each, every, կամ no ածականովը նախադասուած ըլլան, (բացի երբ ոմին յաջորդէ յոքնակի անուն մը) կը պահանջեն բայն ու դերանունը եզակի ըլլան. այսպէս.* "And every sense, and every heart, *is* joy. *Եւ ամեն մէկ զգացում, եւ ամեն մէկ սիրտ ուրախութիւն է։* "No rank‡, no honour, no fortune, no condition in life, *makes* the guilty mind happy. *Ոչ աստիճան, ոչ պատիւ, ոչ բաղդ, ոչ կեանքի միջի պայման, յանցաւոր միտքն երջանիկ կ'ընէ։*

4. *Andով միացած երկու կամ աւելի տէր բայի եզող նախադասութիւններ յոքնակի բայ կը պահանջեն. եւ առ համարակ յոքնակի անուն, եթէ բայէն վերջը ուղղական մը գայ. այսպէս,* "*To be wise in our own eyes, to be wise in the opinion of the world,* and *to be wise in the sight of our Creator, are* three things so very different, as rarely to coincide§. *Մենք մեր աչքին առջեւ իմաստուն ըլլալ, աշխարհի գաղափարին համեմատ իմաստուն ըլլալ, եւ մեր Ստեղծողին առջեւ իմաստուն ըլլալ, այնպիսի շատ տարբեր երեք բաներ են, որ քիչ անգամ (կրնան) զուգընթանալ»։*

189. *Վարժութիւն*

[Հետեւեալները՝ ԺԶ. կանոնին եւ անոր ծանօթութեանց համեմատ ուղղելով, ընդօրինակելու է տետրակին մէջ։]

"So much ability and merit is seldom found."

"The true meaning and etymology of some of his words was lost."

"Wherever space and time is found, there God must also be". – *Sir Isaac Newton.*

---

† ve-rac'i-ty (վէրա՛սիթի) *ճշմարտախօսութիւն, ճշմարտախօսութիւն*

‡ rank (րէնք) *կարգ, շարք. աստիճան*

§ co''in-cide' (քօինսա՛յտ) *նոյնանման ըլլալ. զուգընթանալ, համաձայնիլ*

"There is a good and a bad, a right and a wrong in taste, as in other things."

"Wisdom, and not wealth, procure** esteem."

"It is her talents††, and not her beauty, that attracts attention."

"Common sense as well as piety§§ tell us these are proper."

"By that time, every window and every door in the street were full of heads."

"With whom to will and to do is the same."

"To spin‡‡ and to weave‖‖, to knit¶ and to sew, was once a girl's employment*; but now to dress and catch a beau, is all she calls enjoyment." – *Lynn News*, Vol. 8, No. 1.

190. *Վարժութիւն*

[Ց] [Հ]

"Virtue may be assail'd‖, but never hurt,
Surpris'd† by unjust force, but not inthrall'd‡."
– *Milton.*

"Praise from a friend, or censure§ from a foe,
Are lost on hearers that our merits know."-*Pope.*

"To do right, is to do that which is ordered to be done." – *Tooke's* D. P. ii, 7.

** pro-cure′ (փրօքիʼօ-ր) *ձեռք բերել, ձեռք ձգել. հայթայթել*

†† tal′ent (թէʼլընդ) *տաղանդ* (Դիտէ այս բառի Հայերէնի արտասանութիւնը)։

§§ pi′et-y (փաʼյէդի) *բարեպաշտութիւն, կրօնական ջերմեռանդութիւն, երկիւղածութիւն*

‡‡ spin (ս)փին – մէկ վանկ) *մանել* [կութիւն ընել

‖‖ weave (ուիյվ) *ոստայնանկութիւն* – to weave *ոստայնան..*

¶ knit (նիթ) *շամփրիկներով հիւսել*

* em-ploy′ment (էմփլոʼյմընթ) *գործ, զբաղում*

‖ as-sail′ (ըսէʼյլ) *յարձակիլ* [յարձակիլ

† sur-prise′ (սըրփրաʼյզ) *յանկարծակիի բերել. յանկարծ*

‡ in-thrall., en-thrall′ (ին-էնթրօʼլ) *գերել, գերիացնել*

§ cen′sure (սէʼնշուր) *թերութիւն գտնել, եպերել, խծբծել, չարամտութեամբ քննադատել*

ԴԱՍ Ճ· (LESSON C.)

[Ձ]

Bath (պաթհ)* Բաղնիք

[ԾԱՆ· — Ամերիկայի մէջ նորաձեւ տուներն ու հասարակ ամեն բնակութեան համար զատ զատ բաղնիքներ ունին. նոյնպէս նորագոյն օթեւաններն, պանդոկներն եւ իջեւաններն ու զանազան Ուսումնարանի կամ Համալսարանի պէս հաստատութիւններն ամենքն ալ իրենց յատուկ մէկ երկուտեսակ բաղնիքներ ունին։ Մեծ քաղաքներու ամեն թաղերուն մէջ հասարակաց բաղնիքներ կան, որոնք կամ ձրի են կամ շատ չնչին գնով մը։ Երբեմն սափրիչներու խանութներուն մէջ կամ կիցը կարելի է բաղնիք գտնել։]

Բաղնիքներու Տեսակներն են

Turkish-bath (թըրքիշ-պաթհ) Թրքական բաղնիք
Russian-bath (ռըշըն-պաթհ) Ռուսական բաղնիք
Roman-bath (ռօմըն-պաթհ) Հռովմէական բաղնիք
tub-bath (թըպ-պաթհ) մեծ տաշտի բաղնիք
shower-bath (շաուըր-պաթհ) տեղատարափանման բաղնիք
mud-bath (մըտ-պաթհ) տղմով բաղնիք
sand-bath (սէնտ-պաթհ) աւազով բաղնիք
steam-bath (ս)թիյմ-պաթհ) } շոգեբաղնիք
vapor-bath (վէյփըր-պաթհ) }
sea-bath (սիյ-պաթհ) ծովու բաղնիք
salt-water bath (սօլթ-ուօթըր-պաթհ) աղի ջրով բաղնիք
plunge-bath (փլընճ-պաթհ) մխրճելու, թաթխուելու բաղնիք
swimming-bath (ս)ուիմինկ-պաթհ) լողալու բաղնիք
douche-bath (տուշ-պաթհ) յանկարծահոս բաղնիք
sitz-bath (սիթզ-պաթհ) նստաբաղնիք‡
electric-bath (իլէքթրիք-պաթհ) ելեքտրական բաղնիք
e-lec''tro-ther''a-peu'tic-bath (իլէքթրօթհէրըփիութիք պաթհ) ելեկտրականութեամբ ախտաբուժական բաղնիք

ԾԱՆ· — Վերոյգրեալներէն Թրքական, Ռուսական, եւ շոգեբաղնիքներն իսկապէս նոյն են. միայն տարբերութիւններն բաղնիք առնելու ընթացքին մէջ կարելի է փնտռել։ Թրքական մէթոտը լուացուելէ առաջ պէտք է տաք օդի մէջ քրտնիլ, յետոյ մարմինը խոզանակել ([illegible] փոխարէն)

* Հնչւում է մէկ անգամէն (մէկ վանկ)։

‡ sitz (սից) Գերմաներէն է եւ կը նշանակէ նստատեղ։

եւ տապս պաղ կամ տաք ջրի հոսանքի մ'ենթարկուիլ։ Ռուսականը՝ շոգիով կը քրտնցնեն։ Հռովմէական բաղնիքներու չէնքի ([illegible]) դրութիւնը Տաճկաստանի բաղնիքներուն կը նմանի։ Աւելի ճիշդ Տաճկաստանի բաղնիքները Հռովմէական ձեւով շինուած են։ Մխրճումը ջրով լեցուն աւազանի մէջ մէկէն ի մէկ ցատկելն է։ Տղմով կամ աւազով բաղնիքներն, երկար եւ քիչ խորունկ տաշտերու մէջ լեցուած հանքային բաղադրութիւններով խառն տիղմի կամ աւազի մէջ կէս ժամի չափ պառկիլն է ([illegible] համար)։

Բաղնիք առնելու վերաբերեալ ուրիշ բառերն ուսանողն նախորդ դասերուն մէջ արդէն սորված ըլլալով, աստ կրկնելը զանց կ'ընենք։

Բաղնիքի յատուկ խօսակցութիւնն ամեն ոք դիտէ որ քանի մը պարզ նախադասութիւններէ կը բաղկանայ. ինչպէս, ջուրը տաք է կամ պաղ է. սրբիչ կամ ցամքուց (sheet towel, *շիյթ թաուէլ*) *կ'ուզեմ, լուացէք գիս եթէ կը հաճիք, եւն. զորս մեր ուսանողներն վստահ ենք որ կրնան արտայայտել, ուստի եւ անոնց կրկնութիւնը աւելորդ կը սեպենք։*

RULE XVII. — FINITE VERBS.
ԿԱՆՈՆ ԺԷ. — ԴԻՄԱՒՈՐ ԲԱՑԵՐ։

When a Verb has two or more nominatives connected by *or* or *nor*, it must agree with them singly, and not as if taken together.* — *Երբ բայ մ'ունի երկու կամ աւելի ուղղական. հոլովներ (տէր բայիի համար) օրով, կամ նօրով իրարու հետ կցուած, վըրպը պէտք է համաձայնի անոնց հետ առանձնակի (եզակի թուով), եւ ոչ իբր միասին առնուած. ինչպէս,* "Fear *or* jealousy† *affects*‡ him. *Վախ կամ նախանձ կ'ազդէ իրեն*»։ "Neither Peter *nor* Paul *was* there. *Ոչ Պետրոս և ոչ Պօղոս հոն էր*»։

Այս կանոնէն [illegible] չկրնար ըլլալ, քանի որ or *կամ* nor *տրոհական շաղկապներ ըլլալով, բային հետ առանձնակի կը համաձայնին։*

ՆԿԱՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ։

1. *Երբ երկու եզակի հաւաքական անուններ* or *կամ* nor*ով կցուած են, բայը պէտք է համաձայնի անոնց հետ յոքնակի*

---

* [*Այս կանոնը գոց ընելու է։*]

† jeal'ous (*ճէ'լըս*) *նախանձ* – jealousy, *նախանձ, նախանձ-*

‡ af-fect' (*ըֆֆէ'քթ*) *ազդել. սիրել*　　　　[*ձուլթիւն*

ԴԱՍ ՃԱ· (LESSON CI.)

[Ձ]

Laun'dry (լա'նտրի) *Լուացքի տեղ*
Laundry-man (լանտրի-մէն) *Լուացարար*
Wash (ուաշ)* *Լուացք*
Wet-wash (ուէտ-ուաշ) *Թաց լուացք* (առանց չորցնելու)

Լուացարարի մը լուացուելու համար ղրկուելիք առարկաներն են,

(*Հետեւեալ ցուցակը Նիւ Եորքի* The Columbia Towel Supply and Steam Laundry Co. Inc. *մեծաքանակ լուացարար Հայ Ընկերութեան մէկ ցանկէն առնուած է։*)

Sheets	(շիթս)	*Սաւաններ*
Pillow Cases	(փիլօ քէյսըզ)	*Երեսբարձի Երեսներ*
Chamber Towels	(չէյմպըրզ թաուըլզ)	*Սենեակի Սրբիչներ*
Bath Towels	(պաթհ թաուըլզ)	*Բաղնիքի Սրբիչներ*
Glass Towels	(կլէս թաուըլզ)	*Բաժակի Սրբիչներ*
Silver Towels	(սիլվըր թաուըլզ)	*Արծաթի Սրբիչներ*
Brown Towels	(պրաուն թաուըլզ)	*Թուխ Սրբիչներ*
Pantry Towels	(փէնթրի թաուըլզ)	*Մառանի Սրբիչներ*
Roller Towels	(րօլըրզ թաուըլզ)	*Գլանի Սրբիչներ*
Table Cloths	(թէյպլ քլօթհս)	*Սեղանի Շորեր*
Table Tops	(թէյպլ թա'փս)	*Սեղանի Վրայի Ծածկոցներ*
Bureau Tops	(պիօ-րօ թա'փս)	*Զարդասեղանի վրայի Ծածկոցներ*
Tray Cloths	(թրէյ քլօթհս)	*Ափսէի Շորեր*
Nap'kins	(նէ'փքինզ)	*Անձեռոցներ*
Doilies	(տօ'յլիզ)	*Փոքրիկ Ծածկոցներ*
Spreads	(ը)սփրէտզ)*	*Սփռոցներ*
Blan'kets	(պլէ'նքէթս)	*Վերմակներ*
Maids' Aprons	(մէյտզ' էյփրընզ)	*Սպասուհիներու Գոգնոցներ*
A'prons	(է'յփրընզ)	*Գոգնոցներ*
Cooks' Jackets	(քուքս' ճէքէթս)	*Խոհարարներու Վերարկուներ*
Cooks' Caps	(քուքս' քէփս)	*Խոհարարներու Խոյրիկներ*
Pants	(փէնթս)*	*Տաբատներ*
Jump'ers	(ճը'մփըրզ)	*Հաստ կտաւէ Վերարկուներ*
Rags	(րէկզ)*	*Քուրջեր, Ջնջոցներ*

Մեծաքանակ լուացարարներն իրենց լուացածներն միայն կ'արդուկեն (առանց քօլայի)։

---

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ)։

Հետեւեալը օտար բնոյ լուացարարի մը ցանկէն առնուած է,

Արանց

Collars	(քա՛լըրզ)	Օձիքներ
Cuffs	(քըֆս)*	Թեւնոցներ
Shirts	(շըրթս)*	Շապիկներ
Undershirts	(ընտըրշըրթս)	Տակի Շապիկներ
Night Shirts	(նայթ շըրթս)	Գիշերանոցներ
Drawers	(տրօ՛ըրզ)	Վարտիքներ
Pyjamas	(փաճա՛մաս)	Գիշերազգեստներ
Socks	(սաքս)*	Գուլպաներ
Handkerchiefs	(հէ՛նքըրչիֆս)	Թաշկինակներ

Կանանց

Collarets	(քալըրէ՛թս)	Նեղ Թելաւորէզէ Օձիքներ
Chemises	(շըմի՛զըզ)	Ներքնազգեստներ, Փոխնորդներ
Undershirts	(ընտըրշըրթս)	Տակի (մարմնի վրայէն հագուելիք) Շապիկներ
Drawers	(տրօ՛ըրզ)	Շապկընկերներ
Corset Covers	(քօ՛րսէթ քավըրզ)	Իրանաձեւի Ծածկոցներ
Under skirts	(ընտըր սքըրթս)	Վարտաւտիկներ (փէշ)
Waists	(ուէյսթս)*	Բաճկոններ
Cloaks & Mantles	(քլօուքս ընտ մէնթըլզ)	Միրացածներ (շալեր և շալիկներ)
Night Gowns	(նայթ կաունզ)	Գիշերազգեստներ
Hoods	(հուտզ)	Զանկապաններ
Wrappers	(րէփըրզ)	Տան մէջի Զգեստներ
Dressing Sacques	(տրէսինկ սաքս)	Բաճկոնազգեստներ
Dresses	(տրէսըզ)	Գաւամուճաններ
Skirts	(սքըրթս)*	Քղանցքներ (Տղ. էլեկ)
Aprons	(էյփրընս)	Գոգնոցներ

Ամերիկայի մէջ օտար բնոյ լուացարարներէն շատերը մօտաւորապէս իսկ Չինացիներ (Chinese) են, որոց մէջ Անգլիախօսներ շատ քիչ են և չինարէնին խօսիլն ալ շատ դժուար է։

Ընդհանուր առմամբ Լուացարարներուն հետ խօսելու մասնաւոր ոչինչ կայ, բայց կարելի է որ և է նիւթի վրայ խօսակցութիւն մը սկսիլ, եթէ մէկը փափաքի։

RULE XVIII. — INFINITIVES.

ԿԱՆՈՆ ԺԸ. — ԱՆԵՐԵՒՈՅԹՆԵՐ։

The Infinitive Mood is governed in general by the preposition TO which commonly connects it to a finite verbe.‡ — Անե-

* Հնչւում է մէջ տեղամէն մէկ վանկ [illegible] դող ընելու է։]

րեւոյթ եղանակն ընդհանրապէս կը կառավարուի TO *նախադրութիւնովը, որն առ հասարակ կը կապէ զայն դիմաւոր բայի մը. ինչպէս,* "I desire TO *learn. Կը բաղձամ սորվելու»։*

ՆԿԱՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ։

1. *Աներեւոյթ եղանակը կարելի է յարել տասը մասունք բանիներէն ամեն մէկին, բացի յօդէն. այսպէս,*

(1) *Անունի մը. ինչպէս,* "It is *time to go.* Երթալու ժամանակ է»։

(2) *Ածականի մը. ինչպէս,* "He seemed *desirous to speak.* Ինք կը թուէր խօսելու բաղձացող»։

(3) *Դերանունի մը. ինչպէս,* "Is it lawful for *us to give* tribute to Caesar? *Օրինակա՞ն է մեզի տուրք տալ Կեսարին* (կայսրին)»։

(4) *Դիմաւոր բայի մը. ինչպէս,* "He *came to see* us. *Մեզ* տեսնելու եկաւ»։

(5) *Ուրիշ Աներեւոյթի մը. ինչպէս,* "*To go to enter* into Egypt. Երթալ *Եգիպտոս* մտնելու»։

(6) *Ընդունելութեան մը. ինչպէս,* "Still *running to catch* him. *Տակաւին վազելու վրայ է* (կը վազէ) *զինք* բռնելու (համար)»։

(7) *Մակբայի մը. ինչպէս.* "Tell me *when to come. Ըսէք* ինձ երբ գամ»։

(8) *Շաղկապի մը. ինչպէս,* "He knows better *than to trust* you. *Նա աւելի լաւ գիտէ* քան *ձեզ* վստահիլ (Ձեզ վստահելէ աւելի լաւ (քան) գիտէ)»։

(9) *Նախադրութեան մը. ինչպէս,* "I was *about to write.* Գրելու վրայ էի (կը պատրաստուէի)»։

(10) *Միջարկութեան մը. ինչպէս,* "*O to forget* her! Օ՜ *զինքը* մոռնալ»։

2. *Աներեւոյթի գործածութեան կերպերը այնքան զանազան ու բազմաթիւ են, զորս չէ կարելի դասաւորել. բայց անոնցմէ մէկ քանին միայն կարելի է ցոյց տալ հետեւեալ օրինակներովը.*

(1) *Ուրիշ բայի մը իրր լրացուցիչ, խօսքին իմաստը ամբողջացնելու համար. ինչպէս,* "His hands *refuse to labour. Իր ձեռքերն* կը մերժեն աշխատիլ»։

(2) *Բանի մը նպատակը կամ վերջն արտայայտելու համար. ինչպէս,* "Labour not *to be* rich. Հարստանալու *մի աշխատիր»։*

(3) *Սիրոյ կամ կրքի մ'առարկան ցուցնելու համար. ինչպէս,* "He *loves to read. Ինք* կը սիրէ կարդալ»։

(4) *Սիրոյ կամ կրքի մը պատճառը ցոյց տալու համար. ինչպէս,* "I rejoice *to hear* it. *Ես կ'ուրախանամ ատիկա լսելու։*

Ուսանողն վերոյգրեալներուն պէս Անսրեւոյթի գործածութեան ուրիշ շատ մը կերպերուն պիտի հանդիպի իւր ընթերցանութեանց մէջ, զորս պէտք է ինքնին ջանայ նկատի առնել։

192. *Վարժութիւն*

[illegible]

"When he has no occasion either to divide or explain."

"And they will find their pupils† improve by hasty and pleasant steps."

"He is not to form, but copy characters."

193. *Վարժութիւն*

[Յ] [Հ]

"He who is the slowest to promise, is the quickest to perform."

"Knowledge is more than equivalent* to force." – *Samuel Johnson.*

"There is no time in life when books do not influence a man." – *Walter Besant.*

"It matters not how a man dies, but how he lives." - *Samuel Johnson.*

"Murder§ is the worst crime, for it can never be made good again." – *Duma.*

"Enough is better than too much."

"A stitch in time saves nine."

"It is never too late to learn."

---

† pu'pil ([illegible]) *աշքի բիբ. աշակերտ*

* e"quiv'a-lent ([illegible]) *համարժէք*

§ mur'der ([illegible]) *դիտումնաւոր մարդասպանութիւն* – to murder, *դիտմամբ մարդ սպաննել*

ԴԱՍ ՃԲ· (LESSON CII)

[Ձ]

[ԾԱՆ· — Մեր ուսանողները կամ Հայ նորեկներն իրենց մտքերը վերաբերեալ պէտքերն ալ իրենք իրենց Հայթայթելու կամ կարգադրելու կարող վիճակի մը հասցնելէ վերջ, կ՚անցնինք զիրենք առաջնորդելու կենսական պէտքերէն հինգերորդին դարման տանելու. այն է ապրուստ հայթայթելու, որը ուրիշ տեսակէտէ մարդկային բոլոր պէտքերու հիմն ու կեանքի բոլոր պայքարներու եւ մաքառումներու նպատակակէտը կը կազմէ։]

Ապրուստ Հայթայթել։

Ապրուստ հայթայթել ուրիշ բառերով կը նշանակէ դրամ շահիլ եւ շահած դրամներովն ինքզինքն եւ իրմէ կախում ունեցողներն ապրեցնել, հայթայթելով բնակարան, ուտեստ, հագուստ, մաքրութիւն, կրթութիւն, հոգեկան ուրախութիւն, բերկրանք եւ ամեն ինչ որ Արարիչն զետեղած է տիեզերքին մէջ մարդոց վայելքին համար։

Դրամ շահելու համար, պէտք է գործել. գործելու համար պէտք է (ա) առողջ ըլլալ. (բ) գործ գտնել. և (գ) գտնուած գործին նորութեան գործիչներն առնենալ։

(ա) Առողջ ըլլալու համար պէտք է ամեն ոք ինքն իրեն հոգ տանի. օդաւէտ եւ արեւդէմ սենեակներու մէջ բնակի. սննդարար և մաքուր ուտելիքներ ուտէ. մաքուր լուացուի, մաքուր հագուի եւ օրական առնուազն կէս ժամ բաց օդի մէջ քալէ†. Այս բոլորն ի՛նչպէս կարելի է ձեռք բերել, նախորդ դասերուն մէջ ուսանողներն արդէն սորվեցան։

(բ) Գործ մը գտնելու համար պէտք է կամ բարեկամէ մը սորվիլ, կամ հասարակաց արհեստանոցի մը մէջ ուսանիլ և կամ դրամի ուժով ձեռք բերել. Այս կէտն ամեն մէկ ուսանող իւր որոշ համոզումովն իւր անձնական ջանքերով և իւր անհատական ճարպիկութեամբ ինքն իրեն համար կարգադրելու է։

(գ) Գտնուած գործին նորութեան գործիչներն առնենալու համար, մենք պիտի առաջնորդենք մեր ուսանողներն ի կարգին Երկաթեղէններ և Գործիքներ վաճառողին։ Որմէ վերջ զինք պիտի ծանօթացնենք Գործ գտնելու կեդրոններուն կամ միջոցներուն և Գործատեղիին մէջ ըլլալիք խօսակցութեանց։

---

† «Մինչև իսկ սակաւարիւն աղջիկները թարմ գոյն մը պիտի ստանան, եթէ օրը երեք անգամ 5-10 վայրկեան բացօդեայ կամ բաց պատուհանի մ՚առջև խոր շնչառութեան մարզանքներ կատարեն»։ — Տօքթ. Կ. ՓԱՇԱՅԵԱՆ.

Hard'ware'' (հա՛րտուէյր) Երկաթեղէններ և Երկաթանօթներ
Tools (թուլս)* Գործիքներ
Hardware Store (հարտուէյր ստոր)
Երկաթեղէններ և Երկաթանօթներ Վաճառողի Խանութ

Անգլիախօս երկիրներու մէջ ո և իցէ գործիք գնելու համար պէտք է դիմել Hardware Store, Երկաթեղէններ և Երկաթանօթներ Վաճառողի մը Խանութը. ուր կարելի է գտնել երկաթէ շինուած ամեն առարկայներ, փոքրիկ գամէն մինչև խոհանոցի մեծ վառարաններ։

Երկաթեղէններ և Երկաթանօթներ ծախողի մը խանութին մէջ գտնուած առարկաներու ինչպէս նաև գործիքներու և անոնցմէ իւրաքանչիւրի ալ քանի մը տեսակներու անուններն բիւրաւոր կը հաշուուին, որոց բոլորի անուններն գտնել, դասակարգել, հնչումներն ճշդել և Հայերէն անուններն գտնել կամ ստեղծել երկար աշխատութեան և հատորներու կը կարօտի. ուստի մենք պիտի բաւականանանք այստեղ յիշելով միայն այն գործիքներու անուններն. որոց՝ ուսանողն ամեն տեղ պիտի հանդիպի։

Այնպիսի պարագայի մը տակ որ ուսանողը չըգտնէ իրեն հարկ եղած գործիքի անունը ի ստորև տրուած ցուցակին մէջ. խորհուրդ կ'ուտանք իրեն որ երթայ երկաթեղէններ և գործիքներ վաճառողի մը խանութ, հոն գտնէ իր ուզած գործիքը, և նոյն պահուն առարկային վրայ սորվի անունը. և կամ իւր գործատեղւոյն մէջ դիմէ իւր տեսչին (fore'man, ֆօ՛րմըն), և անոր հարցնէ իրեն հարկ եղած գործիքներուն անունները. խնդրելով հանդերձ որ թուղթի մը վրայ գրէ ու տայ իրեն, և կամ ինքը (տեսուչը) հեգելու է և հարցնողը ուղղագրելով թուղթի մը վրայ, յետոյ սորվելու է։

Գործիքներ

adz, adze (էտզ) ուրագ (Տե՛ս փէօէր)

coop'ers' adze	(քու՛փըրզ էտզ)	տակառագործի ուրագ
car'pen-ters' adz	(քարփընթըրզ՛ էտզ)	ատաղձագործի ուրագ
sculp'tors' adz	(սքա՛լփթըրզ՛ էտզ)	անդրիագործի ուրագ
flat-head adz	(ֆլէթ-հէտ էտզ)	տափակագլուխ ուրագ
half flat-head adz	(հաֆ ֆլէթ-հէտ էտզ)	կէս տափակագլուխ ուրագ
house-adz	(հաուզ-էտզ)	տան ուրագ
notch'ing-edz	(նա՛չինկ-էտզ)	կտրելու ուրագ
railroad adz	(րէյլրօտ էտզ)	երկաթուղւոյ ուրագ
rounding-adz	(րաունտինկ-էտզ)	կլորելու ուրագ

ax, axe ([illegible])* կացին (Տե՛ս. [illegible])

firemen's ax ([illegible]) Ջրհանկիրներու կացին
double-bit'ted ax ([illegible]) կրկնահար կացին
broad ax ([illegible]) լայն կացին
stone-cutters' ax ([illegible]) քարահատներու կացին
ship broad ax ([illegible]) նաւու լայն կացին
chip'ping-ax ([illegible]) տաշելու-կացին
grub'bing-ax ([illegible]) բրելու-կացին
ho'ling-ax ([illegible]) ծակելու-կացին
lop'ping-ax ([illegible]) ճիւղեր կտրելու կացին
peel'ing-ax ([illegible]) կեղեւելու՝ գերծելու-կացին
flesh-ax ([illegible]) մսի-կացին
gran'ite-ax ([illegible]) որձաքարի-կացին
slate-ax ([illegible]) սեւաքարի-կացին
ax-ham'mer ([illegible]) մուրճ-կացին

au'ger ([illegible]) գայլիկոն

twist'ed auger ([illegible]) ոլորուած գայլիկոն
post-hole-auger ([illegible]) ցանկապատի ցիցի ծակ շինելու
ship-auger ([illegible]) նաւու գայլիկոն [գայլիկոն
gim'let auger ([illegible]) գչրաձեւ-գայլիկոն
ex-pand'ing auger ([illegible]) լայնցնող-գայլիկոն
earth-auger ([illegible]) գետնի-գայլիկոն
earth bor'ing auger ([illegible]) գետինը-ծակելու-գայլիկոն
pump-auger ([illegible]) ջրհանի-գայլիկոն
screw-auger ([illegible]) պտուտակաձեւ-գայլիկոն
auger-gage ([illegible]) գայլիկոնաչափ

bit ([illegible]) շաղափ (Տե՛ս. [illegible])

boring-bit ([illegible]) ծակելու-շաղափ
o'pen-ing-bit ([illegible]) բանալու-շաղափ
cen'ter-bit ([illegible]) կեդրոնի-շաղափ
nose-bit ([illegible]) քիթաձեւ-շաղափ
rose-bit ([illegible]) վարդաձեւ-շաղափ
end-boring-bit ([illegible]) ծայր-ծակելու-շաղափ
drill-bit ([illegible]) ծակող-շաղափ
spoon-bit ([illegible]) դգալաձեւ-շաղափ
gimlet-bit ([illegible]) գչրաձեւ-շաղափ
auger-bit ([illegible]) գայլիկոնաձեւ-շաղափ
fau'cet-bit ([illegible]) ծորակաձեւ-շաղափ

* [illegible]

bit-stock (պիթ-(ը)սթաք*) } աղեղնակ (շաղափ դարձնողը)
bit-brace (պիթ-պրէյս*) }
bit-strap (պիթ-(ը)սթրափ*) աղեղնակի խրաց (ճայիշ)

ԾԱՆ. — Թէ ամեն մէկ գործիքի որքան տեսակներ կան, ուսանողին փոքրիկ գաղափար մը տալու համար, վերոյգրեալ ուրագի, կացինի, գայլիկոնի եւ շաղափի տեսակներէն միայն քանի մը հատ յիշեցինք այստեղ։

an'vil (է'նվիլ) սալ (Տճկ. էօրս)
ham'mer (հէ'մըր) մուրճ
awl (օլ) հերիւն (Տճկ. պիզ)
bolt (պօլթ)* նիգ
bolting-mill (պօլթինկ-միլ) խարբալ (մեծ մաղ)
bar (պաա) ձող (ճուպուգ)
bar-roll (պաա-րօլ) ձողանիւ
ball and sack'et (պօլ էնտ սա'քէթ) գնդակ եւ խոռոչ, ծխնի եւ կըրունկ (Տճկ. րէզէ եւ էօքճէ)
bone (պօն) ոսկոր (Թէփոտէի թէլլէր կամ պէրլան
com'pass-es (քը'մփասէս) կարկին [թաքէլա)
bow-compasses (պօ-քըմփասէս) մէկ ծայրը փոփոխելի կարկին
blow-pipe (պլօ'-փայփ) փչելու խողովակ
cramp (քրէմփ)* յօդակապ
crank (քրէնք) մանիճ
cork'screw'' (քօ'րքսքրու) խցահան
bal'ance (պէ'լընս) կշիռ
spring balance (ը)սփրինկ*-պէլընս) զսպանակակշիռ
scales (ը)սքէյլս)* կշիռ (Տճկ. Թէրազի). նժար
lock (լա'ք) կղպանք
key (քիյ) բանալի
bale-hook (պէյլ-հուք) հակակեռ
bu'rin (պիօ'րին) փորագրչի գրիչ
but'ter-is (պը'թըրիս) սմբակատաշ (պայթաւնէրըս)
cal'i-per (քէ'լիփըր) տրամաչափ
cant-hook (քէնթ*-հուք) կոճղ տեղափոխելու կեռ
chis'el (չի'զըլ) կռոց (Տճկ. թէսկէր քալէմի)
cold-chisel (քօլտ*-չիզըլ) մետաղ ծակելու հերիւն
clamp (քլէմփ)* յօդակապ
drill (տրիլ)* շաղափ [գործիք
dib'ble (տի'պըլ) պարտիզպանի տունկ տնկելու

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ)։

block (պլա՛ք)* } ճախարակ, լիսեռնիկ (մաքարա)
pul'ley (փու՛լի) }
file (ֆայլ)* խարտոց
rif'fler (րի՛ֆլըր) ծակի խարտոց
hatch'et (հէ՛չէթ) փոքր կացին
mal'let (մէ՛լէթ) թակ (Տճկ. թօքմագ)
nail-dri'ver (նէյլ-տրա՛յվըր) բեւեռակոխ
nail-ex-tract'or (նէյլ-էքսթրէքթըր) բեւեռախլիչ
nail-pull'er (նէյլ-փուլըր) բեւեռաքաշ
chuck (չըք) սեղմակ
clutch (քլըչ)* ագուցիկ
crane (քրէյն)* խորդակ
nip'pers (նի՛փըրզ) աքցան
cutting-nippers (քըթինկ-նիփըրզ) կտրող աքցան
pin'cers (փի՛նսըրզ) կաստ (Տճկ. քէլպէթին)
tongs (թանկզ)* ունելի [illegible]
la'zy tongs (լէ՛յզի թանկզ) ծոյլ ունելի (երկարող ու կարճցող ... [illegible]
pli'er (փլա՛յըր) ամրաբռնիչ [illegible]
flat-nose pliers (ֆլէթ-նօզ փլայըրզ) տափակաքիթ ամրաբռնիչ (Ս.Գ.
punch-pliers (փընչ-փլայըրզ) ծակող ամրաբռնիչ
pick'er (փի՛քըր) հաւաքող, մաքրող, խլիչ
silk-picker (սիլք-փիքըր) մետաքսի մաքրիչ (Տճկ. [illegible])
twee'zers (թուի՛զըրզ) մազխիլ (...). (...)
գրքաշ
ream'er (րի՛մըր) չաղափ (Տճկ. ...)
ratch'et (րէ՛չէթ) կեռաժանի
sco'ri-fi''er (սքօ՛րիֆայըր) խարամատիչ
sick'le (սի՛քըլ) մանգաղ
scythe (սայթհ)* գերանդի
square (սքուէյր)* քառակուսի
bev'el (պէ՛վէլ) ուղղաչափ, անկիւնաչափ (չէվիա)
wheel (հուիյլ)* անիւ
trow'el (թրա՛ուէլ) ծեփիչ (մալա)
gardeners' trowel (կարտընըրզ' թրաուէլ) պարտիզպաններու ծեփիչ
ma'sons' trowel (մէ՛յսընզ' թրաուէլ) որմնադիրներու ծեփիչ
plas'ter-ers' trowel (փլաստըրըրզ' թրաուէլ) գաճաբարի ծեփիչ
plane (փլէյն)* խարտաքուզ, հիւսնու քերիչ (Տճկ.
saw (սօ) սղոց [illegible]

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ ...

hand-saw (հէնտ-սօ) ձեռքի սղոց
screw (ըսքրու)* պտուտակ (Տճկ. վիտա)
screw-driver (ըսքրու-տրայվըր) պտուտակադարձ [տէր)
scal'pel'' (ըսքէլ'փէլ) հերձադանակ, նշտրակ (Տճկ. նէշ-
crow'bar (քրօ'պար) խիղր. լծակ
lev'er (լի'վըր) լծակ
pinch (փինչ)* կսմթիչ
pinch'bar (փինչ'պար) կսմթաձող
lev'el (լէ'վէլ) հարթաչափ
forge (ֆօրճ)* դարբնոց
plumb-bob (փլըմ*-պապ) տրամալար (Տճկ. շաքուլ)
par'al-lel ru'ler (փէ'րալէլ րու'լըր) զուգահեռագիծ քանոն
glue'pot' (կլու'-փա'թ) սոսնձաման
sten'cil (ըսթէ'նսիլ) ձեւակ
pump (փըմփ) ջրհան
piv'ot (փի'վըթ) առանցք
dig'ger (տի'կըր) բրիչ
tap (թէփ) էգ պտուտակ շինելու գայլիկոն
check-nut (չէք-նըթ) արգելընկոյզ
shov'el (շը'վլ) թի
snow-shovel (ըսնօ*-շըվլ) ձիւն յորդելու թի
fire shovel (ֆայր շըվլ) կրակի թիակ ([illegible])
spade (ըսփէյտ)* բահ
ditch'ing spade (տիչինկ-ըսփէյտ) խրամահատ բահ
drain-spade (տրէյն-ըսփէյտ) ականահատ բահ
hoe (հօ) մարկեղ (Տճկ. չափա)
rake (րէյք)* փոցխ, հիւսան, մատնեք
pitch'fork'' (փիչ'ֆօրք) եռաժանի
plow, plough (փլաու)* արօր
lawn-mower (լօն-մօըր) մարգաքաղ
weeding-fork (ուիտինկ-ֆօրք) քաղհան ժանի
hay-fork (հէյ-ֆօրք) խոտաժանի
manure-fork (մէնիուր-ֆօրք) աղբի ժանի
nee'dle (նիտլ)* ասեղ
curved-needle (քըրվտ*-նիտլ) կոր ասեղ. թոռակոր
packing-needle (փէքինկ-նիտլ) բեռներ կարելու ասեղ, մախաթ
carpet-needle (քարփէթ-նիտլ) կապերտ կարելու ասեղ
harness-needle (հարնէս-նիտլ) կաշեսարքի ասեղ
bone needle (պօն-նիտլ) ոսկոր-ասեղ

---

* [illegible]

wrench (րէնչ) գամլիչ
monkey-wrench (մընքի-րէնչ) կապկագամլիչ
pipe-wrench (փայփ-րէնչ) փողագամլիչ
pocket-wrench (փաքէթ-րէնչ) գրպանի գամլիչ
S-wrench (էս-րէնչ) Տաձեւ գամլիչ
carriage-wrench (քարէճ-րէնչ) կառքագամլիչ
vise (վայս)* ոլորան (Տճկ. մէնկէնէ)
hook (հուք) կեռ (Տճկ. չէնկէլ)
han'dle (հէն'տըլ) կոթ
bel'lows (պէ'լօզ) փուք
hinge (հինճ)* ծխնի
sold'er (սա'տըր, սօ'լտըր) անագ ամանձոյց (Տճկ. լեհիմ)
soldering-iron (սատըրինկ-այըրն) անագ ամանձուցիչ երկաթ

Երկաթեղէններ ու Երկաթանօթներ Վաճառողի մը խանութին մէջ կը գտնուին նաեւ ուրիշ պանապան երկաթ- փայտեղէն եւ ուրիշ նիւթերէ առարկաներ, որոնցմէ մէկ նիններն են,

stove (ըսթօվ)* վառարան
stove-cover-lifter (սթօվ-քըվըր-լիֆթըր) վառարանի խուփ վեր
stove-poker (սթօվ-փօքըր) վառարանի ակիչ
gas-stove (կէզ-սթօվ) կազի վառարան
heat'er (հի'յթըր) ջեռուցիչ
gas-heater (կէզ-հիյթըր) կազով ջեռուցիչ [ո
gas-jet-heater (կէզ-ճէթ-հիյթըր) կազի ցայտի վրայ անցուած
coal hod (քօլ հատ) } ածուխի դոյլ
coal scut'tle (քօլ (ը)սքը'թըլ) }
ash sift'er (էշ-սի'ֆթըր) փոշեմաղ
shelf brack'ets (շէլֆ պրա'քէթս) դարակի մոյթք
coffee-mill (քաֆի-միլ) } սրճաղաց (սուրճի ջաղաց)
coffee-grinder (քաֆի-կրայնտըր) }
flat-iron (ֆլէթ-այըրն) } հարթուկ, արդուկ (Տճկ. ‡
sad-iron (սէտ-այըրն) }
gas-iron (կէզ-այըրն) կազով հարթուկ
electric-iron (իլէքթրիք-այըրն) ելեկտրական հարթուկ
bell (պէլ) զանգակ
pic'ture hook (փիք'չըր հուք) պատկերի կախելու կեռ
. vac'u-um clean'er (վէ'քիւըմ քլի'նըր) պարապութեամբ մա
car'pet sweep'er (քա'րփէթ (ը)սուի'փըր) կարպետ աւլող [ծծելով .

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ)։

cord (քօրտ)* պարան
string (ս)թրինկ)* առասան (Տե՛ս. [illegible])
twine (թուայն)* բարակ չուան
rope (րօփ) չուան
clothes line (քլօթհզ լայն) լուացուածոց (լուացքի) չուան
mop (մա՛փ) գետնասրբիչ ծոպ
mop holder (մա՛փ հօլտըր) գետնասրբիչը վրան ամրացնելու [փայտ
match holder (մէչ հօլտըր) լուցկիակալ
trap (թրէփ)* թակարդ (Տե՛ս. [illegible])
curtain stretchers (քը՛րթն սթրէ՛չըրզ) ([illegible]) վարագոյրներ քաշող հաւասարեցնող ցցեր

Երկաթեղէններ եւ Երկաթանօթներ Վաճառատուն մը Խանութին մէջ առ ձեռն պատրաստ կան նաեւ տան՝ մանաւանդ ճաշարանի եւ խոհանոցի, վերաբերեալ ամէն տարրեր, զորս կարելի է [illegible] կերպով գտանուորել

enameled ware (ինէ՛մըլտ ուէր) կիտուածեղէններ
tin ware (թին ուէր) թիթեղեայ ամանեղէններ
aluminum ware (ալու՛մինըմ ուէր) ալիւմինեղէ ամանեղէններ
copper ware (քա՛փըր ուէր) պղնձեղէններ
pewter ware (փիւ՛թըր ուէր) կապարեղէններ
wooden ware (ուտըն ուէր) փայտեղէններ
japanned ware (ճըփէնտ ուէր) սեւակ մը ծարանական ամանե[ղէններ
galvanized iron (կէ՛լվընայզտ այըրն) թիթեղապատ երկաթեղէններ
nickel plated ware (նիքըլ փլէյթըտ ուէր) նիքելապատ երկաթեղէններ
brass ware (պրէս* ուէր) արոյրեղէններ
iron ware (այըրն ուէր) երկաթեղէններ
glass ware (կլէս ուէր) ապակեղէններ (բաժակ, եւն.)
cut glass (քըթ կլէս) ադամանդ ապակի (Տե՛ս. [illegible])
china (չա՛յնա) Չինական յախճապակեղէններ
porcelain (փօ՛րսըլին) կիսաթափանց յախճապակեղէն[ներ
crockery (քրա՛քըրի) խեցեղէն անօթներ
wire goods (ուայր կուտզ) երկաթէ կամ պղնձէ թելէ շինուածներ
cutlery (քը՛թլըրի) դանակեղէններ (դանակ, պատառաքաղ, մկրատ, ածելի եւն.)
baskets (պէ՛սքէթս) կողովներ, զամբիւղներ
brushes (պրաշըզ) խոզանակներ, վրձիններ
sporting goods (ս)փօրթինկ կուտզ) մարզական խաղերու վերաբերեալ իրեղէններ

* Հնչելու է մէկ [illegible] ([illegible])։

house furnishings (հաուզ ֆըրնիշինկս) տնային կարասիներ
au'to sup-plies (օ'թօ սըփփլայզ) ինքնաշարժի վերաբերեալ իրեր
light'ing goods (լա'յթինկ կուտզ) ճրագի վերաբերեալ իրեր
as-bes'tos (էսպէ'սթըս) անհրաթափանց, էսպէսթըս
bath room u-ten'sils (պաթհ րում եութէ'նսիլզ) բաղնեսրահի մէջ գոր-
paints (փէյնթս)* ներկեր [ծածուելիք օգտակար իրեր

Բայեր

to notch (նա'չ) կտել
to round (րաաունտ)* կլորել
to chip (չիփ) տաշել
to grub (կրըպ)* քրել· արմատախիլ ընել
to hole (հօլ) ծակել [տել
to lop (լափ) ծառի մ'աւելորդ ճիւղերը կըտր-
to peel (փիյլ)* կեղեւը հանել
to twist (թուիսթ)* ոլորել, գալարել· խծբծել
to ex-pand' (էքսպէ'նտ) սփռել· լայնցնել
to bore (պօր) ծակել
to center (սէնթըր) կեդրոնացնել
to end (էնտ) վերջանալ· վերջացնել
to drill (տրիլ)* գայլիկոնով ծակել· մարզել
to bow† (պաաու)* խոնարհութիւն ընել
to bow† (պօ) աղեղի ձեւով ծռել
to file (ֆայլ)* խարտոցել· (թղթեր դահէօսթ շար-քով) շարել [կոտրտել
to crack (քրէք)* ճարճատեցնել· ճաթեցնել· (ընկոյզ)
to squeeze (ք)սքուիյզ)* քամել
to knock (նա'ք) բաղխել, (դուռը) զարնել
to nail (նէյլ)* գամել, բեւեռել
to extract (էքսթրէքթ) (քաշելով) հանել
to pull (փուլ) քաշել
to punch (փընչ)* (շըմպայով) ծակել· կռփել
to pinch (փինչ * կսմթել (թաթեր)
to pick (փիք) կտցահարել· (փամփուշ, փուշը) ստկել, կթել, ժողվել
to level (լէվէլ) հարթ ու հաւասար ընել
to forge (ֆօրճ) դարբնել
to glue (կլու,* սօսնձել

† Դիտելու է այս բառի տարբեր հնչումներով տարբեր նշանակութիւնները։
* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ)։

to pump	(փըմփ)*	(Ճըհանով ջուր) վեր հանել
to dig	(տիկ)	պեղել, փորել
to check	(չէք)	արգիլել, դադրեցնել
to ditch	(տիչ)	փոս փորել, խրամ հատանել
to drain	(տրէյն)*	ծծել. հատնիլ. չորնալ
to hoe	(հօ)	քաղհան ընել
to plow	(փլաու)*	հերկել, վարել
to pack	(փէք)	ծրարել, փաթթել, (սնտուկին մէջ)
to lock	(լա՛ք)	կղպել [տեղաւորել
to solder	(սատըր)	անագամածու ցանել (լեհիմել)

Երկաթեղէններ եւ Երկաթանօթներ Վաճառողի մը Խանութին մէջ ըլլալիք խօսակցութիւնը նոյն սովորական առեւտուրի խօսակցութիւնն է, զոր տեսանք առջի դասերուն մէջ, եւ որոյ մեր կողմանէ կրկնութիւնը զանց ընելով. փոխարէնը հետեւեալ վարժութիւնը կը նշանակենք.

194. Վարժութիւն

[Ուսանողն՝ իր տետրակին մէջ, ինքնին շինելու է տասն նախադասութիւններ կամ հարց ու պատասխաններէ բաղկացած առեւտրական խօսքեր, (Նախորդ խօսակցութիւններուն հետեւողութեամբ), Երկաթեղէններու մէջ գործածելով այն դասին առնուած բառերը ասացուածներ։]

RULE XIX.—INFINITIVES. ԿԱՆՈՆ ԺԹ.—ԱՆԵՐԵՒՈՅԹՆԵՐ։

The active verbs, *bid*, *dare*, *feel*, *hear*, *let*, *make*, *need*, *see*, and their participles, usually take the Infinitive after them without the preposition TO.* — *Bid*, հրամայել†. *dare*, յանդգնիլ. *feel*, զգալ. *hear*, լսել. *let*, թողուլ. *make*, ընել. *need*, կարօտիլ. *see*, տեսնել — Ներգործական բայերն եւ իրենց ընդունելութիւնները, սովորաբար իրենցմէ վերջն եկող Աներեւոյթը կ'առնեն առանց TO նախադրութեանը. ինչպէս, "If he *bade* thee *depart*, how *darest* thou *stay*? Եթէ ինք հրամայեց քեզ մեկնիլ, դու ի՞նչպէս կը յանդգնիս մնալ։

ՆԿԱՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ։

1. Վերոյգրեալ ութը բայերը (բացի letէն) եթէ կրաւորական եղած ըլլան, իրենցմէ վերջն եկող աներեւոյթն ընդհանրապէս *to*ով պէտք է դնել. ինչպէս, "He was seen *to* go. Իր երթալը տեսնուած էր։ Նոյնպէս անոնց Ներգործականի անց-

* Հնչելու է մէկ անգամէն մէկ վանկ։ ‡ [Այս կանոնը գոց ընելու է]։

† (Տեսնել նաեւ երես 353 առոգանելով ծանօթութիւնը։)

[illegible] "They will not dare to attack you." [illegible]

2· [illegible] mark, [illegible] observe, [illegible] "Please shut the door." [illegible]

3· Bid [illegible] "Lord, if it be thou, bid me come to thee on the water." [illegible] "He durst fair to excel them all." [illegible]

4· Dare բայը եթէ [illegible] խմաստով գործածուի, իրմէ վերջն եկող աներեւոյթը to ունենալու չէ. ինչպէս "Who dares do more? [illegible] Ներգործական անցողական իմաստով գործածուի կամ բայերի աներեւոյթ լինի, իրմէ վերջն եկող աներեւոյթը to ունենալու է. ինչպէս "Some would even dare to die. [illegible]

5· Feel բայը անցողական իմաստով [illegible] գործածուած ատեն, իրմէ վերջն եկող աներեւոյթը երբեմն to ունենալու է. ինչպէս "I feel [illegible] Ես վախ կ'զգամ (կը վախնամ) [illegible]

6· Hear բայը [illegible] so. [illegible]

7· Let բայը [illegible]

8· Make [illegible]

վերջ եկող աներեւոյթի տէր բային է. ինչպէս, "You *make* me *blush*. Դուք կ'ընէք (որ) ես շիկնիմ։ Եթէ *make* անանցողական ըլլայ, իրմէ վերջ սովորաբար տարբեր բառ մը կ'ըլլայ, որմէ վերջն ալ աներեւոյթը *to* ունենալու է. ինչպէս, "He *made* many *to* fall. Ինք ըրաւ (որ) շատերն իյնան։

9. NEED բայն եթէ իբր կարողականի օժանդակ գործածուի, իրմէ վերջն եկող աներեւոյթը *to* ունենալու չէ. ինչպէս, "He *need* not *go*. Երթալու չկարօտիր։ Բայց եթէ իբր գլխաւոր բայ գործածուի, իրմէ վերջն եկող աներեւոյթը *to* ունենալու է. ինչպէս, "A young man *needed* only *to* ask himself. Երիտասարդ մը կը կարօտէր միայն ինքն իրեն հարցնելու։

10. SEE բայը երբ ներգործական անցողական է իրմէ վերջը թէ հայցական խնդիր անուն կամ դերանուն մը կ'առնէ և թէ անորմէ ալ վերջն եկող աներեւոյթն ալ առանց *to*ի ըլլալու է. այսպէս, "*See me do* it. Տես զիս ընեմ զանիկա։

11. HAVE բային հետ եթէ աներեւոյթը *to* ունենայ, պարտաւորութեան, ստիպման կը հասկցուի. այսպէս, "He has to go. Ստիպուած է երթալու։

195. Վարժութիւն

[Հետեւեալներն վերայերեալ ժԹ. կանոնին համաձայն սրբագրել ընդօրինակելով և սերտեցէք զԷ։]

"How many of your own church members† were never heard pray‡."

"I dare to say he has not got home yet."

"I saw him to move."

"Yea, we are bidden pray one for another."

"Let us to rise."

196. Վարժութիւն

[Յ] [Հ]

"The measure of man's life is the well spending‖ of it, and not the lenght." – *Plutarch.*

"How poor are they that have not patience§."

---

† mem'ber (մէ'մպըր) անդամ

‡ pray (փրէյ)* աղօթել   * Հնչելու է մ եկ անգամէն (մ եկ վանկ)։

‖ spend (ըսփէնտ) ծախսել

§ pa'tience (փէ'յշընս) հա[illegible]թիւն

ԴԱՍ ՃԳ. (LESSON CIII.)

[Ձ]

ԳՈՐԾ ԳՏՆԵԼ

Ա. — *Ամերիկայի մէջ գործ գտնելու չորս մեթոտներ կան.* 1. **Բարեկամներու միջոցաւ**, *որը թէեւ կերպով մը դժուար է բայց ամենէն ապահովն է.* 2. **Կառավարութեան կամ Բարեսիրական ընկերութիւններու եւ կամ շահախնդիր անձերու կողմէ հաստատուած գործ գտնող գրասենեակներու միջոցաւ.** 3. **Լրագիրներու միջոցաւ.** և 4. **Գրասենեակէ ի գրասենեակ, և գործարանէ ի գործարան պտտելով և գործ աղերսելով։**

1. — **Բարեկամներու միջոցաւ** *գործ գտնելու համար, պէտք է անձամբ տեսնուիլ բարեկամներու հետ և խնդրել որ ձեռքերնուն եկածը չխնայեն իրեն գործ մ'առնելու համար։ Եթէ այս կերպով գործ մը ձեռք ձգուի, երախտագէտ եւ գոհ ըլլալու է. իսկ եթէ գործ մը ձեռք չըձգուի, այն ատեն իւր բարեկամը կամ բարեկամները բամբասելու, պախարակելու, նախատելու, հայհոյելու և անիծելու Չէ, զի յիշելու է որ նախ՝ իւր բարեկամներն պարտականութիւն մը չունին իրեն անպատճառ գործ առնելու, այլ ինչ որ կարենան ընել, լոկ բարեկամութեան համար ըրած պիտի ըլլային. երկրորդ՝ վըստահ ըլլալու է որ բարեկամ եղողն ինքնին կը ցանկայ ձեռքէն եկած աղէկութիւնն իւր բարեկամին ընել. եթէ դըժբաղդաբար չկրնայ ընել, յանցանքը իր վրայ ձգելու չէ, այլ պարագայից. որովհետեւ անուրանալի ճշմարտութիւն մ'է որ «Ամեն մարդ իւր ուզածն իր ցանկացած ատենին կամ տեղին յաճախ ՉԿՐՆԱՐ ընել». ուստի եւ համբերութեամբ սպասելու է ուրիշ նոր առթի մը։*

2. — **Կառավարութեան կամ Բարեսիրական ընկերութիւններու** *և կամ* **շահախնդիր անձերու կողմէ հաստատուած գործ գտնող գրասենեակ** *ամեն քաղաքի եւ գիւղի մէջ չկան. սակայն եղած տեղերէն կարելի է օգտուիլ։*

Այս կարգի գրասենեակներն կը կոչուին

Em-ploy'ment Bu'reau (էմփլօյ'մընթ պիւ'րօ) **Em**-ploy'ment Of'fice (էմփլօյ'մընթ օ'ֆիս)	*Գործ կամ զբաղում (գտնելու) Գրասենեակ*
In-tel'li-gence Bu'reau (ինթէ'լիճընս պիւ'րօ) **In**-tel'li-gence Of'fice (ինթէ'լիճընս օ'ֆիս)	*Ծանօթութեանց Գրասենեակ*

Այսպիսի Գրասենեակի մը հասցէն կարելի է ձեռք ձըգել տեղական լրագիրներէն, քաղաքապահ ոստիկաններէն,

կամ քաղաքին վրայ տեղեկութիւն ունեցող որ եւ է անձէ. ուր անձամբ երթալով, տեղեկացնելու է թէ ի՞նչ տեսակ, և ո՞րչափ վճարքով գործ կ'ուզէ։ Այսպիսի Գրասենեակներն եթէ կառավարութեան, քաղաքապետութեան, կամ բարեսիրական ընկերութիւններու կողմէ հաստատուած ըլլան սովորաբար ձրի են. իսկ չահախնդիր անձերու կողմէ հաստատուածներն 50 սէնդէն մինչեւ 5 տալէր և կամ գտած գործի մէկ շաբաթականէն մինչեւ մէկ ամսականը իրենց իբր միջնորդչէք կ'առնեն։

Այս կարգի երկու գրասենեակներ հաստատուած կան մասնաւորապէս Հայոց համար Ամերիկայի Հայ Գաղթային Ընկերակցութեան շնորհիւ. մին Նիւ Եօրքի մէջ, որոյ գլուխն կըգտնուի ներկայիս շատ կարող և գործին համար լաւագոյն յարմարութիւնն ունեցող անձ մը. Գնդապետ Տաքդըր Նեւտոն Խան Պօյաճեան. միւսն Շիքակոյի էջ, որոյ գլուխն է ոչ նուազ լաւ անձ մը, Պատ. Տիքիճեան։ Ամերիկայի Հայ Գաղթային Ընկերակցութիւնը բարեգործական ընկերութիւն մ'է. իւր բոլոր ծախսերը կը հոգացուին սակաւաթիւ Հայ հարուստներէ, և իւր ծառայութիւններն ու օգտակարութիւններն անխտիր կը մատուցուին ստուարաթիւ Հայ անգործներուն։

3. — Լրագրով գործ գտնելը *կարելի է երկու տեսակի ստորաբաժնել. ա. Լրագրով գործաւոր* (ըֆնակոն) *ուզողներուն նամակով կամ անձամբ դիմել. բ. Լրագրի մէջ ծանուցում դնել տալ։*

ա. Լրագրով գործաւոր ուզողներու գրասենեակը, գործարանները, խանութները, կամ տուները գտնելու համար, զարթնելու է առաւօտեան ժամը հինգէն առաջ, անմիջապէս լուացուելէ յետոյ, սանտրուելու և մաքուր ու կոկիկ (ոչ ծօփ և ֆառառառ) *հագուելու է, և յետոյ փողոց իջնելով* ՏԵՂԱԿԱՆ ԳԼԽԱՒՈՐ ԹԵՐԹԸ *գնելու է. եւ տուն գալով նախաճաշի պահուն նայելու է թերթին մէջ* "Help Wanted-Male (հելփ ուոնթըտ մէյլ) *Այր-Օգնական Կ'ուզուի» խորագրին տակ* (օրինակները տեսնել 197 *Վարժութեան մէջ). և եթէ գործ փնտռողն իգական սեռէ է և իգական սեռին յատուկ գործ մը կ'ուզէ ձեռք ձգել, այն ատեն նայելու է* "Help Wanted-Female (հելփ ուոնթըտ ֆիմէյլ) *Օգնականուհի Կ'ուզուի» խորագրին տակ, որոց մէջէն զատելու է իրեն յարմար եղած գործերն, և այն տեղերը դիմելով, փորձելու է ձեռք ձգել գործ մը։ Եթէ դժբաղդաբար մէկ տեղը կամ մէկ անգամէն չըլյա-*

ջողի, ԱՌԱՆՑ ՅՈՒՍԱՀԱՏՈՒԹԵԱՆ, փորձելու է այնքան անգամներ և այնքան անգամներ, մինչեւ հուսկ ուրեմն յաջողի։

ե. Լրագրի մէջ ծանուցում դնել տալն ալ դէշ չէ. շատ մ'անձեր ալ այդ կերպով յաջողած են։ (Լըոքըլ մէջ ծանուցում տընել տալու օրինակները տեսնել 198 Վարժութեան մէջ "Sit″u-a′tion Wanted (սիչուէ՛յշըն ուօնթէտ) «Գործ ([illegible]) կ'ուզուի» խորագրին տակ)։ Գրելու է ծանուցում մը սիրած գործին համեմատ և տալու է թեղական քէխոօր Նեբբի մէկ գործակալին, որը լրագրին մէջ մէկ անգամ դնելու համար, սովորաբար 5էն մինչեւ 25 սէնդ կ'առնէ, այնուհետև սպասելու է արդիւնքին։ Եթէ առաջին անգամի ծանուցումն ապարդիւն մնայ, ՅՈՒՍԱՀԱՏԵԼՈՒ ՉԷ, այլ փորձելու է կրկին և կրկին։

Եթէ անգործ եղողը վերոյգրեալ երեք մէթոտներէն ոչ մէկովը չըյաջողի գործ մը ձեռք ձգել, այն ատեն փորձելու է հետեւեալ վերջին մէթոտը։

4. — Գըրասէնեակէ է քըրասէնեակ և ֆօրծարանէ է ֆօրծարան պտտելով գործ ուզելու մէթոտը, թէեւ բաւական դժուար, յոգնեցուցիչ, սակայն յաճախ ապարդիւն ալ չանցնիր։ Գիտնալու է որ՝ ինչպէս ապրանք ծախող խանութները, նոյնպէս գրասենեակներն առաւօտեան ժամը 8էն առաջ չեն բացուիր։ Կան գրասենեակներ, որոնք առաւօտեան ժամը 9էն առաջ չեն բացուիր. մինչ պաշտօնարաններն, դրամատուններն և ուրիշ կարգ մը բարձր գրասենեակներն կը բացուին առաւօտեան ժամը 10ին* և կը գոցուին ոմանք կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, ոմանք 4ին, ոմանք 5ին, ոմանք 5 ու կէսին եւ ուրիշներ 6ին։

Գործարանները կը բացուին առ հասարակ առաւօտեան ժամը 7ին և կը գոցուին կէսօրէ վերջ 6ին։

Մեծ խանութներու և մեծ գրասենեակներու մէջ գործ ուզելու համար, դիմելու է Վերակացուին (Su″per-in-tend′ent, սիուփըրինթէ'նտընթ) և կամ Տնօրէնին (Man′a-ger, մէնէճըր). իսկ գործարաններու մէջ դիմելու է առ հասարակ կամ Վերակացուին (Superintendent) և կամ Տեսչին (Fore′man, ֆօրմըն)։ Եթէ իգական սեռէ բանուոր գործ ուզողը և իգական սեռին յատուկ բաժնի մը մէջ ուզէ գործ առնել այն ատեն դիմելու է Տեսչուհւոյն (Fore′la″dy, ֆօ'րլէյտի)։

---

* Ամերիկայի Միացեալ Նահանգաց արդի Նախագահը (Woodrow Wilson) առաւօտեան ժամը 9էն առաջ գործի գը[illegible]։

Բ. — Երբ, ուր, և ինչ առթիւ ալ որ ըլլայ, գործ ուզած պահուն խօսելու է համարձակ, ձայնն առանց կերկերելու, աչքերն առանց գետինը սեւեռելու, ձեռներն ու ոտներն առանց դող ելլելու։ Դէմքը խոժոռելու չէ իբր խելացիութեան և պարկեշտութեան նշան. (ընդհակառակն դէմքի խոժոռութիւնն աւելի ինքնահաւանութեան և անհամակրելիութեան երևոյթ կը նկատուի). և ոչ ալ խօսած ատեն ծիծաղելու է, որը թեթեւսօլիկութեան նշան է. այլ Վերակացուին կամ Տեաչին հետ խօսելու է այնպէս պարզ կերպով ու զուարթ դէմքով ինչպէս խօսած պիտի ըլլար ծանօթ, ազնիւ ու յարգելի բարեկամի մը հետ անոր հետ տեսնուած պահուն։ Եթէ գժբաղդաբար մերժէ ձեզ, մեկնելու չէ անմիջապէս, այլ ջանալու է կարելի եղածին չափ զինքն ուրիշ խօսքերով համոզել որ գործ տայ եւ կամ դէթ խոստանայ յաջորդ օրուան, յաջորդ շաբթուան կամ յաջորդ ամսուան համար գործ տալ†։

Գ. — Եթէ հակառակ ձեր բոլոր ջանքերուն՝ ամեն տեղ ալ մերժուիք, ՅՈՒՍԱՀԱՏԵԼՈՒ ՉԷ. փորձելու է կրկին եւ կրկին, վստահ ըլլալով որ առաւօտեան մերժուածը կէսօրէն վերջ կրնայ ուզուիլ, այսօրուան չընդունուածը վաղը կրնայ ընդունուիլ, այս շաբթուան գործ չկրցող ձեռք ձգողը, գալ շաբթու կրնայ գործ մը՝ գուցէ եւ դիւրին ու շահաւոր գործ մը ձեռք ձգել. եւ այսպէս շատ հաւանական է եւ յաճախ ալ տեսնուած է տարիով անգործ պտտող յուսահատը, յաջորդ տարին յաջող, բարեկեցիկ ու հարուստ դառնայ‡։

Դ. — Սխալ է կարծել որ գործ ուզելու համար այս ինչ եւ այն ինչ օրերը յարմար կամ աղէկ են. ամեն օր, ամեն ժամ եւ ամեն րոպէ գործ ուզելու համար հաւասարապէս

---

† Չիքակոյի մէջ Արարկերցի երիտասարդի մը գործ առնելու համար, քանիցս մերժուելէ յետոյ, այն պահուն առանց մեկնելու, անվհատ խօսելովս յաջողեցայ վերջապէս երիտասարդին համար գործն առնել՝ Երկիցս եւս ես ինձ համար գործ առած եմ խօսքի ոյժով։

‡ Նիւ Եօրքի մէջ երբեմն ուտելու հաց և պառկելու տեղ չունեցող ու ետքէն ալ շաբաթական երկու տալերի սափրիչի մը խանութին մէջ յաճախորդներուն վերարկուները խոզանակելու ծառայող ազնիւ երիտասարդ մը այսօր Ամերիկայի մեծ քաղաքներէն միոյն մէջ լաւ դիրքի, բարձր վարկի, եւ հանգստաւէտ տուն տեղի տէր գործ ի սատուաւոր վաճառական մ'է։

աղէկ են։ Սակայն առաւօտները ժամը 7-10 եւ կէսօրէ վերջ ժամը 1-3 աւելի յարմար են գործ ուզելու համար։

ԿԱՆՈՆ. — Եթէ գոյական անունի մը վերջը աւելցնենք Լատիներէնէ կամ Գաղղիերէնէ առնուած հետեւեալ an, (ain, ian) ant, ary, ent, ar, er, or, eer, ier, ist, ive մասնիկներէն մէկը, կը նշանակէ անձ, գործակալը կամ գործն ընողը. ինչպէս, Rome, Հռովմ – Rom*an*, Հռովմայեցի. music, նուագ – music*ian*, նուագածու. art, գեղարուեստ – art*ist* (ist մասնիկը Յունարէնէ առնուած է) գեղարուեստագէտ, գծագրիչ։ Դիտելու է ուրիշ օրինակներն ի ստորեւ տրուած բառերուն մէջ։

Գլխաւոր Այր Արհեստաւորները կամ Գործաւորները Կըկոչուին

act'or	(է՛կթըր)	դերասան
a'gent	(է՛յճընթ)	գործակալ
real estate agent	(րիյլ էսթէյթ էյճընթ)	կալուածոց գործակալ
life in-sur'ance agent	(լայֆ ինշուրանս էյճընթ)	կեանքի ապահովագրութեան գործակալ
fire insurance agent	(ֆայր ինշուրանս էյճընթ)	հրդեհի ապահովագրութեան գործակալ
ma-rine' insurance agent	(մարի՛յն ինշուրանս էյճընթ)	ծովային ապահովագրութեան գործակալ [ճառ
tick'et agent	(թի՛քէթ էյճընթ)	տոմսի գործակալ, տոմսավաճառ-
a-poth'e-ca-ry	(ափա՛թիքըրի)	դեղագործ, դեղավաճառ
phar'ma-cist	(ֆա՛րմասիսթ)	
drug'gist	(տրը՛կիսթ)	
ar'chi-tect	(ա՛րքիթէքթ)	ճարտարապետ
art'ist	(ա՛րթիսթ)	գեղարուեստագէտ, գծագրիչ
ap-prais'er	(էփրէ՛յզըր)	գին գնող
auc'tion-eer'	(օքշընի՛յր)	աճուրդ տուող ([illegible])
ba'ker	[illegible]	հացագործ, հացթուխ
bank'er	[illegible]	սեղանաւոր, [illegible]
bro'ker	[illegible]	միջնորդ
bar'ber	[illegible]	սափրիչ
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]

book'sell-er	(պու'քսէլըր)	գրավաճառ
boot'black	(պու'թպլէք)	կօշկափայլիչ [կօշկակար
boot and shoe maker	(պութ էնտ շու մէյքըր)	մոյկ եւ կօշիկ շինող,
brick'lay-er	(պրիք'լէյըր)	աղիւսաշար, որմնադիր
build'er	(պիլ'տըր)	(շէնք) կառուցանող, շինել տուող
bush'el-man	(պու'շէլմըն)	հնակարկատ, հնանորոգ (շէֆէօփնէ-
butch'er	(պու'չըր)	մսավաճառ, մսագործ [րօ—
but'ler	(պը'թլըր)	մատակարար
bi'cy-cle re-pair'er	(պա'յսիքըլ րիփէ'յրըր)	երկանիւ նորոգող
cab'i-net maker	(քէ'պինէթ-մէյքըր)	կահագործ
can'dy maker	(քէնտի-մէյքըր)	շաքարագործ (Տճկ. շէքէրճի)
can'vass-er	(քէ'նվըսըր)	ապսպրանք հաւաքող
car'pen-ter	(քա'րփընթըր)	հիւս
carpenter and builder	(քարփընթըր էնտ պիլտըր)	հիւս եւ կառուցանող
car'pet-la''yer	(քա'րփէթլէյըր)	կապերտայարդար
carv'er	(քա'րվըր)	քանդակող
wood-carver	(ուուտ-քարվըր)	փայտի վրայ քանդակող
stone-carver	(ստօն-քարվըր)	քարի վրայ քանդակող
cash-ier'	(քէշի'յր)	դրամընկալ, արկղակալ [ճէնճի)
ca'ter-er	(քէ'յթըրըր)	(խնճոյքներու) ղեկավար (Տճկ. աշ—
cha'ser	(չէ'յսըր)	փորագրիչ
chef	(շէֆ)	Գաղղիական խոհարարապետ
ci-gar' ma''ker	(սիկա'ր-մէյքըր)	ծխախոտի գլանարար
ci-ga-rette' ma''ker	(սիկարէ'թ-մէյքըր)	ծխախոտի գլանիկ շինող
clerk	(քլըրք)*	քարտուղար, գրագիր, օգնական, գործող
drug-clerk	(տրըկ-քլըրք)	դեղագործի քով գործող
grocery-clerk	(կրօսըրի-քլըրք)	նպարավաճառի քով գործող
cloak-maker	(քլօք*-մէյքըր)	լօդկարար
coach-maker	(քօչ-մէյքըր)	կառք շինող
coach'man	(քօ'չմըն)	կառապան
coat-maker	(քօթ-մէյքըր)	վերարկու շինող (թէրզի)
col-lect'or	(քըլէ'քթըր)	հաւաքիչ
com-mis'sion-er	(քըմի'շընըր)	յանձնակատար (Տճկ. գօմիսիօնճը)
com-pos'i-tor	(քըմփա'զիթըր)	գրաշար
con-duct'or	(քընտը'քթըր)	առաջնորդ, տոմսակահաւաք, կառքի դրամահաւաք
con-fec'tion-er	(քընֆէ'քշընըր)	շաքարագործ, շաքարավաճառ
cook	(քուք)	խոհարար

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ)։

order-cook	(օօրտըր-քուք)	ապսպրածի խոհարար [հարար
pastry-cook	(փէյսթրի-քուք)	կարկանդակի կամ քաքարի խո-
con-tract'or	(քընթրէ'քթըր)	դաշնագիր (Տճկ. քօնթօրաթճը)
cut'ler	(քը'թլըր)	դանակագործ
cut'ter	(քը'թըր)	(կօշկակարութեան մէջ) կտրող. (դերձակու-թեան մէջ) ձեւող
dec'o-ra"tor	(տէ'քօրէյթըր)	զարդարիչ
den'tist	(տէ'նթիսթ)	ատամնաբոյժ
dish'wash"er	(տի'շուօշըր)	աման լուացող
dri'ver	(տրա'յվըր)	կառավար [հար
drum'mer	(տրը'մըր)	յաճախորդ հաւաքող. թմբկա-
dy'er	(տա'յըր)	ներկարար (Տճկ. պօյաճը)
e-lec"tri'cian	(իլէքթրի'շըն)	ելեքտրագէտ
el'e-va"tor-man	(է'լիվէյթըրմըն)	վերամբարձատար
elevator-runner	(էլիվէյթըր-րընըր)	վերամբարձատար
en"gi-neer'	(էնճինի'յր)	մեքենագործ
civ'il engineer	(սի'վիլ-էնճինիյր)	երկրաչափ
en-gra'ver	(էնկրէ'յվըր)	փորագրիչ
ex-press'man	(էքսփրէ'սմըն)	բեռնակիր
farm'er	(ֆա'րմըր)	երկրագործ
feed'er	(ֆի'յտըր)	կերակրող§
fi'nish-er	(ֆի'նիշըր)	լրացուցիչ, վերջին փայլը տուող
fire'man	(ֆա'յրմըն)	հրշէջ, (Տճկ. եանկընճը), ջրհանկիր (Տճկ. թուլումպաճը). հրավառ (Տճկ. ատէշճը). հնոցավառ (Տճկ. ...ճը)
fish'er-man	(ֆի'շըրմըն)	ձկնորս (Տճկ. պալըգճը) [խանճը)
fix'er	(ֆի'քսըր)	շինող‡
floor-walker	(ֆլօօր-ուօօքըր)	յարկահսկող†
fore'man	(ֆօ'րմըն)	տեսուչ

§ Feeder, *կերակրող ըսելով, կը հասկցուի անձ մը, որ մեքենայի մ'առջեւ կանգնած մեքենային նիւթ կ'ուտայ. ինչպէս տպագրական մամուլին թուղթ տալ։*

‡ *Գործարաններուն մէջ յատուկ գործաւոր մ'է, որ շարքէ դուրս ելած մեքենաները նորէն շարքի կը դնէ։*

† Floor-walker, *յարկահսկողը մեծ ծիւղարաժան խանութներուն մէջ պաշտօնեայ մ'է, որոյ պաշտօնն է իւր յարկին մէջ յաճախորդներուն դիւրութիւններ ընծայել, քաականաւորներուն եւ գողերուն վրայ հսկել, որ չգողնան, եւ ծախողներուն վրայ հսկել որ պարտաւորանց չընդանուին։*

fruit grow-er	[illegible]	[illegible]
fruit deal'er	[illegible]	[illegible]
furniture dealer	[illegible]	կահավաճառ
furniture mover	[illegible]	կահ-կարասի փոխադրող
fur ri-er	[illegible]	[illegible]
		[illegible]
gar'den-er	[illegible]	պարտիզպան
gla'zier	[illegible]	ապակեգործ · Տճ. [illegible]
gold'smith	[illegible]	ոսկերիչ
groom	[illegible]	ձիապան, կառապան
hall boy	[illegible]	նախասրահի սպասաւորներ } դուռ բացող
hall man	[illegible]	նախասրահի մարդ
har'ness maker	[illegible]	ձիասարքարար
help'er	[illegible]	օգնական, օգնիչ
hos'tler	[illegible]	ձիապան
house'keep'er	[illegible]	տնտեսուհի
in-struct'or	[illegible]	ուսուցիչ
in-vent'or	[illegible]	հնարիչ
jan'i-tor	[illegible]	դրան պահապան
jew'el-er, jew'el-ler	[illegible]	գոհարավաճառ [illegible]
join'er	[illegible]	[illegible]
kitch'en-man	[illegible]	խոհանոցի մէջ աշխատող անձ
la'bor-er	[illegible]	մշակ Տճ. [illegible] · աշխատաւոր
lith-og'ra-pher	[illegible]	վիմագրիչ
lock'smith"	[illegible]	կողպարար (Տճ. [illegible]) [illegible]
lunch'man"	[illegible]	թեթեւ ճաշի վրայ սպասաւորող
machine ad-just'er	[illegible]	մեքենայարդար
ma-chin'ist	[illegible]	մեքենագործ
man'a-ger	[illegible]	տնօրէն [գործադրիչ
man"u-fac'tur-er	[illegible]	գործարանատէր [illegible]
ma'son	[illegible]	որմնադիր
mat cutter	[illegible]	խսիր կտրող
mattress-maker	[illegible]	տապաստակարար
mer'chant	[illegible]	վաճառական
mes'sen-ger	[illegible]	պատգամաբեր, սուրհանդակ
mill'er	[illegible]	ջաղացպան
mill'wright	[illegible]	ջաղացպան
mold'er, mould'er	[illegible]	կաղապարող
mo'tor-man"	[illegible]	ելեքտրական հանրակառք քշող

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ)։

mu-si'cian (միուզի'շըն) *նուագածու*
news'pa''per dealer (նիու'զփէյփըր տիյլըր) *լրագրավաճառ*
nurse (նըրս) *հիւանդապահ, դայեակ, ստնտու*
oc'u-list (ա'քիուլիսթ) *ակնաբոյժ*
op'er-a''tor (ա'փըրէյթըր) *գործաւոր, մեքենագործ*
tel'e-graph operator (թէ'լիկրաֆ ափըրէյթըր) *հեռագրական պաշտօնեայ*
op-ti'cian (ափթի'շըն) *ակնոցավաճառ*
oysterman (օյսթըրմըն) *ոստրէավաճառ*
pack'er (փէ'քըր) *ծրար կապող, փաթթող*
paint'er (փէ'յնթըր) *նկարիչ, ներկող*
paper-cutter (փէյփըր քըթըր) *թղթահատ*
paper-hanger (փէյփըր հէնկըր) *որմնաթղթայարդար*
paper-maker (փէյփըր մէյքըր) *թղթարար*
pho-tog'ra-pher (ֆօթա'կրաֆըր) *լուսանկարիչ, պատկերահան*
phy-si'cian (ֆիզի'շըն) *բժիշկ*
piano-maker (փիէնօ-մէյքըր) *դաշնակարար*
piano-polisher (փիէնօ-փալիշըր) *դաշնակողորկիչ*
piano-tuner (փիէնօ-թիօնըր) *դաշնակի ներդաշնակիչ*
picture-fitter (փիքչուըր-ֆիթըր) *պատկերայարդար* [հէմ–)
picture-frame joiner (փիքչուըր ֆրէյմ ճօյնըր) *պատկերի շրջանակ շինող*
plas'ter-er (փլա'սթըրըր) *գաճարար*
plum'ber (փլը'մըր) *կապարագործ*
por'ter (փօ'րթըր) *բեռնակիր*
pot'ter (փա'թըր) *բրուտ*
press'man (փրէ'սմըն) *մամլավար*
print'er (փրի'նթըր) *տպիչ, տպագրիչ* [ցող
proof'read''er (փրու'ֆրիյտըր) *տպագրութեան փորձեր ընթեր-*
pub'lish-er (փը'պլիշըր) *հրատարակիչ*
re-cruit' (րիքրու'թ) *նոր գրուած՝ կամ գրուելիք զին-*
ուոր կամ նաւաստի
roof'er (րու'ֆըր) *տանիք շինող կամ նորոգող*
sail'or (սէ'յլըր) *նաւաստի*
sales'man (սէ'յլզմըն) *ապրանք ծախող*
sand'pa''per-er (սա'նտփէյփըրըր) *աւազաթղթող, ողորկիչ*
saw'yer (սօ'եըր) *սղոցող*
sculp'tor (ս)քը'լփթըր) *անդրիագործ, արձանագործ*
ship'ping clerk (շի'փինկ քլըրք) *ապրանք ղրկելու գրագիր*
sil'ver-smith'' (սի'լվըրսմիթհ) *արծաթագործ*
sing'er (սի'նկըր) *երգիչ*
sol'dier (սօ'լճըր) *զինուոր*

curtain sew'er (քըրթին սօըր) վարագոյր կարող
dem'on-stra''tor (տէ'մընսթրէյթըր) գործնական կերպով ցուցնող
do-mes'tic (տօմէ'սթիք) տան միջի սպասուհի
dress'ma''ker (տրէ'սմէյքըր) իգական սեռի զգեստ շինող
em-broid'er-er (էմպրօ'յտըրըր) ասեղնագործող (Ռմկ. Նիտըլըրտ, ուըրքէրս [illegible] ըսող)
feather-curler (ֆէտհըր-քըրլըր) փետրագանգրիչ
feather-sewer (ֆէտհըր-սօըր) փետուր կարող
houseworker (հաուզուըրքըր) տան մէջ աշխատող
im-prov'er (իմփրու'վըր) իգական սեռի զգեստ կամ գլխարկ շինելու աշակերտուհի
in-i'tial maker (ինի'շըլ մէյքըր) անուան սկզբնատառ ասեղնագործող
jan'i-tress (ճէ'նիթրէս) դռնապանուհի, դրոյլուհի
kitchen girl (քիչըն կըրլ) խոհանոցի (մէջ աշխատող աղջիկ
lap'per (լէ'փըր) փաթթող, ծալլող
laund'ress (լօ'նտրէս) լուացարարուհի
mid'wife'' (մի'տուայֆ) մանկաբարձ
mil'li-ner (մի'լինըր) իգական սեռի գլխարկ շինող, փեղոյրարարուհի
nurse (նըրս) հիւանդապահ, դայեակ. ստնտու
op'er-a''tor (օ'փըրէյթըր գործող
operator on neckwear օփըրէյթըր օն նէքուէյր) փողկապ շինող
sa'lesla''dy (սէ'յլզլէյտի) ապրանք ծախող կին կամ օրիորդ
typ'ist (թա'յփիսթ) տառատպող (typewriter)
wait'ress (ուէ'յթրէս) սպասուհի (սեղանի)

ԾԱՆ. — Բացի վերոյգրեալ գործերէն, իգական սեռը կը-գործէ ուրիշ ամեն տեսակ գրասենեակներու և գործարաններու մէջ, ուր կ'զբաղի այն ամեն տեսակ գործերով որ էրիկ մարդը կ'ընէ, բացի մշակութենէ և երկաթագործութեան ու հիւսնութեան պէս ծանր գործերէ։ Տեսնել նաև նախորդ երեսներուն վրայ այր աշխատաւորներու ցանկը։)

Բայեր

to drink (տրինք)* խմել
to tend (թէնտ)* հոգ տանիլ, պահպանել. ձկտիլ, [միտիլ
to bind (պայնտ)* կապել.(գիրք) կազմել
to lay (լէյ) դնել, զետեղել. պառկեցնել. հաւկիթ ածել [նել
to build (պիլտ)* շինել. կանգնել. [illegible] շի-

* Չկանոնաւոր է մէկ անցեալը (մէկ վանկ)։

to can'vass	(քէ'նվաս)	ապսպրանք հաւաքել (քուրծէ օտ-[տար աննել)
to re-pair'	(րիփէյր)	նորոգել
to col-lect'	(քըլլէ'քթ)	հաւաքել, ժողվել
to com-pose'	(քըմփօ'զ)	կազմել. բաղադրել. շարադրել. [յօրինել
to set type	(սէթ թայփ*)	գիր շարել
to con-duct'	(քընտը'քթ)	առաջնորդել
to con'tract	(քա'նթրաքթ)	դաշնադրել, պայմանագրել
to walk	(ուօք)*	քալել
to dec'o-rate	(տէ'քօրէյթ)	զարդարել. շքանշան տալ
to drive	(տրայվ)*	քշել, մղել. գամել, կառք քշել
to el'e-vate	(է'լըվէյթ)	բարձրացնել
to en-grave'	(էնկրէ'յվ)	փորագրել
to fish	(ֆիշ)	ձուկ որսալ
to feed	(ֆիյտ)*	կերակրել
to deal	(տիյլ)*	առեւտուր ընել, հետն առնել տալ
to join	(ճօյն)*	միացնել, յօդել, կցնել
to la'bor	(լէ'յպըր)	աշխատիլ, մշակութիւն ընել
to lith'o-graph	(լի'թհօկրաֆ)	վիմագրել
to car'ry	(քէ'րի)	կրել, տանիլ, յառաջ տանիլ
to help	(հէլփ)*	օգնել, նպաստել, ճար մ'ընել [տալ
to in-vent'	(ինվէ'նթ)	հնարել
to man"u-fac'ture	(մանիուֆա'քչըր)	տարազագործել, շինել, գործել [կութիւն ընել
to mold, mould	(մօլտ)*	կաղապարել
to nurse	(նըրս)*	հիւանդ խնամել, ծծցնել, դայե-նեկել. նկարել
to paint	(փէյնթ)*	
to pa'per	(փէ'յփըր)	թղթել, որմաթղթել
to pol'ish	(փա'լիշ)	փայլեցնել, յղկել
to fit	(ֆիթ)	յարմարցնել, յարմարիլ [խել
to press	(փրէս)*	ճնշել. ճմլել. մամլել. սեղմել. կո-[հրատարակել, ի լոյս ածել
to pub'lish	(փը'պլիշ)	
to plas'ter	(փլա'սթըր)	գաճով ծեփել (զօտեւըը ճերմկցնել)
to post	(փօսթ)	ցոյցի կամ տախտակի վրայ ազ-դարարութիւն փակցնել
to print	(փրինթ)*	տպել. տպաւորել. տպագրել
to ship	(շիփ)	ապրանք ղրկել, ճամբայ հանել
to sail	(սէյլ)*	նաւ արկել, առագաստ պարզել
to so-lic'it	(սօլի'սիթ)	համոզելով, թախանձելով խընդ-րանել [րել
to spin	(ըսփին)*	
to stitch	(ըսթիչ)*	թուխ կուխ կարել

* [illegible]

to teach (թիյչ)* ուսուցանել, սորվեցնել
to trim (թրիմ)* կոկել. ժապաւինել. յարդարել
to up-hol'ster (ըփհօ՛լսդըր) կահագործել, պաստառագոր-
to var'nish (վա՛րնիշ) ջրդեղել, շպարել. փայլ տալ [ծել
to wait (ուէյթ)* սպասել. ծառայել, սպասաւորել
to weave (ուիյվ)* հիւսել, ոստայնանկել
to baste (պէյսդ)* առժամանակեայ կերպով խոշոր խոշոր կարել (թէյէլ, թէյէլլէմէ ընել)
to bead (պիյտ)* ուլունք շարել, հուլունով զար-դարել [նագործել
to braid (պրէյտ)* երկու երես մէկ տեսակ ասեղ-
to im-prove' (իմփրու՛վ) բարւոքել, զարգացնել
to lap (լափ) փաթթել, ծրարել. լակել
to o'per-ate (ա՛փըրէյթ) գործողութիւն ընել. գործել. գործեցնել, (մեքենայ) բանեցնել. (վիրաբուժ.) կտրել, կտրել հանել
to au'dit (օ՛տիդ) հաշիւներ քննել ու վաւերացնել
to in-ves'ti-gate (ինվէ՛սթիկէյդ) խուզարկել, հետազօտել, խորա-քննել

Այլեւայլ Բառեր

ad-dress'er (ըտրէ՛սըր) հասցէներ գրող
ac-count'ant (ըքքա՛ունդընդ) հաշուեյարդար. հաշուակալ. հաշ-ուեքննիչ
chauf'feur (շօ՛ֆըր) ինքնաշարժավար
drafts'man (տրա՛ֆդսմըն) պաշտօնական գրութիւններ պատրաստող
paste (փէյսդ)* փակցնելու համար գործածուած խմոր – to paste, խմորով փակցնել
ap-pren'tice (ըփփրէ՛նդիս) արհեստ սորվելու աշակերտ
com'pe-tent (քա՛մփիդընդ) ձեռնհաս, կարող
er'rand (է՛րընտ) փոքրիկ յանձնարարութիւններ տանող բերող
a-dult' (ա՛տըլդ) չափահաս
cray'on (քրէ՛յըն) ածխամատիտ, գունաւոր կաւիճ
pen'man'' (փէ՛նմըն) գեղագրող – pen'man-ship, գե-ղագրութիւն
por'trait (փօ՛րթրէյդ) կենդանանկար [Նկար
pas'tel'' (փէ՛սդըլ) գունաւոր մատիտներով գծուած
seam'stress (սի՛յմսդրէս) ասեղնագործող կամ դրամ շահե-լու համար կար կարող

197․ Վարժութիւն

[Պ]

Help Wanted, Female

Best & Co.,
Fifth Av. at 35th St.,
require experienced fitters on women's gowns and suits. Apply all week, sixth floor.

CAMMEYER,
6th AV. AND 20th ST.,
WANT
EXPERIENCED
SHOE SALESLADIES.

CASH GIRLS wanted. Jonap & Co. 8 Av. and 24th St.

CIGARETTE MAKERS wanted on paste work by L. Miller & Sons. 153 Crosby St., near Hudson.

DEMONSTRATOR to sell household specialties in department store; good salary; competent person. Wilson, 71 Washington Sq. South.

DRESSMAKER - Girl as apprentice‡. 11 Shaefler St., near Broadway, brooklyn.

DRESSMAKERS-First-class waist hands, finishers, trimmers, skirt hands. 112 Park Ave., Mme. Mathie.

ERRAND GIRLS. Call all week 163 E. 72d St.

OPERATORS, experienced, on custom shirts. Apply early, D. Johnson, 1360 B'way, Brooklyn, upstairs.

SMALL GIRL for light office work. Address, by letter only. Lawrence, 35 E. 14th St.

WANTED a competent girl for general housework; family of 3 adults; must be capable of managing house. Farley 800 E. 155th St.: Jackson Ave. Subway.

Help Wanted, Male

AGENTS - $7.56 daily next 3 months selling greatest holiday novelty ever invented. Combination rolling pin (8 articles) egg beater, churner, corer, cake cutter, potato masher, meat choppe:, doughnut cutter; rolling pin rolls money into your pocket. Central Supply Co. Cincinnati.

AGENTS to canvass your town immediately; $18. per week sure; wonderful improvement, needed daily in every family; write quick; sample by return mail free. Mutual Mnfc. Co. 126 Chambers St., New York.

ARTIST - Wanted a good portrait* drapery artist for pastel and crayon work; bring samples. Call Geo. Hellman, 27 3d Av., Room 131.

BOOKKEEPER in plumbing shop; state experience, references and sala.y. R. Box 238 World.

BOOKKEEPER - Experienced, accurate and of steady habits, good penman, position permanent. Union Photo Eng. Co. 111 Nassau St.

CANVASSER wanted: liberal terms to experienced man. Hagopian Photo Eng. Co. 3 Gt. Jones St.

CLERK, with office experience; state age and salary expected. R. R. 650 Times.

JANITOR who can do all repairs. Tausig, 9 E. 108th St.

TAILOR, good bushelman; new and old work. 198 Clinton St.

WEAVERS wanted on Crompton looms, cotton warp goods; steady work, good pay. Apply 75 Keap St., Brooklyn.

198· Վարժութիւն

[Ա] [Բ] [Գ] [Դ]

warp	(ուօրփ)*	առէջ (հենած)
li′cense	(լա՛յսընս)	արտօնագիր — to license, արտօնել
part′ner	(փա՛րթնըր)	ընկեր (Տճկ. օրթագ)
part′ner-ship	(փա՛րթնըրշիփ)	ընկերութիւն (Տճկ. օրթագլըգ)
cor′′po-ra′tion	(քօրփօրէ՛յշըն)	օրինական անձ (որ կը ներկայացնէ մէկ կամ աւելի անձնաւորութիւններ)
Nor′way	(Նօ՛րուէյ)	Նորուէկիա
Nor-we′gi-an	(Նօրուի՛ճըն)	Նորուէկիացի
tact	(թէքթ)	արագ ու զգաստութիւն. փափկանկատութիւն. վարուելագիտութիւն
tact′ful	(թէ՛քթֆուլ)	արագ ու զգաստ, փափկանկատ, ճարպիկ, վարպետ
cre-den′tial	(քրիտէ՛նշըլ)	վկայագիր (աւելի պաշտօնական)
ac′cu-rate	(է՛քիուրէյթ)	ճիշդ ու ճիշդ, անսխալ

[Ե]

NURSE, young girl to mind children and help light housework. A. Canner, 6 Morton St.

OFFICE ASSISTANT, capable, willing and obliging. 22 Times Downtown.

STENOGRAPHER-SECRETARY. Refined business woman, tactful, dependable well equipped by experience, ability, highest credentials. R. 157 Times.

STENOGRAPHER, typewriter and bookkeeper, rapid, accurate at figures, neat. F 180 N. Y. American.

WASHING at home or out by the day [illegible] 72 King St.

Situations Wanted, Male.

ACCOUNTANT CERTIFIED — [illegible] Times.

ARTIST [illegible] 655 W. [illegible]

BAKER, [illegible] Hass. 565 [illegible] St., [illegible]

BOOKKEEPER married, active, [illegible] A1 reference. V. [illegible] Times.

BOY, well bred, bright, intelligent, [illegible] position, where ability will be [illegible] Z. 502 Times.

BUTCHER, good cutter, married man. Bonelli, 32 World.

CANDY MAKER, first class, on hard and soft candies. John Noonan, 121 Central Ave.

CARETAKER or coachman, man and wife; country or town. Alex. Goodone 154 W. 37th St.

CHAUFFEUR, 8 years mechanic, honest, sober, careful and neat; best references. C. 254 World.

DRUGGIST, licensed graduate; city or country. Decott, 100 W. 12th St.

FLORIST and GARDENER, life experience, vegetables, fruits, flowers, lawns and drives; handy with carpenter's tools. Martin 243 E. 45th St.

GROCERY CLERK, experienced, good sign painter. Mann, 443 W. 36th St.

SALESMAN with money and good [illegible], desires opening. 244 Times.

STRONG YOUNG MAN, not afraid of work, to learn a good trade. Fisher, 204 E. 22d.

USEFUL around house, factory, assist bookkeeping. 543 Sun.

YOUNG MAN (25) possessing sterling character, will start at bottom. W. 219 Tribune.

YOUTH, 18, wants position at anything. Nelson, 336 Bowery.

RULE XX. PARTICIPLES.

ԿԱՆՈՆ Ի. ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ։

Participles relate to nouns or pronouns, or else are governed by prepositions.* Ընդունելութիւնները կը վերաբերին անուններու կամ դերանուններու, և կամ կը կառավարուին

* [illegible]

նախադրութիւններով. ինչպէս, "Elizabeth's† tutor‡, at one time *paying* her a visit, found her *employed* in *reading* Plato. Եղիսաբէթի ուսուցիչը՝ անգամ մ'իրեն այցելութիւն մը տուած (պահուն), գտաւ զինք Պղատոն կարդալով զբաղուած։

Բարթիսիփըլ Ա. — Ընդունելութիւն մը յաճախ կը յարաբերէ իրմէ առաջ եղած խօսք մը կամ նախադասութիւն մը, որուն մասը չըկազմեր. ինչպէս, "I then quit the society; *to withdraw and leave them to themselves*, APPEARING to me a duty. Այն ատեն ես թողուցի ընկերութիւնը. քաշուիլ և թողուլ զիրենք իրենց իրենց, պարտականութիւն մը ԹՈՒԵԼՈՎ ինծի։

Բարթիսիփըլ Բ. — Ընդունելութիւն մը՝ երբ վերացական եղելութիւն կամ գործողութիւն ցոյց տուող աներեւոյթի մը հետ գտնուի, երբեմն վերացական իմաստով կ'առնուի. ինչպէս, "To keep always *praying* aloud, is plainly impossible. Միշտ բարձրաձայն աղօթելը, պարզապէս անհնար է։

ՆԿԱՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ։

ing վերջաւորող ընդունելութիւններն յաճախ իրենց աներեւոյթին հետ համարժէք են հետեւեալ պարագաներուն տակ, եւ կարելի է մէկը միւսին տեղ գործածել.

(1) *See*, տեսնել. *hear*, լսել և *feel* զգալ բայերէն վերջ, երբ խնդրին ակնարկէ. ինչպէս, "I saw him *running*, or *run*. Տեսայ զինք կը վազէր։

(2) *To begin*, սկսիլ կամ *to continue*, շարունակել նշանակող անանցողական բայերէն վերջը, երբ տէր բային ակնարկէ. ինչպէս, "It commenced *raining* (կամ to rain) very hard. Սկսեց շատ սաստիկ անձրեւել։

(3) *For*, *in*, *of*, կամ *to* նախադրութիւններէն վերջ. ինչպէս, "Men fit *for fighting*, or *to fight*. Մարդիկ կը յարմարին կռուելու։

ԾԱՆՕԹՈՒԹԻՒՆՆԵՐ։

1. Երբ անցողական ընդունելութիւն մը անուան վերածուի իրմէ վերջն եկող խնդրէն առաջ *of* դնելու է. այսպէս, "Faith is the *receiving of* Christ with the whole soul*. Հաւատքն է ընդունիլ Քրիստոս բոլոր հոգւով։

---

† E-lis'abeth, E-liz'a-beth (էլիզ'ըպէթ) Եղիսաբէթ, (Եբրայեցերէն է եւ կը նշանակէ Աստուծոյ երկրպագող։

‡ tu'tor (թիու'-թըր) ուսուցիչ

* soul (սօլ) հոգի

կամ քաղաքին վրայ տեղեկութիւն ունեցող որ եւ է անձէ․ ուր անձամբ երթալով, տեղեկացնելու է թէ ի՞նչ տեսակ, և ո՞րչափ վճարքով գործ կ՚ուզէ։ Այսպիսի Գրասենեակներն եթէ կառավարութեան, քաղաքապետութեան, կամ բարեսիրական ընկերութիւններու կողմէ հաստատուած ըլլան սովորաբար ձրի են․ իսկ շահախնդիր անձերու կողմէ հաստատուածներն 50 սէնդէն մինչեւ 5 տալէր և կամ գտած գործի մէկ շաբաթականէն մինչեւ մէկ ամսականը իրենց իբր միջնորդչէք կ՚առնեն։

Այս կարգի երկու գրասենեակներ հաստատուած կան մասնաւորապէս Հայոց համար Ամերիկայի Հայ Գաղթային Ընկերակցութեան շնորհիւ․ մին Նիւ Եօրքի մէջ, որոյ գլուխն կը գտնուի ներկայիս շատ կարող և գործին համար լաւագոյն յարմարութիւնն ունեցող անձ մը․ Գնդապետ Տաքդըր Նեւտոն Խան Գօյաճեան․ միւսն Շիքակոյի էջ, որոյ գլուխն է ոչ նուազ լաւ անձ մը, Պատ․ Տիքիճեան։ Ամերիկայի Հայ Գաղթային Ընկերակցութիւնը բարեգործական ընկերութիւն մ՚է․ իւր բոլոր ծախսերը կը հոգացուին սակաւաթիւ Հայ հարուստներէ, և իւր ծառայութիւններն ու օգտակարութիւններն անխտիր կը մատուցուին ստուարաթիւ Հայ անգործներուն։

3․ — Լրագրով գործ գտնելը *կարելի է երկու տեսակի ստորաբաժնել․ ա․ Լրագրով գործաւոր* (օգնական) *ուզողներուն նամակով կամ անձամբ դիմել․ բ․ Լրագրի մէջ ծանուցում դնել տալ։*

ա․ Լրագրով գործաւոր ուզողներու գրասենեակը, գործարանները, խանութները, կամ տուները գտնելու համար, զարթնելու է առաւօտեան ժամը հինգէն առաջ, անմիջապէս լուացուելէ յետոյ, սանտրուելու և մաքուր ու կոկիկ (ոչ ճոխ և փառաւոր) *հագուելու է, և յետոյ փողոց իջնելով* ՏԵՂԱԿԱՆ ԳԼԽԱՒՈՐ ԹԵՐԹԸ *գնելու է․ եւ տուն գալով նախաճաշի պահուն նայելու է թերթին մէջ* "Help Wanted-Male (հէլփ ուօնթըտ մէյլ) *Այր-Օգնական Կ՚ուզուի» խորագրին տակ* (օրինակները տեսնել 197 *Վարժութեան մէջ*)․ *և եթէ գործ փնտռողն իգական սեռէ է և իգական սեռին յատուկ գործ մը կ՚ուզէ ձեռք ձգել, այն ատեն նայելու է* "Help Wanted-Female (հէլփ ուօնթըտ ֆիմէյլ) *Օգնականուհի Կ՚ուզուի» խորագրին տակ, որոց մէջէն զատելու է իրեն յարմար եղած գործերն, և այն տեղերը դիմելով, փորձելու է ձեռք ձգել գործ մը։ Եթէ դժբաղդաբար մէկ տեղը կամ մէկ անգամէն չըյա-*

ջողի, ԱՌԱՆՑ ՑՈՒՍԱՀԱՏՈՒԹԵԱՆ, փորձելու է այնքան տեղեր և այնքան անգամներ, մինչեւ հուսկ ուրեմն յաջողի։

ե. Լրագրի մէջ ծանուցում դնել տալն ալ գէշ չէ. շատ մ'անձեր ալ այդ կերպով յաջողած են։ (Լըթըրէ մէջ ծանուցում դնել տալու օրինակները տեսնել 198 Վարժութեան մէջ "Sit"u-a'tion Wanted (սիչուէ'յշըն ուանթըտ) «Գործ (կացութիւն) կ'ուզուի» խորագրին տակ)։ Գրելու է ծանուցում մը սիրած գործին համեմատ և տալու է տեղական [illegible] թերթի մէկ գործակալին, որը լրագրին մէջ մէկ անգամ դնելու համար, սովորաբար 5էն մինչեւ 25 սէնդ կ'առնէ, այնուհետև սպասելու է արդիւնքին։ Եթէ առաջին անգամի ծանուցումն ապարդիւն մնայ, ՑՈՒՍԱՀԱՏԵԼՈՒ ՉԷ, այլ փորձելու է կրկին և կրկին։

Եթէ անգործ եղողը վերոյգրեալ երեք մեթոտներէն ոչ մէկովը չըյաջողի գործ մը ձեռք ձգել, այն ատեն փորձելու է հետեւեալ վերջին մեթոտը։

4. — Գրասենեակէ ի գրասենեակ և գործարանէ ի գործարան պտտելով գործ ուզելու մեթոտը, թէեւ բաւական դժուար, յոգնեցուցիչ, սակայն յաճախ ապարդիւն ալ չանցնիր։ Գիտնալու է որ՝ ինչպէս ապրանք ծախող խանութները, նոյնպէս գրասենեակներն առաւօտեան ժամը 8էն առաջ չեն բացուիր։ Կան գրասենեակներ, որոնք առաւօտեան ժամը 9էն առաջ չեն բացուիր. մինչ պաշտօնարաններն, դրամատուններն և ուրիշ կարգ մը բարձր գրասենեակներն կը բացուին առաւօտեան ժամը 10ին* և կը գոցուին ոմանք կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, ոմանք 4ին, ոմանք 5ին, ոմանք 5 ու կէսին եւ ուրիշներ 6ին։

Գործարանները կը բացուին առ հասարակ առաւօտեան ժամը 7ին և կը գոցուին կէսօրէ վերջ 6ին։

Մեծ խանութներու և մեծ գրասենեակներու մէջ գործ ուզելու համար, դիմելու է Վերակացուին (Su"per-in-tend'ent, սու-փըրինթէ'նտընթ) և կամ Տնօրէնին (Man'a-ger, մէնէճըր). իսկ գործարաններու մէջ դիմելու է առ հասարակ կամ Վերակացուին (Superintendent) և կամ Տեսչին (Fore'man, ֆօրմըն)։ Եթէ իգական սեռէ ըլլայ գործ ուզողը և իգական սեռին յատուկ բաժնի մը մէջ ուզէ գործ առնել այն ատեն դիմելու է Տեսչուհւոյն (Fore'la"dy, ֆօ'րլէյտի)։

* Ամերիկայի Միացեալ Նահանգաց արդի Նախագահը (Woodrow Wilson) առաւօտեան ժամը 9էն առաջ գործի գըլուխը կը գտնուի։

Բ. — Երբ, ուր, և ինչ առթիւ ալ որ ըլլայ, գործ ու-զած պահուն խօսելու է համարձակ, ձայնն առանց կերկե-րելու, աչքերն առանց գետինը սեւեռելու, ձեռներն ու ոտ-ներն առանց դող ելլելու։ Դէմքը խոժոռելու չէ իբր խելա-ցիութեան և պարկեշտութեան նշան. (ընդհակառակն դէմքի խոժոռութիւնն աւելի ինքնահաւանութեան և անհամակրե-լիութեան երևոյթ կը նկատուի). և ոչ ալ խօսած ատեն ծի-ծաղելու է, որը թեթեւսոլիկութեան նշան է. այլ Վերա-կացուին կամ Տեսչին հետ խօսելու է այնպէս պարզ կեր-պով ու զուարթ դէմքով ինչպէս խօսած պիտի ըլլար ծանօթ, ազնիւ ու յարգելի բարեկամի մը հետ անոր հետ տեսնուած պահուն։ Եթէ դժբաղդաբար մերժէ ձեզ, մեկնելու չէ ան-միջապէս, այլ ջանալու է կարելի եղածին չափ զինքն ուրիշ խօսքերով համոզել որ գործ տայ եւ կամ գէթ խոստանայ յաջորդ օրուան, յաջորդ շաբթուան կամ յաջորդ ամսուան համար գործ տալ†։

Գ. — Եթէ հակառակ ձեր բոլոր ջանքերուն՝ ամեն տեղ ալ մերժուիք, ՅՈՒՍԱՀԱՏԵԼՈՒ ՉԷ. փորձելու է կրկին եւ կրկին, վստահ ըլլալով որ առաւօտեան մերժուածը կէսօրէն վերջ կրնայ ուզուիլ, այսօրուան չընդունուածը վաղը կրնայ ընդունուիլ, այս շաբթուան գործ չկրցող ձեռք ձգողը, գալ շաբթու կրնայ գործ մը՝ գուցէ եւ դիւրին ու շահաւոր գործ մը ձեռք ձգել. եւ այսպէս շատ հաւանական է եւ յաճախ ալ տեսնուած է տարիով անգործ պտտող յուսահատը, յա-ջորդ տարին յաջող, բարեկեցիկ ու հարուստ դառնայ‡։

Դ. — Սխալ է կարծել որ գործ ուզելու համար այս ինչ եւ այն ինչ օրերը յարմար կամ աղէկ են. ամեն օր, ամեն ժամ եւ ամեն րոպէ գործ ուզելու համար հաւասարապէս

---

† Զիքակոյի մէջ Արաբկերցի երիտասարդի մը գործ առ-նելու համար, քանիցս մերժուելէ յետոյ, այն պահուն առանց մեկնելու, անվհատ խօսելովս յաջողեցայ վերջապէս երիտա-սարդին համար գործն առնել։ Երկիցս եւս ես ինձ համար գործ առած եմ խօսքի ոյժով։

‡ Նիւ Եօրքի մէջ երբեմն ուտելու հաց և պառկելու տեղ չու-նեցող ու ետքէն ալ շաբաթական երկու տալերի սափրիչի մը խանութին մէջ յաճախորդներուն վերարկուները խոզանակե-լու ծառայող ազնիւ երիտասարդ մը այսօր Ամերիկայի մեծ քաղաքներէն միոյն մէջ լաւ դիրքի, բարձր վարկի, եւ հան-գստաւէտ տուն տեղի տէր [illegible] պատուաւոր վ[illegible]մ'է։

ողէկ են։ Սակայն առաւօտները ժամը 7-10 *եւ կէսօրէ վերջ ժամը* 1-3 *աւելի յարմար են գործ ուզելու համար։*

ԿԱՆՈՆ. — Եթէ գոյական անունի մը վերջը աւելցնենք Լատիներէնէ կամ Գաղղիերէնէ առնուած հետեւեալ an, (ain, ian) ant, ary, ent, ar, er, or, eer, ier, ist, ive *մասնիկներէն մէկը, կը նշանակէ անձ, գործակալը կամ գործն ընողը. ինչպէս,* Rome, *Հռովմ* – Rom*an*, *Հռովմայեցի.* music, *նուագ* – music*ian*, *նուագածու.* art, *գեղարուեստ* – art*ist* (ist *մասնիկը Յունարէնէ առնուած է) գեղարուեստաւոր, գծագրիչ։ Դիտելու է ուրիշ օրինակներն ի ստորեւ տրուած բառերուն մէջ։*

Գլխաւոր Այր Արհեստաւորները կամ Գործաւորները Կըկոչուին

act′or (է՛քթըր) *դերասան*
a′gent (է՛յճընթ) *գործակալ*
real estate agent (րիյլ էսթէյթ էյճընթ) *կալուածոց գործակալ*
life in-sur′ance agent (լայֆ ինշօրանս էյճընթ) *կեանքի ապահովագրութեան գործակալ*
fire insurance agent (ֆայր ինշօրանս էյճընթ) *հրդեհի ապահովագրութեան գործակալ*
ma-rine′ insurance agent (մարի՛յն ինշօրանս էյճընթ) *ծովային ապահովագրութեան գործակալ [նաւ*
tick′et agent (թի՛քէթ էյճընթ) *տոմսի գործակալ, տոմսակավա-*
a-poth′e-ca-ry (ափա՛թհէքըրի) } *դեղագործ, դեղավաճառ*
phar′ma-cist (ֆա՛րմասիսթ) }
drug′gist (տրը՛կիսթ) }
ar′chi-tect (ա՛րքիթէքթ) *ճարտարապետ*
art′ist (ա՛րթիսթ) *գեղարուեստագէտ, գծագրիչ*
ap-prais′er (ափփրէ՛յզըր) *գին դնող*
auc″tion-eer′ (օքշընի՛յր) *աճրդարար* (մէզատ ընող)
ba′ker (պէ՛յքըր) *հացագործ, հացաթուխ*
bank′er (պէ՛նքըր) *սեղանաւոր,* պանքէր
bro′ker (պրօ՛քըր) *միջնորդ*
bar′ber (պա՛րպըր) *սափրիչ*
bar′keep″er (պա՛րքիյփըր) } *գինեպան*
sa-loon′ keep″er (սալու՛ն քիյփըր) }
bar′tend″er (պա՛րթէնտըր) *մատռուակ,* (օֆիսին ըմպելիներ լեցնող)
black′smith″ (պլէ՛քսմիթհ) *դարբին* (Տճկ. թէմուրճի). *պայտար* (Տճկ. նալպանտ)
book′bind″er (պու՛քպայնտըր) *կազմարար*
book′keep″er (պու՛քքիյփըր) *տոմարակալ. գրագիր*

book'sell"er (պուք'-սէլըր) գրավաճառ
boot'black" (պու'-թպլէք) կօշկափայլիչ [կօշկակար
boot and shoe maker (պու-թ էնտ շու մէյքըր) մոյգ եւ կօշիկ շինող,
brick'lay"er (պրիք'լէյըր) աղիւսաշար, որմնադիր
build'er (պիլ'տըր) (շէնք) կառուցանող, շինել տուող
bush'el-man (պու'-շէլմէն) Հնակարկատ, Հնանորոգ (շէքէնտհէն-
butch'er (պու'-չըր) մսավաճառ, մսագործ [տըլը–
but'ler (պըթ'լըր) մատակարար
bi'cy-cle re-pair'er (պա'յսիքլ րիփէ'յրըր) երկանիւ նորոգող
cab'i-net maker (քէ'պինէթ-մէյքըր) կահագործ
can'dy maker (քէնտի-մէյքըր) շաքարագործ (Տճկ. շէքէրճի)
can'vass-er (քէ'նվասըր) ապսպրանք հաւաքող
car'pen-ter (քա'րփընթըր) հիւս
carpenter and builder (քարփընթըր էնտ պիլտըր) հիւս եւ կառուցանող
car'pet-la"yer (քա'րփէթլէյըր) կապերտայարդար
carv'er (քա'րվըր) քանդակող
wood-carver (վուտ-քարվըր) փայտի վրայ քանդակող
stone-carver (ս)թօն-քարվըր) քարի վրայ քանդակող
cash-ier' (քէշի'յր) դրամընկալ, արկղակալ [ճընճի)
ca'ter-er (քէ'յթըրըր) (խնճոյքներու) ղեկավար (Տճկ. աշ–
cha'ser (չէ'յսըր) փորագրիչ
chef (շէֆ) Գաղղիական խոհարարապետ
ci-gar' ma"ker (սիկա'ր-մէյքըր) ծխախոտի գլանարար
ci-ga-rette' ma"ker (սիկարէ'թ-մէյքըր) ծխախոտի գլանիկ շինող
clerk (քլըրք)* քարտուղար, գրագիր, օգնական, գործող
drug-clerk (տրըկ-քլըրք) դեղագործի քով գործող
grocery-clerk (կրօսըրի-քլըրք) նպարավաճառի քով գործող
cloak-maker (քլօք*-մէյքըր) լօդկարար
coach-maker (քօչ-մէյքըր) կառք շինող
coach'man (քօ'չմըն) կառապան
coat-maker (քօթ-մէյքըր) վերարկու շինող (թէրզի)
col-lect'or (քըլէ'քթըր) հաւաքիչ
com-mis'sion-er (քըմի'շընըր) յանձնակատար (Տճկ. գօմիսիօնճը)
com-pos'i-tor (քըմփա'զիթըր) գրաշար
con-duct'or (քընտը'քթըր) առաջնորդ, տոմսակահաւաք, կառքի դրամահաւաք
con-fec'tion-er (քընֆէ'քշընըր) շաքարագործ, շաքարավաճառ
cook (քուք) խոհարար

---

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ)։

order-cook (օրտըր-քուք) ապսպրածի խոհարար [հարար
pastry-cook (փէյսթրի-քուք) կարկանդակի կամ քաքարի խո-
con-tract'or (քընթրէ'քթըր) դաշնադիր (Տճկ. քոնթրաթճը)
cut'ler (քըթ'լըր) դանակագործ
cut'ter (քըթ'ըր) (կօշկակարաց մէջ) կտրող. (դերձակատան մէջ) ձեւող
dec'o-ra"tor (տէ'քօրէյթըր) զարդարիչ
den'tist (տէ'նթիսթ) ատամնաբոյժ
dish'wash"er (տի'շուաշըր) աման լուացող
dri'ver (տրա'յվըր) կառավար [հար
drum'mer (տրը'մըր) յաճախորդ հաւաքող. թմբկա-
dy'er (տա'յըր) ներկարար (Տճկ. պոյաճը)
e-lec"tri'cian (իլէքթրի'շըն) ելեքտրագէտ
el'e-va"tor-man (է'լիվէյթըրմըն) } վերամբարձատար
elevator-runner(էլիվէյթըր-ռընըր) }
en"gi-neer' (էնճինի'յըր) մեքենագործ
civ'il engineer (սի'վիլ-էնճինիյըր) երկրաչափ
en-gra'ver (էնկրէ'յվըր) փորագրիչ
ex-press'man (էքսփրէ'սմըն) բեռնակիր
farm'er (ֆա'րմըր) երկրագործ
feed'er (ֆի'յտըր) կերակրող§
fi'nish-er (ֆի'նիշըր) լրացուցիչ, վերջին փայլը տուող
fire'man (ֆա'յրմըն) հրշէջ, (Տճկ. եանկընճը), ջրհանկիր (Տճկ. թուլումպաճը). հրավառ (Տճկ. եանտըրըճը). հնոցավառ (Տճկ. ...
fish'er-man (ֆի'շըրմըն) ձկնորս (Տճկ. պալըքճը) [խանճը)
fix'er (ֆի'քսըր) շինող‡
floor-walker (ֆլօր-ուօքըր) յարկահսկող†
fore'man (ֆօրմըն) տեսուչ

§ Feeder, կերակրող ըսելով, կը հասկցուի անձ մը, որ մեքենայի մ'առջեւ կանգնած մեքենային նիւթ կ'ուտայ. ինչպէս տպագրական մամուլին թուղթ տալ։

‡ Գործարաններուն մէջ յատուկ գործաւոր մ'է, որ շարքէ դուրս ելած մեքենայները նորէն շարքի կը դնէ։

† Floor-walker, յարկահսկողը մեծ ծիւղարաժան խանութներուն մէջ պաշտօնեայ մ'է, որոյ պաշտօնն է իր յարկին մէջ յաճախորդներուն դիւրութիւններ ընծայել, քաակահատներուն եւ գողերուն վրայ հսկել, որ չգողնան, եւ ծախողներուն վրայ հսկել որ պարտազանց չըլլան։

fruit'er-er (ֆրու՛-թըրըր) } պտղավաճառ
fruit deal'er (ֆրութ տի՛յլըր) }
furniture dealer (ֆըռնիչըր տիյլըր) կահավաճառ
furniture mover (ֆըռնիչըր մուվըր) կահեր փոխադրող
fur'ri-er (ֆը՛ռիըր) մուշտակավաճառ, մուշտակագործ (Տճկ. քիւրքճի)
gar'den-er (կա՛րտնըր) պարտիզպան
gla'zier (կլէ՛յժըր) ապակեգործ (Տճկ. ճամճը)
gold'smith'' (կօ՛լտսմիթհ) ոսկերիչ
groom (կրում)* ձիապան, կառապան
hall boy (հօլ պօյ) նրբանցքի պատանեակ } դուռ բացող
hall man (հօլ մէն) նրբանցքի մարդ }
har'ness maker (հա՛ռնէս-մէյքըր) թամբարար
help'er (հէ՛լփըր) օգնական, օգնիչ
hos'tler (հա՛սլըր) ձիապան
house'keep''er (հա՛ուսքիյփըր) տնապահ
in-struct'or (ինսթրը՛քթըր) ուսուցիչ
in-vent'or (ինվէ՛նթըր) հնարիչ
jan'i-tor (ճէ՛նիթըր) դրոյլ, դռնապան
jew'el-er, jew'el-ler (ճու՛էլըր) գոհարավաճառ [շինող հիւս
join'er (ճօ՛յնըր) տուներու ներսի վերջին մասերը
kitch'en-man (քի՛չընմէն) խոհանոցի մէջ աշխատող անձ
la'bor-er (լէ՛յպըրըր) մշակ (Տճկ. ըրղաթ). աշխատաւոր
lith-og'ra-pher (լիթհա՛կրաֆըր) վիմագրիչ
lock'smith'' (լա՛քսմիթհ) կողպարար (Տճկ. չիլինկիր) [անձ
lunch'man'' (լը՛նչմէն) թեթեւ ճաշի վրայ սպասաւորող
machine ad-just'er (մէշի՛յն-էտճը՛սթըր) մեքենայարդար
ma-chin'ist (մէշի՛յնիսթ) մեքենագործ
man'a-ger (մէ՛նէճըր) տնօրէն [գործապետ
man''u-fac'tur-er (մէնիուֆէ՛քչըրըր) գործարանապետ տարազա-
ma'son (մէ՛յսն) որմնադիր
mat cutter (մէթ քըթհըր) խսիր կտրող
mattress-maker (մէթրէս մէյքըր) տապաստակարար
mer'chant (մը՛րչէնթ) վաճառական
mes'sen-ger (մէ՛սէնճըր) պատգամաբեր, սուրհանդակ
mill'er (մի՛լըր) } ջաղացպան
mill'wright (մի՛լրայթ) }
mold'er, mould'er (մօ՛լտըր) կաղապարող
mo'tor-man'' (մօ՛թըրմէն) ելեքտրական հանրակառք քշող

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ)։

mu-si'cian ([illegible]) նուագածու
news'pa''per dealer ([illegible]) լրագրավաճառ
nurse ([illegible]) հիւանդապահ, դայեակ, ստնտու
oc'u-list ([illegible]) ակնաբոյժ
op'er-a''tor ([illegible]) գործաւոր, մեքենագործ
tel'e-graph operator ([illegible]) հեռագրական պաշտօնեայ
op-ti'cian ([illegible]) ակնոցավաճառ
oysterman ([illegible]) ոստրէավաճառ
pack'er ([illegible]) ծրար կապող, փաթթող
paint'er ([illegible]) նկարիչ, ներկող
paper-cutter ([illegible]) թղթահատ
paper-hanger ([illegible]) որմնաթղթայարդար
paper-maker ([illegible]) թղթարար
pho-tog'ra-pher ([illegible]) լուսանկարիչ, պատկերահան
phy-si'cian ([illegible]) բժիշկ
piano-maker ([illegible]) դաշնակարար
piano-polisher ([illegible]) դաշնակողորկիչ
piano-tuner ([illegible]) դաշնակի ներդաշնակիչ
picture-fitter ([illegible]) պատկերայարդար
picture-frame joiner ([illegible]) պատկերի շրջանակ շինող
plas'ter-er ([illegible]) գաճարար
plum'ber ([illegible]) կապարագործ
por'ter ([illegible]) բեռնակիր
pot'ter ([illegible]) բրուտ
press'man ([illegible]) մամլավար
print'er ([illegible]) տպիչ, տպագրիչ
proof'read''er ([illegible]) տպագրութեան փորձեր ընթեր-ցող
pub'lish-er ([illegible]) հրատարակիչ
re-cruit' ([illegible]) նոր գրուած՝ կամ գրուելիք զին-ւոր կամ նաւաստի
roof'er ([illegible]) տանիք շինող կամ նորոգող
sail'or ([illegible]) նաւաստի
sales'man ([illegible]) ապրանք ծախող
sand'pa''per-er ([illegible]) աւազաթղթող, ողորկիչ
saw'yer ([illegible]) սղոցող
sculp'tor ([illegible]) անդրիագործ, արձանագործ
ship'ping clerk ([illegible]) ապրանք ղրկելու գրագիր
sil'ver-smith'' ([illegible]) արծաթագործ
sing'er ([illegible]) երգիչ
sol'dier ([illegible]) զինուոր

Յաւելուած դ. — *Much*, շատ· *little*, քիչ· *far*, հեռու· և *all*, բոլոր բառերն նախապէս ածական ըլլալով, երբեմն կը նախադասուին *not* բացասականովը· և երբ գոյականաբար առնուին, (Բայց վերջինները) կը նախադասուին հետեւեալներուն պէս մակբայով մը, *too*, *how*, *thus*, *so* կամ *as*. ինչպէս, "*Not all* that glitters, is gold. Ոչ ամէն բան, որ կը փայլի, ոսկի է, (ամեն ինչ որ կը փայլի, ոսկի չէ)». "Thus far is right. Մինչեւ հոս ուղիղ է»։

ՆԿԱՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ։

1· Գոյականի մը վրայ դրուած մակբայը ածական սեպելու է· ինչպէս, "*To-morrow* morning· Վաղն առաւօտ»։

2· Մակբայի մը դիրքի մասին որոշ կանոն մը չէ կարելի տալ· բայց ընդհանուր առմամբ հետեւեալ դիրքերովը գործածուելու են.

(1) Ածականներու կամ ուրիշ մակբայներու վերաբերողներն՝ շատ քիչ բացառութեամբ, իրենց ածականներէն կամ մակբայներէն անմիջապէս առաջ դրուելու են. ինչպէս, "She is a *very* modest girl. Նա շատ պարկեշտ աղջիկ մ'է»։

(2) Բաղադրեալ բայերու վերաբերողներն առ հասարակ առաջին օժանդակէն վերջը դրուելու են. ինչպէս, "He has *never* been graduated. Ինք ոչ երբէք ընթացաւարտ եղած է»։ Սակայն ազդու ընելու համար ամբողջ բայէն վերջը դնելու է. ինչպէս, "She has been treated *kindly*. Իրեն հետ վարուած էին քաղաքավարութեամբ»։

(3) Պարզ բայերու եւ պարզ ընդունելութիւններու վերաբերողներն երբեմն առաջ եւ երբեմն վերջը կը դրուին. այսպէս, "He spoke *earnestly*. Եռանդով խօսեցաւ»։ "*Certainly* you must have known him. Անշուշտ դուք պէտք է զինք ճանչցած ըլլաք»։

3· Անգլիերէնի մէջ առ հասարակ երկու բացասական միեւնոյն խօսքին մէջ զիրար ոչնչացնելով դրական իմաստ մը կ'արտայայտեն. ինչպէս, "He did *not* say nothing. Ոչինչ ըսաւ» (կրնայ հասկցուիլ բան մ'ըսաւ)։ Բայց անկախ բացասական մակբայներն կրկնելով աւելի ազդու իմաստ մը կ'արտայայտեն. ինչպէս, "*No, no, no.* ոչ, ոչ, ոչ»· "*No, never.* Ոչ, ոչ երբեք»։

ԾԱՆՕԹՈՒԹԻՒՆՆԵՐ։

1· Մակբայներն ածականներու տեղ գործածուելու չեն. այսպէս սխալ է ըսել "The *now* copies", պէտք է ըսել "The *present* copies. Ներկայ պատճէններն»։

2· *How* մակբայը ոչ *that* շաղկապէն առաջ եւ ոչ տեղը գործածելու է· այսպէս ըսելու չէ "Ye see *how that*", այլ "Ye see *that*. Դուք կը տեսնէք որ»։ Նոյնպէս սխալ է ըսել "Be cautious *how* you offend him" այլ պէտք է ըսել "Be cautious *that* you *do not* offend him. Զգուշացէք որ զինք չը նեղացնէք»։

3· *No* գործածելու չէ *not*ին տեղ· այսպէս չըսուիր "Tell me you will go or *no*" այլ ըսելու է "Tell me you will go or not (ըսել ուզելով *will not go*)· Ըսէք ինծի պիտի երթաք թէ ոչ։

4· *Ever*, քէնա, էվըր հաստատական է եւ գործածելու չէ *never*, ոչ քէնա. ոչ էվըրին տեղ, որ բացասական է։

201· Վարժութիւն

[Հետեւեալներն Մըրրէյէն ի Ս. կանոնին եւ անոր ծանօթութեանց համեմատ ուղղելով ընդօրինակեցէք ի տետրակին մէջ։]

"The words must be generally seperated."

"There are but two ways possibly of justification* before God."

"That thou mayest know how that the earth is the Lord's."

"We see by these instances‖, how prepositions may be necessary to connect those words..."

"We must be immortal, whether we will or no."

"I do not know whether they are out or no."

"Can I make men live, whether they will or no?" – *Shak.*

"There is nothing more admirable nor more useful."

"I cannot by no means allow him that."

"In some parts of South America, it seldom or ever rains."

202· Վարժութիւն

[Ց] [Հ]

"To become an able man in any profession¶ whatever, three things are necessary - nature†, study‡, and practice§." – *Aristotle.*

---

* jus´´ti-fi-ca´tion (ճըսթիֆիքէ՛յշըն) արդարացում

‖ in´stance (ի՛նսթանս) օրինակ, խնդիր· պարագայ

¶ pro-fes´sion (փրօֆէ՛շըն) գիտական արհեստ (բժշկութեան, փաստաբանութեան ևն.)

† na´ture (նէ՛յչըր) բնութիւն

§ prac´tise, prac´tice (փրէ՛քթիս) գործնական վարժութիւն. փորձառութիւն – to practice, ընել, ի գործ դնել, ի կիր առնուլ· բանեցնել

‡ stud´y (ըս)թըտը· ի սորվիլ

ԴԱՍ ՃԵ. (LESSON CV.)

[Ձ]

[ԾԱՆ. — Մեր ուսանողներն կամ Անգլիախօս երկրի մը մէջի Հայ նորեկներն իրենց եւ իրենցմէ կախում ունեցողներու ներկայի, առօրեայ եւ անմիջական պէտքերը հայթայթելու կարող միջոցի մը հասցնելէ վերջ. կ'անցնինք այժմ զիրենք իրենց ապագայի պէտքերուն հետ ծանօթացնելու. եւ զայնս նախատեսելու և կարգադրելու կարող միջոցի մը մէջ բերելու:

Մեղուներն ու մրջիւններն խիստ գեղեցիկ եւ ազդեցիկ օրինակներ են ոչ միայն անվհատ ժրաջանութեան, այլ եւ բարեկեցիկ ապագայի կանխատեսութեան. եւ կ'արժէ որ ամեն մէկ անձ օրինակ առնէ մեղուներու ու մրջիւններու ոչ միայն [illegible] [illegible], այլ նաեւ անոնց [illegible] [illegible] եւ մանաւանդ [illegible] [illegible] [illegible], այն է [illegible] [illegible] ներկայի մէջ ձեռք ձգուածէն մաս մը [illegible] ալ բարեկեցիկ ապրելու համար: Եւ ասիկա ընելու միջոցն է (ա) ամեն մարդ իր կարողութեան համեմատ գումար մը, օրական գէթ սենդ մը կամ շաբաթը եօթը սենդ [illegible] [illegible] մը մէջ [illegible]. (բ) կեանքն ու առողջութիւնը միշտ [illegible] [illegible]. եւ (գ) անշարժ բայց լաւ եկամուտ բերող [illegible] [illegible] և [illegible] [illegible]: Ուստի եւ մեր յաջորդ երեք դասերը պիտի ըլլան [illegible], [illegible] եւ [illegible]:]

Bank (պէնք) Դրամատուն (Տճկ. պանքա)

Sav'ings Bank (սէ'յվինկս պէնք) Խնայողութեանց Դրամատուն. Խնայողութեանց Սնտուկ

Com-mer'cial Bank (քըմմը'րշըլ պէնք) Վաճառականական Դրամատուն

State Bank (սթէյթ պէնք) Նահանգային Դրամատուն

Na'tion-al Bank (նէ'շընըլ պէնք) Ազգային Դրամատուն

Trust Company (թրըսթ քըմփընի) Շահերու Միացեալ Ընկերութիւն

ԾԱՆ. — Սոյն դրամատներն իրարմէ կը տարբերին իրենց ներքին կանոններովը:

Ex-change' (էքսչէ'յնճ) Փոխանակութիւն, Սակարան

Bourse (պուրս) Սակարան

Clear'ing House (քլի'յրինկ հաուզ) Վճարագրեր եւ Փոխանակագրեր Փոխանակելու Տուն

to teach	(թիյչ)*	ուսուցանել, սորվեցնել
to trim	(թրիմ)*	կոկել․ ժապաւինել․ յարդարել
to up-hol'ster	(ըփհօ'լսթըր)	վիժակագործել, պաստառագոր-
to var'nish	(վա'րնիշ)	ջրդեղել, շպարել․ փայլ տալ [ծել
to wait	(ուէյթ)*	սպասել․ ծառայել, սպասաւորել
to weave	(ուիյվ)*	հիւսել, ոստայնանկել
to baste	(պէյսթ)*	առժամանակեայ կերպով խոշոր
		խոշոր կարել ([illegible])
to bead	(պիյտ)*	ուլունք շարել, հուլունով զար-
		դարել [նագործել
to braid	(պրէյտ)*	երկու երեք մէկ տեսակ ասեղ-
to im-prove'	(իմփրու'վ)	բարւոքել, զարգացնել
to lap	(լափ)	փաթթել, ծրարել․ լակել
to o'per-ate	(ա'փըրէյթ)	գործողութիւն ընել․ գործել․
		գործեցնել, (մեքենայ) բանեցնել․
		(վիրաբուժ.) կտրել, կտրել հանել
to au'dit	(օ'տիթ)	հաշիւներ քննել ու վաւերացնել
to in-ves'ti-gate	(ինվէ'սթիկէյթ)	խուզարկել, հետազօտել, խորա-
		քննել

Այլեւայլ Բառեր

ad-dress'er	(ըտրէ'սըր)	հասցէներ գրող
ac-count'ant	(ըքքա'ունթընթ)	հաշուեյարդար․ հաշուակալ․ հաշ-
		ուեքննիչ
chauf'feur	(շօ'ֆըր)	ինքնաշարժավար
drafts'man	(տրա'ֆթսմըն)	սյաշտօնական գրութիւններ
		պատրաստող
paste	(փէյսթ)*	փակցնելու համար գործածուած
		խմոր — to paste, խմորով փակցնել
ap-pren'tice	(ըփփրէ'նթիս)	արհեստ սորվելու աշակերտ
com'pe-tent	(քա'մփիթընթ)	ձեռնհաս, կարող
er'rand	(է'րընտ)	փոքրիկ յանձնարարութիւններ
		տանող բերող
a-dult'	(ը'տըլթ)	չափահաս
cray'on	(քրէ'յըն)	ածխամատիտ, գունաւոր կաւիճ
pen'man"	(փէ'նմըն)	գեղագրող — pen'man-ship, գե-
		ղագրութիւն
por'trait	(փօ'րթրէյթ)	կենդանանկար [նկար
pas'tel"	(փէ'սթըլ)	գունաւոր մատիտներով գծուած
seam'stress	(սի'յմսթրէս)	ասեղնագործող կամ դրամ շահե-
		լու համար կ[illegible]

bal'ance	(պէ'լընս)	նժար. հաւասարակշռութիւն
frac'tion	(ֆրէ'քշըն)	կտոր, մաս, կոտորակ
av'er-age	(է'վըրէյճ)	միջին հաշիւ
en'try	(է'նթրի)	մուտք. արձանագրելը
in-dorse'ment	(ինտօ'րսմընթ)	փոխանակագրի ետեւը անունը գրելը, փոխանցում (Տճկ. ճիրօ)
pay-ee'	(փէյի'յ)	անձը՝ որուն դրամ պիտի վճարուի
pay'er	(փէ'յըր)	վճարող
re-mit'ter	(րիմի'թըր)	ստակ ղրկողը
re-mit''tee'	(րիմիթի'յ)	անձը՝ որուն ստակ պիտի ղրկուի
re-mit'tance	(րիմի'թընս)	դրամ ղրկելը. ղրկուած դրամը
ex-pense'	(էքսփէ'նս)	ծախս
dis-burse'ment	(տիսպը'րսմընթ)	ծախսելը, ծախսուածը, ելք
as'sets	(է'սէթս)	պարտքի դէմ եղած գոյքեր եւ առնելիքներ
li''a-bil'i-ties	(լայըպիլիթի'զ)	պարտքեր, տալիքներ
mis''cel-la'neous	(միսէլէ'յնիըս)	այլեւայլ, զանազան, խառն
vault	(վօլթ)	կամարակապ տապանատուն կամ անոր նման շինուած որեւէ խցիկ
safe-deposit-vault	(սէյֆ-տիփօզիթ-վօլթ)	ապահովաւանդատուն, տապանատան նման արկղամուր†
spec''u-la'tion	(սփէքիուլէ'յշըն)	տեսութիւն. շահադիտութիւն, վնասելու վտանգի տակ առեւտուր
spec'u-la''tor	(սփէ'քիուլէյթըր)	շահադէտ. վնասելու վտանգի տակ առեւտուր ընող
em-bez'zle-ment	(էմպէ'զըլմընթ)	իրեն վստահացուած ուրիշի դրամը իր անձնական հաշուոյն ծախսելը
in-solv'ent	(ինսա'լվընթ)	պարտքերը չը գոցող, սնանկ
bank'rupt	(պէ'նքրըփթ)	սնանկ
bank'rupt-cy	(պէ'նքրըփթսի)	սնանկութիւն

Բայեր

to save	(սէյվ)	խնայել
to de-pos'it	(տիփա'զիթ)	ի պահ դնել, պահեստի տալ
to with-draw'	(ուիթհտրօ')	ետ առնել, ետ քաշել, հանել

---

† Երկաթէ կամ պողպատէ շինուած խցիկներ եւ պահարաններ են. որոնք կը գործածուին ոսկեղէն, արծաթեղէն, գոհարեղէն եւ կարեւոր թղթեր ապահով (Սէյֆ տէփօզիթ վօլթ) պահելու համար։

to cred'it	(քրէ'տիթ)	հաւատք ընծայել, պահանջքի սիւնակի մէջ գրել
to vouch	(վաուչ)*	ապացոյցով հաստատել, վկայել
to bal'ance	(պէ'լընս)	հաւասարակշռել
to ac-count'	(ըքքաու'նթ)	հաշիւ տալ, հաշուել
to dis-trib'ute	(տիսթրի'պիութ)	ցրուել· բաշխել· բաժնել
to loan	(լօն)	փոխ տալ (փոխատուով)
to prof'it	(փրա'ֆիթ)	շահիլ· օգուտ քաղել
to dis-count'	(տիսքաու'նթ)	զեղչելով վճարել
to dis-burse'	(տիսպը'րս)	ծախսերը վճարել, ծախսել
to re-serve'	(րիզը'րվ)	վերապահել (ետին պահել)
to cash	(քէշ)	կանխիկ դրամ վճարել
to as-sort'	(ը)սօ'րթ	դասակարգել
to en-dorse'	(էնտօ'րս)	փոխանակագրի կամ վճարագրի ետեւը անունը գրել, փոխանցել (ճիրօ) ընել
to in-dorse'	(ինտօ'րս)	
to re-mit'	(րիմի'թ)	դրամ ղրկել
to ac-crue'	(ըքքրու')	աճիլ, աւելնալ
to in-vest'	(ինվէ'սթ)	շահագործութեան համար դրամագլուխ դնել
to fi-nance'	(ֆայնէ'նս)	նիւթականը մատակարարել եւ կառավարել
to con-vert'	(քընվը'րթ)	վերածել, դարձնել
to bid	(պիտ)	գին տալ
to clear	(քլիյր)*	մաքրել, փայլեցնել
to earn	(ըրն)*	վաստկիլ, շահիլ
to quote	(քուօթ)*	վկայութիւն բերել, սակագին [տալ
to sum up	(սըմ ըփ)	ամփոփել· գումարել
to sub-tract'	(սըպթրէ'քթ)	բառնալ, բարձում ընել, հանել
to mul'ti-ply	(մը'լթիփլայ)	բազմապատկել, բազմացնել
to di-vide'	(տիվա'յտ)	բաժնել
to av'er-age	(է'վըրէյճ)	միջին հաշիւը գտնել
to list	(լիսթ)*	ցուցակի մէջ արձանագրել, խոկալ, կանխամտածել
to a-mount'	(ըմաու'նթ)	գումարը հասնիլ
to spec'u-late	(ը)սփէ'քիուլէյթ)	(ֆինանսական ենթակայ, վաճառական) շահադիտութիւն ընել
to em-bez'zle	(էմպէ'զլ)	իրեն վստահացուած ուրիշի դրամը իր անձնականին ծախսել

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ)։

to di-rect′	(տիրէ՛քթ)	ուղղութիւնը որոշել, ուղղել. վարել
to de-nom′i-nate	(տինօ՛մինէյթ)	ուրոյն ուրոյն անուանել
to pro′test	(փրօ՛թէսթ)	բողոքել. պարտամուրհակ մը վճարելու ներկայացուած եւ մերժուած ըլլալուն վկայել
to bond	(պա՛նտ)	} վճարումը գրաւ առութեամբ ապահովել
to mort′gage	(մօ՛րկէյճ)	}
to spend	(ը)սփէնտ)	ծախսել

203. Վարժութիւն

[Ն]

THE SAVINGS BANK

"A penny saved,
Is a penny gained."

It is not the money you earn that will make you rich, but the money you save. You should save some money out of your earnings to put in the bank. If you keep money at home, you may lose it or spend it. In the bank, the money is safe.

When you want to start an account in the bank, the clerk at the bank will give you a bank-book, which will show how much money you have in the bank. You will find the following notice on the book –

Always bring your book with your deposit.
See that entries agree with your tickets.

And on the deposit-slip or ticket you must notice the following –

Depositors are requested to assort all bills, to list each check separately and to endorse all checks and drafts.

On a check account book the notice reads –

դրամին հետ ներկայացուցէք զայն դրամընկալին. ինք պիտի տայ ձեզ ձեր դրամատետրը: — Շատ լաւ:	մընի թու տհը րիսիվինկ թելըր, հի ուիլ կիվ եօ եօր պէնք-պուք-օլրայթ	money to the receiving teller, he will give you your bank-book*. —All right.
Կ'ուզեմ քիչ մը դըրամ հանել:— Հաճեցէք լեցնել այս հրամանագիրը եւ ստորագրել ձեր անունն այս տեղ:	այ ուօնթ թու տրօ սըմ մընի — ֆիլ աութ տհիս չէք փլիզ, էնտ սայն եօր նէյմ հիյր	I want to draw some money. — Fill out this check please, and sign your name here*.
Կ'ուզեմ փոխանակագիր մը գրուած ըլլայ Յակոբ Աբահունիի հրամանին քառասուն տալէրի համար:	այ ուօնթ ը տրէֆթ թու պի տրօն ին ֆէյվըր օվ Յակոբ Աբահունի ֆօր ֆօրթի տալըրզ	I want a draft to be drawn in favor of Hagop Abahoonie for forty dollars.
Հաճեցէք այս մուրհակը զեղչով վճարել ինծի համար: Վճարելի պիտի ըլլայ Օգոստոս տասնին:	փլիզ տիսքաունթ տհիս նօթ ֆօր մի. իթ ուիլ պի տիու օն տհը թենթհ օվ օկըսթ	Please discount this note for me. It will be due on the tenth of August.
Կ'ուզեմ քիչ մը դըրամ շահագործութեան յատկացնել լաւ գրաւաթուղթերու վրայ:	այ ուօնթ թու ինվեսթ սըմ մընի օն կուտ պօնտզ	I want to invest some money on good bonds.

Փոխանակագրի մը Պատճէն

No. ..... *New York, N. Y.* *191*

BANK OF COMMERCE

Pay to the order of .... $..........

.... *Dollars.*

PAYABLE THROUGH
NEW YORK CLEARING HOUSE. ....

* Այս գործողութիւններն դրամատուններուն մէջ առ հասարակ գրագիրներն ինքնին կ'ընեն:

RULE XXII. — CONJUNCTIONS. ԿԱՆՈՆ ԻԲ. ՇԱՂԿԱՊՆԵՐ։

Conjunctions connect words, sentences, or parts of sentences.* Շաղկապներ կը կապեն բառեր, նախադասութիւններ կամ նախադասութեանց մասեր. ինչպէս, "You *and* I. Դուք և ես. "He fled *because* he was afraid. Փախաւ որովհետեւ կը վախնար։

Բացատրութիւն. — *That*, թէ—այն շաղկապը երբեմն նախադասութիւն մը ներկայացնելու կը ծառայէ, որ ատեն կամ տէր բայի եւ կամ խնդիր կը դառնայ դիմաւոր բային. ինչպէս, "*That* mind is not matter, is certain. Թէ միտքը նիւթ չէ, այն որոշ է։

ՆԿԱՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ։

1. Շաղկապները կը կապեն մասնաւոր բառեր, որոնք ընդհանրապէս մի եւ նոյն մասունք բանին, մի եւ նոյն հոլով եւ մի եւ նոյն կախումն ունենալու են. ինչպէս, "Honour thy *father* and thy *mother*. Պատուէ քու հայրդ ու քու մայրդ։

2. *As* իբր շաղկապ կարելի է գործածել ածական մը կամ ընդունելութիւն մը գոյականի մը կապելու համար. ինչպէս, "...... *actions* AS *distinguished* from events."։

ԾԱՆՕԹՈՒԹԻՒՆՆԵՐ։

1. Շաղկապով մը կապուած երկու մասեր ընդհանրապէս տեսակով եւ քանակով նոյն ըլլալու են. այսպէս սխալ է ըսել "Athens saw them entering her gates and fill her academies" այլ պէտք է ըսել "Athens saw them entering her gates and fill*ing* her academies. Աթէնք տեսաւ անոնց իր դռներէն ներս մտնելը եւ իր վարժարաններն լեցնելը։

2. Ցարաբերական դերանունի մը հետ շաղկապ գործածելու չէ. քանի որ ինքնին կապելու յատկութիւն մ'ունի։

3. Ցարնչական շաղկապներէն (տեսնել երես 230-231) իւրաքանչիւրին հետ իրեն չիտակ համապատասխանողը գործածելու է։

4. Բաղդատութեան երկրորդ մասը պէտք է ներկայացուի *than*, քան թէ շաղկապով։

204. Վարժութիւն

[Հետեւեալները՝ սրբագրել ԻԲ. կանոնին եւ անոր ծանօթութեանց համաձայն ամբողջովին, ընդօրինակելով ի տետրակին մէջ։]

"Forms of government may, and must be occasionally, changed."

"He was more beloved, but not so much admired as Cinthio"

"We have neither forgot his past, nor despair of his future success."

"To prepare the Jews for the reception af a prophet mightier than him, and whose shoes he was not worthy to bear."

"It shall not be forgiven him, neither in this world, neither in the world to come."

* [Սոյն կանոնը գոց ընելու է]։

ԴԱՍ ՃԶ. (LESSON CVI.)

[Ա]

In-sur'ance (ինշօ'-րէնս) Ապահովագրութիւն

Անգլիախօս երկիրներու մէջ մօտաւորապէս ամէն բանի համար տեսակ մը ապահովագրութիւն կարելի է գտնել. անոնց գլխաւորներն են,

Life Insurance (լայֆ ինշօ-րէնս) *Կեանքի Ապահովագրութիւն* (մահուան դէմ)

Ac'ci-dent Insurance (է'գսիտընթ ինշօ-րէնս) *Փորձանքի Ապահովագրութիւն* (փորձանքով մահուան կամ վնասի դէմ)

Health Insurance (հէլթ ինշօ-րէնս) *Առողջութեան Ապահովագրութիւն* (հիւանդութեան դէմ)

Fire Insurance (ֆայր ինշօ-րէնս) *Հրդեհի Ապահովագրութիւն* (վառուածի դէմ)

Bur'glar Insurance (պը'րկլըր ինշօ-րէնս) *Գողի Ապահովագրութիւն* (գողցուածին դէմ)

Em-ploy'ers' Li''a-bil'i-ty Insurance (էմփլօյըրզ' լայէպի'լիթի ինշօ-րէնս) *Գործատիրոջ Պատասխանատուութեան Ապահովագրութիւն* (իր տակը գործող վնասուած գործաւորներու կրած վնասին դէմ)

Ma-rine' Insurance (մըրի'յն ինշօ-րէնս) *Ծովային Ապահովագրութիւն* (ընկղմածի դէմ)

Կեանքի Ապահովագրութեան Տեսակներն են

Ապահովագրուած գումարը ի դէպ մահուան միայն վճարելի

In-dus'trial (ինտը'սթրիըլ) *Աշխատաւորական* (շաբաթէ շաբաթ վճարելով)

Or'di-na-ry Life (օ'րտինըրի լայֆ) *Սովորական* (տարին ողջ է ամէն տարի կանոնաւորապէս վճարելով)

10, 15, 20, 25, or 30 Payments Life (փէյմընթս լայֆ)

10, 15, 20, 25 *կամ* 30 *տարիներ միայն վճարելով*

Joint Life (ճոյնթ լայֆ) *Միացած Կեանքի* (երկու անձեր առաջինին մահուանը վճարելի)

Ապահովագրուած գումարը ապահովագրուողի ողջութեան վճարելի, որոշ թուով տարիներէ վերջ

10, 15, 20, 25 or 30 En-dow-ment [illegible] *կամ* 30 *տարիներէ վերջ Ապահովագրութեան* [illegible]

Գումարը եւ կը վճարուի [illegible] *ապահովագրուողին.*

Միւս ապահովագրութիւններու [illegible] *ի պահանջել հարկին կարելի է* [illegible] *կալէ տեղեկանալ։*

in-stal'ment, in-stall'ment (ինսթօ՛լմընթ) *մաս առ մաս վճարում*
an-nu'i-ty (ըննիու՛-իթի) *տարեվճար*
re-ceipt' (րիսի՛յթ) *ստացագիր*
priv'i-lege (փրի՛վիլիճ) *առանձնաշնորհում*
con-ces'sion (քընսէ՛շըն) *պահանջքի զոհացում. շնորհ*
con-di'tion (քընտի՛շըն) *կացութիւն. պայման*
stip''u-la'tion (ը)ստիփիուլէ՛յշըն) *պայմանաւորում. պայման*

Բայեր

to in-sure' (ինշօ՛ւր) *ապահովագրել* [*կացնել*
to en-dow' (էնտա՛ու) *անձեռնմխելի գումար մը յատ-*
to ap-ply' (ը)փփլա՛յ) *դնել. յատկացնել. դիմել*
to re-new' (րինիու՛) *վերանորոգել*
to as-sign' (ըսսա՛յն) *նշանակել. գրաւոր փոխանցել*
to re''in-state' (րիյինսթէ՛յթ) *վերահաստատել*
to waive (ուէյվ)* *թողուլ, հանել*
to guar''an-tee', guar'an-ty (կէ՛րընթի) *երաշխաւորել*
to sur-ren'der (սըրրէ՛նտըր) *յանձնել. անձնատուր ըլլալ*
to a-gree' (էկրի՛յ) *համաձայնիլ*
to dam'age (տէ՛մէյճ) *վնասել. կորուստ պատճառել*
to trans-fer' (թրէնսֆը՛ր) *փոխանցել*
to con-sent' (քընսէ՛նթ) *համաձայնիլ, համակերպիլ*
to ad-min'is-ter (էտմի՛նիսթըր) (*գործերը*) *վարել կառավարել*
to be'ne-fit (պէ՛նիֆիթ) *օգտակար ըլլալ*
to laps (լէփս)* *ժամանակի անուշադրութեամբ թողլով անցնելու հետեւանքով*
to for'feit (ֆօ՛րֆիթ) *կորսնցնել, տուժել* [*ոչնչանալ*
to set'tle (սէ՛թըլ) *հաստատել, տեղաւորել. կար-*
to stip'u-late (ը)ստի՛փիուլէյթ) *պայման դնել* [*գադրել*
to re-ject' (րիճէ՛քթ) *մերժել*

[*Ապահովագրութեան վերաբերեալ խօսակցութիւնն այստեղ զանց կ'ընենք, եւ փոխարէնը կը թելադրենք որ մեր ուսանողներուն գործնական վարժութեան մը համար, ապահովագրութեան որ եւ է գործակալի հետ, անոր պարապոյ մէկ ժամանակին մէջ, գործնական խօսակցութիւն մը փորձեն։*]

RULE XXIII. — PREPOSITIONS.
ԿԱՆՈՆ ԻԳ. — ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ։

Prepositions show the relations of words, and of the things or thoughts expressed by them.† — *Նախադրութիւններ կը ցու-*

* Հնչելու է մէկ ամբողջ մէկ վանկ։ † [Սոյն կանոնը գոց ընելու է։]

ցնեն բառերու եւ իրերու կամ անոնց արտայայտած գաղափարներու յարաբերութիւններն. ինչպէս, "He came *from* Rome *to* Paris, *in* the company *of* many eminent† men, and passed *with* them *through* many cities. Ինք Հռոմէն Փարիզ եկաւ, ընկերակցութեամբ բազմաթիւ վսեմ անձերու և անոնց հետ շատ մը քաղաքներու մէջէն անցաւ։

Իլըսդրէյշըն Ա. — *To* նախադրութիւնը՝ երբ վերացեալ աներեւոյթի մ'առջեւ եւ խօսքի մը գլուխը գտնուի, եւ այդ խօսքն ալ բայի մը տեղ բային լինի, վերաբերելու պատշաճ նախնթաց չունենար. ինչպէս, "*To* be reduced to poverty‡, is a great affliction. Աղքատութեան մէջ իյնալը (ըֆլիքշըն)՝ մեծ վիշտ մ'է։

Իլըսդրէյշըն Բ. — *For* նախադրութիւնը՝ երբ իր խնդրովը միասին աներեւոյթէ մ'առաջ գտնուի, եւ ամբողջ խօսքն ալ բայի մը տեղ բային լինի, վերաբերելու պատշաճ նախնթաց չունենար. ինչպէս, "*For* an old man to be reduced to poverty, is a very great affliction. Ծեր մարդու մը համար աղքատութեան մէջ իյնալը (ըֆլիքշըն)՝ խիստ մեծ վիշտ մ'է։

ՆԿԱՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ։

1. Նախադրութեան մը նախնթացը գտնելու համար՝ *What?* ի՞նչ հարցականը դնելով նախադրութենէն առաջ հարցնելու է, պատասխանը նախընթացն է. իսկ խնդիրը գտնելու համար՝ նոյնը նախադրութենէն վերջը դնելով հարցնելու է. պատասխանը խնդիրն է. այսպէս, The spirit *of* kindness. Բարութեան ոգին». Նախնթացը գտնելու համար կը հարցնենք *What* of? պատասխանն է *The spirit* of. եւ խնդրին համար կը հարցնենք Of *what?* պատասխանն է Of kindness։

2. Երբ նախադրութիւն մը գործածուի նախադասութեան մը սկիզբը կամ վերջը, յարաբերութեան երկու մասերը յաճախ տեղերնին կը փոխեն "To a studious *man*, action is a relief. Ուսումնասէր մարդու մը համար՝ գործունէութիւնը թեթեւութիւն (րիլիֆ) մ'է». բայց կ'ուզուի "Action is a relief *to* a studious man. Գործունէութիւնը թեթեւութիւն մ'է ուսումնասէր մարդու մը համար»։

3. Նախադրութիւնք (ինչպէս իր անունէն ալ կը հասկցուի նախ-դրբաւոր) իր խնդրէն առաջ կը դրուի, բայց կան բացառութիւններ, որոց համեմատ ետքը կը դրուին. ինչպէս, յա-

---

† em'i-nent (է՛մինընթ) վսեմ

‡ pov'er-ty (փօ՛վըրթի) աղքատութիւն, չքաւորութիւն

րաբերական և հարցական դերանուն խնդիր ունեցող նախադրութիւններն յաճախ իրենց խնդրէն ետքը կը դրուին և վերաբերութեան միւս մասին կը կցուին. այսպէս, "Whom did he speak *to? ասիկա ժողովրդական ոճ մ'է, որը աւելի լաւ է ըսել* "*To whom* did he speak. *Որո՞ւն խօսեցաւ։*

4. *Երկու նախադրութիւններ երբեմն միասին կ'ուգան. ինչպէս, "From under* the ship. *Նաւին փոկէն։*

5. *Անգլիերէնի մէջ նախադրութիւններու ուղիղ գործածութիւնը խիստ դժուար ըլլալով, յատուկ ուշադրութիւն ընծայելու է իւրաքանչիւրի մասնաւոր նշանակութեանը. եւ ընկերացած բային հետ միասին կազմած ուրոյն նշանակութեանը. այսպէս,* "To walk *into* the garden, *եւ* To walk *in* the garden" *միեւնոյն բան ըսել չեն. առաջինը շարժում ու փոփոխութիւն կը ցուցնէ, վերջինը նոյնը՝ առանց շարժումի. առաջինը կը նշանակէ պարտիզին դուրսէն քալելով պարտիզին ներս մտնել. մինչդեռ վերջինը կը նշանակէ պարտիզին մէջ ըլլալով, պարտիզին ներս քալել։* To look after *կը նշանակէ որոնել, փնտռել.* to look out, *հսկել, զգուշանալ։ Նոյնպէս between կամ betwixt կը նշանակէ երկու առարկայի կամ անձի միջեւ. մինչդեռ among կամ amongst, amid կամ amidst աւելի մեծ թուի մը միջեւ։*

ԾԱՆՕԹՈՒԹԻՒՆՆԵՐ։

1. *Նախադրութիւն մը զեղջելու չէ, երբ աւելորդ չէ. այսպէս սխալ է ըսել* "That all I see in you is *worthy love*".— SHAKESPEARE. *Այս խօսքը պէտք է ըսել* "That all I see in you is worthy *of* love. *Բոլոր ինչ որ կը տեսնեմ ձեր մէջ սիրոյ արժանի է։*

2. *Նախադրութիւն մը պէտք չեղած տեղը աւելցնելու չէ. այսպէս ուղիղ չէ ըսել* "The people of England may congratulate to themselves." *այլ ըսելու է* "The people of England may congratulate themselves. *Անգլիոյ ժողովուրդը շնորհաւորելու են (կարելի է շնորհաւորեն) իրենք զիրենք։*

3. *Նախադրութեամբ խնդիրներն իրենց պատշաճ տեղերը դնելու են, խօսքի նշանակութիւնը որոշ հասկցուելու համար. հետեւեալը յրագրի մը մէջ տեսնուած է "Wanted*-A young man to take care of some horses, of a religious turn of mind. *Կ'ուզուի–Երիտասարդ մը որ քանի մը կրօնամիտ (կրօնասէր) ձիերու հոգ տանի. որը պէտք էր ըլլար* "Wanted-A young man of a religious turn of mind, to take care of some horses. *Կ'ուզուի-կրօնասէր երիտասարդ մը, որ քանի մը ձիերու հոգ տանի։*

205· *Վարժութիւն*

[Հետեւեալներն ուղղեցէք ԻԳ. կանոնին եւ անոր ծանօթութեանց համաձայն, առանձին ընդօրինակելով ի տետրակին մէջ]

"But I passed it, as a thing unworthy my notice."

"The tents of the Arabs now are black, or a very dark colour."

"Adjectives in our Language have neither Case, Gender, nor Number; the only Variation‡ they have is by Comparison."

"When the Jews were expelled Rome."

"I might be excused taking any more notice of it".

"On the 1st, August, 1834." – *British Act for the Abolition of Slavery.*"

"God divided between the light and between the darkness."

"He went to see his friends on horseback."

206· *Վարժութիւն*

[Ց] [Հ]

"Few things are impossible to diligence and skill." -- *Samuel Johnson.*

"Energy* will do anything that can be done in this world; and no talents‖, no circumstances¶, no opportunities will make a man without it." -- *Goethe.*

"An investment in knowledge always pays the best interest." -- *Franklin.*

"Nothing great was ever achieved† without enthusiasm§. - *Emerson.*

---

‡ va''ri-a'tion (վարիէ'յշըն) *փոփոխութիւն*

* en'er-gy (է'նըրճի) *ոյժ, կարողութիւն, կորով*

‖ tal'ent (թէ'լընթ) *տաղանդ* (նշանակէ [illegible])

¶ cir'cum-stance (սը'րքըմսթէնս) *պարագայ, բերմունք, հանգամանք*

† to a-chieve' (աչի'յվ) *յարատեւութեամբ և յաջողութեամբ գլուխ հանել*

§ en-thu'si-asm (էնթիւ'զիէզմ) [illegible]

ԴԱՍ ՃԷ. (LESSON CVII.)

[Ձ]

Real Estate (ռիըլ էսթէյթ) *Անշարժ Կալուածք*

[ԾԱՆ. — Գիտնալ կ'արժէ որ մինչդեռ ուրիշ երկիրներու մէջ անշարժ կալուածքի տէր ըլլալը հարուստ դրամատէրներու վերապահուած է, Ամերիկայի մէջ խպառ դրամ չունեցող, բայց կամքի տէր եղողն կրնայ անշարժ կալուածքներ գնել դիւրին պայմաններով (on easy terms – օն իզի թըրմզ), այն է իւր շահածին համեմատական չափաւորած կամ ամսավճարներով: Ամերիկայի Միացեալ Նահանգաց շատ մը նահանգներուն մէջ կառավարութենէն կարելի է ձեռք բերել ամեն մէկ անձի համար մինչեւ 160 էյքըր ընդարձակ պետական մշակելի հողեր, արօտամարգեր կամ անտառներ շատ ջնջին գումար մը վճարելով: Շատ մը երկաթուղիներու ընկերութիւններ նոյնպէս ջնջին գումարներով վարելահողեր կը հայթայթեն եւ յաճախ երկրագործական գործիքներով, ևն. ալ կը նպաստեն: Այս բոլորէն Ամերիկայի մէջ գտնուող ամեն Հայ իւր պարագաներուն համեմատ ջանալ օգտուելու է:]

Անշարժ կալուածներու վրայ առուծախ ընողներն առհասարակ չորս դասակարգի հետ գործ կ'ընեն, կալուածածախներուն, որոց կալուածներն պէտք են ծախել. դրամատուներուն եւ դրամատէրերուն, որոցմէ տոկոսով դրամ փոխ կ'առնեն կալուածներ գրաւի դնելով. ապահովագրական ընկերութիւններուն, որոց քով կեանքեր, գոյքեր եւ կալուածքներ կ'ապահովագրեն. Եւ հասարակ ծանուցողին, որոց մէջէն պէտք են գտնել իրենց անշարժ կալուած գնողներն եւ ապահովագրուողներն կամ իրենց գոյքերն ու կալուածներն ապահովագրութեան դնողներն: Ասկից ուսանողը կրնայ տեսնել որ այս չորս դասակարգերուն ալ վերաբերեալ թէ բառեր եւ թէ խօսակցութիւններ գրքի ամբողջ ընթացքին մէջ ընդհանրապէս եւ վերջին երկու դասերուն մէջ մասնաւորապէս սովրած է, ուստի եւ սոյն դասին մէջ շատ քիչ բառեր միայն աւելցնելով պիտի բաւականանանք:

Անշարժ Կալուածներու Վերաբերեալ Բառեր

home'stead	(հօ'մսթէտ)	*ընտանեկան տուն (պետական օ-*
land	(լէնտ)	*գետին, երկիր, հող [ժառ*
prop'er-ty	(փրա'փըրթի)	*ստացուածք [քեր չինուած*
im-proved'	(իմփրու'վտ)	*բարւոքուած, հողին վրայ չէն-*

unimproved	(ընիմփրու-վտ)	չբարւոքուած. չէնքեր չըր չին-
lo'cal	(լօ'քըլ)	տեղական [ուած
sub'urb	(սը'պըրպ)	արուարձան
sub-ur'ban	(սըպը'րպըն)	արուարձանային, շրջակայ
ru'ral	(րու'րըլ)	գեղջկական
lo-ca'tion	(լօքէ'յշըն)	որոշ տեղը
vil'la	(վի'լը)	գեղջկական ապարանք
cot'tage	(քա'թէյճ)	առանձին շինուած փոքրիկ տուն. ծովեզերեայ ապարանք
ve-ran'da	(վիրէ'նտը)	տանը յարակից բաց ծուռ գալիք
dwell'ing	(տուէ'լինկ)	բնակարան [տեղ (Տ՛ն. [illegible])
pri'vate	(փրա'յվէթ)	առանձնական, անհատական, թա-գուն, գաղտնի
ten'e-ment	(թէ'նիմընթ)	բազմաբնակ տուն (մաշշան)
res''i-den'tial	(րէզիտէ'նշըլ)	բնակութեան վերաբերեալ
house	(հաուս)*	տուն
poultry-house	(փօլթրի-հաուս)	հաւնոց
barn	(պարն)*	մարագ. ախոռ
ga-rage	(կարա'ժ)	ինքնաշարժի պատսպարան
own'er	(օ'նըր)	կալուածատէր, սեպհականատէր
pro-pri'et-or	(փրօփրա'յէթըր)	ստացուածքի տէր
deed	(տիյտ)*	իրողութիւն, արարք, անշարժ կալուածքներու փոխանցագիր
sky'scra-per	(ըսքա'յըսքրէյփըր)	երկնաքերիչ (բարձրաբերձ շէնք)
ar'chi-tect	(ա'րքիթէքթ)	ճարտարապետ
ho-tel'	(հօթէ'լ)	օթեւան, պանդոկ
farm	(ֆարմ)*	ագարակ

Բայեր

to im-prove'	(իմփրու'վ)	բարւոքել. զարգացնել. կատա-րելագործել. հողին վրայ շէնքեր շինել [ըր բերել
to reg'is-ter	(րէ'ճիսթըր)	արձանագրել. ճիշդ ու ճիշդ ան-
to land	(լէնտ)*	ցամաքը հանել. ցամաքը իջեցնել. ցամաքը ելնել [կանել
to house	(հաուզ)*	տան մէջ պատսպարել. ապաստա-
to own	(օն)	սեպհականել, տէրը ըլլալ
to lo'cate	(լօ'քէյթ)	դիրքը կամ տեղը որոշել. նշանա-
to dwell	(տուէլ)*	բնակիլ [կել

* Հնչելու է մէկ անգամէն մէկ [illegible]

to con-vey′	(քընվէ՛յ	փոխադրել. փոխանցել. տանիլ, հաղորդել
to deed	(տիյտ)*	անշարժ կալուած փոխանցել [չել
to sur-vey	(սըրվէ՛յ)	երկիրը չափել, սահմանները որո-

RULE XXIV. — INTERJECTIONS.

.ԿԱՆՈՆ ԻԴ. — ՄԻՋԱՐԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ։

Interjections have no dependent construction; they are put absolute, either alone, or with other words.* — *Միջարկութիւններ կախումն ունեցող կազմութիւն չունին (անկախ են). և անկախ կը գործածուին, կամ առանձինն եւ կամ ուրիշ բառերու հետ. ինչպէս,* "*O* cruel *thou*! *Ո՜վ դու անգութ*»։

Սոյն կանոնէն բացառութիւն չկայ։ Թէեւ Քերականութեանց հեղինականերէն ոմանք կ'ընդունին որ միջարկութիւններէն քանիններ ուղղական կամ հայցական հոլով խնդիր կ'առնեն, բայց առիկա ներկայիս սխալ կը ճանչցուի։

207. *Վարժութիւն*

Համաձայնական Ջանազան Սխալներ։

[Հետեւեալներն համաձայնական կանոններուն համեմատ սրբագրելով, ընդօրինակելու է տետրակին մէջ։]

"Such an one I believe yours will be proved to be."

"The subject is certainly worthy consideration."

"The perfect participle in English has both an active and passive signification."

"The king, with the lords and commons, constitute the English form of government."

"The verb in the singular agrees with the person next it."

"The auxiliaries *shall*, *will* or *should* is implied."

"You was loved."

"It has both a singular and plural construction."

"The propositions, 'He may study', 'He might study', 'He could study', affirms an ability or power to study."

"When all nature's hushed asleep,
Nor love, nor guilt, their vigils* keep. – *Felton's Gram.*

---

* Հնչելու է մէկ անգամէն մէկ վանկ ‡ [Սոյն կանոնը գոց ընելու է]։

* vig'il (վի՛ճիլ) հսկում, հսկողութիւն

ԴԱՍ ՃԸ· LESSON CVIII

[Ա]

Ակնկալուած Անակնկալներ

[Մեր ուսանողներն իրենց առօրեայ պէտքերուն հետ ալ ծանօթացնելէ վերջ, այժմ կը փափաքինք իրենց յիշեցնել որ կեանքի բոլոր երեւոյթները շարունակ փայլուն չեն, անոր ալ ամպամած, մխուր ու տրտում կողմերը կան. ինչպէս՝ աչքի տկարութիւն, ատամնացաւ, հիւանդութիւն, ևն. որոց համար ևս նախապատրաստուելու են. ուստի եւ մեր յաջորդ դասերը պիտի լինին «Ակնկալուած Անակնկալներ» խորագրին տակ, [illegible] եւ [illegible]. եւ այդ բոլորին իբր նախաբան նախ կը ներկայացնենք մարդկային մարմինը։]

Մարդկային Մարմնի Մասերը

head	(հէտ)	գլուխ
bod'y	(պա'տի)	մարմին
trunk	(թրանք)*	իրան, բուն. արկղ
limb	(լիմ)	անդամ
upper limbs	(ափփըր լիմզ)	վերի անդամներ (թեւեր)
lower limbs	(լոուըր լիմզ)	վարի անդամներ ([illegible])

Գլխի Մասերը

top of the head	(թափ ավ դը հէտ)	գագաթ
fore'head	(ֆա'րհէտ)	ճակատ
face	(ֆէյս)	երես
ear	(իյր)	ականջ
tem'ples	(թէ'մփըլզ)	քունք ([illegible])
hair	(հէյր)	մազ
neck	(նէք)	վիզ
throat	(թրօութ)*	կոկորդ
back of the neck	(պէք ավ դը նէք)	ծոծրակ
nape	(նէյփ)	ծոծրակ
nape of the neck	(նէյփ ավ դը նէք)	ծոծրակի խորութիւնք

Երեսի Մասերը

eye	(այ)	աչք
eye'lids''	(այ'լիտզ)	կոպեր
eye'lash	(այ'լէշ)	թարթիչ, արտեւանունք, (ռմկ. [թէփիլ])
eye'brow''	(այ'պրաու)	յօնք

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ)։

eye'ball'' (ա՛յպօլ) աչքի գունդ
apple of the eye (է՛փըլ ավ դհը այ) աչքի սեւուց
pu'pil (բիու՛-բիլ) բիբ
nose (նօզ) քիթ
bridge of the nose (պրիճ ավ դհը նօզ) քթի կամուրջ
mouth (մաութհ)* բերան
cheek (չիյք) այտ
mus-tache'† (մըսթա՛շ) պեխեր, ընչացք
beard (պիյրտ)* } մօրուք
whisk'ers‡ (հուի՛սքըրզ) }
chin (չին) ծնօտ

Բերանի Մասերը

lips (լիփս)* շրթունքներ
gum (կըմ) լինդ
tooth (թուութհ)* ակռայ, ատամ
tongue (թընկ)* լեզու
ton'sils (թա՛նսիլզ) ծծակներ (ստորոտը (պօղոտը ծակը) երկու կողմին կախուած մասերը)
jaw (ճօ) կզակ
upper jaw (ըփփըր ճօ) վերի կզակ
lower jaw (լօուըր ճօ) վարի կզակ

Մարմնոյ Իրանի Մասերը

breast (պրեստ)* կուրծք
chest (չեստ)* կուրծք. լանջք
tho'rax (թհօ՛րեքս) կուրծք, լանջք (Տճկ. ֆաֆես)
bos'om (պու՛-զըմ) ծոց, գիրկ
nip'ple (նի՛փըլ) ծծի պտուկ, ծիծ
back (պեք) կռնակ
heart (հարթ) սիրտ
stom'ach (ս)թը՛մաք) ստամոքս
liv'er (լի՛վըր) լեարդ (Տճկ. գարա ճիյեր)
spleen (սփլիյն)* փայծաղ (Տճկ. տալագ)
kid'ney (քի՛տնի) երիկամունք

---

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ)։

† Այս բառի յոքնակին շատ քիչ կը գործածուի. եւ երբ գործածուի կը նշանակէ պեխերու երկու կողմն ալ։

‡ Այս բառի եզակին չի գործածուիր, բառը ինքնին յաճախ կը գործածուի բարդ խօսակցութեանց մէջ. այսպէս, side-whiskers, chin-whiskers, ե.ն.։

lung	(լընկ)	թոք
bile	(պայլ)	լեղի
bow'els	(պա՛ուըլզ)	աղիք
ap-pen'dix	(ըփփէ՛նտիքս)	աղիքի յաւելուած մասը
womb	('ուօմ)	արգանդ
ab-do'men	(ապտօ՛մէն)	որովայն, փոր

Թեւերու Մասերը

arm	(արմ)	թեւ
fore'arm	(ֆօ՛րարմ)	բազուկ
hand	(հէնտ)	ձեռք

Ձեռներու Մասերը

fin'ger	(ֆի՛նկըր)	մատ
nail	(նէյլ)*	եղունգ
fist	(ֆիսթ)*	կռուփ (Տճկ. եումրուգ)
palm of the hand	(փամ ավ դհը հէնտ)	ափ
back of the hand	(պէք ավ դհը հէնտ)	ձեռքի ետեւը
hand'ful	(հէ՛նտֆուլ)	բուռ, գունձ
joint	(ճոյնթ)*	յօդ, յօդուած (Տճկ. պօղում)

Սրունքներու Մասերը

leg	(լէկ)	սրունք
knee	(նէյ)	ծունկ
foot	(ֆութ)	ոտք

Ոտներու Մասերը

an'kle, an'kl	(է՛նքըլ)	սրունքի և ոտքի միացած յօդ-
ankle-bone	(էնքըլ-պօն)	վէգ (Տճկ. աշըգ), (Ռմկ. ճան) [ուածը
heel	(հէյլ)*	կրունկ, գարշապար
sole	(սօլ)	ներբան
toe	(թօ)	ոտքի մատ

Մարդկային Մարմնի Վերաբերեալ Ուրիշ Բառեր

skull	(ը)սքըլ)*	գանկ
bone	(պօն)	ոսկոր
flesh	(ֆլէշ)*	միս
skin	(ը)սքին)*	մորթ
blood	(պլըտ)*	արիւն
vein	(վէյն)*	երակ
pulse	(փըլս)*	երակի զարկ

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ)։

Eye, Ear, Nose and Throat Spe'cial-ist
(այ, իյր, նօզ էնտ Թհրօթ սփէ'շըլիսթ)
Աչքի, Ականջի, Քթի եւ Կոկորդի Մասնագէտ
Ակնաբոյժ, Ականջաբոյժ, Քթաբոյժ եւ Կոկորդաբոյժ

ԾԱՆ. — Աչքաբուժութեան մասնագէտները առ հասարակ Ականջաբուժութեան, Քթաբուժութեան, եւ կոկորդաբուժութեան ալ մասնագէտներ են։

Այս հիւանդութեանց վերաբերեալ թէ բառեր եւ թէ խօսակցութիւններ առօրեայ հասարակ գործածուածներն են, զորս կրկնել աւելորդ համարելով, կը բաւականանանք միայն քանի մը մասնաւոր բառեր աւելցնելով։

Op-ti'cian (ափթի'շըն) Ակնոցագործ, Ակնոցավաճառ

Grad'u-ate (կրէ'ճուէյթ) Ընթացաւարտ

Աչքի Վերաբերեալ Բառեր

far-sighted	(ֆար-սայթէտ)	հեռատես
near-sighted	(նիյր-սայթէտ)	կարճատես
in''flam-ma'tion	(ինֆլըմմէ'յշըն)	բորբոքում (այտուցած, կարմրած, ուռած և ցաւած ըլլալը)
in-flamed'	(ինֆլէ'յմտ)	վառող, բոցերու մէջ, բորբոքած
fa-tigued'	(ֆաթի'յկտ)	յոգնած
weak	(ուիյք)*	տկար
itch'y	(ի'չի)	քերուող, կեռացող. քոսոտ
gran'u-lar	(կրէ'նիուլըր)	մանր հատիկներով
dis-charge'	(տիսչա'րճ)	հրացանի պարպումը. ազատ արձակում. պաշտօնանկութիւն. աչքէ ջուրեր կամ վէրքէ արիւն կամ չարաւ վազելը [եկած սպիտակ թող
cat'a-ract	(քա'թըրէքթ)	ջրվէժ, սահանք. (աչքի լոյսին վրայ
tra-cho'ma	(թրըքօ'մա)	կոպին տակը մանր հատեր ըլլալը
spill	(ըսփիլ)*	շիւղ (Տճկ. չէօփ)
grit	(կրիթ)*	աւազահատի պէս կարծր բան
gnat	(նէթ)	մժղուկ, մուն
treat'ment	(թրիյ'թմընթ)	վարմունք. դարման
tep'id	(թէ'փիտ)	գաղջ, եղկ (Տճկ. ըլըճագ)
eye glasses	(այ կլէսըզ)	ակնոց, (աչքանք)
spec'ta-cles	(ըսփէ'քթըքըլզ)	ակնոց, (աչքանք)

Ականջի Վերաբերեալ Բառեր

ear'ache''	(ի'յրէյք)	ականջի ցաւ
of-fen'sive discharge	(ըֆֆէ'նսիվ տիսչարճ)	անախորժ չարաւ

---

* Հնչելու է մէկ անգամէն մէկ վանկ։

buzz'ing in the ear (պըզ'զինկ ին տհի իյր) ականջի մէջ բզզալը
sensation in the ear (սէնսէյշըն ին տհի իյր) ականջի գրգռութիւն
dull'ness of hearing (տըլ'նէս ավ հիյրինկ) լսելու ծանրութիւն
dart'ing (տա'ռթինկ) նիզակի պէս նետող (կոտտացող)
tear'ing (թէ'յրինկ) պատռելու պէս
a-cute' pain (աքիու'թ փէյն) սուր ու սաստիկ ցաւ
lobes of the ear (լօպզ ավ տհի իյր) ականջթոռ բլթակ (Ռմկ. ականջի
syr'inge (սի'րինճ) ներարկոց (շրինկ, ֆըշկիյա) [փրթիկ)

Կոկորդի Վերաբերեալ Բառեր

ul'çer (ը'լսըր) վէրք, խոց, կեղ
ul'cer-a''ted (ը'լսըրէյթէտ) կեղաւոր. վէրք եղած
ton''sil-li'tis (թանսիլա'յթիս) ծծակներուն բորբոքիլը
gar'gle (կա'ռկլ) խաղաղ, կառկառայ (Ռմկ. ղարղարա)

Ատամներու Վերաբերեալ Բառեր

Den'tist (տէ'նթիսթ) Ատամնաբոյժ
Sur'geon-Dentist (սը'րճըն-տէնթիսթ) Վիրաբոյժ-Ատամնաբոյժ
tooth (թութհ) ատամ, ակռա
tooth'acke'', tooth'ake'' (թու'թհէյք) ատամնացաւ
gum (կըմ) լինդ
den'tal (տէ'նթըլ) ատամնային
bridge (պրիճ) կամուրջ [վրայ անցուած)
cap (քէփ) գլխարկ, գլխի ծածկոց (ատամի
plate (փլէյթ) մետաղատախտակ, նմանաձոյլ
en-am'el (էնէ'մըլ) կիտուած (Տե. վնէ)
cav'i-ty (քէ'վիթի) խոռոչ, խորշ, ծակ
de-cayed' (տիքէ'յտ) փտած, փճացած, քայքայուած
nerve (նըրվ) ջիղ
ex-posed' (էքսփօ'զտ) բաց, բացուած
sore (սօր) ցաւած

Ատամներու Տեսակներն են

cen'trals (սէ'նթրըլզ) կեդրոնականներն
lat'er-als (լէ'թըրըլզ) քովընտիններն
cus'pids (քը'սփիտզ) միածայր (շան) ատամներ
bi-cus'pids (պայքը'սփիտզ) երկծայրով ատամներ
mo'lars (մօ'լըրզ) աղացող (սեղան) ատամներ

Լեցուածքի տեսակներն են ce-ment' (սիմէ'նթ) կպչուն. silver, արծաթ. gold, ոսկի. եւ porce'lain in'lay'' (փօ'րսըլէյն ի'նլէյ) ճենապակի միջնադիր (կղմինտրի ձեւով կը շինուի ծակին ճիշդ չափովը եւ կպչունով մէջը կ'անցուի)։

Բայեր

to in-flame′	(ինֆլէ՛յմ)	բորբոքել, գրգռել
to itch	(իչ)	կեռալ, քերուիլ
to dis-charge′	(տիսչա՛րճ)	հրացանը արձակել. բեռը պարպել. ազատ արձակել
to gran′u-late	(կրէ՛նեուլէյթ)	մանր հատիկներու վերածել
to treat	(թրիյթ)*	վարուիլ. պատուել. դարմանել
to gar′gle	(կա՛րկլ)	խաղաղջել, սոսորդել, կառկառայ ընել (Ռմկ. ղարղարա ընել)
to bridge	(պրիճ)*	կամրջել, կամուրջի աչքերու պէս շինել
to ad-just′	(ըտճը՛սթ)	ճշդել, շտկռտել, տեղն ի տեղը բերել
to cleanse	(քլէնզ)*	մաքրել
to fill	(ֆիլ)	լեցնել
to ex-tract′	(էքսթրէ՛քթ)	քաշել, տեղէն հանել
to fix	(ֆիքս)*	շինել
to ex-pose′	(էքսփօ՛զ)	օդին դէմ բանալ. պարզել. մերկնել. ցուցքի երեւան բերել
to de-cay′	(տիքէ՛յ)	փտտիլ, փճանալ, քայքայիլ

Ատամնաբոյժի մը հետ Խօսակցութիւն

Տաքդըր, սոսկալի ատամնացաւ ունիմ, հաճեցէք տեսնել ինչ կրնաք ընել դուք ինծ համար։ — Բացէք ձեր բերանը եւ թողէք տեսնեմ։ Ձեր ատամներն գէշ վիճակի մէջ են։	այ հէվ թէրրիպլ թութհէյք, տա՛քթըր, փլիյզ սիյ հուաթ քէն եու տու ֆօր միյ — օփըն եուր մաութհ էնտ լէթ միյ սիյ. եուր թիյթհ ար ին պէտ քընտի-շըն	I have terrible tooth-ache, Doctor, please see what can you do for me. — Open your mouth and let me see. Your teeth are in bad condition.
Ասիկա՞ է որ կը ցաւցնէ զձեզ։ — Ո՜ւյ, այո, բան մը դպչելու շատ կը ցաւի։	իզ թհիս ուըն փէյնինկ եու — օ, եէս. իթ իզ վէրի սօր թու թըչ	Is this one paining you? — O! Yes. It is very sore to touch.
Դուք բացուած ջիղ մ'ունիք անոր մէջ։ Ատամը շատ լաւ է եւ կրնայ գեղեցիկ կերպով լեցուիլ. բայց դուք պէտք է ջիղը նախ սպաննել տաք։	եու հէվ էն էքսփօզտ նըրվ ին թհէթ. թհը թութհ իզ օլրայթ. էնտ իթ քէն պի ֆիլտ նայսլի, պըթ եու կաթ թու հէվ թհը նըրվ քիլտ ֆըրսթ	You have an exposed nerve in that. The tooth is all right, and it can be filled nicely; but you got to have the nerve killed first.

* Հնչելու է մէկ անգամէն մէկ վանկ։

Անոր քովինը ի՞նչպէս է։ — Անիկա փտտած է. դուք կ'ուզէք (ղէթ ե) քաշել տալ զայն։ — Գլուխ հանեցէք ուրեմն։	հաու ըպաութ դհի ուըն նեքսթ թու իթ — դհեթ ուըն իզ դիքեյդ, եու ուանթ թու հէվ իթ էքսթրէքթէդ — կօ ըհէդ դհէն	How about the one next to it? — That one is decayed, you want to have it extracted. — Go ahead then.
Բացէք ձեր բերանը։ — Օ՜յ։ — Ամեն բան վերջացաւ։ Բերաննիդ լուացէք։	օփըն եուր մաութհ — օ՛, — օլ օվըր. ուաշ եուր մաութհ	Open ycur mouth. — Oh! – All over. Wash your mouth.
Բայց ես կարծեցի դուք ներկայիս անցաւ ատամնաբուժութիւն ունիք։ — Ուղիղ էք։ Կը վստահացնեմ զձեզ որ ես բնաւ ցաւ չզգացի։	պըթ այ թհօթ եու հէվ փէյնլէս դէնթիսթրի նաուըտէյզ — եու ար րայթ, այ աշուր եու դհէթ այ ֆէլթ նօ փէյն էթ օլ	But I thought you have painless dentistry nowadays. — You are right. I assure you that I felt no pain at all.
Հա, հա, հա, հիմայ կը հասկնամ, իսկական խնդիրն այդ է (եղեր)։ Դուք, տաքդըրներդ, շատ ճարպիկ էք։ Հիմա ի՞նչ պիտի վճարեմ։ — Մէկ տալէր։	հա, հա, հա. նաու այ ընտըրսթէնտ, դհէթ իզ դհը քէյս էկզէքթլի. եու, տաքթըրզ, ար փրիթի ըսմարթ. նաու հուաթ ուիլ այ փէյ — ուըն տալըր	Ha, ha, ha. Now I understand, that is the case exactly. You, doctors, are pretty smart. Now what will I pay. — One dollar.
Դուք աւելի լաւ պէտք ընէք քննէք բոլորն և ըսէք ինձ թէ ի՞նչ պէտք է ըլլուի։ — Շատ լաւ։	եու պէթըր էկզէմին օլ էնտ թէլ մի հուաթ մըսթ պի տըն — վէրի ուէլ	You better examine all and tel! me what must be done. – Very well.
Բացէք ձեր բերանը, երբ հաճիք։ Այս աջ սեղան ատամը գլխածածքի մը կը կարօտի։ Ձեր վարի ձախ երկծայր ատամին համար, կը կարօտիք կամուրջ մը շինել տալ. և ճենապակիէ միջնադիր մը պիտի յարմարի ձեր ձախ սեղանատամին։	օփըն եուր մաութհ փլիզ. դհիս րայթ մօլար նիյտս ը քէփ. ֆօր եուր լօուըր լէֆթ պայ-քըսփիտ եու նիյտ թու հէվ ը պրիճ մէյտ, էնտ ը փօրսըլէյն ինլէյ ուիլ տու ֆօր եուր լէֆթ մօլար	Open your mouth please. This right molar needs a cap. For your lower left bi-cuspid you need to have a bridge made; and a porcelain inlay will do for your left molar.

Իմ վերի ատամներուն մասին ինչ պիտի ըսես։ Դուք կը կարօտիք շինել տալ վերի նմանաձոյլ մը։	հաու ըպաուտ մայ ըփ-փըր թիյթհ — եու նիյտ թու հէվ ըն ըփփըր փլէյթ մէյտ	How about my upper teeth? — You need to have an upper plate made.
Իմ լինդերս կը ցաւին և կ'արիւնին։ — Ձեր լընդերն սպունգանման վիճակի մէջ են։ Դուք քիչ մը դարմանի կը կարօտիք։	մայ կըմզ ար սօր էնտ պլիյտինկ — եուր կըմզ ար ին սփընճի քընտիշըն. եու նիյտ սըմ թրիյթմընթ	My gums are sore and bleeding . — Your gums are in spongy condition. You need some treatment
Այս կեդրոնական և քովընտի ատամներուն միջև խոռոչ մ'ունիք, որը կրնայ ոսկիով լեցուիլ, եթէ դուք ուզէք։	եու հէվ ը քէվիթի պիթուիյն թհիյզ սէնթրըլ էնտ լէթըրըլ, հուիչ քէն պի ֆիլտ պայ կօլտ, իֆ եու ուանթ	You have a cavity between these central and lateral, which can be filled by gold, if you want.
Դուք միշտ պէտք է մաքուր պահէք ձեր բերանն և ատամները, և առնուազն տարին անգամ մը քննել և մաքրել տաք։ — Շատ լաւ, ես պիտի ընեմ։	եու մըսթ օլուէյզ քիյփ եուր մաութհ էնտ թիյթհ քլիյն, էնտ կէթ թհէմ էկզէմինտ էնտ քլէնզտ էթ լիյսթ ուանս ին ը յիյր — օլ րայթ, այ ուիլ	You must always keep your mouth and teeth clean, and get them examined and cleansed at least once in a year. — All right, I will.

Syntactical Parsing or Analysis.

ԲԱՂԱԴՐԵԱԼ ԿԱՄ ՀԱՄԱՁԱՅՆԱԿԱՆ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹԻՒՆ։

(Տեսնել երես 314 և 321։)

Համաձայնական վերլուծութիւն ընելու մէկ կերպն է նախ ամբողջ խօսքը զայն բաղադրող նախադասութիւններուն զատել, որոցմէ ամեն մէկը իր մէջ ունենալու է միշտ սէպ ճէքթ մը (Subject), *փրէտիքէյթ մը* (Pred'i-cate – փրէ'տիքէյթ) *եւ օպճէքթ կամ էտճէքթ մը, և յետոյ անոնցմէ իւրաքանչիւրին պատկանող բառերն եւ կցորդներն որոշել ու անոնց յարաբերութիւններն ցոյց տալ։ Սակայն աւելի պարզ եւ գործածական ձեւը հետեւեալ օրինակը կարելի է սեպել։*

EXAMPLE PARSED.

"A young man studious to know his duty, and honestly bent on doing it, will find himself led away from the sin or folly in which the multitude thoughtlessly indulge themselves;

ԴԱՍ ՃԹ· (LESSON CIX.)

[Զ]

ՆԵՐՔԻՆ ՈՒ ԱՐՏԱՔԻՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆԱՅ ԵՒ ԱԽՏԵՐՈՒ ԱՆՈՒՆՆԵՐ ԲԺԻՇԿ, ՎԻՐԱԲՈՅԺ ԵՒ ՄԱՆԿԱԲԱՐՁ

Doctor of Medicine (տաքթըր աւ մէտիսին) } *Բժշկապետ, Բժիշկ,*
Phy-si'cian (ֆիզի՛շըն) } *Տաքդըր*

Sur'geon (սը՛րճըն) *Վիրաբոյժ*

Mid'wife (մի՛տուայֆ) *Կին Մանկաբարձ, Դայեակ*

Ի ստորեւ կը զետեղենք a, b, c *ի վրայ շարուած ժողովուրդին ընդհանրապէս ծանօթ հիւանդութիւններու, տարափոխիկ հիւանդութիւններու եւ ախտերու անուանց եւ անոնց վերաբերեալ բառերու ընտիր ցուցակ մը։*

Ab'scess	(է՛պսէս)	*Պալար*
Ad'en-oid	(ա՛տէնօյտ)	*Քթին մէջ բուսած միս*
An'gi-na	(է՛նճինա, էնճա՛յնա)	*Փողացաւ, Կոկորդի ցաւ*
Angina pectoris	(էնճինա փէքթօրիս)	*Կրծատապ, Սրտի մարիլը*
An"ti-sep'tics	(էնթիսէ՛փթիքս)	*Հականեխականներ*
Ap'o-plex-y	(է՛փօփլէքսի)	*Կաթուած*
Ap-pen"di-ci'tis	(ըփփէնտիսա՛յթիս, -սի՛յթիս)	*Աղիքի որդնաձեւ յաւելուածի բորբոքում*
As-phyx'i-a	(էսֆի՛քսիա)	*Շնչհեղձութիւն* [ըսֆիքսիա)
Asth'ma	(է՛սմա)	*Դժուարաշնչութիւն* (Տճկ. Ըըթ-
At'ro-phy	(է՛թրօֆի)	*Ներգեւում, Հիւծում, Ջորնալ*
Au'top-sy	(օ՛թափսի)	*Դիազննութիւն*
Bald'ness	(պօ՛լտնէս)	*Ճաղատութիւն, Կնտութիւն*
Ber'i-ber"i	(պէրի-պէրի)	*Հնդկական Անդամալուծութիւն*
Blad'der	(պլա՛տըր)	*Միզապարկ*
Blind'ness	(պլա՛յնտնէս)	*Կուրութիւն*
Blood-letting	(պլըտ-լէթինկ)	*Արիւն Առնելը*
Boil	(պօյլ)	*Խաղաւարտ* (Տճկ. չիպան)
Bow-legs	(պօ-լէկս)	*Կորասրունք*
Bright's Dis-ease	(պրայթ'ս տիզի՛յզ)	*Բրայթի հիւանդութիւն* (էրիկամանէ տէսակ մը հիւանդութիւն)
Bron-chi'tis	(պրանքա՛յթիս, քի՛յթիս)	*Շնչափողի բորբոքում, Ցընցղատապ*
Bun'ion, Bun'yon	(պը՛նիըն)	*Ոտքի ցաւով ուռիլը, մանաւանդ ոտքի մեծ մատի արմատի ներսի կողմի ոսկորին վրայ*

but, ah! poor fallen human nature; what conflicts are thy portion, when inclination and habit – a rebel and a traitor – exert their sway against our only saving principle! – *G. Brown.*

[[illegible]]

A is the indefinite article: and relates to *man*, or *young man*; according to Rule 1st, which says*.

Young is a common adjective, of the positive degree, compared regularly, *young*, *younger*, *youngest:* and relate to *man;* according to Rule 9th, which says*.

Man is a common noun, of the third person, singular number, masculin gender, and nominative case: and is the subject of *will find;* according to Rule 2d, which says *.

Studious is a common adjective, compared by means of the adverbs; *studious*, *more studious*, *most studious:* and relates to *man;* according to Rule 9th, which says *.

To is a preposition: and shows the relation between *studious* and *know;* according to Rule 23d, which says *.

Know is an irregular active-transitive verb, from *know*, *knew*, *knowing*, *known;* found in the infinitive mood, present tense -- no person, or number: and is governed by *to;* according to Rule 18th, which says *.

His is a personal pronoun, representing *man*, in the third person, singular number, and masculine gender; according to Rule 10th, which says "*" and is in the possessive case, being governed by *duty;* according to Rule 4th, which says *.

Duty is a common noun, of the third person, singular number, neuter gender, and objective case: and is governed by *know*; according to Rule 5th, which says *.

And is a copulative conjunction: and connects the phrase which follows it, to that which precedes; according to Rule 22d, which says*.

Honestly is an adverb of manner: and relates to *bent*; according to Rule 21st, which says*.

Bent is a perfect participle, from the redundant active-transitive verb, *bend*, *bent* or *bended*, *bending*, *bent* or *bended:* and relates to *man*; according to Rule 20th, which says *.

On is a preposition: and shows the relation between *bent* and *doing*; according to Rule 23d, which says *.

Doing is an imperfect participle, from the irregular active-transitive verb *do*, *did*, *doing*, *done:* and is governed by *on*; according to Rule 20th, which says *.

It is a personal pronoun, representing *duty*, in the third person, singular number, and neuter gender; according to Rule 10th, which says "*" and is in the objective case, being governed by *doing*; according to Rule 5th, which says *.

Will find is an irregular active-transitive verb, from *find*, *found*, *finding*, *found*; found in the indicative mood, first-futur tense, third person, and singular number: and agrees with its nominative *man*; according to Rule 14th, which says *.

....

Ah is an interjection, indicating sorrow: and is used independently; according to Rule 24th, which says*.

....

---

* *Հոս ակնարկուած կանոնը յիշողութենէն կրկնելու է։*

ԴԱՍ ՃԹ· (LESSON CIX.)

[Ձ]

ՆԵՐՔԻՆ ՈՒ ԱՐՏԱՔԻՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ԵՒ ԱԽՏԵՐՈՒ ԱՆՈՒՆՆԵՐ ԲԺԻՇԿ, ՎԻՐԱԲՈՅԺ ԵՒ ՄԱՆԿԱԲԱՐՁ

Doctor of Medicine (տաքթըր օվ մետիսին) }
Phy-si'cian (ֆիզի'շըն) } *Բժշկապետ, Բժիշկ, Տաքթըր*

Sur'geon (սը'րճըն) *Վիրաբոյժ*

Mid'wife (մի'տուայֆ) *Կին Մանկաբարձ, Դայեակ*

Ի ստորեւ կը զետեղենք a, b, c*ի վրայ շարուած ժողովուրդին ընդհանրապէս ծանօթ հիւանդութիւններու, տարափոխիկ հիւանդութիւններու եւ ախտերու անուանց եւ անոնց վերաբերեալ բառերու ընտիր ցուցակ մը։*

Ab'scess	(է'պսէս)	*Պալար*
Ad'en-oid	(ա'տէնօյտ)	*Քթին մէջ բուսած միս*
An'gi-na	(է'նճինա, էնճա'յնա)	*Փողացաւ, Կոկորդի ցաւ*
Angina pectoris	(էնճինա փէքթօրիս)	*Կրծատապ, Սրտի մարիլը*
An''ti-sep'tics	(էնթիսէ'փթիքս)	*Հականեխականներ*
Ap'o-plex-y	(է'փօփլէքսի)	*Կաթուած*
Ap-pen''di-ci'tis	(ըփփէնտիսա'յթիս, -ի'յթիս)	*Աղիքի որդնաձեւ յաւելուածի բորբոքում*
As-phyx'i-a	(էսֆի'քսիա)	*Շնչհեղձութիւն* [նէֆէս)
Asth'ma	(է'զմա)	*Դժուարաշնչութիւն* (Տճ. Բըք-
At'ro-phy	(է'թրօֆի)	*Ներդեւում, Հիւծում, Ջորնալ*
Au'top-sy	(օ'թափսի)	*Դիազննութիւն*
Bald'ness	(պօ'լտնէս)	*Ճաղատութիւն, Կնտութիւն*
Ber'i-ber''i	(պէրի-պէրի)	*Հնդկական Անդամալուծութիւն*
Blad'der	(պլա'տըր)	*Միզապարկ*
Blind'ness	(պլա'յնտնէս)	*Կուրութիւն*
Blood-letting	(պլըտ-լէթինկ)	*Արիւն Առնելը*
Boil	(պօյլ)	*Խաղաւարտ* (Տճ. չիպան)
Bow-legs	(պօ-լէկզ)	*Կորասրունք*
Bright's Dis-ease	(պրայթ'ս տիզի'յզ)	*Գրայթի հիւանդութիւն* (էրիկամանէի փէսաք մը հէանդարքին)
Bron-chi'tis	(պրօնքա'յթիս, քի'յթիս)	*Շնչափողի բորբոքում, Ցընցղատապ*
Bun'ion, Bun'yon	(պը'նէըն)	*Ոտքի ցաւով ուռիլը, մանաւանդ ոտքի մեծ մատի արմատի ներսի կողմի ոսկորին վրայ*

Ec'ze-ma ([illegible]) Մորթի եռք, [illegible], [illegible]

Ep'i-lep-sy ([illegible]) Լուսնոտութիւն [illegible]

Er''y-sip'e-las ([illegible]) Ս. Անտոնի կրակ. օձացաւ (Տե.

Fe'ver ([illegible]) Տենդ, ջերմ [illegible]

Fis'tu-la ([illegible]) Խողովակի անցքի մը մէջ անկանոն բացուածք մը ([illegible]), [illegible] մէջ յառաջ եկած պալար. Տե. [illegible])

Fits ([illegible])* Լուսնոտութեան պէս հիւանդութիւն (Ուղ. [illegible])

Frost'bite ([illegible]) Սառի խածած, կէս սառած

Gan'grene ([illegible]) Փտախտ, Կիսամեռ [illegible]

Gas-tri'tis ([illegible]) Ստամոքսին մէջ [illegible]

Gon'or-rhe'a ([illegible]) Ջերմամիզութիւն, Տե. [illegible]

Gout ([illegible])* Յօդատապ (Տե. [illegible]) [illegible]

Guin'ea-worm ([illegible]) Բարակ դերձանի նման որդ մը

Hay fever or Summer catarrh ([illegible]) Խոտաբուրուսի տենդ, Ամառնային հարբուխ

Head'ache ([illegible]) Գլխացաւ

Hem'or-rhage ([illegible]) Արիւնահոսում

Her'ni-a ([illegible]) Ո և է ներքին գործարանի մասնակի կամ ամբողջովին տեղէն ելլելը. փոշտանկ[illegible] տեսակ մը)

Her'pes ([illegible]) Մորթի բորբոքում ([illegible]

Hy''dro-pho'bi-a ([illegible]) **Ra'bi-es** ([illegible]) Կատղած կենդանիի մը խածնելէն յառաջ եկած հիւանդութիւն, կատաղութիւն

Hys-te'ri-a ([illegible]) Կանանց տեսակ մը ջղային հիւանդութիւն, ակամայ փոփոխակի լաց ու խնդում

In''flu-en'za ([illegible]) Տենդ ախտաւոր հարբուխ. Ինֆլուէնզա

In-san'i-ty ([illegible]) Խելագարութիւն

In-som'ni-a ([illegible]) Քնանալու անկարողութիւն

In-tes'ti-nal ob-struc'tion ([illegible]) Աղիքներու խց-[illegible] ցում

In-tox''i-ca'tion ([illegible]) Արբեցողութիւն

Itch'ing or Sca'bi-es ([illegible]) Քերութուք, քոս, բոր (Տե. [illegible])

Jaun'dice ([illegible]) Դալուկ. դեղնացաւութիւն

---

* Հնչելու է մէկ անգամէն մէկ վանկ։

Poi'son (փօ՛յզն) Թոյն [մէ+)
Poul'tice (փօ՛լթիս) Խիւս (Տճկ. լափա – մէրհէմ մայա դրուած-
Prog-no'sis (փրակնօ՛սիս) Ախտագուշակութիւն [խէմա-ք)
Quin'sy (քուի՛նզի) Ծծակներու շարաւային վէրք (Տճկ.
Re-laps'ing fe'ver (րիլէ՛փսինկ ֆի՛յվըր) Վերադարձող տենդ
Rheu'ma-tism (ռու՛մաթիզմ) Տեղափոխուող յօդուածատապ
կամ ջղացաւութիւն (Ռմկ. քամի)
Ring'worm'' (րի՛նկուըրմ) Օղակաձեւ որդ †
Rup'ture (րը՛փչըր) Աղէթափութիւն
St. Vi'tus's dance or cho-re a (սէյնթ վայթըս տանս, քօրիա) Սբ. Վայտոսի պար, Կաքաւախտ (տեսակ մը ջղացաւութիւն)
Salt''rheum' (սօլթռու՛մ) Տեսակ մը քոր
Scar''la-ti'na or (ս)քարլաթի՛յնա) } Կարմրախտ (Տճկ. քըզըլ)
Scar'let fe'ver (ս)քա՛րլէթ ֆի՛յվըր) }
Sci-at'i-ca (սայէ՛թիքա) Զստի ջղացաւութիւն
Scrof'u-la or (ս)քրա՛ֆիուլա) } Խոյլ (Տճկ. սըրաճա)
Stru'ma (ս)թրու՛մա) }
Scurf'y (սքը՛րֆի) Քոսոտ, քաջալ, գոնջ
Scur'vy or (ս)քը՛րվի) } Լնտագարութիւն¶
Scor-bu'tus (ս)քօրպիու՛թըս) }
Sea'sick''ness (սի՛յսիքնէս) Ծովահարութիւն, (ծովի թութումը)
Shock or (շաք) Ցանկարծական գոյժ մը առնելով սաստիկ գէշ զգալ, մտաւոր կամ մարմնաւոր ցնցում
Col-lapse' (քըլէ՛փս) Ցանկարծ ուժասպառ իյնալ
Skin diseases (ս)քին տիզիյզ) Մորթային հիւանդութիւններ
Shin'gles (շի՛նկլզ) Ջղային ախտանշան հիւանդութ.
Sleep'ing drop'sy (ս)լի՛յփինկ տրա՛փսի) } Զափազանց քնանալու հիւանդութիւն
Sleep'ing sick'ness (ս)լի՛յփինկ սի՛քնէս) }
Small'pox'' (ս)մօ՛լփաքս) Ծաղիկ (Տճկ. չիչէք)
Sneez'ing (ս)նի՛յզինկ) Փռնգտուք
Som-nam'bu-lism (սամնէ՛մպիուլիզմ) Քնաշրջութիւն
Stam'mer-ing or (ս)թէ՛մըրինկ) } Թոթովախօսութիւն, կակազում [հիւծում
Stut'ter-ing (ս)թը՛թըրինկ) }
Star-va'tion (ս)թարվէ՛յշըն) Անսուաղութիւն, անօթութենէ

---

† Տեսակ մը քորախտ, որ կլոր կարկտանի ձեւով կը ծաւալի։

¶ Տեսակ մը հիւանդութիւն է որ երկար ատեն աղը դրուած միսով սնանելէ յառաջ կ'ուգայ։

Stran'gu-la''ted her'ni-a (ըստրէ՛նկիւլէյթէտ հը՛րնիա) Աղէթափու-
թիւն (Տճկ. պօղըրսագ էնճէ)
Stran'gu-ry (ը)ստրէ՛նկիւրի) Դժուարամիզութիւն, միզարգել-
Sun'stroke'' (սը՛նսթրօք) Արեւահարութիւն [լութիւն
Sweat'ing sick'ness (ը)սուէ՛թինկ սի՛քնէս) Քրտնատենդ
Syn'co-pe (սի՛նքօփի) Ցանկարծական նուաղում
Syph'i-lis (սի՛ֆիլիս) Գաղղիական ախտ
Tape'worm'' (թէ՛յփ ուըրմ) Երիզորդ (Տճկ. թէնիա)
Tet'ter (թէթըր) Որքին (տեսակ մը էկզեմա)
Thrush (թհրըշ)* (երեխայից յատուկ) բերանի տեսակ մը հիւանդութիւն
Ton''sil-i'tis (թանսիլա՛յթիս, լա՛յթիս) Ծծակներու բորբոքում
Tra-cho'ma (թրաքօ՛մա) Կոպին տակը մանր հատեր ըլլալը
Tu-ber''cu-lo'sis (թիուպըրքիուլօ՛սիս) Հիւծախտ, թարախցաւ
Tu'mor, tu'mour (թիօ՛մըր) Ախտային ուռեցք
Ty'phoid fe'ver (թա՛յֆօյտ ֆի՛վըր) } Ժանտատենդ (Տճկ. թիֆօ)
Ty'phus fe'ver (թա՛յֆըս ֆիվըր) }
Ul'cer (ը՛լսըր) Վէրք. կեղ (Տճկ. եարա) [թիւններ
Ve-ne're-al dis'eases (վինի՛րիըլ տի՛զիզըզ) Աֆրոդիտեան հիւանդու-
Whoop'ing-cough'' (հօ՛ւփինկ քօֆ) Կապուտ հազ, աքլորահազ (Ռմկ. [խօրօսքի)
Wound (ուունտ) Վէրք
Wry-necked (րայ-նէքտ) Ծուռվիզ
Yel'low fe'ver (եէ՛լօ ֆի՛վըր) Դեղին տենդ (Տճկ. սարը հասթա)

Այլ եւ այլ Բառեր

brain (պրէյն)* ուղեղ
scalp (ը)սքէլփ)* գագաթնամաշկ
spine (ը)սփայն)* ողնայար
spi'nal cord (ը)սփա՛յնէլ քօրտ) ողնուղեղ
car'ti-lage (քա՛րթիլէյճ) կռճիկ (Ռմկ. գըրթըգ)
gland (կլէնտ)* գեղձ
gall (կօլ) լեղի, մաղձ (Տճկ. սաֆրա)
pan'cre-as (փէ՛նքրիէս) 12 մատնեայ աղիքին մօտ գեղձ մ'է
el'bow (է՛լպօ) արմուկ
wrist (րիստ)* դաստակ (Տճկ. պիլէք)
wrin'kle (րի՛նքլ) խորշոմ
u'rine (եօ՛ւրին) մէզ, ջրվաթ
skel'et-on (ը)սքէ՛լիթըն) կմախք
di''ag-no'sis (տայ [կամ տէյ] էկնօ՛սիս) ախտաճանաչութիւն

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ)։

at-tack'	(ըթթէ'ք)	յարձակում, հարուած, վրան խյ-
slight	(ս)-լայթ)*	աննշան, թեթեւ [նալը
crit'i-cal	(քրի'թիքըլ)	տագնապալի, ճգնաժամի
dan'ger-ous	(տէ'յնճըրըս)	վտանգաւոր
gid'dy	(կի'տի)	գլուխը դառնալ
grave	(կրէյվ)*	ծանր
mal'a-dy	(մէ'լըտի)	արմատացած հիւանդութիւն
chron'ic	(քրա'նիք)	երկարատեւ հիւանդութիւն
con-ta'gious	(քընթէ'յճըս)	փոխանցիկ, տարափոխիկ
ep''i-dem'ic	(էփիտէ'միք)	համաճարակ
dis-pen'sa-ry	(տիսփէ'նսըրի)	ձրի հիւանդարուժարան
hos'pi-tal	(հա'սփիթըլ)	հիւանդանոց
pa'tient	(փէ'յշընթ)	բժշկի ձեռքը գտնուող հիւանդ
in''spi-ra'tion	(ինսփիրէ'յշըն)	շնչառութիւն, ներշնչութիւն
ex-pi-ra'tion	(էքսփիրէ'յշըն)	վերջաւորութիւն, արտաշնչու-
mi'cro-scope	(մա'յքրօսքօփ)	մանրացոյց [թիւն
tem'per-a-ture	(թէ'մփըրըչըր)	տաքութեան աստիճան
de-form'i-ty	(տիֆօ'րմիթի)	անկանոն, տձեւ կամ անբնական կազմ. մարմնի տգեղութիւն
scar	(ս)-քար)*	սպի, վէրքի հետք
bil'ious-ness	(պի'լիըսնէս)	անմարսողութենէ, գլխացաւէ և քնոտութենէ խառն հիւանդութիւն մ'է (առհասարակ լեարդի անկանոնութենէ յառաջ եկած) մաղձախտ (Տճկ. սաֆրա)
bruise	(պրուզ)*	դրսէն ճզմուելով կամ ճմլուելով վնասուիլը
ag'o-ny	(է'կընի)	սոսկալի ցաւ
death-agony	(տէթհ-էկընի)	շատ դժուար հոգի տալը
in-jec'tion	(ինճէ'քշըն)	ներարկում
ap''pre-hen'sion	(էփրիհէ'նշըն)	գալիքէն վախնալը
pro-fuse'	(փրօֆիու'ս)	շռայլ, չափէ աւել, յորդառատ
tel'e-phone	(թէ'լիֆօն)	հեռաձայն
pre-scrip'tion	(փրիսքրի'փշըն)	դեղագիր
pill	(փիլ)	կլոր դեղահատ (Տճկ. հապ)
liq'uid	(լի'քուիտ)	հեղուկ
pow'der	(փա'ուտըր)	դեղափոշի (Տճկ. թոզ)
band'age	(պէ'նտէյճ)	վիրակապ

---

* Հնչելու է մէկ անգամէն մէկ վանկ։

(պրէն)* թեփ
(թէ'պլէթ) տափակ դեղահատ, ազիւսաձեւ դեղ, տախտակաձեւ (քառ)
(է'փիթայթ) ախորժակ
nt (նը'րիշմընթ) սնունդ [ուտելիք
(տա'յէթ) առողջապահական կանոնաւոր
(պրաթհ) մսի ջրով թեթև ապուր
(ը)ստի'միուլընթ) գրգռիչ, ոգեւորիչ
(րիֆրէ'շինկ) կազդուրիչ, զովացուցիչ
(վէ'ճիթէպլ) ընդեղէն (յարէն, եւն)
ence(քանվալէ'սընս) ապաքինում
ent (էնվա'յըրընմընթ) միջավայր, շրջավայր

Բայեր

an'a-lyse (է'նըլայզ) մանրաքննին քննել, տարրալու-
(փրէսքրա'յպ) պատուիրել, դեղագիր գրել [ծել
(ինճէ'քթ) ներարկել
(էքսփա'յր) արտաշնչել, մեռնիլ. վերջանալ
(ինսփա'յր) շունչ առնել, ներշնչել (շնչըընէր-
e, to phone (թէ'լէֆօն, ֆօն) հեռաձայնել [քաշէլ)
(տայճէ'սթ) մարսել [դառցնել
(վա'միթ) ստամոքսը դուրս տալ, փսխել,
(րիլէ'փս) հիւանդութիւնը եւ դառնալ,
(պէ'նտէյճ) վիրակապել [կյնալ, փչել
sce' (քանվալէ'ս) ապաքինիլ
-ate (սա'ֆօքէյթ) շնչահեղձ ընել
(հիյլ)* առողջացնել, աղէկցնել
(քիուր)* բժշկել, բուժել
(սը'ֆըր) տառապիլ
(փըրսփա'յր) քրտնիլ
(պրիյթհ)* շնչել
(ըպէ'յթ) թեթեւնալ, իջնել, քիչնալ
(ըլա'րմ) վտանգէ յանկարծ վախնալ. գալիք վտանգին գիտակից ընել,
(ը)սուէլ)* ուռիլ [լուր տալ
(ֆլա'թըր) չփոթիլ, Երակը սովորականէն արագ զարնել [ռանձնանալ
(րիթա'յր) գործառնէութենէ եւ քաշուիլ, ա-
e' (տայըկնօ'ս) հիւանդութիւնը ճանչնալ [ծել
(ըթէ'ք) յարձակիլ. վրան իյնալ, հարուա-

ու է մէջ անգամէն մէկ վանկ՝

[illegible]

Your

Ձեր բաղկերակի բաբախումը քիչ մ'անկանոն է։	[illegible]	sation is a little irregular.
Տեսնեմ ձեր լեզուն։ Ձեր աղիքներն ի՞նչպէս են ([illegible])։ — *Կանոնաւոր։*	[illegible]	Let me see your tongue. How are your bowels? — Regular.
Ձեր ախորժակն ի՞նչպէս է։ — Ախորժակ բնաւ չկայ։ Հազիւ թէ որ եւ է բան կերած եմ այս երկու օրուան մէջ։	[illegible]	How is your appetite? — No appetite at all. I have hardly eaten anything in these two days.
Կրնա՞ք լաւ քնանալ։ — Ճիշդ քիչ մը։	[illegible]	Can you sleep well? — Just a little.
Դրէք այս փոքրիկ ջերմաչափը ձեր լեզուին տակ, կ'ուզեմ ձեր տաքութեան ճիշդ աստիճանն առնուլ։	[illegible]	Put this little thermometer under your tongue, I want to take your exact temperature.
Թողէք քննեմ ձեր թոքերն եւ սիրտը։ Համրեցէք մէկ, երկու, երեք։ — Հազացէք։ Նորէն։ — Նորէն։	[illegible]	Let me examine your lungs and heart. Count one, two, three. Cough. — Again. — Again.
Ձեր ոտներն ուռա՞ծ են։ — Քիչիկ մը։	[illegible]	Is your feet swollen? — A little bit.
Հաճեցէք ինծ թաց սրբիչ մը բերել եւ սրբել այս ջերմաչափը։	[illegible]	Get me a wet towel please, and wipe out this thermometer.
Հիմա այս դեղագիրը գլխու վրայ շինել տուէք։ Դուք պիտի գտնէք չորս հատ տափակ դեղահատներ, որոցմէ մին անմիջապէս թող առնէ եւ մէկ հատ ամեն	[illegible]	Now get this prescription made right away. You will find four tablets, let him take one immediately and one every evening, before retiring. — There also will be

Իրիկուան առանձնանալէ (դասկէլէ) առաջ։ Ինն հատ ալ դեղափոշի, որոցմէ հատ մ'առնելու է կէս գաւաթ ջուրի մէջ ամեն մէկ կերակուրէն ժամ մը վերջը։ Այնուհետեւ որուականի մէջի պարունակութենէն. դուք իրեն պէտք է տալ մէկ թէյի դգալ լեցուն ամեն երեք ժամին անգամ մը. եւ ես պիտի գամ զինք տեսնելու Ուրբաթ օր. բացի (մինչեւր) ինք դէպի գէշի փոխուի, այն ատեն ինծ հեռաձայնեցէք։	[illegible]	nine powders, of which he is to take one in half glass of water, an hour after each meal. Then you must give him from the contents of the bottle one teaspoonful at every three hours and I shall come to see him on Friday, unless he takes a turn toward worse, then you may telephone for me.
Կը խորհի՞ք իր հիւանդութիւնը վտանգաւոր է. Տոքթըր։ — Ոչ հիմա ։ Բայց դուք պէտք է լաւ հոգ տանիք որ մի գուցէ այդպէս լինի (դառնայ)։	[illegible]	Do you think his illness dangerous? Doctor Not now. But you must take good care, lest it should become so.
Իր հիւանդութիւնն ի՞նչ է։ - Ջրալի թոքատապի թեթեւ հարուած մ'ունի։ Զինք անկողնի մէջ պահեցէք, եւ վրան տաքուկ վերմակներ ձգեցէք։ Լուսամուտն ալ չորս մատնաչափի չափ բաց պահեցէք։	[illegible]	What is his sickness? - He has a slight attack of pleurisy. Keep him in bed, and throw on him warm blankets. Keep the window open about four inches
Իր կերակուրներու	[illegible]	How about his meals?

մասին ի՞նչպէս (ընելու ենք)։ — Իր առողջապահիկ ուտելիքներու մասին դուք կրնաք տալ իրեն քիչ մը հաւի մսի ջուր, գաւաթ մը քիչ տաքցած կաթ ամեն չորս ժամին անգամ մը, առաւօտներն փոքրիկ կտոր մը խորոված հացի հետ հում կամ կակուղ խաշած հաւկիթ մը, կամ ընդեղէններէն տեսակ մը, ինչպէս վարսակաձաւ և կաթ կամ փոփոխութեան համար ցորենի սեր։	[illegible]	— For his diet, you may give him little chicken broth, a glass of warm milk every four hours, in the mornings a raw or soft boiled egg with a little piece of toast or some kind of cerials, such as oatmeal and milk, or cream of wheat for a change.
Տաքդըր, հաճեցէք այս երեխային ալ նայիլ։	[illegible]	Please look at this child also, Doctor.
Ի՞նչ է եղած իրեն։ Ի՞նչ ունի։ — Չեմ գիտեր ինք չկրնար դիւրին շնչել։ — Ինքը քթին մէջ բուսած միս ունի. զոր պէտք է հանել։	[illegible]	What is the matter with him? What has he got?-I don't know; he can't breath easy.-He has adenoid, which must be removed.
Դուք ուրեմն գործողութիւն պիտի ընե՞ք իրեն վրայ։ — Կարելի է յաջորդ անգամին երբ հոս ըլլամ (կ՝ընեմ)։	[illegible]	Will you then operate on him? - I may next time I am here.
Այսօր ի՞նչպէս էք։ Աւելի լաւ կ՝երեւաք։ — Ինքզինքս շատ աւելի աղէկ կ՝զգամ։	[illegible]	How are you to-day? You look better. — I feel myself much better.

Լաւ քնացա՞ք։ — Ի՜րաւ որ քնացայ, եւ տենդս ալ գրեթէ գնացած է։	տիտ եու սլիյփ ուէլ — ինտիյտ այ տիտ, էնտ մայ ֆիյվըր իզ օլմօսթ կօն	Did you sleep well? – Indeed I did, and my fever is almost gone.
Ձեր ախորժակնի՞նչպէս է։ — Բարւոքած, եւ ես կ'զգամ կրնամ դիմանալ լաւ ճաշի մը, վրայէն ալ մանրած-մսով-կարկանդակ աղանդեր տան։	հաու իզ եուր էփփիթայթ — իմփրուվտ էնտ այ ֆիյլ այ քէն սթէնտ ֆօր ը կուտ տիննըր ուիթհ ը կուտ փիյս օվ մինս-փայ ֆօր տիզզըրթ	How is your appetite? –Improved, and I feel I can stand for a good dinner with a good piece of mince-pie for dessert.
Օ, ոչ, տակաւին ոչ։ — Բայց շուտով։ — Ոչ, դուք դեռ շաբաթ մը միս պէտք չէ ուտէք, շատ աւելի նուազ (բնաւ ոչ) կարկանդակ։ Երկու կամ երեք օրէն դուք բաւական լաւ պիտի ըլլաք, և դուք կըրնաք դուրս երթալ կարճ պտոյտներու։	օ, նօ, նա՛թ եէթ — պըթ սուն — նօ, եու մըսթ նաթ թէյք միյթ ֆօր ը ուիյք, մըչ լէս փայ. ին թու օր թհրիյ տէյզ եու ուիլ պիյ քուայթ ուէլ, էնտ մէյ կօ աութ ֆօր շօրթ ուօքս	O, no, not yet. – But soon. – No, you must not take meat for a week, much less pie. In two or three days you will be quite well and may go out for short walks.
Ալ պիտի գա՞ք, Տոքթըր։ — Ոչ, դուք իմ ծառայութիւններուս ալ չէք կարօտիր ներկայիս։	ուիլ եու քօլ էնի մօր, տաքթըր — նօ, եու տօ՛նթ նիյտ մայ սըրվիսըզ էնի մօր ֆօր թհը փրէզընթ	Will you call any more, Doctor? — No, you don't need my services any more for the present.

ԾԱՆ. — 1. Գիտնալու է որ վերոյգրեալ ցանկին մէջ յիշուած ախտանուններէն մեծ մաս մը սոսկ ընդհանուր անուններ են, որոցմէ իւրաքանչիւրի բազմաթիւ տեսակներն եւ աստիճաններն ալ կան. ինչպէս. consumption, հիւծախտ. consumption of the lungs (pulmonary), թոքերու հիւծախտ. consumption of the bowels, աղիքներու հիւծախտ, consumption of the bone, ոսկորի հիւծախտ. եւն։

2. Ներքին եւ Արտաքին Հիւանդութեանց ամեն մէկ Բժիշկ (Doctor of Medicine, Physician) առ հասարակ Վիրաբոյժ եւ Մանկաբարձ ալ է։ Հայոց մէջ դեռ եւս կին Մանկաբարձները (Midwife) նախապատիւ են։

ԴԱՍ ՃԺ· (LESSON CX.)

[Ջ]

Phar'ma-cy (ֆա'ռմասի) Դեղագործութիւն, Դեղարան

Drug Store (տրըկ ըստօր) Դեղարան

A-poth'e-ca-ry	(աբա'թհէքէրի)	Դեղագործ
Drug'gist	(տրը'կիստ)	Դեղագործ
Phar'ma-cist	(ֆա'ռմասիստ)	Դեղագործ

Դեղագործներու Գործածած Կշիռներն Են (Apothecaries' Weight)

grain	(կրէյն)*	ցորեն, հատիկ
scru'ple	(ըս)քրու'բըլ)	20 ցորենաչափ
dram, drachm	(տրէմ)*	տրամ

Գիտելիքներ

20 ցորեն (grains) հաւսր· է 1 քսանցորենչափի· (scruple)
3 քսանցորենչափ· (scruples) հաւսր· է 1 տրամի (dram)
8 տրամ (drams) հաւսր· է 1 ունկիի (ounce)
12 ունկի (ounces) հաւսր· է 1 քաշի (pound)

ԾԱՆ· — Անգլիախօս երկիրներու Դեղարաններուն մէջ կարելի է գտնել բացի ամեն տեսակ հասարակ եւ մենաշնորհ ունեցող դեղերէն, նաեւ այն բոլոր բաները, զորս մեր երկիրներուն մէջ կը գնէինք փերեզակներէն (Տե՛ս. 'անիմար, պօռնօը)։ Նոյնպէս դեղարաններուն մէջ կարելի է գտնել պաղ կամ տաք ըմպելիներ, մածուն, պատրաստի գլաններ եւ գլանիկներ (օփիօմ եւ օփիըռէտ), արդուզարդի, առողջապահութեան, ածիլուելու, մաքրութեան, տարրալուծութեան եւ մենաշնորհ ունեցող դեղերու վերաբերեալ հազարումէկ տեսակ իրեղէններ։ Մեծ դեղարաններն դիւրութեան համար յաճախ ճիւղերու բաժնուած են. ինչպէս, drugs, դեղեր. patent medicines, մենաշնորհ ունեցող դեղեր. prescriptions, դեղագիրներ. sun'dries (սը'նտրիզ), այլեւայլ ապրանքներ, ևն., որոց վերաբերեալ բառերը հազարաւորներով կը հաշուուին. եւ մենք պիտի բաւականանանք այստեղ քանի մը շատ գործածուած բառեր միայն տալով։

Զանազան Դեղեր և Դեղերու Վերաբերեալ Բառեր

leaf	(լիյֆ)*	տերեւ
herb	(հըրպ)*	խոտ
bark	(պառք)*	ծառի կեղեւ.

* Հնչւում է մէկ անգամէն (մէկ վանկ)։

qui″na-qui′na (քուինա-քուի՛նա) }
cin-cho′na bark (սինքօ՛նա պարք) } քուինաքուինա (Տճկ. քինաքինա), Ցխուսեան կեղեւ§

quin′in, quin′ine (քուի՛նին, քուի՛նայն, քուաի՛նայն, քուի՛նայն) } քինաքինա (Տճկ. քինաքինա խուլասը)

sul′fate quin′in (սըլֆէյթ քուայնայն) }
sul′phate quin′ine (սըլֆէյթ քուի՛նայն) } քինաքինայի ծծմբատ (Տճկ. սուլֆաթօ)

quinine va-le′ri-an-ate (քուինին վալի՛րիանէյթ) քինաքինաի և վալերիանի խառնուրդ դեղ մը

va-le′ri-an (վալի՛րիան) ադրդրուտ, (կատուախոտ) (Տճկ. կեդի օթու), մրուանտակ

sulfate of copper (սըլֆէյթ ավ քափըր) ժանգառ (Տճկ. կէօկ թաշը)

sulfate of iron (սըլֆէյթ ավ այըրն) արջասպ (Երկաթի ծծմբատ)

sulfate of zinc (սըլֆէյթ ավ զինք) ցինկի ծծմբատ

sul′fur, sulphur (սը՛լֆըր) ծծումբ (Տճկ. քիւքիւրթ)

sul-fu′ric acid (սըլֆիու՛րիք էսիտ) ծծմբաթթու, (Տճկ. զաճ եաղը)

ni′tric acid (նա՛յթրիք էսիտ) բորակային թթու (Տճկ. քեզզապ)

mu″ri-at′ic or (միուրիէ՛թիք օր) }
hy″dro-chlo′ric acid (հայտրօքլօ՛րիք էսիտ) } քլորաջրատական թթու (Տճկ. թուզ ռուհու)

am-mo′ni-a (էմմօ՛նիա) անուշադր (Տճկ. նիշադըր ռուհու)

al′ca-hol (է՛լքոհոլ) գինիի ոգի, ալքոլ (Տճկ. իսբիրթօ)

cam′phor (քէ՛մֆըր) քափուր (Տճկ. քեաֆուր)

mag-ne′sia (մէկնի՛շիա) մագնեզիա [Տճկ. ինկլիզ թուզու)

cit′ric ac′id (սի՛թրիք է՛սիտ) լեմոնաթթու, կիտրոնաթթու

mag-ne′sium sulfate (մէկնի՛շիըմ սըլֆէյթ) }
Epsom salt (էփսըմ սօլթ) } դառնաղ (Տճկ. ինկլիզ թուզու)

cas′tor-oil″ (քէ՛սթըր-օյլ) Հնդկաիւղ (Տճկ. Հինտ եաղը)

flax′seed″ (ֆլէ՛քսսիտ) }
lin′seed″ (լի՛նսիտ) } կտաւատ (Տճկ. քեթեն թօխումու)

linseed oil (լինսիտ օյլ) կտաւատի իւղ, (Տճկ. պեզիր եաղը)

cod′liv-er oil (քա՛տ-լիվըր օյլ) ձողաձուկի (մօրիւա) լեարդի իւղ, ձկան իւղ (Տճկ. պալըք եաղը)

e-mul′sion (իմը՛լշըն) հալած իւղը ուրիշ նիւթերու հետ բաղադրուած [վնասուիլը

bruise (պրուզ)* դրսէն ճզմուելով կամ ճմլուելով

Այլեւայլ Ապրանքներ

baby bottle (պէյպի պաթըլ) երեխայի շիշ

nip′ple (նի՛փլ) ծծի պտուկ

---

§ Ժէզուիթներն առաջին անգամ գտնելնուն համար, ժամանակ մը իրենց անունովը ճանչցուեցաւ։

tal'cum powder	(թա՛լքըմ փաուտըր)	լպրծուցիչ դեղափոշի
liquid green soap	(լիքուիտ կրին սօփ)	հեղուկ կանաչ օճառ (մաշկերու [յարմար)
tooth brush	(թութհ պրըշ)	ատամներու խոզանակ
nail brush	(նէյլ պրըշ)	եղունգներու խոզանակ
hair brush	(հէյր պրըշ)	մազերու խոզանակ
sha'ving brush	(շէ՛յվինկ պրըշ)	ածիլուելու խոզանակ
headache powder	(հէտէյք փաուտըր)	գլխացաւի դեղափոշի
tooth powder	(թութհ փաուտըր)	ատամներ մաքրելու դեղափոշի
cold cream	(քօլտ քրիյմ)	պաղ սեր, քօլտ քրիյմ (մորթը փափկացնելու կը գործածուի)
rose'wa"ter	(րօզ-ուօթըր)	վարդի ջուր
wich' haz"el	(ուի՛չ հէյզըլ)	ուիչ հէյզըլ (շանաշան փէօակցաւերու և վէրքերու կը գործածուի)
glyc'er-in	(կլի՛սըրին)	քացցրիտ, ճարպի ոգի

Դեղագործի մը հետ Խօսակցութիւն

Պիտի հաճի՞ք այս դեղագիրը շինել անմիջապէս: — Պիտի սպասէ՞ք անոր համար:	ուիլ եու փլիյզ թու քըմփաունտ դհիս փրիսքրիփշըն րայթ աուէյ — ուիլ եու ուէյթ ֆօր իթ	Will you please to compound this prescription right away? – Will you wait for it?
Որքա՞ն ատեն պիտի առնէ պատրաստ ընելու: — Շուրջ քըսան րոպէ: — Ես պիտի վերադառնամ այդ ատենին:	հաու լօնկ ուիլ իթ թէյք թու կէթ իթ րէտի — էպաութ թուէնթի մինիթս — այ շէլ պի պէք պայ դհէթ թայմ	How long will it take to get it ready? — About twenty minutes. — I shall be back by that time.
Ի՞նչ պիտի արժէ: – Տոլար մը և քառորդ մը: – Շատ լաւ:	հուաթ ուիլ իթ քօսթ — ը տալըր էնտ ը քուօրթըր — օլ րայթ	What will it cost? – A dollar and a quarter. – All right.
Կ'ուզեմ առնել (գնել) շիշ մը ձողաձկան լեարդի իւղ: – Պա՞րզ թէ բաղադրուած: – Չեմ գիտեր որն ըսեմ (ըսել):	այ ուօնթ թու կէթ ը պաթըլ օֆ քատ-լի՛վըր օյլ — փլէյն օր իմըլշըն – այ տօ՛նթ նօ հուիչ թու սէյ	I want to get a bottle of cod-liver oil. — Plain or emulsion? — I don't know which to say.
Ո՞վ պիտի խմէ զայն: — Իմ մեծ մայրս: Շատ ծե՞ր է: — Ոչ շատ, շուրջ վաթսուն	հու իզ կօինկ թու թէյք իթ. մայ կրէնտ մըդհըր- իզ շիյ վէրի օլտ — նա՛թ վէրի, շիյ իզ էպաութ	Who is going to take it?-My grand mother. Is she very old? — Not very, she is about

տարեկան։ — Այն ատեն դուք աւելի լաւ (պէտք ընէք) առնել շիշ մը բաղադրուած, անոր խմելը աւելի դիւրին է։	սիքսթի — դհէն եօւ պէթըր թէյք ը պաթըլ օֆ էմըլշըն, էթ էզ էյզիըր թու թէյք	sixty. — Then you better take a bottle of emulsion, it is easier to take.
Ան ո՞րքան պիտի ըլլայ։ — Քառասունհինգ սէնդ։ — Շատ լաւ։ Կրնա՞մ վերադարձնել զայն փոխելու, եթէ ինք չըսիրեց։ — Այո, անշուշտ դուք կրնաք։	հաու մըչ ուիլ դհէթ պի — ֆօրթի-ֆայվ սէնթս — օլ րայթ. քէն այ րիթըրն էթ թու չէյնճ, իֆ շի տիտն'թ լայք էթ — եէս, սըրթընլի եօւ քէն	How much will that be? – Forty-five cents. — All right. Can I return it to change, if she didn't like it? – Yes, certainly you can.
Իմ դեղագիրս շինուած պատրա՞ստ է — Այո, ճիշտ հոս է։	էզ մայ փրիսքրիփշըն մէյտ րէտի — եէս, րայթ էն հիյր	Is my prescription made ready? — Yes, right in here.

[Այս ակնկալուած անակնկալներու շարքին՝ իբր միջանկեալ յաւելուած մը, թող ներուի մեզ աւելցնել նաեւ քանի մը տողեր ալ մահուան եւ անոր յարակից մեռելաթաղի մասին. որն որքան անկոչ, ազեղ, անախորժելի եւ անբաղձալի է, նոյնքան ալ անմերժելի, անխուսափելի եւ երբեմն մինչեւ իսկ մխիթարական ու բաղձալի է։]

Death (տէթհ)* Մահ

Un'der-ta''ker (ը'նտըրթէյքըր) Մեռելաթաղ

Em-balm'er (էմպա՛մըր) Զմռսող

Cor'o-ner (քա'րօնըր) Յանկարծամահ Եղողներու կամ Սպաննուողներու Կառավարական Քննիչ

ag'o-ny	(է'կօնի)	սոսկալի ցաւ
death-agony	(տէթհ էկօնի)	շատ դժուար հոգի տալը
bod'y	(պա՛տի)	մարմին
corpse	(քօրփս)*	դիակ
cof'fin	(քա'ֆին)	մեռելասնտուկ, դագաղ[լական)
cas'ket	(քա'սքէթ)	դիակարկղ (թանկագին շինուած մեռե-
stand	(ըսթէնտ)*	կայան, ոտքեր (վրան բան դնելու)
chan'dle-stick''	(չէ'նտըլսթիք)	աշտանակ, ճրագակալ, (Տճկ. շամ-
can'o-py	(քէ'նօփի)	գեղազարդ ամպհովանի [դան)
cen'ser	(սէ'նսըր)	բուրվառ, խնկաման
wreath	(րիյթհ)*	ծաղկեպսակ, դափնեպսակ

* Հնչուելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ)։

fu ner-al	([illegible])	յուղարկաւորութիւն
ob se-quies	([illegible])	յուղարկաւորութեան եւ թաղման արարողութիւն կամ հան-[դէս
bier	([illegible])*	դագաղ
hearse	([illegible])*	դագաղակառք
auto-hearse	([illegible])	ինքնաշարժ դագաղակառք
outer case	([illegible])	արտաքին սնտուկ
car'riage	([illegible])	կառք
cre-ma tion	([illegible])	դիակիզում
cre ma-to-ry	([illegible])	դիակիզարան
urn	([illegible])*	դիակի փոշեսափոր
cem'e-ter-y	([illegible])	գերեզմաննոց
grave	([illegible])*	գերեզման
grave yard	([illegible])	գերեզմանատուն
bur'i-al	([illegible])	թաղում
in-ter'ment	([illegible])	թաղում
tent	([illegible])*	վրան (Տե՛ս. [illegible])
sep'ul-cher, chre	([illegible])	վիմափոր գերեզման
tomb	([illegible])	գերեզման, տապան, շիրիմ
vault	([illegible])	կամարաշէն գերեզման
cat a-comb	([illegible])	ստորերկրեայ գերեզմանական փողոցներ
mau so-le'um	([illegible])	իրր յիշատակարան հոյակապ շի-[րիմ, դամբարան
tomb stone	([illegible])	գերեզմանաքար
mon'u-ment	([illegible])	մահարձան, յիշատակի կոթող
in mem-o'ri-am	([illegible])	ի յիշատակ
be-reave'ment	([illegible])	ցաւագին կորուստ
com fort	([illegible])	մխիթարութիւն
sym pa-thy	([illegible])	ցաւակցութիւն
con"so-la'tion	([illegible])	մխիթարութիւն
priest	([illegible])*	քահանայ, երէց
min is-ter	([illegible])	քարոզիչ
res ur-rectio	([illegible])	յարութիւն
com forter	([illegible])	մխիթարիչ, Հոգին Սուրբ

Բայեր

to em-balm'	([illegible])	զմռսել
to bur'y	([illegible])	թաղել
to in-ter'	([illegible])	թաղել
to cremate	([illegible])	դիակիզել
to com'fort	([illegible])	մխիթարել, նեղութիւններն թեթեւցնել
to con-sole'	([illegible])	մխիթարել, նեղութիւններն թեթեւցնել
to al-le'vi-ate	([illegible])	մխիթարել, նեղութիւններն թեթեւցնել

* Հնչելու է [illegible]

ԴԱՍ ՃԺԱ. (LESSON CXI.)

ՄԱՍՆ Դ.

PROSODY.

ՇԵՇՏԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ կամ ԱՌՈԳԱՆՈՒԹԻՒՆ

ՇԵՇՏԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆԸ կամ ԱՌՈԳԱՆՈՒԹԻՒՆԸ կը խօսի Կէփաչըուէյշըն (Punc''tu-a'tion, փընքչուէ՛յշըն), Աթթըրընս (Ut'ter-ance, ը՛թըրընս – շեշտերով եւ կէտերուն համաձայն կարդալ), Ֆիկեըրս (Fig'ures, ֆի՛կեըրս) եւ Տաղաչափութիւն (Ver''si-fi-ca'tion, վըրսիֆիքէ՛յշըն) վրայ։

I. PUNCTUATION. Ա. ԿԷՏԱԴՐՈՒԹԻՒՆ։

Կէտադրութիւնը՝ գրական շարադրութիւն մը կէտերով բաժնելու եւ ընթերցանութիւն մը կամ խօսակցութիւն մը ձայնի դադարներով կամ ելեւէջներով զատելու արհեստն է. առանց որոց գրական շարադրութիւն մ'անիմաստ՝ եւ ընթերցանութիւն կամ խօսակցութիւն մ'անհասկանալի պիտի դառնար և կամ բոլորովին հակառակ իմաստ մը պիտի տար։

Անգլիերէնի մէջ գործածուած գլխաւոր կէտերն հետեւեալներն են. the Com'ma [,] (թհը քա՛մա) *Ստորակէտը.* the Sem'i-co''lon [;] (թհը սե՛միքօլըն) *Կէտ եւ ստորը կամ Միջակէտը.* the Co'lon [:] (թհը քօ՛լըն) *Կրկնակէտը.* the Pe'ri-od [.] (թհը փի՛րիըտ) *Վերջակէտը.* the Dash [—] (թհը տէշ) *Դադարման կամ Անջատման Գիծը.* the In-ter''ro-ga'tion-point [?] (թհը ինթերօկէ՛յշըն-փօյնթ) *Հարցական նշանը (Պարոյկ).* the Ex''cla-ma'tion-mark (թհը էքսքլամէ՛յշըն-մարք) *Զարմացական նշանը (Երկար). եւ* the Marks of Pa-ren'the-sis [( )] (թհը մարքս ավ փարէ՛նթհիսիս) *Փակագծի Նշանները։*

Ընթերցանութեան մէջ կամ Բարձրաձայն Կարդալու ատեն

Սթորակէտը (the Comma) *կը ցուցնէ թէ ձայնը դադրելու է այնչափ՝ որչափ կը տեւէ մէկ վանկ հնչելը։*

Միջակէտը (the Semicolon) *կը ցուցնէ թէ ձայնը դադրելու է ստորակէտին առջեւ դադրածին երկու անգամին չափ։*

Կրկնակէտը (the Colon) *կը ցուցնէ թէ ձայնը դադրելու է ստորակէտին առջեւ դադրածին երեք անգամին չափ։*

Վերջակէտը (the Period) *կը ցուցնէ թէ ձայնը ամբողջ շունչ մ'առնելու չափ հանգիստ առնելու է։*

Շարադրութեանց մէջ կամ Գրելու ատեն,

Ստորակէտը (the Comma) *կը գործածուի զատելու նախադասութեան մը կամ խօսքի մ՚այն մասերն, որոնք իրարու հետ իմաստով կցուած են. իմանալուրի,*

1. *Երբ տէր բային անբաժանելի կցորդ մ՚ունի, բայէն անմիջապէս առաջ ստորակէտ մը դնելու է. ինչպէս,* "A great fortune in the hands of a fool, is a great misfortune." *Մեծ բաղդ մը յիմարի մը ձեռներուն մէջ, մեծ դժբաղդութիւն մ՚է։*

2. *Բաղադրեալ նախադասութեան մը պարզ անդամներն իրարմէ զատուելու են ստորակէտով մը. ինչպէս,* "I, that did never weep, now melt in woe. *Ես, որ բնաւ չարտասուեցի, հիմայ վշտերու մէջ կը հալիմ։։*

3. *Երբ երկուքէն աւելի բառեր կամ մասեր իրարու հետ միեւնոյն կազմութեամբ կապուած են, կամ միասին ուրիշ բառէ մը կախումն ունին, ամէն մէկէն վերջ ստորակէտ մը դրուելու է. այսպէս,* "Who ...... teach beauty, virtue, truth, and love, and melody. *Որոնք ...... կը սորվեցնեն գեղեցկութիւն, առաքինութիւն, ճշմարտութիւն, սէր եւ մեղեդի* (քաղցր նուագ — գիրք տաղաչափութիւն)։։

4. *Երբ յաջորդական երկերկու բառեր շաղկապով մը իրարու կապուած են, ամէն մէկ զոյգ ստորակէտով մը զատուելու է. այսպէս,* "Interest and ambition, honor and shame, friendship and enmity, gratitude and revenge, are the prime movers in public transactions. *Շահ եւ փառասիրութիւն, պատիւ եւ խայտառակութիւն, բարեկամութիւն եւ թշնամութիւն, երախտագիտութիւն եւ վրիժառութիւն, գլխաւոր շարժառիթներն են հանրային գործառնութեանց մէջ։։*

5. *Կոչական բառերն ստորակէտով մը զատուելու են. այսպէս,* "*Zaccheus*, come down. Զաքէոս, *վար իջիր։։*

6. *Բացայայտիչներն ստորակէտով զատուելու են. այսպէս,* "He that now speaks, is President Wilson. *Ինք* (այն) *որ հիմա կը խօսի, Նախագահ Ուիլսընն է։։*

7. *Ուր որ դիմաւոր բայ մը զօրութեամբ կը հասկցուի, հոն ստորակէտ մը դնելու է. այսպէս,* "From law arises security; from security, curiosity; from curiosity, knowledge. *Օրէնքէն յառաջ կու գայ ապահովութիւն. ապահովութենէն, հետաքրքրութիւն. հետաքրքրութենէն, գիտութիւն։։*

8. *Անկախ ընդունելութիւն եւ տէր բայի չեղող աներեւոյթ, իրենց կցորդներովը միասին, ստորակէտով զատուելու*

են. այսպէս, "*Properly speaking*, there is no such thing as chance. Ճշդիւ (պատշաճիւ) խօսելով, առիթ ըսուած բան չկայ։ "*To confess the truth*, I was much in fault. Ճշմարտութիւնը խոստովանել[ով]ու համար, ես շատ յանցաւոր էի»։

9. Մակբայներ, Շաղկապներ, Նախադրութիւններ իրենց խնդիրներովը միասին, եւ Միջարկութիւններ երբեմն ստորակէտով զատուելու են տեղին համեմատ. ինչպէս, "*Besides*, the mind must be employed. (Անկէ) ի զատ միտքը պէտք է գործածուի» "*But*, alas, I fear the consequence. Բայց, ափսո՜ս. ես հետեւանքէն կը վախնամ։» "*By reading*, we add the experience of others to our own. Կարդալով, ուրիշներու փորձառութիւնը կ'աւելցնենք մերիններին»։ "*O*, 'twas about something you would not understand. Օ, ան բանի մը մասին էր դուք չպիտի հասկնայիք»։

10. Կրկնուած բառեր իրարմէ զատուելու են ստորակէտով մը. այսպէս, "Ah! no, no, no. Ա՜հ, ոչ, ոչ, ոչ»։

Կէտ եւ Ստորը կամ Միջակէտը (the Semicolon) կը գործածուի զատելու բաղադրեալ նախադասութեան մ'այն մասերը որոնք իրարու հետ իմաստով սերտ կցուած չեն. ի մասնաւորի,

1. Գլխաւոր նախադասութենէ մը ետքը, անոր պարունակութեան պատճառ, բացատրութիւն, դիմադրութիւն կամ հետեւանք ցուցնող պարբերութիւն մը կէտ եւ ստորով զատելու է. ինչպէս, "Straws swim upon the surface, but pearls lie at the botom. Ցարդեր (Ծղօտք) երեսը կը լողան. բայց մարգարիտները՝ յատակը կը մնան»։

2. Երբ երկու կամ աւելի նման նախադասութիւններ, ուրոյն ուրոյն ամբողջ իմաստ մ'ունին, բայց իրարու հետ շարք մը կը կազմեն, իրարմէ զատուելու են կէտ եւ ստորով. այսպէս, "Every thing grows old; every thing passes away; every thing disappears. Ամեն բան կը հիննայ. ամեն բան կ'անցնի. ամեն բան կ'աներեւութանայ»։

Կրկնակէտը (the Colon) կը գործածուի իրարմէ զատելու բաղադրեալ նախադասութեան մը այն մասերն, որոնք իրարու հետ այնքան կցուած չեն, կամ իմաստով իրարու այնքան կապուած չեն որ կամ ստորակէտով մը եւ կամ միջակէտով մը իրարմէ զատուին. եւ ոչ ալ իրարմէ այնքան անկախ են որ վերջակէտով մը իրարմէ զատուին. ի մասնաւորի,

1. Երբ նախընթաց խօսքն ինքնին ամբողջ է, որուն կը յորդէ ուրիշ խօսք մը առաջնոյն իբր յաւելուած, դի[illegible] թիւն կամ բացատրութիւն, իրարմէ կը զատուին կրկ[illegible]

որոշ բացատրութիւն մը տուած ըլլալու համար, առանց նախադասութեանը պատկանելու. ինչպէս, "For I know that in me, (that is, in my flesh,) dwelleth no good thing. *Քանզի գիտեմ որ իմ մէջ, (այսինքն, իմ մարմնիս մէջ,) բարի բան մը չբնակիր»։*

Վերոյգրեալներէն ի զատ Անգլիերէնի մէջ կը գործածուին նաեւ աւելի քան քսան տեսակ ուրիշ զանազան կէտեր եւ նշաններ որոցմէ միայն հետեւեալ քանի մը հատերն աստ յիշելը կ'արժէ։

['] *Ապաթարցը* (the A-pos'tro-phe *դհէ աֆօ՛սթրօֆի*) *կը գործածուի կամ բառի մը սեռական հոլով ըլլալը ցուցնելու եւ կամ մէկ կամ աւելի գրերու զանց առնուած ըլլալը ցուցնելու. ինչպէս,* "The *parents*' advice. *Ծնողաց խրատը»։* — lov'd, don't *փոխանակ* loved *եւ* do not*ի։*

[-] *Տողադարձը, Ենթամիայ* (the Hy'phen, (*դհը հա՛յֆըն*) *կը գործածուի* 1. *Տողին վերջը, ցոյց տալու համար թէ բառը կիսուած է, և մնացած մասը յաջորդ տողին մէջն է։* 2. *Վանկերն իրարմէ բաժնելու. ինչպէս,* hy-phen, *են-թամ-նայ։* 3. *Բաղադրեալ բառերէն երկու չեշտ ունեցողներն իրարու միացնելու. ինչպէս,* ever-living, *յաւիտեան կենդանի։*

[" "] *Կրկնակ չակերտը*' (the Quo-ta'tion-mark", *դհը քուօ-թէ՛յշըն-մարք*) *կը գործածուի ցուցնելու համար թէ կրկնակ չակերտներու մէջ ամփոփուած բառը կամ խօսքը ուրիշի մ'ըսածն է. ինչպէս,* "Mercy and truth are met together; righteousness and peace have kissed each other." — *Psalms*, lxxxv. 10. *«Ողորմութիւն ու ճշմարտութիւն իրարու հանդիպած են. արդարութիւն եւ խաղաղութիւն զիրար համբուրած են։» – Սաղ. ՁԵ.* 10։

Եթէ ուրիշէ մ'առնուած խօսքին մէջ երրորդ անձի մ'ալ ըսած մէկ բառը կամ խօսքը գայ, զայդ մէկ չակերտի մէջ դնելու է. ինչպէս, "It is said that Constantine was one day riding at the head of his army, when he saw a splendid cross in the heavens, upon which was written, 'Conquer by this sign'." *Կ'ըսուի թէ Կոստանդիանոս օր մը մինչ իր բանակին գլուխըն անցած, ձիով կը յառաջանար, երբ երկնից մէջ տեսաւ սքանչելի խաչ մը, որոյ վրան գրուած էր 'Այս նշանովը յաղթէ'։»*

[*ԾԱՆ. — Շեշտաբանութեան կամ Առոգաբանութեան միւս մասերն աւելի ճիշդ ծարտասանութեան պատկանել*[illegible] *աստ տեղ տալը զանց կ'ընենք և Քերականութ*[illegible] *կը վերջացնենք հետեւեալ վարժութիւնովը։*]

206. Վարժութիւն

[[illegible]]

"To be afraid to do wrong is true courage."

"The more I study grammar the better I like it."

"His father and mother and uncle reside at Rome."

"My hopes and fears joys and sorrows centre in you."

"He saith to his mother woman behold thy son."

"We the people of the United States."

"The comma represents the shortest pause ([illegible]); the semicolon a pause longer than the comma; the colon longer than the semicolon; and the period longer than the colon."

"United we stand; divided we fall."

"To what place he was going is not known."

"There is a knocking at the gate. Come come come."

[[illegible]]

"He entered the room with the hat, on his head his shoes shining, in his hand a cane, and a wild glare in his eyes."

"He entered the room with the hat on his head, his shoes shining in his hand, a cane and a wild glare in his eyes."

[[illegible]]

"The buds spread into leaves, and the blossoms swell to fruit but they know not how they grow, nor who causes them to spring up from the bosom of the earth."

"Vice stings us, even in our pleasures but virtue consoles us, even in our pains,"

[[illegible]]

"Wealth and poverty are both temptations to man that tends to excite pride."

"Always remember this ancient proverb 'know thyself'."

[[illegible]]

"He took his degree of A, M."

"He went from Boston to New York; he went to Paris; he came from London;"

"Rule IX; lesson LV."

ԴԱՍ ՃԺԲ. (LESSON CXII.)

[Զ]

[Մեր ուսանողը կամ նորեկը մինչեւ այս դասը՝ մարմնոյ առողջութիւնն ու գործունէութիւնը պահպանելու մար, անոր բոլոր պէտքերը գոհացնելու կարող միճա հասաւ. բայց եթէ մարդիկ իրենց մարմնոյ պէտքերը գոհացնելով բաւականանային, անասուններէն չպիտի տ քէին։ Մարդոց ասուն կամ բանական ըլլալու տարբերու այն է որ մարդկային միտքն ու հոգին ալ մարմնոյն պէ գործեն կեանքի եւ աշխարհիկ պայմանները դիմագրաւելու, որպ թեան և խաղաղութեան յառաջ բերելու համար։ Ուստի եւ մ պարտականութիւնն է ինչպէս իրենց մարմնին, նոյնպէս միտքին և հոգւոյն ալ սնունդ հայթայթել եւ խնամք տ Այս պատճառաւ եւ մենք ալ՝ հետեւեալ քանի մը դաս կը ջանանք մեր ուսանողն կամ նորեկը ծանօթացնել մ հոգւոյ գլխաւոր պահանջներէն միայն Ինքնազարգա Հայրենասիրութեան եւ Ազգասիրութեան, ու Կրօնքի. և աւարտել սոյն Խօսակցութեան մասն ալ։]

Ինքնազարգացում

Ինքնազարգացման առաջին քայլն է միտքին սնունդ պաշար հայթայթել։

Մտքի գլխաւոր սնունդն է ուսմունքը, զոր կար ձեռք բերել ա. Ընթերցանութեամբ, բ. Ունկնդրութ գ. Խօսակցութեամբ, դ. Ճամբորդութեամբ, եւ ե. Փ ռութեամբ։

Ա. **Ընթերցանութեամբ** ուսմունքը ձեռք կը բերուի ա բեկուայ կամ իրիկուայ դպրոց երթալով, բ. Մատեն րաններէն տունը գիրք բերել կարդալով, կամ ընթերց ները յաճախելով, եւ գ. Լրագիր ու հանդէսներ կարդալ

Բ. **Ունկնդրութեամբ** ուսմունքի համար յաճախելու է ա. դեցիներ, բ. Լսարաններ, գ. Հանդէսներ կամ այնպիսի ժողքներ, ուր կերակուրէն վերջ ատենախօսութիւններ կ'ունենան։

Գ. **Խօսակցութեան** համար միշտ ջանալու է խօսակցիլ աւելի երէց, խելացի, գիտնական, փորձառու եւ տա դաւոր անձի մը հետ։

Դ. **Ճամբորդութեան** կամ **հնութիւններ ու նորութիւններ տե** համար, ջանալու է ամեն պատեհ առթիւ, եթէ ոչ

գէթ մօտ ճամբորդութիւն մ'ընել, ճամբորդած պահուն աչքերն ու միտքը շարունակ նկատելու զբաղեցնելով։ Իսկ հնութիւններ ու նորութիւններ տեսնելու համար յաճախ այցելելու է գեղարուեստից, հնութեանց, պատմական, աշխարհագրական, բնապատմական, եւն., եւն., թանգարաններն և կենդանաբանական ու բուսաբանական պարտէզներն։

Ե. Փորձառութեան համար, գրքով սորվածներն, ուրիշէն լսածներն և տեղէ տեղ տեսածներն գործնական փորձերու ենթարկելու է, եւ ձեռք բերուած արդիւնքներն նօթագրելով դասակարգելու է նորէն ի գործ ածելու համար։

School (սքուլ) Դպրոց, Վարժարան

Pu'pil (փիու'-փիլ) Աշակերտ
Schol'ar (սքա'լըր) Ուսանող, դպրոցական
Stu'dent (սթիու'-տընթ) Բարձրագոյն վարժարանի կամ ուսումնարանի ուսանող [հի
Teach'er (թի'չըր) Ուսուցիչ, Վարժապետ, Վարժուհի
In-struct'or (ինսթրը'քթըր) Ուսումնարանի վարի կարգերու ուսուցիչ [նի Ուսուցիչ
Pro-fess'or (փրոֆէ'սըր) Ուսումնարանի կամ Համալսարա-
Prin'ci-pal (փրի'նսիփըլ) Գլխաւոր
Su'per-in-tend'ent (սիու-փըրինթէ'նտընթ) Վերակացու, Տնօրէն
Su''per-vi'sor (սիու-փըրվա'յզըր) Վերատեսուչ
Ed'u-ca''tor (է'տիու-քէյթըր) Կրթիչ, Ուսուցիչ [կան) Ժողով
Board of Ed''u-ca'tion (պօրտ ավ էտիու-քէ'յշըն) Կրթական (Ուսումնա-
Դպրոցներու Տեսակներն են

Kin'der-gar''ten (քի'նտըրկարթն) Մանկապարտէզ
Pri'ma-ry School (փրա'յմըրի սքուլ) Նախնական Վարժարան
Sec'ond-ar''y School (սէ'քընտէրի սքուլ) Երկրորդական Վարժարան
Gram'mar School (կրէ'մըր սքուլ) Քերականութիւն սորվեցնող Դպրոց [Դպրոց
Pre-par'a-to-ry School (փրիփէրա'թօրի սքուլ) (Նախա)պատրաստական
Evening school (իվնինկ սքուլ) Երեկոյեան (իվնինկ) Վարժարան
A-cad'e-my (աքէ'տըմի) Միջին Վարժարան, Ակադեմի
Com-mer'cial School (քըմը'րշըլ սքուլ) Վաճառականական (Առեւտրական) Վարժարան

High School (հայ սքուլ) Բարձր(ագոյն)Վարժարան
Col'lege (քա'լէճ) Ուսումնարան, Ճեմարան, Գոլէճ
Law School (լօ սքուլ) Իրաւագիտութեան Ուսումնա-
U''ni-ver'si-ty (եունիվը'րսիթի) Համալսարան [րան
Sem'i-na-ry (սէ'մինըրի) Դ[illegible]ն, Ուսումնարան

In'sti-tute of Tech-nol'o-gy (Ի՛նսթիթիութ օվ Թեքնօ՛լօճի)
Արուեստարանութեան Ուսումնարան (Հօօփօփօօ-Բին)
Pol''y-tech'nic (փօլիթե՛քնիք) *Բազմարուեստից Վարժարան*

Մանկապարտէզ, Kindergarten (2-3 տարուան ընթացք)

Մանկապարտէզը *աշխարհի ներկայ կրթութեան հիմը կը-կազմէ։ Մանկապարտէզին մէջ կ'ընդունուին* 3–6 *տարեկան երեխաներ, որոց կ'աւանդուին,*

Իրախօսութիւն (object-lessons), *երեխայի նկատողութեան, ըմբռնման, դատողութեան, յիշողութեան եւ ինքզինք արտայայտելու կարողութիւններն զարգացնելու համար։*

Իրաշինութիւն (object-making), *որոյ նպատակն է ա. Երեխան վարժուի առանց ձանձրանալու ինքզինք զբաղած պահելու. բ. Վարժուի ճարտարարուեստութեան եւ գեղեցկի սկզբունքներն նշմարելու, ըմբռնելու եւ ի գործ ածելու։*

Երգեցողութիւն (singing), *ներդաշնակութեան ոգին եւ զուարթութիւն ներշնչելու համար։*

Առողջապահիկ խաղեր (play) *եւ պարեր երեխայի առողջութիւնն աւելի կայտառ ընելու եւ ընկերակիցներուն հետ համերաշխիլ սովրեցնելու համար։*

Ամերիկայի Միացեալ Նահանգաց Հասարակաց Վարժարաններն (Public Schools – փըպլիք սքուլզ) *առ հասարակ դասակարգուած են ութը տարուայ դասընթացքով* (Eight Grades – էյթ կրէյտզ – *ութն աստիճաններ, որոցմէ ամեն մէկն* a և b, *ա եւ բ ստորաբաժանումներով*), *ընդ ամեն տասն եւ վեց աստիճաններու. եւ այս դասընթացքն այնպէս մը կարգադրուած է որ աշակերտը սկսի իւր* 6 *տարեկան հասակին եւ աւարտէ իւր* 14 *րդ տարիքին մէջ։ Հայ տղաքներն առ հասարակ իրենց յաջողութեամբ կրնան այս ընթացքը* 5–6 *տարիէն աւարտել։*

Այս Դասընթացքը կը Բաղկանայ Հետեւեալներէն

Նախակրթարան, Primary School (4 տարուան ընթացք)

Read'ing (րի՛տինկ) *Ընթերցանութիւն*
Wri'ting (րա՛յթինկ) *Գրութիւն* (գիր գրել)
Spell'ing (սփե՛լինկ) *Հեգելը, Ուղղագրութիւն*
A-rith'me-tic (էրի՛թմէթիք) *Թուաբանութիւն*

Երկրորդական Վարժարան, Secondary School (2 տարուան ընթացք)

5*րդ տարիէն վերոյգրեալներուն կ'աւելցուի նաեւ*

Ge-og'ra-phy (ճիա՛կրըֆի) *Աշխարհագրութիւն*
His'to-ry (հի՛սթօրի) *Պատմութիւն*

Phys'i-ol'o-gy and hy'gi-ene (ֆիզիա՛լօճի էնտ հայճի՛ին)
Մարդակազմութիւն եւ Առողջաբանութիւն

Քերականութիւն Ուսանելու Վարժարան․ Grammar School
(2 տարուան ընթացք)

Վեցերորդ եւ եօթներորդ տարիներուն մէջ կ'աւելցուին

El″e-men′ta-ry Gram′mar (էլէմէ՛նթըրի կրէ՛մըր) Տարրական Քերականութիւն

Elementary Al′ge-bra (էլէմէ՛նթըրի է՛լճիպրա) Տարրական Գրահաշիւ

Elementary Civ′ics† (էլէմէ՛նթըրի սի՛վիքս) Տարրական Քաղաքացիական Գիտութիւն

Draw′ing (տրօ՛ինկ) Գծագրութիւն

Իրիկուան Վարժարաններն մասնաւորապէս արհեստաւորներու և օտար երկրացիներու համար են, անոնց դէթ հասարակ կարդալ, գրել, խօսիլ եւ հաշուել սորվեցնելու համար։

Նախապատրաստական Վարժարաններն առ հասարակ ուսանողին կ'աւանդեն այն մասնաւոր նիւթերն, որոց պէտք ունի այս ինչ ուսումնարանը մտնելու կամ գործը ձեռք բերելու համար։

Առեւտրական Վարժարանները վերոյգրեալներէն զատ կ'ուսուցանեն նաեւ մասնաւորապէս

Ac-count′ing (ըքքա՛ունթինկ) Հաշուակալութիւն, Հաշուեյար-
Book′keep″ing (պու՛քքիփինկ) Տոմարակալութիւն [դարութիւն
Sten-og′ra-phy (ըս)թէնա՛կրըֆի) Սղագրութիւն
Type′wri″ting (թա՛յփրայթինկ) Տառագրութիւն

Բարձրագոյն Վարժարաններ · High Schools.

Բարձրագոյն Վարժարան կ'ընդունուին անոնք միայն որոնք Քերականութիւն սորվեցնող դպրոցէ մը իրենց ընթացաւարտութեան վկայականը կը ներկայացնեն եւ կամ համարժէք քննութիւն մը կ'ուտան։

Բարձրագոյն Վարժարաններու ընթացքը չորս տարի է և սովորաբար երեք դասընթացք ունին, — Clas′sic-al (քլէ՛սիքըլ)

---

† Civics ըսելով իր ամբողջութեամբը կը հասկցուի (1) eth′ics (է՛թիքս) բարոյագիտութիւն կամ ընկերակցական պարտականութիւններ· (2) civ′il pol′i-ty (սի՛վիլ փա՛լիթի) քաղաքագիտութիւն կամ քաղաքական կառավարութեան կազմութիւնն ու ընթացքը· (3) law (լօ) օրէնք ու անոր գործադրութիւնն ընկերակցութեան շահերուն նկատմամբ· (4) ec″o-nom′ics (էքօնա՛միքս) տնտեսագիտութիւն կամ հարստութեան եւ անոր փոխանակութեան սկզբունքներն կամ օրէնքներն. (5) քաղաքական շարժումներու եւ զարգացման պատմութիւնը։

Դասական (մասնաւորապէս Յոյն եւ Լատին գրագիտական, այս դասընթացքն առնողը Յունարէն եւ Լատիներէն ալ պէտք է ուսանի), բ. Com-mer'cial, *(քըմմը՛րշըլ) Վաճառականական (այս ընթացքն առնողը պէտք է տոմարակալութիւն, սղագրութիւն, տառագրութիւն եւ Գաղղիերէն կամ Գերմաներէն ալ ուսանի), գ.* Sci''en-tif'ic *(սայէնթի՛ֆիք) Գիտական (բնագիտութիւն, տարրալուծութիւն, երկրաչափութիւն, բնական աշխարհագրութիւն եւն. ուսանելու է)։*

Բարձրագոյն Վարժարաններու այս դասընթացքներն առ հասարակ այնպէս կարգադրուած են, որ ընթացաւարտներն կարող կ'ըլլան Ուսումնարան մտնելու առանց մուտքի քննութիւն տալու։

Ուսումնարան, College

Ուսումնարան մտնել ուզողը պէտք է 15 *տարեկան ու լաւ բարոյականի տէր ըլլայ, կամ բարձրագոյն վարժարանէ ընթացաւարտ ըլլայ եւ կամ մուտքի քննութիւն տայ ու չափի առնուազն* 14 *ու կէս միութիւն* (u'nits, *եու՛նիթս* – 1 unit *կը սեպուի մէկ առարկայի մէկ տարի, շաբաթը* 5*ական ժամ ուսանիլը)։ Քննութեան նիւթերու ցանկը Ուսումնարանը կը ներկայացնէ, որոյ մէջէն ուսանողը կ'ընտրէ իրեն կարողութեան յարմար եղածները։*

Ուսումնարաններու ընթացքն առ հասարակ չորս տարի է։

Ուսումնարաններու Տեսակներն են

Nor'mal College *(նօ՛րմըլ քօլէճ) Պետական Վարժապետանոց*
Teachers College *(թիչըրզ քօլէճ) Վարժապետանոց*
Dental College *(տէնթըլ քօլէճ) Ատամնաբուժական Ուսումնարան*
Medical College *(մէտիքըլ քօլէճ) Բժշկական Ուսումնարան*
College of Physicians *(քօլէճ օվ ֆիզիշըն-* } *Բժիշկներու եւ Վիրա-*
and Surgeons *էնտ սըրճընզ)* } *բոյժներու Ուսումնարան*
School of Jour'nal-ism *(ըսքուլ օվ ճը՛րնըլիզմ) Լրագրութեան*
Վարժարան *[Վարժարան*
School of Mines *(ըսքուլ օվ մայնզ) Հանքերու (Հանքաբանութեան)*
School of En''gi-neer'ing *(ըսքուլ օվ էնճինի՛յրինկ) Երկրաչափութեան*
Վարժարան *[Վարժարան*
School of Chem'is-try *(ըսքուլ օվ քէ՛միսթրի) Տարրալուծութեան*
School of Com'mmerce *(ըսքուլ օվ քօ՛մըրս) Վաճառականութեան*
կամ Առեւտրական Վարժարան
School of Di-plo'ma-cy *(ըսքուլ օվ տիփլօ՛մասի) Դիւանագիտութեան Վարժարան*
Law School *(լօ սքուլ)* *[illegible]տութեան Վարժարան*

School of -- Engineering

Civ'il	(սի՛վիլ)	Հանրային Շինութեանց եւ Հասարակաց Ուղիներու
Me-chan'ic-al	(մէքէ՛նիքըլ)	Մեքենագործական
E-lec'tric-al	(իլէ՛քթրիքըլ)	Ելեքտրական
Hy-drau'lic	(հայտրօ՛լիք)	Ջրաքաշխական
Steam	(սթիյմ)*	Շոգեշարժական
Mi'ning	(մա՛յնինկ)	Հանքերու

School of Ar'chi-tec'ture (սքուլ ավ ա՛րքիթէքչըր) Ճարտարապետական Վարժարան.

Վերոյգրեալներու որ և է մէկէն ընթացաւարտ եղող մը կրնայ Համալսարանական հետեւեալ ընթացքներէն միոյն մէջ աւելի յառաջանալ, աւելի բարձր աստիճաններ ձեռք բերելու համար։

School of Po-lit'ic-al Sci'ence (սքուլ ավ փօլի՛թիքըլ սա՛յընս) Քաղաքագիտութեան Վարժարան

School of Pure Science (սքուլ ավ փիուր սա՛յընս) Զուտ Գիտութեան Վարժարան [Վարժարան

School of Phi-los'o-phy (սքուլ ավ ֆիլա՛սօֆի) Փիլիսոփայութեան

School of Mu'sic (սքուլ ավ միու՛զիք) Երաժշտական կամ Դաշնակահարութեան Վարժարան

The-o-log'ic-al Seminary (թիօլա՛ճիքըլ սէ՛մինըրի) Աստուածաբանական Ուսումնարան

Li'bra-ry (լա՛յպրըրի) Մատենադարան, Գրադարան

Read'ing-room (րի՛յտինկ րում) Ընթերցարան

Public Library (փըպլիք լայպրըրի) Հասարակաց Մատենադարան

Pri'vate Library (փրա՛յվէթ լայպրըրի) Անհատական Մատենադարան

Մատենադարաններու գրքերն երկու գլխաւոր դասակարգերու կը բաժնուին (ա) Ռէֆըրընս գրքեր (Reference Books), որոնք դուրս չեն տրուիր. որովհետեւ պատմութիւններու կամ վէպերու պէս մէկ ծայրէն մինչեւ միւս ծայրը չեն կարդացուիր, այլ պէտք եղած ատենը միայն բառ մը կամ նիւթ մը կը նայուի անոնց մէջ. եւ (բ) Սըրքիւլէյշըն համար դուրս տրուելիք գրքեր։

(ա) Կարգէն են

Cyclopedia	Synonyms and	Directory
Encyclopedia	Antonyms	Almanac
Dictionary	Gazetteer	Year Book
Bible Concordance		Bible Commentary

Բառարաններու քանի մը Տեսակներն են

Dictionary of —

English Language	Music and Musicians
English Literature	Hymnology
The Bible	Phrase and Fable
Philosophy and Psychology	Applied Chemistry
National Biography	Antiquities

(բ) Այն բոլոր գրքեր, որոնք դուրս կը տրուին Ընթերցանութեան համար, կարելի է դասաւորել հետեւեալ խորագիրներուն տակ

Religion, *Կրօնք*

Phylosophy	Miracls	Jewish
Psychology	Missions	Mohammedan
Creeds	Sectarians	Hindu

Social Sciences. *Ընկերական Գիտութիւններ.*

Political Science and Economics

Government	Municipal Government	Customs and Holidays
Political Parties	Post Office	Etiquet
Statistics	Railways	Costumes
Year Books	Shipping	Coins
Census	Associations	Business
Commercial Atlases and Geography	Charities	Finance
	Education	Insurance

Science. *Գիտութիւն.*

Mathematics	Chemistry	Natural History
Astronomy	Physics	Zoology
Electricity	Geology	Botany

Useful Arts. *Օգտակար Արհեստներ.*

Agriculture	Military and Naval	Mechanic Arts
Horticulture	Minerals	Engineering
Medicine	Patents	Industries and Manufactures
Domestic Science		Printing and Publishing

Fine Arts. *Գեղարուեստներ.*

Architecture	Engraving	Music
Ceramics	Photography	Operas
Painting	Symbolic Art	Games and Sports

Literature. *Գրագիտութիւն.*

Prose	Poetery	F	Drama

Quotations. *Ուրիշի Ըսածներէն Առնուածներ։*

Toasts	Proverbs	**Anecdotes**

Biography. *Կենսագրութիւն։*

Ancient	Contemporary	**Religious**
Scientist	Genealogy	**Foreign**

Miscellaneous. *Այլ և այլք, Խառն։*

Geographical	**Historical**	**Guide-Books**
Antiquities	Traveling Books, *եւն. եւն։*	

[[illegible]]

Ամէն ուսանող սովորութիւն ընելու է իրեն Անգլիերէն օրաթերթ մը երբեմն ալ հանդէսներ կարդալ, ինքզինք ժամանակակից դէպքերու եւ գիտական նորութիւններու գիտակից պահելու համար։

Ունկնդրութեան վերաբերեալ Բառեր

Church	(չըրչ)*	*Եկեղեցի*
Ser'mon	(սը՛րմըն)	*Քարոզ*
Preach'er	(փրի՛չըր)	*Քարոզիչ* [րան
Lec'ture-Room	(լէ՛քչըր-րում)	*Բանախօսութեան սրահ, Դասա-*
Lec'ture	(լէ՛քչըր)	*Բանախօսութիւն, Դասախօսու-թիւն, Ճառախօսութիւն*
Lec'tur-er	(լէ՛քչըրըր)	*Բանախօս, Դասախօս*
Ad-dress'	(ըտտրէ՛ս)	*Ուղերձ, Բանախօսութիւն* [թիւն
O-ra tion	(օրէ՛յշըն)	*Ատենախօսութիւն, Գերճախօսու-*
Or'a-tor	(ա՛րէթըր)	*Ատենախօս, Հրապարակախօս, Գերճախօս*
Ban'quet	(պէ՛նքուէթ)	*Կոչունք, Խնճոյք, Խրախճանք*
Ban'quet Hall	(պէնքուէթ հօլ)	*Կոչունքի, Խնճոյքի սրահ*
After dinner speaches	(էֆթըր տինըր սփիչըզ)	*Կերակուրէ ետք կարճ ատենախօսութիւններ*
Speak'er	(սփի՛քըր)	*Խօսող*

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ)։

Ճամբորդութիւններ կարելի է ընել ոտքով, ձիով, երկանիւով, կառքով. ինքնաշարժով, եւն. եւն.։ Բայց մեծ, երկար եւ հեռաւոր ճամբորդութիւններն կարելի է ընել գլխաւորաբար ցամաքի վրայ երկաթուղիով, Ջրի վրայ շոգենաւով։

Երկաթուղիով Ճամբորդութեան Վերաբերեալ Բառեր

Rail'road"	(րէ՛յլ-րօտ)	Երկաթուղի
Train	(թրէյն)*	Կառագնացք
Track	(թրէք)*	Երկաթուղիի զոյգ զոյգ գծերը
Lo'cal train	(լօ՛քըլ թրէյն)	Տեղական կառագնացք (ամէն կայարան կեցող)
Ex-press' train	(էքսփրէ՛ս թրէյն)	Ճեպընթաց կառագնացք (ամէն կայարան չը կեցող)
Par'lor-car	(փա՛րլըր-քար)	Դահլճանման կառք
Pull'man-car	(փուլման-քար)	Քնանալու շքեղ կառք (փուլման ընկերութեան անունովը կը կոչուի)
Ob"ser-va'tion-car	(աբզըրվէ՛յշըն-քար)	Տեսարաններ դիտելու բաց կամ ապակիէ պատերով կառք
Coach-car	(քօչ-քար)	Ճանապարհորդի կառք
Di'ning-car	(տա՛յնինկ-քար)	Ճաշելու կառք
Sleep'ing-car	(ըսլի՛յփինկ-քար)	Քնանալու կառք
Tour'ist-car	(թուրիստ-քար)	Զբօսաշրջիկներու կառք
Smo'king-car	(ըսմօ՛քինկ-քար)	Ծխելու կառք
Ac-com"mo-da'tion	(աքքամօտէ՛յշըն)	տեղ տալը, յարմարցնել
Win'dow	(ուի՛նտօ)	Լուսամուտ, պատուհան
Seat	(սիյթ)*	Բազմոց, նստելու տեղ
Shelf	(շէլֆ)*	Դարակ
Lo"co-mo'tive	(լօքօմօ՛թիվ)	Վայրաշարժ շոգեկառք [քենավար
Locomotive-en"gi-neer'	(լօքօմօթիվ-էնճինի՛յր)	Վայրաշարժ քշող մե-
Con-duct'or	(քընտա՛քթըր)	Առաջնորդող, տոմսակահաւաք, կառքի դրամահաւաք
Sta'tion	(ըսթէ՛յշըն)	Կայարան
Wait'ing-room	(ուէ՛յթինկ րում)	Սպասելու սրահ
Ex-cur'sion	(էքսքը՛րշըն)	Զբօսապտոյտ, երթալ գալը (երկու կողմին համբորդութիւն) [դուրթիւն)
Round-trip	(րաունտ-թրիփ)	Երթալ գալը (երկու կողմին համբոր-
Tick'et	(թի՛քէթ)	Տոմս, թիքէթ [ծրար, բեռ են.
Bag'gage	(պէ՛կէյճ)	Ճանապարհորդական սնտուկ,
Baggage-room	(պէկէյճ-րում)	Ճանապարհորդական սնտուկնե-
Par'cel	(փա՛րսըլ)	Ծրար [րու, բեռներու սրահ

* մէկ անգամէն մէկ վանկ է։

Parcel-room	(փա՛րսըլ-րում)	Ծրարներու սենեակ
Check	(չէք)	Թուաւոր ցուցանշան
Trunk	(թրընք)*	Զգեստներու սնտուկ
Satch'el	(սէ՛չէլ)	Ձեռքի տոպրակ. փոքր պայուսակ
Grip	(կրիփ)*	Պայուսակ (Տճկ. չանթա)
Va'lise	(վըլի՛զ)	
Trav'el-er	(թրէ՛վըլըր)	Ճամբորդող, ճամբորդ
Tour'ist	(թու՛րիսթ)	Զբօսաշրջիկ
Ter'mi-nus	(թը՛րմինըս)	Վերջին կայարան, վերջաւորութիւն
Ter'mi-nal	(թը՛րմինըլ)	
Por'ter	(փօ՛րթըր)	Բեռնակիր (Տճկ. համմալ), Դռնապան
Sig'nal	(սի՛կնըլ)	Ազդանշան, նշան տալը, նշանակ
All a-board!	(օլ ըպօ՛րտ)	Երթացողները բոլոր թող շոգեկառքը կամ նաւը մտնե՛ն
Stop	(ը)սթա՛փ)*	Դադար, կենալը

Նաւով Ճամբորդութեան Վերաբերեալ Բառեր

Voy'age	(վո՛յէճ)	Ծովային ճանապարհորդութիւն
Voy'a-ger	(վո՛յէճըր)	Ծովային ճանապարհորդ
Bon voyage!	(պօն վուայաժ)	Բարի ճանապա՛րհ (մաղթանք)
Pass'port	(փա՛սփորթ)	Անցագիր
Ves'sel	(վէ՛սըլ)	Փոքր նաւ (նաւակէն մեծ)
Steam'er	(ը)սթի՛մըր)	Շոգիով գնացող. մեծ շոգենաւ
Steam'ship	(ը)սթի՛մշիփ)	Մեծ շոգենաւ
Cab'in	(քէ՛պին)	Գեղեցիկ սրահ 1ին և 2րդ կարգի ճամբորդներու համար [ննջատուն
Sa''lon, Saloon'	(սը՛լօն, սըլու՛ն)	Մեծ հիւրասենեակ, դահլիճ. գի-
Steer'age	(ը)սթի՛րէճ)	Նաւային գաղթասրահ (3րդ կարգի ճամբորդներուն յատկացեալ սրահ)
Whis'tle	(հուի՛սըլ)	Սուլում, սուլմունք, սուլելը
Gong	(կօնկ)*	Ծնծղայ (Նաւերուն մէջ 2րդ կարգի ճամբորդներուն համար կեր ճաշին կը զար-
Shore	(շօր)	Ծովեզր, Գետեզր [ծածանէ)
Deck	(տէք)	Նաւի ծածք կամ տախտակամած
Prom''en-ade' deck	(փրամընա՛տ տէք)	Զբօսապտոյտի տախտակամած
Main deck	(մէյն տէք)	Գլխաւոր տախտակամած [մած
Upper deck	(ըփփըր տէք)	Բարձրագոյն (վերի) տախտակա-
Lower deck	(լօըր տէք)	Աւելի վարի տախտակամած
Berth	(պըրթհ)*	Պառկելու տեղ

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ)։

State'room''	(ս)թէ'յթրում	Նաւի մէջ առանձին ննջասենեակ
Stew'ard	(ս)թիու'ըրտ	Մատակարար, տնտես, նաւային ճաշարանի սպասաւոր
Stair'way''	(ս)թէ'յրուէյ	Սանդուղներ
Pas'sage-way''	(փէ'սէյճուէյ)	Անցնելու ճամբայ
Mast	(մասթ)*	Կայմ [ձախ կողմը
Port	(փորթ)*	Նաւահանգիստ. ծակ, անցք. նաւի
Star'board	(ս)թա'րպորտ	Նաւի աջ կողմը (երեսդ դարձնես նաւի երթացած կողմը, աջ կողմդ
Fore'part''	(ֆո'րփարթ)	Առաջակողմ
For'ward-deck	(ֆո'րուըրտ-տէք)	Առաջակողմի տախտակամած
Aft'er-deck	(է'ֆթըր-տէք)	Ետեւի կողմի տախտակամած
Ven'ti-la''tor-shaft	(վէ'նթիլէյթըր-շաֆթ)	Օդափոխիկ գլան
Smoke-stack	(ս)մոք-(ս)թաք	Ծխնելոյզ
Swim'ming Pool	(ս)ուի'մինկ փուլ	Լողալու աւազան
Gym-na'si-um	(ճիմնէ'յզիըմ)	Մարմնամարզարան
Or'ches-tra	(օ'րքէսթրա)	Թատրոնի նուագախումբ (որոյ մէջ ջութակն ալ տիրող է)
Mil'i-ta-ry band	(մի'լիթըրի պէնտ)	Զինուորական նուագախումբ
Sail'ing	(սէ'յլինկ)	Նաւարկութիւն, նաւի մեկնիլը
Twin-Screw	(թուին-(ս)քրու)	Կրկնակ պտուտակաւոր
Pro-pel'ler	(փրոփէ'լըր)	Յառաջ քշող, շարժող
Va-ca'tion cruise	(վէյքէ'յշըն քրուզ*)	Արձակուրդի համար ծովային ճամբորդութիւն [illegible]
Nav''i-ga'tion	(նէվիկէ'յշըն)	Նաւարկութիւն (տես [illegible]-
Pa-la'tial	(փալէ'յշըլ)	Պալատական, հոյակապ, փառաւոր (տես [illegible])
Veran'da	(վէրէ'նտա)	Բացերես [illegible] (Ռմկ. էյվան)
Crow's-nest	(քրո'զնէսթ)	Ագռաւաբոյն (նաւակայմի դիտանոց)
Hull	(հըլ)	Նաւի մարմինը
Keel	(քիյլ)*	Նաւի ողնափայտ
Rud'der	(րը'տըր)	Ղեկ
Life-boat	(լայֆ-պոթ)	Կեանք փրկող նաւակ
Life-raft	(լայֆ-րէֆթ)	Կեանք փրկող լաստ
Coal-bun'ker	(քոլ-պընքըր)	Ածուխ լեցնելու տեղ
Crew	(քրու)*	Մէկ նաւի պատկանող նաւաստիներու խումբ
Rail'ing	(րէ'յլինկ)	Վանդակապատ (Ռմկ. ճաղ)

---

* Հնչելու է մէկ անգամէն մէկ վանկ։

to nar-rate′	(նէրրէ՛յթ)	պատմել վէպի ձևով
to trav′el	(թրէ՛վըլ)	ճամբորդել
to check	(չէք)	ու է իր մը գործին յատուկ պաշտօնեային յանձնել փոխարէնը թիւ ատ որ ցուցանշան մ'առնելով
to stop	(ըսթա՛փ)	կանգնեցնել, կեցնել. կենալ
to de-liv′er	(տիլի՛վըր)	պաշտօնապէս հանդիսաւոր կերպով խօսիլ, ատենախօսել
to ad-dress′	(ըտրէ՛ս)	բանախօսել, ատենախօսել
to whis′tle	(հուի՛սըլ)	սուլել
to sail	(սէյլ)*	նաւը ճամբայ ելլել, նաւարկել
to cruise	(քրուզ)*	ծովային ճամբորդութիւն կամ [պտոյտ ընել
to nav′i-gate	(նէ՛վիկէյթ)	նաւարկել
to em-bark′	(էմպա՛րք)	նաւը մտնել
to sched′ule	(ըսքէ՛ճուլ)	ցուցակագրել
to ap-prais′	(ըփփրէ՛յզ)	գին դնել

210. Վարժութիւն

[Թ] [Թ] [Ն]

"All aboard!" —

"Bon voyage! my dear."

"Au revoir!"

"Good bye". Don't forget to write". "I will. Good bye!"

"I intend to go to Europe, do I need a passport?" — "Yes."

"Where can I get from?" "From State Department, Passport Division. It will cost you one dollar, and you must furnish your personal description."

"When are you going to leave?" "Thursday, week from to-day."

"Where to?" "I shall go direct to London, from thence I am going to take a trip around the world."

"This gangway for 1st cabin passengers."

"Here goes the gong." "All visitors please leave for shore." "We can stand on the upper pier and see them off."

"When will the next train start?" "Inquire please at the information window."

"Please let me have a time table for Philadelphia." "Thank you."

"Round trip ticket for Philadelphia please." "Four dollars."

---

* [illegible]

"Reason's whole pleasure, all the joys of sense, Lie in three words – health, peace, and competence." – *Pope*.

"Reputation, virtue, and happiness depend greatly on the choice of companions." – *Wilson*.

ԴԱՍ ՃԺԳ. (LESSON CXIII.)

Pa'tri-ot-ism (փէ՛յթրիըթիզմ) *Հայրենասիրութիւն, Ազգասիրութիւն*

Մարդիք կը ծնին իրենք զիրենք ապրեցնելու անկարող վիճակի մը մէջ. եւ առնուազն կեանքի առաջին 3–4 տարիներ ուրիշի մը (ծնողք, քոյր, եղբայր, ազգական, բարեկամ, պաշտպան, խնամակալ, ևն.) խնամքն է որ նորածին էակը կ'ապրեցնէ. եւ այդ խնամքն անտարակոյս բնական սիրոյ մը, գորովի մը կամ բարոյական կրթութեան մ'արդիւնքն է. և եթէ գառնուկ մը կամ կատուի մը ձագն անգամ կ'զգայ եւ գիտէ որ զինք սիրողի փայփայող ձեռքը պէտք է լզէ. եւ նոյնպէս եթէ շնիկ մը կամ ձի մը կամովին եւ գիտակցաբար մինչեւ անգամ անձնազոհ կ'ըլլայ զինք սիրող տիրոջ կեանքն ու գոյքը փրկելու, հապա բանական ու զարգացած մարդն որքա՜ն աւելի մեծ սէր եւ երախտագիտութիւն պէտք է տածէ փոխադարձաբար դէպի այն անձերն, որոնք ուղղակի կամ անուղղակի պատճառներն են իւր գոյութեան, ապրելուն, կրթութեան, և զանազան յաջողութեանց։ Ահա կեանքի այս բնազդը, փոխադարձ սիրոյ այս բնական զգացումն, եւ բանական, քաղաքակրթուած ու զարգացած մարդկութեան գիտակից երախտագիտութիւնը նուիրական պարտականութիւն մը դառնալով ամեն մէկ անհատի, մի եւ նոյն ատեն հիմն ու կապերը, նեցուկն ու յենարանը, զօրավիգն ու ախոյեանը կը դառնան ընտանեկան կազմակերպութեան ու անոր պահպանման։ Եւ երբ քիչ մ'ալ աւելի ընդլայնենք ընտանեկան շրջանակը կ'ունենանք ազգ եւ ազգութիւն, որ ատեն ազգասիրութիւնը նոյնքան նուիրական պարտականութիւն կը դառնայ ամեն մէկ անհատի որքան ընտանեկան սէրն ու երախտագիտութիւնը։

Եւ մինչ մարդկութեան ուղիղ բնազդով շարժող, ազնուութեան ոգիովը ներշնչուող, բարձր կրթութիւն եւ զարգացում ունեցող, Քրիստոնէական եւ ընկերակցական սիրով վառուող տարրը մարդկային անկար, անոք եւ անօգնական անհատներուն օգնութեան հասնելու կը վազէ ու զանոնք ապրեցնելու, կրթելու եւ հանգստացնելու կը նկրտի, միւս կողմէն մարդկութեան բարբարոս, անազնիւ, անկիրթ եւ անսէր մէկ տարրը, թուով որքան ալ քիչ, միշտ կը տքնի ուրիշի ունեցածին չարութեամբ նախանձելու, անոր կեանքն ու գոյքը անիրաւութեամբ յափշտակելու կամ անգթաբար քանդելու. ասոր համար ահա մարդիք ստիպուած են իրենք իրենց մէջէն կառավարութիւն կազմել, որուն պաշտօն տուած են իրենց

[illegible]

Կառավարութեան վեց ... Բառեր

Liberty	Ազատութիւն
Freedom	
Equality	Հաւասարութիւն
Fraternity	Եղբայրակցութիւն
Independence	Անկախութիւն

Au-ton'o-my (օթա'նօմի) *Ինքնօրինութիւն*
Con''sti-tu'tion (քանսթիթիու'շըն) *Սահմանադրութիւն* [[illegible])
Cit'i-zen (սի'թիզըն) *Քաղաքացի* ([illegible]
Fran'chise (ֆրէ'նչիզ, չայզ) *Քաղաքական կամ Սահմանադրական իրաւունք*
Suf'frage (սը'ֆրէյճ) *Քուէ, Հաւանութիւն* [համամիտ
Suf'fra-gist (սը'ֆրըճիսթ) *կանանց քուէ տալու իրաւունքին*
Suffragette (սըֆրըճէթ) *կանանց քուէ տալու իրաւունք*
Vote (վօթ) *Քուէ* [պահանջող կին
E-lec'tion (իլէ'քշըն) *Ընտրութիւն*
Leg'is-la''ture (լէ'ճիսլէյչուր) *Օրէնսդիր ժողով*
As-sem'bly (էսսէ'մպլի) *Նահանգային Երեսփոխանական*
Sen'ate (սէ'նէյթ) *Ծերակոյտ* [ժողով. Մեծ ժողով
Sen'a-tor (սէ'նըթըր) *Ծերակուտական*
Gov'ern-or (կը'վըրնըր) *Կառավարիչ, Նահանգապետ*
Con'gress (քա'նկրէս) *Վեհաժողով*
Rep''re-sent'a-tive (րէփրիզէ'նթըթիվ) *Երեսփոխան. ներկայացուցիչ*
Pres'i-dent (փրէ'զիտընթ) *Նախագահ*
Vice-President (վայս-փրէզիտընթ) *Դեր-Նախագահ*
Coun'cil (քա'ունսիլ) *Խորհուրդ, ժողով*
Coun'cil-man (քա'ունսիլմըն) *Խորհրդական* [դամ
Al'der-man (օ'լտըրմըն) *Քաղաքապետական ժողովի Ան-*
Com-mis'sion-er (քըմի'շընըր) *Յանձնակատար*
May'or (մէ'յըր) *Քաղաքապետ*
Par'lia-ment (փա'րլիմընթ) *Խորհրդաժողով, Օրէնսդիր ժողով, Ազգային ժողով, Անգլիոյ Գերագոյն Խորհրդաժողովը*
Cap'i-tal (քէ'փիթըլ) *Մայրաքաղաք*
Cap'i-tol (քէ'փիթըլ) *Ազգային Վեհաժողովի կամ Նահանգային Օրէնսդիր ժողովի*
Par'ty (փա'րթի) *Կուսակցութիւն* [Խորհրդարան
Re-pub'lic-an (րիփը'պլիքըն) *Հանրապետական*
Pro-gress'ive (փրօկրէ'սիվ) *Յառաջդիմական*
Dem''o-crat'ic (տէմօքրէ'թիք) *Ժողովրդապետական*
So'cial-ist (սօ'շըլիսթ) *Ընկերվարական* [[illegible])
Pro''hi-bi'tion-ist (փրօհիպի'շընիսթ) *Ժուժկալական* ([illegible]
Plat'form (փլէ'թֆօրմ) *Քաղաքական Յայտագիր, Ծրագիր*

Բայեր

to e-lect' (իլէ'քթ) *ընտրել*
to vote (վօթ) *քուէարկել, քուէ տալ*

Երկրի Քաղաքական Բաժանումները կը կոչուին

Re-pub'lic	(րիփըբ'լիք)	Հանրապետութիւն, Հասարակապետութիւն
Em'pire	(էմ'փայր)	Կայսրութիւն
King'dom	(քինկ'տըմ)	Թագաւորութիւն
Prin''ci-pal'i-ty	(փրին'սի-փէլ'ի-թի)	Իշխանութիւն
Prov'ince	(փրա'վինս)	Գաւառ, Կուսակալութիւն

Միացեալ Նահանգաց Քաղաքական Բաժանումները կը կոչուին

Coun'try	(քը'նթրի)	Երկիր, հայրենիք. գիւղ
State	(սթէյթ)*	Նահանգ
Ter'ri-to''ry†	(թէ'րի-թօ'րի)	Կիսանահանգ. երկիր. հպատակ երկիր
Coun'ty	(քաու'նթի)	Գաւառ
Dis'trict	(տիս'թրիքթ)	Քաղաքական Շրջանակ
Cit'y	(սի'թի)	Քաղաք
Town	(թաուն)*	Փոքր քաղաք, աւան
Ward	(ուորտ)*	Քաղաքի թաղ. ընտրական շրջանակ
Bor'ough	(պը'րօ)	Աւան, Շրջանակ
Pre'cinct	(փրի'սինքթ)	Քաղաքական ընտրողներու շրջանակ
Vil'lage	(վիլ'էյճ)	Գիւղ

Gov'ern-ment (կը'վըրն-մընթ) Կառավարութիւն

Ամէն մարդ իր ապրած երկրի կառավարութեան հետ առնուազն հինգ առնչակէտով շփման մէջ է. ա. Թղթատարութեան միջոցաւ, բ. Հարկերի պատճառով, գ. Ոստիկանութեան միջոցաւ, դ. Դատարանի միջոցաւ, ե. Ազգային, Նահանգային և Տեղական կառավարութեան ուրիշ ճիւղերուն միջոցաւ։

Թղթատարութիւն, Post կամ Mail

Ամէն մարդ, այր եւ կին, մեծ ու պզտիկ Թղթատարութեան հետ քիչ թէ շատ գործ ունին։

Թղթատարութեան վերաբերեալ Բառերն են

Post office	(փօսթ ա'ֆիս)	Թղթատարատուն, սուրհանդակատուն
Post master	(փօսթ մէս'թըր)	Թղթատարապետ

* [illegible] Ամերիկայի Միացեալ Նահանգաց [illegible] մը, որ Ազգային վեհաժողովին [illegible] բազմամարդութիւն չունի։ Այսպիսի [illegible] Նախագահէն Տեր- [illegible] եւ տեղական կառավարութիւնը Ազ- [illegible] կառավարութեան տակն է։

[illegible]

As-sist'ant	(ըսսիս'թընթ)	*Օգնական*
Clerk	(քլըրք)	*Գրագիր, գործաւոր*
Letter-carrier	(լէթըր-քէրիըր)	*Նամակաբեր, նամակացրուիչ*
Stamp	(ս)թէմփ)	*Նամականիշ*
Reg'is-ter	(րէ'ճիսթըր)	*Արձանագրութիւն*
Mon'ey-Or''der	(մը'նի-օրտըր)	*Վճարագիր*
Sa'vings	(սէ'յվինկզ)	*Պահեստի դրամներ*
Post Office Box	(փօսթ օֆֆիս պօքս)	*Թղթատան նամակատուփ*

Հրշէջներու (Fireman), *Ոստիկաններու* Policeman) *եւ Դատարաններու* (Court) *հետ առ հասարակ շատ քիչ գործ ունենալնուս մասնաւոր բառեր գիտնալու պէտք չունինք։*

Տեղական ինքնօրէն կառավարութիւնը (Mu-nic'i-pal-i-ty, միունի'սիփէլիթի) *ամեն մէկ տեղի համար կը տարբերի. ուստի ամեն ոք իր բնակավայրի կառավարութեան ընթացքին գիտակից ըլլալու համար միանալու է կամ գէթ չփութելու է տեղւոյն քաղաքական կուսակցութիւններէն միոյն հետ (նախապէս մեր Ամերիկեան Քաղաքացիէն գաղափար մը կազմելով) անոնց մէկ ակումբին* (Club, քլըպ) *ակմբասրահը* (Club-room) *յաճախելով։*

[Ամերիկայի Միացեալ Նահանգաց Ազգային կամ Դաշնակցական Կառավարութեան վրայ լաւ գաղափար մը կազմելու համար կը յանձնարարենք ուսանողին մեր Ամերիկեան Քաղաքացին ձեռք բերել եւ անով ուսանիլ. ուր պիտի գտնէ նաեւ բաւական գիտելիքներ Նահանգային Կառավարութեան մասին, որը փոքր տիպարն է Ազգային Կառավարութեան։]

212. *Վարժութիւն*

[Ա]

"It is substantially true that virtue or morality is a necessary spring of popular government.*****

Promote, then, as an object of primary importance, institutions for the general diffusion† of knowledge. In proportion as the structure of a government gives force to public opinion, it is essential that public opinion should be enlightened.

Observe good faith and justice towards all nations; cultivate peace and harmony with all: religion and morality enjoin this conduct; and can it be that good policy does not equally enjoin it? It would be worthy of a free, enlightened, and, at no distant period, a great nation, to give to mankind the magnanimous and too novel example of a people always guided by an exalted justice and benevolence." – George Washington.

† dif-fu'sion (տիֆֆիու'ժըն) *տարածում*

"O thou beloved land, bound together by the ties of brotherhood, and common interest, and perils, live forever, — one and undivided!" - - LYMAN BEECHER.

213· Վարժութիւն

[Ե] [Հ]

"Sink or swim, live or die, survive or perish, I give my hand and my heart to this vote. *** live or die, survive or perish, I am for the declaration. It is my living sentiment, and, by the blessing of God, it shall be my dying sentiment; independence *now*, and independence forever." – *Daniel Webster.* (Supposed speach of John Adams.)

"Is life so dear, or peace so sweet, as to be purchased at the price of chains and slavery? Forbid it, Almighty God! I know not what course others may take; but, as for me, give me [illegible] or death." -- *Patrick Henry.*

"Millions for defense, not a cent for tribute."

CONSTITUTION OF THE UNITED STATES

PREAMBLE

We, the people of the United States, in order to form a [illegible] establish justice, insure domestic tranquility, [illegible] defence, promote the general welfare, [illegible] the blessings of liberty to ourselves and our posterity, [illegible] establish this Constitution for the United States [illegible]

[illegible] CONSTITUTION *all authority is derived from* [illegible] WILSON.

[illegible] makes men good Christians, [illegible] citizens. – *Daniel Webster.*

[illegible]

ԴԱՍ ՃԺԴ. (LESSON CXIV.)

[Ը]

Re-lig'ion (ռիլի'ճըն) Կրօնք

Կրօնը՝ մարդկային հոգեկան բնութեան գերբնական էակէ մը կախումն ունենալու խղճամիտ գիտակցութիւնն ու հաւատքն է, հանդերձ անոր վերաբերեալ վարդապետութիւններով, ծէսերով ու արարողութիւններով։ Մարդկային հոգին կրօնքով միայն յագուրդ կ'ստանայ իր այն յարաճուն ցանկութեանց, որով կ'ըղձայ կեանքի անմահութիւն եւ յաւիտենական երանութիւն ձեռք բերել։

Կրօնքը նախնական վիճակի մէջ կարելի է բաժնել հետեւեալ տեսակներուն, կռապաշտութիւն, կախարդութիւն, ոգեպաշտութիւն, Նախնիքները պաշտել, բազմաստուածութիւն, ամէն մէկ ազգին իրեն յատուկ աստուածը պաշտել, միաստուածութիւն, գիցապաշտութիւն, խորհրդանշաններ պաշտել, եւ կրօնական վարդապետներու ուսուցած կրօնքներն. ինչպէս, Բրահմանականութիւն, Բուտտայականութիւն, Գոնֆուկիոսականութիւն։ Փիլիսոփայութեան տեսակէտէ կրօնքն երկու տեսակի կարելի է բաժնել (1) Անաստուածներ (անհաւատներ, համաստուածականներ, բնապաշտներ եւ ոգեպաշտներ) եւ (2) Աստուածապաշտներ։ Այս վերջինը կարելի է ստորաբաժնել նաեւ (ա) Բազմաստուածեաններ կամ Կռապաշտներ եւ (բ) Միաստուածեաններ (Մահմետականներ, Հրէաներ եւ Քրիստոնեաներ)։

Հայերն առ հասարակ Քրիստոնեայ ժողովուրդ մ'ըլլալնուն համար, Քրիստոնէութեան վերաբերեալ ամենէն շատ գործածուած բառերը միայն կ'ստանձնենք հոս տալ։

Քրիստոնէական Կրօնքին վերաբերեալ բառերէն մաս մը. ինչպէս, God, Christ, Church, Resurrection, եւն., եւն. գրքիս ամբողջ շարքին մէջ տրուած ըլլալով, հոս կ'աւելցնենք միայն այն բառերն, որոնք դեռ եւս տրուած չեն։

Je'sus	(ճի'զըս)	Յիսուս ([illegible])
A-pos'tle	(ըփա'սըլ)	Առաքեալ
Ap''os-tol'ic	(էփըսթա'լիք)	Առաքելական
Trin'i-ty	(թրի'նիթի)	Երրորդութիւն
Gos'pel	(կա'սփէլ)	Աւետարան
E-van'gel	(իվէ'նճէլ)	Աւետարան
E-van'gel-ist	(իվէ'նճէլիսթ)	Աւետարանիչ
Ev''an-gel'ic-al	(էվէնճէ'լ[illegible]	[illegible]արանական

Tes'ta-ment	(Թէ՛սթըմընթ)	կտակարան, կտակ
E-pis'tle	(Իփի՛սըլ)	Թուղթ, թղթակցութիւն, նամակ
Christian	(Քրի՛սչըն)	Քրիստոնեայ
Chris''ti-an'i-ty	(Քրիսչիէ՛նիթի)	Քրիստոնէութիւն
Faith	(Ֆէյթհ)*	Հաւատք
Hope	(Հօփ)	Յոյս [թիւն. սէր
Char'i-ty	(Չէ՛րիթի)	Բարեացակամութիւն, ողորմու-
Sal-va'tion	(Սալվէ՛յշըն)	Փրկութիւն
Spir'i-tu-al	(ը)Սփի՛րիչուըլ)	Հոգեւոր
Tem'po-ral	(Թէ՛մփօրըլ)	Աշխարհային
Al'tar	(Օ՛լթըր)	Խորան
Pul'pit	(Փու՛լփիթ)	Ամպիոն
Chan'cel	(Չէ՛նսըլ)	Եկեղեցւոյ դաս
Nave	(Նէյվ)	Խաչաձեւ եկեղեցիներու մէջ ժողովրդի կեցած տեղը (եկեղեցւոյ դռնէն մինչեւ դասը)
Tran'sept	(Թրէ՛նսէփթ)	Հայկական հին խաչաձեւ եկեղեցիներու աջակողմեան եւ ձախակողմեան թեւերը
Aisle	(Այլ)	Անցք
Ush'er	(Ը՛շըր)	Աթոռացոյց
Gal'ler-y	(Կէ՛լըրի)	Վերնատուն
Or'gan	(Օ՛րկըն)	Երգեհոն
Or'gan-ist	(Օ՛րկընիսթ)	Երգեհոնահար
Choir	(Քուայր)*	Դպրաց դաս
Chor'is-ter	(Քո՛րիսթըր)	Դպիր
Ves'try	(Վէ՛սթրի)	Աւանդատուն
Vest'ment	(Վէ՛սթմընթ)	Պատարագի զգեստներ
Sur'plice	(Սը՛րփլիս)	Պատարագի շապիկ
Stole	(ը)Սթօլ)*	Ուրար
Va'kass, va'gas	(Վա՛կաս)	Վակաս
Chas'u-ble	(Չէ՛զիուպըլ)	Շուրջառ [ւարս
mi'ter	(Մա՛յթըր)	Եպիսկոպոսական թագ, սաղա-
Cro'zier, cro'sier	(Քրօ՛ժըր)	Եպիսկոպոսական գաւազան
Cru'ci-fix	(Քրու՛սիֆիքս)	Խաչելութիւն [տեար
Mis'sal	(Մի՛սըլ)	Պատարագամատոյց խորհրդա-
Chal'ice	(Չէ՛լիս)	Սկի, սկիհ
Sa'cred Host	(Սէ՛յքրէտ Հօսթ)	Նշխար

* Հնչելու է մէկ անգամէն մէկ վանկ։

Cath'o-lic	(քէ՛թհօլիք)	Տիեզեր[…]
Mass	(մէս, մա՛ս)	Պատարա[…]
Con-fes'sion	(քընֆէ՛շըն)	Խոստովան[…]
Com-mun'ion	(քըմիու՛նիըն)	Հաղորդու[…]
Pyx	(փիքս)*	Սրբատուփ,
Hymn	(հիմ)	Եկեղեցական Ե[…]
An'them	(է՛նթհէմ)	Սաղմոսերգ. Կց[…]
Ser'mon	(սը՛րմըն)	Քարոզ
Col-lec'tion	(քըլէ՛քշըն)	Հաւաքում, Հանգա[…]
Lit'ur-gy	(լի՛թըրճի)	Ժամակարգութիւն
Rit'u-al	(րի՛չուըլ)	Արարողութիւն, Ծէս. […]սական
Re'qui-em	(րի՛քուիէմ)	Հոգեհանգստեան Շարական
Cat'e-chism	(քէ՛թիքիզմ)	Քրիստոնէական գիրք, Հարցարան
Can'ti-cle	(քէ՛նթիքլ)	Տաղ, Շարական
Mag-nif'i-cat	(մէկնի՛ֆիքէթ)	Մեծացուցէ (Ղուկ. ա. 46-55)
Glo'ri-a in Ex-cel'sis	(կլօ՛րիա ին էքսէ՛լսիս)	Փառք ի Բարձունս
Nunc Di-mit'tis	(նընք տիմի՛թիս)	Արդ Արձակես (Ղուկ. բ. 29-32)
Sup''pli-ca'tion	(սըփլիքէ՛յշըն)	Աղերս, Խնդրուածք, Մաղթանք
Prayer	(փրէյր)*	Աղօթք
Lent	(լէնթ)*	Մեծ Պահք
Fast'ing	(ֆա՛սթինկ)	Ծոմապահութիւն
Ab'sti-nence	(է՛պսթինընս)	Հրաժարում, Ժուժկալութիւն
Trans-gres'sion	(թրէնսկրէ՛շըն)	Մեղանչելը, Մեղք
Tres'pass	(թրէ՛սփէս)	կանոնքին օրինազանցութիւն. մեղք
Pen'i-tent	(փէ՛նիթընթ)	Ապաշխարող
Pen''i-ten'tial	(փէնիթէ՛նշըլ)	Ապաշխարութեան
Re-pent'ance	(րիփէ՛նթընս)	Զղջում
For-give'ness	(ֆօրկի՛վնէս)	Ներողութիւն, Թողութիւն
Re-mis'sion	(րիմի՛շըն)	
Ab''so-lu'tion	(էպսօլու՛շըն)	Մեղքի կամ Յանցանքի Թողութիւն
Ash Wednes'day	(էշ ուէ՛նզտէյ)	Մեծ Պահոց առաջին Չորեքշաբթին (որ մեծ պահոց առաջին օրը կը համարուի)
Palm Sunday	(փա՛մ սընտէյ)	Ծաղկազարդի Կիւրակէ
Good Friday	(կուտ ֆրայտէյ)	Աւագ Ուրբաթ
Cal'va-ry	(քէ՛լվըրի)	Գողգոթա
East'er	(ի՛սթըր)	Յարութեան Տօն, Զատիկ
As-cen'sion	(ըսէ՛նշըն)	Համբարձում

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ)։

Tes'ta-ment	([illegible])	Հոգեգալստեան Կիւրակէ
E-pis t[illegible]	([illegible])	Հոգեգալուստ, Պէնտէկոստէ ([illegible])
C[illegible]		
[illegible]fig"ur-a'tion	([illegible])	Այլակերպութիւն, Վար-
An nun"ci-a'tion	([illegible])	Աւետում [դավառ
An gel	([illegible])	Հրեշտակ
Na tiv'i-ty	([illegible])	Ծնունդ [25)
Christ'mas	([illegible])	Քրիստոսի Ծննդեան Տօնը (Դեկտ.
E pipha-ny	([illegible])	Յայտնութեան Տօն (Յունուար 6)
Man i-fes-ta tion	([illegible])	Յայտնութիւն
Sac ra-ment	([illegible])	Եկեղեցական Խորհուրդ ([illegible] [illegible]. Գալ Ու.
Bap tism	([illegible])	Մկրտութիւն
[illegible]	([illegible])	[illegible]
[illegible]	([illegible])	Հաղորդութեան Խորհուրդը
[illegible]	([illegible])	[illegible]
[illegible]	([illegible])	[illegible]
[illegible]	([illegible])	[illegible]
[illegible]	([illegible])	[illegible]թիւն. Օծում
[illegible]	([illegible])	[illegible]ում
[illegible]	([illegible])	[illegible]թիւն
[illegible]	([illegible])	[illegible]
[illegible]	([illegible])	[illegible]. Եկեղեցական
[illegible]	([illegible])	[illegible] ժողովուրդ
[illegible]	([illegible])	[illegible]
[illegible]	([illegible])	[illegible]. Ժողով. Հաւաքում

[illegible]

[illegible]	([illegible])	[illegible] [նանայ
[illegible]	([illegible])	[illegible], ամուսնացնել, ամուս-
[illegible]	([illegible])	[illegible]
[illegible]	([illegible])	[illegible], աղերսել
[illegible]	([illegible])	[illegible] պահել
[illegible]	([illegible])	[illegible]
[illegible]	([illegible])	[illegible] [կատարել
[illegible]	([illegible])	[illegible]. ([illegible]) ընել, ([illegible])
[illegible]	([illegible])	[illegible], օծել, նուիրագործել
[illegible]	([illegible])	[illegible]
[illegible]	([illegible])	[illegible]

[illegible]

to tress'pass	(թրէ'սբէս)	(կամսվին) օրէնքը զանց ընել
to trans-gress'	(թրէնսկրէ'ս)	օրէնքը կամ պատուէրը կոտրել
to sin	(սին)	մեղանչել
to save	(սէյվ)*	փրկել

214. Վարժութիւն

[Ց] [Հ]

THE LORD'S PRAYER. ՏԷՐՈՒՆԱԿԱՆ ԱՂՕԹՔ։

(Matt. vi. 9-13. Մատթ. զ. 9-13։)

Our Father which art in heaven, Hallowed be thy name. Thy kingdom come. Thy will be done in earth, as it is in heaven†. Give us this day our daily bread. And forgive us our debts, as we forgive our debtors‡. And lead§ us not into temptation, but deliver us from evil‖: For thine is the kingdom, and the power, and the glory, for ever. Amen.

APOSTLES' CREED. ԱՌԱՔԵԼՈՑ ՀԱՆԳԱՆԱԿ. ՀԱՒԱՏԱՄՔ։

I Believe in God the Father Almighty, Maker of heaven and earth: And in Jesus Christ his only Son, our Lord; who was conceived by the Holy Ghost, born of the Virgin Mary, suffered under Pontius Pilate, was crucified, dead, and buried; he descended into hell; the third day he rose again from the dead; he ascended into heaven, and sitteth on the right hand of God the Father Almighty; from thence he shall come to judge the quick and the dead.

I believe in the Holy Ghost; the holy Catholic Church; the communion of saints; the forgiveness of sins; the resurrection of the body; and the life everlasting. Amen.

"A man's religion consists not of the many things he is in doubt of and tries to believe, but of the few he is assured of." — *Carlyle.*

"A little philosophy inclineth man's mind to atheism, but depth in philosophy bringeth men's minds about to religion." — *Francis Bacon.*

† Վերաքննուած Thy will be done, as in heaven, so on earth.
‡ Վերաքննուած as we also have forgiven our debtors.
§ Վերաքննուած And bring.
‖ Վերաքննուած the evil *one.*

ԴԱՍ ՃԺԵ· (LESSON CXV.)

[Զ]

Խրախճանք եւ Զբօսանք

[Սոյն գիրքն անշուշտ թերի եղած պիտի ըլլար եթէ խրախճանաց եւ զբօսանաց յատուկ դաս մ'ալ չունենար իր մէջ. այս պատճառաւ կ'աւելցնենք սոյն դասն ալ։]

A-muse'ments (ըմիու'զմընթս) Զուարճութիւններ

Pas'time'' (փա'սթայմ) Ժամանց

En''ter-tain'ment (էնթըրթէ'յնմընթ) Մտային Զբօսանք, Խնճոյք

Rec''re-a'tion (րէքրիէ'յշըն) Մտային եւ Մարմնային Զբօսանք

Fun and Frol'ic (ֆըն էնտ ֆրա'լիք) Կատակ. Ծիծաղաշարժ բաներ

Ath-let'ics (էթհլէ'թիքս) Մարմնամարզական (մարմնի ույժերով) խաղեր

Sports (սփօրթս) Զբօսանք (Ձիարշաւ, Որսորդութիւն, եւն.)

Field Sports (ֆիյլտ սփօրթս) Դաշտային խաղեր

Խրախճանքներն կարելի է դասակարգել Ընտանեկան, Դպրոցական, Ընկերական կամ Հանրային, եւ Պաշտօնական։

Ընտանեկան խրախճանքներն կը տրուին առ հասարակ հետեւեալ առիթներով

Par'ty	(փա'րթի)	Խնճոյք, Հաւաքոյթ
Tea	(թիյ)	Թէյ
Din'ner	(տի'նըր)	Ճաշկերոյթ
Gar'den	(կա'րտըն)	Պարտէզ
Birth'day''	(պըր'թհտէյ)	Ծննդեան օր, Ծննդեան տարեդարձ
Grad''u-a'tion	(կրէճուէ'յշըն)	Աստիճան առնելը, Ընթացաւարտութիւն
Dan'cing	(տէ'նսինկ)	Կաքաւել, Պարել
De-but'	(տէյպիու')	Բեմի վրայ առաջին անգամ երենալը
En-gage'ment	(էնկէ'յճմընթ)	Նշանտուք
Wed'ding	(ուէ'տինկ)	Հարսանիք

Դպրոցական Խնճոյքներն ու Հանդէսները կը կոչուին

So'cia-ble	(սօ'շըպլ)	Անպաշտօն հաւաքոյթ, Երեկոյթ
Pic'nic	(փի'քնիք)	Դաշտահանդէս
Ban'quet	(պէ'նքուէթ)	Մեծածախս Կոչունք

Com-mence'ment Exercises (քըմմէ'նսմընթ էքսըրսայզըզ)
Ընթացաւարտութեան, Աստիճանառութեան կամ Պարգեւաբաշխութեան Հանդէս

Ընկերական կամ Հանրային Ուրախութիւնները կը կոչուին

Dance	(տէնս)	Կաքաւում, պար
Ball	(պօլ)	Պարահանդէս

Out'ing	(աու'թինկ)	Մեծ խմբով զբօսանքի գնալ
Ex-cur'sion	(էքսքը'րշըն)	Մեծ խմբով ծովային կամ ցամա-քային կարճ ճամբորդութիւններ ընել

Պաշտօնական Ընդունելութիւնները կը կոչուին
Re-cep'tion (րիսէ'փշըն) Ընդունելութիւն

Զբօսանքներն կարելի է դասաւորել
Սրահներու միջի (In door) եւ Բացօդեայ (Out door).

Սրահներու միջի Զբօսանքներ կը կազմեն

Gym-nas'tic's	(ճիմնէ'սթիքս)	Մարմնամարզ, Մարզանքներ
Play	(փլէյ)	Խաղ
Games	(կէյմս)	Խաղեր (Տճկ. օյուն)
Co-nun'drums	(քօնը'նտրըմս)	Նմանաբան կամ հակաբան հա-նելուկ, առեղծուած
Cir'cus	(սը'րքըս)	Բազմազան Մրցահանդէս
Hip'po-drome	(հիփփօտրօմ)	Բազմազան Մրցահանդէս
Show	(շօ)	Հանդէս, Ցուցահանդէս
Horse'show"	(հօ'րսշօ)	Ձիահանդէս
Moving Pictures	(մուվինկ փիքչըրս)	Շարժական Պատկերներ
Per-form'ance	(փըրֆօ'րմընս)	Ներկայացում
The'a-ter, re	(թիհէ'յըթըր)	Թատրոն
Op'e-ra	(ա'փըրա)	Թատերգութիւն
Grand Opera	(կրէնտ ափըրա)	Մեծ Նուագերգութիւն
Box'ing	(պա'քսինկ)	Կռփամարտ
Wres'tling	(րէ'սլինկ)	Ըմբշամարտ
Fen'cing	(ֆէ'նսինկ)	Սրախաղ
Bowl'ing	(պօ'լինկ)	Գնդակագլորում
Fair	(ֆէյր)	Տօնավաճառ
Ex"po-sition	(էքսփօզի'շըն)	Ցուցահանդէս, Արուեստահան-[դէս

Բացօդեայ Զբօսանքներ (Ցամաքի Վրայ)

Roll'er ska'ting	(րօ'լըր սքէ'յթինկ)	Գլանասահնակներով սահում
Base'ball"	(պէ'յսպօլ)	Խարսխագնդակ, պէյսպօլ
Foot'ball"	(ֆու'թպօլ)	Ոտնագնդակ, ֆութպօլ
Bas'ket-ball"	(պա'սքէթ պօլ)	Զամբղագնդակ, պասքէթպօլ
Ten'nis	(թէ'նիս)	Ցանցագնդակ, թէնիս
Golf	(կալֆ. կօֆ)	Սկովտիական գնդակախաղ. կալֆ
Po'lo	(փօ'լօ)	Ձիով ճօկանախաղ. փօլօ
Hock'ey	(հա'քի)	Ճօկանախաղ, հաքի, չինի
Crick'et	(քրի'քէթ)	Ձողադռնակներով գնդակախաղ, [քրիքէթ
Cro-quet'	(քրօ'քէյ)	Թակագնդակ. քրօքէյ

[illegible] [illegible] Ձիարշաւ. կառարշաւ
[illegible] [illegible] Ձի հեծնելը. ձիաւորութիւն
[illegible] [illegible] Ձիու ընդոստ քալուածք. Տրոտ
([illegible]
[illegible])
[illegible] [illegible] Որսորդութիւն
[illegible] [illegible] Հեծելանիւ քշել
[illegible] Climbing ([illegible]) Լեռ բարձրանալ

Բացօդեայ Զբօսանքներ (Ջուրի Վրայ)

Row'ing ([illegible]) Թիավարութիւն
Ca-noe'ing ([illegible]) Մակոյկավարութիւն
Fish'ing ([illegible]) Ձկնորսութիւն
Swim'ming ([illegible]) Լողորդութիւն
Ska'ting ([illegible]) Սահնակասահում
Fly'ing ([illegible]) Օդի մէջ թռչիլը

O-lym'pic Games ([illegible]) Ոլիմպիական Խաղեր

Walk'ing ([illegible]) Քալել
Run'ning ([illegible]) Վազել
Hurdles ([illegible]) Վանդակներու վրայէն ցատկել
Stee'ple-chase" ([illegible]) Ցանկապատերու եւ խրամներու
վրայէն ցատկելով ձիարշաւ
Running Long Jump ([illegible]) Վազելով երկար ցատկել
Running High Jump ([illegible]) Վազելով բարձր ցատկել
Running Triple Jump ([illegible]) Վազելով եռեակ ցատկել
Standing Broad Jump ([illegible]) Կանգնած տեղէն
լայն ցատկել
Standing High Jump ([illegible]) Կանգնած տեղէն բարձ-
րէն ցատկել
Standing Triple Jump ([illegible]) Կանգնած տեղէն
Pole Vault ([illegible]) Ձողով ցատկել [եռեակ ցատկել
Throwing Hammer ([illegible]) Մուրճ Նետել
Throwing Weight ([illegible]) Ծանր բան Նետել
Throwing Stone ([illegible]) Քար Նետել
Throwing Jave'lin ([illegible]) Նիզակ Նետել [Մետաղ Նետել
Throwing Dis'cus ([illegible]) Կլոր եւ Տափակ Քար կամ
Weight Lifting (one hand) ([illegible]) (մէկ ձեռքով) Ծանրու-
թիւն վերցնել
Weight Lifting (two hands) ([illegible]) (երկու ձեռքով) Ծան-
Tug of War • ([illegible]) Պարանաքաշ [րութիւն վերցնել
Dumb'bell" Com"pe-ti'tion ([illegible]) Կիցգնաներու Մրցում
Mar'a-thon Race ([illegible]) Մարաթոնական Մրցում

EXAMINATION. ՔՆՆՈՒԹԻՒՆ։

[Հիւսիսային Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներէն Նիւ Եորք Նահանգի Նահանգային Համալսարանի Ընդհանուր վարժարաններու համար պատրաստած [illegible] քննութիւններէն մէկն է, որ [illegible] Բ. Գիրք [illegible] քննութեանց ձեւերէն [illegible]]

New York State Education Department

207TH HIGH SCHOOL EXAMINATION

ELEMENTARY ENGLISH

Tuesday, June 18, 1912 — 1.15 to 4.15 p. m., only

Write at top of first page of answer paper (*a*) name of school where you have studied, (*b*) grade of work completed in elementary English.

The minimum requirement is the completion of the work of the eight grade in elementary English, as outlined in the 1910 syllabus for elementary schools.

Answer eight questions.

The ***pines*** are ***easily*** distinguished from ***all*** other trees by the ***fact that their*** leaves are ***needle-shaped*** and ***occur*** in clusters of two to five, ***inclosed*** at their base ***in*** a common sheath.

1 Give the part of speech and the syntax of *each* of the italicized words in the foregoing sentence. [10]

2 Write sentences as follows: [10] (*a*) a complex declarative sentence containing an adverbial clause, (*b*) a simple declarative sentence containing the past perfect (pluperfect) active indicative of *see*, (*c*) a compound sentence, (*d*) a sentence containing the possessive case of the relative pronoun *who*, (*e*) a sentence containing an interrogative pronoun.

3 Copy the following sentences, using the proper capital letters and punctuation marks: [6]

a has the boy studied the three languages english french and german

b old phelps the lover of nature was one day heard to say to a little stream that he was crossing little brook do i meet you once more

4 Write (*a*) the principal parts of *run*, (*b*) the declension of *he* in singular and plural. [4]

5 Answer *one* of the following [Be sure that your introduction gives the time, place and circumstances causing the action and that the events are told in order]: [20]

a Relate how Horatius risked his life for his country.

b Relate Mr. Warner's experience when lost in the woods.

c Relate how Bunny escaped the hound.

d Relate how Philip Nolan learned to respect the flag of his country.

e Relate how James Fitz-James lost his way but [illegible] shelter for the night.

6 Write a short composition explaining *one* of the following: [20]

a What is meant by a paragraph.

b Why a foreigner in this country should learn English.

c Point of view in description.

d How I expect to spend the summer vacation.

e How electricity has improved living conditions.

7 Answer either *a* or *b*: [15]

a Imagine that you have been absent from school. Write a letter to your teacher, explaining the cause of your absence and asking her to send you by another pupil two of your books and a statement of what you need to study in each for the next lesson.

b Write a letter to the publishers of *The Saturday Evening Post* (The Curtis Publishing Company, Independence Square, Philadelphia, Pa.), inclosing payment of $1 50 for your subscription and requesting that the address of your paper be changed.

8 Write a paragraph on *one* of the following: [15]

a What traits of character were shown by Abraham Lincoln during his presidency?

b What traits of character were shown by a character in *one* of the books that you have read recently? [Mention the character and the book.]

c What traits of character were shown by Ellen (*The Lady of the Lake*)?

d What traits of character were shown by James Fitz-James at Stirling (*The Lady of the Lake*)?

e What traits of character were shown by Walter (*The Singing Leaves*)?

ԾԱՆ. — 1. *Ուսանողն այս քննութիւնը փորձելէ առաջ Հասարակաց Գրադարանէ մը բերելով կարդալու է հետեւեալներն*

PROSE.	POETERY.
WARNER, C.D. In the Wilderness	SCOTT, *Sir* WALTER. Lady of the Lake
HALE, E. E. The Man without a Country	MACAULAY, T. B. Horatius
SHARP, A Watcher in the Woods	LOWELL, J. R. Singing Leaves

The life of Abraham Lincoln

2. *Հարցումներուն վերջը կամ սկիզբը փակագիծներու մէջ դրուած թուանշաններն ամէն մէկ հարցման համարժէք նիշը կը ներկայացնեն, որոց գումարը* 100 *կը լինի. եւ ատորմէ* 75 *շահողը քննութիւնն անցուցած կը ն*[illegible]*։*

ԻՆՔՆՈՒՍՈՒՑԻՉ ԱՆԳԼԻԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒԻ

ԳԻՐՔ Գ.

ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՆ

ԻՆՔՆՈՒՍՈՒՍՈՒՑԻՉ

ԱՆԳԼԻԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒԻ

ԳԻՐՔ Գ.

ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՆ

ԴԱՍ ՃԺԶ. (LESSON CXVI.)

[Մեր ուսանողին Անգլիերէն Լեզուի ճոխութեան, գեղեցկութեան եւ անուշութեան մասին ալ փոքրիկ գաղափար մը տալու համար, տիեզերքի, բնութեան եւ անձնուիրութեան վերաբերեալ սոյն քանի մը դասերն ալ իբր Ընթերցարան աւելցուցինք։]

[Ն]

U'ni-verse (եօ՛-նիվըրս) *Տիեզերք.*

God	(կա՛տ)	*Աստուած*
Cre-a tor	(քրիէ՛յթըր)	*Արարիչ*
crea'ture	(քրի՛յչըր)	*արարած*
world	(ուըրլտ)*	*աշխարհ*
earth	(ըրթհ)	*երկիր, աշխարհ, գետին, հող*
wa'ter	(ուօ՛թըր)	*ջուր*
deep	(տիյփ)*	*խորութիւն, անդունդ, ծով*
land	(լէնտ)*	*ցամաք, երկիր, գետին*
sea	(սիյ)	*ծով*
fir'ma-ment	(ֆըր՛մըմընթ)	(երկնից) *հաստատութիւն, երկնա-[կամար*
heav'en	(հէ՛վն)	*երկինք*
sky	(ըսքայ)*	*երկինք, օդ*
air	(էյր)*	*օդ*
sun	(սըն)	*արեգակ, արեւ*
moon	(մուն)	*լուսին, լուսնկայ*
star	(ըսթար)*	*աստղ. աստղանիշ*
plan'et	(փլա՛նէթ)	*մոլորակ*
e-clipse'	(իքլի՛փս)	*խաւարում* (արեւի կամ լուսնի)
an'i-mal	(է՛նիմըլ)	*կենդանի, անասուն*
cat'tle	(քէ՛թլ)	*դուար, պաճար, պախրիք*

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ)։

beast	(պիյսթ)	*գազան, անասուն*
fowl	(ֆաուլ)	*թռչուն, հաւ (ընտանի թռչուններ)*
bird	(պըրտ)	*թռչուն*
fly	(ֆլայ)	*ճանճ*
in'sect	(ի՛նսէքթ)	*միջատ*
sea-mon'ster	(սիյմա՛նսթըր)	*ծովային հրէշ*
fish	(ֆիշ)	*ձուկ*

Ցամաքի Բաժանումները Կը կոչուին

Con'ti-nent	(քա՛նթինընթ)	*ցամաք, աշխարհ*
moun'tain	(մա՛ունթին)	*լեռ*
mountain chain	(մաունթին չէյն)	*լեռնաշղթայ, շղթայ լերանց*
mountain range	(մաունթին րէյնճ)	*գօտի կամ շղթայ լերանց*
the summit of the mountain		*լերան կատարը*
the top of the mountain		*լերան գագաթը*
the foot of the mountain		*լերան ստորոտը*
the sides of the mountain		*լերան կողերը*
hill	(հիլ)	*բլուր, սարաւանդ*
hill'ock	(հի՛լըք)	*բլրակ*
pla-teau'	(փլաթօ՛)	*լեռնադաշտ, սարահարթ*
plain	(փլէյն)	*դաշտ, հարթ՝ տափարակ գետին*
field	(ֆիյլտ)	*դաշտ*
val'ley	(վա՛լի)	*ձոր, հովիտ*
is'land	(ա՛յլընտ)	*կղզի*
pen-in'su-la	(փընի՛նսիուլա)	*թերակղզի, ցամաքակղզի*
isth'mus	(ի՛սմըս, ի՛սթմըս)	*պարանոց*

Ջրի Բաժանումները Կը կոչուին

spring	(սփրինկ)	*ջրի ակ, աղբիւր*
brook	(պրուք)	*առուակ*
creek	(քրիյք)	*առու*
stream	(սթրիյմ)	*վտակ, ջրի կամ հեղուկի հոսանք*
riv'u-let	(րի՛վիուլէթ)	*գետակ*
riv'er	(րի՛վըր)	*գետ*
pool	(փուլ)	*աւազան*
lake	(լէյք)	*լիճ*
sea	(սիյ)	*ծով*
o'cean	(օ՛շըն)	*ովկիանոս*
bay	(պէյ)	*ծովու խորշ*
gulf	(կըլֆ)	*ծոց, ծովածոց*
strait	(սթրէյթ)	*նեղուց*
ca-nal'	(քընա՛լ)	*ջրանցք (մանաւանդ արուեստական)*
whirl'pool	(հո՛ըրլփուլ)	*ջրի [illegible] յորձանք*

spir′it	(սփի՛րիթ)	հոգի. շունչ, կեանք, ոգի
waste	(ուէյսթ)	խոպան, քանդուած, աւերակ
void	(վոյտ)	պարապ, թափուր. անվաւեր
breath*	(պրէթհ)	շունչ
mer′it	(մէ՛րիթ)	արժանիք
		Բայեր
to cre-ate′	(քրիէյէ՛յթ)	ստեղծել
to waste	(ուէյսթ)	սպառել, վատնել [ցօթ+ մրմնջել
to breathe*	(պրիյտհ)	շնչել, բուրել. փչել, հեւալ. ա-
to haste, to ha′sten	(հէյսթ, հէ՛յսն)	փութացնել. արտորցնել, ա- ճապարել [քշել
to speed	(սփիյտ)	արագցնել, աճապարել, արագ
to lose	(լուզ)	կորսնցնել, առիթը փախցնել
to suc-ceed′	(սըքսի՛յտ)	յաջողիլ. գլուխ հանել. յաջորդել

215. Վարժութիւն

[Ա]

In the beginning God created the heaven and the earth. And the earth was waste and void; and darkness was upon the face of the deep: and the spirit of God moved upon the face of the waters. And God said, Let there be light: and there was light. And God saw the light, that it was good: and God divided the light from the darkness. And God called the light Day, and the darkness he called Night. And there was evening and there was morning, one day. – *Gen.* i. *1-5*.

[Բ] [Գ]

"Our peace lies not in believing much, but in believing well."
HENRY VAN DYKE.

"If a man is unhappy, this must be his own fault; for God made all men to be happy." – EPICTETUS.

"Often-times calamity turns to our advantage, and great ruins make way for greater glories." – SENECA.

"Who counts his brother's welfare
As sacred as his own,
And loves, forgives and pities, —
He serveth ME, alone." – WHITTIER.

---

* Նկատելու է որ այս բառն երբ իբր Գոյական կը գործածուի վերջը e չկայ, եւ վերջի thն ալ կը հնչուի թհ, մինչ երբ իբր բայ գործածուի բառին վերջը e մը կ[illegible]ջին thն ալ կը հնչուի տհ։

spec′ta-cle (ս)փէք′թըքըլ) տեսարան, ներկայացում. ակնոց
per-cep ti-ble (փըրսէ′փթիպըլ) զգալի
con′′stel-la′tions(քանսթէլլէ′յշընզ) համաստեղութիւնք*
mor′tal (մօ′րթըլ) մահկանացու, մահացու
im-mor′tal (իմմօ′րթըլ) անմահ [րանկարք
sce′ner-y (սի′յնըրի) տեսարան. դաշտանկար. թատե-
faint (ֆէյնթ) նուաղեալ, վհատեալ. աղօտ
streak (ս)թրիյք) գիծ, պիսակ
blush (պլըշ) շառագնիլը, դէմքի կարմրութիւն
ce-les′tial (սիլէ′սշըլ, շիէլ) երկնային [խորամէջ
con′cave′′ (քա′նքէյվ) կամար, կամարաձեւ, գոգաւոր,
in-flow′ing (ինֆլօ′ինկ) ներս հոսող, ներս յորդող. ներս ծածանող. ներս ծփացող
tide (թայտ) հոսանք, ընթացք. ծովախաղացք. ծովի ջրերու ելլել ու իջնելը
ra′di-ance (րէ′յտիընս) ճառագայթ
dew′y (տիօ′ւի) ցօղաթուրմ [կագոյն կարմիր
ru′by (րօ′ւպի) սուտակ (Տճկ. ալ եաքութ) սուտա-
di′a-mond (տա′յըմընտ) ադամանդ, ադամանդեայ
lord (լօրտ) տէր, սեպուհ, աղա
se-vere′ (սիվի′յր) խիստ. սաստիկ. դժնդակ
su′′per-sti′tion (սիօւփըրսթի′շըն) նախապաշարում
an′cient (է′յնշընթ) նախնի, հին, վաղուցի, վաղեմի
ma′gi, ma′gi-an (մէ′յճայ, մա′ճիյըն) քուրմ, մոգ
a-maze′ment (ըմէ′յզմընթ) հիացում, ապշութիւն

216. Վարժութիւն

[Ծ]

THE GLORIES OF MORNING.

I had occasion, a few weeks since, to take the early train from Providence to Boston; and for this purpose rose at two o'clock in the morning. Everything around was wrapt in darkness and hushed in silence, broken only by what seemed at that hour the unearthly clank and rush of the train. It was a mild, serene, midsummer's night — the sky was without a cloud — the winds were whist. The moon, then in the last quarter, had just risen, and the stars shone with a spectral luster but little affected by her presence. Jupiter, two hours high, was the herald of the day; the Pleiades, just above

* Ցարդ ճանչցուած 89 համաստեղութիւններ կան։

the horizon, shed their sweet influence in the east; Lyra sparkled near the zenith; the steady pointers, far beneath the pole, looked meekly up from the depts of the north to their sovereign.

Such was the glorious spectacle as I entered the train. As we proceeded, the timid approach of twilight became more perceptible; the intense blue of the sky began to soften; the smaller stars, like little children, went first to rest; the sister-beams of the Pleiades soon melted together; but the bright constellations of the west and north remained unchanged. Steadily the wondrous transfiguration went on. Hands of angels, hidden from mortal eyes, shifted the scenery of the heavens; the glories of night dissolved into the glories of dawn.

The blue sky now turned more softly gray; the great watch-stars shut up their holy eyes; the east began to kindle. Faint streaks of purple soon blushed along the sky; the whole celestial concave was filled with the inflowing tides of the morning light, which came pouring down from above in one great ocean of radiance; till at length, as we reached the Blue Hills, a flash of purple fire blazed out from above the horizon, and turned the dewy tear-drops of flower and leaf into rubies and diamonds. In a few seconds, the everlasting gates of the morning were thrown wide open, and the lord of day, arrayed in glories too severe for the gaze of man, began his state.

I do not wonder at the superstition of the ancient Magians, who in the morning of the world went up to the hill-tops of Central Asia, and, ignorant of the true God, adored the most glorious work of his hand. But I am filled with amazement, when I am told, that, in this enlightened age and in the heart of the Christian world, there are persons who can witness this daily manifestation of the power and wisdom of the Creator, and yet say in their hearts, "There is no God." EDWARD EVERETT.

217. Վարժութիւն

[Ե]

"Alfiery thought Italy and England the only countries worth living in: the former, because there Nature vindicates her rights, and triumphs over the evils inflicted by the governments; the latter, because art conquers nature, and transforms a rude, ungenial land into a paradise of comfort and plenty. England is a garden." —

E[illegible] [illegible] Traits.

ԴԱՍ ՃԺԸ· (LESSON CXVIII.)

[Ձ]

Do-mes'tic An'i-mals (տօմէ՛սթիք ա՛նիմըլս) Ընտանի կենդանիներ

dog	(տագ, տօկ)	շուն
pup'py	(փը՛փի)	լակոտ, շան ձագ
cat	(քաթ)	կատու
kit'ten	(քի՛թն)	կատուի ձագ
sheep	(շիյփ)	ոչխար
lamb	(լէմ)	գառ
goat	(կօթ)	այծ
kid	(քիտ)	ուլ
ox	(ա՛քս)*	եզ, եզն
bull	(պուլ)	ցուլ
cow	(քաու)*	կով
calf	(քաֆ)	հորթ
horse	(հօրս)*	ձի
mare	(մէյր)	մատակ ձի
colt	(քօլթ)	արու քուռակ
fil'ly	(ֆի՛լի)	մատակ քուռակ
mule	(միուլ)*	ջորի
don'key	(տա՛նքի, տը՛նքի)	էշ
ass†	(աս)	էշ
cam'el	(քա՛մէլ, քա՛մըլ)	ուղտ
hog	(հագ)	խոզ
buf'fa-lo	(պը՛ֆէլօ)	գոմէշ
hare	(հէյր)	նապաստակ
rab'bit	(րա՛պիթ)	ճագար
an'te-lope	(ա՛նթիլօփ)	այծքաղ, վայրի այծ
stag	(ը)սթակ)*	եղջերու
deer	(տիյր)	այծեամ (Տե՛ս. ճէյրան)
moose	(մուս)	Ամերիկեան եղջերու
elk	(էլք)	եղջերու, խոշոր այծեամ

Wild Animals (ուայլտ ա՛նիմըլս) Վայրի կենդանիներ

wolf	(ուուլֆ)	գայլ
fox	(ֆա՛քս)	աղուէս
bear	(պէյր)	արջ

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ)։

† Խօսակցութեանց մէջ այս բառը բնաւ չի գործածուիր։

squir rel (ը)սքուը'րէլ) *սկիւռ*
li'on (լա'յըն) *առիւծ*
li'on-ess (լա'յընէս) *մատակ առիւծ*
whelp† (հուէլփ) *կորիւն*
gi-raffe' (ճիրա'ֆ) *ընձուղտ*
el'e-phant (է'լիֆընթ) *փիղ*
mon'key (մը'նքի) *կապիկ*
ti'ger (թա'յկըր) *վագր*
leop'ard (լէ'փըրտ) *ինձ, ընձառիւծ*
rac-coon' (րաքքօ'ւն) *մկներէ*
lynx (լինքս)* *քաւթարինէ*
din'go (տի'նկօ) *վայրի շուն*
pole'cat'' (փօ'լքէթ) *ժանտակուզ*
kan''ga-roo' (քէնկըրօ'ւ) *ագիվազ, քէնկըրօ*
ot'ter (ա'թըր) *ջրշուն*
rhi-noc'e-ros (րայնա'սըրըս) *ռնգեղջիւր*
ze'bra (զի'պրա) *վագրաձի, վայրի էշ*
ze'bu (զի'պիու) *Հնդկական եզ, զէյպիօ*

Ծովային եւ Գետային Մեծ Կենդանիներ

whale (հուէյլ) *կէտ ձուկ*
hip''po-pot'a-mus (հիփփօփա'թըմըս) *գետաձի*
al'li-ga''tor (ա'լլիկէյթըր) *տիմսահ, մեծ կոկորդիլոս*
croc'o-dile (քրա'քօտայլ) *կոկորդիլոս*

ԾԱՆ. — Անգլիերէնի մէջ այն կենդանիներուն համար որոց արուին եւ էգին մէկ բառ միայն կայ. այդ բառի սեռը զանազանելու համար he *և* she *կը գործածուի. այսպէս,* "A he dog, *արու շուն մը.* a she dog, *քած մը։*

Զեռուններ

Ver'min (վը'րմին) *Գարշաճաճիներ եւ Վնասաբեր կենդանիներ*
Rep'tiles (րէ'փթիլս) *Սողուններ*
In'sects (ի'նսէքթս) *Միջատներ*

Գարշաճաճիներու եւ Վնասաբեր կենդանիներու Տեսակներն են

flea (ֆլիյ) *լու*
bug (պըկ) *բզէզ*
bed'bug'' (պէ'տպըկ) *մլուկ, փայտոջիլ*
cock'roach'' (քա'քրօչ) *ուտիճ*
moth (մօթհ) *ցեց (Տե՛ս. կէ–մէ)*
worm (ուըրմ) *որդ*

---

† *Առիւծէն ի զատ ուրիշ պատառող կենդանեաց ձագերուն ալ* whelp *կ'ըսուի։*

Սողուններու Տեսակներն են

mouse (մաուս) մուկ
liz'ard (լի՛զըրտ) մողէզ, խլէզ (Ռմկ. Կլէզ)
snake (ըսնէյք) օձ
frog (ֆրակ) գորտ
tor'toise (թօ՛րթիզ) կրիայ
tur'tle (թը՛րթըլ) ծովային մեծ կրիայ

Միջատներու Տեսակներն են

bee (պիյ) մեղու
but'ter-fly" (պը՛թըրֆլայ) թիթեռնիկ
fly (ֆլայ) ճանճ
mos-qui'to (մըսքի՛յթօ) մժեղ
bee'tle (պի՛յթըլ) բզէզ
scor'pi-on (ըսքօ՛րփիըն) կարիճ

an'ec-dote (ա՛նէքտօթ) մանրավէպ, մասնադէպ
con''ver-sa'tion (քանվըրսէ՛յշըն) խօսակցութիւն [թիւն
clev'er-ness (քլէ՛վըրնէս) ճարտարութիւն, հնարագիտու-
anx-i'e-ty (անկզա՛յէթի) անձկութիւն, վիշտ, հոգ
rat (րաթ) մեծ մուկ, [illegible]
wea'sel (ուի՛յզըլ) աքիս, մկնհարսուկ (Տճկ. կէլինճիք)
com-po'sure (քըմփօ՛ժըր) հանդարտութիւն. յօրինում, չա-
inn (ին) օթեւան, պանդոկ [րադրութիւն
com'fort (քը՛մֆըրթ) սփոփանք, հաճոյք, հանգստու-
day'light" (տէ՛յլայթ) արշալոյս [թիւն
boots (պուութս) օթեւաններուն մէջ կօշիկներ մաքրելու եւ ուրիշ փոքր ծառայութիւններ ընելու գործած-
dem'on-stra'tion (տէմընսթրէ՛յշըն) ցոյց, ապացոյց [ուած ծառայ
hu'mor (հիւ՛մըր, եու՛մըր) զուարթութիւն [թիւն
pro-ceed'ing (փրօսի՛յտինկ) ընթացք, վարմունք, գործառնու-
com''pre-hen'si-ble (քամփրիհէ՛նսիպըլ) իմանալի, պարփակելի
coin (քօյն) դրամ
ex''pla-na'tion (էքսփլընէ՛յշըն) բացատրութիւն

Բայեր

to con-verse' (քընվը՛րս) խօսակցիլ
to boast (պօսթ) մեծաբանել
to mount (մաունթ) հեծնել, վրան ելնել
to ride (րայտ) ձի, կառք հեծնել
to fetch (ֆէչ) երթալ բերել
to howl (հաուլ) կաղկանձել
to en-tice' (էնթա՛յս) հրապուրել [ցնել
to stir (ըսթըր) խառնել, յուզել, շարժել, երեր-

218. Վարժութիւն

[Ե]

ANECDOTE OF A DOG.

1. A man on horseback, with a fine dog, was joined by another horseman; they entered into conversation, and the owner of the dog began to boast of the cleverness of his animal. By way of proof he dismounted, took a shilling from his purse, marked it, and put it under a stone, mounted again, and rode away with his companion. When they had gone four or five miles, he told the dog to go back and fetch the shilling.

2. He was perfectly understood by the sensible and willing creature, and in a very short time the dog had found the stone, and endeavored to obtain the shilling. But the stone was large and heavy, and after trying in vain to turn it over, or to scratch away the hard soil underneath it, he gave up† the attempt, sat down beside it, and waited patiently. He had not waited long before two horsemen came up, traveling in the opposite direction to that by which his master had gone. When the dog saw the travelers approach, he began to scratch and howl, and show the plainest signs of anxiety to overturn the stone.

3. The horsemen very naturally thought that underneath the stone there was a rat, or weasel, or some other creature, and one of them dismounted and overturned it; to his great surprise he found a shilling, and never imagining for a moment that this could be the object of the dog's anxiety, he put it into his purse, and that into his trowsers'* pocket. The dog had now quite recovered his composure; he paid no more attention to the stone, but followed the two strangers on their journey. In vain they tried to drive him away, and at length, supposing he had lost his master, they allowed him to have his own way.

---

† To give up բառ առ բառ կը նշանակէ տալ վեր —, բայց փոխաբերաբար առնելով կը նշանակէ — բոլոր ջանքերն սպառելէ վերջ դադրիլ եւ ինքն իր չըկրնալն ընդունիլ. այսպէս, երբ մէկը մեզ խնդիր մը առաջարկէ կամ հանելուկ մ'ըսէ, ամէն ճիգ կը թափենք որ զայն լուծենք, երբ վերջնականապէս չկրնանք, այն ատեն կ'ըսենք I give it up, որ ըսել է կը դադրիմ, եւ կ'ընդունիմ որ ալ չեմ կրնար լուծել. որ ատեն կրցողը կը լուծէ եւ յաղթութիւնը ինք կը շահի։

4. In the evening, when they reached the inn, the dog was still with them, lay quietly under the table, and took readily the food they gave him. But when they prepared to go to bed, nothing would satisfy the dog but he must sleep in the same room with the man he seemed to have chosen for his new master, the man who had taken the shilling; he had his own way again, and a mat was provided for him at the foot of the bed.

5. Meantime the other two horsemen had reached their journey's end, and put up for the night. The master of the dog had boasted all the way that Peto§ would soon join them again, and certainly bring the shilling; but as time passed he grew uneasy, and when bedtime arrived he retired with a heavy heart, feeling certain that his dog was killed; for nothing else, he said, could have prevented his return, and he was sure that no one could ever take him alive by force, or entice him away.

6. But Peto, far from being dead, was sleeping very comfortably on his mat at the foot of a stranger's bed; the moment, however, that daylight appeared he was stirring. Whether "boots" opened the door, or whether he made his way through the window, which the traveler had opened for air in the hot summer night, certain it is, that when the unfortunate man arose, the dog was gone–and his trowsers were gone, too!

7. And now for Peto's master again. He arose disconsolate, met his friend at the breakfast, and sighed while he confessed that his dog had not appeared. But in the middle of breakfast, Peto rushed into the room, and with great demonstrations of joy, and evidently in perfect health and high good humor, laid down a pair of trowsers at his master's feet.

8. The whole proceeding was at first perfectly incomprehensible, but a light soon broke in upon the gentleman's mind, and turning to his companion, he exclaimed, "In these trowsers we shall find the lost shilling." He drew forth a purse as he spoke, and there indeed he found among other coins, the very shilling he had marked the day before. Some months passed away before an explanation took place, and the unfortunate owner of the trowsers received his property.

---

* *Ըստ նորագոյն մէթոտի կը հեգուի* trousers.

§ Peto *շան անունն է։*

ԴԱՍ ՃԺԹ. (LESSON CXIX.)

[Ձ]

Do-mes'tic Birds	(տօմէʹսթիք պըրտզ)	Ընտանի Թռչուններ
dove	(տըվ)	տատրակ, աղաւնի
pig'eon	(փիʹճըն)	աղաւնի
tur'tle	(թըʹրթլ)	տատրակ (Տե՛ս. թօրթըլ). ծովային [կրեայ
ca-na'ry	(քանէʹյրի)	դեղձանիկ
par'rot, pol'ly	(փաʹրըթ, փաʹլի)	թութակ
swal'low	(ս)ուաʹլօ)	ծիծեռնակ, ծիծառ
par'tridge	(փաʹրթրիճ)	կաքաւ
pea'cock"	(փիʹյքաք)	սիրամարգ
tur'key	(թըʹրքի)	հնդկահաւ
duck	(տըք)	բադ
duck'ling	(տըʹքլինկ)	բադի ձագ, բադիկ
goose	(կուս)	սագ
hen	(հէն)	հաւ
cock†, roost'er	(քաք, րուսթըր)	աքաղաղ
chick'en	(չիʹքին)	վառեակ
spar'row	(ս)փաʹրօ)	ճնճղուկ
stork	(ս)թօրք)*	արագիլ
rob'in	(րաʹպին)	կարմրալանջ
night'in-gale	(նայʹթինկէյլ)	սոխակ

Wild Birds	(ուայլտ պըրտզ)	Վայրի Թռչուններ
lark	(լարք)*	արտոյտ
sky-lark	(ս)քայ-լարք)	արեղաձագ
bob'o-link"	(պաʹպօլինք)	սեւասարիկ
mock'ing-bird"	(մաʹքինկ-պըրտ)	ծաղրող-թռչուն, միմոս-թռչուն
crane	(քրէյն)*	կռունկ
mag'pie	(մաʹկփայ)	անձեղ, կաչաղակ
kite	(քայթ)	ցին
crow	(քրօ)*	ագռաւ
buz'zard	(պըʹզարտ)	ուրուր
jay	(ճէյ)	ճայ (Տե՛ս. ալա քարղա)
pheas'ant	(ֆէʹզանթ)	փասեան
blue bird	(պլու պըրտ)	կապուտիկ
owl	(աուլ)*	բու

† Այս բառն առանձին չը գործածուիր, այլ ուրիշ բառերու հետ, որ ատեն արու (մէյլ) ըսել է։

* Հնչւում է մէկ տողմամբ (մէկ վանկ)։

hawk (հօք) բազէ
fal'con (ֆօ'քն, ֆա'լքն) բազէ (Տճկ. շահին)
ea'gle (ի'կըլ) արծիւ
swan (սուան) կարապ

es''ti-ma'tion (էսթիմէ'յշըն) ենթադրութիւն, կարծիք, բանի մը քիչ մ'աւելի կամ պակաս
por'tion (փօ'րշըն) մաս, բաժին [գինը որոշել
lat'i-tude (լա'թիթիուտ) երկրագնտի լայնութեան աստի-ճան [տիճան
lon'gi-tude (լա'նճիթիուտ) երկրագնտի երկայնութեան աս-
apt (էփթ) հակամէտ, յօժար, ընդունակ
trace (թրէյս) հետք, ոտնահետ
ge'ni-al (ճի'նիըլ, ճի'նեալ) նպաստաւոր, բնական
in'ter-val (ի'նթըրվըլ) միջոց, ժամանակամիջոց, պարապ
fra'grance (ֆրէ'յկրընս) անուշահոտութիւն, քաղցր բու-
fo'li-age (ֆօ'լիէյճ) տերեւներ, սաղարթունք [րում
ver'dure (վըրճըր, վը'րտիուր) դալարիք, երկրի կանանչու-
woods (ուուտզ) փայտեր, անտառ [թիւն
clus'ter (քլը'սթըր) չեղջ, կարկառ, խումբ, ողկոյզ
lau'rel (լօ'րէլ) սարդենի, դափնի
per'fume (փը'րֆիում) անուշահոտութիւն, բուրմունք
bri'er (պրա'յըր) փշոտ թուփ
rose (րօզ) վարդ
mead'ow (մէ'տօ) մարգագետին, մարգ
clo'ver (քլօ'վըր) առւոյտ
blos'som (պլա'սըմ) նոր ծաղիկ, փթիթ
leaf (լիյֆ) տերեւ
rev'el-ry (րէ'վըլրի) աղմկալից ուրախութիւն, հաճոյալից խրախճանք, հարկ հարսնիք
twig (թուիկ) ոստ, ճիւղ
flaunt'ing (ֆլա'նթինկ) թոյլ կերպով տարածուող
weed (ուիյտ) սէզ, անպիտան խոտ [ղանք
mel'o-dy (մէ'լօտի) մեղեդի, քաղցր նուագ, գեղգե-
rap'tur-ous (րա'փչըրըս) սխրալի, զմայլելի
trem'u-lous (թրէ'միուլըս) դողդոջուն, դողացող
ec'sta-sy (է'քսթըսի) զմայլում, մտքի յափշտակութիւն
pur-suit' (փըրսիու'թ) հետապնդում
par'-a-mour (փա'րըմուր) սիրուհի
in-tox''i-ca'tion (ինթաքսիքէ'յշըն) գինովութիւն, արբեցութիւն
de-light' (տիլա'յթ) բերկրութիւն, հեշտութիւն

Բայեր

to blight	(պլայթ)	խորշակահարել. աւերել
to parch	(փարչ)	խանձատել. չորցնել. [illegible]
to pant	(փանթ)	([illegible]) ւ ժուռար կամ արագ արագ շնչել, հեւալ, թասել
to dis-solve′	(տիզա′լվ)	լուծել, հալել. քակել
to clus′ter	(քլը′սթըր)	խմբել, ողկոյզի պէս ըլլալ
to glow	(կլօ)	արտաշէկանալ, կարմրիլ, փայլիլ
to season	(սիյզն)	համեմել. չափաւորել
to flaunt	(ֆլանթ)	սիգալ
to perch	(փըրչ)	թառիլ
to tin′kle	(թի′նքլ)	հնչել, ղօղանջել. թնդացնել
to flut′ter	(ֆլը′թըր)	յուզել, թռիչներն արագ արագ թափ տալ
to in-tox′i-cate	(ինթա′քսիքէյթ. քէյթ)	գինովցնել, արբեցնել

219. Վարժութիւն

[Ն]

BIRDS OF SPRING.

The happiest bird of our spring, however, and one that rivals the European lark, in my estimation, is the Boblincon, or Boblink, as he is commonly called. He arrives at this choice portion of the year, which in this latitude, answers to the description of the month of May so often given by the poets. With us it begins about the middle of May, and lasts until nearly the middle of June.

Earlier than this, winter is apt to return on its traces, and to blight the opening beauties of the year; and later than this, begin the parching, and panting, and dissolving heats of summer. But in this genial interval nature is in all her freshness and fragrance: "The rains are over and gone, the flowers appear upon the earth, the time of the singing of birds is come, and the voice of the turtle is heard in the land."

The trees are now in their fullest foliage and brightest verdure; the woods are gay with the clustered flowers of the laurel; the air is perfumed by the sweet-brier and the wild-rose; the meadows are enameled with clover-blossoms, while the young apple, the peach, and the plum begin to swell, and the cherry to glow, among the green leaves.

This is the chosen season of revelry of the Boblink. He co amidst the pomp and fragrance of the season; his life seems sensibility and enjoyment, all song and sunshine. He is to be fo in the soft bosoms of the freshest and sweetest meadows, an most in song when the clover is in blossom. He perches on topmost twig of a tree, or on some long, flaunting weed, and as rises and sinks with the breeze, pours forth a succession of ri tinkling notes, crowding one upon another, like the outpour melody of the sky-lark, and possessing the same rapturous charac

Sometimes he pitches from the summit of a tree, begins song as soon as he is upon the wing, and flutters tremulously do to the earth, as if overcome with ecstasy at his own music. So times he is in pursuit of his paramour; always in full song, as i would win her by his melody; and always with the same app ance of intoxication and delight. WASHINGTON IRVING.

220· Վարժութիւն

[Ե]

THE MORNING.

The air is tranquil, and its temperature mild. It is morni and a morning sweet, and fresh, and delightful. Everybody kn the morning in its metaphorical sense, applied to so many obje and on so many occasions. The health, strength, and beauty early years lead us to call that period the "morning of life." the morning itself few people, inhabitants of cities, know anyth about. Among all our good people, not one in a thousand sees sun rise once a year. They know nothing of the morning. W them, morning is not a new issuing of light, a new bursting for the sun, a new waking up of all that has life, from a sort of tem rary death, to behold again the works of God, the heavens and earth; it is only part of the domestic day, belonging to breakf to reading the newspapers, answering notes, sending the child to school, and giving orders for dinner. The first streak of lig the earliest purpling of the east, which the lark springs up to gr and the deeper coloring into orange and red, till at length "glorious sun is seen, regent of day," — this they never enj for they never see it.

I know the morning, — I am acquainted with it, and I lov I love it, fresh and sweet as it is, a daily new creation, break forth and calling all that have life, and breath, and being, to adoration, new enjoyments, and new gratitude. DANIEL WEBST

[illegible] LESSON XX

[illegible]

[illegible] կը կոչուի trunk

[illegible] branches ([illegible]) [illegible]

[illegible] twigs ([illegible]) [illegible]

[illegible] բաժնել, [illegible] ինչպէս, նշենի.

[illegible] կը գործածուին

[illegible] չինելու կամ [illegible]

[illegible] եւն.:

[illegible] ու և ոչ որեւէ

[illegible]

Պտղատու ծառերն առ հասարակ իրենց
ուան վրայ tree, ծառ բառը աւելցնելով կը կ
apple *tree*, խնձորենի. peach *tree*, դեղձի եւն.։
(Ծառերու պտուղներու մասին տեսնել երես 4? ան-

Բոյսերէն մաս մ'ալ առ հասարակ իրենց տունէս, կամ արտադրութեան անուան վրայ *plant*, տունկ բ. ցնելով կը կոչուին. ինչպէս, tomato *plant*, ոսկեխնձոր. tea *plant*, թէյի տունկ. եւն.։

(Բանջարեղէններու մասին տեսնել երես 481։)

Ծառերու կամ ծառանման թուփերու ուրիշ տեսակներն.

ash	(էշ)	հացի (Տճկ. տիշպուտագ)
balm, bal'sam	(պամ, պօ'լսըմ)	բալասան
beech	(պիյչ)	փեկոն (Տճկ. կէօյկէն)
birch	(պըրչ)	ցարասի
box'wood"	(պաքս'ուուտ)	տօսախ (Տճկ. չէմշիր)
bread'fruit"	(պրէ'տֆրուտ)	հացապտղի, հացածառ
but'ter-nut	(պը'թըր-նըթ)	կարագենի (տեսակ մը ընկուզենի)
ce'dar	(սի'տըր)	եղեւին (տեսակ մը մայրի)
cy'press	(սա'յփրէս)	նոճի (Տճկ. սէրվի)
eb'on-y	(է'պընի)	եբենոսի (Տճկ. աբանօզ)
elm	(էլմ)	կնձնի (Տճկ. գարա աղաճ)
ev'er-green"	(է'վըր-կրիյն)	մշտադալար [չամ)
fir	(ֆըր)	մշտադալար եղեւին, շոճի (Տճկ.
hem'lock-spruce	(հէ'մլաք-(ը)սփրուս)	տեսակ մը մշտադալար եղեւին
hick'-o-ry	(հի'քըրի)	Ամերիկեան ընկուզենի [հէմլաք*
hol'ly	(հա'լի)	հաճարի‡
Ju'das-tree"	(ճու'տաս-թրիյ)	Յուդայի ծառ [արտըճ աղաճը)
ju'ni-per	(ճու'նիփըր)	մշտադալար գի, գիհի, ցրդի (Տճկ.
lance'wood"	(լանս'ուուտ)	նիզակափայտ [թեֆնէ աղաճը)
lau'rel	(լօ'րէլ)	դափնի, դաբնի, սարդի, չարի (Տճկ.
li'lac	(լա'յլաք)	եղրեւանի (Տճկ. լէյլաք, Ռմկ. ղանղալաք)
lo'cust-tree"	(լօ'քըսթ-թրի)	կեղծ ակացիա, վայրի մրփենի
lo'tus-tree"	(լօ'թըս-թրիյ)	լոտասի, լուսասի
mag-no'li-a	(մէկնօ'լիա)	մակնոլենի

† Անգլիերէն tree, ծառ բառը Հայերէնի մէջ՝ տեղին համեմատ կը համապատասխանէ է կամ ենէ մասնկան։

* Hemlock կը նշանակէ նաեւ մոլեխինդ թունաւոր բոյսը։

‡ Մշտադալար ծառ մ'է, որոյ ոստերը կը գործածուին Քրիստոսի Ծննդեան առթիւ տուներ եւ խաքութներ զարդարելու ։

	(մահա'կընի)	բալասարենի, մահակընի
	(մեյփլ)	թեսակ մը զզքի, թիծխի (Տճկ. խօ-
	(մըռ)	զմուռ, խնկան ծառ [ֆէնտան աղաճը
	(մըր'ադլ)	մրտենի (Տճկ. մէրսին աղաճը)
	(օք)	կաղնի (Տճկ. փալամուտ, փալուտ)
n	(փա'մ)	արմաւենի
ne	(փայն)	շոճի, մայրի (Տճկ. չամ աղաճը)
pop'lar	(փա'փլար)	կաղամախի, բարտի (Տճկ. գավագ), սօսի (Տճկ. չընար աղաճը)
rho"do-den'dron	(րօտօտէ'նտրան)	վարդածառ, մրտավարդենի
rose'wood"	(րօզ'ուուտ)	վարդափայտ
sat'in-wood"	(սէթին'ուուտ)	սնդսափայտ, մոլահացենի
spruce	(ս)սփրուս)	մախրի, ճերմակ մայրի եղեւնի տեսակ մը (Տճկ. ագ չամը)
soap'bark or quil-lai'	(սօփ'պարք օր քիլա'յ)	աճառակեղեւ, քիլենի*
su'mac, su'mach	(սու'մաք)	աղտոր (Տճկ. սումագ)
syc'-a-more	(սիք'ամօր)	ժանտաթզենի, մոլաթզենի
tam'a-rind	(թա'մարինտ)	Հնդկարմաւ (Տճկ. թամարհինտի)
tu'lip tree	(թիու'լիփ թրիյ)	կակաչենի
wil'low	(ուի'լօ)	ուռի (Տճկ. սէօյիւտ)

Իրենց ծաղիկներուն համար ճանչցուած թուփերու կամ բոյսերու մի քանի տեսակներն են,

Պարտէզներու Ծաղիկներ Անուշահոտութեան և Զարդի համար

as'ter	(ա'ստըր)	աստղ, աստղածաղիկ (Տճկ. եըլտըզ չիչէյի) [նազվարդ, լեռնավարդ
a-za'le-a	(ազէ'յլիա)	ջեռածաղիկ, վառածաղիկ, ծեփիկ,
be-go'ni-a	(պիկօ'նիա)	բեկոնիա
bul'rush"	(պու'լռըշ)	կնիւն, պրտու [գաւաթ
but'ter-cup	(պը'թըր-քըփ)	հրանունկ, խառածաղիկ, ոսկե-
ca-mel'li-a	(քամելիա)	գամելլատունկ, գամելլա, Ճափոնական կամ Չինական վարդ
Can'ter-bur-y-bells"	(քէ'նթըրպըրի-պէլզ)	Գէնդըրպըրիի զանգակներ, կանթեղնիճ
car-na'tion	(քառնէ'յշըն)	մարմնագոյն շահոքրամ (տեսակ մը մեխակ, Տճկ. գարանֆիլ)
clem'a-tis	(քլէ'մաթիս)	պատվարդ, հողմավարդ
clo'ver	(քլօ'վըր)	առուոյտ, երեքնուկ
cyc'la-men	(սի'քլամէն)	արջտակ, արանց ծաղիկ

* Այս ծառի բունի կեղեւը կը գործածուի իբր աճառ։

dah'lia (տա'լիա) գեւորգին, կ
dig''i-ta''lis (տիճիթէ'յլիս) մատնածաղիկ,
for-get'-me-not (ֆօր-կէ'թ-մի-նաթ) գիս-մի-մոռնար, մոռացուկ (Տճկ. մ
fox'glove'' (ֆա'քսկլըվ) մատնածաղիկ, մա...ղիկ եէ...քէ... օթու) [ղի-
ge-ra'ni-um (ճիրէ'յնիըմ) կռնկենի, խորդենի, ի
gla-di'o-lus (կլատի'յօլըս) թրաշուշան (Տճկ. գ...
gold'en-rod'' (կօ'լտն-րատ) ոսկեծաղիկ, ամրենի
he'li-o-trope'' (հի'լիօթրօփ) արեւադէմ (Տճկ. այ չիչէյի)
hol'ly-hock'' (հա'լի-հաք) պառաւ-վարդ, խիթմու ծա (Տճկ. խաթմի չիչէյի)
hy'a-cinth (հա'յասինթհ) յակինթ ծաղիկ (Տճկ. զիւմպիւլ չիչէյի)
hys'sop (հի'սըփ) մշտիկ, զոպայ (Տճկ. զուֆա) [զումպաք)
i'ris (ա'յրիս, ի'յրիս) հիրիկ, կապոյտ շուշան (Տճկ. մավի
i'vy (ա'յվի) տեսակ մը մշտադալար պատատաղիճ
jas'mine (ճէ'զմին) յասմիկ (Տճկ. եասեմին)
Jew's-ear (ճու'զ-իյր) Հրէայի-ականջ
ju'jube (ճու'-ճուպ) յունապ (Տճկ. հիւննապ)
lil'y (լի'լի) շուշան
mi''gnon-ette' (մինեօ-նէ'թ) յափուկ
nar-cis'sus (նարսի'սըս) նարգէս (Տճկ. ներկիզ)
nen'u-phar (նէ'նիու-ֆար) ճերմակ ջրաշուշան, հարսնամատ, կոկոռիկ, նունուֆար
o''le-an'der (օլիէ'նտըր) սարդիվարդ [ճուք
or'chids (օ'րքիտս) խոլորձ, որձարմատ, աղուէսա-
or'ris-root'' (ա'րիս րութ) հիրիկի տեսակ մը [դիկ
pan'sy (փէ'նզի) խնդածաղիկ, թիթեռնանման ծա-
pas'sion-flow''er (փէ'շըն-ֆլաուըր խաչելութեան կամ չարչարանաց ծաղիկ, անուածաղիկ (Տճկ. չարխը ֆելէկ) [մաւ-սալորենի
per-sim'mon (փըրսի'մըն) ժորենի, ըլաքմենի, Ջինական ար-
pink (փինք) շահոքրամ (Տճկ. գարանֆիլ)
pop'py (փա'փի) մեկոն, խաշխաշ. վայրի կակաչ
rose (րօզ) վարդենի, վարդ
saf'fron (սա ֆրըն) քրքում (Տճկ. զաֆրան)
sax'i-frage (սէ'քսիֆրէյճ) քարկոտրուկ, փըրփրիճակ
ses'a-me (սէ'սըմի) կնճիթ, շուշմա (Տճկ. սուսամ, Ռմկ.
sweet-peas (սուիյթ փիյզ) քաղցր ոլոռն, խոռոռ [քունճի)
sweet''-wil'liam (սուիյթ-ուիլիըմ) վաշտեւորի (Տճկ. հիւսնի եուսուֆ)

tu'lip (թիօ'-լիփ) կակաչ, հաւկուր ծաղիկ (Տճկ. լալա

Ve'nus's looking glass (վիյնըս'ս լուքինկ կլէս) Աստղկայ հայելածաղիկ

wall'flow''er (ուօ'լֆլաուըր) մեմիխածաղիկ, ձեռնածաղիկ, գառին ծաղիկ, շահպրակի

Herbs. Համեմի կամ Բուժելու համար Գործածուած Խոտեր (Տեսնել նաև էջեր 499, Համարներ և 641 Դեղեր։)

bas'il *sweet* (պէզիլ(ը)սուիյթ) ռահան քաղցր, արքայիկ, շահասպրամ

bor'age (պըր'էճ) գաղտիկուր (Տճկ. ղէնղէլ չէչէյի), ջղախոտ, եզան լեզու

car'a-way (քէ'րըուէյ) ճապուռ, Հայոց չաման

car'da-mom (քա'րտըմըմ) անդրխտակ, հիլ (Տճկ. քագուլէ)

cat'nip'', cat'mint'' (քէ'թնիփ, քէ'թմինթ) կատուանուխ, կատուականջ (Տճկ. էշանէ-լղար)

chic'o-ry (չի'քօրի) եղերդ, հինդք (Տճկ. հինտիպա),

co''ri-an'der (քօրիէ'նտըր) գինձ (Տճկ. քիշնիշ) [կայծխոտ

dan'de-li˘on (տէ'նտիլայըն) ճարճրուկ, առիւծատամն (Ռմկ. քչօ)

dill (տիլ) երէցի աղցան, սամիթ

en'dive (է'նտիվ) ղառնիճ, կծմախոտ, եղրդակ

fen'nel (ֆը'նել) սեւ հնդիկ (Տճկ. չէօրէկ օթու)

hore'hound'' (հօ'րհաունտ) մեղրածուծ, խորտակծոթրին, չանխոտ, պրասխ [բաղալմայ չայ)

sage (սէյճ) եղեսպակ (Տճկ. ադա չայը, Ռմկ. Ե-

sa'vor-y (սէ'յվըրի) կորդիւն (Տճկ: սաթըր օթու)

thyme (թայմ) ծոթրինչ (Ռմկ. չահթար)

worm'wood'' (ուըըմ'ուուտ) որդնափայտ, Արտեմիսեան օշինդր (Տճկ. փելին օթու)

Այլևայլ Բոյսեր

fern (ֆըրն) փաղանգամուշկ, տեսակ մը ճար-

maid'en-hair'' (մէ'յտնհէյր) կուասամաղ [խոտ

mad'der (մէ'տըր) տորոն

man-drag'o-ra (մէնտրէ'կօրա), man'drake (մէ'նտրէյք) } մանտրագոր, մարդախոտ, մարդածաղիկ, լօշտակ, (Տճկ. քան քուրբաղան, ադէմ քէօքի)

mis'tle-toe (մի'զլթօ, մի'սլթօ) մղամուրճ†, տղամուրճ, ճուշ

---

† Մշտադալար տունկ մ'է. Քրիստոսի Ծննդեան առթիւ տուներ զարդարելու կը ծառայէ։ Ըստ Անգլիական սովորութեան սոյն տօնի օրերուն մէջ մղամուրճի ոստի մը տակ եթէ օրիորդ մը կանգնած գտնուի, զինք նոյն ոստին տակ բռնող երիտասարդին համբոյր պիտի տայ։

(հէ՛նա) Հինա (Տե՛ս. է
(մօ՛լի) ոսկեգոյն խաւ.
(ռիյդ) եղէգ
-ry (ռօ՛զմէյրի) խնկունի (Տե՛ս. պէ
plant (ռը՛պըր փլանթ) խէժատունկ ՙդա-
oot" (ը)ահնէ՛յքռութ) օձարմատ մ'է
room" (մաշրում) ցարարի, ուտել չինելու

Երկրագործական Ցանքեր
(Տեսնել նաև էջը 494, Ընդեղէններ։)

it (ուիթ) }
e' (ռայ) } մարաուլյա (Տե՛ս. էջը ե
, dur'ra (տօ՛ւրա) Հնդկական կամ Եգիպտական
(ռէյփ) կանճրակ [ըեկ. ձիակորեակ
n (սէ՛յնֆօյն) իշառւոյտ
m or sugar cane (սօրկըմ օր շուկըր քէյն) շաքարեղէգ
v'er (սը՛նֆլաուըր) արեւածաղիկ (Տե՛ս. կէտն չէնէյի)
r tare (վէչ օր թէյր) վիգն, վայրի ոլոռ (Տե՛ս. պարշաք. թէքշնէ) որոմ (Ուղ. ճէճէն)
green" (աւէ՛րկրին-կրէյն) ձմեռնադալար, սպնդուկ
(քա՛թն) բամպակ
(հէմփ) կանեփ
(ֆլէքս) վուշ
(ճութ) Հնդկականեփ

Բանջարեղէններ
(Տեսնել նաև էջը 481)։

n' (քարտօ՛ն) փշոտ կամ վայրի կանգառ
(սէ՛լըրի) քեղակարոս (տեսակ մը մաղադանոս)
nal'low (մարշ մա՛լօ) մոլոշ (Տե՛ս. էպէմ+էօմէնի)
nallow (մասք-մալօ) բաղրջուկ
llow (ռօզ-մալօ) մոլոշ վարդ, խթմի [կաղամբ
bore'cole" (քէյլ օր պօ՛րքօլ) անգլուխ կամ գեղջկական
'bi (քօ՛լռապի) շողգամ-կաղամբ
i'i-a (մարթի՛նիա) մարտինիա
ti-um or Indian cress (նէսթը՛րշըմ օր ինտիէն քրէս) Հնդկական կոտեմ
or ru'mex (տա՛քը, օր ռումէքս) թրթնջուկ, թնթռշուկ (Տե՛ս. ֆօրղօ ֆօլօզը)
chard, or spinach beet (ը)արտ, շարտ օր սփինէչ պիյթ) Զուիցերիական ճակնդեղ կամ ծմել-ճակնդեղ

Սպաներէնէ շինուած բառ մ'է։

Flower-Symbols of Months. *Ամիսներու Խորհրդանշան-Ծաղիկներ*

English snow'drop'' (սնօ'տրափ) *Անգլ. կաթնածաղիկ, ձնծաղիկ,* [Յունվար

English prim'rose (փրիմ'րօզ) *Անգլ. մոլուշփարդ. թաւրինջակ, կո-* [*վացնծուկ,* Փետրվար

English vi'o-let (վա'յօլէթ) *Անգլ. մանուշակ,* Մարտ

English dai sy (տէ'յզի) *Անգլ. ձիւնծաղիկ, մարգարտածաղիկ,* Ապրիլ

English haw'thorn (հօ'թհօրն) *Անգլ. ցռպտկի. կրկտենի, սրափուշ.* [Մայիս

English hon'ey-suck''le (հը'նի-սըքըլ) *Անգլ. մեղրածուծ, այծտերեւի* (Տճկ. հանըմ էլի), Յունիս

White water-lily (հուայթ ուօթըր լիլի) *Ճերմակ ջրաշուշան,* Յուլիս

Red garden poppy (րէտ կարտըն փափի) *Պարտիզի կարմիր հարսնուկ,* [Օգոստոս

Morn'ing-glory (մօ'րնինկ-կլօրի) *Բաղեղ, պատուտակ,* Սեպտեմբեր

Hop (հա'փ) *Հմուլ* (Տճկ. մայա օթու, գարեջուր չիչեկի), *գայլուկ,* [*գայլխոտ,* Հոկտեմբեր

Chrys-an'the-mum (քրիսէ'նթհիմըմ) *Ոսկեծաղիկ* (Տճկ. ալթուն՛չիչէկ) [Նոյեմբեր

Holly (հալի) *Հաճարի* · Դեկտեմբեր

221· *Վարժութիւն*

[Ա]

FLOWERS.

How the universal heart of man blesses flowers! They are wreathed round the cradle, the marriage-altar, and the tomb. The Persian in the far East delights in their perfume, and writes his love in nosegays; while the Indian child of the far West clasps his hands with glee, as he gathers the abundant blossoms, — the illuminated scripture of the prairies. The Cupid of the ancient Hindoos tipped his arrows with flowers; and orange-buds are the bridal crown with us, a nation of yesterday. Flowers garlanded the Grecian altar, and they hang in votive wreaths before the Christian shrine.

All these are appropriate uses. Flowers should deck the brow of the youthful bride; for they are in themselves a lovely type of marriage. They should twine round the tomb; for their perpetually renewed beauty is a symbol of the resurrection. They should festoon the altar; for their fragrance and their beauty ascend in perpetual worship before the Most High. LYDIA MARIA CHILD

222. Վարժութիւն

[Ա]

THE SHORES OF THE OHIO.

It was now the middle of November. The weath
time had been, with the exception of a couple of days
rain, delightful. The sky has a milder and lighter azure
of the Northern States. The wide, clean sand-bars stret
miles together, and now and then a flock of wild geese, sw
sand-hill cranes, and pelicans, stalking along on them; the in
varieties of form of the towering bluffs; the new tribes of shrubs
plants on the shores; the exuberant fertility of the soil, eviden
itself in the natural as well as cultivated vegetation; in the he
and size of the corn, of itself alone a matter of astonishment to
inhabitant of the Northern States; in the thrifty aspect of the yo
orchards, literally bending under their fruit; the surprising size
rankness of the weeds, and, in the enclosures where cultivation
been for a while suspended, the matted abundanee of every kin
vegetation that ensued, — all these circumstances united to gi
novelty and freshness to the scenery. The bottom forests everyw
display the huge sycamore, the king of the Western forest, in
places an interesting tree, but particularly so here, and in Autu
when you see its white and long branches among its red and ye
fading leaves. You may add, that in all the trees that have l
stripped of their leaves, you see them crowned with verdant t
of the viscus or mistletoe, with its beautiful white berries, and t
trunks entwined with grape-vines, some of them in size not m
short of the human body. To add to this union of pleasant circ
stances, there is a delightful temperature of the air, more easily
than described. There is something, too, in the gentle and al
imperceptible motion, as you sit on the deck of the boat, and
the trees apparently moving by you, and new groups of scei
still opening upon your eye, together with the view of these an
and magnificent forests which the axe has not yet despoiled
broad and beautiful river, the earth and the sky, which render
a trip at this season the very element of poetry.—TIMOTHY F

[Բ] [Հ]

"Not vainly on thy gentle shrine,
Where Love, and Mirth, and Friendship twine
Their varied gifts, I offer mine." – J. G. WHITTIER

ԴԱՍ ՃԻԱ․ (LESSON CXXI.)

223․ *Վարժութիւն*

[Ռ]

THE BAREFOOT BOY

BLESSINGS on thee, little man,
Barefoot boy, with cheek of tan!
With thy turned-up pantaloons,
And thy merry whistled tunes;
With thy red lip, redder still
Kissed by strawberries on the hill,
With the sunshine on thy face,
Through thy torn brim's jaunty grace;
From my heart I give thee joy, —
I was once a barefoot boy!
Prince thou art, — the grown-up man
Only is republican.
Let the million-dollared ride!
Barefoot, trudging at his side,
Thou hast more than he can buy
In the reach of ear and eye, —
Outward sunshine, inward joy:
Blessings on thee, barefoot boy! J. G. WHITTIER.

The beauty of truth is never so invincible as when confronted with sophistry or falsehood; just as youth and health seem doubly fair and precious, in the presence of trembling decrepitude and revolting disease." – A. J. E. WILSON.

"That man, I think, has had a liberal education, who has been so trained in his youth, that his body is the ready servant of his will, and does with ease and pleasure all the work that as a mechanism it is capable of; whose intellect is a clear, cold logic engine, with all its parts of equal strength and in smooth working order; ready like a steam-engine to be turned to their kind of work." —

A. J. E. WILSON.

"Business before pleasure."

"Mystery breeds misery."

"Trust in Providence, but keep your powder dry." –
OLIVER CROMWELL.

ԴԱՍ ՃԻԲ. (LESSON CXXII.)

224. Վարժութիւն

[Ա]

ZIGANA PASS*

"But what scenery! There is no living or dead language in which it can be described. ......

The last thousand feet of our climb to the top of the Pass reminded me of a fly walking up a window-pane, but it was delightful and fascinating to a degree which makes description hopeless. The air was crisp, delicious, and exhilarating. It was a sort of ice-cream air, and every drop of blood in the body pulsed with delight. In the whole heavens there was only one slender cloud, which served to emphasize the glory of the day. And the sky! Ah, what can I say? It was the sky of your happiest dreams, the sky of a heavenly vision. It was much more than "deeply, darkly, beautifully blue," for there was a mystery about its indigo color that was amazing. And then as your eye fell from the zenith to the horizon line, the color changed slowly to a lighter shade. It really seemed that it could be only a few steps upward to the Celestial City, and that this gorgeous curtain of indigo-blue had been let down to prevent our seeing too much.

Then again, the mountains! Peak after peak, rising in a monotony of magnificence that was appalling, covered everywhere with snow which shone like so many acres of chopped-up diamonds. It was the most oppressively exquisite spectacle my eyes had ever beheld. "Asia Minor," I said to my soul, "may have its dangers and its discomforts, but one half-hour with such a scene as this, and all else is easily forgotten."—*Through Armenia on Horseback.*

GEO. H. HEPWORTH.

"To die for those we love were easy martyrdom, but to live in sacrificial throes fierce as Dirce's tortures, to endure for tedious indefinite lingering years, jilted by death, demands a fortitude higher than that of Cato, Socrates, or Seneca." – A. J. E. WILSON.

"Those who do not find time for exercise will have to find time for illness. – LORD DERBY.

"Base men being in love have then a nobility in their natures more than is native to them." – SHAKESPEARE.

---

* Կարնոյ (Էրզրում) ճամբուն վրայ անցք մ'է։

ԴԱՍ ՃԻԳ․ (LESSON CXXIII.)

225․ *Վարժութիւն*

[Ա]

"Love all, trust a few,
Do wrong to none; be able for thine enemy
Rather in power than use, and keep thy friend
Under thy own life's key: be check'd for silence,
But never tax'd for speech." – SHAKESPEARE.

"'Tis not the many oaths that make the truth,
But the plain single vow that is vow'd true." – SHAKESPEARE.

"Men are to mell with, boys are but to kiss." – SHAKESPEARE.

"Moderate lamentation is the right of the dead: excessive grief the enemy to the living." – SHAKESPEARE.

"Descend a step in choosing a wife; mount a step in choosing a friend."

"Man trusts in God;
He is eternal. Woman trusts in man,
And he is shifting sand."

"To thy duty now and ever!
Dream no more of rest or stay:
Give to Freedom's great endeavore
All thou art and hast to-day:" ....

"Let us then, uniting, bury
All our idle feuds in dust,
And to future conflicts carry
Mutual faith and common trust;
Always he who most forgiveth in his brother is most just.

"Let us do the work before us,
Cheerly, bravely, while we may,
Ere the long night-silence cometh, and with us it is not day!" —
J. G. WHITTIER.

"Duty is better than joy."

Eminent men make more enemies, and give those enemies more assailable points, than obscure men do. ......

No man stands long before the public and bears a part in great affairs without giving openings to censorious criticism." —
American Commonwealth. — JAMES BRYCE.

ԴԱՍ ՃԻԴ· (LESSON CXXIV.)

226· *Վարժութիւն*

[Ո]

[Հետեւեալն անձնուիրութեան, սիրոյ հաւատարմութեան, եւ ճարպկութեան սքանչելի օրինակ մ'է, և կ'արժէ որ ուսանողը բազմիցս կարդայ. միշտ ի մտի ունենայ, եւ յաճախ պատմէ իւր բարեկամներուն։]

THE CURFEW SHALL NOT RING TO-NIGHT.

Many, many years ago it was the custom in England to have a bell rung at nightfall as a signal for the people to cover up their fires and put out their lights. The custom was established by William the Conqueror, and the bell thus rung was called the curfew.

The following story — which has also been beautifully told in verse—relates to an event that happened in those early times.

I.

It was in an English village. The red sun was sinking, the evening shadows were deepening towards night, and in the jail sat a prisoner. He was a robust, noble man, yet the deepening shadows meant to him the approach of death. He was good, brave, and young, yet he was condemned to be hanged.

The people of the place knew and loved him. He was a friend of the people, but hated by the king. That was the only reason why he was to be hanged. The people would gladly have saved him, but it was useless to try. How could they? He was in the king's prison and condemned, and would be hanged before the stars were out.

There was a whisper that friends with soldiers were coming to deliver him; but if they should not come before the curfew tolled he would be a dead man, for the judges had said, "Hang him at the curfew." And the sun was now rapidly going down to the setting, and at sunset the curfew would ring out from the church tower.

All the people of the village sat in their houses sorrowful, all save one girl of eighteen years. She stood in the long street, wretched, and alone, and watching, hardly knowing what she should do.

The old sexton who had rung the bell at sunset for seventy years would soon be going his way to ring it; and at its slow *bing*, *bang*, the jailer would lead out the young prisoner to die. His orders were, "At the ringing of the curfew."

The girl, almost crazed with grief at the thought of the fate that was to befall her lover, had come to a desperate resolve. She was waiting for the sexton. "Would he listen to her? Dare he? He must! Oh, he must!" she moaned, great tears standing in her wild eyes. What she was to do she hardly knew, or of what use it could be; but she would not have that curfew ring.

It was the law of the land, judges had said it, and she was only a cottage girl; but she would conquer the law. "It shall not ring," she said to herself.

The crimson clouds were all fading in the west, chill shadows crept about her, and steadily sank the sun. A moment of terrible silence fell on the village. The jailer had gone by the prison; and now the sexton turned out and limped his way towards the church.

Knowing what a solemn and awful thing would happen in the next few minutes, the people all held their breath: some knelt, some stood; all prayed, and waited. The girl walked to the sexton's side.

"Oh, sexton, you must not, you must not—you shall not ring!" she pleaded, wringing her hands, her eyes red and swollen with hot, scalding tears.

The deaf old sexton shook his head, and moved on towards the church tower. "I must do my duty, girl," he said; "I must do my duty."

Every step of the way towards that dreadful door she pleaded and wept and agonized. To be hanged herself would seem as nothing, compared with *his* being hanged!

"It is wicked!" she cried. "You shall not!" She was like a tortured wild beast leaping at some chance of escape. Staring, she scarcely saw; walking, she yet seemed petrified and dead. "Oh, you must not, you shall not! They'll hang him!" she cried, as the sexton put his hand on the belfry door.

II.

He was deaf to pity: he pushed her away, and proceeded to open the door. The despairing girl's eyes fell upon the rope that pulled the bell. She uttered a wild shriek like that of a bird which has received its death-wound, and everything seemed to turn dark before her. Then the dim shape of a ladder gleamed on her sight. It was the ladder to the bell-chamber.

Swift as the flash of her thought she darted up it, while the deaf old man fumb[illegible]: and when he turned she was gone.

Ladder after ladder, she reached the chamber where the big bell hung. With the frenzy of a hope which in a second might be too late, she sprang at the tongue hanging above her head, and clung with the grip of desperation.

She lifted herself higher, twining her soft arms tightly round its big iron ball, her heart throbbing with fear lest she should lose her hold when the great bell should swing.

The rope began to move, the beam to role, and the bell to toss. It struck her head, but she would not have heeded it had it tortured her to death. Her care was, had the curfew *rung?*

Again the beam turned, again the bell swung, and this time her limbs touched the great iron sides. Had the bell *rung?* She thought not. Once again the rope pulled, and again the bell rolled, and again her limbs touched the cold sides. Her ears were clear; she listened; it was *mute*. A hum, not louder than the hum of a bee in a flower, and not heard any farther, mingled with the creaking of the old rolling beam.

The three pulls were finished! Still she hung on. Would he pull once more? Listening, she faintly heard below the old sexton go out and the tower door close behind him. Then she relaxed her aching arms, and dropped to her feet. The chamber swam and the tower reeled. She staggered a moment, then felt her way slowly down ladder after ladder, and let herself timidly out into the twilight.

All was still in the jail. The jailer, waiting breathless, listened for the curfew. The young prisoner stood with hands tied. The villagers heard their own hearts beat as they awaited the first stroke of the fatal bell.

Would somebody tell the old sexton that he had not rung? The villagers would not; but would anybody at last spoil her work?

What was that distant sound over the hills? She started. Was it horses' fect? Was it the soldiers? It was! it was! Then he was saved!

As the galloping horsemen drew near, she stood sentry at the tower door, guarding that cruel bell. Then, with the dart of a swallow, she reached them as they rode up to the church-yard gate, and told them where her lover lay. They made straightway to the prison, and set him free.

In a moment it became known in the town that it was through her daring and endurance that the soldiers had arrived in time to save his life; and all were loud in praise of the heroic girl.

BENJAMIN WAUGH.

ՃԻԵ ԴԱՍ (LESSON CXXV)

ԺԲ. Վարժութիւն

Ա

"Surely the race is not to the swift, nor the battle to the strong, neither yet bread to the wise, nor yet riches to men of understanding, nor yet favour to men of skill, but time and chance happeneth to them all."

"Life may change, but it may fly not:
Hope may vanish, but can die not:
Truth be veiled, but yet it burneth:
Love repulsed, but it returneth." – SHELLEY.

Հետեւեալն Ամերիկայի Միացեալ Նահանգաց Ազգային Երգն է

AMERICA.

1 My country 'tis of thee,
Sweet land of liberty,
Of thee I sing;
Land where my fathers died;
Land of the pilgrims' pride;
From every mountain side
Let freedom ring.

2 My native country, thee,
Land of the noble free,
Thy name I love;
I love thy rocks and rills,
Thy woods and templed hills;
My heart with rapture thrills,
Like that above.

3 Let music swell the breeze,
And ring from all the trees
Sweet freedom's song;
Let mortal tongues awake,
Let all that breathe partake;
Let rocks their silence break,
The sound prolong.

4 Our fathers' God, to Thee,
Author of liberty,
To Thee we sing;
Long may our land be bright
With freedom's holy light;
Protect us by Thy might,
Great God, our King!

SAMUEL FRANCIS SMITH.

ՎԵՐՋ

ԻՆՔՆՈՒՍՈՒՑԻՉ
ԱՆԳԼԻԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒԻ

ՅԱՒԵԼՈՒԱԾ

Անկանոն Բայերու Ցանկը
Թէ Կանոնաւոր եւ Թէ Անկանոն Բայերու Ցանկը

ՈՒՍՈՒՑԻՉԸ

The Principal Parts
of
IRREGULAR AND REDUNDANT VERBS.

ԱՆԿԱՆՈՆ ՈՒ ԹԷ ԿԱՆՈՆԱՒՈՐ ԵՒ ԹԷ ԱՆԿԱՆՈՆ ԲԱՑԵՐՈՒ ԳԼԽԱՒՈՐ ՄԱՍԵՐԸ

(Տեսնել երես 108, Բայերու Գլխաւոր Մասերն, և երես 109, Բայերու Դասակարգաւորութիւնը։ Տեսնել նաև երես 189, Անկանոն Բայեր. և երես 195, Թէ կանոնաւոր և Թէ Անկանոն Բայեր։)

[Հետեւեալ երեսներուն վրայ զետեղուած են Անկանոն ու Թէ Կանոնաւոր եւ Թէ Անկանոն Բայերու ամբողջ ցանկը a, b, c*ի վրայ շարուած, իրենց Գլխաւոր Մասերովը* (Նախնական ժամանակներովը) *հանդերձ։ Ուսանողը պէտք չէ զանոնք իբր դաս սորվի, այլ ի պահանջել հարկին միայն պէտք է դիմէ այս ցանկին, ուր իւր փնտռած բայը գտնելէ վերջ, ջանալու է անոր գլխաւոր մասերը* տասնիցս *կրկնել բերանացի, բարձրաձայն. եւ* Երկիցս *գէթ ընդօրինակել քարտէսախտակին վրայ. եւ եթէ աւելի ժամանակ ունենայ, փորձելու է գրաւոր խոնարհել նոյն բայի զանազան եղանակներն ու ժամանակներն։*

Եթէ նմանօրինակ բայ մ'ալ տեսնէ, խնամով իրարու հետ բաղդատելու է անոնց հեգելը, հնչելը եւ ունեցած նըշանակութիւններն. ու գտած տարբերութիւններն ստորագծելու է կարմիր մելանով, որով պիտի կարողանայ իրեն պէտք եղածներն անմոռանալի կերպով սորված ըլլալ։]

LIST OF THE IRREGULAR VERBS.
ՑԱՆԿ ԱՆԿԱՆՈՆ ԲԱՑԵՐՈՒՆ։

Present. Ներկայ։	*Preterit.* Անցեալ։	*Imperfect Participle.* Անկատար Ընդունելութիւն։	*Perfect Pa* Անցեալ Ը
A-rise'(ըրա'յզ), վեր ելնեմ,*	a-rose', վեր ելայ,	a-ri'sing, վեր ելնելով,	aris'en. վեր ելած։
Be (պիյ), Ըլլամ,	was, էի, եղայ,	being, ըլլալով,	been. եղած։
Bear (պէյր), ‖ Ծնանիմ,	bore *ore* bare, ծնայ	bear'ing, ծնանելով,	borne *or* bor ծնած։
Beat (պիյթ)· ‡ Զարնեմ,	beat, զարկի,	beat'ing, զարնելով,	beat'en *or* be զարկած։
Be-gin'(պիկի'ն)· † Սկսիմ,	be-gan', be-gun', սկսայ, սկսեցի,	be-gin'ning, սկսելով,	begun. սկսած։
Be-hold'(պիհօ'լտ)· § Տեսնեմ,	be-held', տեսայ,	be-hold'ing, տեսնելով,	be-held'. տեսած։
Be-set'(պիսե'թ)· Պաշարեմ,	be-set', պաշարեցի,	be-set'ting, պաշարելով,	be-set'. պաշարած։
Bid (պիտ)· Պատուիրեմ,	bid *or* bade, պատուիրեցի,	bid'ding, պատուիրելով,	bid'den *or* b պատուիրա

* Կը նշանակէ նաեւ անկողնէն վեր ելնել, յառաջ երեւիլ, ծագիլ, ծնանիլ։

‖ Կը նշանակէ նաեւ կրել, տանիլ։

‡ To beat, to strike եւ to hit կը նշանակեն զարնել, տարբերութեամբ որ to beat կը նշանակէ արագ արագ, նաւոր կերպով եւ իրարու ետեւէ զարնել (հարւածել)· to կը նշանակէ մէկ անգամ մանաւանդ պատահմամբ զա իսկ to hit կը նշանակէ յարմար առիթին դիտմամբ զար

† To begin եւ to commence կը նշանակեն սկսիլ· այս բերութեամբ որ to begin ժամանակի եւ կարգի վերաբ թեամբ, ինչպէս նաեւ նոր բան մը սկսելուն կը գործա մինչ to commence ուղղակի գործի մը կամ բանի մը սկս To beginի հակառակն է to end, վերջացնել· to commence հակառակն է to complete, ամբողջացնել։

§ To behold եւ to see կը նշանակեն տեսնել· այս տա րութեամբ որ to behold կը նշանակէ պարզ տեսնելէն մ'աւել, երկար տեսնել եւ տեսածին մէջ շահ մը կամ չելիք մը նկատել· մինչ to see կը նշանակէ պարզ տե ինչպէս անցածնուս ատեն յաճախ կը տեսնենք առարկ առանց մասնաւորապէս դէպի այն կողմը նայելու։

[illegible]	[illegible]	*Imperfect Participle.*	*Perfect Participle.*
[illegible]	Անցեալ:	Անկատար ընդունելութիւն:	Անցեալ ընդ.
[illegible]	[illegible]	bind'ing,	bound *or* bound'en.
[illegible]	կապեցի.	կապելով,	կապուած:
[illegible]	[illegible]	bi'ting,	bit'ten *or* bit.
[illegible]	[illegible]	խածնելով,	խածուած:
[illegible]	[illegible]	bleed'ing,	bled.
[illegible]	[illegible]	արիւն առնելով	արիւն առուած:
[illegible]	[illegible]	break'ing,	bro'ken.
[illegible]	կոտրեցի.	կոտրելով,	կոտրուած:
[illegible]	[illegible]	breed'ing,	bred.
[illegible]	[illegible]	սնուցանելով,	սնուցուած:
[illegible]	brought,	bring'ing,	brought.
[illegible]	[illegible]	բերելով,	բերուած:
[illegible]	bought,	buy'ing,	bought.
[illegible]	գնեցի.	գնելով,	գնուած:
[illegible]	cast,	cast'ing,	cast.
[illegible]	նետեցի.	նետելով,	նետուած:
[illegible]	chid *or* chode,	chid'ing,	chid'den *or* chid.
[illegible]	յանդիմանեցի,	յանդիմանելով,	յանդիմանուած:
[illegible]	chose,	choos'ing,	chos'en.
[illegible]	ընտրեցի.	ընտրելով,	ընտրուած:
[illegible]	cleft *or* clove,	cleav'ing,	cleft *or* clov'en.
[illegible]	ճեղքեցի,	ճեղքելով,	ճեղքուած:
[illegible]	clung,	cling'ing,	clung.
[illegible]	փարեցայ,	փարելով,	փարուած:
[illegible]	came,	com'ing,	come.
[illegible]	եկայ.	գալով,	եկած:
Cost [illegible]	cost,	cost'ing,	cost.
Արժեմ.	արժեց.	արժելով,	արժած:
Cut [illegible]	cut,	cut'ting,	cut.
Կտրեմ.	կտրեցի.	կտրելով,	կտրած:

† Կը նշանակէ սնուցանել արգանդին մէջ:

‖ To cast, to throw, to hurl եւ to toss կը նշանակեն նետել այս տարբերութեամբ որ to cast կը նշանակէ ձեռքէն թողելու պէս եւ քիչ մ'ուժով. ինչպէս, խարիսխ նետել, վիճակ նետել. to throw կը նշանակէ նպատակաւ նետել. to hurl կը նշանակէ ծանր բան մ'ուժով նետել. իսկ to toss կը նշանակէ թեթեւ բան մը յանկարծ ու արագ նետել:

* To cleave կը գործածուի նաեւ իբր կանոնաւոր բայ, որ ատեն կը նշանակէ յարիլ, փակչիլ:

Present. Ներկայ։	*Preterit.* Անցեալ։	*Imperfect Participle.* Անկատար ընդունելութիւն։	*Perfect Participle.* Անցեալ ընդ.
Do (տու), Ընել,	did, ըրի,	do'ing, ընելով,	done. ըրած։
Draw (տրօ), Քաշել,	drew, քաշեցի,	draw'ing, քաշելով,	drawn. քաշած, գծագրած
Drink (տրինք), Խմել,	drank, խմեցի,	drink'ing, խմելով,	drunk *or* drank. խմած։
Drive (տրայվ), Քշել,	drove, քշեցի,	dri'ving, քշելով,	driv'en. քշած։
Eat (իյտ), Ուտել,	ate *or* eat, կերայ,	eat'ing, ուտելով,	eat'en *or* eat. կերած։
Fall (ֆօլ), Իյնալ,	fell, ինկայ,	fall'ing, իյնալով,	fall'en. ինկած։
Feed (ֆիյտ), Կերակրել,	fed, կերակրեցի,	feed'ing, կերակրելով,	fed. կերակրած։
Feel (ֆիյլ), Զգալ,	felt, զգացի,	feel'ing, զգալով,	felt. զգացած, շօշափած։
Fight (ֆայթ), Կռուիլ,	fought, կռուեցայ,	fight'ing, կռուելով,	fought. կռուած։
Find (ֆայնտ), Գտնել,	found, գտայ,	find'ing, գտնելով,	found. գտած։
Flee (ֆլիյ), Փախչիլ,	fled, փախայ,	flee'ing, փախչելով,	fled. փախած։
Fling (ֆլինկ), Ուժով նետել,	flung, ուժով նետեցի,	fling'ing, ուժով նետելով	flung. ուժով նետած։
Fly (ֆլայ), Թռչիլ,	flew, թռայ,	fly'ing, թռչելով,	flown. թռած։
For-bear' (ֆօրպէ՛յր) Խորշիլ†,	for-bore', խորշեցայ,	for-bear'ing, խորշելով,	for-borne'. խորշած։
For-sake' (ֆօրսէ՛յք) Լքանել,	for-sook' լքի,	for-sak'ing, լքանելով,	for-sak'en. լքած։
Get (կէտ), Ստանալ,	got, ստացայ,	get'ting, ստանալով,	got *or* got'ten. ստացած։
Give (կիվ), Տալ,	gave, տուի,	giv'ing, տալով,	giv'en. տուած։
Go (կօ), Երթալ,	went, գնացի,	go'ing, երթալով,	gone. գնացած։

† To for-bear բաղադրեալն է bear բային եւ անոր պէս ալ կը խոնարհի. կը նշանակէ նաեւ ինքզինքն զսպել։

Present. Ներկայ։	*Preterit.* Անցեալ։	*Imperfect Participle.* Անկատար ընդունելութիւն։	*Perfect Participle.* Անցեալ ընդ.
Lose (լուզ), կորսնցնեմ,	lost, կորսնցուցի,	los'ing, կորսնցնելով,	lost. կորսնցուցած։
Make (մէյք), § Ընեմ,	made, ըրի,	ma'king, ընելով,	made. ըրած։
Meet (միյթ), ‖ Հանդիպիմ,	met, հանդիպեցայ,	meet'ing, հանդիպելով,	met. հանդիպած։
Out-do' (աութ-տու) Գերազանցեմ,	out-did, գերազանցեցի,	out-doing, գերազանցելով,	out-done. գերազանցած։
Put (փութ), Դնեմ,	put, դրի,	put'ting, դնելով,	put. դրած։
Read (րիյտ), կարդամ,	read (րէտ), կարդացի,	read'ing, կարդալով,	read. կարդացած։
Rend (րէնտ), Պատռեմ,	rent*, պատռեցի,	rend'ing, պատռելով,	rent. պատռած։
Rid (րիտ), † Ազատեմ,	rid, ազատեցի,	rid'ding, ազատելով,	rid. ազատած։
Ride (րայտ), Հեծնեմ,	rode, հեծայ,	ri'ding, հեծնելով,	rid'den *or* rode. հեծած։
Ring (րինկ), Հնչեցնեմ,	rung *or* rang, հնչեցուցի,	ring'ing, հնչեցնելով,	rung. հնչեցուցած։
Rise (րայզ), ‡ Ելլեմ,	rose, ելայ,	ri'sing, ելլելով,	ris'en. ելած։
Run (րըն), Վազեմ,	ran *or* run, վազեցի,	run'ning, վազելով,	run. վազած։
Say (սէյ), Ըսեմ,	said, ըսի,	say'ing, ըսելով,	said. ըսած։
See (սիյ), Տեսնեմ,	saw, տեսայ,	see'ing, տեսնելով,	seen. տեսած։

§ To make կը նշանակէ աւելի ճիշդ բան մ'ընել ու եւ իցէ միջոցով, ու եւ է կերպով յառաջ բերել, ինք իրմէ ստեղծել, հեղինակել։

‖ To meet կը նշանակէ նաեւ ծանօթանալ։

* To rent ալ կը նշանակէ վարձել եւ կանոնաւոր բայ է։

† To rid կը նշանակէ աւելի ճիշդ ազատել այնպիսի բանէ մը որ իրեն ձանձրութիւն կամ նեղութիւն կը պատճառէ (Ուշ. ֆրայէն քշել) եւ ընդհանրապէս իրմէ վերջ *of* կ'ուզէ։

‡ To rise կը նշանակէ նաեւ յարութիւն առնել։

Present. Ներկայ։	*Preterit.* Անցեալ։	*Imperfect Participle.* Անկատար ընդունելութիւն։	*Perfect Participle.* Անցեալ ընդ.
Seek (սի՛յք), Փնտռեմ,	sought, փնտռեցի,	seek'ing, փնտռելով,	sought. փնտռած։
Sell (սէլ), Ծախեմ,	sold, ծախեցի,	sell'ing, ծախելով,	sold. ծախած։
Send (սէնտ), Ղրկեմ,	sent, ղրկեցի,	send'ing, ղրկելով,	sent. ղրկած։
Set (սէթ), Դնեմ,	set, դրի,	set'ting, դնելով,	set. դրած։
Shed (շէտ), Թափեմ,	shed, թափեցի,	shed'ding, թափելով,	shed. թափած։
Shoe (շու), Պայտեմ,	shod, պայտեցի,	shoe'ing, պայտելով,	shod *or* shod'den. պայտած։
Shoot (շութ), Զարնեմ,	shot, զարկի,	shoot'ing, զարնելով,	shot. հրացանով զարկած։
Shred (շրէտ), Մանրեմ թել թել,	shred, մանրեցի,	shred'ding, մանրելով,	shred. մանրած։
Shrink (շրինք),‡ Կծկիմ,	shrunk, shrank, կծկեցայ,	shrink'ing, կծկելով,	shrunk, shrunk'en. կծկած։
Shut (շըթ), Գոցեմ,	shut, գոցեցի,	shut'ting, գոցելով,	shut. գոցած։
Sing (սինկ), Երգեմ,	sung *or* sang, երգեցի,	sing'ing, երգելով,	sung. երգած։
Sink (սինք), Ընկղմեմ,	sunk *or* sank, ընկղմեցի,	sink'ing, ընկղմելով,	sunk. ընկղմած։
Sit (սիթ), Նստիմ,	sat, նստայ,	sit'ting, նստելով,	sat. նստած։
Slay (ը)սլէյ),§ Սպաննեմ,	slew, սպաննեցի,	slay'ing, սպաննելով,	slain, սպաննած։
Sling (ը)սլինկ, Պարսեմ,	slung, պարսեցի,	sling'ing, պարսելով,	slung. պարսած։
Slink (ը)սլինք),† Փախչիմ,	slunk *or* slank, փախայ,	slink'ing, փախչելով,	slunk. փախած։

‡ To shrink կը նշանակէ աւելի ճիշդ կարկամիլ, կծկիլ, ամփոփուիլ. ինչպէս ասուին եթէ ջրենք կ'ամփոփուի (կըխրանայ)։

§ To slay կը նշանակէ բարկութեամբ եւ կատաղութեամբ սպաննել։ [փախչիլ։

† To slink կը նշանակէ աւելի [illegible] գաղտնի սողոսկելով

Present. Ներկայ։	*Preterit.* Անցեալ։	*Imperfect Participle.* Անկատար Ընդունելութիւն։	*Perfect Participle.* Անցեալ Ընդ.
Smite (սմայթ) ‖ Զարնել,	smote, զարկի,	smi'ting, զարնելով,	smit'ten *or* smit. զարկած։
Speak (սբիյք), ‡ Խօսիլ,	spoke, խօսեցայ,	speak'ing, խօսելով,	spo'ken, խօսած։
Spend (սբենտ), Ծախսել,	spent, ծախսեցի,	spend'ing, ծախսելով,	spent. ծախսած։
Spin (սբին), Մանել,	spun, մանեցի,	spin'ning, մանելով,	spun. մանած։
Spit (սբիթ), Թքնել,	spit *or* spat, թքի, թքացի,	spit'ting, թքնելով,	spit *or* spit'ten. թքած։
Spread (սբրետ) Տարածել,	spread, տարածեցի,	spread'ing, տարածելով,	spread. տարածած։
Spring (սփրինկ) § Ցատկել,	sprung *or* sprang ցատկեցի,	spring'ing, ցատկելով,	sprung. ցատկած։
Stand (սթենտ), Կայնիլ,	stood, կայնեցայ,	stand'ing, կայնելով,	stood. կայնած։
Steal (սթիյլ) Գողնալ,	stole, գողցայ,	steal'ing, գողնալով,	sto'len. գողցած։
Stick (սթիք), * Անցնել,	stuck, անցուցի,	stick'ing, անցնելով,	stuck. անցուցած։
Sting (սթինկ), Խայթել,	stung, խայթեցի,	sting'ing, խայթելով,	stung. խայթած։
Stink (սթինք), Գարշահոտել,	stunk *or* stank, գարշահոտեցի,	stink'ing, գարշահոտելով	stunk. գարշահոտած։
Stride (սթրայտ) Մեծաքայլ քալել,	strode, մեծ. քալեցի,	stri'ding, մեծ. քալելով.	strid'den. մեծաքայլ քալած։
Strike (սթրայք) Զարնել,	struck, զարկի,	stri'king, զարնելով,	struck, strick'en. զարնած։
String (սթրինկ) [illegible] շարել,	strung, շարեցի,	string'ing, շարելով,	strung. շարած։

‖ To smite կը նշանակէ յանկարծ եւ ուժգին զարնել. ինչպէս մուրճով սալին զարնել։

‡ Տեսնել 664 երեսի առոր. եղած ծանօթութիւնը։

§ Կը նշանակէ ցատկել զսպանակի պէս. կը նշանակէ նաեւ բողբոջիլ։

* To stick կը նշանակէ աւելի ճիշդ Ռ.-Կ. չ+ել. ինչպէս գընդասեղը կտորին վրայ կը չքենք։

Present. Ներկայ։	*Preterit.* Անցեալ։	*Imperfect Participle.* Անկատար ընդունելութիւն։	*Perfect Participle* Անցեալ ընդ.
Swear (ը)ուուէյր), Երդում ընեմ,	swore, երդում ըրի,	swear'ing, երդում ընելով	sworn. երդում ըրած։
Swim (ը)ուուիմ), Լողամ,	swum *or* swam, լողացի,	swimming, լողալով,	swum. լողացած։
Swing (ը)ուուինկ), Ճօճեմ,	swung *or* swang, ճօճեցի,	swing'ing, ճօճելով,	swung. ճօճած։
Take (թէյք), Առնեմ,	took, առի,	ta'king, առնելով,	ta'ken. առած։
Teach (թիյչ), Սորվեցնեմ,	taught, սորվեցուցի,	teach'ing, սորվեցնելով,	taught. սորվեցուցած։
Tear (թէյր), Պատռեմ,	tore, պատռեցի,	tear'ing, պատռելով,	torn. պատռած։
Tell (թէլ), ‡ Ըսեմ,	told, ըսի,	tell'ing, ըսելով,	told. ըսած։
Think (թհինք), Մտածեմ,	thought, մտածեցի,	think'ing, մտածելով,	thought. մտածած։
Thrust (թհըրըստ) Մղեմ, քշեմ,	thrust, մղեցի,	thrust'ing, մղելով,	thrust. մղած։
Tread (թրէտ), Ոտնակոխեմ,	trod, ոտնակոխեցի,	tread'ing, ոտնակոխելով,	trod'den. ոտնակոխած։
Wear (ուէյր), Հագնիմ, կրեմ,	wore, հագայ,	wear'ing, հագնելով,	worn. հագած։
Win (ուին), † Շահիմ,	won, շահեցայ,	win'ning, շահելով,	won. շահած։
Write (րայթ), Գրեմ,	wrote, գրեցի,	wri'ting, գրելով,	writ'ten. գրած։

‡ Տեսնել 664 երեսի տակը եղած ծանօթութիւնը։

† To win կը նշանակէ դժուարութեանց եւ արգելքներու դէմ մաքառելով, ջանքերով, դժուարութիւններով շահիլ. ինչպէս մրցման մէջ մրցանակ շահիլ։

LIST OF THE REDUNDANT VERBS.
ՑԱՆԿ ԹԷ ԿԱՆՈՆԱՒՈՐ ԵՒ ԹԷ ԱՆԿԱՆՈՆ ԲԱՑԵՐՈՒ

(Պէտք եղածէն աւելի Գլխաւոր Մասեր ունեցող բայերու)։

Present. Ներկայ։	*Preterit.* Անցեալ։	*Imperfect Participle.* Անկատար Ընդունելութիւն։	*Perfect Participle.* Անցեալ Ընդ.
A-bide′ (էպա՛յտ), Բնակիլ,	abode *or* abided, բնակեցայ,	abiding, բնակելով,	abod *or* abided. բնակած։
A-wake′ (էուէ՛յք) Արթննալ,	awaked *or* awoke, արթնցայ,	awaking, արթննալով,	awaked *or* awoke. արթնցած։
Be-lay′ (պիլէ՛յ), Կառանել,	belayed *or* belaid, կառանեցի,	belaying, կառանելով,	belayed *or* belaid. կառանած։
Bend (պէնտ), Ծռել,	bent *or* bended, ծռեցի,	bending, ծռելով,	bent *or* bended. ծռած։
Bereave′ (պիրի՛յվ) Զրկել,	bereft *or* bereaved, զրկեցի,	bereaving, զրկելով,	bereft *or* bereaved. զրկած։
Be-seech′ (պիսի՛յչ) Պաղատիլ,	besought *or* beseeched, պաղատեցայ,	beseeching, պաղատելով,	besought *or* beseeched. պաղատած։
Bet (պէթ), Գրաւ դնել,	betted *or* bet, գրաւ դրի,	betting, գրաւ դնելով,	betted *or* bet. գրաւ դրած։
Be-tide′ (պիթա՛յտ) Հանդիպիլ,	betided *or* betid, հանդիպեցայ,	betiding, հանդիպելով,	betided *or* betid. հանդիպած։
Bide (պայտ), Սպասել,	bode *or* bided, սպասեցի,	biding, սպասելով,	bode *or* bided. սպասած։
Blend (պլէնտ), Խառնել,	blended *or* blent, խառնեցի,	blending, խառնելով,	blended *or* blent. խառնած։
Bless (պլէս), Օրհնել,	blessed *or* blest, օրհնեցի,	blessing, օրհնելով,	blessed *or* blest. օրհնած։
Blow (պլօ), Փչել,	blew *or* blowed, փչեցի,	blowing, փչելով,	blown *or* blowed. փչած։
Build (պիլտ), Շէնք շինել,	built *or* builded, շինեցի,	building, շինելով,	built *or* builded. շինած։
Burn (պըրն), Այրել,	burned *or* burnt, այրեցի,	burning, այրելով,	burned *or* burnt. այրած։
Burst (պըրսթ), Պայթել,	burst *or* bursted, պայթեցի,	bursting, պայթելով,	burst *or* bursted. պայթած։
Catch (քէչ), Բռնել,	caught *or* catched, բռնեցի,	catching, բռնելով,	caught *or* catched. բռնած։
Clothe (քլօթհ), Հագցնել,	clothed *or* clad, հագցուցի,	clothing, հագցնելով,	clothed *or* clad. հագցուցած։

Present.	*Preterit.*	*Imperfect Participle.*	*Perfect Participle.*
Ներկայ։	Անցեալ։	Անկատար Ընդունելութիւն։	Անցեալ Ընդ.
Heave (հիյվ),	heaved or hoved,	heaving,	heaved or hoven.
Կանգնեմ,	կանգնեցի,	կանգնելով,	կանգնած։
Hew (հիու),	hewed,	hewing,	hewed or hewn.
Կոփեմ,	կոփեցի,	կոփելով,	կոփած։
Kneel (նիյլ),	kneeled or knelt,	kneeling,	kneeled or knelt.
Ծնրադրեմ,	ծնրադրեցի,	ծնրադրելով,	ծնրադրած։
Knit (նիթ),	knit or knitted,	knitting,	knit or knitted.
Հիւսեմ,	հիւսեցի,	հիւսելով,	հիւսած։
Lade (լեյտ),	laded,	lading,	laded or laden.
Բեռցնեմ,	բեռցուցի,	բեռցնելով,	բեռցուցած։
Lay (լեյ),	laid or layed,	laying,	laid or layed.
Դնեմ,	դրի,	դնելով,	դրած։
Lean (լիյն),	leaned or leant,	leaning,	leaned or leant.
Հակիմ,	հակեցայ,	հակելով,	հակած։
Leap (լիյփ),	leaped or leapt,	leaping,	leaped or leapt.
Ցատկեմ,	ցատկեցի,	ցատկելով,	ցատկած։
Learn (լըրն),	learned or learnt,	learning,	learned or learnt.
Սովրիմ,	սովրեցայ,	սովրելով,	սովրած։
Light (լայթ),	lighted or lit,	lighting,	lighted or lit.
Վառեմ,	վառեցի,	վառելով,	վառած։
Mean (միյն),	meant or meaned,	meaning,	meant or meaned.
Նշանակեմ,	նշանակեցի,	նշանակելով,	նշանակած։
Mow (մօ),	mowed,	mowing,	mowed or mown.
Հնձեմ,	հնձեցի,	հնձելով,	հնձած։
Mulct (մըլքթ), †	mulcted or mulct,	mulcting,	mulcted or mulct.
Պատժեմ,	պատժեցի,	պատժելով,	պատժած։
Pass (փէ՛ս),	passed or past,	passing,	passed or past.
Անցնեմ,	անցայ,	անցնելով,	անցած։
Pay (փեյ),	paid or payed,	paying,	paid or payed.
Վճարեմ,	վճարեցի,	վճարելով,	վճարած։
Pen (փէն),	penned or pent,	penning,	penned or pent.
Պահեմ,	պահեցի,	պահելով,	պահած։
Plead, (փլիյտ),	pleaded or pled,	pleading,	pleaded or pled.
Պատճառաբանեմ	պատճառաբանեցի	պատճառաբ.	պատճառաբանած
Prove (փրուվ),	proved,	proving,	proved or proven.
Ապացուցանեմ,	ապացուցի,	ապացուցանելով,	ապացուցած։

† Կը նշանակէ աւելի ճիշդ անիրաւ տուգանքի տակ ձգել։

Present. Ներկայ։	*Preterit.* Անցեալ։	*Imperfect Participle.* Անկատար Ընդունելութիւն։	*Perfect Participle.* Անցեալ Ընդ.
Quit (քուիթ), Թողում,	quitted or quit, թողուցի,	quitting, թողլով,	quitted or quit. թողած։
Rap (րէփ), Դուռը բաղխեմ,	rapped or rapt, բաղխեցի,	rapping, բաղխելով,	rapped or rapt. բաղխած։
Reave (րիյվ), Կողոպտեմ,	reft or reaved, կողոպտեցի,	reaving, կողոպտելով	reft or reaved. կողոպտած։
Rive (րայվ), Ճեղքեմ,	rived, ճեղքեցի,	riving, ճեղքելով,	riven or rived. ճեղքած։
Roast (րօսթ), Խորովեմ,	roasted or roast, խորովեցի,	roasting, խորովելով,	roasted or roast. խորոված։
Shake (շէյք), Ցնցեմ,	shook or shaked, ցնցեցի,	shaking, ցնցելով,	shaken or shaked. ցնցած։
Shave (շէյվ), Ածլեմ,	shaved, ածլեցի,	shaving, ածլելով,	shaved or shaven. ածլած։
Shear (շիյր), Խուզեմ,	sheared or shore, խուզեցի,	shearing, խուզելով,	sheared or shorn. խուզած։
Shine (շայն), Փայլեցնեմ,	shined or shone, փայլեցուցի,	shining, փայլեցնելով,	shined or shone. փայլեցուցած։
Show (շօ), Ցուցնեմ,	showed, ցուցուցի,	showing, ցուցնելով,	showed or shown. ցուցուցած։
Sleep (ը)սլիյփ), Քնանամ,	slept or sleeped, քնացայ,	sleeping, քնանալով,	slept or sleeped. քնացած։
Slide (ը)սլայտ), Սահիմ,	slid or slided, սահեցայ,	sliding, սահելով,	slidden, slid or slided. սահած։
Slit (ըսլիթ), Հերձեմ,	slitted or slit, հերձեցի,	slitting, հերձելով,	slitted or slit. հերձած։
Smell (ը)սմել), Հոտոտեմ,	smelled or smelt, հոտոտեցի,	smelling, հոտոտելով,	smelled or smelt. հոտոտած։
Sow (սօ), Սերմանեմ,	sowed, սերմանեցի,	sowing, սերմանելով,	sowed or sown. սերմանած։
Speed (ը)սփիյտ), Արագցնեմ,	sped or speeded, արագցուցի,	speeding, արագցնելով,	sped or speeded. արագցուցած։
Spell (ը)սփել), Հեգեմ,	spelled or spelt, հեգեցի,	spelling, հեգելով,	spelled or spelt. հեգած։
Spill (ը)սփիլ), Թափեմ,	spilled or spilt, թափեցի,	spilling, թափելով,	spilled or spilt. թափած։
Split (ը)սփլիթ), Ուժով զատեմ,	split or splitted, զատեցի,	splitting, զատելով,	split or splitted. զատած։

Present. Ներկայ։	*Preterit.* Անցեալ։	*Imperfect Participle.* Անկատար Ընդունելութիւն։	*Perfect Participle.* Անցեալ Ընդ.
Spoil (ը)սփօյլ), Աւրեմ,	spoiled or spoilt, աւրեցի,	spoiling, աւրելով,	spoiled or spoilt. աւրած։
Stave(ը)ստէյվ), Ճեղքեմ,	stove or staved, ճեղքեցի,	staving, ճեղքելով,	stove or staved. ճեղքած։
Stay (ը)ստէյ), Մնամ,	staid or stayed, մնացի,	staying, մնալով,	staid or stayed. մնացած։
Strive(ը)ստրայվ) Ջանամ,	strived or strove, ջանացի,	striving, ջանալով,	strived or striven. ջանացած։
Sweat(ը)սուէտ), Քրտնիմ,	sweated or sweat, քրտնեցայ,	sweating, քրտնելով,	sweated or sweat. քրտնած։
Sweep(ը)սուիյփ) Աւլեմ,	swept or sweeped, աւլեցի,	sweeping, աւլելով,	swept or sweeped. աւլած։
Swell (ը)սուէլ), Ուռիմ,	swelled, ուռեցայ,	swelling, ուռելով,	swelled or swollen. ուռած։
Thrive(թհրայվ), Բարգաւաճիմ,	thrived or throve, բարգաւաճայ,	thriving, բարգաւաճ.	thrived or thriven. բարգաւաճած։
Throw (թհրօ), Նետեմ,	trew or throwed, նետեցի,	throwing, նետելով,	thrown or throwed. նետած։
Wake (ուէյք), Արթննամ,	waked or woke, արթնցայ,	waking, արթննալով,	waked or woke. արթնցած։
Wax (ուաքս), Մոմով պատեմ,	waxed, մոմով պատեցի,	waxing, պատելով,	waxed or waxen. մոմով պատած։
Weave (ուիյվ), Ոստայնանկեմ,	wove or weaved, ոստայնանկեցի,	weaving, ոստայնանկ.	woven or weaved. ոստայնանկած։
Wed (ուէտ), Ամուսնանամ,	wedded or wed, ամուսնացայ,	wedding, ամուսնանալով,	wedded or wed. ամուսնացած։
Weep (ուիյփ), Արտասուեմ,	wept or weeped, արտասուեցի,	weeping, արտասուելով,	wept or weeped. արտասուած։
Wet (ուէտ), Թրջեմ,	wet or wetted, թրջեցի,	wetting, թրջելով,	wet or wetted. թրջած։
Work (ուըրք), Գործեմ,	worked or wrought, գործեցի,	working, գործելով,	worked or wrought. գործած։
Wring (րինկ), Քամեմ։	wringed or wrung, քամեցի,	wringing, քամելով,	wringed or wrung. քամած։

☛ ՈՒՍՈՒՑԻՉԸ ☚

«Անվհատ և յարատև աշխատութիւնով
ամէն բանի կրնալ է յաղթել։»

[Ա] Իւրաքանչիւր տառ ճանչնալու է անոր անմիջական տակը, փակագծի մէջ դրուած անունովը, եւ ուսանելու է անոր հանած ձայնը (տեսէք վարը դրուած հնչումները։)

[Բ] Բոլորգրային կարդալու է ամբողջ վարժութիւնն առնուազն հինգ անգամ. ուշադրութեամբ արտասանելով ամեն մէկ տառ վարժութեան վերը տրուած տառերու անմիջական տակը, փակագծի մէջ դրուած արտասանութեան համեմատ։

[Գ] Վարժութեան սոյն մասը (միեւնոյն տեսակ գրերով) ընդօրինակելու է կամ քարետախտակի մը վրայ, եւ կամ տետրակի մը մէջ մատիտով եւ ոչ մելանով, առնուազն երկու անգամ։

[Դ] Վարժութեան սոյն մասը (միեւնոյն տեսակ գրերով) ընդօրինակելու է կամ քարետախտակի մը վրայ, եւ կամ տետրակի մը մէջ մատիտով եւ ոչ մելանով. առնուազն չորս անգամ։

[Ե] Վարժութեան սոյն մասը (միեւնոյն տեսակ գրերով) ընդօրինակելու է կամ քարետախտակի մը վրայ, եւ կամ տետրակի մը մէջ մատիտով եւ ոչ մելանով, առնուազն հինգ անգամ։

[Զ] Սոյն վարժութիւնը առաջին՝ Հայերէն յետագիր գրերով ներկայացնելու է տետրակին մէջ մատիտով. այսպէս, էյ, իյ, են. երկու անգամ։ Երկրորդ՝ մաքուր խաւաքարտէ կտրելու է փոքրիկ քառակուսիներ այնքան թուով, որքան տառեր կան սոյն վարժութեան մէջ, այնուհետեւ սոյն վարժութեան ամեն մէկ տառը (միեւնոյն տեսակ գրով) գրելու է քառակուսիներէն միոյն վրայ. երբ բոլոր տառերը լմննան, խառն ցրուելու է բոլոր քառակուսիները գրասեղանին վրայ, եւ յետոյ մէկիկ մէկիկ զայնս կարդալու է առնուազն երեք անգամ։ Այս վարժութիւնը լմննալէ վերջ խաւաքարտէ քառակուսիները լեցնելու է տուփի մը մէջ եւ պահելու է յաջորդ դասերուն գործածուելու համար։

[Է] Սոյն վարժութիւնը Անգլիերէն յետագիր գրերով ներկայացնելու է տետրակին մէջ մատիտով. այսպէս a, e, i, o. եւն. երեք անգամ։

[Ը] Սոյն վարժութիւնը նախ Բոլորգրային հեգելով կարդալու է առնուազն երեք անգամ, միշտ բաղդատելով հեգուածը՝ բառին քովը, փակագծին մէջ, տրուած արտասանութեան հետ. յետոյ խաւաքարտէ քառակուսիները ցրուելով գրասեղանին վրայ, անոնց մէջէն գտնելով եւ քովէ քով շարելով շինելու է այս վարժութեան մէջ գտնուած ամեն

մէկ բառը. եւ ամեն մէկ շինուած բառի խաւաքարտէ տառերը տեղափոխելով. ջանալ արտասանելու է նորա-կազմ բառերը. հոգ չէ թէ անոնք որքան ալ անիմաստ եւ դժուար արտասանելի լինին։

[Թ] Սոյն Վարժութիւնը Բոլորգրային հասարակ կէտով կարդալու է առ նուազն երկու անգամ։

[Ժ] Սոյն Վարժութիւնը Յետոյին երկրով ընդօրինակելու է տետրակին մէջ մատիտով եւ ոչ մելանով առ նուազն երեք անգամ։

[Ի] Սոյն բառերն ու ասացուածները լաւ ուսանելու է. նը-կատելով միշտ մասնաւորապէս իւրաքանչիւր բառի իր ուղղագրութեան համեմատ տուած նշանակութիւնը։

[Լ] Սոյն Վարժութիւնը նախ Բեռնարդի Բոլորգրային. յետոյ տետրակին մէջ գրով Հայերէնի Թարգմանելու է.

[Խ] Սոյն Վարժութիւնը նախ երեք անգամ Բեռնարդի Բոլորգրային եւ ոչ մտաւոր, յետոյ՝ երկու անգամ տետրակին մէջ գրով Անգլիերէնի Թարգմանելու է։

[Ծ] Սոյն Վարժութիւնն (ա) երկու անգամ հասարակ կարդալու է բարձրաձայն, հետզհետէ ինքն իրեն ստուգելով թէ կարդացած բառն իրեն լաւ ծանօ՞թ է. գիտէ՞ անոր ուղ-ղագրութիւնը, նշանակութիւնը, եւ խօսքի մէջ գործա-ծելու կերպը. չըգիտցածներն առջի երեսներուն մէջ նո-րէն գտնելով սորվելու է. (բ.) սոյն բառերովը տասը խօսք շինելով, գրելու է իւր տետրակին մէջ։

[Կ] Սոյն Վարժութիւնը նախ երկու անգամ հասարակ կարդա-լու է. յետոյ գիրքը գոցելով. տետրակին մէջ գրելու է սոյն վարժութեան մէջ գտնուած բառերէն տասն բառ. ուշադ-րութիւն ընելով որ ամեն մէկ բառ գլխագրով սկսուի եւ ամեն մէկ բառէն վերջն ալ կէտ մը դրուի. Նոյնպէս բառերն իրարու տակ՝ն գրելու է հնար եղածին չափ ուղիղ սիւնակի մը ձեւ տալով։

[Հ] Սոյն Վարժութիւնն Բոլորով ընդօրինակելու է տետրակին մէջ, լեցնելով ամբողջ երես մը. միշտ ջանալով գրածը գրքի միջի օրինակին նմանցնել հնար եղածին չափ ճըշ-դութեամբ. իսկ եթէ օրինակ տրուած չըլլայ, մասնաւոր ուշադրութիւն ընծայելու է մաքուր եւ գեղեցիկ գրելու. գիտնալով որ այս վարժութեան նպատակն է Գեղագրու-թիւն սովրեցնել։

[Ձ] Նախ ընդօրինակելու է տետրակին մէջ սոյն վարժութեան գտնուած բոլոր եզակի բառերն իրարու տակ ուղիղ սիւ-նակի մը ձեւով եւ յոգնակի բառերն ուրիշ սիւնակի մը

մէջ. յետոյ ամեն մէկ եզակի բառին առջեւ իր յոգնակին՝ եւ ամեն մէկ յոգնակիին առջեւ իր եզակին գտնել գըրելու է։

[Ղ] *Սոյն Վարժութիւնը նոյն չարքով, բայց իրարմէ հեռու, տետրակին մէջ ընդօրինակելէ վերջ, առաջին երեք սիւնակներու բառերէն ամեն մէկին առջեւ նշանակելու է ինչ ԹԷՄԱ ըլլալը. երկրորդ երեք սիւնակներուն՝ ինչ ՍԵՌ ըլլալը. եւ վերջին սիւնակի ստորագծուած բառերուն՝ ինչ ՀՈԼՈՎ ըլլալը։*

[Ճ] *Սոյն վարժութիւնն 1. Բարձրաձայն երկու անգամ հասարակ կարդալու է. հետզհետէ ինքն իրեն ստուգելով թէ կարդացածներուն մէջ ո՞ր բառը չըգիտէր. չըգիտցածներն, եթէ լինին, առջի երեսներուն մէջ նորէն գըտնելով սորվելու է։ 2. Սոյն վարժութեան մէջէն գտնելով տետրակին մէջ սիւնակ սիւնակ դրելու է 3 յօդերն, հասարակ անուններ, յատուկ անուններ, եւ հետեւեալներու ամեն մէկէն հնգական բառ. ածականներ. եզակի, յոգնակի, առաջին դէմք, երկրորդ դէմք, երրորդ դէմք. արական, իգական եւ չէզոք բառեր. ուղղական, սեռական եւ հայցական հոլովներ։*

[Մ] *Սոյն Վարժութիւնը 1. Երկիցս բարձրաձայն կարդալու է։ 2. Նկատելու է ամեն մէկ բառ քանի՞ եւ ի՞նչ բառերէ կազմուած է։ 3. Որոշելու է ո՞ր բառերը գոյական անուն են, որո՞նք ածական, եւ առանձին սիւնակներու մէջ գըրելու է։ 4. Գտնելու է Գոյականներէն ամեն մէկը հոլովներու ո՞ր օրինակին վրայ կրնայ հոլովուիլ, այն օրինակին վրայ գրաւոր հոլովելու է։ 5. Զանազանելու է ածականներէն ամեն մէկին ածականներու ո՞ր կարգին կըպատկանի։ 6. Ամեն մէկ բառովը մէկմէկ նախադասութիւն շինելու է։*

[Յ] *Այս առածները կամ ընտիր ասացուածները քանի մ'անգամ իրարու վրայէ հասարակ կերպով բարձրաձայն կարդալու է, հասկնալու է իւրաքանչիւր բառի նշանակութիւնն եւ ամբողջ առածին միտքը. յետոյ գոց ընելու է եւ յաջորդ օրը փորձելու է (ԽՕՍՔԻ ՄԷՋ) նոյնը կրկնել քանի մը բարեկամներու։*

[Ն] *Այս վարժութեան նախ գլուխը դրուած բառերու ուղղագրութիւնն, ընթերցանութիւնն եւ նշանակութիւնը լաւ սորվելու է. յետոյ ընթերցանութեան մասն առնուազն երեք անգամ բարձրաձայն կարդալու է եւ մէկ անգամ*

ընդօրինակելու է տետրակին մէջ. անկից վերջ նոյնը գըրաւոր թարգմանելու է Հայերէնի եւ թարգմանածը բաղդատելու է բնագիր թարգմանութեան հետ, որը պէտք է գտնել Հայերէն Սուրբ Գրոց մէջ. հրահանգի ամեն մէկ պարբերութեան վերջը նշանակուած վկայութեան տեղը. գիտնալով որ Gen. կը նշանակէ Ծննդոց. Prov., Առակաց. Matt., Մատթէոսի Աւետարան. Rom., Հռովմայեցւոց. I. John, Ա. Թուղթ Յովհաննու. եւ այնուհետեւ պարբերութիւններէն մէկը գոց ընելով յաջորդ օրն խօսքի մէջ ուրիշներուն կրկնելու է։

[Ե] Սոյն վարժութիւնը կամ պատմութիւնը նախ բարձրաձայն կարդալու է այնքան անգամ, մինչեւ որ ուսանողը վստահ ըլլայ որ դիւրին կերպով կրնայ կարդալ. այնուհետեւ հասկնալու է ամեն բառի բառական նշանակութիւնը, յետոյ ամբողջ խօսքին ու հետզհետէ բոլոր պարբերութեանց իմաստն. ետքէն գիրքը գոցելով, վարժութեան մէջէն իրեն դիւրին եկած կտորներն կամ ամբողջն ինքնիրեն [illegible] Անգլերէն պատմելու է. յետոյ իւր պատմածը գրելու է տետրակին մէջ. յաջորդ օրը ջանալու է նոյնը Անգլիերէն պատմել իւր ծանօթներէն մէկ քանիին։

[Զ] Այս դասին վրայ ուսանողն աշխատելու է սակաւ առ սակաւ, աւելի իբր զբօսանք քան առօրեայ աշխատութիւն։ Ամեն մէկ անգամին՝ առածներէն հինգ վեց հատ կամ պատմութիւն մը միայն ուսանելու է. այսպէս, նախ պարզ կարդալու է քանիցս, իրեն անծանօթ բառերու հնչումներն ու նշանակութիւնները միշտ բառարանի մը մէջէն գտնելով. լաւ ըմբռնելու է ամեն մէկ առածի կամ ասացուածքի իմաստը, կամ պատմութեան ամբողջ միտքը. յետոյ առածներն եւ ասացուածքները գոց ընելու է. եւ պատմութիւնն ինքն իրեն գոց բարձրաձայն պատմելու է. այնուհետեւ գոց գրելու է տետրակին մէջ. եւ գրածը նոյնպէս գրաւոր Հայերէնի թարգմանելու է. եւ յաջորդ օրը պատմութիւնն եւ առածները խօսքի մէջ կրկնելու կամ պատմելու է իւր բարեկամներէն մէկ քանիներուն։

[Է] Ուսանողը փորձելու չէ սոյն դասին մէջ գտնուած բոլոր բառերը մէկ անգամէն սորվիլ. այլ ջանալու է ինքզինքն ընտելացնել բառերուն հետ այնպէս որ պէտք եղած ժամանակին կարողանայ յիշել թէ ո՞ւր լսած էր այդ բառը, կամ ո՞ւր կարելի է գտնել [illegible] նշանակութիւն վերաբերեալ

բառեր, որ առնեն դիւրութամբ գտնելով, պիտի կրնայ պէտք եղածը կրկին եւ կրկին նայիլ, եւ այսպէս հետզհետէ բոլորն անմոռանալի կերպով սորվիլ։ Սակայն ներկայիս ընտրելու է իւր գաղափարին մօտ գտած քան բառ միայն, զայնս ընդօրինակելու է իւր տետրակին մէջ առնուազն երեք անգամ. եւ յետոյ իւր գրածները կարդալու է առնուազն երկու անգամ. եւ ուսանելու է անոնց նշանակութիւններն որմէ վերջ սոյն դասին մէջ գտնուած խօսակցութեան հետ ինքզինքը լաւ մը վարժեցնելու է, եւ անոր Անգլիերէն մասը միայն՝ առնուազն երկու անգամ ընդօրինակելու է տետրակին մէջ. Նոյնը յաջորդ օրը կրկնելու է գործնական կերպով (այսինքն, եթէ այս դասի խօսակցութիւնն ըսենք նպարավաճառի հետ է, իրիկունը գրքի մէջինին հետ լաւ վարժուելէ վերջ, յաջորդ օրը Անգլիացի նպարավաճառի մ'երթալու է, եւ [illegible] բան մը գնելու է, խօսակցութիւնը կրկնելու համար). եւ կամ գէթ իւր Անգլիացի ծանօթ մէկ բարեկամին հետ խօսակցելու է նոյն նիւթին վրայ։ Եթէ ուսանողը քերականութիւն գիտցող կամ սորվելու փափաքող մ'է, ուսանելու է նաեւ դասին մէջ տրուած Համաձայնական կանոնն իր բացառութիւններովը, նկատողութիւններովն եւ ծանօթութիւններովն. եւ կատարելու է հետեւեալ վարժութիւններն ըստ հրահանգի։

[Ա] Սոյն վարժութիւնը կարդալու է այնքան անգամ մինչեւ ընթերցողը վստահ ըլլայ որ շատ լաւ կը կարդայ. ընդօրինակելու է ամբողջն իր տետրակին մէջ առնուազն մէկ անգամ. յետոյ գրաւոր Հայերէնի թարգմանելու է. ապա գիրքը գոցելով ծանուցումներէն մէկ հատը յիշողութենէն գրելու է տետրակին մէջ, եւ գրածը բաղդատելու է բնագրին հետ. ետքը գրածին անունները, հասցէները եւ կամ արհեստին անունները փոփոխելու է. ամեն մէկ փոփոխութենէն վերջ բարձրաձայն կարդալու է եւ բնագրին հետ բաղդատելու է. ապա մէկ քանի նմանօրինակ ծանուցումներ ինքիրմէ գրելու է։ Յաջորդ առտու Անգլիերէն թերթ մ'առնելով, գտնելու է անոր մէջ Help եւ Situation Wantedներու սիւնակները, կարդալու է, եւ փորձել հասկնալու է. ընդօրինակելու է անոնցմէ գէթ հինգ հատ. եւ նմանօրինակներն ինքիրմէ գրելու է։

ԻՆՔՆՈՒՍՈՒՑԻՉ
ԱՆԳԼԻԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒԻ

Կը ծախուի

Ամերիկեան տիպ — կաշեկազմ, ոսկեզօծ (Նօ–էրէ համար) **$4.00**
Ամերիկեան տիպ — լաթակազմ, ոսկեզօծ (Նօ–էրէ համար) **$3.50**
Ամերիկեան տիպ — լաթակազմ, (տօրէոյ-ֆօրծածօ–ըեան) **$3.00**
Թուրքիոյ տիպ — թղթակազմ, Կէս Օսմ. Ոսկի կամ **$2.25**

Ընկերներով հինգ օրինակ միասին գնողներուն
մէկ օրինակ ՁՐԻ կը ղրկուի

Գրավաճառներու, Գործակալներու և Ուսուցիչներու համար,
առնուազն 10 օրինակ գնողներուն հարիւրին 20 զեղչ
20 օրինակ գնողներուն հարիւրին 25 զեղչ

Ամեն տեղի ճանապարհածախսը մենք կը վճարենք։

Ամեն յանձնարարութիւն կանխավճարով միայն կ՚ընդունուին։

Ծանօթութիւններու, Վկայութիւններու և ուրիշ մանրամասնութեանց տետրակը ՁՐԻ կը ղրկուի փափաքողներուն, եթէ ուզեն դիմել առ

B. R. TOROSSIAN,
114 EAST 28TH ST.,
NEW YORK., N. Y.
U. S. A.